

POLIROM
Top 10+

F. SCOTT FITZGERALD

Cei frumoși și blestemați

F. Scott Fitzgerald

Cei frumoși și blestemați

Traducere din limba engleză și note de Ciprian Șiulea

POLIROM
2012

FRANCIS SCOTT KEY FITZGERALD (1896-1940) s-a născut în St. Paul, Minnesota. A publicat primul roman, *This Side of Paradise* (*Dincoace de paradis*; Polirom, 2005), în 1920, an în care s-a căsătorit cu Zelda Sayre, ea însăși scriitoare. S-a bucurat de la bun început de o imensă popularitate, dar și de recunoaștere critică, fiind considerat unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai „generației pierdute”. Capodopera sa, *The Great Gatsby* (*Marele Gatsby*; Polirom, 2002, 2007, 2011), a apărut în anul 1925. Următorul mare roman, *Tender Is the Night* (*Blîndețea nopții*; Polirom, 2001, 2009), a fost publicat în 1934. În 1999, suplimentul literar al ziarului *The Washington Post* a declarat *Marele Gatsby* al doilea mare roman în limba engleză al secolului XX, după *Ulise*, de James Joyce. Fitzgerald a mai scris *The Love of the Last Tycoon* (*Dragostea ultimului magnat*, publicat postum în 1941) și este autorul mai multor volume de povestiri, printre care *Tales of the Jazz Age* (*Povestiri din epoca jazzului*, 1922), *All the Sad Young Men* (*Toți acești tineri triști*, 1926), *Babylon Revisited and Other Stories* (publicat în 1960 și tradus în colecția „Biblioteca Polirom” cu titlul *Un diamant cât Hotelul Ritz și alte povestiri*, 2006). La Editura Polirom a mai apărut volumul de povestiri *Strania poveste a lui Benjamin Button și alte întâmplări din epoca jazzului* (2009), a cărui ecranizare a fost distinsă cu trei premii Oscar, trei premii BAFTA și a obținut cinci nominalizări la Globul de Aur.

Învingătorii aparțin prăzii.

Anthony Patch

CARTEA ÎNTÎI

CAPITOLUL I

ANTHONY PATCH

În 1913, cînd Anthony Patch avea douăzeci și cinci de ani, trecuseră deja doi ani de cînd ironia, Sfîntul Duh al acestei ultime perioade, pogorîse, cel puțin teoretic, asupra lui. Ironia era suprema lustruire a pantofului, perierea ultimei scame, un fel de „Ce bine!“ intelectual – și totuși, la începutul acestei povestiri el nu depășise încă faza sensibilității exagerate. Acum, cînd îl vedeți prima dată, Anthony se întrebă adesea dacă nu cumva este lipsit de onoare și puțin nebun, o rușinoasă și obscenă pojghiță sclipind pe suprafața lumii ca o pată de ulei pe un lac limpede, aceste momente alternînd, desigur, cu cele în care se consideră mai degrabă un tînăr excepțional, foarte rafinat, bine adaptat mediului său și, într-un fel, mai important decît orice alt om pe care îl cunoaște.

Aceasta era starea lui normală, care îl făcea vesel, plăcut și foarte atrăgător în ochii bărbaților inteligenți și ai oricărei femei. În această stare el credea că, într-o zi, va înfăptui un lucru subtil, tăcut, pe care cei aleși îl vor considera măreț, pentru ca apoi să se alătore stelelor mai modeste ale unui paradis nebulos, incert, aflat undeva între moarte și nemurire. Pînă la momentul acestei isprăvi, însă, rămînea Anthony Patch – nu portretul unui bărbat, ci o personalitate distinctă și dinamică, încăpățînată, disprețuitoare, dominatoare – un bărbat care era conștient că onoarea nu poate exista, și totuși avea onoare, care înțelegea sofismul curajului, și totuși era curajos.

UN BĂRBAT VREDNIC ȘI ÎNZESTRATUL SĂU FIU

Faptul că era nepotul lui Adam J. Patch îi dădea lui Anthony aceeași senzație de siguranță socială pe care ar fi avut-o dacă i-ar fi descoperit pe cruciații europeni în arborele său genealogic. Era inevitabil; în ciuda exemplului celor din Virginia și Boston, o aristocrație bazată exclusiv pe bani implică în mod necesar posesia unei averi.

Adam J. Patch, cunoscut și sub numele de „Apucatul“¹, părăsise ferma tatălui său din Tarrytown încă din '61, pentru a se înrola într-un regiment de cavalerie din New York. Întors din război maior, dăduse iama pe Wall Street și, în mijlocul agitației, fumului, ovațiilor și răutății, strînsese vreo 75 de milioane de dolari.

Asta îi mobiliză energiile pînă la 57 de ani. În acel moment se hotărî, după un atac grav de scleroză,

să-și dedice restul vieții renașterii morale a lumii. Deveni un reformator printre alți reformatori. Rivalizând cu eforturile grandioase ale lui Anthony Comstock, după care fusese botezat nepotul său, administră o serie de upercuturi și lovituri la corp băuturii, literaturii, viciului, artei, doctoriilor minune și teatrelor de duminică. Minteă lui, sub influența aceluși mușgai care îi afectează, pînă la urmă, aproape pe toți, dădu frîu liber întregii indignări a vîrstei. Dintre brațele unui fotoliu aflat în biroul său din Tarrytown, perora împotriva acestui temut dușman ipotetic, imoralitatea, o campanie care continuă timp de 15 ani, pe parcursul căroră el se arată a fi un monomaniac turbat, deosebit de enervant și insuportabil de plictisitor. Anul în care începe această poveste îl găsi epuizat; campania lui devenise haotică; 1861 se infiltra, încet, în 1895; gîndurile lui fugeau adesea înspre Războiul Civil, uneori spre soția și fiul său morți, foarte rar către nepotul său, Anthony.

Adam Patch se însurase devreme cu o doamnă anemică de vreo 30 de ani, Alicia Withers, care îi aduse 100 000 de dolari și o excelentă intrare în mediile bancare din New York. Rapid și oarecum năbădăios, ea îi născu un fiu și, parcă devitalizată complet de măreția acestei performanțe, se pierdu de atunci încolo în umbra spațioasei camere a copilului. Băiatul, Adam Ulysses Patch, deveni un obișnuit al cluburilor, cunoscător al bunelor maniere și călăreț profesionist – la uluitoarea vîrstă de 26 de ani începu să-și scrie memoriile, sub titlul *Societatea New Yorkului, așa cum am cunoscut-o*. La vestea conceperii acestor memorii editorii se repeziră cu ofertele, dar cum după moartea lui ele se dovediră a fi extrem de prolix și insuportabil de plictisitoare, nu reușiră să fie tipărite nici măcar într-o ediție limitată.

Playboy-ul de pe Fifth Avenue se căsătorii la 22 de ani. Soția sa era Henrietta Lebrune, „contralta societății din Boston“, iar singurul copil al cuplului a fost botezat, la cererea bunicului său, Anthony Comstock Patch. Cînd s-a dus la Harvard, „Comstock“ a dispărut într-un iad adînc al uitării, pentru a nu mai apărea niciodată.

Tînărul Anthony avea o poză cu tatăl și mama sa împreună – atît de des se uitase la ea în copilărie încît aceasta căpătase impersonalitatea mobilei, însă oricine intra în dormitorul lui o privea cu interes. Înfățișa un dandy al anilor '90, zvelt și arătos, stînd lîngă o doamnă înaltă, brunetă, cu manșon și un început de crinolină. Între ei era un băiețel cu bucle lungi, castanii, îmbrăcat într-un costum de catifea, ca lordul Fauntleroy. Acesta era Anthony la cinci ani, în anul morții mamei sale.

Amintirile lui despre „contralta societății din Boston“ erau nebuloase și muzicale. Era o doamnă care cînta, cînta, cînta, în camera de muzică din casa lor din Washington Square – uneori înconjurată de musafiri, bărbații stînd înțepeniți pe marginea canapelelor, cu brațele încrucișate, iar femeile cu mîinile în poală, vorbind din cînd în cînd în șoaptă cu bărbații și întotdeauna aplaudînd animat și murmurînd admirativ după fiecare cîntec –, însă adesea cînta doar pentru Anthony, în italiană sau franceză sau într-un dialect groaznic, ciudat, despre care ea își imagina că e limba negrilor din Sud.

Amintirile lui despre spilcuitul Ulysses, primul american care purtase revere răsfrînte, erau mult mai vii. După ce Henrietta Lebrune Patch „se alăturase altui cor“, după cum spunea din cînd în cînd fostul ei

soț cu o voce răgușită, tatăl și fiul trăiseră alături de bunicul lui Anthony în Tarrytown. Ulysses venea în fiecare zi în camera lui, rostind cuvinte plăcute, amețitoare, uneori câte o oră întreagă. Îi promitea tot timpul expediții de vânătoare și pescuit și excursii în Atlantic City, „oh, cât de curînd“; dar nici una din ele nu se concretiză. O excursie au făcut totuși; cînd Anthony avea 11 ani au mers în Anglia și Elveția, iar acolo, în cel mai bun hotel din Lucerna, tatăl său muri transpirînd abundant, gemînd și strigînd că nu are aer. Cuprins de groază și disperare, Anthony fu adus înapoi în America, împreună cu o ușoară melancolie care nu avea să-l mai părăsească pentru tot restul vieții.

TRECUTUL ȘI PERSOANA EROULUI

La 11 ani moartea îl îngrozea. În intervalul a șase ani tulburători părinții săi muriseră, iar bunica lui se stinsese treptat, imperceptibil, pînă cînd, pentru prima oară de cînd se căsătorise, persoana ei deținu timp de o zi o supremație de netăgăduit asupra propriei camere de desen. Astfel că pentru Anthony viața era o luptă cu moartea, care pîndea la fiecare colț. Își formă obiceiul să citească în pat, ca o concesie făcută imaginației lui ipohondre – lucrul ăsta îl liniștea. Citea pînă cînd obosea și de multe ori adormea cu lumina aprinsă.

Distrația lui favorită pînă la 14 ani era colecția de timbre, enormă și aproape exhaustivă, cum numai un băiat o poate face – bunicul său considera, proteste, că îl învață geografie. Astfel că Anthony corespundea cu vreo șase firme de „Timbre și monede“, și rareori poșta nu aducea și oferte strălucitoare de timbre sau un nou album filatelic – mutarea la nesfîrșit a achizițiilor dintr-un album în altul exercita asupra lui o fascinație misterioasă. Timbrele erau cea mai mare fericire a lui și se încrunta nerăbdător la oricine l-ar fi întrerupt cînd se juca cu ele; îi devorau în fiecare lună banii de buzunar, iar noaptea stătea treaz meditănd la varietatea și minunatele lor culori.

Pînă la 16 ani trăise aproape exclusiv în sine însuși, un băiat tăcut, complet neamerican, căruia contemporanii săi îi inspirau o uimire politicoasă. Ultimii doi ani îi petrecuse în Europa cu un profesor particular, care îl convinsese că Harvard era totul; i-ar „deschide uși“, ar fi un tonic extraordinar, i-ar oferi nenumărați prieteni devotați și altruști. Așa că se duse la Harvard – era singura variantă logică pentru el.

Indiferent față de sistemul social, locui o vreme singur și nefrecventat într-o cameră înaltă din Beck Hall – un băiat zvelt, negricios, de înălțime medie, cu o expresie timidă și sensibilă a gurii. Alocația lui lunară era mai mult decît generoasă. Puse bazele unei biblioteci, cumpărînd de la un bibliofil itinerant ediții princeps din Swinburne, Meredith și Hardy, precum și o scrisoare olografă, îngălbenită și ilizibilă a lui Keats, despre care află mai tîrziu că îi fusese vîndută la un preț enorm. Deveni un dandy desăvîrșit și adună o colecție mai degrabă jenantă de pijamale de mătase, cămăși de noapte din brocart și cravate prea extravagante pentru a fi purtate; astfel gătit, se plimba prin fața oglinzii sau stătea întins în fotoliul

său de la fereastră, privind în curte și percepînd difuz acea zarvă enormă și copleșitoare de care el părea că nu va avea niciodată parte.

În ultimul an își dădu seama că, în chip destul de ciudat, dobîndise o anumită poziție în anul lui. Află că era privit ca un fel de personaj romantic, un învățat, un sihastru, un munte de erudiție. Asta îl amuză, dar, în secret, îi făcea plăcere – începu să iasă, la început cîte puțin, apoi foarte des. Fu primit în *The Pudding*². Bău calm, după toate regulile tradiției. Se spuse despre el că, dacă n-ar fi venit la facultate atît de tînăr, ar fi „realizat multe“. În 1909, cînd absolvi, avea doar 20 de ani.

Plecă din nou în străinătate – de data asta la Roma, unde cocheta pe rînd cu arhitectura și pictura, luă lecții de vioară și scrise cîteva sonete italiene oribile, conținînd meditațiile închipuite ale unui călugăr din secolul al XIII-lea despre bucuriile vieții contemplative. Cunoscuții lui de la Harvard știau că e la Roma, și aceia dintre ei care călătoreau în străinătate în acel an îl căutară și descoperiră împreună cu el, de-a lungul multor excursii la lumina lunii, multe părți ale orașului care erau mai vechi decît Renașterea, și chiar mai vechi decît republica. Maury Noble, din Philadelphia, de exemplu, rămase două luni și, împreună, descoperiră farmecul aparte al femeilor latine și avură minunata senzație de a fi tineri și liberi într-o civilizație care era foarte bătrînă și liberă. Nu puține cunoștințe ale bunicului său îl vizitară și, dacă ar fi dorit, ar fi putut să devină o *persona grata* în cercurile diplomatice – descoperea că e din ce în ce mai înclinat către convivialitate, dar acea veche stinghereală a adolescenței și timiditatea care decurgea din ea încă îi dominau atitudinea.

Se întoarse în America în 1912, din cauza uneia din bolile subite ale bunicului său, iar după o discuție extrem de obositoare cu bătrînul în permanentă convalescență decise să abandoneze, pînă la moartea bunicului, ideea de a trăi permanent în străinătate. După o îndelungată căutare închirie un apartament pe 52nd Street și părea să se fi liniștit.

În 1913, procesul de adaptare a lui Anthony Patch la univers era pe sfîrșite. Evoluase, fizic, față de primii ani de universitate – era încă prea slab, dar umerii i se lățiseră, iar fața lui negricioasă își pierduse expresia speriată de pînă atunci. Se autodisciplina în taină și părea întotdeauna ca scos din cutie – prietenii lui au spus răspicat că niciodată nu i-au văzut părul răvășit. Avea nasul prea ascuțit; gura lui era una dintre acele nefericite oglinzi ale dispoziției, alungindu-se vizibil în momentele de nefericire, dar ochii lui albaștri erau fermecători, fie sclipind de inteligență, fie pe jumătate închiși într-o expresie melancolic amuzată.

Deși unul dintre bărbații cărora le lipsește acea simetrie a trăsăturilor esențială pentru idealul arian, era totuși considerat arătos – mai mult, era foarte curat, în aparență și în realitate, avînd acea curățenie specială pe care o împrumută frumusețea.

APARTAMENTUL IREPROȘABIL

Lui Anthony i se părea că Fifth Avenue și Sixth Avenue erau cei doi stâlpi ai unei scări gigantice întinzându-se din Washington Square pînă în Central Park. Venind dinspre centru înspre 52nd Street pe platforma unui autobuz cu etaj, avea întotdeauna senzația că urcă, una după alta, treptele periculoase ale unei scări, iar cînd autobuzul se oprea icnind la propria lui treaptă, simțea ceva înrudit cu ușurarea în timp ce pășea de pe metalul indiferent pe trotuar.

După asta nu trebuia decît să meargă jumătate de cvartal pe 52nd Street, pe lîngă o familie corpolentă de case maronii – și într-o clipită era sub tavanul înalt al sufrageriei lui spațioase. Ceea ce era întru totul satisfăcător. Aici începea viața, pînă la urmă. Aici dormea, își lua micul dejun, citea și se distra.

Clădirea în sine era întunecată ca aspect, construită la finele anilor '90; ca răspuns la cererea tot mai mare de apartamente mici, fiecare etaj fusese remodelat complet și închiriat pe bucăți. Dintre cele patru apartamente de la etajul al doilea, al lui Anthony era cel mai bun.

Livingul avea un frumos tavan înalt și trei ferestre mari care dădeau spre priveliștea plăcută a 52nd Street. Dotările sale îl făceau greu de încadrat într-o anumită perioadă; nu era nici rigid, nici prea încărcat, nici prea gol, nici decadent. Nu mirosea nici a tutun, nici a tămîie – era înalt, de un bleu pal. În jurul unei canapele largi din cea mai moale piele maro plutea, ca o ceață, somnolența. Un paravan chinezesc înalt, lăcuit, decorat cu pescari geometrici și vînători pictați în negru cu auriu crea, într-un colț, un alcov pentru un fotoliu voluminos, străjuit de o veioză portocalie cu picior. În interiorul șemineului, grătarul pătrat era înnegrit de cărbune.

După ce treceai prin sufragerie, care, datorită faptului că Anthony nu lua decît micul dejun acasă, era doar o splendidă promisiune, și printr-un coridor destul de lung, ajungeai în inima și miezul apartamentului – dormitorul și baia lui Anthony.

Amîndouă erau imense. Sub tavanul primului, chiar și patul mare, cu baldachin părea de dimensiuni modeste. Pe podea, un covor extravagant din catifea purpurie mîngîia picioarele lui goale. În contrast cu aspectul impozant al dormitorului, baia era veselă, luminoasă, foarte comodă și chiar ușor glumeață. Pe pereți erau fotografiile înrămate a patru frumuseți celebre ale artei dramatice a momentului: Julia Sanderson în *Fata din soare*, Ina Claire în *Fata quaker-ului*, Billie Burke în *Fata Vezi-ți-de-treaba-ta* și Hazel Dawn în *Doamna Roz*. Între Billie Burke și Hazel Dawn atîrna o fotografie reprezentînd o vastă întindere de zăpadă, dominată de un soare rece, extraordinar – aceasta, pretindea Anthony, simboliza dușul rece.

Cada, echipată cu un ingenios suport pentru cărți, era joasă și largă. Dulapul încastrat în peretele de lîngă ea gema de lenjerie, suficientă pentru trei bărbați, și de o întreagă generație de cravate. Pe podea nu vedeai vreo cîrpă amărîtă, ci chiar un covor gros, la fel de moale precum cel din dormitor, care aproape că făcea masaj picioarelor ude ieșite din cadă...

Una peste alta, o cameră magică – era ușor să ți-l imaginezi pe Anthony îmbrăcîndu-se acolo,

aranjându-și freza impecabilă acolo, de fapt, făcând totul, în afara dormitului și mîncatului. Baia aceasta era mîndria lui. Simțea că, dacă ar fi fost îndrăgostit, ar fi pus acolo poza ei, cu fața spre cadă, astfel încît să poată sta acolo, printre aburii liniștitori ai apei fierbinți, uitîndu-se la ea și meditînd afectuos și senzual la frumusețea ei.

DE NECLINTIT

Curățenia apartamentului era păstrată de un servitor englez care avea numele remarcabil, aproape teatral de potrivit, de Bounds³, și al cărui profesionalism era știrbit doar de faptul că purta gulere moi. Dacă ar fi fost numai Bounds-ul lui Anthony, acest defect ar fi fost remediat urgent, însă era și Bounds-ul a încă doi domni din cartier. De la opt pînă la unsprezece dimineața era numai al lui Anthony. Sosea cu poșta și gătea micul dejun. La nouă și jumătate trăgea de marginea cuverturii lui Anthony și rostea cîteva cuvinte destul de bombastice – Anthony nu și-a amintit niciodată care erau acelea și bănuia, mai degrabă, că erau depreciative; apoi servea micul dejun pe o măsuță în camera de zi, făcea patul și, după ce întreba cu o oarecare ostilitate dacă mai e ceva de făcut, se retrăgea.

Cel puțin o dată pe săptămînă Anthony se ducea, dimineața, să se întâlnească cu bancherul său. Venitul său era de aproape 7 000 de dolari pe an, dobînda banilor moșteniți de la mama sa. Bunicul lui, care nu-i permisesse niciodată propriului său fiu să depășească o alocație generoasă, considera că această sumă era suficientă pentru nevoile tînărului Anthony. De fiecare Crăciun îi trimitea o obligațiune de 500 de dolari, pe care Anthony de obicei o vindea, dacă era posibil, fiind întotdeauna puțin strîmtorat, deși nu foarte.

Vizitele la bancherul său variau de la cozerii semisociale pînă la discuții despre siguranța investițiilor de 8%, iar lui Anthony îi făceau întotdeauna plăcere. Clădirea mare a băncii părea să-l pună în legătură cu marile averi a căror solidaritate o respecta și să-l asigure că era îndrumat cum trebuie de ierarhia finanțelor. Acești oameni grăbiți îi dădeau aceeași senzație de siguranță ca și gîndul la averea bunicului său – chiar mai mult, pentru că cea din urmă aducea, cumva, mai mult cu un împrumut pe termen nelimitat pe care lumea îl acorda rectitudinii morale a lui Adam Patch, pe cînd banii de aici păreau mai degrabă să fi fost luați și ținuți prin forțele de nestăpînit și remarcabilele realizări ale voinței; în plus, păreau *bani* într-un mod mult mai clar și explicit.

Chiar dacă Anthony nu prea reușea să facă economii, venitul lui i se părea suficient. Într-o bună zi, desigur, va avea multe milioane; între timp, scopul lui în viață era elaborarea teoretică a unor eseuri despre papii Renașterii. Asta îi aducea aminte de conversația pe care o avusese cu bunicul său imediat după întoarcerea de la Roma.

Sperase să-și găsească bunicul mort, dar aflase, dînd telefon din port, că Adam Patch era din nou mai bine – își ascunse dezamăgirea și a doua zi se duse la Tarrytown. La opt kilometri de gară, taxiul

intră pe o alee foarte bine îngrijită, șerpuiind printr-un veritabil labirint de ziduri și garduri de sîrmă ghimpată care păzeau proprietatea – asta, spunea lumea, era din cauză că se știa foarte bine că, dacă socialiștii s-ar fi dezlănțuit, unul dintre primii oameni pe care i-ar fi asasinat ar fi fost bătrînul Cross Patch.

Anthony întîrziase și venerabilul filantrop îl aștepta într-o verandă închisă cu sticlă, unde se uita, pentru a doua oară, peste ziarele de dimineață. Secretarul său, Edward Shuttleworth – care, înainte de renașterea sa, fusese cartofor, proprietar de bar și, în general, certat cu legea –, îl introduse pe Anthony în încăpere, arătînd înspre salvatorul și binefăcătorul său ca și cum ar fi prezentat un tezaur de o incomensurabilă valoare.

Dădură mîna, arborînd un aer grav.

— Mă bucur atît de mult că te simți mai bine, spuse Anthony.

Bătrînul Patch, cu o expresie de parcă n-ar fi trecut decît o săptămînă de cînd îl văzuse pe Anthony ultima oară, își scoase ceasul.

— A întîrziat trenul?

Era iritat că trebuise să-l aștepte. Trăia nu numai sub efectul iluziei că în tinerețe își tratase afacerile curente cu cea mai mare scrupulozitate, respectîndu-și fiecare angajament pînă la ultima virgulă, dar era și ferm convins că aceasta era cauza directă și principală a succesului său.

— A întîrziat de multe ori luna asta, remarcă el cu o umbră de reproș blînd în voce.

Apoi, după un lung oftat, spuse:

— Stai jos.

Anthony îl privi pe bunicul său cu acea uimire tăcută pe care i-o provoca de fiecare dată cînd ofta în felul acela. Faptul că acest bătrîn slab și nu foarte inteligent poseda o asemenea putere încît, în ciuda ziarelor de scandal, cetățenii republicii pe care nu ar fi putut să-i cumpere direct sau indirect cu greu ar fi reușit să populeze White Plains⁴ părea la fel de greu de crezut ca și faptul că odată fusese un bebeluș rozaliu.

Intervalul celor 75 de ani ai săi acționase asemenea unor foale magice – primul sfert de secol îl umpluse de viață, iar ultimul o supsesse pe toată înapoi. Îi supsesse obrazii, pieptul și grosimea brațelor și a picioarelor. Îi luase, tiranic, dinții, unul după celălalt, îi lăsase ochii mici suspendați în orbitele vineții, îi smulsese firele de păr și îl făcuse din gri alb în unele locuri, din roz galben în altele – schimbîndu-i culorile cu nepăsare, ca un copil care încearcă o cutie de vopsele. Apoi, prin trupul și sufletul lui, îi atacase creierul. Îi trimisese transpirații nocturne, lacrimi și spaima fără motiv. Despicasse puternica lui normalitate în credulitate și suspiciune. Din materialul brut al entuziasmului său tăiasse zeci de obsesii mărunte, dar agresive; energia lui fusese redusă la capriciile unui copil răsfățat, iar voința sa de putere fusese înlocuită cu aspirația puerilă și prostească pentru un tărîm al harpelor și psalmilor pe pămînt.

După prudentul schimb de amabilități, Anthony simțea că se aștepta de la el să-și declare intențiile – și, în același timp, o sclipire din ochii bătrînului îl avertiza să nu deschidă, deocamdată, subiectul

stabilirii sale în străinătate. Ar fi preferat ca Shuttleworth să aibă suficient tact încât să iasă din cameră – Anthony îl detesta –, dar secretarul se instalase liniștit într-un fotoliu și împărțea atenția ochilor săi oboșiți între cei doi Patch.

— Acum, că ești aici, ar trebui să *faci* ceva, spuse bunicul încet, să realizezi ceva.

Anthony așteptă să termine de vorbit despre „să lași ceva în urma ta“. Apoi sugeră:

— Mă gîndeam – mi se pare că lucrul la care mă pricep, poate, cel mai bine e să scriu...

Adam Patch tresări, imaginîndu-și un poet al familiei, cu părul lung și trei amante.

— ...istorie, termină Anthony.

— Istorie? Istoria a ce? A Războiului Civil? A Revoluției?

— Nu, domnule. O istorie a Evului Mediu.

Exact atunci îi venise ideea unei istorii a papilor Renașterii, scrisă dintr-un nou unghi. Totuși, era bucuros că spusese „a Evului Mediu“.

— A Evului Mediu? De ce nu a propriei tale țări? Ceva ce cunoști?

— Păi, am trăit atît de mult în străinătate...

— Nu-mi dau seama de ce-ar trebui să scrii despre Evul Mediu. Evul Întunecat, așa i se spunea.

Nimeni nu știe ce s-a întîmplat și nimănui nu-i pasă, cu excepția faptului că s-a terminat.

Mai vorbi cîteva minute despre inutilitatea unor astfel de informații, amintind, desigur, despre inchiziția spaniolă și „corupția mănăstirilor“. Apoi:

— Crezi că vei reuși să lucrezi în New York – sau măcar ai intenția de a lucra?

Spusese ultimele cuvinte cu un cinism vag, aproape imperceptibil.

— Ei bine, da, domnule, sigur.

— Cînd va fi gata?

— Păi, înainte trebuie făcut un plan, înțelegi – și multe lecturi preliminare.

— Credeam că ai deja suficiente lecturi.

Conversația se smuci de la sine către un final abrupt cînd Anthony se ridică și, privindu-și ceasul, aminti faptul că avea o întîlnire cu bancherul său în acea după-amiază. Intenționase să stea cîteva zile cu bunicul său, dar era obosit și iritat de interogatoriul dur și nu își dorea să fie supus unei pioase și subtile intimidări. Spuse că avea să revină în cîteva zile.

Totuși, acestei întîlniri îi datora ideea că a lucra în mod permanent e ceva normal. În anul care se scursese de atunci făcuse mai multe liste bibliografice, încercase chiar unele titluri de capitole și structurări ale lucrării pe perioade, dar în momentul de față nu exista nici măcar un singur rînd scris și nici nu părea probabil să existe vreodată. Nu făcea nimic – dar, în ciuda a ceea ce se crede de obicei despre scriitori, reușea să se delecteze cu cărți ce nu erau deloc mediocre.

Era octombrie 1913, în mijlocul unei săptămîni cu zile plăcute, în care soarele întîrzia în intersecții și atmosfera era atît de calmă, încît părea cîntărită de frunzele fantomatice care se scuturau. Era plăcut să stai lîngă fereastra deschisă, terminînd un capitol din *Erewhon*⁵. Era plăcut să caști în voie, să arunci cartea pe o masă și să mergi alene, fredonînd, pe coridor spre baie.

„La... tine..., fru-moa-să doamnă“,

cînta în timp ce deschidea robinetul.

„Ochii... mei... privesc;
Pentru... tine..., fru-moa-să doaaamnă,
Inima... mea... plînge...“

Ridică vocea ca să acopere zgomotul apei curgînd în cadă și, privind la fotografia lui Hazel Dawn de pe perete, așeză o vioară imaginară pe umăr și o mîngîie blînd cu un arcuș fantomatic. Prin buzele închise scotea un murmur despre care avea impresia că seamănă cu sunetul unei viori. După un timp, mîinile lui încetară să se rotească și se duseră spre cămașă, pe care începură s-o descheie. Dezbrăcat și adoptînd o postură athletică, precum omul care îndoiaie fiare la circ, se privi cu o oarecare satisfacție în oglindă, întrerupîndu-se pentru a încerca apa cu piciorul. După ce reglă un robinet și mormăi de plăcere, se strecură înăuntru.

Odată obișnuit cu temperatura, se relaxă, moțăind satisfăcut. După ce termina baia urma să se îmbrace fără grabă și să meargă pe Fifth Avenue spre Ritz, unde trebuia să ia masa cu doi dintre cei mai apropiați prieteni, Dick Caramel și Maury Noble. După aceea el și cu Maury urmau să meargă la teatru – Caramel probabil se ducea acasă pentru a lucra la cartea lui, care trebuia să fie gata curînd.

Anthony era bucuros că *el* nu mergea acasă să lucreze la cartea *lui*. Ideea de a sta la birou și de a invoca nu doar cuvinte în care să îmbrace gînduri, ci și gînduri demne de a fi îmbrăcate în cuvinte – totul era absurd de departe de ceea ce își dorea.

Ieșind din baie, se dichisi cu atenția meticuloasă a unui bijutier. Apoi se duse în dormitor, unde, în timp ce fluiera o melodie neclară și ciudată, se plimbă încoace și încolo încheind nasturi, potrivindu-și hainele și bucurîndu-se de catifelarea caldă a covorului de sub picioarele sale.

Își aprinse o țigară și aruncă bățul de chibrit pe fereastra deschisă, apoi înțepeni cu țigara la cîțiva centimetri de gură – care rămăsese puțin căscată. Ochii lui erau ațintiți asupra unei pete aprinse de culoare de pe acoperișul unei case din josul străzii.

Era o fată într-un furou roșu, cu siguranță din mătase, care își usca părul în soarele încă fierbinte al după-amiezii tîrzii. Fluieratul lui se stinse în aerul înțepenit al camerei; mai făcu un pas precaut spre fereastră, avînd senzația subită că fata e foarte frumoasă. Pe parapetul de piatră de lîngă ea era o pernă

de aceeași culoare ca și furoul, pe care își sprijinea ambele mâini în timp ce privea spre trotuarul însoțit, unde Anthony putea auzi copiii jucându-se.

O privi câteva minute. Ceva fusese stîrnit în el, ceva ce nu se datora mirosului cald al după-amiezii sau vioiciunii triumfătoare a roșului. Simțea insistent că fata era frumoasă – apoi, dintr-odată, înțelese: era din cauza distanței, nu una rară și prețioasă a sufletului, dar care era totuși distanță, chiar dacă măsurată în metri tereștri. Între ei erau acoperișurile, aerul de toamnă și vocile îndepărtate. Și totuși, pentru o secundă greu de explicat, care poza pervers în timpul însuși, sentimentele lui se apropiară de adorație mai mult decît în timpul celui mai pasional sărut din viața lui.

Termină cu îmbrăcatul, găsi un papion negru și îl potrive cu grijă în oglinda cu trei laturi din baie. Apoi, cedînd unui impuls, se întoarse repede în dormitor și privi din nou pe fereastră. Femeia se ridicase în picioare; își aruncase părul pe spate și el putu să o vadă în întregime. Era grasă, de vreo 35 de ani, cît se poate de banală. Plescăind din buze, se întoarse în baie și reluă pieptănarea părului.

„La... tine..., fru-moa-să doamnă“,

cîntă încet,

„Ochii... mei... privesc...“

Apoi, cu o ultimă mișcare a periei care lăsă o suprafață irizată de strălucire pură, ieși din baie și din apartament și o luă pe Fifth Avenue, spre Ritz-Carlton.

TREI BĂRBAȚI

La ora 7 seara, Anthony și prietenul său Maury Noble stau la o masă din colț pe terasa răcoroasă. Maury Noble seamănă leit cu o pisică uriașă, zveltă și impunătoare. Ochii îi sunt înguști și predispuși la clipiri prelungite, continue. Are părul moale și drept, ca și cum ar fi fost lins de o posibilă – și, în acest caz, herculeeană – pisică-mamă. Pe vremea cînd Anthony era la Harvard, Maury era considerat cel mai aparte personaj din anul său, cel mai strălucit și cel mai original – deștept, liniștit și printre cei aleși.

Acesta e bărbatul pe care Anthony îl consideră cel mai bun prieten al său. Dintre toate cunoștințele lui, acesta este singurul bărbat pe care îl admiră și, într-o măsură mai mare decît îi place s-o recunoască, îl invidiază.

Sînt bucuroși că s-au întîlnit acum – ochii li se umplu de căldură pe măsură ce află noutățile, după o scurtă despărțire. Prezența celuilalt îi relaxează, le induce o nouă stare de seninătate; în spatele feței absurde de pisică, Maury Noble nu e deloc genul care toarce. Iar Anthony, de obicei neliniștit ca

focurile vii de pe o comoară, acum e calm.

Au început una dintre acele conversații alerte pe care numai bărbații sub 30 de ani sau cei foarte stresați le pot purta.

ANTHONY: E 7. Unde e Caramel? (*Nerăbdător*) Mi-aș dori să finalizeze odată acel roman interminabil. Am răbdat de foame mai mult...

MAURY: Are un nou titlu. *Amantul demon* – nu-i rău deloc, hmm?

ANTHONY: (*Interesat*) *Amantul demon*? O, „femei plângînd“... Nu – nu e prea rău! Nu e rău deloc – nu crezi?

MAURY: Destul de bun. Cît ziceai că e?

ANTHONY: Șapte.

MAURY: (*Ochii i se îngustează – nu neplăcut, dar exprimînd o ușoară dezaprobare*) M-a scos din minți acum cîteva zile.

ANTHONY: Cum?

MAURY: Cu obiceiul ăla de a lua notițe.

ANTHONY: Și pe mine. Se pare că spusese cu o seară înainte ceva ce lui i se părea interesant pentru roman, dar uitase ce – așa că se lua de mine. Zicea: „Nu poți să te concentrezi un pic?“. Și eu ziceam: „Mă plictiseai de moarte. Cum să-mi mai amintesc?“.

(*MAURY rîde fără zgomot, printr-un fel de destindere calmă și apreciativă a trăsăturilor sale.*)

MAURY: Dick nu vede neapărat mai mult decît alții. Doar că poate să pună pe hîrtie mai mult din ce vede.

ANTHONY: Acest talent impresionant...

MAURY: O, da. Impresionant!

ANTHONY: Și energia – o energie bine direcționată, plină de ambiție. E atît de interesant – atît de extraordinar de stimulator și incitant. Adesea ți se taie răsufarea cînd ești cu el.

MAURY: O, da.

(*Liniște, iar apoi:*)

ANTHONY: (*Cu fața lui trasă, oarecum nesigură cînd exprimă o convingere fermă*) Dar nu o energie de neînfrînt. Într-o bună zi, puțin cîte puțin, energia lui se va pierde și talentul lui impresionant se va duce odată cu ea, lăsînd din el doar o caricatură de bărbat, agitat, egoist și limbut.

MAURY: (*Rîzînd*) Uite cum stăm și ne asigurăm unul pe celălalt că micul Dick e mai puțin pătrunzător decît noi. Și pun pariu că el simte o anumită superioritate de partea lui – inteligența creatoare față de inteligența critică și toate astea.

ANTHONY: O, da. Dar se înșală. Are tendința să se arunce într-un milion de entuziasme prostești. Dacă n-ar fi faptul că trebuie să fie plin de realism și, ca atare, să adopte hainele cinicului, ar fi... ar fi la fel de credul ca un șef de organizație religioasă studentească. E un idealist. O, da. Crede că nu e, pentru că a respins creștinismul. Îți amintești cum era în facultate? Înghițea autori cu totul, unul după altul,

idei, tehnică și personaje, Chesterton, Shaw, Wells, pe fiecare la fel de ușor ca pe cel de dinainte.

MAURY: (*Încă reflectînd la ultima remarcă pe care o făcuse*) Îmi amintesc.

ANTHONY: Așa e. Adorator înnăscut de fetișuri. Arta, de exemplu...

MAURY: Hai să comandăm. El o să...

ANTHONY: Sigur. Să comandăm. I-am spus...

MAURY: Uite că vine. Fii atent... o să se ciocnească de chelner. (*Ridică degetul ca pe un semnal – îl ridică de parcă ar fi o gheară moale și prietenoasă*) Iată-te, Caramel.

O VOCE NOUĂ: (*Aprins*) Bună, Maury. Bună, Anthony Comstock Patch. Ce mai face nepotul bătrînului Adam? Încă te mai vînează fetele de măritat, hmm?

Ca înfățișare, RICHARD CAMEL e scund și atrăgător – va fi chel la 35 de ani. Are ochi gălbui – unul din ei uimitor de limpede, celălalt opac precum o baltă noroioasă – și o frunte bombată, ca a unui copil din benzile desenate. E bombat și în alte locuri – burtica e bombată profetic, cuvintele par să i se bombeze în gură, chiar și buzunarele hainei lui sînt bombate, ca prin contaminare, de atîtea programe, orare și tot felul de hîrtii mototolite – pe acestea își ia notițe în timp ce solicită liniște cu ochii lui galbeni diferiți și cu gesturi ale mîinii stîngi rămase libere.

Cînd ajunge la masă, dă mîna cu ANTHONY și MAURY. Este unul dintre acei oameni care dau mîna invariabil, chiar și cu oameni de care s-au despărțit doar cu o oră în urmă.

ANTHONY: Salut, Caramel. Mă bucur c-ai venit. Aveam nevoie de puțină distracție.

MAURY: Ai întîrziat. Te-ai întrecut cu poștașul pe stradă? Tocmai îți făceam praf caracterul.

DICK: (*Privindu-l avid pe ANTHONY cu ochiul limpede*) Ce spuneai? Mai zi o dată și-o să-mi iau notițe. Am tăiat 3 000 de cuvinte din Partea întîi în după-amiaza asta.

MAURY: Nobil est. Și eu care turnam alcool în mine.

DICK: Nu mă îndoiesc. Pun pariu că stați aici de o oră vorbind despre băutură.

ANTHONY: Încă n-am căzut lați, imberbul meu băiat.

MAURY: Și nu plecăm niciodată acasă cu doamne pe care le întîlnim cînd sîntem machiți.

ANTHONY: Una peste alta, amicii noștri de pahar sînt caracterizați de o anumită distincție superioară.

DICK: Acel gen deosebit de stupid care se laudă că sînt „trosniți“! Problema e că voi amîndoi trăiți în secolul al XVIII-lea. Școala Bătrînului Gentleman Englez. Bea liniștit pînă cazi sub masă. Nu te distra niciodată. O, nu, asta nu se face.

ANTHONY: Asta e din Capitolul șase, pun pariu.

DICK: Mergeți la teatru?

MAURY: Da. Ne propunem să ne petrecem seara meditănd adînc asupra problemelor vieții. Chestia se numește, scurt, „Femeia“. Bănuiesc că o să „merite“.

ANTHONY: Dumnezeule! Asta o să fie? Hai să mergem iar la *Follies*.

MAURY: M-am săturat de ea. Am văzut-o de trei ori. (*Către DICK*) Prima oară am ieșit după primul act și am găsit un bar extraordinar. Când ne-am întors, am greșit teatrul.

ANTHONY: Am avut o lungă dispută cu un tânăr cuplu speriat despre care credeam că stă pe locurile noastre.

DICK: (*Ca și cum ar vorbi cu sine însuși*) Cred că, după ce mai scriu un roman și o piesă de teatru, poate și o carte de povestiri, o să fac și o comedie muzicală.

MAURY: Știu – cu versuri intelectuale pe care n-o să le asculte nimeni. Și toți criticii vor mormăi și vor geme despre „Ce bună era vechea *Pinafore*⁶“. Iar eu voi continua să strălucesc ca un personaj minunat de lipsit de sens într-o lume lipsită de sens.

DICK: (*Pompos*) Arta nu e lipsită de sens.

MAURY: Este, prin ea însăși. Și nu este, prin faptul că încearcă să facă viața să nu mai fie astfel.

ANTHONY: Cu alte cuvinte, Dick, te produci în fața unei mari săli pline de fantome.

MAURY: Oricum, fă un spectacol ca lumea.

ANTHONY: (*Către Maury*) Dimpotrivă, eu aș zice că, lumea fiind fără sens, de ce să mai scrii? Chiar încercarea de a-i da un sens e lipsită de sens.

DICK: Ei bine, chiar admițând asta, fii un pragmatist rezonabil și acceptă instinctul de a trăi al unui om sărac. Ai vrea ca toți să creadă aceste porcării sofiste?

ANTHONY: Mda, cred că da.

MAURY: Nu, domnule! Eu cred că toți oamenii din America, în afara unei mii alese cu grijă, ar trebui obligați să accepte un sistem moral foarte rigid – romano-catolic, de exemplu. Nu de morala convențională mă plîng. Mă plîng mai degrabă de ereticii mediocri care adoptă descoperirile rafinementului și afectează o libertate morală la care inteligența lor nu îi îndreptățește cîtuși de puțin.

(*Aici vine supa, iar ceea ce ar fi urmat să spună MAURY nu se va ști niciodată.*)

NOAPTEA

După aceea vizitară un speculant de bilete și obținură, la un preț piperat, locuri la noua comedie muzicală *Marea distracție*. Așteptară cîteva minute în foaietul teatrului să vadă intrînd publicul premierei. Erau haine de operă, cu nenumărate blănuri și mătăsuri viu colorate; erau bijuterii atîrnînd de gîturi și brațe, cercei albi și roz; o mulțime de voaluri de mătase sclipitoare, prinse de nenumărate pălării, de asemenea de mătase; pantofi aurii, roșii, arămii sau de un negru strălucitor; coafurile înalte, bine strînse ale multor femei și părul lins, pomădat al bărbaților îngrijiți – mai presus de toate, erau curgerea, șoaptele, chicotele, vîrtejurile și mișcările sacadate ale acestei mări voioase de oameni purtîndu-și apele sclipitoare înspre lacul artificial al rîsetelor...

După spectacol se despărțiră – Maury mergea la dans la Sherry's, iar Anthony se ducea acasă, la

culcare.

Își făcu drum cu greu prin mulțimea de seară din Times Square, pe care scena cursei de care⁷ și miile ei de sateliți o făceau deosebit de frumoasă și strălucitoare, dând trecătorilor o senzație de sărbătoare. În jurul lui Anthony se învîrteau figuri, un caleidoscop de fete, urîte, urîte ca moartea – prea grase, prea slabe, totuși plutind în acest aer de toamnă ca și cum ar fi plutit în propria lor răsufare, caldă și pasională, care umplea noaptea. Cu toată vulgaritatea lor, se gîndi el, aici păreau vag și subtil misterioase. Inhală precaut, umplîndu-și plămîinii cu parfum și cu mirosul deloc neplăcut al țigărilor. Prinse privirea unei frumuseți brunete care stătea singură într-un taxi. În lumina slabă, ochii ei sugerau noaptea și culoarea violetelor, iar el retrăi pentru o clipă scena îndepărtată și pe jumătate uitată de după-amiază.

Doi evrei tineri trecură pe lîngă el; vorbeau tare și din cînd în cînd își întindeau gîturile, aruncînd priviri scurte și disprețuitoare. Erau îmbrăcați în costumele foarte strîmte care formau atunci una din mode; gulerele ridicate erau închise peste mărul lui Adam; purtau ghetre gri și țineau măciuliile bastoanelor cu mănuși cenușii.

Trecu pe lîngă o doamnă bătrînă și copleșită, pe care doi bărbați o purtau între ei ca pe un coș cu ouă; îi explicau minunile din Times Square, vorbind atît de agitat încît bătrîna doamnă, încercînd să fie atentă la amîndoi, își smucea capul încontinuu, ca o hîrtie rostogolită de vînt. Anthony prinse o frîntură din conversația lor:

— Uite Astor-ul, mama!

— Uite cursa de care...

— Pe aici am fost azi. Ba nu, pe *acolo*!

— Doamne Sfinte...!

— N-ai mai văzut așa ceva în viața ta.

Și Anthony recunoscu, șuierînd pe lîngă umărul său, una dintre marile vorbe de duh ale aceluia an:

— Și io îi zic, zic io...

Taxiurile treceau grăbite pe lîngă el și rîsul, rîsul răgușit ca al unei ciori, se auzea tare și nesfîrșit, împreună cu murmurul de dedesubt al metroului, iar peste toate pîlpîirile luminoase, aprinderea și stingerea luminilor, luminile insulare ca niște perle, unduind în bare și cercuri strălucitoare și în forme monstruoase, grotești, erau uimitor decupate pe cer.

Pătrunse recunoscător în liniștea care adia ca un vînt întunecat dinspre o străduță lăturalnică și trecu pe lîngă o brutărie-restaurant în geamurile căreia o duzină de pui prăjiți se învîrteau încet pe o țepușă mecanică. Dinspre intrare venea miros de aluat, fierbinte și roz. Urma o farmacie cu miros de medicamente și bicarbonat de sodiu și o aromă plăcută dinspre standul de cosmetice; apoi o spălătorie chinezească, încă deschisă, plină de aburi și pufăituri, mirosind a proaspăt și, cumva, a galben. Toate acestea îl deprimau; ajungînd la colțul lui Sixth Avenue se opri la o tutungerie și începu să se simtă mai bine – tutungeria era veselă, iar omenirea într-o ceață albastră, îngăduindu-și un lux...

Ajuns acasă, fumă o ultimă țigară stînd în întuneric, în fața ferestrei deschise de la stradă. Pentru prima dată după mai mult de un an simțea că se bucură cu adevărat de New York. Era ceva aspru în această plăcere, ceva sudist. Un oraș singuratic, însă. El, care crescuse singur, învățase în ultimul timp să evite solitudinea. În ultimele cîteva luni avusese grijă, cînd nu avea nimic planificat pentru seară, să se grăbească înspre unul dintre cluburile lui și să găsească pe cineva acolo. Ah, exista aici o singurătate...

Țigara lui, al cărei fum acoperea faldurile fine ale perdelei cu vârtejuri albicioase, străluci pînă cînd ceasul bisericii Sf. Ana din apropiere bătu ora 1 pe un ton plîngăreț, dar plăcut. Trenul suspendat care trecea la o jumătate de cvartal mai încolo făcu să se audă un ropot de tobe – iar dacă s-ar fi aplecat pe fereastră ar fi văzut garnitura, ca un vultur flămînd, urcînd curba întunecoasă din colț. Îi amintea de un roman fantastic citit de curînd, în care orașele erau bombardate din trenuri aeriene, și, pentru un moment, își imaginează că Washingtonul declarase război Central Park-ului și că aceasta era o amenințare a Nordului, încărcată de violență și moarte subită. Dar după ce trenul trecu, fantezia se șterse; rămase doar un foarte slab răpăit de tobe – apoi un vultur planînd în depărtare.

Se auzeau clopotele și zgomotul stins al claxoanelor de pe Fifth Avenue, dar strada lui era liniștită, iar el era la adăpost de orice amenințare a vieții, pentru că aici era ușa sa, culoarul lung și dormitorul protector – siguranță deplină! Becul de afară care îi lumina fereastra putea fi confundat la această oră cu luna, însă era mai strălucitor și mai frumos decît ea.

FLASHBACK ÎN PARADIS

Frumoasa, care se năștea din nou la fiecare o sută de ani, se așeză într-un fel de sală de așteptare exterioară străbătută de rafale de vînt alb și, uneori, de cîte o stea foarte grăbită. Stelele clipeau prietenos spre ea, iar vîntul îi răsfirea neîncetat părul. Era de necuprins, pentru că, în ea, sufletul și spiritul erau una – frumusețea trupului era esența sufletului ei. Ea era acea unitate căutată de filosofi de-a lungul multor secole. Stătea în această sală de așteptare exterioară a vîntului și a stelelor de o sută de ani, împăcată în propria contemplare.

Pînă la urmă ajunse la cunoștința ei că urma să se nască din nou. Oftînd, începu o lungă conversație cu o voce a vîntului alb, o conversație care dură multe ore și din care pot să reproduc aici doar un fragment.

FRUMOASA: (Cu buzele de-abia mișcîndu-i-se și ochii, ca de obicei, întorși înăuntru, asupra ei înseși) Încotro va trebui să călătoresc acum?

VOCEA: Spre o nouă țară – un tărîm pe care nu l-ai mai văzut pînă acum.

FRUMOASA: (Iritată) Mi-e silă să pătrund în aceste noi civilizații. Cît de lungă îmi va fi șederea de această dată?

VOCEA: Cincisprezece ani.

FRUMOASA: Și care este numele acestui loc?

VOCEA: Este cel mai bogat, cel mai extraordinar tărîm de pe pămînt – un tărîm ai cărui înțelepți sînt doar cu puțin mai înțelepți decît cei mai înceți la minte; un tărîm în care domnitorii au minți de copil mic, iar legiitorii cred în Moș Crăciun; în care femeile urîte îi domină pe bărbații puternici...

FRUMOASA: (*Uimită*) Cum?

VOCEA: (*Foarte deprimată*) Da, e un spectacol cu adevărat trist. Femei cu bărbii groase și nasuri diforme se plimbă toată ziua spunînd „Fă asta!“ și „Fă cealaltă!“, și toți bărbații, chiar cei foarte avuți, se supun fără să protesteze femeilor lor, la care se referă sonor cu „doamna Cutare“ sau „nevasta“.

FRUMOASA: Dar nu poate fi adevărat! Pot înțelege, desigur, supunerea lor față de femeile fermecătoare – dar față de femeile grase? Față de cele uscate? Față de femei cu fața scofilcită?

VOCEA: Chiar așa.

FRUMOASA: Iar eu? Ce șanse voi avea eu?

VOCEA: Va fi „cu atît mai interesant“, ca să folosesc această expresie.

FRUMOASA: (*După o pauză nemulțumită*) De ce nu pe vechiul tărîm, cel al strugurilor și al oamenilor amabili, sau pe tărîmul corăbiilor și mărilor?

VOCEA: Ne așteptăm ca în curînd să devină foarte ocupate.

FRUMOASA: Ah!

VOCEA: Viața ta pe pămînt va dura, ca de obicei, cît intervalul dintre două priviri pline de înțeles într-o oglindă mundană.

FRUMOASA: Ce voi fi? Spune-mi!

VOCEA: La început ne gîndiserăm să te duci de data asta ca actriță de film, dar, pînă la urmă, nu e recomandabil. Vei fi deghizată de-a lungul celor cincisprezece ani ai tăi în ceea ce se cheamă „o fatî di soșietate“.

FRUMOASA: Ce e asta?

(*Un nou sunet se aude în vînt, care trebuie interpretat, pentru scopurile noastre, ca zgomotul făcut de VOCE în clipa cînd se scarpină în cap.*)

VOCEA: (*După un timp*) E un fel de aristocrată închipuită.

FRUMOASA: Închipuită? Ce înseamnă „închipuit“?

VOCEA: Și asta vei descoperi pe acest tărîm. Vei vedea că multe sînt închipuiri. De asemenea, vei face tu însăși multe lucruri închipuite.

FRUMOASA: (*Placid*) Totul sună atît de vulgar.

VOCEA: Nici pe jumătate atît de vulgar cît este. Vei fi cunoscută în timpul celor cincisprezece ani ai tăi ca o fată de viață, emancipată, nebună după jazz și vampă. Vei dansa dansuri noi cu exact atîta grație cu cîta le dansai pe cele vechi.

FRUMOASA: (*În șoaptă*) Voi fi plătită?

VOCEA: Da, ca de obicei – prin dragoste.

FRUMOASA: (*Cu un rîs ușor, care tulbură doar pentru o clipă imobilitatea buzelor sale*) Și îmi va plăcea să se spună că sînt nebună după jazz?

VOCEA: (*Sobră*) O să-ți placă enorm.

(*Dialogul se termină aici, cu FRUMOASA stînd în continuare liniștită, stelele încremenite într-un extaz admirativ, iar vîntul, alb și nestăpînit, adiindu-i prin păr.*

Toate acestea se întîmplaseră cu șapte ani înainte ca Anthony să stea în fața ferestrei de la stradă a apartamentului său, ascultînd clopotele de la Sf. Ana.)

1. În original „Cross Patch“, expresie din engleza veche folosită pentru a desemna o persoană capricioasă sau violentă; *patch*, în engleză, înseamnă „petic“.
2. The Hasty Pudding Theatricals, asociație dramatică foarte veche a studenților de la Harvard, dintre ai cărei membri s-au recrutat mulți oameni de succes în showbiz sau alte domenii; primirea în asociație presupunea anumite ritualuri de inițiere, printre care și consumul de alcool.
3. În engleză, *bound* înseamnă obligat, dependent, legat; *bound servant* desemna, în trecut, o persoană cu un statut între sclav și servitor, asemănător aceluia de iobag.
4. Oraș din statul New York, cu o populație de aproximativ 60 000 de locuitori, probabil mult mai mică pe vremea lui Fitzgerald.
5. Roman al scriitorului englez Samuel Butler (1612-1680).
6. *HMS Pinafore*, comedie muzicală de mare succes de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, care s-a jucat în peste 500 de spectacole consecutive la Opera Comică din Londra.
7. Panou electric instalat la începutul secolului XX în New York, înfățișînd o scenă din Roma antică și avînd menirea de a atrage atenția asupra reclamelor luminoase din jur; era extrem de spectaculos pentru acea perioadă, mai ales pentru că simula mișcarea prin stingerea și aprinderea becurilor din care era realizat, atrăgînd spectatori în fiecare seară.

CAPITOLUL II

PORTRETUL UNEI SIRENE

Cîteva săptămîni mai tîrziu asupra New Yorkului se lăsă frigul, aducînd luna noiembrie, cele trei mari meciuri de fotbal¹ și o mare fluturare de blănuri pe Fifth Avenue. Aduse, de asemenea, o senzație de tensiune și de agitație înfrînată în oraș. Acum, Anthony găsea în fiecare dimineață invitații în cutia poștală. Treizeci de femei virtuozose din primul strat social își proclamau capacitatea, dacă nu și dorința, de a purta copiii a treizeci de milionari. Șaizeci de femei virtuozose din al doilea strat își proclamau nu doar capacitatea, ci, în plus, și ambiția extraordinară, de neclintit pentru primii treizeci de bărbați tineri, care erau, desigur, invitați la fiecare dintre cele nouăzeci de petreceri – ca și grupul de prieteni de familie, cunoștințe, studenți și aspiranți din alte medii. În continuare, exista un al treilea strat, de la marginea orașului, din Newark și suburbiile din Jersey pînă în amarul Connecticut și secțiunile neeligibile din Long Island – și, fără îndoială, straturi alăturate, coborînd spre pantofii orașului: tinere evreice își făceau intrarea în societatea evreilor și evreicelor, din Riverside pînă în Bronx, așteptînd cu nerăbdare un tînăr bijutier sau broker în ascensiune și o nuntă cușer; fete irlandeze își aruncau ochii, avînd în sfîrșit voie s-o facă, asupra societății tinerilor politicieni democrați, a cioclilor pioși și băieților de cor ajunși la maturitate.

Și, bineînțeles, febra intrării în societate se răspîndea în oraș – muncitoarele, biete suflete chinuite împachetînd săpun în fabrici sau vînzînd lenjerie în marile magazine, visau că, în această agitație spectaculoasă a iernii, vor găsi poate pentru ele bărbatul dorit – asemenea unui hoț de buzunare nepriceput care crede că are mai multe șanse în mulțimea haotică a carnavalului. Coșurile începură să scoată fum, iar mirosul neplăcut al metroului fu împrăștiat. Actrițele apărură în noi spectacole, editorii scoaseră cărți noi, iar cei doi Castle² ieșiră cu alte dansuri. Iar companiile de căi ferate ieșiră cu noi orare conținînd greșeli noi în locul celor vechi, cu care navetiștii deja se obișnuiseră...

Orașul se mișcă!

Mergînd pe 42nd Street într-o după-amiază cu un cer gri ca oțelul, Anthony se întîlni din întîmplare cu Richard Caramel, care ieșea din frizeria de la Manhattan Hotel. Era o zi friguroasă, prima zi cu adevărat rece, iar Caramel purta una dintre acele haine lungi pînă la genunchi și căptușite cu blană pe care le poartă muncitorii din Vestul Mijlociu, tocmai intrate în modă. Avea o pălărie de fetru maro închis, de sub care ochiul lui limpede strălucea ca un topaz. Îl opri pe Anthony entuziasmat, bătîndu-l pe

umeri mai mult din dorința de a se încălzi decît din exuberanță, și, după inevitabila strîngere de mînă, izbucniră cuvintele:

— Frig ca naiba – Dumnezeu, am muncit ca un rob toata ziua pînă cînd la mine în cameră s-a făcut atît de frig încît am crezut că o să mă aleg cu o pneumonie. Afurisita de proprietară, care se zgîrcește la cărbune, a venit pînă la mine de-abia după ce am strigat o jumătate de oră pe scări după ea. A început să-mi explice de ce și cum. Dumnezeu! La început mă scotea din minți, dar apoi mi s-a părut că ar putea fi un personaj și am început să iau notițe în timp ce vorbea – în așa fel încît să nu mă vadă, înțelegi, ca și cum aș fi scris ceva din întîmplare...

Îl prinsese pe Anthony de braț și îl trăgea după el pe Madison Avenue.

— Încotro?

— Nicăieri anume.

— Atunci ce rost are? întrebă Anthony.

Se opriră și se uitară unul la celălalt, iar Anthony se întrebă dacă fața lui era la fel de respingătoare din cauza frigului ca aceea a lui Dick Caramel, al cărui nas era purpuriu și a cărui frunte proeminentă se învinateșise; ochii lui galbeni, diferiți între ei, erau roșii și înlăcrimați. După o clipă începură să meargă din nou.

— Am progresat mult cu romanul.

Dick privea și vorbea emfatic către trotuar.

— Dar trebuie să mai ies din cînd în cînd.

Îi aruncă o privire lui Anthony, ca și cum și-ar fi cerut scuze, dar în același timp ar fi așteptat și să fie încurajat.

— Trebuie să vorbesc. Cred că foarte puțini oameni chiar *gîndesc* cu adevărat vreodată, adică să stea și să mediteze și să aibă idei una după alta. Eu gîndesc prin conversații sau scris. Trebuie să începi de la ceva, într-un fel – ceva ce să aperi sau să contrazici –, nu ți se pare?

Anthony mormăi și își trase brațul cu blîndețe.

— N-am nimic împotriva să te car pe tine, Dick, dar cu haina aia...

— Vreau să spun, continuă Richard Caramel grav, că pe hîrtie primul tău paragraf conține ideea pe care urmează s-o condamni sau s-o dezvolti. În conversație ai ultima replică a partenerului – însă cînd doar *meditezi*, păi atunci ideile tale pur și simplu se succed unele după altele ca pe un proiector, fiecare trăgînd-o după sine pe cealaltă.

Trecură de 45th Street și încetiniră. Amîndoi își aprinseră cîte o țigară și suflară în aer norii groși de fum împreună cu aburii respirației.

— Hai să mergem la Plaza și să bem cîte un șodou, sugeră Anthony. Ți-ar prinde bine. Aerul o să-ți scoată nicotina din plămîni. Hai – te las să vorbești despre cartea ta tot drumul.

— Nu vreau, dacă asta te plictisește. Adică nu trebuie să faci lucrul ăsta din obligație.

Cuvintele se rostogoliseră grăbite și, chiar dacă Dick încerca să pară relaxat, neliniștea îi schimonosi

trăsăturile. Anthony se simți obligat să nege:

— Să mă plictisească? Nici vorbă!

— Am o verișoară – începu Dick, dar Anthony își desfăcu brațele și scoase un strigăt de încântare, întrerupându-l.

— Ce vreme frumoasă, exclamă el, nu-i așa? Mă face să mă simt de parcă aș avea zece ani. Vreau să spun că mă face să mă simt așa cum cred că mă simțeam când aveam zece ani. Criminal! O, Doamne! Acum parcă toată lumea e a mea, iar în clipa următoare parcă sînt măscăriciul universului. Azi lumea e a mea și totul e ușor, atît de ușor. Chiar și Nimicul e ușor!

— Am o verișoară care stă la Plaza. O fată vestită. Putem să mergem să ne întîlnim cu ea. Iarna stă acolo – cel puțin în ultimul timp – cu mama și cu tatăl ei.

— Nu știam că ai veri în New York.

— O cheamă Gloria. E de la mine de acasă – din Kansas City. Mama ei e o bilfistă³ practicantă, iar tatăl ei e cam plicticos, deși e un adevărat gentleman.

— Ce sînt pentru tine? Material literar?

— Încearcă să fie. Bătrînul îmi spune întruna că tocmai a întîlnit cel mai minunat personaj de roman. După aia îmi povestește despre cine știe ce prieten stupid de-al lui și spune: „*Ăsta* ar fi un personaj grozav pentru tine! De ce nu scrii despre el? Oricine ar fi interesat de *el*“. Sau îmi povestește despre Japonia sau Paris, sau cine știe ce alt loc foarte cunoscut, și spune: „De ce nu scrii o poveste despre locul ăsta? Ar fi un decor minunat pentru o povestire!“.

— Și fata? Gloria – Gloria și mai cum?

— Gilbert. Ei, n-ai auzit de ea – Gloria Gilbert. Merge la dansurile de la universități – lucruri de felul ăsta.

— I-am auzit numele.

— Arată bine – de fapt e al naibii de atrăgătoare.

Ajunseră la 50th Street și cotiră spre bulevard.

— În general, nu mă interesează fetele tinere, spuse Anthony încruntîndu-se.

Asta nu era tocmai adevărat. Deși avea impresia că majoritatea tinerelor fete își petrec fiecare oră a zilei gîndindu-se și vorbind despre ceea ce atotcuprinzătoarea lume le dăduse de făcut pentru ora următoare, orice fată care își cîștiga traiul prin frumusețea ei îl interesa enorm.

— Gloria e al dracului de frumoasă – nici urmă de creier în capul ei.

Anthony rîse cu un fornăit ce se compunea dintr-o singură silabă.

— Prin asta vrei să spui că nu se pricepe deloc la conversații de salon.

— Nu, nu e adevărat.

— Dick, știi foarte bine ce consideri tu că înseamnă creier pentru o fată. Tinere serioase care stau cu tine într-un colț și vorbesc serios despre viață. Genul care, atunci cînd aveau 16 ani, dezbăteau cu fețe

grave dacă e bine sau nu să te săruți – și dacă e sau nu imoral ca studenții să bea bere.

Richard Caramel se simți ofensat. Fața lui încruntată semăna cu o hîrtie mototolită.

— Nu, începu el, dar Anthony îl întrerupse fără milă.

— O, ba da; genul de fete care, chiar în acest moment, stau în saloane și dezbat despre ultimul

Dante scandinav tradus în engleză.

Dick se întoarse spre el, cu o expresie neașteptat de descurajată. Întrebarea lui era aproape rugătoare.

— Ce aveți tu și cu Maury? Uneori vorbiți de parcă eu aș fi un fel de ființă inferioară.

Anthony fu surprins, dar în același timp îi era frig și se simțea puțin incomod, așa că se refugie în atac.

— Nu cred că despre inteligența ta e vorba, Dick.

— Bineînțeles că despre asta e vorba! exclamă Dick furios. Ce vrei să spui? De ce nu despre asta e vorba?

— Poate că știi prea multe pentru scrisul tău.

— Nu văd cum ar fi posibil.

— Îmi pot imagina, insistă Anthony, un om care știe prea multe pentru talentul său de a se exprima.

Ca mine. Să presupunem, de exemplu, că eu aș fi mai inteligent decît tine și aș avea mai puțin talent. Asta m-ar face confuz în exprimare. Tu, în schimb, ai destulă apă cu care să umpli găleata și o găleată destul de mare ca să țină apa.

— Nu înțeleg deloc ce vrei să spui, se plînsese Dick pe un ton descurajat.

Părea foarte dezamăgit și plin de indignare. Privea stăruitor în ochii lui Anthony, ciocnindu-se de trecătorii care îi aruncau priviri furioase de reproș.

— Vreau să spun doar că talentul lui Wells ar putea susține inteligența lui Spencer. Dar un talent inferior care poartă idei inferioare poate fi doar grațios. Și cu cît te uiți mai de aproape la un lucru, cu atît mai interesant poți să-l descrii.

Dick reflectă, incapabil să decidă exact în ce măsură remarcile lui Anthony erau critice la adresa lui. Dar Anthony, cu acea ușurință pe care părea că o emană atît de des, continuă, cu ochii săi întunecați strălucind pe fața lui uscățivă, cu bărbia ridicată, cu vocea ridicată, cu toată ființa lui ridicată:

— Să zicem că sînt mîndru, rațional și înțelept – un atenian printre greci. Ei bine, aș putea eșua acolo unde un bărbat inferior ar putea reuși. El ar putea imita, ar putea înfrumuseța, ar putea fi entuziast, ar putea fi optimist și plin de speranță. Dar acest eu ipotetic al meu ar fi prea mîndru să imite, prea rațional să fie entuziast, prea rafinat pentru a fi utopic, prea grec ca să înfrumusețeze.

— Atunci nu crezi că artistul lucrează cu inteligența sa?

— Nu. Îmbunătățește, dacă poate, ceea ce imită ca stil, și își alege materialul din propriile lui interpretări asupra lucrurilor din jur. Dar pînă la urmă fiecare scriitor scrie pentru că acesta e modul lui de viață. Nu-mi spune că-ți place chestia aia cu „Funcția Divină a Artistului“!

— În general, nici măcar nu mă consider artist.

— Dick, spuse Anthony schimbându-și tonul, vreau să te rog să mă ierți.

— De ce?

— Pentru ieșirea asta. Îmi pare sincer rău. Vorbeam ca să nu tac.

Oarecum îmbunat, Dick replică:

— Întotdeauna am spus că în sinea ta ești un filistin.

Cerul se întunecase deja când cei doi pătrunseră pe sub bolțile albe de la Plaza pentru a savura în tihnă spuma și lichidul galben, gros al șodoului. Anthony privi spre tovarășul său. Nasul și tenul lui Richard Caramel tindeau încet către aceeași culoare, pe măsură ce unul își pierde roșul, iar celălalt albastrul. Uitându-se în oglindă, Anthony se bucură să constate că pielea lui nu se decolorase. Dimpotrivă, o ușoară strălucire se aprinsese în obrajii lui – se gândi că niciodată nu arătase mai bine.

— Pentru mine e de ajuns, spuse Dick, ca și cum ar fi fost un atlet care se antrena. M-aș duce să vizitez familia Gilbert. Nu vii cu mine?

— Ba da, sigur. Dacă nu cumva o să mă abandonezi în mâinile părinților și tu o să te retragi într-un colț cu Dora.

— Nu Dora – Gloria.

Un recepționar îi anunță prin telefon. Odată ajunși la etajul zece, străbătură un coridor sinuos și bătură la ușa apartamentului 1088. Le deschise o doamnă între două vârste – însăși doamna Gilbert.

— Bună seara!

Vorbea în maniera afectată a doamnelor americance.

— Mă bucur *nepus* de mult să vă văd...

Dick făcu rapid prezentările, apoi ea reluă:

— Domnul Pats⁴? Intrați, vă rog, și puneți-vă haina acolo.

Arătă spre un scaun și își schimbă tonul, rîzînd dezaprobator.

— Cît de mult mă bucur – foarte mult. Richard, n-ai mai venit pe aici de *atît* de mult timp – nu! – nu!

Ultimele silabe erau pe jumătate răspunsuri, pe jumătate întreruperi ale încercărilor lui Dick de a răspunde.

— Ei bine, stați jos și spuneți-mi ce mai faceți.

Urmară o serie de apropieri și depărtări, ridicări în picioare și înclinări politicoase, zîmbete și iar zîmbete, de o inerentă stupiditate; se întrebau dacă ea se va mai așeza vreodată jos – în cele din urmă se instalară cu toții confortabil în fotolii, în așteptarea unei plăcute discuții protocolare.

— Presupun că e din cauză că ai fost ocupat – ceva de felul acesta, zîmbi doamna Gilbert oarecum ambiguu.

Folosea „ceva de felul acesta“ ca să-și echilibreze frazele mai debile. Mai avea încă două expresii: „cel puțin asta e ceea ce cred eu“ și „pur și simplu“ – toate trei, alternate, dădeau fiecărei remarci de-ale ei aerul unei reflecții generale asupra vieții, ca și cum ea lua în calcul toate cauzele și, la sfîrșit, punea

degetul pe cea supremă.

Fața lui Richard Caramel, observă Anthony, arăta acum chiar normal. Fruntea și obrajii aveau culoarea naturală a pielii, iar nasul, modest, trecea neobservat. Se uita fix la mătușa lui cu ochiul său galben strălucitor, acordându-i acea atenție gravă și exagerată pe care tinerii bărbați o arată tuturor femeilor care nu mai prezintă nici un interes.

— Sînteți și dumneavoastră scriitor, domnule Pats?... Ei, probabil că ne putem scălda cu toții în faima lui Richard.

Doamna Gilbert dădu tonul unor rîsete ușoare.

— Gloria e plecată, spuse ea cu aerul că emite o axiomă din care urmează să deducă anumite concluzii. Dansează pe undeva. Gloria umblă, umblă, umblă. I-am spus că nu înțeleg cum rezistă. Dansează toată după-amiaza și toată noaptea, pînă cînd va ajunge ca o umbră. Tatăl ei e foarte îngrijorat în privința asta.

Le zîmbi pe rînd. Zîmbiră și ei.

Era alcătuită, observă Anthony, dintr-o succesiune de semicercuri și parabole, ca acele figuri pe care cei îndemînatici le fac la mașina de scris: capul, brațele, bustul, șoldurile, coapsele și gleznela erau o uimitoare serie de rotunjimi. Era îngrijită și dichisită, cu părul de un gri intens, artificial; fața ei largă, ornată cu o umbră de mustață albicioasă, adăpostea niște ochi albaștri, bătuți de soare și vînt.

— Întotdeauna spun, remarcă ea către Anthony, că Richard e un suflet antic.

În pauza intensă care urmă, Anthony se gîndi dacă să facă un calambur – ceva despre faptul că peste Dick au călcat foarte mulți⁵.

— Fiecare dintre noi își are propria vîrstă a sufletului, continuă doamna Gilbert radioasă, cel puțin asta e ceea ce cred eu.

— Poate că așa este, răspunse Anthony pîrînd că se grăbește să ajungă la o idee interesantă.

Dar vocea se auzi din nou:

— Gloria are un suflet foarte tînăr – iresponsabil, ceva de felul acesta. Nu are nici un pic de simț al răspunderii.

— E sclipitoare, mătușă Catherine, spuse Richard amabil. Simțul răspunderii ar strica-o. E prea drăguță.

— Ei bine, mărturisi doamna Gilbert, tot ce știu e că umblă, umblă și iar umblă...

Pomelnicul peregrinărilor vinovate ale Gloriei fu întrerupt de zgomotul ușii pe care domnul Gilbert o deschise pentru a intra.

Era un om scund, cu o mustață plutind ca un nor mic și alb sub nasul său banal. Ajunsese în stadiul în care valoarea sa ca ființă socială intrase într-o neagră și imponderabilă zonă negativă. Ideile sale erau constituite din iluziile în vogă acum 20 de ani; mintea lui naviga șovăitor și anemic în siajul editorialelor de ziar. După ce absolvise o mică, dar terifiantă universitate din vest intrase în afacerile cu celuloid și, cum acestea nu solicitau mai mult decît insignifianta cantitate de inteligență pe care el le-o

putea oferi, avu succes o perioadă – de fapt campînă prin 1911, cînd începu să accepte, în locul contractelor, înțelegeri vagi cu industria cinematografică. Aceasta decisese prin 1912 să-l înghită, iar în acel moment domnul Gilbert, ca să spunem așa, făcea echilibristică pe limba ei. În același timp era director executiv al Asociației Vestului Mijlociu a Companiilor de Materiale Cinematografice, petrecînd șase luni pe an în New York și restul în Kansas City și St. Louis. Credea, naiv, că lucrurile or să meargă bine – soția lui credea la fel, iar fiica lor de asemenea.

Nu era de acord cu comportamentul Gloriei: venea acasă tîrziu, nu își termina niciodată mîncarea, era întotdeauna agitată – o dată, cînd el o iritase, folosise unele cuvinte despre care nu ar fi crezut că fac parte din vocabularul ei. Cu soția lui era mai simplu. După 15 ani de lupte de gherilă neîntrerupte, o învinsese – era războiul unui optimism arbitrar împotriva unei perseverențe neabătute, iar ceva din numărul de „da“-uri cu care el putea să otrăvească o conversație îi adusese victoria.

— Da-da-da, spunea el, da-da-da. Stai să vedem. Asta era în vara lui – stai să vedem – '91 sau '92 – da-da-da...

Cincisprezece ani de „da“-uri o învinseseră pe doamna Gilbert. Încă cincisprezece ani de asemenea afirmații neafirmative, însoțite de eterna scuturare a scrumului de la 32 000 de trabucuri, o zdrobiseră. Acestui soț al ei îi făcuse concesia supremă a vieții conjugale, mai profundă, mai irevocabilă decît prima – îl asculta. Își spunea că anii o învățaseră să fie tolerantă – de fapt îi ucisese curajul sufletesc, atît cît avusese vreodată.

I-l prezentă lui Anthony.

— Acesta este domnul Pats, spuse ea.

Tînărul bărbat și bătrînul dădură mîna; cea a domnului Gilbert era moale și obosită, de consistența unui grepfrut stors. Apoi soțul și soția se salutară – el îi spuse că se făcuse frig afară și că mersese pînă la un chioșc de ziare de pe 44th Street pentru un ziar din Kansas. Intenționase să vină înapoi cu autobuzul, dar i se păruse că acesta era prea friguros, da, da, da, prea friguros.

Doamna Gilbert înfrumuseță aventura lui, lăsîndu-se impresionată de curajul său în înfruntarea cu aerul aspru.

— Ei, ești *un viteaz!* exclamă ea admirativ. *Un viteaz.* Eu n-aș fi ieșit afară pentru nimic în lume.

Impasibil ca un adevărat bărbat, domnul Gilbert ignoră admirația pe care o stîrnise în soția sa. Se întoarse către cei doi tineri și îi ghidă triumfător spre subiectul vremii. Îl rugă pe Richard Caramel să-și amintească despre luna noiembrie din Kansas. Însă imediat ce îi propuse această temă, inițiatorul ei o trase violent înapoi pentru a întîrzia asupra ei, pentru a o alinta, întinde și, în general, pentru a stoarce din ea orice urmă de viață.

Teza imemorială conform căreia în unele locuri zilele sînt calde, dar nopțile foarte plăcute a fost avansată cu succes, iar apoi calculară distanța exactă dintre două puncte ale unei căi ferate obscure pe care Dick le pomenise din întîmplare. Anthony se uita la domnul Gilbert cu o privire fixă și căzu într-o transă pe care, după un moment, o întrerupse vocea zîmbitoare a doamnei Gilbert:

— Se pare că frigul e umed aici – parcă mi-ar roade oasele.

Cum această remarcă, aprobată cu promptitudine, îi stătea domnului Gilbert pe limbă, nimeni nu ar fi putut să-l acuze pentru schimbarea abruptă a subiectului.

— Unde e Gloria?

— Trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta.

— O cunoașteți pe fiica mea, domnule...?

— Nu am avut plăcerea. L-am auzit pe Dick vorbind despre ea adesea.

— Ea și cu Richard sînt veri.

— Da?

Anthony zîmbi cu un oarecare efort. Nu era obișnuit cu societatea celor mai în vîrstă, iar gura îi era plină de o veselie necuvenită. Era atît de plăcut să te gîndești că Gloria și Dick sînt veri. Reuși în următorul minut să-i arunce prietenului său o privire disperată.

Richard Caramel se temea că vor fi nevoiți s-o ia din loc.

Doamnei Gilbert îi părea îngrozitor de rău.

Domnului Gilbert i se părea regretabil.

Doamna Gilbert mai avu o idee – ceva legat de cît de bucuroasă era că veniseră, chiar și numai pentru a vizita o doamnă mult prea în vîrstă pentru a flirta cu ei. În mod evident, Anthony și Dick considerară asta o glumă reușită, pentru că rîseră un întreg portativ în măsura de trei pătrimi.

O să mai vină pe la ei?

— O, bineînțeles.

Gloriei îi va părea *nespus* de rău!

— La revede...

— La revede...

Zîmbete!

Zîmbete!

Trosc!

Doi tineri deprimați străbăteau culoarul de la etajul zece din Plaza în direcția liftului.

PICIOARELE UNEI DOAMNE

În spatele atrăgătoarei indolențe a lui Maury Noble, în spatele superficialității și firii sale glumețe zăcea o surprinzătoare și tenace maturitate a voinței. Intenția lui, așa cum o declarase în facultate, era să-și dedice următorii trei ani călătoriilor, alți trei distracțiilor, iar apoi să devină enorm de bogat cît mai repede posibil.

Cei trei ani de călătorie se terminaseră. Străbătuse globul cu o perseverență și o curiozitate care la

oricine altcineva ar fi părut pedante, fără urmă de spontaneitate, ca un fel de ediție umană a ghidului Baedeker; dar în cazul său asta avea aerul unui scop misterios și al unui plan bine gândit – ca și cum Maury Noble ar fi fost un fel de anticrist predestinat, silit de soarta lui să meargă oriunde se putea merge pe pământ și să vadă toate miliardele de oameni care se născuseră, plînseseră și se măcelăriseră peste tot pe suprafața lui.

Întors în America, a pornit în căutarea distracției pătruns de aceeași consecvență. El, care nu băuse niciodată mai mult de câteva cocteiluri sau o pintă de vin la o masă, s-a gândit acum să bea ca și cum ar fi învățat greaca de unul singur – de parcă greaca era poarta spre misterele noilor senzații, ale unor stări psihice și ale modurilor în care putea resimți bucuriile și necazurile. Obiceiurile lui nu puteau fi decât subiectul unor speculații ezoterice. Avea un apartament cu trei camere pe 44th Street, dar rareori putea fi găsit acolo. Telefonista primise cele mai clare instrucțiuni ca nimeni să nu ajungă la urechea sa fără să-și dea mai întâi numele. Avea o listă de vreo cinci oameni pentru care nu era niciodată acasă și cam tot atîția pentru care era întotdeauna acasă. Primii de pe ultima listă erau Anthony Patch și Richard Caramel.

Mama lui Maury locuia în Philadelphia, împreună cu fiul ei însurat, iar Maury mergea adesea acolo la sfîrșit de săptămînă, astfel că atunci cînd Anthony intră la Molton Arms, într-o sîmbătă seara în care cutreiera străzile înghețate într-un acces cumplit de plictiseală, fu foarte fericit să descopere că domnul Noble era acasă.

Sufletul i se înălță mai repede decît liftul cu care urca. Era atît de bine, atît de extraordinar de bine că urma să discute cu Maury – care va fi la fel de fericit să-l vadă. Se vor privi unul pe celălalt cu o afecțiune bine ascunsă în fundul ochilor, pe care amîndoi o vor masca sub o ironie blîndă. Dacă ar fi fost vară, ar fi ieșit împreună să soarbă leneș dintr-un Tom Collins lung, descheindu-și gulerele și privind la spectacolul vag distractiv al vreunui cabaret moleșit de august. Dar afară era frig, cu vîntul șuierînd în jurul clădirilor înalte și decembrie la colțul străzii, așa că era mult mai bună o seară petrecută împreună la lumina caldă a veiozei, cu un pahar sau două de Bushmill sau un degetar din Grand Marnier-ul lui Maury, în timp ce cărțile ar fi sclipit ca niște ornamente pe pereți, iar Maury ar fi radiat o inerție divină stînd, ca o pisică uriașă, în fotoliul său preferat.

Iată-l! Camera îl cuprinse pe Anthony, încălzindu-l. Strălucirea acelei minți puternice și persuasive, acel temperament aproape oriental în calmul său exterior încălziră sufletul tulburat al lui Anthony, aducîndu-i o liniște care nu putea fi asemănată decît cu cea pe care ți-o poate oferi o femeie proastă. Trebuie să înțelegi totul – sau să accepți totul așa cum e. Maury umplea camera, ca un tigru, ca o zeităte. Vîntul de afară se potolise; sfeșnicul de alamă așezat pe scrin strălucea ca în fața unui altar.

— Cum de ești aici astăzi?

Anthony se întinse pe o canapea și își potrivi cotul printre perne.

— Sînt aici doar de o oră. Am fost la un ceai dansant – și am stat atît de mult, încît am pierdut trenul de Philadelphia.

— Ciudat să stai atît de mult, comentă Anthony curios.

— Într-adevăr. Tu ce-ai făcut?

— Geraldine. Mica plasatoare de la Keith. Ți-am spus despre ea.

— A!

— A venit pe la trei și a stat pînă la cinci. Ciudată ființă – mă intrigă. E atît de stupidă.

Maury tăcea.

— Oricît de ciudat ar părea, continuă Anthony, în ce mă privește, și chiar după cîte știu, Geraldine e un model de virtute.

O știa de o lună – o fată cu obiceiuri nomade, nimic ieșit din comun. Cineva i-o pasase pur și simplu lui Anthony, care o considera amuzantă și căruia chiar îi plăcuseră săruturile caste și idilice pe care ea i le dăduse în a treia seară de cînd se cunoscuseră, în timp ce mergeau cu un taxi prin Central Park. Avea o familie vagă – un unchi și o mătușă estompați, care locuiau împreună cu ea într-un apartament dintr-un cartier labirintic. Ea îi ținea companie, familiară, oarecum intimă și plină de liniște. Mai mult de atît el nu dorea să experimenteze – nu din scrupule morale, ci din groaza de a nu permite vreunei încurcături să tulbure ceea ce simțea că este seninătatea crescîndă a vieții sale.

— Are două figuri, îl informă el pe Maury, una e să-și tragă părul peste ochi într-un anumit fel și apoi să-l sufle înapoi, iar cealaltă să spună „Ești nebuun!“ cînd cineva face un comentariu care o depășește. Mă fascinează. Stau acolo ore în șir, complet uluit de simptomele maniacale pe care le găsește în imaginația mea.

Maury se foi în fotoliul său și spuse:

— E remarcabil că o ființă umană poate să înțeleagă atît de puțin, deși trăiește într-o civilizație atît de complexă. O astfel de femeie ia practic tot universul în cel mai literal mod posibil. De la influența lui Rousseau pînă la efectele cotei impozitelor asupra cinei sale, totul îi este complet străin. A fost adusă din epoca de piatră și trîntită aici, cu arsenalul unui arcaș care trebuie să facă față unui duel cu pistolul. Poți să dai la o parte toată crusta istoriei fără ca ea să-și dea măcar seama.

— Mi-ar plăcea ca Richard să scrie despre ea.

— Anthony, doar nu crezi că merită să scrii despre ea.

— La fel de mult ca despre oricine altcineva, răspunse el căscînd. Știi, mă gîndeam azi că am mare încredere în Dick. Atît timp cît se ocupă de oameni și nu de idei, atît timp cît inspirația lui vine de la viață și nu de la artă și presupunînd că lucrurile vor evolua normal, cred că va ajunge un om mare.

— Carnetul lui negru de notițe arată că mizează pe viață, presupun.

Anthony își schimbă poziția, ridicîndu-se puțin și sprijinindu-se în cot, apoi răspunse cu o anume surescitare în glas:

— Încearcă să mizeze pe viață. Orice autor o face, cu excepția celor foarte slabi, dar pînă la urmă cei mai mulți trăiesc din hrană predigerată. Întîmplarea sau personajul poate veni din viață, dar scriitorul le interpretează de obicei în termenii ultimei cărți pe care a citit-o. De exemplu, să presupunem că

întâlnește un căpitan de vapor și i se pare că e un personaj original. Adevărul e că el vede asemănarea dintre acesta și ultimul căpitan creat de Dana⁶, sau de oricine altcineva care creează căpitani, așa că știe cum să aștearnă pe hîrtie acest personaj. Dick poate, desigur, să descrie orice personaj oarecum literar, pitoresc, dar ar putea el să o transpună pe hîrtie cu acuratețe pe propria lui soră?

Apoi discută o jumătate de oră despre literatură.

— O operă clasică, sugerează Anthony, e o carte care a supraviețuit reacției următoarei perioade sau generații. Atunci e în siguranță, ca un stil arhitectural sau de mobilier. A dobîndit o demnitate pitorească, prin care să ia locul modei sale...

După o vreme subiectul își pierde, temporar, savoarea. Interesul celor doi tineri nu era neapărat de natură tehnică. Amîndoi iubeau generalitățile. Anthony îl descoperise recent pe Samuel Butler, iar aforismele vioaie din carnetul său de notițe i se păreau chintesența criticii. Maury, cu mintea lui atît de matură pe care o datora asprimii programului său de viață, părea inevitabil cel mai înțelept dintre cei doi, însă în conținutul concret al inteligențelor lor ei nu erau, se pare, fundamental diferiți.

Apoi trecură de la litere la ce făcuse fiecare în ziua respectivă.

— Cine a dat ceaiul ăla?

— O familie pe nume Abercrombie.

— Și de ce ai stat atît de mult? Ai dat de vreo debutantă atrăgătoare?

— Da.

— Serios?

Surprins, Anthony se animase.

— Nu tocmai o debutantă. Zice că și-a făcut intrarea în societate cu două ierni în urmă, în Kansas City.

— Deci un fel de rămășiță?

— Nu, răspunse Maury ușor amuzat, cred că ăsta ar fi ultimul lucru pe care l-aș spune despre ea. Părea – ei bine, într-un fel cea mai tînără persoană de acolo.

— Nu destul de tînără încît să ajungi la timp la gară.

— Destul de tînără. O copilă minunată.

Anthony rîse cu fornăitul lui monosilabic.

— Ah, Maury, ești la a doua copilărie. Ce vrei să spui prin minunată?

Maury privea pierdut în tavan.

— Păi, nu pot s-o descriu exact – pot doar să spun că era minunată. Era... extraordinar de vie. Mîncea bomboane de gumă.

— Ce?

— Un fel de viciu minor. E o copilă agitată – spune că totdeauna mănîncă bomboane de gumă la ceaiuri pentru că trebuie să stea atît de mult într-un loc.

— Despre ce ați vorbit – Bergson? Despre bilfism? Dacă foxtrotul e imoral?

Maury nu părea deloc încurcat.

— De fapt, chiar am vorbit despre bilfism. Se pare că mama ei e bilfistă. Dar cel mai mult am vorbit despre picioare.

Anthony tresări uimit.

— Dumnezeule! Despre picioarele cui?

— Ale ei. Vorbea o grămadă despre picioarele ei. Ca și cum ar fi fost niște obiecte decorative de calitate. Te făcea să-ți dorești foarte mult să le vezi.

— Ce e – dansatoare?

— Nu, am descoperit că e verișoara lui Dick.

Anthony sări în picioare atît de repede încît perna de sub el se ridică vertical, ca o vietate, apoi căzu pe podea.

— O cheama Gloria Gilbert? strigă el.

— Da. Nu e extraordinară?

— N-am nici cea mai vagă idee – dar cît de plicticos poate fi tatăl ei...

— Ei, îl întrerupse Maury cu o convingere implacabilă, familia ei poate fi la fel de tristă ca bocitoarele de profesie, ea însă cred că e un personaj cît se poate de autentic și original. Cu toate semnele exterioare de fată normală de la Yale, e diferită, într-un mod foarte evident e diferită.

— Continuă, continuă! îl îndemnă Anthony. Imediat ce Dick mi-a spus că n-are pic de creier, mi-am dat seama că trebuie să fie ceva de capul ei.

— Așa a spus?

— Jur, spuse Anthony rîzînd iar fornăit.

— Păi, el prin creier la o femeie înțelege...

— Știu, îl întrerupse Anthony nerăbdător, înțelege o spoială de baliverne literare.

— Exact. Genul care consideră că decadența morală periodică a țării este un lucru foarte bun sau genul care consideră că e ceva groaznic. Amîndouă cu pince-nez și atitudini. Ei, fata asta vorbea despre picioare. Vorbea și despre piele – pielea proprie. Întotdeauna despre ale ei. Mi-a spus care e tipul de bronz pe care ar vrea să-l aibă la vară și cît de exact îl aproximează de obicei.

— Și te vrăjea cu vocea ei de alto?

— Cu vocea ei de alto! Nu, cu bronzul! Am început să mă gîndesc la bronz. Am început să mă gîndesc ce culoare aveam eu cînd am stat la soare ultima dată, acum doi ani. Mă bronzasem destul de frumos. Era un fel de auriu închis, dacă îmi amintesc bine.

Anthony se retrase între perne, zguduindu-se de rîs.

— Te-a prins – o, Maury! Maury, salvamarul din Connecticut. Maury fraierul. Excelent! Moștenitoarea fuge cu salvamarul din cauza pigmentației lui senzuale! Ca apoi să se descopere că era ciuperca nebună din familia lui!

Maury suspină; se ridică din fotoliu și merse la fereastră, unde trase jaluzeaua.

— Ninge tare.

Încă rîzînd încet pentru el, Anthony nu răspunse.

— Încă o iarnă.

Vocea lui Maury venind dinspre fereastră era aproape o șoaptă.

— Îmbătrînim, Anthony. Am 27 de ani, Dumnezeuule! Încă trei pînă la 30 și după aia o să fiu ceea ce studenții numesc un om între două vîrste.

Anthony nu răspunse imediat.

— *Ești bătrîn, Maury, îl aprobă el în cele din urmă.* Primele semne ale unei senectuți foarte vicioase și șovăielnice – ți-ai petrecut după-amiaza vorbind despre bronz și picioarele unei doamne.

Maury lăsă jaluzeaua să cadă cu un pocnet brusc.

— Idiotule, strigă el, tu spui asta! Uite-mă, tinere Anthony, așa cum o să fiu pentru încă o generație sau mai mult, privind astfel de spirite vesele ca tine, Dick sau Gloria cum trec pe lîngă mine, cum dansează, cîntă, se iubesc și se urăsc unul pe celălalt și sînt emoționați, întotdeauna emoționați. Pe mine mă mișcă doar lipsa mea de emoții. Voi sta, iar zăpada va veni – o, dacă vreun Caramel ar lua notițe –, apoi încă o iarnă și eu voi avea 30 de ani, iar tu, Dick și Gloria veți fi în continuare emoționați, veți cînta și dansa în jurul meu. Dar după ce voi veți pleca, eu voi spune lucruri pe care alții ca Dick să le scrie și voi asculta deziluziile, cinismele și emoțiile altora ca tine – da, și voi vorbi cu alte fete ca Gloria despre bronzul verilor care vor veni.

Focul pîlpîi în cămin. Maury se apropie, stîrni jăratul cu un vătrai și mai puse un buștean. Apoi se așeză în fotoliu, rămășițele vocii lui pîrînd estompate de flăcările galbene și roșii care se prelingeau pe scoarță.

— Pînă la urmă, Anthony, tu ești cel foarte romantic și tînăr. Tu ești cel infinit mai susceptibil și înspăimîntat ca nu cumva să-ți fie tulburat calmul. Eu încerc mereu să mă emoționez – încerc de o mie de ori să-mi dau drumul, dar rămîn tot eu. Nimic, chiar nimic nu mă mișcă. Și totuși, murmură el după o lungă pauză, ceva în fata aia cu bronzul ei absurd era infinit de bătrîn – ca mine.

TURBULENȚE

Anthony se răsuci somnoros în pat, dînd de un petic de soare rece pe plapuma zăbreliță de umbra ferestrei carioate. Dimineața umplea camera. Cufărul sculptat din colț, dulapul vechi și misterios stăteau în cameră ca niște simboluri întunecate ale inerției materiei; doar covorul era viu și perisabil lîngă picioarele lui perisabile, iar Bounds, îngrozitor de deplasat cu gulerul său moale, era dintr-o materie la fel de străvezie ca și respirația lui înghețată. Stătea lîngă pat, cu mîna încă aproape de locul din care trăsesese de partea de sus a plăpumii și cu ochii de un căprui închis fixați asupra stăpînului său.

— Bows²! murmură zeitatea somnoroasă. T'ești, Bows?

— Eu sînt, domnule.

Anthony își întoarse capul, forțîndu-se să deschidă ochii, și clipi triumfător.

— Bounds.

— Da, domnule?

— N-ai putea să pleci – hhhhaa – hhaa – aaa, Dumnezeuule!

Anthony căscă nestăpînit, pînă cînd conținutul creierului său păru că ia forma unui ghiveci gros.

Începu din nou.

— Ai putea veni pe la patru să servești niște ceai, sendvișuri sau ceva de genul ăsta?

— Da, domnule.

Anthony reflectă, total lipsit de inspirație.

— Niște sendvișuri, repetă el involuntar, da, niște sendvișuri cu brînză și cu gem, și pui și măslinae, mă gîndesc. Lasă micul dejun.

Efortul de imaginație fusese prea mare. Închise ochii epuizat, își lăsă capul să cadă inert și pierdu imediat ce cîștigase din controlul mușchilor. Dintr-o crevasă a minții lui se strecură spectrul vag, dar inevitabil al nopții anterioare – care se dovedî, însă, în acest caz, a nu fi altceva decît o discuție aparent interminabilă cu Richard Caramel, care îl vizitase la miezul nopții; băuseră patru sticle de bere, ronțîind coajă de pîine, în timp ce Anthony ascultase lectura primei părți din *Amantul demon*.

— ...

Veni o voce după mai multe ore. Anthony o ignoră în timp ce somnul îl cuprindea, învelindu-l în faldurile sale și strecurîndu-se pe potecile minții lui.

Brusc era treaz, spunînd:

— Ce?

— Pentru cîți, domnule?

Era tot Bounds, stînd răbdător și nemișcat la picioarele patului – Bounds care își împărțea manierele între trei domni.

— Cîți ce?

— Cred, domnule, că ar fi mai bine să știu cîte persoane or să vină. Trebuie să calculez pentru sendvișuri, domnule.

— Două, murmură Anthony răgușit, o doamnă și un domn.

— Mulțumesc, domnule, spuse Bounds și se îndepărtă, ducînd cu sine gulerul său moale umil și acuzator, acuzator față de cei trei domni care nu doreau decît o treime din el.

După un răstimp îndelungat, Anthony se ridică și își trase peste fața lui plăcută și uscățivă o cămașă maro cu albastru, cu irizații. Cu un ultim căscat se îndreptă spre baie și aprinse lumina (baia nu avea fereastră), contemplîndu-se în oglindă cu un oarecare interes. O apariție sumbră, se gîndi el; așa se gîndea de obicei dimineața – somnul îi făcea fața să pară nefiresc de palidă. Aprinse o țigară și răsfoi cîteva scrisori și ziarul de dimineață.

O oră mai târziu stătea la birou, bărbierit și îmbrăcat, privind la o bucățică de hîrtie pe care o scosese din portofel. Era mîzgălită cu notițe semilizibile. „Întîlnire cu domnul Howland la 5. Să mă tund. Să văd cu nota de plată de la Rivers. Mers la librărie.“

Iar sub ultima: „Bani în bancă, 690 de dolari (tăiat), 612 dolari (tăiat), 607 dolari“.

La sfîrșit, mîzgălit în grabă în josul paginii: „Dick și Gloria Gilbert la ceai“.

Acest ultim rînd îi produse o satisfacție vizibilă. Ziua lui, de obicei o creatură gelatinoasă, ceva inform și nevertebrat, atinsese o structură mezozoică. Defila ferm, chiar înțepată, înspre un climax, așa cum se cuvine unei piese, așa cum se cuvine unei zile. Îl îngrozea momentul în care coloana vertebrală a zilei se va rupe, cînd în sfîrșit o va întîlni pe fată, va vorbi cu ea, iar apoi îi va conduce rîsul spre ușă, întorcîndu-se la resturile melancolice din ceștile de ceai și la rîncezeala sendvișurilor rămase.

Zilele lui Anthony deveniseră din ce în ce mai șterse. O simțea tot timpul și uneori atribuia explicația acestui fapt unei discuții pe care o avusese cu Maury Noble cu o lună în urmă. Era absurd ca un lucru atît de ingenuu și rezervat ca senzația unei irosiri să îl terorizeze, dar nu putea fi negat faptul că, în urmă cu trei săptămîni, nedoritul avatar al unui fetiș îl mînase spre bibliotecă, de unde luase, cu permisul lui Richard Caramel, șase cărți despre Renașterea italiană. Faptul că aceste cărți încă stăteau una peste alta în ordinea în care le așezase atunci și că îi creșteau în fiecare zi amenda cu 12 cenți nu le îndulcea depozitia. Erau martorii de pînză și piele ai dezertării sale. Anthony trăise cîteva ore de panică ascuțită și neașteptată.

Ca justificare a modului său de viață venea mai întîi, desigur, Deșertăciunea Vieții. Ca aghiotanți și miniștri, paji și scutieri, majordomi și lachei ai acestui mare Han veneau o mie de cărți strălucind pe rafturile sale, apartamentul și toți banii care urmau să fie ai săi cînd bătrînul de la țară avea să se înece cu ultima lui morală. Fusese, din fericire, eliberat dintr-o lume plină de amenințarea debutantelor și stupiditatea nenumăratelor Geraldine – mai bine să adopte imobilitatea felină a lui Maury și să poarte cu mîndrie înțelepciunea acumulată a generațiilor.

Acestea erau lucrurile pe care creierul său le analiza cu insistență, din nou și din nou, și de care încerca să scape, ca de un complex apăsător, dar care, chiar dacă respinse logic și călcate curajos în picioare, îl trimiseseră prin zloata de sfîrșit de noiembrie la bibliotecă, unde nu se găsea nici una din cărțile pe care și le dorea cel mai mult. Este corect să-l analizăm pe Anthony pînă la nivelul la care se putea analiza el însuși; mai departe decît atît ar fi, desigur, ceva prezumtiv. Descoperea în el o singurătate și o oroare crescînde. Ideea de a mînca singur îl terifia; prefera să mănînce cu oameni pe care îi detesta. Călătoriile, care îl fermecaseră odată, deveniseră, la un moment dat, de neîndurat, un fel de culoare lipsită de substanță, o fantomatică vînătoare a umbrei propriilor sale vise.

„Dacă sînt fundamental slab“, se gîndea el, „am nevoie să lucrez, să lucrez“. Îl îngrijora gîndul că, pînă la urmă, era o mediocritate patentată, lipsit și de tenacitatea lui Maury, și de entuziasmul lui Dick. I se părea tragic să nu-ți dorești nimic – și totuși dorea ceva, ceva anume. Din unele străfulgerări știa ce este – o cale a speranței care să îl ducă spre ceea ce el considera că e o bătrînețe iminentă și

amenințătoare.

După prânzul și cocteilurile de la University Club Anthony începu să se simtă mai bine. Se întâlneau cu doi foști colegi de an de la Harvard și, în contrast cu conversația lor greoaie și ștearsă, viața lui prindea culoare. Amândoi erau căsătoriți, iar unul dintre ei povesti la cafea o aventură extraconjugală, întâmpinată cu zîmbete amabile și complice din partea celuilalt. Amândoi, se gândi el, erau niște domni Gilbert în embrion; „da“-urile lor trebuiau înmulțite cu 4, iar temperamentul lor înăcrit, cu 20 de ani – după care ar fi devenit nimic altceva decît niște mecanisme depășite și stricate, pseudoînțelepți și lipsiți de valoare, dădăciți în completa lor senilitate de femeile pe care le-au distrus.

Ah, el era mai mult decît atît, își spunea în timp ce măsura carpeta din salon, după cină, oprindu-se în dreptul ferestrei să privească strada agitată. Era Anthony Patch, strălucitor, magnetic, moștenitorul multor ani și al multor bărbați. Aceasta era lumea lui acum – iar acest ultim și puternic paradox îi era acum la îndemînă.

Într-un acces copilăresc se imagină o forță a lumii; cu banii bunicului său își putea construi propriul pedestal, devenind un Talleyrand⁸, un lord Verulam⁹. Limpezimea minții lui, rafinamentul și versatilitatea inteligenței sale, toate ajunse la maturitate și dominate de un țel care de-abia urma să se nască, îi vor da de lucru. Pe această notă minoră visul lui se estompă – „de lucru“: încercă să se imagineze în Congres, chinuindu-se să rînească în acea cocină incredibilă, plină de frunțile înguste, porcine, pe care le văzuse uneori în secțiunea ilustrată a ziarului de duminică, acei autoprocamați trudituri bîlbîind amabil idei de școală generală! Oameni mici cu ambiții de duzină pe care mediocritatea i-a făcut să încerce să iasă din mediocritate înspre paradisul lipsit de strălucire și romantism al unei guvernări a poporului – iar cei mai buni, duzina de oameni unși cu toate alifiile de la vîrf, egoiști și cinici, se mulțumeau să dirijeze acest cor de cravate albe și gulere de dantelă care cînta un imn uimitor și dizarmonic, compus dintr-o vagă confuzie între avere ca răsplată a virtuții și avere ca dovadă a viciului și nesfîrșite aclamări către Dumnezeu, Constituție și Rocky Mountains!

Lord Verulam! Talleyrand!

După ce se întoarse acasă, tristețea îl copleși din nou. Cocteilurile lui muriseră, făcîndu-l somnoros, oarecum confuz și arțăgos. El, lord Verulam? Simpla idee era amară. Anthony Patch, lipsit de orice realizări, lipsit de curaj, fără puterea de a primi adevărul atunci cînd îi era oferit. Ah, era un nebun înfumurat, croindu-și cariere din cocteiluri și regretînd în același timp, cu o slăbiciune secretă, prăbușirea unui idealism firav și insuficient. Își înfrumusețase sufletul cu cel mai subtil bun-gust, iar acum tînjea după vechile prostii. Era gol, gol ca o sticlă aruncată...

Se auzi soneria. Anthony sări în picioare și duse receptorul la ureche. Era vocea lui Richard Caramel, formală și glumeață:

— Este anunțată domnișoara Gloria Gilbert.

FRUMOASA DOAMNĂ

— Bună ziua, spuse el zîmbind și ținînd ușa deschisă.

Dick se înclină.

— Gloria, el este Anthony.

— Ei! exclamă ea, întinzînd o mîină mică, înmănușată.

Sub haina de blană avea o rochie bleumarin, cu dantelă albă încrețită țeapăn în jurul gîtului.

— Dați-mi voie să vă iau eu lucrurile.

Anthony întinse brațele și mormanul castaniu de blană se rostogoli peste ele.

— Mulțumesc.

— Ce părere ai despre ea, Anthony? întrebă Richard grosolan. Nu-i așa că e foarte frumoasă?

— Ei! exclamă fata sfidător, fără să arate însă vreo emoție.

Era amețitoare – strălucea; era o agonie să îi cuprinzi frumusețea dintr-o privire. Părul, plin de o strălucire divină, era voios pe lîngă culorile de iarnă ale camerei.

Anthony se învîrtea ca un magician, aprinzînd veioza înaltă, cu glorioasa ei lumină portocalie. Focul ațîțat ardea grătarul de cupru al șemineului...

— Sînt un bloc compact de gheață, murmură Gloria nonșalant, privind în jur cu ochii ai căror iriși aveau cea mai delicată și transparentă nuanță de bleu deschis. Ce foc strălucitor! Am găsit un loc în care puteai sta pe un fel de grătar de fier care sufla aer cald spre tine – dar Dick n-a vrut să mă aștepte. I-am zis să plece și să mă lase să mă bucur.

Destul de convențional pînă aici. Părea să vorbească pentru propria plăcere, fără efort. Stînd la un capăt al canapelei, Anthony îi examina profilul în lumina veiozei: minunata regularitate a nasului și a buzei de sus, bărbia ușor voluntară, perfect echilibrată pe un gît destul de scurt. Cu siguranță în fotografii avea un aspect clasic, aproape rece – dar strălucirea părului și a obrazilor, în același timp aprinși și fragili, făcea din ea cea mai vie ființă umană pe care o văzuse vreodată.

— ...cred că ai cel mai frumos nume pe care l-am auzit vreodată, spunea ea, ca și cum ar fi vorbit în continuare numai pentru sine.

Privirea ei întîrzie asupra lui o clipă, apoi trecu repede în spatele său, spre lămpile italienești montate din loc în loc pe perete, ca niște broaște-țestoase galbene, luminoase, la rafturile cu cărți, apoi către vărul ei care stătea în cealaltă parte.

— Anthony Patch. Numai că ar trebui să arăți cumva ca un cal, cu o față lungă și îngustă – și ar trebui să fii zdrențăros.

— Însă asta e doar partea de Patch. Cum ar trebui să arate Anthony?

— Arăți ca un Anthony, îl asigură ea serioasă – el se gîndi că de-abia îl privise –, destul de maiestuos și, adăugă ea, de solemn.

Anthony zîmbi ușor confuz.

— Îmi plac toate numele cu aliterații, continuă ea, în afară de al meu. Al meu e prea extravagant.

Dar știam două fete pe care le chema Jinks¹⁰ și gîndește-te un pic ce-ar fi fost dacă ar fi avut alte nume decît cele pe care le aveau – Judy Jinks și Jerry Jinks. Drăguț, nu? Nu ți se pare?

Gura ei de copil era întredeschisă, așteptînd un răspuns.

— În generația următoare, opină Dick, pe toți o să-i cheme Peter sau Barbara, pentru că acum toate personajele literare interesante se numesc Peter sau Barbara.

Anthony continuă profeția:

— Și bineînțeles că Gladys și Eleanor, după ce au întruchipat ultima generație de eroine, iar acum sînt în culmea succesului social, vor fi trecute următoarei generații de vînzătoare...

— Înlocuindu-le pe Ella și Stella, îl întrerupse Dick.

— Și pe Pearl și Jewel, adăugă Gloria cordial, și pe Earl, Elmer și Minnie.

— Și atunci voi veni eu, spuse Dick, și, recuperînd acest nume anacronic, Jewel, îl voi atașa unui personaj ciudat și atrăgător, iar el își va relua cariera de la capăt.

Vocea ei merse pe firul conversației și continuă să-l țeară, cu intonații pe jumătate ironice, ușor ridicate la sfîrșitul propozițiilor, ca pentru a sfida orice întrerupere, și cu pauze în care rîdea agreabil. Dick îi spusese că servitorul lui Anthony se numea Bounds – asta i se părea minunat! Dick făcuse un calambur slab despre Bounds cosînd petice, dar dacă era ceva mai rău decît un calambur, spuse ea, era cineva care, ca răspuns inevitabil, se făcea că îi aruncă făptașului o privire plină de reproș.

— De unde ești? întrebă Anthony.

Știa, dar frumusețea ei îi paralizase gîndirea.

— Kansas City, Missouri.

— Au scos-o în lume în momentul în care au interzis fumatul.

— Au interzis fumatul? Bănuiesc că e mîna sfîntului meu bunic la mijloc.

— E un fel de reformator, nu-i așa?

— Îmi e rușine pentru el.

— Și mie, mărturisi ea. Detest reformatorii, în special pe cei care vor să mă reformeze pe mine.

— Sînt mulți de felul ăsta?

— Zeci. Cu „O, Gloria, dacă mai fumezi atît de mult, o să-ți pierzi prospețimea pielii!“ și „O, Gloria, de ce nu te măriți și te așezi la casa ta?“.

Anthony aprobă hotărît, în timp ce se mira cine ar fi avut curajul să îi vorbească în felul acesta unui astfel de personaj.

— Și, continuă ea, mai sînt toți ceilalți reformatori subtili, care îți spun ce povești extravagante au auzit despre tine și cum ți-au luat ei apărarea.

Văzu, în sfîrșit, că ochii ei erau cenușii, calmi și liniștiți, iar cînd s-au oprit asupra lui a înțeles ce voise să spună Maury, că ea era în același timp foarte tînără și foarte bătrînă. Vorbea întotdeauna despre ea însăși, în felul în care ar face-o un copil foarte drăguț, iar comentariile ei despre ce-i plăcea și ce nu-i

plăcea erau neafectate și spontane.

— Trebuie să mărturisesc, spuse Anthony grav, că pînă și *eu* am auzit ceva despre tine.

Ea deveni imediat atentă, ridicîndu-se în capul oaselor. Acei ochi, gri și veșnici ca o stîncă de granit moale, îi întîlniră pe ai lui.

— Spune-mi. O să te cred. Întotdeauna cred tot ce îmi spun ceilalți despre mine – voi nu?

— Invariabil! o aproară cei doi tineri la unison.

— Ei bine, spune-mi.

— Nu sînt sigur că ar trebui s-o fac, o tachină Anthony, zîmbind fără să vrea.

Era atît de evident preocupată, aproape comic de absorbită de ea însăși.

— Se referă la porecla ta, spuse vărul ei.

— Ce poreclă? întrebă Anthony, uimit, dar politicos.

Deodată deveni timidă – apoi rîse, se lăsă la loc printre perne și privi în sus:

— Gloria Azi-aici-mîine-dincolo, spuse ea cu o voce amuzată – un rîs nedefinit ca și diferitele nuanțe pe care focul și veioza le împrumutau părului ei; o, Doamne!

Anthony era încă nedumerit.

— Ce vrei să spui?

— *Eu*, vreau să spun. Asta au inventat pentru *mine* unii tineri prostuți.

— Nu înțelegi, Anthony? îi explică Dick. Călătoare de notorietate națională și așa mai departe. Nu asta auziseși? I se spune așa de o grămadă de timp – de cînd avea 17 ani.

Ochii lui Anthony deveniră triști și ironici.

— Cine este acest Musalem feminin pe care l-ai adus aici, Caramel?

Ea nu băgă asta în seamă, sau poate îi displăcu, pentru că reveni la subiectul principal.

— Dar ce ai auzit *tu* despre mine?

— Ceva despre fizicul tău.

— O, spuse ea, ușor dezamăgită, asta era tot?

— Despre bronzul tău.

— Bronzul meu?

Era nedumerită. Își duse mîna la gît și o lăsă acolo puțin, ca și cum degetele ei ar fi perceput diferitele nuanțe de culoare.

— Ți-l amintești pe Maury Noble? Un bărbat pe care l-ai întîlnit acum vreo lună. I-ai lăsat o impresie puternică.

Ea reflectă un moment.

— Îmi amintesc – dar nu m-a mai sunat.

— De frică, nu mă îndoiesc.

Afară era deja beznă și Anthony se întrebă dacă apartamentul lui păruse vreodată cenușiu – atît de calde și prietenoase erau cărțile și tablourile de pe pereți, bunul Bounds servind ceai dintr-o penumbră

respectuoasă și cei trei tineri drăguți schimbînd rîsete și amabilități lîngă focul vesel.

INSATISFACȚIE

Marți după-amiază Gloria și Anthony luară ceaiul în restaurantul de la Plaza. Ea avea un costum gri, tivit cu blană – „pentru că la gri trebuie să porți multă culoare“, explică ea –, iar pe cap o tocă mică așezată glumeț, de sub care ieșeau, nestăpînite, șuvițe de păr blond. În lumina puternică a restaurantului personalitatea ei i se părea lui Anthony mult mai blîndă – părea atît de tînără, cu greu îi dădeai 18 ani; silueta ei în rochia strîmtă era uimitor de suplă și zveltă, iar mîinile, nici „artistice“, nici groase, erau mici ca ale unui copil.

În timp ce intrau, orchestra intona scîncetele preliminare ale unei *maxixe*¹¹, o muzică plină de castaniete și armonii de vioară lejere și ușor languroase, potrivită restaurantului care gema de studenți veseli, însuflețiți de apropierea sărbătorilor. Gloria examină cu atenție cîteva amplasamente și, spre enervarea lui Anthony, defilă cu el pe un traseu ocolit pînă la o masă pentru doi aflată într-un colț îndepărtat al sălii. Acolo stătu din nou să se gîndească. Să se așeze în stînga sau în dreapta? Ochii și buzele ei minunate aveau o expresie gravă în timp ce lua decizia, iar Anthony se gîndi din nou cît de naiv era fiecare gest al ei; i se părea că toate lucrurile sînt făcute pentru ca ea să le aleagă și să le stăpînească, ca și cum și-ar fi ales încontinuu cadouri de pe o tejghea inepuizabilă.

O vreme privi distrată dansatorii, comentînd încet în timp ce un cuplu se apropia învîrtindu-se.

— Uite o fată drăguță în bleu – iar cînd Anthony privi, supus – acolo! Nu, în spatele tău... acolo!

— Da, aprobă el mecanic.

— N-ai văzut-o.

— Prefer să mă uit la tine.

— Știu, dar era drăguță. Doar că avea glezne groase.

— Era? Adică, avea? spuse el indiferent.

O fată care dansa în apropiere o strigă.

— Bună, Gloria! Ei, Gloria!

— Bună.

— Cine e? întrebă el.

— Nu știu. Cineva.

Văzu pe altcineva.

— Bună, Muriel!

Apoi către Anthony.

— E Muriel Kane. Mie mi se pare atrăgătoare, da' nu foarte.

Anthony chicoti admirativ.

— Atrăgătoare, da' nu foarte, repetă el.

Ea zîmbi, devenind imediat atentă.

— De ce ți se pare amuzant?

Tonul ei era înduioșător de serios.

— Pur și simplu.

— Vrei să dansezi?

— Tu vrei?

— Oarecum. Dar hai să stăm, decise ea.

— Și să vorbim despre tine? Îți place la nebunie să vorbești despre tine, nu-i așa?

— Da.

Surprinsă în vanitatea ei, rîse.

— Presupun că autobiografia ta ar fi una clasică.

— Dick spune că nu am așa ceva.

— Dick! exclamă el. Ce știe el despre tine?

— Nimic. Dar spune că biografia oricărei femei începe cu primul sărut care contează și se termină când ultimul copil îi este așezat în brațe.

— Vorbește din cartea lui.

— Spune că femeile care nu sînt iubite nu au biografie – au povești.

Anthony rîse din nou.

— Sper că tu nu pretinzi că n-ai fi iubită!

— Ei, sigur că nu.

— Atunci de ce n-ai avea biografie? Nu ai primit niciodată un sărut care să conteze?

În timp ce cuvintele îi ieșeau printre buze inspiră adînc, ca pentru a le trage înapoi. *Fata asta!*

— Nu știi ce înțelegi prin „care să conteze“, obiectă ea.

— Mi-ar plăcea să știu cîți ani ai.

— Douăzeci și doi, spuse ea privind-l grav. Cîți credeai că am?

— Vreo optsprezece.

— O să-ncep să fiu astfel. Nu-mi place să am douăzeci și doi de ani. Urăsc asta mai mult decît orice altceva.

— Să ai douăzeci și doi de ani?

— Nu. Să îmbătrînești și toate celelalte. Să te măriți.

— Nu vrei să te măriți niciodată?

— Nu vreau să am responsabilități și o grămadă de copii de care să am grijă.

În mod evident nu se îndoia deloc că toate lucrurile sînt așa cum spune ea. El aștepta nerăbdător următoarea ei replică, presupunînd că va avea legătură cu ultima. Ea zîmbea, fără veselie, dar într-un mod plăcut, iar după o pauză cîteva cuvinte căzură în spațiul dintre ei:

— Aș vrea niște bomboane de gumă.

— Imediat!

Anthony făcu semn unui chelner și îl trimise la tutungerie.

— Te superi? Îmi plac bomboanele de gumă. Toți rîd de mine că ronțai la ele încontinuu... cînd nu e tata prin preajmă.

— Deloc. Cine sînt toți copiii ăștia? întrebă el brusc. Îi știi pe toți?

— Ei, nu, dar sînt din – mă rog, cam de peste tot. Nu vii niciodată aici?

— Foarte rar. Nu mă interesează în mod special „fetele drăguțe“.

Captă instantaneu atenția Gloriei, care întoarse spatele hotărît dansatorilor, se așeză confortabil în fotoliu și îl întrebă:

— Dar tu cu ce te ocupi?

Grație cocteilului, pe Anthony îl bucură întrebarea. Dispuns la conversație, voia s-o impresioneze pe această fată a cărei atenție părea atît de chinuitor de fugară – se oprea să exploreze domenii neașteptate, trecînd prea repede peste ceea ce doar ei i se părea evident. Anthony voia să pozeze. Voia să-i apară, deodată, în culori eroice, de epopee. Voia să o clinească din nonșalanța pe care o arăta față de orice în afara ei însăși.

— Cu nimic, începu el, înțelegînd instantaneu că vorbele lui nu vor avea grația fermecătoare pe care ar fi vrut atît de mult să le-o dea. Nu fac nimic, pentru că nimic din ceea ce pot face nu merită făcut.

— Da?

Nu o surprinsese și nici nu îi stîrnise interesul, dar cu siguranță ea îl înțelesese, dacă într-adevăr era ceva de înțeles.

— Nu ești de acord cu bărbatii leneși?

Ea dădu din cap.

— Ba da, dacă sînt leneși într-un mod grațios. Poate un american să facă asta?

— De ce nu? întrebă el dezamăgit.

Dar mintea ei se îndepărtase de la subiect – era deja la zece etaje distanță.

— Tata e supărat pe mine, spuse ea calm.

— De ce? Dar aș vrea să știi de ce e imposibil ca un american să fie leneș în mod grațios – Anthony se însufleți –, mi se pare uimitor. Eu... eu... nu pot să pricep de ce oamenii cred că fiecare tînar ar trebui să meargă în oraș și să își piardă zece ore pe zi din cei mai frumoși douăzeci de ani ai vieții lui cu o muncă plictisitoare, necreativă și, cu siguranță, lipsită de altruism.

Se întrerupse. Ea îl privea fără expresie. El se aștepta ca Gloria să-l aprobe sau să-l contrazică, însă ea nu o făcu.

— Nu îți formezi niciodată păreri despre lucruri? întrebă el cu o anumită exasperare.

Ea scutură din cap, iar ochii ei se întoarseră spre cei care dansau în timp ce răspunse:

— Nu știu. Nu știu nimic despre ce ar trebui să faci tu sau despre ce ar trebui să faci oricine

altcineva.

Răspunsul ei îl încurcă, tulburându-i fluxul ideilor. Exprimarea convingerilor nu i se păruse niciodată atât de dezirabilă și atât de imposibilă.

— Ei, recunosc el pe un ton de scuză, nici eu, desigur, dar...

— Mă gîndesc, continuă ea, doar dacă oamenii sînt potriviți acolo unde sînt. Nu mă deranjează dacă nu fac nimic. Nu văd de ce ar trebui să facă ceva; de fapt, întotdeauna mă uimește cînd cineva face ceva.

— Tu nu vrei să faci nimic?

— Aș vrea să dorm.

Pentru o clipă el fu uluit, ca și cum ea ar fi spus-o în sens propriu.

— Să dormi?

— Oarecum. Aș vrea să lenevesc și aș vrea ca oamenii din jurul meu să facă lucruri, pentru că asta mă face să mă simt confortabil și în siguranță – și aș vrea ca unii dintre ei să nu facă nimic, pentru că pot fi plini de grație și o companie plăcută pentru mine. Dar niciodată nu vreau să schimb oamenii sau să mă entuziasmez pentru ei.

— Ești o mică deterministă ciudată, rîse Anthony. Toată lumea e a ta, nu-i așa?

— Păi, spuse ea aruncîndu-i o privire rapidă, nu e așa? Atît timp cît sînt... tînără.

Făcuse o mică pauză înaintea ultimului cuvînt și Anthony bănuie că voise să spună „frumoasă“. Era clar la ce se gîndise.

Ochii ei străluceau, iar el aștepta ca ea să dezvolte subiectul. Oricum, o făcuse să vorbească – se aplecă ușor în față, ca să audă ce urma să spună.

Dar ea nu rosti decît „Să dansăm!“.

ADMIRAȚIE

Acea după-amiază de iarnă de la Plaza a fost prima dintr-o succesiune de „ieșiri“ ale lor, în zilele cețoase și tonice de dinaintea Crăciunului. Invariabil, Gloria era ocupată. Anthony era încă departe de a afla care anume straturi ale vieții sociale o solicitau. Părea să nu aibă nici o importanță. Participa la baluri de caritate semipublice organizate la mari hoteluri; o văzu de cîteva ori la petrecerile de la Sherry, iar o dată, cînd o aștepta să se îmbrace, doamna Gilbert îi expuse volubilă, apropo de obiceiul fiicei ei de a „ieși în oraș“, un uluitor program de vacanță incluzînd șase petreceri dansante, la care Anthony fusese invitat.

De cîteva ori o invită la prînz și la ceai – ieșirile la ceai erau grăbite și, cel puțin pentru el, dezamăgitoare, pentru că ea era somnoroasă și nepăsătoare, incapabilă să se concentreze la ceva sau să rămîna atentă la remarcile lui. Cînd, după cîteva astfel de întîlniri cenușii, el o acuză că îi strică serile, ea rîse și îl scuti de la a lua ceaiul împreună în următoarele trei zile. Lui i se păru o idee infinit de bună.

Într-o duminică după-amiaza, chiar înaintea Crăciunului, el îi dădu telefon și o prinse exact în momentul de acalmie de după o ceartă importantă, dar misterioasă: ea îl informă pe un ton în care se amestecau amuzamentul și mînia că dăduse un bărbat afară din apartamentul ei – aici Anthony făcu presupuneri furioase – și că respectivul dădea o mică petrecere în cinstea ei chiar în acea seară, dar că ea, bineînțeles, nu se ducea. Astfel că Anthony o invită la cină.

— Hai să mergem undeva! propuse ea în timp ce coborau cu liftul. Aș vrea să văd un spectacol, tu nu?

Întrebînd la casa de bilete a hotelului, aflară că nu erau decît două „concerte“ de duminică seara.

— Sînt întotdeauna la fel, se plînsese ea dezamăgită, aceiași comedianți evrei bătrîni. Hai să mergem altundeva!

Pentru a-și ascunde bănuiala vinovată că el ar fi trebuit să găsească un spectacol anume care să-i convină ei, Anthony adoptă o veselie încrezătoare.

— Mergem la un cabaret bun.

— Le-am văzut pe toate.

— Păi, o să găsim unul nou.

Era prost dispusă; era evident. Ochii ei gri aveau acum chiar culoarea granitului. Cînd nu vorbea, privea fix în față, ca și cum în holul hotelului ar fi plutit o imagine dezgustătoare.

— Ei, hai atunci.

El urmă silueta ei, grațioasă chiar și în haina grea de blană, afară din hotel, de unde luară un taxi. Cu aerul că știe exact unde vrea să ajungă, ea îi spuse șoferului să o ia pe Broadway și apoi spre sud. El încercă de cîteva ori să reia conversația, dar, cum ea se izolase într-o armură impenetrabilă de tăcere și îi răspundea în propoziții la fel de reci ca întunericul rece dinăuntrul taxiului, renunță. Căzu și el într-o dispoziție asemănătoare, morocănoasă și cenușie.

La vreo zece cvartale pe Broadway ochii lui Anthony fură atrași de o reclamă electrică mare, nouă, pe care scria „Maraton“ cu superbe litere galbene, împodobite cu flori și frunze electrice care dispăreau și apăreau alternativ deasupra străzii umede și scînteietoare. Se aplecă și bătu în fereastra șoferului, iar peste puțin timp primea informații de la un portar negru: Da, era un cabaret. Foarte bun cabaret. Ăl mai bun spectacol din oraș!

— Încercăm?

Oftînd, Gloria își aruncă țigara prin portiera deschisă și se pregăti s-o urmeze; apoi trecură pe sub reclama țipătoare, pe sub un portal amplu, și urcară cu un lift aglomerat către acest neștiut palat al plăcerii.

Veselele medii de viață ale celor foarte bogați și foarte săraci, ale celor sclipitori și ale infractorilor, ca să nu-i mai pomenim pe boemii foarte la modă în ultimul timp, sînt prezentate fetelor de liceu uluite din Augusta, Georgia sau Redwing, Minnesota, nu doar prin paginile pline de desene captivante ale suplimentelor teatrale de duminică, ci și prin ochii șocați și alarmați ai domnului Rupert Hughes sau ai

altor cronicari ai ritmului nebun al Americii. Dar incursiunile Harlemului pe Broadway, nelegiuirile celor simpli și bucuriile celor respectabili sînt rezervate numai cunoașterii ezoterice a participanților înșiși.

Sîmbăta și duminica noaptea circulă un pont care adună clasele morale de jos în locul pomenit în șoaptă – oamenii mici și necăjiți pe care caricaturistii îi înfățișează ca „Publicul“ sau „Clientul“. S-au asigurat că locul are trei calități: e ieftin, imită cu un fel de melancolie mecanică și țipătoare farsele strălucite din marile cafenele ale cartierului teatrelor și – mai important decît orice altceva – e un loc în care ei pot „agăța o fată drăguță“, ceea ce înseamnă, desigur, că toți sînt la fel de inofensivi, timizi și neinteresanți, din lipsă de bani sau imaginație.

Duminică noaptea se adună acolo acei oameni creduli, sentimentali, munciți din greu și prost plătiți, avînd slujbe cu nume compuse: agenți de pariuri, vînzători de bilete, șefi de birou, comis-voiajori și, mai ales, funcționari – funcționari de la căile ferate, de la poștă, de la magazine, de la bursă, de la bancă. Lîngă ei sînt femeile lor penibil de afectate, chicotind și făcînd gesturi exagerate, care se îngrașă alături de ei, le fac prea mulți copii și plutesc nemulțumite și neajutorate pe marea incoloră a trudei și speranțelor sfărîmate.

Dau nume acestor cabarete țipătoare după vagoanele Pullman. „Maraton“! Nu sînt pentru ei numele senzuale luate de la cafenelele Parisului! Aici își aduc patronii docili femeile lor „drăguțe“, ale căror fantezii înfometate sînt prea dispuse să creadă că scena e destul de veselă și animată, chiar ușor imorală. Asta e viața! Cui îi pasă de ziua de mîine?

Oameni părăsiți!

Anthony și Gloria se uitau la ei de pe scaunele lor. Celor patru persoane de la masa de lîngă ei tocmai li se alăturau alte trei, doi bărbați și o fată care, în mod evident, întîrziaseră – iar manierele fetei făceau cît un studiu de sociologie națională. Întîlnea cîțiva bărbați necunoscuți și era disperat de afectată. Prin gesturi, cuvinte și de-abia vizibile clintiri ale pleoapelor sugera faptul că aparține unei clase superioare celei cu care avea acum de-a face, că puțin mai înainte fusese, și urma să se întoarcă imediat, într-o atmosferă mai înaltă, mai elevată. Era aproape dureros de rafinată – purta o pălărie după moda anului trecut, împodobită cu violete la fel de disperat de afectate și de artificiale ca și ea însăși.

Anthony și Gloria o priveau fascinați pe fată cum se așază, lăsînd impresia că era prezentă doar din condescendență. Pentru *mine*, spuneau ochii ei, asta e practic o aventură în lumea mahalalelor, care va fi dată uitării cu rîsete și mici regrete.

Și celelalte femei se chinuiau să transmită impresia că, deși erau la un loc cu mulțimea, nu făceau parte din ea. Acesta nu era unul din locurile cu care erau obișnuite; au intrat doar pentru că era aproape și la îndemîină – tot restaurantul încerca să lase această impresie... cine știe? Cu toții treceau, încontinuu, dintr-o clasă în alta – femeile măritîndu-se adesea peste posibilitățile lor, bărbații dînd peste noapte de bogății opulente: un gen de reclamă înșelătoare destul de absurdă, ca un cornet de înghețată înstelat. Între timp se întîlneau aici să mănînce, făcîndu-se că nu văd zgîrcenia cu care se schimbau

fețele de masă și indiferența actorilor de cabaret, majoritatea dintre ei în termeni foarte familiari cu chelnerii. Era clar că acești chelneri nu se temeau de clienții lor. Te așteptai ca dintr-o clipă-n alta să se așeze la masa ta...

— Nu-ți place aici? întrebă Anthony.

Fața Goriei se animă și, pentru prima oară în acea seară, fata zîmbi.

— Îmi place la nebunie, spuse ea sincer.

Era imposibil să te îndoiești de asta. Ochii ei cenușii cutreierau înapoi și încolo, adormiți, leneși sau atenți, oprindu-se asupra fiecărui grup și trecînd la următorul cu o bucurie neascunsă, iar Anthony avu ocazia să surprindă diferitele valențe ale profilului ei, expresiile minunate de vie ale gurii și distincția autentică a feței și manierelor ei, care o făceau să pară o floare solitară într-o mare de bibelouri ieftine. Văzînd-o atît de fericită, un extraordinar sentiment îi inundă ochii și îi făcu nervii să vibreze, încîndu-l și umplîndu-i gîtul cu o emoție aspră. În jur se făcea liniște. Viorile și saxofoanele neglijente, plîsetele ascuțite și sfredelitoare ale unui copil din apropiere, vocea fetei cu pălărie violetă de la masa de alături, toate scăzură în intensitate și se stinseră, ca și luminile reflectate în podeaua strălucitoare – iar ei doi, i se părea lui, erau singuri și complet izolați, în liniște. Prospețimea obrazilor ei era ca o proiecție diafană venită dintr-un tărîm al umbrelor delicate și tainice; mîna ei strălucind pe fața de masă pătată era ca o scoică dintr-o mare îndepărtată, sălbatică și virgină...

Apoi iluzia se sfărîmă ca un glob de sticlă; camera îl înconjură din nou, cu voci, fețe și mișcări; strălucirea țipătoare a luminilor de sus deveni reală, dramatică; începu să audă respirația ei înceată și pe a lui însuși, în ritm cu respirația celorlalte sute de oameni, înălțarea și coborîrea piepturilor, eternele și absurdele jocuri și interludii, cuvintele și frazele aruncate și repetate – toate acestea îi deschiseră simțurile către presiunea sufocantă a vieții –, iar apoi auzi vocea ei, calmă ca și visul eteric pe care el îl lăsase în urmă.

— Aici e locul meu, murmură ea, oamenii ăștia sînt ca mine.

Pentru o clipă acesta păru un paradox sardonice și inutil aruncat spre el peste distanțele insurmontabile cu care ea se înconjura. Transa ei se intensificase – ochii îi erau lipiți de un violonist semit care își legăna umerii în ritmul celui mai melodios foxtrot al aceluia an:

„Ceva... murmură...

Ding-ding-dong

În urechea ta...”

Ea vorbi din nou, din mijlocul acestei iluzii transparente a ei însăși. Îl ului. Era ca o blasfemie în gura unui copil.

— Sînt ca și ei – ca trandafirii japonezi și hîrtia colorată sau ca muzica orchestrei ăștea.

— Ești o tînără proastă! exclamă el aprins.

Ea își scutură pletele blonde.

— Nu, nu sînt, *sînt* ca ei... Ar trebui să-ți dai seama... Nu mă cunoști.

Ezită, iar ochii ei se fixară brusc asupra lui, ca și cum ar fi surprins-o să-l descopere acolo.

— Am în mine ceva din ceea ce tu ai numi vulgaritate. Nu știu de unde o am, dar există – o, lucruri de felul ăsta, culori strălucitoare și obiecte țipătoare. Aici pare a fi locul meu. Acești oameni m-ar plăcea și m-ar lua așa cum sînt, iar acești bărbați m-ar iubi și m-ar admira, în timp ce oamenii inteligenți m-ar analiza doar și mi-ar spune că sînt așa din cauza asta și altfel din cauza cealaltă.

Pentru o clipă Anthony își dori cu ardoare s-o poată picta, s-o surprindă *acum*, așa cum era, așa cum, cu fiecare secundă care trecea, nu avea să mai poată fi niciodată.

— La ce te gîndeai? întrebă ea.

— Doar că nu sînt un realist, spuse el, apoi continuă, nu, doar romanticii păstrează lucrurile care merită păstrate.

Din profunda complexitate a lui Anthony răsări o înțelegere, nu una atavică sau obscură, și aproape deloc fizică, o înțelegere rămasă din sentimentele multor generații de minți, datorită căreia, în timp ce vorbea, îl privea în ochi și își întorcea capul, ea îl mișcă așa cum nu mai fusese mișcat vreodată. Învelișul care adăpostea sufletul ei dobîndise semnificație – asta era tot. Ea era un soare strălucitor, tot mai puternic, adunînd lumină și strîngînd-o – iar apoi, după o eternitate, vărsînd-o printr-o privire fugară, printr-o bucată de propoziție asupra acelei părți a lui care prețuia frumusețea și iluzia.

[1.](#) Este vorba de fotbalul american, diferit de cel european.

[2.](#) Vernon și Irene Castle, dansatori celebri din New York care au revoluționat dansurile de societate, adaptîndu-le la noua muzică a anilor '20.

[3.](#) Cuvînt inventat de autor pentru a descrie un cult habotnic. Răspunzînd unui fan, Fitzgerald a explicat că a fost inspirat de una din rudele lui, dar nu a vrut să o rănească dînd numele real al cultului.

[4.](#) Pronunție greșită a numelui Patch.

[5.](#) Joc de cuvinte: *ancient soul* („suflet antic“) se pronunță în engleză aproape la fel ca *ancient soil* („pămînt străvechi“).

[6.](#) Richard Henry Dana (1815-1862), autorul unui roman de mare succes despre viața marinarilor, de inspirație autobiografică.

[7.](#) Pronunție neglijentă pentru „Bounds“.

[8.](#) Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord (1754-1838) – politician și diplomat francez.

[9.](#) Titlul nobiliar al lui Francis Bacon, filosof și om politic englez de marcă din secolul al XVI-lea.

[10.](#) *Jinks* este și substantiv comun, cu sensul colocvial de distracție, veselie zgomotoasă.

[11.](#) Dans popular urban din Brazilia, o combinație de polcă și tango.

CAPITOLUL III

MAESTRUL SĂRUTURILOR

Încă din primii ani de studenție, când lucra la *The Harvard Crimson*¹, Richard Caramel își dorise să scrie. Dar în ultimii ani de facultate se lăsase cuprins de iluzia arogantă că anumiți oameni erau destinați unei anumite „misiuni“ și că aceștia, ieșind în lume, vor îndeplini ceva măreț, chiar dacă nu era prea clar ce anume, ceea ce va avea drept consecință fie răsplata veșnică, fie măcar satisfacția personală de a se fi străduit pentru binele celor mulți.

Această stare de spirit a însuflețit mult timp universitățile din America. Debutază, de obicei, cu imaturitatea și credulitatea primului an – uneori chiar dinainte de intrarea la universitate. Apostoli prosperi, cunoscuți pentru arta lor de a stârni emoții, cutreierau universitățile și, înspăimântînd turma credulă și tocind flexibilitatea și curiozitatea intelectuală care sînt scopul oricărei educații, induceau o misterioasă prezență a păcatului, făcînd apel la infrațiunile copilăriei și la amenințarea permanentă a „femeilor“. La aceste predici merg tinerii neobrăzați să rîdă și să facă glume, iar cei timizi să înghită pastilele apetisante, care sînt inofensive dacă sînt administrate nevestelor de fermieri și vînzătorilor de farmacie pioși, dar care sînt un leac mai degrabă periculos pentru acești „viitori lideri ai omenirii“.

Această caracatiță era suficient de puternică pentru a arunca o tentaculă după Richard Caramel. În anul de după absolvire ea îl trimise în mahalalele New Yorkului să piardă timpul, împreună cu cîțiva italieni dezorientați, ca secretar al unei „Asociații pentru Salvarea Tinerilor Străini“. Lucră acolo un an, pînă cînd monotonia începu să-l apese. Străinii nu conteneau să vină – italieni, polonezi, scandinavi, cehi, armeni – cu aceleași defecte, aceleași fețe extraordinar de urîte și aceleași mirosuri, deși el avea impresia că acestea deveneau din ce în ce mai diverse și mai grele odată cu trecerea timpului. Pînă la urmă, concluzia lui cu privire la utilitatea asociației rămase nedecisă, însă cea privitoare la relația sa cu ea era clară și hotărîtă. Orice tînar disponibil, cu capul plin de ultima cruciadă, putea să facă ceea ce făcuse el însuși pentru deșeurile Europei – și era timpul să se apuce de scris.

Locuise într-un cămin al Y.M.C.A.² din centrul orașului, dar după ce încetă să mai strice orzul pe gîște se mută la periferia orașului și se angajă imediat ca reporter la *The Sun*. Lucră un an, publicînd din cînd în cînd, fără prea mare succes, cîte un articol într-un colț de pagină, pînă cînd un incident nefericit puse capăt în mod peremptoriu carierei sale jurnalistice. Într-o după-amiază de februarie îl trimiseră să facă un reportaj despre o paradă a Escadronului A³. Deoarece ninge tare, se culcă în fața unui foc

zdravăn și când se trezi scrise un articol neutru despre zgomotele înăbușite pe care le făceau potcoavele în zăpadă... Îl predă la ziar. În dimineața următoare șeful secției mondene primi un exemplar subliniat al ziarului, pe care mai scria: „Dă-l afară pe cel care a scris asta“. Se pare că Escadronul A văzuse și el ce zăpadă grea vine și amînase parada pentru o altă zi.

O săptămîină mai tîrziu se apucă de *Amantul demon...*

În ianuarie, luna anului, nasul lui Richard Caramel era tot timpul albastru, un albastru sardonice sugerînd vag flăcările învăluindu-l pe un păcătos. Cartea lui era aproape gata și pe măsură ce avansa devenea tot mai solicitantă, sugînd energia din el pînă cînd ajunse să umble pe străzi cu un aer rătăcit, apăsător de propria lui umbră. Nu numai lui Anthony și Maury le împărtășea speranțele, ambițiile și nehotărîrile lui, ci oricui putea fi convins să-l asculte. Vizita editorilor politicoși, dar reticenți, discuta despre carte cu cine se întîmpla să stea lîngă el la Harvard Club; Anthony chiar pretindea că fusese surprins, într-o duminică noaptea, dezbătînd rescrierea capitolului doi cu un controlor de bilete într-un colț friguros și deprimant al stației de metrou din Harlem. Ultimul dintre confidenții lui era doamna Gilbert, care vorbea cu el la schimb, alternînd bilfismul cu literatura în discuții aprinse.

— Shakespeare a fost bilfist, îl asigură ea cu un zîmbet rigid. O, da! Era bilfist. A fost dovedit.

La asta Dick păru un pic derutat.

— Dacă citești *Hamlet* nu poți să nu-ți dai seama.

— Ei, el... el trăia într-o epocă mai naivă... o epocă mai religioasă.

Dar ea nu se mulțumea cu jumătăți de măsură.

— Da, mă rog, dar vezi că bilfismul nu e o religie. E știința tuturor religiilor.

Îi zîmbi sfidător lui Dick. Asta era butada preferată a credinței ei. Era ceva în dispunerea cuvintelor care îi cucerea mintea cu asemenea putere încît propoziția devenise superioară oricărei obligații de a o explica. Era posibil ca ea să fi acceptat orice idee pusă în această formulă strălucitoare – care probabil că nu era o formulă, era reducerea la absurd a oricărei formule.

Într-un tîrziu, dar cu atît mai savuros, venea rîndul lui Dick.

— Ați auzit de ultima mișcare poetică. Sau nu? Ei, sînt mai mulți tineri poeți care se rup de vechile forme și foarte bine fac. Ei, ceea ce voiam să spun e că romanul meu va declanșa o nouă mișcare în proză, un fel de renaștere.

— Sînt sigură că așa va fi, radia doamna Gilbert. Sînt sigură. Am fost la Jenny Martin marțea trecută, ghicitoarea după care toată lumea e *nebună*. I-am spus că nepotul meu lucrează la o operă și ea mi-a spus că mă voi bucura să aflu că succesul ei va fi *extraordinar*. Dar nu te-a văzut niciodată și nici n-a auzit despre tine – nici măcar *numele* nu ți-l știa.

După ce emise zgomotele adecvate pentru a-și exprima uimirea față de acest fenomen extraordinar, Dick mătură la o parte subiectul ei, ca și cum ar fi fost un polițist de circulație abuziv, care, ca să spunem așa, favoriza traficul lui.

— Sînt îngrijorat, mătușă Catherine, o asigură el, chiar sînt. Toți prietenii mă tachinează – ei, înțeleg ironia și nu-mi pasă. Cred că un om trebuie să fie capabil să suporte tachinările. Dar mă bîntuie o anumită damnare, concluzionă el sumbru.

— Ești un suflet antic, întotdeauna am spus.

— Poate că sînt.

Dick ajunsese în faza în care nu mai putea lupta, supunîndu-se. *Trebuia* să fie un suflet antic, își imaginează el grotesc; atît de bătrîn încît să fie complet putrezit. Totuși, repetarea frazei îl făcea să se simtă puțin încurcat și îi dădea fiori neplăcuți pe șira spinării. Schimbă subiectul.

— Unde e distinsa mea verișoară Gloria?

— Prin oraș pe undeva, cu cineva.

Dick făcu o pauză, se gîndi puțin, iar apoi, contorsionîndu-și fața în ceva ce începuse ca un zîmbet, dar apoi se transformă într-o încruntare groaznică, făcu un comentariu.

— Cred că prietenul meu Anthony Patch este îndrăgostit de ea.

Doamna Gilbert tresări, zîmbi cu o jumătate de secundă prea tîrziu, apoi șopti „Serios?“, ca un detectiv dintr-o piesă de teatru.

— Așa *cred*, preciză Dick grav. E prima fată cu care îl văd atît de mult împreună.

— Păi, bineînțeles, spuse doamna Gilbert cu o nonșalanță meticuloasă, că Gloria nu îmi face nici un fel de confidențe. E foarte secretoasă. Între noi doi fie vorba – se aplecă în față cu prudență, în mod evident hotărîtă ca doar Cerul și nepotul ei să îi audă mărturisirea –, între noi doi, mi-ar plăcea s-o văd așezată la casa ei.

Dick se ridică și începu să măsoare încăperea grav, cu mîinile îndesate nefiresc în buzunarele lui mari. Un tînăr scund, dinamic, cu o siluetă deja rotunjită.

— Nu pretind că așa ar fi, înțelegi, spuse el către o gravură extrem de tipică hotelurilor, care la rîndul ei îi zîmbi amabil. Nu spun nimic din ce nu i-aș spune și Gloriei. Dar cred că Anthony este interesat... extrem de interesat. Vorbește despre ea încontinuu. La oricine altcineva, ăsta ar fi un semn rău.

— Gloria e un suflet foarte tînăr, începu doamna Gilbert însuflețită, dar nepotul ei o întrerupse cu o sentință grăbită:

— Gloria ar fi o tînără complet nebună dacă nu s-ar mărita cu el.

Se opri și se uită la ea; expresia feței lui era ca un cîmp de luptă, plină de încrețituri și gropițe, strînsă și tensionată ca și cum ar fi vrut să compenseze prin sinceritate eventuala indiscreție a cuvintelor lui.

— Gloria e sălbatică, mătușă Catherine. E imposibil de controlat. Nu știu cum a reușit, dar în ultimul timp și-a făcut o grămadă de prieteni dintre cei mai ciudați. Nu pare să-i pese. Oamenii cu care își petrecea timpul înainte în New York erau...

Se opri să respire.

— Da-da-da, interveni doamna Gilbert, aproape fără să-și mai ascundă interesul imens cu care asculta.

— Ei, continuă Richard Caramel grav, asta e. Vreau să spun că bărbații cu care ieșea și oamenii cu care ieșea erau de primă mînă. Acum nu mai sînt.

Doamna Gilbert clipea foarte repede – pieptul ei se zbătu, apoi se umflă și rămase așa o clipă, pentru ca odată cu expirația să izbucnească un torent de cuvinte.

Știa, strigă ea încet; o, da, mamele văd lucrurile astea. Dar ce putea face? El știa, doar, cum e Gloria. O cunoștea destul de bine ca să-și dea seama cît de inutil era să încerci să te înțelegi cu ea. Gloria fusese răsfățată – într-un mod absolut și oarecum ciudat. De exemplu, fusese alăptată pînă la 3 ani, cînd probabil că ar fi putut să roadă și oase. Poate că – nu se știe niciodată – asta i-a dat sănătatea asta extraordinară și *asprimea* temperamentului. De la 12 ani aduna băieții în jurul ei, atît de mulți... atît de mulți că nu te mai puteai *mișca*. La 16 ani a început să meargă la dans la școlile pregătitoare, iar apoi a venit facultatea; oriunde mergea, băieți, băieți, băieți. La început, pînă să ajungă la 18 ani, erau atît de mulți că nu ieșea nici unul în evidență, dar apoi a început să aleagă.

Știa că avusese o serie de legături de-a lungul a aproximativ trei ani, probabil vreo zece cu totul. Uneori tinerii erau studenți, alteori proaspăt absolvenți de facultate – rezistau în medie cam cîteva luni fiecare, cu scurte atracții trecătoare în pauzele dintre ei. O dată sau de două ori au rezistat mai mult, iar mama ei sperase ca ea să se logodească, dar de fiecare dată urma altul... altul...

Bărbații? O, îi face mizerabili, la propriu! Unul singur și-a păstrat o anumită demnitate, deși era doar un copil, micul Carter Kirby din Kansas City, care oricum era atît de înfumurat încît într-o după-amiază a reușit să se smulgă cu ajutorul vanității sale, iar a doua zi a plecat spre Europa cu tatăl lui. Ceilalți au fost nenorociți. Nu păreau niciodată să-și dea seama cînd ea se sătura de ei, iar Gloria devenea foarte rar detestabilă în mod intenționat. Continuau să dea telefon, să-i scrie scrisori, să facă lungi călătorii după ea prin țară. Cîțiva dintre ei i se confesaseră doamnei Gilbert, spunîndu-i cu lacrimi în ochi că nu își vor reveni niciodată după Gloria... cel puțin doi dintre ei se căsătoriseră de atunci, și totuși... Dar Gloria, se pare, lovea mortal – pînă în ziua de azi domnul Carstairs dădea telefon o dată pe săptămînă și îi trimitea flori, pe care ea nu se mai deranja să le refuze.

De cîteva ori, de două cel puțin, doamna Gilbert știa că lucrurile ajunseseră pînă la decizia de a se logodi – cu Tudor Baird și acel tînăr Holcome din Pasadena. Știa sigur că așa se întîmplase, pentru că – asta rămîne între ei –, pentru că venise acasă pe neașteptate și îi găsise, mă rog, ca și cum ar fi fost mai mult decît logodiți. Nu îi spusese nimic fiicei ei, desigur. Avea delicatețea ei și, în plus, de fiecare dată așteptase ca în cîteva săptămîni să vină un anunț oficial. Dar anunțul n-a venit niciodată; în schimb, venea un nou tînăr.

Scene! Tineri măsurînd podeaua bibliotecii ca niște lei în cușcă! Tineri holbîndu-se unul la celălalt în timp ce unul venea, iar altul pleca! Tineri sunînd la telefon pînă la exasperare, căroră trebuia să le închizi! Tineri amenințînd cu America de Sud!... Tineri scriind cele mai jalnice scrisori! (Nu dezvoltă

subiectul, dar Dick își imaginează că doamna Gilbert aruncase un ochi pe unele dintre aceste scrisori.)

...Iar Gloria, printre lacrimi și râsete, tristă, fericită, impasibilă sau îndrăgostită, disperată, nervoasă, calmă, printre returnări de cadouri, înlocuiri ale pozelor înrămate cu altele și băi fierbinți, o lua de la capăt – cu următorul.

Această situație se prelungise, începând să se permanentizeze. Nimic nu o afecta pe Gloria, nu o schimba și nu o mișca. Iar apoi, într-o zi, o informă din senin pe mama ei că studenții începuseră s-o plictisească. Categorie, nu mai avea să meargă la petrecerile dansante de la universitate.

Așa începu schimbarea – nu neapărat a obiceiurilor ei, căci dansa și se întâlnea cu bărbați la fel de mult ca înainte – dar erau altfel de întâlniri. Înainte fusese vorba de un fel de mândrie, despre vanitatea ei. Fusese, probabil, cea mai apreciată și dorită frumusețe din țară. Gloria Gilbert din Kansas City! Exploatase lucrul acesta fără milă – savurând mulțimile din jurul ei, felul în care cei mai doriți bărbați o remarcau; savurând gelozia aprinsă a celorlalte fete; savurând extraordinarele, ca să nu spunem scandaloasele, dar, mama ei era fericită să poată spune, cu totul nefondatele zvonuri despre ea – de exemplu, că într-o noapte intrase în piscina de la Yale într-o rochie de seară de mătase.

Apoi, după ce savurase acest joc cu o vanitate aproape masculină – era ca orice carieră de un succes amețitor –, păru să nu-i mai pese. Se retrase. Ea, care dominase nenumărate petreceri, care trecuse ca o boare prin atâtea săli de bal, stîrnind admirația atîtor ochi, deveni indiferentă. Cel care se îndrăgostea acum de ea era concediat pe loc, aproape furios. Ieșea, apatică, doar cu cei mai șterși bărbați. Rupea încontinuu logodne, dar nu ca în trecut, cu siguranța rece că ea e de neatins și că bărbatul pe care îl insultase se va întoarce la ea ca un animal domestic – ci cu indiferență, fără dispreț sau mândrie. Rareori se mai năpustea asupra bărbaților – acum doar căsca lîngă ei. Mamei ei i se părea – și era atît de ciudat – i se părea că se răcise.

Richard Caramel asculta. La început rămăsese în picioare, dar cum povestea mătușii lui devenea tot mai complexă – aici fiind plivită de toate referințele colaterale la cît de tînăr e sufletul Gloriei și la propriile tulburări emoționale ale doamnei Gilbert – își trase un scaun și ascultă calm cum ea depăna – printre lacrimi și suspine neajutorate – firul lung al vieții Gloriei. Cînd ajunse la povestea ultimului an, o poveste cu mucuri de țigară lăsate prin tot New Yorkul, în mici scrumiere inscripționate „Midnight Frolic“ și „Justine Johnson’s Little Club“, Dick începu să dea din cap încet, apoi din ce în ce mai repede, pînă cînd, în timp ce ea termina pe o notă de staccato, acesta zvîcnea absurd în sus și în jos, precum capul legat cu sîrmă al unei păpuși, aproape lipsit de expresie.

Într-un fel, trecutul Gloriei era o poveste veche pentru el. O urmărise cu ochi de jurnalist, căci voia să scrie, într-o bună zi, o carte despre ea. Dar în acest moment privea lucrurile prin prisma familiei. Ar fi vrut să știe, mai ales, cine era acest Joseph Bloeckman cu care o văzuse de cîteva ori; și cine erau cele două fete cu care era tot timpul împreună, „această“ Rachael Jerryl și „această“ domnișoară Kane – domnișoara Kane, cu siguranță, nu era genul cu care Gloria să se întovărășească!

Dar ocazia trecuse. După ce urcase muntele îndelungatei sale povestiri, doamna Gilbert era pe cale

să alunece rapid pe trambulina leșinului. Ochii ei erau ca cerul albastru văzut prin două ferestre roșii, rotunde. Carnea din jurul gurii îi tremura.

Iar în acel moment ușa se deschise și Gloria intră în cameră, împreună cu cele două domnișoare pomenite.

DOUĂ TINERE FEMEI

— A!

— Bună ziua, doamnă Gilbert!

Domnișoara Kane și domnișoara Jerryl sînt prezentate domnului Richard Caramel. „El e Dick“ (rîsete).

— Am auzit atît de multe despre dumneavoastră, spune domnișoara Kane printre chicoteli și exclamații.

— Bună ziua, spune domnișoara Jerryl timid.

Richard Caramel se mișcă prin cameră ca și cum silueta lui ar fi mai atrăgătoare în felul acesta. E sfîșiat între cordialitatea lui naturală și faptul că le consideră pe aceste fete destul de banale – nicidecum genul de înaltă societate.

Gloria a dispărut în dormitorul ei.

— Luați loc, spune amabilă doamna Gilbert, care între timp și-a revenit. Faceți-vă comode.

Lui Dick îi e teamă că va spune ceva despre vîrsta sufletului lui, dar își uită neliniștile în timp ce le interoghează conștiincios, ca un adevărat romancier, pe cele două fete.

Muriel Kane provine dintr-o familie în ascensiune din East Orange. E mai degrabă scundă decît mică, oscilînd temerar între a fi mai plinuță și prea grasă. Are părul negru, cu o coafură complicată. Asta, împreună cu ochii ei mari, frumoși, și cu buzele prea roșii o fac să semene cu Theda Bara, cunoscuta actriță de film. Oamenii îi spuneau tot timpul că e un „vampir“, iar ea îi credea. Bănuia și spera în același timp că le e frică de ea, și făcea tot posibilul să creeze întotdeauna senzația de pericol. Un om cu imaginație putea vedea steagul roșu pe care ea îl purta, fluturîndu-l sălbatic și rugător – și, din păcate, fără rezultate. Era de asemenea extraordinar de promptă: știa ultimele melodii, pe toate chiar – și cînd una dintre ele se auzea la fonograf, se ridica în picioare și își legăna umerii înainte și înapoi, pocnind din degete, iar dacă nu era muzică, se acompania singură, murmurînd.

Și conversația ei era la fel de promptă: „Nu mă interesează“, spunea ea, „Dacă-mi bat capul prea mult, îmi stric silueta“ și, repetat, „Nu-mi pot stăpîni picioarele cînd aud muzica asta. O, Doamne!“.

Avea unghiile prea lungi și prea dichisite, lustruite pînă la un roz sălbatic, nefiresc. Hainele, de asemenea, erau prea strîmte, prea stilate, prea aprinse, ochii prea șmecheri, zîmbetul modest prea fals. Era atît de afectată, din cap pînă-n picioare, încît aproape că-ți făcea milă.

Cealaltă fată, mai în vîrstă, avea în mod evident o personalitate mai complexă. Era o evreică excelent îmbrăcată, cu păr negru și o paloare adorabilă. Părea timidă și distrată, iar aceste două calități accentuau un anumit farmec delicat care plutea în jurul ei. Familia ei era episcopaliană⁴, avea cinci magazine elegante pentru femei pe Fifth Avenue și locuia într-un apartament superb pe Riverside Drive. Lui Dick i se păru, după cîteva momente, că încerca să o imite pe Gloria, și se miră că oamenii aleg invariabil să imite persoane inimitabile.

— Ne-am distrat *fantastic*! exclamă Muriel entuziasmată. În spatele nostru în autobuz era o nebună. Era extraordinar de nemaipomenit de *țicnită*! Vorbea singură încontinuu despre ce o să-i facă nu știu cui sau la nu știu ce. Eu eram *terifiată*, dar Gloria pur și simplu *nu voia* să se dea jos!

Doamna Gilbert deschise gura, uluită.

— Serios?

— Da, era nebună. Dar nici o problemă, nu ne-a făcut nimic. Și urîță! Doamne! Un bărbat de vizavi de noi a zis că doar asistentele de noapte din azilele de orbi ar trebui să aibă fețe ca a ei, și noi am *murit de rîs*, normal, așa că a încercat să ne agațe!

În acea clipă Gloria apăru din dormitor și toți ochii se întoarseră spre ea, la unison. Cele două fete trecură în planul al doilea, fără ca nimeni să bage de seamă.

— Vorbeam despre tine, spuse Dick repede, mama ta și cu mine.

— Mda, spuse Gloria.

Urmă o pauză, apoi Muriel se întoarse spre Dick.

— Ești un mare scriitor, nu-i așa?

— Sînt scriitor, mărturisi Dick modest.

— Întotdeauna am spus, remarcă Muriel serioasă, că dacă aș avea vreodată timp să pun pe hîrtie toate experiențele mele ar ieși o carte grozavă.

Rachael chicoti aprobator; Richard Caramel se înclină ceremonios. Muriel continuă:

— Dar nu înțeleg cum poți să stai și să faci asta. Și poezia! Isuse, nu pot face două versuri să rimeze. Ei, dar ce contează!

Richard Caramel se abținu cu greu să nu rîdă. Gloria mesteca bomboane de gumă și se uita prost dispusă pe fereastră. Doamna Gilbert își dresе vocea și zîmbi:

— Dar, vezi – spuse ea ca și cum ar fi făcut o constatare științifică –, tu nu ești un suflet antic, ca Richard.

Sufletul Antic răsuflă ușurat – în sfîrșit, trecuse.

Apoi, ca și cum se gîndise la asta în ultimele cinci minute, Gloria zise:

— O să dau o petrecere.

— O, pot să vin și eu? strigă Muriel, cu o îndrăzneală glumeață.

— O cină. Șapte oameni: Muriel, Rachael și cu mine, tu, Dick, Anthony și acel om pe nume Noble – îmi place de el – și Bloeckman.

Muriel și Rachael se entuziasmară, chicotind încet. Doamna Gilbert clipi, zîmbind. Cu un aer nonșalant, Dick interveni cu o întrebare:

— Gloria, cine e acest tip, Bloeckman?

Simțind o ușoară ostilitate, Gloria se întoarse spre el.

— Joseph Bloeckman? E omul industriei cinematografice. Vicepreședinte la „Films Par Excellence“. El și cu tata au o grămadă de afaceri împreună.

— O!

— Ei, veniți toți?

Veneau toți. Data a fost fixată în mai puțin de o săptămână. Dick se ridică și își aranjă pălăria, haina și fularul, zîmbind generic.

— Pa-pa, spuse Muriel făcîndu-i vesel semn cu mîna, sună-mă cîndva.

Richard Caramel roși pentru ea.

DEPLORABILUL SFÎRȘIT AL CAVALERULUI O'KEEFE

Era luni și Anthony o scoase pe Geraldine Burke la masă, la Beaux Arts; apoi merseră la apartamentul lui, iar el trase măsuța cu roțile, pe care își ținea băutura și alese vermut, gin și absint, pentru un stimulent ca la carte.

Geraldine Burke, plasatoare la Keith, fusese distracția lui în ultimele luni. Îi plăcea de ea pentru că cerea atît de puțin; devenise reticent față de fetele de categoria lui după o lamentabilă legătură de vara trecută, cînd, după vreo cîteva sărutări, descoperise că se aștepta de la el o cerere în căsătorie. Era cît se poate de ușor să începi să le vezi imperfecțiunile, fie unele trăsături fizice mai grosiere, fie lipsa unei anumite delicateți personale – dar o fată plasatoare la Keith era tratată cu totul altfel. Oamenii pot tolera la un servitor calități care la o cunoștință din lumea lor ar fi de neiertat.

Ghemuită la capătul canapelei, Geraldine îl privea cu ochii oblici, întredeschiși.

— Bei tot timpul, nu-i așa? spuse ea brusc.

— Păi, presupun că da, răspunse Anthony cumva surprins. Tu nu?

— Nu. Merg uneori la petreceri – știi, cam o dată pe săptămână, dar beau numai două sau trei pahare. Tu și prietenii tăi beți tot timpul. Mă gîndesc că o să vă distrugeți sănătatea.

Anthony era oarecum mișcat.

— Ei, ce drăguț că-ți faci griji pentru mine!

— Păi da, îmi fac.

— Nu beau chiar atît de mult, declară el. Luna trecută n-am băut o picătură timp de trei săptămîni. Și nu mă îmbăt decît cam o dată pe săptămână.

— Dar bei ceva în fiecare zi și ai doar douăzeci și cinci de ani. N-ai nici o ambiție? Gîndește-te cum

o să fii la patruzeci.

— Sper sincer să nu trăiesc atît de mult.

Ea plescăi cu limba.

— Ești nebuuun! spuse apoi, în timp ce el își pregătea încă un cocteil. Ești cumva rudă cu Adam Patch?

— Da, e bunicul meu.

— Serios?

Era vădit încîntată.

— Absolut.

— Ce chestie. Tatăl meu a lucrat pentru el.

— E un bătrîn ciudat.

— E drăguț? întrebă ea.

— Ei, în viața privată e rareori neplăcut, dacă nu are motiv.

— Mai spune-mi despre el.

— Păi, stătu Anthony să se gîndească, e complet scofîlcit și mai are ceva rămășițe de păr cenușiu, care stau tot timpul de parcă le-ar bate vîntul. E foarte moral.

— A făcut mult bine, spuse Geraldine foarte gravă.

— Pe dracu'! comentă Anthony. E un măgar pios – un prost.

Dar mintea ei zburase deja spre alt subiect.

— De ce nu stai cu el?

— De ce nu stau într-o pensiune metodistă?

— Ești nebuuun!

Plescăi din nou ca să-și exprime dezaprobarea. Anthony se gîndi cît de morală era în sufletul ei această ființă orfană – și cît de morală va fi și după ce va trece inevitabilul val care o va mătura de pe plaja respectabilității.

— Îl urăști?

— Mă întreb și eu. Nu mi-a plăcut niciodată. Nu-ți plac niciodată cei care fac ceva pentru tine.

— El te urăște?

— Draga mea Geraldine, replică Anthony încruntîndu-se în glumă, mai bea un cocteil. Îl irit. Dacă fumez o țigară intră în cameră adulmecînd. E snob, plictisitor și uneori ipocrit. Probabil că nu ți-aș spune toate astea dacă n-aș fi băut cîteva pahare, dar bănuiesc că nu are nici o importanță.

Pe Geraldine o interesa în continuare subiectul. Ținea între degetul mare și arătător paharul de băutură neatins, privindu-l pe Anthony cu un fel de admirație.

— Ce vrei să spui prin ipocrit?

— Păi, spuse Anthony enervat, poate că nu e. Însă nu-i plac lucrurile care-mi plac mie, așa că, din punctul meu de vedere, e neinteresant.

— Hm.

Curiozitatea ei părea, în sfârșit, satisfăcută. Se lăsă la loc pe canapea și sorbi din cocteil.

— Ești ciudat, comentă ea gânditoare. Și vor toate să se mărite cu tine pentru că bunicul tău e bogat?

— Nu, nu vor – dar dacă ar vrea, eu nu le-aș condamna. Însă, oricum, eu n-am de gând să mă căsătoresc.

Ea se arătă neîncrezătoare.

— Într-o bună zi o să te îndrăgostești. Da, așa o să fie – știu eu.

Dădu din cap plină de înțelepciune.

— Ar fi stupid din partea mea să fiu prea încrezător. Asta l-a pierdut pe cavalerul O'Keefe.

— Cine era O'Keefe?

— O creație a superbe mele minți. Singura mea creație, acest cavaler.

— Nebuuun! murmură ea glumeț, folosindu-se de scara de frînghie cu ajutorul căreia traversa golurile și reușea să se țină după cei cu o inteligență superioară.

Inconștient, avea senzația că astfel elimina distanțele și putea rămîne în contact cu cei la a căror imaginație nu avea acces.

— A, nu, obiectă Anthony, nu, Geraldine. Nu trebuie să faci pe condescendenta cu cavalerul. Nu ți-l mai prezint dacă nu te simți în stare să-l înțelegi. În plus, sînt oarecum stînjedit de reputația lui îndoielnică.

— Cred că pot să înțeleg orice are cît de cît sens, răspunse Geraldine puțin iritată.

— În acest caz, există mai multe episoade din viața cavalerului care te-ar putea amuza.

— Ei bine?

— Moartea lui subită a fost cea care m-a făcut să mă gândesc la el și să îl aduc în conversație. Detest să ți-l prezint începînd cu sfârșitul, dar pare inevitabil ca acest cavaler să intre cu spatele în viața ta.

— Ei, ce s-a întîmplat cu el? A murit?

— Întocmai! A murit astfel. Era irlandez, Geraldine, un irlandez semifictional – genul sălbatic, cu pantofi de piele și păr roșcat. Fusese exilat din Erin în ultimele zile ale aristocrației și, desigur, trecuse în Franța. Acum, Geraldine, cavalerul O'Keefe avea, ca și mine, o slăbiciune. Era extrem de sensibil la femeii de toate felurile și condițiile. Pe lîngă că era sentimental, era și romantic, un tip vanitos, plin de pasiuni sălbatice, puțin chior de un ochi și aproape orb ca un liliac la celălalt. Dar un astfel de bărbat care cutreieră lumea e la fel de neajutorat ca un leu fără dinți, astfel încît, de-a lungul a 20 de ani, cavalerul a fost nenorocit de un șir de femei care l-au urît, l-au folosit, l-au plictisit, l-au exasperat, l-au îmbolnăvit, i-au cheltuit banii și și-au bătut joc de el – pe scurt, după cum spune lumea, l-au iubit. Asta nu era bine, Geraldine, iar cum cavalerul, în afara acestei singure slăbiciuni, acestei sensibilități exagerate, era un om plin de substanță, a decis să scape, o dată pentru totdeauna, de aceste neajunsuri. În acest scop s-a dus la o mănăstire vestită din Champagne, numită – mă rog, numită anacronic – Sf. Voltaire. Aici regula era ca nici un călugăr să nu coboare la parterul mănăstirii atît timp cît trăia, ci să

rămână, în rugăciune și contemplație, în unul dintre cele patru turnuri, numite după cele patru porunci ale codului mănăstirii: Sărăcie, Castitate, Supunere și Tăcere. În ziua în care urma să-și ia adio de la lume, cavalerul era extrem de fericit. Îi lăsă proprietarei toate cărțile lui în greacă, iar sabia i-o trimise, într-o teacă de aur, regelui Franței; toate amintirile lui din Irlanda i le dădu tânărului hughenot care vindea pește pe strada pe care locuia. Apoi călări spre Sf. Voltaire, își ucise calul la poartă și oferă trupul acestuia bucătarului mănăstirii. La ora cinci în acea seară se simți, pentru prima dată, eliberat – eliberat, pentru totdeauna, de sex. Nici o femeie nu putea intra în mănăstire; nici un călugăr nu putea coborî mai jos de primul etaj. Astfel încât urcă scara în spirală care ducea la chilia sa din vârful Turnului Castității, oprindu-se pentru o clipă în fața unei ferestre deschise, aflate la vreo 15 metri de drumul de dedesubt. Cât de frumoasă era, se gândi el, această lume pe care o părăsea, razele aurii ale soarelui scaldând câmpurile nesfârșite, șirurile de copaci din depărtare, viile verzi și tăcute, toată întinderea plină de prospețime din fața lui. Își puse coatele pe ambrazura ferestrei și privi la drumul șerpuit. Numai că tocmai atunci se întâmplă ca, pe acel drum de lângă mănăstire, să treacă Thérèse, o tânără țărăncă de șaisprezece ani din satul vecin. Cu cinci minute mai devreme, micuța panglică cu care era legat ciorapul de pe frumosul ei picior stîng se rupsesse. Fiind o fată foarte pudică, se gândise să aștepte pînă ajunge acasă ca s-o lege, dar o deranja atît de mult încît simți că nu mai poate îndura. Astfel că, lângă Turnul Castității, se oprise și, cu un gest fermecător, își ridicase rochia – cît mai puțin posibil, trebuie să spunem spre cinstea ei – ca să-și prindă ciorapul. Sus în turn, ultimul sosit la vechea mănăstire Sf. Voltaire se aplecă pe fereastră, ca și cum ar fi fost tras de o mîna gigantică. Se aplecă mai mult și mai mult, pînă cînd una din pietre cedă sub greutatea lui și se desprinse din locașul ei cu un sunet înfundat, prăfos, iar cavalerul O’Keefe se prăvăli cu capul înainte, apoi într-o amplă și copleșitoare rostogolire, către pămînt și către pedeapsa veșnică. Thérèse a fost atît de afectată de această întâmplare încît a fugit acasă, iar în următorii zece ani petrecu o oră în fiecare zi rugîndu-se în secret pentru sufletul călugărului care își rupsesse simultan gîtul și legămintele în acea nefericită după-amiază de duminică. Fiind bănuț de sinucidere, cavalerul O’Keefe nu a fost înmormîntat în pămînt sfințit, ci aruncat pe un cîmp din apropiere, unde fără îndoială că a îmbunătățit calitatea solului pentru mulți ani de atunci încolo. Acesta a fost sfîrșitul prematur al unui foarte curajos și galant cavaler. Ce părere ai, Geraldine?

Dar Geraldine, care pierduse șirul de mult, putu doar să zîmbească șmecherește, să îl amenințe cu degetul și să repete formula ei magică:

— Ești nebun, spuse ea, nebuuun!

Fața lui uscățivă arăta bunătate, se gândi ea, iar ochii erau mai degrabă blînzi. Îi plăcea de el pentru că era arogant fără să fie înfumurat și pentru că, spre deosebire de ceilalți bărbați pe care îi întâlnea la cinematograful, detesta să se dea în spectacol. Ce poveste ciudată, fără sens! Dar îi plăcuse partea despre ciorap!

După al cincilea cocteil el o sărută și petrecură următoarea oră cu rîsete, mîngîieri șăgalnice și accese de pasiune pe jumătate înăbușite. La patru și jumătate ea spuse că avea o întâlnire și se duse la

baie să-și aranjeze părul. Nu-l lăsa să-i cheme un taxi, iar în pragul ușii se opri pentru o clipă.

— Te vei căsători, insistă ea, așteaptă și ai să vezi.

Anthony se juca cu o minge de tenis veche, pe care o bătu de podea de câteva ori înainte să îi răspundă cu o ușoară aciditate:

— Ești o mică proastă, Geraldine.

Ea îi zîmbi provocator.

— Da, așa crezi tu? Facem pariu?

— Asta ar fi ridicol.

— Da, serios? Ei bine, eu pun pariu că vei găsi pe cineva cu care să te căsătorești în mai puțin de un an.

Anthony izbi mingea de podea cu putere. Asta era una din zilele lui bune, se gândi ea; un fel de intensitate înlocuise melancolia din ochii lui negri.

— Geraldine, spuse el după mai mult timp, în primul rînd că nu am pe nimeni cu care să vreau să mă însor; în al doilea rînd, nu am destui bani ca să întrețin două persoane; în al treilea rînd, dezaprob total căsătoria pentru oameni ca mine; în al patrulea rînd, mă dezgustă fie și numai ideea.

Dar Geraldine doar își îngustă ochii ca și cum ar fi știut ea mai bine, plescăi din nou și spuse că trebuie să plece. Era târziu.

— Sună-mă cît mai curînd, îi aminti ea în timp ce el o săruta de rămas-bun, că nu m-ai mai sunat de trei săptămîni.

— Așa o să fac, promise el cu căldură.

Închise ușa și se întoarse în cameră, unde rămase puțin pe gânduri, strîngînd încă mingea în mîna. Urma una din singurătățile lui, în care umbla pe străzi sau stătea la birou, rozînd apatic și deprimat capătul unui creion. Era o concentrare asupra lui însuși lipsită de liniște, o nevoie de a se exprima lipsită de debușeu, o senzație a timpului gonind pe lîngă el, neîncetat și risipitor – ușurată doar de convingerea că nu era nimic de risipit, pentru că toate eforturile și încercările erau la fel de lipsite de valoare.

Gîndi cu voce tare, brusc și pasional, deoarece era confuz și se simțea jignit:

— Nici *vorbă* să mă însor, *Dumnezeule!*

Aruncă violent spre perete mingea de tenis, care trecu milimetric pe lîngă veioză și, după ce mai ricoșă de câteva ori, se opri cuminte pe podea.

LUMINA RECLAMELOR ȘI A LUNII⁵

Pentru cină Gloria rezervase o masă la restaurantul Cascades de pe acoperișul hotelului Biltmore, iar cînd bărbații se întîlniră în hol puțin după opt, „acel individ, Bloeckman“, era ținta a șase ochi masculini. Era un evreu solid, roșu în obraji, de vreo treizeci și cinci de ani, cu o față expresivă și păr de

culoarea nisipului – fără îndoială, la majoritatea întâlnirilor de afaceri personalitatea lui ar fi fost considerată agreabilă. Se apropie viori de cei trei bărbați mai tineri, care fumau împreună în timp ce își așteptau gazda, și se prezintă singur cu o siguranță de sine un pic prea apăsată. Nu era clar dacă receptase ușoara răceală cu care îl primiră aceștia – nu lăsase să se vadă nici un semn că ar fi perceput-o.

— Sînteți rudă cu Adam J. Patch? îl întrebă pe Anthony, suflînd pe nările lărgite două fuioare subțiri de fum.

Anthony aprobă, zîbind abia vizibil.

— E un om deosebit, declară Bloeckman cu tărie. Un adevărat american.

— Da, încuviință Anthony, fără îndoială.

„Detest oamenii ăștia care parcă nu au fost copti destul“, se gîndi el rece. „Parcă ar fi fiert! Ar trebui băgați înapoi în cuptor; încă un minut la copt și totul ar fi în regulă.“

Bloeckman își privi ceasul.

— Fetele astea ar cam trebui să apară...

Anthony așteaptă ținîndu-și răsufierea, iar în cele din urmă veni și continuarea:

— ...dar, pe de altă parte, spuse Bloeckman cu un zîmbet larg, știți cum sînt femeile...

Cei trei tineri dădură din cap; Bloeckman privea nonșalant în jurul său, fixînd critic plafonul, iar apoi trecînd mai departe. Expresia lui o îmbina pe cea a unui fermier din Vest care își estimează recolta de grâu cu cea a unui actor care se întrebă dacă este observat – comportamentul public al oricărui bun american. După ce își încheie examinarea se întoarse rapid spre trioul reticent, hotărît să îi atace exact în punctul sensibil.

— Sînteți studenți?... Mda, Harvard. Am auzit că băieții de la Princeton v-au bătut la hochei.

Săracul. Trăsese iar pe lîngă. Absolviseră de trei ani și nu urmăreau decît meciurile de fotbal. Nu se știe dacă, după această înțepătură eșuată, domnul Bloeckman a sesizat atmosfera cinică din jurul său, pentru că...

Sosi Gloria, apoi Muriel și Rachael. După un „Salut, oameni buni!“ aruncat de Gloria în grabă și repetat de celelalte două fete, intrară toate trei la garderobă.

O clipă mai tîrziu Muriel apăru într-o ținută elaborată și se strecură spre ei. Se simțea în elementul ei: avea părul negru pieptănat pe spate, ochii și mai negri datorită machiajului și mirosea puternic a parfum. Făcuse tot posibilul să arate ca o sirenă sau, mai popular, o „vampă“ – o consumatoare de bărbați, o femeie lipsită de scrupule și afecte jucîndu-se cu sentimentele. Ceva din intensitatea încercării ei îl fascină pe Maury la prima vedere – o femeie cu șolduri largi afectînd o agilitate de panteră! În cele trei minute cît o mai așteptară și pe Gloria și, presupunînd cu oarecare bunăvoință, pe Rachael, nu își putu dezlipi ochii de la ea. Își întorcea capul într-o parte, coborîndu-și genele și mușcîndu-și buza de jos, într-o uimitoare reprezentare de timiditate. Cu mîinile așezate pe coapse, se legăna dintr-o parte în alta, spunînd:

— Ați mai auzit un jazz atât de minunat? Pur și simplu nu-mi pot stăpîni umerii cînd îl aud.

Domnul Bloeckman aplaudă galant.

— Ar trebui să fii pe scenă.

— Mi-ar plăcea asta! strigă Muriel. O să mă susții?

— Absolut.

Muriel încetă, cu o expresie de bună-cuviință, să se mai legene și se întoarse spre Maury, întrebîndu-l ce „văzuse“ anul acesta. El înțelese întrebarea ca referindu-se la lumea teatrului, astfel că începură un schimb vesel și energic de titluri, în felul următor:

MURIEL: Ai văzut *Cîrligul inimii mele*?

MAURY: Nu, n-am văzut-o.

MURIEL: (*Pasionată*) E minunată! Trebuie s-o vezi.

MAURY: Ai văzut *Omar, meșterul de corturi*?

MURIEL: Nu, dar am auzit că e minunată. De-abia aștept s-o văd. Ai văzut *Frumoasă și iubitoare*?

MAURY: (*Cu speranță*) Da.

MURIEL: Nu mi s-a părut prea bună. E mizerabilă.

MAURY: (*Încet*) Da, e adevărat.

MURIEL: Dar am fost la *În limitele legii* seara trecută și mi-a plăcut. Ai văzut *Micuța cafenea...*?

Continuară pînă cînd terminară toate piesele. Între timp, Dick intrase în vorbă cu domnul Bloeckman, hotărît să extragă eventualul aur din acest minereu puțin promițător.

— Am auzit că noile romane sînt vîndute industriei cinematografice imediat cum apar.

— E adevărat. Desigur, la un film principalul e să aibă o poveste puternică.

— Presupun că da.

— Foarte multe romane sînt pline de vorbărie și psihologie. Desigur că acestea nu ne interesează prea mult. E foarte greu să faci așa ceva să arate interesant pe peliculă.

— Vreți mai ales intrigi, spuse Richard radios.

— Bineînțeles. Mai ales intrigi...

Se opri și își întoarse privirea. Îi făcu și pe ceilalți să se oprească, avertizîndu-i cu degetul. Gloria ieșea din garderobă, urmată de Rachael.

Printre alte lucruri, se vădi în cursul cinei că Joseph Bloeckman nu dansa niciodată, dar își petrecea timpul în care cînta muzica uitîndu-se la ceilalți cu îngăduința plictisită a adultului aflat printre copii. Era un om demn și mîndru. Născut la München, își începuse cariera în America vînzînd alune la un circ ambulant. La optsprezece ani prezenta un spectacol de bîlci, apoi deveni directorul acestuia și, nu după mult timp, proprietarul unui vodevil de mîna a doua. În momentul în care filmul depășea stadiul de curiozitate, devenind o industrie promițătoare, Bloeckman era un tînăr ambițios de douăzeci și șase de ani cu ceva bani de investit, avînd o persistentă dorință de a se îmbogăți și o bună experiență în industria spectacolelor populare. Asta fusese cu nouă ani în urmă. Industria cinematografică îl propulsase în față,

în timp ce lăsase în urmă zeci de alți oameni cu mai multe idei practice, putere financiară și imaginație... Iar acum stătea aici, contemplând-o pe nemuritoarea Gloria, pentru care tânărul Stuart Holcome mersese de la New York la Pasadena – și, privind-o, își dădu seama că în curînd va înceta să danseze și va veni să se așeze în stînga lui.

Spera să se grăbească. Stridiile așteptau deja de cîteva minute.

Între timp, Anthony, care fusese așezat în stînga Gloriei, dansa cu ea, fără să iasă dintr-un anumit careu al pardoselii. Dacă ar fi fost o petrecere cu mulți bărbați singuri, acesta ar fi fost un omagiu delicat adus fetei, vrînd să spună „Vedeți-vă de treabă, doar eu dansez cu ea!”. Era un gest intenționat intim.

— Ei bine, începu el uitîndu-se în jos, spre ea, arăți nemaipomenit de drăguță în seara asta.

Ea îl privi în ochi, de la cei cincisprezece centimetri care îi despărțeau.

— Mulțumesc, Anthony.

— De fapt, ești neliniștitor de frumoasă, adăugă el.

De data aceasta nu urmă nici un zîmbet.

— Și foarte fermecătoare.

— Nu e frumos așa? rîse ea. Chiar sîntem de acord unul cu celălalt.

— Și tu, de obicei, nu ești?

Ea înțelese imediat remarca lui, ca întotdeauna cînd se făcea vreo aluzie, cît de subtilă, la persoana ei.

El își coborî vocea, iar cînd vorbi, în ea se simțea doar o umbră de ironie.

— Este un popă de acord cu papa?

— Nu știu – dar ăsta e probabil cel mai vag compliment pe care l-am primit vreodată.

— Cred că aș putea să-ți aduc cîteva armăsari.

— Ei, n-aș vrea să te obosești prea tare. Uită-te la Muriel! Aici, chiar lîngă noi.

El privi peste umăr. Muriel își odihnea obrazul strălucitor pe reverul hainei de seară a lui Maury Noble, brațul ei stîng, pomădat, părănd a se încolăci în jurul capului acestuia. Nu puteai să nu te întrebi de ce nu își ținea mîna pe umerii lui. Ochii ei, fixați în tavan, se legănau într-o parte și în alta; își mișca buzele și, în timp ce dansa, fredona încet melodia. La început părea să fie traducerea cîntecului într-o limbă străină, dar apoi deveni evident că încerca să umple măsura cîntecului cu singurele cuvinte pe care le știa, cele ale titlului...

„E doar un cerșetor,
Un cerșetor,
Un cerșetor care cîntă,
Și cîntă, cîntă, cîntă
Cerșetorule, cîntă...”

...și așa mai departe, în versuri din ce în ce mai ciudate și barbare. Când prinse privirile amuzate ale lui Anthony și Gloriei le răspunse doar cu un zîmbet palid, închizînd ochii pe jumătate pentru a arăta că melodia care îi cotropise sufletul o arunca într-o transă extatică, extrem de seducătoare.

Muzica se sfîrși, iar ei se întoarseră la masă, al cărei ocupant solitar, dar demn se ridică și le acordă fiecăruia dintre ei un zîmbet atît de cald, de parcă le-ar fi strîns mîinile și i-ar fi felicitat pentru o interpretare sclipitoare.

— Blockhead nu va dansa niciodată! Cred că are un picior de lemn, spuse Gloria către întreaga masă.

Cei trei tineri tresăriră, iar domnul despre care era vorba se crispă vizibil.

Acesta era singurul punct sensibil al relației dintre Gloria și Bloeckman. Făcea încontinuu glume pe seama numelui lui. La început fusese „Blockhouse”⁶, apoi mai otrăvitorul „Blockhead”⁷. El îi ceruse, cu o voce foarte ironică, să îi spună pe numele mic, iar ea făcuse astfel de cîteva ori – dar apoi nu se mai putu abține și alunecă înapoi, cu un aer vinovat, dar rîzînd în hohote, la „Blockhead”.

Era ceva foarte trist și infantil.

— Mă tem că domnul Bloeckman va crede că sîntem o gașcă foarte frivolă, suspină Muriel, arătînd cu o stridie în direcția acestuia.

— Așa pare, murmură Rachael.

Anthony încercă să-și amintească dacă mai spusese ceva pînă atunci. Avea impresia că nu. Era prima ei remarcă.

Brusc, domnul Bloeckman își dresе vocea și spuse tare, cu o voce clară:

— Dimpotrivă. Când vorbește un bărbat, el e doar tradiție. Are, în cel mai bun caz, cîteva mii de ani în spatele lui. Ei, dar o femeie e vocea miraculoasă a viitorului.

În momentele de stupefacție care urmară după această remarcă uluitoare, Anthony se îneacă cu o stridie și duse grăbit șervetul la gură. Rachael și Muriel rîseră încet, pe un ton de ușoară surpriză, iar Dick și Maury făcură la fel, amîndoi cu fețele aprinse și chinuindu-se vizibil să nu izbucnească în hohote.

„Dumnezeule”, se gîndi Anthony. „E subtitlul unuia din filmele lui. Individul l-a învățat pe de rost!”

Doar Gloria rămase tăcută. Îl fixa pe domnul Bloeckman cu o privire plină de reproș.

— Pentru numele lui Dumnezeu! De unde ai scos asta?

Bloeckman o privea ezitant, neștiind care sînt intențiile ei. Dar imediat își redobîndi siguranța, afișînd acel zîmbet tolerant și șters al unui intelectual aflat printre tineri răsfățați și imaturi.

Din bucătărie apăru supa, dar în același timp dinspre bar venea șeful orchestrei, căruia o halbă de bere îi dăduse o nouă tonalitate. Astfel că lăsară supa să se răcească, în timp ce ascultau o baladă numită *Toți sînt acasă, în afară de soția ta*.

Apoi urmă șampania, iar petrecerea deveni mai zgomotoasă. Cu excepția lui Richard Caramel, bărbații băură în voie, Gloria și Muriel fiecare cîte un pahar, iar Rachael Jerryl nu bău deloc. Stătură la

masă în timpul valsurilor, dar dansară pe toate celelalte melodii – cu excepția Gloriei, care păru să fi obosit după o vreme și preferă să stea la masă fumînd, cu ochii cînd apatici, cînd vioi, după cum îl asculta pe Bloeckman sau privea o femeie frumoasă care dansa. De cîteva ori Anthony se întrebă ce îi spunea Bloeckman. Plimba un trabuc dintr-o parte în alta a gurii lui, iar după cină ajunsese la gesticulații violente.

Pe la zece Gloria și Anthony începură un dans. Imediat ce se depărtaseră de masă suficient de mult ca să nu poată fi auziți, Gloria spuse încet:

— Să dansăm înspre ușă. Trebuie să merg pînă la farmacie.

Anthony o ghidă, supus, prin mulțime în direcția indicată; în hol, Gloria îl abandonă pentru o clipă, după care apăru cu o haină pe braț.

— Aș vrea niște bomboane de gumă, spuse ea, pe un ton glumeț de scuză; n-o să ghicești pentru ce, de data asta. Numai că-mi vine să-mi rod unghiile, și asta se va și întîmpla dacă nu fac rost de niște bomboane de gumă.

Oftă, apoi continuă în timp ce urcau în liftul gol:

— Le-am ros toată ziua. Un pic cam nervos, înțelegi⁸. Scuză calamburul. Nu a fost intenționat – pur și simplu așa au venit cuvintele. Gloria Gilbert – fata cea glumeață.

Ajunși la parter, se făcură că nu văd standul de dulciuri al hotelului, coborîră scările late de la intrare și, la cîteva străduțe mai încolo, găsiră o farmacie în gara Grand Central. După o examinare atentă a standului de cosmetice, Gloria găsi ce căuta. Apoi, dintr-un impuls împărtășit, dar nerostit, o luară, braț la braț, nu în direcția din care veniseră, ci înspre 43rd Street.

Noaptea era însuflețită de topirea zăpezii; era atît de plăcută, încît vînticelul care aluneca de-a lungul trotuarului îl făcu pe Anthony să se gîndească la o nesperată primăvară. Deasupra, în dreptunghiul albastru al cerului, în mîngîierea curenților de aer din jurul lor, iluzia unui nou anotimp alunga atmosfera încărcată și apăsătoare pe care o părăsiseră, iar pentru un moment zgomotul traficului și murmurul apei scurgîndu-se în canal pîrură o prelungire iluzorie și rarefiată a muzicii pe care tocmai dansaseră. Cînd Anthony vorbi, părea convins că vorbele îi vin dintr-un fel de dorință nestăpînită pe care noaptea o aprinsese în inimile lor.

— Hai să luăm un taxi și să ne plimbăm puțin! sugeră el, fără să o privească.

Ah, Gloria, Gloria!

Un taxi opri lîngă trotuar. În timp ce pornea ca un vapor pe un ocean labirintic, pierdut printre siluetele de noapte timpurie ale marilor clădiri, printre scrîșnetele și claxoanele cînd mai potolite, cînd stridente, Anthony o cuprinse cu brațul pe Gloria, o trase spre el și o sărută pe gura umedă, ca de copil.

Ea nu spuse nimic. Își întoarse fața spre el, palidă sub peticele de lumină care răzbăteau înăuntru ca razele de lună prin frunziș. Ochii ei erau ca niște valuri strălucitoare pe lacul alb al feței; părul ei arunca asupra frunții o umbră rece, tăioasă. Nu era nici un semn de dragoste acolo. Frumusețea ei era la fel de

rece ca briza umedă, ca buzele ei umede și moi.

— Arăți ca o lebădă în lumina asta, îi șopti el după un timp.

Erau tăceri la fel de sonore ca și cuvintele. Erau pauze care păreau pe punctul de a se sparge, doar pentru a fi trase înapoi în uitare de brațele lui cuprinzând-o sau de senzația că ea e ca o frunză captivă, ușoară, venită din întuneric. Cuprins de exaltare, Anthony rîdea tăcut, întorcându-și fața dinspre ea, pe jumătate din cauza unei copleșitoare senzații de triumf, pe jumătate de teamă ca vederea lui să nu tulbure imobilitatea splendidă a expresiei ei. Un astfel de sărut... era ca o floare lipită de față, imposibil de descris, greu de ținut minte; ca și cum frumusețea ei ar fi depus pe inima lui anumite emanații fulgurante, care se topeau încet.

...Clădirile se pierdeau în umbrele întrepătrunse; ajunseseră în parc, iar după un timp îndelungat fantoma albă, mare a lui Metropolitan Museum trecu maiestuos pe lângă ei, răspunzând cu un ecou sonor vitezei taxiului.

Gloria! Gloria!

Ochii ei păreau să-l privească de la o distanță de mii de ani: orice emoție ar fi simțit, orice cuvinte ar fi putut spune ar fi fost nepotrivite față de perfecțiunea tăcerii ei, stîngace față de elocvența frumuseții ei — și a trupului ei, zvelt și proaspăt lângă al lui.

— Spune-i să întoarcă, murmură ea, și să conducă mai repede înapoi...

În salon aerul era încins. Masa, plină de șervete și scrumiere, era veche și stătută. Intrară între două dansuri, iar Muriel Kane îi privi cu o mirare șmecherească.

— Ei, unde ați fost?

— Să o sun pe mama, răspunse Gloria calmă. Așa i-am promis. Am pierdut vreun dans?

Apoi urmă un incident care, chiar dacă nu a fost spectaculos, avea să-l facă pe Anthony să reflecteze la el mulți ani după aceea. Lăsîndu-se mult pe spate în fotoliul său, Joseph Bloeckman îl fixă cu o privire ciudată, în care se amestecau bizar și inextricabil mai multe emoții diferite. O salută pe Gloria doar ridicîndu-se în picioare, după care reluu imediat o conversație cu Richard Caramel despre influența literaturii asupra cinematografilei.

MAGIE

Miracolul intens și inexplicabil al unei nopți pălește odată cu agonia lentă a ultimelor stele și nașterea prematură a primilor vînzători de ziare. Flăcările se retrag înspre un foc platonice îndepărtat; fierul încins se răcește și cărbunele își pierde strălucirea.

De-a lungul rafturilor bibliotecii lui Anthony, care umplea un perete, se strecură un băț de lumină rece și insolent, atingîndu-le dezaprobat pe Thérèse a Franței și pe Ann Superfemeia, pe Jenny

Balerina Orientală și pe Conspiratoarea Zuleika – și pe Cora din Indiana –, apoi, mai jos cu un raft și câțiva ani, așternându-se compătimitor pe mult invocatele umbre ale lui Thaïs, Elena, Salomeea și Cleopatra.

Ras și îmbăiat, Anthony stătea în cel mai moale fotoliu al său, urmărind raza de lumină pînă cînd, după ce soarele se înalță, aceasta străluci cîteva momente pe marginea de mătase a covorului și apoi dispăru.

Era ora zece. Împrăștiat la picioarele sale, *The Sunday Times* proclama, prin editoriale și rotogravuri, prin reportaje sociale și prin pagina de sport că lumea fusese, în ultima săptămînă, extrem de ocupată cu avansarea către un țel sublim, chiar dacă oarecum incert. În ce-l privește, Anthony fusese o dată pînă la bunicul său, de două ori la bancă și de trei ori la croitor – iar în ultima oră a ultimei zile a săptămînii sărutase o fată foarte frumoasă și fermecătoare.

Cînd ajunsese acasă imaginația lui fusese asediată de vise foarte vii și neobișnuite. Brusc, nu mai avea nici o întrebare, nici ezitări nesfîrșite asupra a ceea ce trebuie făcut. Încercase o emoție care nu era nici fizică, nici mentală, nici măcar o combinație a celor două, iar pentru moment dragostea de viață îl absorbea complet, excluzînd orice altceva. Era mulțumit să lase această experiență izolată și unică.

Aproape impersonal, avea convingerea că nici o femeie pe care o întîlnise vreodată nu se putea compara, din nici un punct de vedere, cu Gloria. Era atît de ea însăși; era incomensurabil de sinceră – de aceste lucruri cel puțin era sigur. Pe lîngă ea, cele cîteva zeci de eleve, domnișoare de societate, femei măritate și fete de viață pe care le cunoscuse erau doar *femele*, în cel mai disprețuitor sens al cuvîntului – cele care perpetuau specia, împrăștiind încă acel miros neplăcut de peșteră și creșă.

Atît cît își putea da el seama, ea nu se supusese vreunei dorințe de-a lui și nici nu îi măgulise vanitatea – măgulitor era doar faptul că ea găsea plăcută compania lui. Într-adevăr, el nu avea nici un motiv să creadă că ea îi acordase ceva ce nu acordase și altora. Așa și trebuia să fie. Ideea că acea seară ar fi putut duce la un anumit tip de legătură îi era pe cît de îndepărtată, pe atît de respingătoare. Iar ea dezavuase și îngropase incidentul cu un neadevăr decisiv. Erau doi tineri cu suficientă imaginație ca să deosebească un joc de realitatea lui – care, prin însăși nonșalanța cu care se cunoscuseră și apoi continuaseră să se întîlnească, nu aveau cum să-și facă rău.

Trăgînd această concluzie, luă telefonul și sună la Plaza Hotel.

Gloria era în oraș. Mama ei nu știa nici unde se dusesese, nici cînd avea să se întoarcă.

Cam acesta a fost momentul în care lucrurile au luat, pentru prima dată, o turnură proastă. Era o anumită insensibilitate, chiar o anumită indecență în absența Gloriei de acasă. El o suspectă că, plecînd de acasă, încercase să-l facă să greșească. La întoarcere va găsi numele lui și va zîmbi. Cît se poate de discret! Ar fi trebuit să lase să se scurgă cîteva ore, în care să aibă timp să se așeze lipsa de semnificație pe care el o acorda incidentului. Ce gafă prostească! Ea o să creadă că el se consideră favorit. O să creadă că el răspundea acestui episod banal cu cel mai stupid tip de intimitate.

Își aminti că luna trecută portarul, căruia îi ținuse o conferință destul de confuză despre „frăția dintre

bărbați“ apăruse a doua zi și, pe baza a ceea ce se întâmplase cu o seară înainte, se așezase în fotoliul de la fereastră pentru o jumătate de oră de pălăvrăgeală cordială. Anthony se întrebă, oripilat, dacă Gloria l-ar putea privi așa cum îl privise el pe portar. Pe el, Anthony Patch! Oribil!

Nu îi trecu nici o clipă prin cap că era doar obiectul unei influențe care venea cu mult dincolo de Gloria, că era doar filmul pe care era imprimată fotografia. Un fotograf gigantic fixase obiectivul asupra Gloriei și *clic!* – sărmanul film nu putea decît să se dezvolpeze, supus, ca oricare alt lucru, naturii sale.

Dar Anthony, întins pe canapea și privind fix la veioza portocalie, își trecea la nesfârșit degetele prin părul negru, descoperind cu fiecare oră care se scurgea noi interpretări. Ea era acum într-un magazin, se părea, mișcîndu-se cu agilitate printre catifele și blănuri, propria ei rochie scoțînd în timpul mersului un foșnet elegant, în acea lume a foșnetelor mătăsoase, a rîsetelor clare de soprană și a mirosurilor atîtor flori rupte, dar foarte vii. Toate acele femei, Minnie și Pearl și Jewel și Jenny, se strîngeau în jurul ei ca niște doamne de companie, purtînd pe brațe crepuri fragile, mătăsurii delicate în nuanțe de pastel care să se asorteze cu obraji ei, broderii albe care să îi înconjoare neglijent gîtul – damascul era folosit în acele zile doar de preoți și pentru divane, iar de hainele de Samarand își mai aduceau aminte doar poezii romantici.

După o vreme se muta în altă parte, înclinîndu-și capul într-o sută de feluri sub o sută de pălării diferite, căutînd în van cireșe artificiale la fel de roșii ca buzele ei sau pene la fel de grațioase ca trupul ei zvelt.

La ora prînzului se năpustea, ca un Ganimede nordic, pe Fifth Avenue, cu haina ei de blană legănîndu-se elegant în ritmul pașilor, obraji puțin înroșiți de pensula vîntului și respirația ca o ceață înmiresmată în aerul înțepător – ușile de la Ritz se deschideau larg, iar mulțimea se segrega, cincizeci de ochi masculini tresărind și holbîndu-se la ea cum le redă atîtor bărbați ai unor femei obeze și comice visele de mult uitate.

Ora unu. Chinuie cu furculița miezul unui sparanghel, în timp ce partenerul ei savurează o porție de aforisme consistente și savuroase de bărbat îndrăgostit.

Ora patru: picioarele ei delicate se mișcă pe muzică, fața ei iese în evidență din mulțime, în timp ce partenerul ei e fericit ca un cățeluș mîngîiat și nebun ca legendarul pălărier... Apoi – apoi cade noaptea, probabil cu o nouă brumă. Cine știe? Cu nimic mai înțelepți decît el, încearcă probabil să prindă din nou fotografia cu umbre și nuanțe de crem pe care o văzuseră pe bulevardul tăcut cu o seară înainte. Și pot s-o facă, da, pot! O mie de taxiuri opresc la o mie de colțuri, și doar pentru el acel sărut era pentru totdeauna pierdut și îngropat. Într-o mie de feluri Thaïs va putea chema un taxi și își va întoarce fața pentru a fi sărutată. Frumoasă și de o paloare virginală, sărutul ei va fi cast precum luna...

Sări în picioare agitat. Cîtă lipsă de considerație din partea ei să iasă în oraș! Își dădu în sfârșit seama ce voia – să o sărute din nou, să își găsească pacea în marea ei nemișcare. Ea era sfârșitul oricărei agitații, al oricărei nemulțumiri.

Anthony se îmbracă și ieși afară, cum ar fi trebuit să facă de mult, și se duse la Richard Caramel să

asculte ultima variantă a ultimului capitol din *Amantul demon*. Nu o sună pe Gloria înainte de șase. Nu o găsi înainte de opt și – o, climaxul tuturor anticlimaxurilor! – ea nu se putea întâlni cu el mai devreme de marți după-amiază. O bucată ruptă de gutapercă se izbi de podea în timp ce el trîntea telefonul.

MAGIE NEAGRĂ

Marți era ger. Anthony ajunsese la ora două și, în timp ce dădeau mîna, se întrebă tulburat dacă se sărutaseră vreodată; era aproape incredibil – avea dubii serioase că ea și-ar aduce aminte.

— Te-am sunat de patru ori duminică, îi spuse el.

— Serios?

Vocea ei exprima surpriză, iar trăsăturile feței – interes. El se blestemă în sinea lui că îi spusese asta. Ar fi putut să știe că mîndria ei nu era interesată de asemenea victorii mărunte. El nu ghicise încă adevărul – anume că, nefiind nevoită să-și facă griji în privința bărbaților, ea folosea foarte rar acele subterfugii bine gîndite, micile scenarii și capcane care constituiau arsenalul obișnuit al suratelor ei. Cînd îi plăcea un bărbat, asta era singura capcană. Dacă i se părea că-l iubește, urma o lovitură decisivă. Farmecul ei se păstra neatins.

— Eram nerăbdător să te văd, spuse el simplu. Voiam să vorbesc cu tine, vreau să spun să vorbim serios, undeva unde putem fi singuri. Îmi dai voie?

— Ce vrei să spui?

Anthony înghiți un acces brusc de panică. Avea impresia că ea știe ceea ce voia el.

— Vreau să spun, nu la restaurant.

— Bine, dar nu astăzi. Vreau să fac puțină mișcare. Hai să ne plimbăm!

Era un ger mușcător. Toată furia miezului nebun de februarie se concentrase în vîntul sinistru de gheață care șuiera prin Central Park și de-a lungul lui Fifth Avenue. Era aproape imposibil să vorbești, iar disconfortul îl distrase în asemenea măsură încît, atunci cînd întoarse capul pe 61st Street, văzu că ea nu mai e lîngă el. Se uită în jur. Era la vreo 15 metri în spate, sînd nemișcată, cu fața ascunsă de haina de blană exprimînd fie veselie, fie furie – Anthony nu-și putea da seama. Porni înapoi.

— N-aș vrea să-ți stric plimbarea, strigă ea.

— Îmi pare foarte rău, spuse el derutat. Mergeam prea repede?

— Mi-e frig, îl anunță ea. Vreau să merg acasă. Și mergi prea repede.

— Îmi pare foarte rău.

Porniră spre Plaza, unul lîngă altul. Anthony ar fi vrut să-i poată vedea fața.

— De obicei bărbații nu se preocupă atît de mult de ei înșiși cînd sînt cu mine.

— Îmi pare rău.

— Asta e foarte interesant.

— Chiar *este* prea frig ca să ne plimbăm, spuse el brusc, ca să-și ascundă enervarea.

Ea nu răspunse, iar el se întrebă dacă avea să fie concediat la intrarea hotelului. Ea intră, însă, fără să spună nimic și o luă spre lift; în timp ce urca în el îi aruncă o singură propoziție:

— Mai bine vino și tu sus.

El ezită pentru o fracțiune de secundă.

— Poate că e mai bine să vin în altă zi.

— Cum dorești.

Cuvintele ei fuseseră murmurate, ca un aparteu. Marea preocupare a vieții era acum să-și potrivească șuvițele răvășite în oglinda liftului. Obrajii îi străluceau, ochii scînteiau – nu fusese niciodată atît de frumoasă, atît de demnă de a fi dorită.

Disprețuindu-se pentru ce făcea, Anthony se trezi mergînd pe coridorul de la etajul 10, cu un umil pas în urma ei, apoi o așteptă în sufragerie în timp ce ea se duse să scape de blănuri. Ceva mergea prost de tot – își pierduse, în propriii lui ochi, o parte a demnității și fusese învins categoric, într-o luptă nepremeditată, dar importantă.

Oricum, pînă să apară ea din nou în sufragerie, el își găsisse, cu satisfacție sofistică, explicații pentru comportamentul său. Pînă la urmă făcuse lucrul cel mai important, se gîndi el. Voise să vină sus și venise. Însă ceea ce se întîmplă mai apoi în acea după-amiază trebuie pus în legătură cu umilirea pe care o simțise în lift; fata îl agasa într-un mod intolerabil, astfel că atunci cînd ea reveni în cameră, Anthony era înclinat spre agresivitate.

— Cine e acest Bloeckman, Gloria?

— Un prieten de afaceri al tatălui meu.

— Un tip foarte ciudat!

— Nici lui nu-i place de tine, spuse ea zîbind brusc.

Anthony rîse.

— Mă simt flatat. În mod evident mă consideră un...

Anthony se întrerupse și continuă cu:

— E îndrăgostit de tine?

— Nu știu.

— Pe naiba nu știi, insistă el. Bineînțeles că este. Îmi amintesc privirea pe care mi-a aruncat-o cînd ne-am întors la masă. Probabil că m-ar fi luat la întrebări dacă n-ai fi inventat chestia cu telefonul.

— Nu l-a deranjat. I-am spus după aceea ce s-a întîmplat în realitate.

— I-ai spus?!

— M-a întrebat.

— Nu prea îmi place asta, îi reproșă el.

Ea rîse din nou.

— Zău?

— Ce treabă are el?

— Nici una. De aia i-am și spus.

Anthony își mușca buzele, agitat.

— De ce aș minți? întrebă ea direct. Nu îmi e rușine de ceea ce fac. Întâmplător, îl interesa să afle dacă te-am sărutat și, întâmplător, eram binedispusă, așa că i-am satisfăcut curiozitatea cu un simplu și precis „da“. Fiind, în felul lui, un om rezonabil, a abandonat subiectul.

— Însă după ce a spus că mă detestă.

— Ah, te îngrijorează? Ei, dacă trebuie neapărat să explorezi pînă la capăt acest subiect stupid, n-a spus că te detestă. Pur și simplu îmi dau seama.

— Nu mă îngrijo...

— Hai s-o lăsăm baltă! strigă ea furioasă. E cît se poate de neinteresant pentru mine.

Cu un efort enorm Anthony acceptă schimbarea subiectului, iar cei doi reluară o mai veche conversație, formată din întrebări și răspunsuri reciproce despre trecutul fiecăruia, încălzindu-se treptat pe măsură ce descopereau asemănări imemorabile în gusturi sau idei. Spuneau lucruri care aveau mai multă semnificație decît ar fi vrut ei să le dea, dar pe care amîndoi se prefăceau că le iau ca atare.

Așa evoluează intimitatea. La început, cineva oferă cea mai bună imagine despre sine, produsul final strălucitor, înfrumusețat prin exagerări, falsuri și umor. Apoi sînt cerute mai multe detalii, iar acela zugrăvește un al doilea portret, apoi un al treilea – nu după mult timp cele mai frumoase tușe dispar, iar secretul este în sfîrșit dezvăluit. Planurile imaginii se amestecă și ne dau de gol și, cu toate că zugrăvim în continuare, tabloul nu mai e credibil. Sîntem siliți să ne mulțumim cu speranța că aceste autoportrete înfumurate ale noastre pe care le oferim soțiilor, copiilor și partenerilor de afaceri sînt luate de bune.

— Am impresia, spunea Anthony serios, că poziția unui bărbat care nu e împins nici de ambiție, nici de necesitate să realizeze ceva e una nefericită. Dumnezeu știe că ar fi penibil din partea mea să mă autocompătinesc – și totuși, uneori îl invidiez pe Dick.

Tăcerea ei era încurajatoare. Gloria nu încerca niciodată să-l facă să vorbească într-un mod mai explicit decît acesta.

— Pe vremuri existau ocupații nobile pentru un domn care dispune de timp, lucruri mai constructive decît să umpli decorul cu nori de fum sau să jonglezi cu banii altora. Există știința, desigur: uneori mi-aș dori să fi obținut o bună pregătire, de exemplu, la Boston Tech. Însă acum, la naiba, ar trebui să pierd doi ani și să mă chinui cu fundamentele fizicii și chimiei.

Ea căscă.

— Ți-am spus că n-am idee ce ar trebui să facă oamenii, spuse ea rece, iar indiferența ei îi aduse din nou la suprafață ranchiuna.

— Nu te interesează nimic în afara persoanei tale?

— Nu prea.

El o privi furios; bucuria crescîndă pe care i-o provocase conversația se sfărîmase în cioburi. Ea

fusese iritată și răzbunătoare toată ziua, iar în acest moment lui i se părea că o urăște pentru egoismul ei absolut. Privi focul, morocănos.

Apoi se întâmplă un lucru ciudat. Ea se întoarse spre el și zîmbi, iar cînd el îi văzu zîmbetul, orice urmă de mînie sau vanitate rănită dispăru – ca și cum aceste dispoziții ar fi fost doar semne exterioare ale dispozițiilor ei, ca și cum nici o emoție nu se năștea în sînul lui dacă ea nu acționa o manetă de comandă.

Se apropie de ea și, luîndu-i mîna, o trase încet spre el, pînă cînd ea aproape că se lipi de umărul lui. Ea îi zîmbi, iar el o sărută.

— Gloria, șopti el afectuos.

Din nou ea făcuse o magie, subtilă și pătrunzătoare ca un parfum vărsat, irezistibilă și dulce.

După aceea, nici în ziua următoare, nici după mulți ani el nu-și putea aminti momentele importante ale după-amiezii. Era ea emoționată? Vorbise puțin în brațele lui – sau deloc? Cît de mult o bucuraseră săruturile lui? Și se pierduse puțin, măcar pentru o clipă?

O, în ce-l privește, nu era nici o îndoială. Se ridicase în picioare, plimbîndu-se de colo colo extaziat. Faptul că o astfel de fată putea exista; că putea să stea ghemuită pe colțul canapelei, ca o pasăre proaspăt coborîta dintr-un zbor agil, privindu-l cu ochi misterioși. Anthony se oprea din mers și, de fiecare dată puțin timid la început, o lua în brațe și o săruta.

Ea era extraordinară, îi spuse el. Nu mai întîlnise niciodată pe cineva care să-i semene. O imploră brusc, dar serios să-i spună să plece; nu voia să se îndrăgostească. Nu va mai veni s-o vadă – deja îl obseda prea mult.

Ce savuroasă poveste de dragoste! Reacția lui nu era nici de frică, nici de regret – doar acel deliciu profund de a fi alături de ea care dădea culoare cuvintelor lui și care făcea ca dulcegăria să pară tristețe, iar împăunarea să pară înțelepciune. Desigur că se va întoarce – întotdeauna. El ar fi trebuit s-o știe!

— Asta e tot. A fost un privilegiu straniu și minunat să te cunosc. Dar asta nu e suficient – și nu ar dura.

În timp ce vorbea inima lui încerca acel tip de emoție pe care îl confundăm cu sinceritatea.

După aceea, își amintea un răspuns de-al ei la ceva ce el o întrebuse. Și-l aminti astfel – poate că, inconștient, îl modificase și îl desăvîrșise:

— O femeie ar trebui să fie capabilă să sărute un bărbat ca un gest frumos, romantic, fără să își dorească să fie soția sau amanta lui.

Ca întotdeauna cînd erau împreună, ea părea să se maturizeze treptat pînă cînd, la sfîrșit, gînduri prea profunde pentru cuvinte îi sticleau în ochi.

Trecu o oră, iar focul zvîcnea cu mici avînturi entuziaste, ca și cum viața lui aflată pe sfîrșite ar fi fost încîntătoare. Era cinci acum, iar ceasul de pe șemineu marcă sonor momentul. Apoi, ca și cum o sensibilitate primitivă din el fusese stimulată de micile sunete înfundate cu care cădeau petalele acelei după-amiezi înflorate, Anthony o trase spre el și o îmbrățișă strîns, fără răsufare, într-un sărut care nu

mai era nici joc, nici omagiu.

Ea își lăsă brațele în jos și, într-o clipă, se eliberă.

— Nu face asta, spuse ea încet. Nu vreau.

Se așeză pe colțul mai îndepărtat al canapelei, privind drept în fața ei. Fruntea i se încruntase. Anthony se așeză lângă ea și își așeză mâna pe a ei. Era inertă și lipsită de viață.

— Gloria!

Făcu o mișcare, ca și cum ar fi vrut s-o înconjoare cu brațul, dar ea se trase la o parte.

— Nu vreau asta, repetă ea.

— Îmi pare foarte rău, spuse el puțin supărat. Nu... nu știam că faci astfel de distincții subtile.

Ea nu răspunse.

— Nu vrei să mă săruți, Gloria?

— Nu vreau.

Lui i se părea că ea nu se mișcase de ore întregi.

— O schimbare foarte bruscă, nu-i așa?

În glasul lui se simțea din ce în ce mai clar enervarea.

— Chiar?

Nu părea s-o intereseze. Era ca și cum ea ar fi fost atentă la altcineva.

— Poate c-ar fi mai bine să plec.

Nici un răspuns. Se ridică și o privi furios, ezitant. Se așeză la loc.

— Gloria, Gloria, nu vrei să mă săruți?

— Nu.

Buzele ei de-abia se clintiseră rostind cuvântul.

Din nou se ridică în picioare, de data aceasta mai puțin hotărât, cu mai puțină încredere.

— Atunci plec.

Tăcere.

— Foarte bine – plec.

Era conștient de lipsa totală de originalitate a replicilor sale. Simțea, însă, că toată atmosfera devenise apăsătoare. Ar fi preferat ca ea să vorbească, să țipe la el și să îi facă reproșuri, orice în afară de tăcerea ei rece, intensă. Își blestemă slăbiciunea; cea mai clară dorință a lui era să o miște, s-o rănească, s-o vadă tresărind. Fără să se poată abține, involuntar, greși din nou.

— Dacă te-ai săturat să mă săruți, mai bine plec.

Văzu buzele ei strângându-se ușor și ultima rămășiță de demnitate îl părăsi. În cele din urmă, ea spuse:

— Am impresia că ai mai spus asta de câteva ori.

Anthony privi imediat în jurul său, își văzu pălăria și haina pe un scaun – se împletici spre ele, pe durata câtorva clipe insuportabile. Privind din nou spre canapea, văzu că ea nu se întorsese, nici nu se

clintise măcar. Cu un „la revedere“ ezitant, imediat regretat, ieși repede, însă fără nici un pic de demnitate, din cameră.

Cîteva momente, Gloria nu scoase nici un sunet. Buzele îi erau în continuare strînse; privea drept, cu mîndrie, fix în față. Apoi ochii ei se tulburară puțin, iar ea murmură încet trei cuvinte către focul muribund:

— La revedere, prostule!

PANICĂ

Anthony primise cea mai grea lovitură din viața lui. Știa în sfîrșit ceea ce dorește, dar se părea că, încercînd să afle asta, îndepărtase pentru totdeauna de el obiectul dorinței. Ajunse acasă simțindu-se nenorocit, se prăbuși într-un fotoliu fără măcar să-și dea jos paltonul și rămase acolo mai mult de o oră, copleșit de gânduri negre, zadarnice. Ea îl respinsese! Aceasta era povara persistentă a disperării lui. În loc să o cuprindă și să o țină cu forța pînă cînd ar fi cedat dorinței lui, în loc să îi frîngă voința prin puterea propriei lui voințe, plecase de la ușa ei învins și neputincios, cu colțurile gurii căzute și cu forța ce îi mai rămăsese, în suferința și furia lui, ascunsă de modul în care se comportă un școlar pedepsit. La un moment dat ei îi plăcuse enorm de mult de el – ah, aproape că îl iubise. În momentul următor îi devenise indiferent, un bărbat insolent umilit imediat.

Nu avea prea mult să-și reproșeze – doar unele lucruri, desigur, dar acum erau altele care îl preocupau, mult mai urgente. Nu era atît îndrăgostit, cît nebun după Gloria. Dacă nu o putea avea lîngă el, să o țină aproape, împăcată, nu mai voia nimic de la viață. Prin cele trei minute de indiferență totală, neclintită, fata se ridicase în mintea lui de la o poziție înaltă, dar nu ieșită din comun, pînă la rangul de obsesie. Oricît de mult ar fi oscilat gândurile lui violente între o dorință pasională pentru săruturile ei și o la fel de pasională nevoie de a o răni și a o înnebuni, un rest al minții sale, mai calm, tînjea să posede sufletul ei triumfător, cel care strălucise în acele trei minute. Era foarte frumoasă – dar, mai ales, era fără milă. El trebuia să cucerească acea putere care îl respinsese.

Dar în acel moment nici o astfel de analiză nu îi era accesibilă lui Anthony. Limpezimea minții sale, toate acele resurse nelimitate pe care crezuse că i le oferă ironia erau date la o parte. Nu doar în acea seară, dar zile și săptămîni întregi cărțile lui rămaseră pentru el doar un decor, iar prietenii lui, doar oameni care trăiau și se mișcau într-o lume exterioară, nebuloasă, din care el încerca să scape – acea lume era rece și măturată de un vînt aspru, iar pentru o clipă el contemplă imaginea unei case călduroase, în care strălucea focul.

Înspre miezul nopții începu să-și dea seama că îi e foame. Coborî pe 52nd Street, unde era atît de frig încît de-abia putea vedea; umezeala îi îngheța pe sprîncene și la colțurile gurii. Pustietatea coborîta din nord era peste tot, înstăpînită pe strada îngustă și tristă, unde siluete rotunjite și negre, pe care noaptea le

făcea și mai negre, se mișcau împleticit de-a lungul trotuarului prin vântul șuierător, pășind precaut ca și cum ar fi avut schiuri în picioare. Anthony coti spre Sixth Avenue, atît de absorbit în gîndurile sale, încît nu observă că unii trecători îl priveau insistent. Paltonul său flutura descheiat, lăsînd vîntul aspru să îl muște fără milă.

...După o vreme îi vorbi o chelneriță grasă, cu ochelari cu ramă neagră, de care atîrna un șnur lung, negru.

— Spuneți, vă rog!

Lui Anthony i se păru că vocea ei e prea ridicată. Se uită spre ea încruntat:

— Vrei sau nu vrei să comanzi?

— Bineînțeleș, replică el.

— Păi, te-am întrebat de trei ori. Aici nu e parc.

El privi spre un ceas mare și descoperi surprins că era două și ceva. Era undeva pe 30th Street, iar după o clipă găsi și traduse acel

С.С.Т.И.И.С.

inscripționat cu litere albe, în semicerc, pe vitrină. Înăuntru era doar ceva faună de noapte, arătînd toți înghețați și sumbri.

— Adu-mi niște omletă cu șuncă și o cafea, te rog.

Chelnerița îi aruncă o ultimă privire dezgustată, după care se îndepărtă în grabă, arătînd ridicol de intelectual cu ochelarii ei cu șnur.

Dumnezeule! Săruturile Gloriei fuseseră atît de delicate. Și le amintea ca și cum se întîmplaseră cu ani în urmă, prospețimea calmă a vocii ei, silueta ei minunată radiind de sub haine, fața ei colorată în lila în lumina de pe stradă – în lumină.

Se simți din nou nenorocit, adăugînd un fel de groază durerii și dorinței. O pierduse. Așa era – n-avea rost s-o nege sau s-o ascundă. Dar o nouă idee îi pîrjolea gîndurile – Bloeckman! Ce se va întîmpla acum? Era un om bogat, suficient de în vîrstă ca să fie înțelegător cu o soție frumoasă, să îi tolereze capriciile și încăpățînarea, să o poarte așa cum ea probabil voia să fie purtată, ca o floare la butonieră, la adăpost de lucrurile de care se temea. Anthony simțea că ea cochetase cu ideea de a se căsători cu Bloeckman, iar această dezamăgire față de el putea să o arunce, dintr-un impuls subit, în brațele acestuia.

Ideea îl făcu să-și iasă din minți ca un copil. Voia să-l omoare pe Bloeckman, să-l facă să sufere pentru oribila lui aroganță. Își spunea asta o dată și încă o dată, cu dinții încleștați și o dezlănțuire de ură și groază în ochi.

Dar, dincolo de această gelozie obscenă, Anthony era în sfîrșit îndrăgostit, îndrăgostit ca un nebun,

cum își spun bărbații și femeile unii altora.

Cafeaua apăru lângă cotul său și împrăștie, o vreme, aburi care scădeau treptat. Responsabilul de noapte al cafenelei privi, de pe scaunul său, silueta singuratică de la masa din colț, apoi se apropie de el cu un oftat, exact în momentul în care limba ceasului mare se suprapuse peste cifra trei.

ÎNȚELEPCIUNE

După încă o zi frământările se mai atenuează și Anthony începu să manifeste o oarecare rațiune. Era îndrăgostit – striga, cu pasiune, către el însuși. Lucrurile care cu o săptămână înainte i se păruseră obstacole insurmontabile, venitul lui limitat, dorința lui de a fi independent și de a nu avea responsabilități deveniseră în aceste ultime patruzeci de ore simple frunze purtate de vântul pasiunii sale. Dacă nu se va căsători cu ea, viața îi va fi doar o parodie ștearsă a adolescenței. Pentru a putea fi capabil să dea ochii cu oamenii și să suporte lucrurile din jur care îi aminteau, toate, de Gloria, trebuia să aibă speranță. Astfel că își construiește speranța din materialul viselor lui, cu disperare și tenacitate, o speranță, fără îndoială, destul de firavă, una născută din batjocură, care se fisura și se destrăma de zece ori pe zi, dar totuși o speranță din care erau făcuți mușchii și tendoanele respectului său de sine.

De aici se aprinse o scînteie de înțelepciune, o imagine precisă a lui însuși, din timpul în care viața era liniștită.

— Memoria e scurtă, se gîndi el.

Atît de scurtă. La momentul culminant, judecătorul stă pe podium, avînd în față un posibil infractor care e doar la un pas de închisoare. Dacă e achitat, totul va fi uitat într-un an. „Da, parcă a avut niște necazuri odată, ceva minor, cred.“ O, memoria e atît de scurtă!

Anthony o văzuse pe Gloria de vreo zece ori în total, să zicem cam douăzeci de ore. Să presupunem că el ar fi lăsat-o în pace o lună, fără să încerce s-o vadă sau să-i vorbească, evitînd orice loc în care s-ar fi putut afla. N-ar fi fost posibil, cu atît mai mult cu cît ea nu îl iubise niciodată, ca la sfîrșitul acestei perioade vârtejul evenimentelor să fi șters persoana lui din conștiința ei și, odată cu asta, și jignirea și umilirea lui? Ea ar uita, pentru că existau alți bărbați. Tresări. Consecințele îl izbiră – alți bărbați. Două luni – Dumnezeuule! Mai bine trei săptămîni, două săptămîni...

Se gîndi la asta în a doua seară de după catastrofă, în timp ce se dezbrăca, și în acel moment se aruncă pe pat și rămase acolo, tremurînd încet și privind în tavan.

Două săptămîni – asta era mai rău decît deloc. Peste două săptămîni el ar fi abordat-o așa cum ar fi trebuit s-o facă de la început, fără insistență sau aroganță – rămînînd acel bărbat care mersese prea departe ; apoi, pentru un interval care în timp însemna doar o clipă, dar concret era cît o eternitate, Anthony suspină. Nu, două săptămîni era prea puțin. Orice ascuțime născuse în ea cea dupăamiază avea nevoie de timp ca să se tocească. Trebuia să-i lase o perioadă în care incidentul să se șteargă, apoi

încă o perioadă în care ea să înceapă să se gândească din nou la el, oricît de vag, dintr-o perspectivă din care să-și amintească și umilința lui, dar și prezența lui plăcută.

Pînă la urmă stabili la aproximativ șase săptămîni intervalul cel mai potrivit pentru acest scop, iar pe un calendar de birou marcă zilele respective, dîndu-și seama că ele vor lua sfîrșit pe 9 aprilie. Foarte bine, atunci va da telefon și va întreba dacă este primit în vizită. Pînă atunci – tăcere.

După această decizie simți o ameliorare treptată. Făcuse cel puțin un pas în direcția care indica speranța, înțelegînd că, dacă nu se mai gîndea obsesiv la ea, avea mai multe șanse să îi lase impresia dorită atunci cînd se vor întîlni.

Peste o oră căzu într-un somn adînc.

INTERVALUL

Dar, cu toate că strălucirea încă perceptibilă a părului ei s-ar fi șters complet într-un an de separare, cele șase săptămîni conțineau multe zile abominabile. Îi era groază să-i vadă pe Dick și Maury, imaginîndu-și nebunește că ei știau totul – dar cînd cei trei se întîlniră Richard Caramel, și nu Anthony, ajunse în centrul atenției ; *Amantul demon* primise aprobare pentru publicarea imediată. Anthony simți că din acel moment se îndepărtează. Nu mai tînjea după căldura și sentimentul de siguranță pe care i le oferea compania lui Maury și care îl remontaseră nu mai departe de noiembrie trecut. Acum doar Gloria putea să-i dea așa ceva, nimeni altcineva vreodată. Astfel că succesul lui Dick îl bucură doar superficial, dar îl îngrijoră destul de mult. Însemna că lumea merge mai departe, scriind, citind și publicînd – și trăind. Iar el ar fi vrut ca lumea să aștepte nemișcată, cu răsufierea tăiată pentru șase săptămîni – în timp ce Gloria uita.

DOUĂ ÎNTÎLNIRI

Compania Geraldinei îi oferea cea mai mare satisfacție. O scoase o dată la cină și o invită de cîteva ori acasă la el. Cînd erau împreună ea îl absorbea – nu așa cum o făcea Gloria, ci liniștind acele impulsuri erotice ale lui care o îngrijorau pe Gloria. Nu avea importanță cum o săruta pe Geraldine. Un sărut era un sărut, de care trebuia să te bucuri cît mai mult în acel moment cît dura. Pentru Geraldine lucrurile erau foarte clare : un sărut era una, mai mult decît atît era cu totul altceva; un sărut era în regulă, mai mult decît atît era ceva „rău“.

Cînd jumătate din interval trecuse deja, se întîmplară două lucruri, în zile succesive, care îi tulburară calmul lui crescînd și provocară o recidivă trecătoare.

Mai întîi, o văzu pe Gloria. A fost o întîlnire scurtă. Amîndoi dădură din cap. Amîndoi vorbiră, dar nici unul nu îl auzi pe celălalt. Dar apoi Anthony citi de trei ori la rînd un articol din *The Sun*, fără să

înțeleagă vreo propoziție.

Ai fi crezut că Sixth Avenue e o stradă sigură ! După ce renunțase la bărbierul lui de la Plaza, Anthony se duse într-o dimineață pînă la colț ca să se radă și, în timp ce își aștepta rîndul, își scoase haina și vesta și, cu gulerul cămășii descheiat, se postă în fața vitrinei. Ziua era o oază în deșertul friguros al lui martie, iar trotuarul era animat de idolatrii soarelui ieșiți la plimbare. O femeie masivă încotoșmănată în mătase, cu obrazii căzuți fardați excesiv, era trasă într-o parte și în alta de pudelul ei care se opintea în lesă – părea un pachebot tras la mal cu frînghia. Chiar în spatele lor un bărbat într-un costum albastru cu dungi, mergînd crăcănat cu ghetrele lui albe, rînji cînd văzu scena și, prinzînd privirea lui Anthony, îi făcu cu ochiul prin vitrină. Anthony rîse, amintindu-și imediat de comicul acelor plăsmuiri absurde și lipsite de grație ale bărbaților și femeilor deformați grotesc în labirintul oglinzilor. Îi dădeau aceeași senzație ca și peștii ciudați și monstruoși care locuiau lumea verde, ezoterică a acvariilor.

Alți doi oameni ieșiți la plimbare îi atraseră din întîmplare atenția, un bărbat și o fată – apoi, într-o oribilă fracțiune de secundă, fata se dovedi a fi Gloria. Anthony rămase paralizat; ei se apropiară, iar Gloria, privind înauntru, îl văzu. Îi zîmbi politicos lui Anthony, cu ochii măriți de uimire. Buzele ei se mișcară. Era la mai puțin de doi metri distanță.

— Bună ziua, spuse el stupid.

Gloria, fericită, frumoasă și tînără – cu un bărbat pe care el nu îl mai văzuse niciodată!

În acel moment scaunul bărbierului se eliberă, iar el citi de trei ori la rînd articolul din ziar.

A doua întîmplare avu loc în ziua următoare. Intrînd în barul Manhattan, se întîlni cu Bloeckman. Încăperea era aproape pustie și, înainte de a se recunoaște unul pe celălalt, Anthony se așezase la o jumătate de metru de bărbatul mai în vîrstă și își comandase băutura, astfel că era inevitabil să converseze.

— Salut, domnule Patch, spuse Bloeckman destul de amabil.

Anthony scutură mîna întinsă, apoi schimbară cîteva aforisme despre fluctuațiile bursei.

— Vii des aici ? întrebă Bloeckman.

— Nu, foarte rar.

Omise să adauge că barul de la Plaza fusese, pînă de curînd, locul său preferat.

— Drăguț bar. Unul dintre cele mai bune din oraș.

Anthony dădu din cap. Bloeckman își goli paharul și își luă bastonul. Era în costum de seară.

— Ei, trebuie să mă grăbesc. Iau cina cu domnișoara Gilbert.

Moartea însăși păru să privească brusc spre el, prin doi ochi albaștri. Dacă Bloeckman i-ar fi spus că el e cel care urma să-lucidă, nu l-ar fi lovit atît de puternic pe Anthony. Bărbatul mai tînăr trebuie să se fi înroșit vizibil, căci fiecare nerv al lui striga. Cu un imens efort reuși să schițeze un zîmbet rigid – o, atît de rigid – și să rostească un salut convențional. Dar în acea noapte rămase treaz pînă la patru, pe

jumătate înnebunit de frică, suferință și imagini abominabile.

SLĂBICIUNE

Iar într-o zi din a cincea săptămână o sună. Stătuse în apartament, încercând să citească *Educația sentimentală*, și ceva din acea carte îi făcu gândurile să gonească în direcția în care, odată eliberate, o luau întotdeauna, precum caii care galopează înspre adăpostul grajdului. Cu respirația brusc accelerată se apropie de telefon. După ce formă numărul i se păru că își pierde vocea, ca un școlar. Cu siguranță centralista îi putea auzi bătăile inimii. Sunetul receptorului ridicat la celălalt capăt al firului era ca trăsnetul apocalipsei, iar vocea doamnei Gilbert, catifelată ca zgomotul siropului de arțar turnat într-un vas de sticlă, i se păru terifiantă, cu „Aloooo“-ul ei inconfundabil.

— Domnișoara Gloria nu se simte prea bine. Doarme. Cine să-i spun că a căutat-o?

— Nimeni, țipă el.

Trînti receptorul, cuprins de o panică violentă; se prăbuși în fotoliu, invadat de transpirația rece a unei ușurări bruște.

SERENADA

Primul lucru pe care i l-a spus a fost: „Ei, ți-ai tapat părul!“, iar ea i-a răspuns: „Da, nu e superb?“.

Pe atunci nu era încă la modă. Urma să fie peste cinci sau șase ani. În acel moment era considerat extrem de îndrăzneț.

— E soare afară, spuse el grav. Nu ai vrea să ne plimbăm?

Ea își luase o haină subțire și o pălărie albastră à la Napoleon, ciudată și incitantă, și se plimbară pe bulevard pînă la grădina zoologică, unde admirară cum se cuvine mărimea elefantului și gîtul girafei, dar nu vizitară cușca maimuțelor, pentru că Gloria spunea că maimuțele miros urît.

Apoi se întoarseră spre Plaza, vorbind nimicuri, dar bucurîndu-se de primăvara care vibra în aer și de căldura care se așternea ca un balsam peste orașul aurit. În dreapta lor era Central Park, iar în stînga un morman de granit și marmură care murmura tern oricui ar fi vrut să asculte mesajul confuz al unui milionar, ceva cu „am muncit și am adunat, am fost mai iscusit decît oricare alt bărbat și iată, aici mă odihnesc“.

Cele mai noi și mai frumoase modele de automobile ieșiseră pe Fifth Avenue, iar în fața lor Plaza Hotel se înălța ciudat de alb și de atrăgător. Gloria mergea, suplă și indolentă, cu o lungime de umbră scurtă în fața lui, emițînd comentarii banale și leneșe care pluteau o clipă în aerul amețitor, înainte să ajungă la urechea lui.

— O, strigă ea, aș vrea să merg în sud, la Hot Springs! Aș vrea să ies afară și să mă tăvălesc în iarba

tînără și să uit că a fost vreodată iarnă.

— Chiar așa?

— Aș vrea să ascult un milion de prihori făcînd un scandal îngrozitor. Îmi cam plac păsările.

— Toate femeile *sînt* păsări, se aventurează el.

— Eu ce sînt? întrebă ea rapid și pătimaș.

— O rîndunică, cred, și uneori o pasăre a paradisiului. Cele mai multe fete sînt vrăbii, desigur – vezi șirul acela de infirmiere călugărițe de acolo? Sînt vrăbii – sau coțofene? Și, desigur, cunoști fetele-canar și fetele-prihor.

— Și fetele-lebădă și fetele-papagal. Toate femeile mature sînt șoimi, mi se pare, sau cucuvele.

— Și eu ce sînt – un bărzăune?

Ea rîse și scutură din cap.

— Nu, nu, tu nu ești deloc o pasăre, ce crezi? Ești un ogar rusesc.

Anthony își aminti că aceștia erau albi și, în mod ciudat, păreau întotdeauna înfometați. Însă erau de obicei fotografiați împreună cu duci și prințese, așa că se simți flatat.

— Dick e un foxterier, un foxterier inteligent.

— Iar Maury e o pisică.

În același moment își dădu seama cît de bine seamănă Bloeckman cu un porc masiv și respingător, dar păstră o tăcere discretă.

Apoi, cînd se despărțiră, Anthony o întrebă cînd putea să o vadă din nou.

— Nu plănuiești lucrurile cu mai mult timp înainte? pledă el. Chiar dacă e peste o săptămînă, ar fi distractiv să petrecem o zi întreagă împreună, și dimineața, și după-amiaza.

— Nu-i așa? Gloria reflectă o clipă. Hai să ne vedem duminica viitoare.

— Foarte bine. O să fac un program care să acopere tot timpul.

Așa și făcu. Plănuî în cel mai mic detaliu și cele două ore pe care ea avea să le petreacă la el, luînd ceaiul: cum bunul Bounds va lăsa ferestrele larg deschise, ca să intre aerul proaspăt, și cum peste tot urmau să fie buchete de flori în vase frumoase, pe care le va cumpăra pentru această ocazie. Urmău să stea în sufragerie.

Cînd veni ziua aceea stătura într-adevăr în sufragerie. După o vreme, Anthony o sărută, pentru că fusese ceva firesc; regăsisese dulceața buzelor ei și simți că nu o pierduse niciodată. Focul strălucea și briza care adia printre perdele aducea promisiunea lui mai și a unei veri splendide. În sufletul lui vibra o muzică discretă; auzi sunetul unor chitare îndepărtate și zgomotul valurilor pe un țărm cald al Mediteranei – pentru că era tînăr cum nu avea să mai fie niciodată și mai puternic decît moartea.

Ora șase veni prea repede, odată cu sunetul ascuțit al clopotelor de la biserica Sf. Ana din colț. Prin întunericul care se lăsa merseră agale pe bulevard, unde oamenii, ca niște deținuți eliberați, se plimbau cu pași voioși după lunga iarnă, iar platformele autobuzelor erau pline de regi zîmbitori și magazinele gemeau de lucruri delicate pentru vară, vara mult așteptată, vara care promitea veselie și care părea

pentru dragoste ceea ce iarna era pentru bani. Viața cînta pentru cina lui din colțul străzii! Viața împărțea cocteiluri în stradă! Femeile în vîrstă din acea mulțime aveau senzația că ar fi putut alerga și cîștiga o cursă de o sută de metri!

În pat, în acea noapte, cu luminile stinse și camera răcoroasă scaldată de razele lunii, Anthony rămase treaz și se jucă retrăind fiecare minut al zilei, ca un copil care se joacă pe rînd cu fiecare din cadourile mult așteptate primite de Crăciun. Îi spusese tandru, aproape în mijlocul unui sărut, că o iubește, iar ea zîmbise și îl strînsese mai aproape, murmurînd „Îmi pare bine“ și privindu-l în ochi. Era ceva schimbat în comportamentul ei, o intensificare a atracției pur fizice față de el și o tensiune emoțională ciudată, care erau de ajuns ca să-l facă să strîngă pumnii și să inspire puternic amintindu-și. Se simțise mai aproape de ea ca oricînd. Într-o clipă de extaz strigă tare, către camera pustie, că o iubește.

Sună în dimineața următoare – fără nici o ezitare sau incertitudine acum, ci cu un fel de agitație febrilă care se amplifică atunci cînd îi auzi vocea:

— Bună dimineața, Gloria.

— Bună dimineața.

— Doar de-asta am sunat, să-ți spun bună dimineața, draga mea.

— Mă bucur că ai făcut asta.

— Aș vrea să te văd.

— Da, însă mîine-seară.

— E mult pînă atunci, nu-i așa?

— Da...

Vocea ei era ezitantă. Mîna lui se strînsese pe receptor.

— N-aș putea veni în seara asta?

Acel „da“ șoptit și revelația pe care i-o produsese îl făceau să îndrăznească orice.

— Am o întîlnire.

— Ah...

— Dar cred că – cred că aș putea s-o contramandez.

— O! – doar un strigăt, ca o melodie. Gloria?

— Da?

— Te iubesc.

Altă pauză și apoi:

— Îmi... îmi pare bine.

Fericirea, remarcase Maury Noble odată, e doar prima oră de după depășirea unei nefericiri extrem de intense. Dar, o!, fața lui Anthony în timp ce mergea pe coridorul de la etajul 10 din Plaza, în acea seară! Ochii lui negri scînteiau – în jurul gurii avea o expresie pe care era o bucurie să o poți vedea. Dacă nu fusese niciodată arătos, în acea seară era, în unul din acele momente nemuritoare care

strălucesc atât de puternic, încât în lumina lor persistentă poți trăi ani întregi.

Bătu la ușă și, după ce i se răspunse, intră. Îmbrăcată simplu în roz, scrobită și proaspătă ca o floare, Gloria stătea în cealaltă parte a camerei, privindu-l nemișcată, cu ochi mari.

În timp ce el închidea ușa ea țipă încet și străbătu rapid spațiul dintre ei, cu mâinile ridicate într-o mîngîiere anticipată. Împreună striviră pliurile țepene ale rochiei ei într-o lungă și triumfătoare îmbrățișare.

- [1.](#) Ziar studentesc al Universității Harvard.
- [2.](#) Asociație studentescă creștină fondată în America, axată pe acțiuni de caritate.
- [3.](#) Unitate de elită a armatei americane.
- [4.](#) Numele Bisericii Anglicane din SUA.
- [5.](#) Joc de cuvinte: *signlight* („lumina reclamelor“) se pronunță foarte asemănător cu *sunlight* („lumina soarelui“).
- [6.](#) Cazemată (engl.).
- [7.](#) Cap-pătrat (engl.).
- [8.](#) Joc de cuvinte între *bitting them* („le-am ros“, în engleză) și *a bit nervous* („un pic cam nervos“).

CARTEA A DOUA

CAPITOLUL I

CLIPA DE GRAȚIE

După două săptămîni, Anthony și Gloria începură să aibă tot felul de „discuții practice“, cum numeau acele ședințe în care, sub pretextul crudului realism, se lăsau desfățați de bucuria calmă a iubirii.

— Nu la fel de mult ca mine, insista cunoscătorul artelor frumoase. Dacă m-ai iubi cu adevărat, ai vrea ca toată lumea s-o afle.

— Vreau, răspundea ea; vreau să stau la un colț de stradă ca un om-sendviș, informîndu-i pe toți trecătorii.

— Atunci spune-mi care sînt motivele pentru care te căsătorești cu mine în iunie.

— Păi, pentru că ești atît de curat. Ai o curățenie răcoroasă, ca și mine. Știi, există două feluri. Unul e ca Dick: curat ca o tigare lustruită. Tu și cu mine sîntem curați ca pîraiele și ca vîntul. Întotdeauna îmi dau seama dacă cineva e curat sau nu, și dacă da, în ce fel.

— Sîntem gemeni.

Un gînd extaziant!

— Mama spune – ezită ea, nesigură –, mama spune că, uneori, două suflete sînt create împreună, îndrăgostite unul de celălalt, înainte de a se naște.

Niciodată bilfismul nu a cîștigat mai ușor un adept... După o vreme el își ridică privirea și rîse tăcut spre tavan. Cînd își întoarse din nou privirea spre ea văzu că e furioasă.

— De ce rîdeai? strigă ea. Și nu e prima dată cînd o faci. Relația dintre noi nu e ceva de rîs. Nu mă deranjează să facem pe bufonii, fiecare în parte, dar cînd sîntem împreună nu suport asta.

— Îmi pare rău.

— Ah, nu-mi spune că-ți pare rău! Dacă nu găsești altceva mai bun de spus, mai bine taci!

— Te iubesc.

— Nu-mi pasă.

Urmă o pauză. Anthony era deprimat... În cele din urmă, Gloria murmură:

— Îmi pare rău că am fost rea.

— Nu ai fost. Eu am fost.

Pacea odată restabilită, momentele următoare erau cu atît mai dulci și mai intense. În acest stadiu deveneau vedete, fiecare jucînd pentru un public de două persoane – pasiunea jocului lor crea realitatea.

Aici putea fi găsită chintesența ultimă a modului în care fiecare se exprima pe sine – totuși, e foarte posibil ca iubirea lor să fi fost mai mult expresia Gloriei decît a lui Anthony. Acesta se simțea adesea ca un invitat tolerat cu greu la o petrecere dată de ea.

Anunțarea doamnei Gilbert a fost o problemă încurcată. Stătea îndesată într-un fotoliu mic, ascultînd cu atenție și clipind des. Probabil că își dăduse deja seama, pentru că Gloria nu mai ieșise cu altcineva de trei săptămîni – și probabil că observase că de data asta era ceva cu adevărat diferit în atitudinea fiicei sale. I se încredințaseră plicuri speciale pe care să le pună la poștă; ascultase atentă, așa cum par să facă toate mamele, sfîrșitul conversațiilor la telefon, prefăcute și totuși destul de pasionale...

Cu toate acestea își manifestă, politicos, surpriza și se declară extrem de încîntată; fără îndoială că era; la fel erau și mușcatele înflorite din fereastră, la fel și vizitii în ale căror trăsuri cei doi îndrăgostiți căutau intimitatea amoroasă, la fel și meniurile sobre de la restaurant pe care ei mîzgăleau „știi că și eu te iubesc“, lăsîndu-le în așa fel încît să le vadă și ceilalți.

Dar, printre sărutări, Anthony și această fată de aur se certau încontinuu.

— Dar, Gloria, striga el, te rog, lasă-mă să-ți explic!

— Nu-mi explica. Sărută-mă.

— Nu cred că e bine așa. Dacă te-am supărat, trebuie să discutăm despre asta. Nu-mi place să ne împăcăm sărutîndu-ne.

— Dar nu vreau să mă cert. Mi se pare minunat că *putem* să ne împăcăm sărutîndu-ne, iar cînd nu vom mai putea, atunci va fi timpul să ne certăm.

O dată, un diferend neglijabil luă o asemenea amploare, încît Anthony se ridică în picioare și se lovi singur în piept – pentru un moment păru că scena din februarie trecut se va repeta, dar știind cît de mult o mișcă pe ea, el rămase mîndru și demn, iar peste o clipă Gloria plîngea în brațele lui, cu fața ei frumoasă contorsionată ca a unei fetițe speriate.

Între timp continuau să se descopere involuntar unul pe celălalt, din reacții și rețineri bizare, din repulsii, prejudecăți și aluzii întîmplătoare la trecut. Fata era incapabilă de gelozie și mîndră de asta, iar pe el, care era extrem de gelos, această virtute a ei îl irita. Îi relată episoade obscure din viața lui în scopul de a aprinde în ea măcar o scînteie, dar în zadar. Ea îl avea acum – nu îi trebuiau anii trecuți.

— O, Anthony, spunea ea, de fiecare dată cînd sînt rea cu tine îmi pare rău apoi. Mi-aș da mîna dreaptă ca să te scutesc de o singură clipă de suferință.

În acel moment ochii i se umezeau, dar ea nu era conștientă că dă glas unei iluzii. Însă Anthony știa că, în unele zile, își făceau rău unul altuia în mod intenționat – aproape savurînd durerea celuilalt. Ea îl uimea fără încetare: acum era atît de caldă și fermecătoare, căutînd din toate puterile o uniune transcendentă, misterioasă; în clipa următoare era tăcută și rece, aparent indiferentă la orice remarcă despre dragostea lor sau orice altceva ar fi spus el. Adesea el punea aceste distanțări pe seama unor neplăceri fizice – ea nu se plîngea niciodată din cauza lor înainte să se termine – sau pe seama vreunei neglijențe sau insensibilități a lui ori a vreunui fel de mîncare ratat de la cină, dar chiar și așa mijloacele

prin care ea crea infinita distanță cu care se înconjura rămîneau misterioase, îngropate undeva în cei 22 de ani de mîndrie neclintită.

— De ce îți place Muriel?

— Nu îmi place chiar atît de mult.

— Atunci de ce ieși cu ea?

— Ca să ies cu cineva. Nu sînt foarte solicitante fetele astea. Cred cam tot ce le spun – dar îmi place mai mult Rachael. Mi se pare drăguță – foarte curată și isteată, nu crezi? Aveam alți prieteni, în Kansas City și la școală, întîmplători cu toții, fete care intrau și ieșeau din zona mea de interes doar pentru că băieții ne luau bilete alăturate. Nu mă mai interesau după ce mediul nu ne mai arunca una lîngă alta. Acum majoritatea sînt căsătorite. Ce importanță are – erau oameni ca oricare alții.

— Bărbații îți plac mai mult, nu-i așa?

— O, mult mai mult, pentru că am o minte de bărbat.

— Ai o minte ca a mea. Nici foarte feminină, nici foarte masculină.

Mai tîrziu îi povesti despre începuturile prieteniei cu Bloeckman. Într-o zi, la Delmonico, Gloria și Rachael au dat peste Bloeckman și domnul Gilbert luînd masa, iar curiozitatea a făcut-o să li se alătore. Îl plăcuse, oarecum. Era ca o gură de aer după bărbații mai tineri, pentru că se mulțumea cu atît de puțin. O amuza și rîdea și el, fie că o înțelegea sau nu. Se întîlnise cu el de cîteva ori, în ciuda dezaprobării fățișe a părinților ei, iar după o lună el o ceruse în căsătorie, momind-o cu o mie de lucruri, de la o vilă în Italia pînă la o carieră strălucită pe ecran. Ea îi rîsesese în față – rîsesese și el.

Dar nu renunțase. La momentul intrării în scenă a lui Anthony făcuse progrese constante. Ea se purta destul de bine cu el – în afară de faptul că îi dăduse o poreclă răutăcioasă –, fiind conștientă, în tot acest timp, că el o urmărea pur și simplu în mersul ei pe sîrmă, gata s-o prindă dacă ar fi căzut.

Cu o seară înainte de anunțarea logodnei ea îi spuse lui Bloeckman. A fost o lovitură puternică. Nu i-a împărtășit detalii lui Anthony, dar a lăsat să se înțeleagă că el nu a ezitat să se certe cu ea. Anthony deduse că întrevederea se terminase într-o notă furtunoasă, cu Gloria foarte calmă și rece pe colțul ei de canapea, iar Joseph Bloeckman de la Films Par Excellence măsurînd camera cu capul aplecat și ochii îngustați. Gloriei îi părea rău pentru el, dar considerase că e mai bine să n-o arate; într-un acces final de bunătate încercase să-l facă s-o urască, atunci, la sfîrșit. Dar Anthony, înțelegînd că indiferența ei era ceea ce o făcea în mod special atrăgătoare, își dădu seama cît de inutil fusese. Își mai aduse uneori aminte de Bloeckman, destul de des, dar mai degrabă întîmplător – însă în cele din urmă îl uită complet.

ÎN FLOARE

Într-o după-amiază găsiră locuri în față pe platforma înșorită a unui autobuz și se plimbară ore

întregi, venind dinspre Times Square pe malul murdar al râului, apoi de-a lungul congestionatei Fifth Avenue, întunecată de roiurile care ieșeau din magazine. Traficul era coagulat în ambuteiaje haotice; platformele autobuzelor erau înțesate, în timp ce așteptau deasupra trecătorilor fluierul agenților de circulație.

— Ce frumos e! exclamă Gloria. Uite!

Căruța unui morar, albă toată de făină și condusă de un clown acoperit de pudră, trecu prin fața lor trasă de un cal alb și de tovarășul lui negru.

— Ce păcat! se plîNSE ea. Ar arăta atît de minunat în amurg, dar dacă ar fi amîndoi albi. Sînt atît de fericită în această clipă, în orașul ăsta.

Anthony scutură din cap dezaprobator.

— Mie mi se pare că orașul e un șarlatan. Se chinuie mereu să se apropie de urbanitatea impresionantă, copleșitoare care i se atribuie. Încearcă să fie o metropolă care te mișcă.

— Eu nu cred. Mie mi se pare impresionant.

— Acum. Dar e un soi de spectacol transparent, artificial. Are vedetele lui impresariate și decorurile lui străvezii și trecătoare și, recunosc, și cea mai mare armată de administratori strînsă vreodată – se opri, rîse scurt, și adăugă: din punct de vedere tehnic – excelent, dar nu foarte convingător.

— Pun pariu că polițiștii cred că oamenii sînt proști, spuse Gloria gînditoare, privind cum o doamnă masivă, dar temătoare era ajutată să treacă strada. Ei îi văd întotdeauna speriați, neputincioși și bătrîni – și așa sînt, adăugă ea. Apoi spuse: Ar trebui să coborîm. I-am spus mamei că mănînc de seară mai repede și mă culc devreme. Spune că arăt obosită, la naiba.

— Aș vrea să fim căsătoriți, murmură el grav, atunci n-ar mai trebui să ne spunem bună seara și am putea să facem tot ce vrem.

— Ce bine! Cred că ar fi bine să călătorim tot timpul. Vreau să merg la Mediterana și în Italia. Și mi-ar plăcea să fiu actriță o vreme – să zicem cam un an.

— Sigur. O să scriu o piesă pentru tine.

— Ce bine! Iar eu o să joc în ea. Și, la un moment dat, cînd o să avem mai mulți bani – moartea bătrînului Adam era adesea descrisă în acești termeni aluzivi –, o să ne construim o casă superbă, nu-i așa?

— O, bineînțeles, cu o piscină privată.

— Cu zeci de piscine. Și rîuri private. Ah, aș vrea să fie acum.

Ciudată coincidență – și el simțise exact aceeași dorință. Plonjară ca niște scufundători în mulțimea tulbure și, ieșind în zona mai liniștită a numerelor 50, se îndreptară vioi spre casă, foarte afectuoși unul cu celălalt... fiecare dintre ei mergea printr-o grădină rece, alături de o fantomă găsită în vis.

Zile ca niște bărci duse de un rîu leneș; seri de primăvară pline de o melancolie plîngăreață care făcea trecutul frumos și amar, îndemnîndu-i să se uite înapoi și să vadă că iubirile altor veri de mult apuse muriseră odată cu valsurile uitate ale acelor ani. Momentele cele mai tensionate erau, întotdeauna,

cele în care cine știe ce barieră artificială îi ținea departe unul de celălalt: la teatru mâinile lor se furișau una spre alta, unindu-se și schimbând atingeri delicate în întunericul vast; în sălile aglomerate formau din buze cuvinte pentru ochii celuilalt – fără să-și dea seama că nu fac altceva decât să imite alte generații prăfuite, dar intuind vag că, dacă adevărul este scopul vieții, fericirea este o modalitate a ei, care trebuie prețuită în scurta și timida ei existență. Apoi, într-o noapte magică, mai deveni iunie. Mai erau doar 16 zile... 15... 14...

TREI DIGRESIUNI

Chiar înainte ca logodna să fie anunțată, Anthony se duse la Tarrytown să-l vadă pe bunicul său, care, din ce în ce mai firoscos și sumbru pe măsură ce timpul își juca ultimele farse, primi noutățile cu un cinism profund.

— A, deci o să te însori, carevasăzică?

Spusese asta cu o blîndețe atît de suspectă și dăduse din cap în sus și în jos de atîtea ori, încît Anthony nu era deloc pesimist. Deși nu era la curent cu intențiile bunicului său, presupunea că mare parte din bani îi vor reveni lui. O sumă consistentă va merge către acte de caritate, desigur; o bună parte va susține mai departe reforma.

— Vei începe să lucrezi?

— Păi, ezită Anthony, cumva derutat, eu *lucrez*. Știi că...

— Voiam să zic muncă adevărată, spuse Adam Patch rece.

— Încă nu sînt sigur ce voi face. Nu sînt tocmai un cerșetor, bunicule, afirmă el cu o oarecare hotărîre.

Bătrînul reflectă puțin, cu ochii pe jumătate închiși. Apoi, aproape împăciuitor, întrebă:

— Cît economisești pe an?

— Pînă acum nimic...

— Deci, după ce că de-abia te descurci tu cu banii pe care-i ai, ai decis că, prin cine știe ce miracol, o să vă puteți descurca amîndoi.

— Gloria are și ea niște bani ai ei. Suficienți ca să-și cumpere haine.

— Cît?

Fără să considere întrebarea impertinentă, Anthony răspunse:

— Cam 100 de dolari pe lună.

— Asta înseamnă, împreună, cam 7 500 pe an, spuse Adam Patch. Apoi adăugă: Ar trebui să fie de ajuns. Dacă aveți cît de cît minte, ar trebui să fie de ajuns. Dar întrebarea e dacă aveți sau nu așa ceva.

— Presupun că e de ajuns.

Era rușinos pentru el să fie obligat să suporte agresivitatea bătrînului, astfel că următoarele lui

cuvinte erau pline de orgoliu.

— Pot să mă descurc foarte bine. Pari convins că nu sînt bun de nimic. Oricum, am venit aici doar ca să-ți spun că mă căsătoresc în iunie. La revedere, domnule.

Spunînd asta se întoarce și se îndreaptă spre ușă, fără să-și dea seama că în acel moment, pentru prima oară, bunicului său îi plăcea de el.

— Stai! strigă Adam Patch. Vreau să vorbesc cu tine.

Anthony se întoarce spre el.

— Da?

— Stai jos. Rămîi peste noapte.

Oarecum îmbunat, Anthony își reluă locul.

— Îmi pare rău, domnule, dar în seara asta mă întîlnesc cu Gloria.

— Cum o cheamă?

— Gloria Gilbert.

— E din New York? O cunoștință de-a ta?

— E din Vestul Mijlociu.

— Cu ce se ocupă tatăl ei?

— O firmă de peliculă cinematografică sau așa ceva. Sînt din Kansas City.

— Acolo o să vă căsătoriți?

— A, nu, domnule. Ne gîndeam să ne căsătorim în New York – și fără mare tam-tam.

— Ți-ar plăcea să faceți nunta aici?

Anthony ezită. Sugestia nu îi surîdea deloc, dar ar fi fost cu siguranță înțelept să facă din bătrîn, dacă era posibil, unul din protectorii mariajului său. În plus, Anthony era puțin mișcat.

— E foarte frumos din partea ta, bunicule, dar n-ar fi prea complicat?

— Totul e complicat. Tatăl tău s-a căsătorit aici – dar în casa veche.

— Păi, credeam că s-a căsătorit în Boston.

Adam Patch se gîndi puțin.

— E adevărat. S-a căsătorit în Boston.

Anthony simți o stînjeneală trecătoare pentru că îl corectase și încercă s-o depășească prin cuvinte.

— Ei, o să-i spun Gloriei. Mie, personal, mi-ar plăcea, dar desigur că depinde de familia Gilbert, înțelegi.

Bunicul său oftă prelung, închise ochii pe jumătate și se lăsă pe spate în fotoliu.

— E vreo grabă? întrebă el pe un altfel de ton.

— Nu neapărat.

— Mă întreb, începu Adam Patch privind cu ochi calmi și blînzi tufișurile de liliac care foșneau izbindu-se de ferestre, mă întreb dacă te gîndești vreodată la viața veșnică.

— Păi, da... uneori.

— Mă gândesc foarte mult la viața veșnică.

Avea ochii tulburi, dar vocea îi era sigură și clară.

— Stăteam azi aici, gândindu-mă la ce ne așteaptă și, cumva, am început să-mi amintesc o după-amiază de acum aproape 65 de ani, în care mă jucam cu surioara mea, Annie, acolo unde e acum casa de vară.

Arată înspre grădina lungă de flori, cu ochii plini de lacrimi și cu o voce tremurătoare.

— Am început să mă gândesc... și mi se pare că și tu ar trebui să te gândești ceva mai mult la viața veșnică. Ar trebui să fii mai... serios – se opri, părînd că bîjbîie după cuvîntul potrivit – mai harnic... da...

Apoi expresia feței i se schimbă, întreaga lui personalitate părînd să revină la suprafață ca o geamandură, iar cînd continuă nu mai era nici un un pic de blîndețe în vocea sa.

— Păi, eu eram doar cu doi mai mare decît tine, chicoti răgușit și viclean bătrînul, cînd am trimis trei membri ai firmei Wrenn and Hunt la azilul de săraci.

Anthony tresări, stingherit.

— Ei, la revedere, adăugă bunicul său brusc, o să pierzi trenul.

Anthony ieși din casă într-o dispoziție neobișnuită, exuberant și părîndu-i rău pentru bătrîn; nu pentru că bogăția lui nu putea să-i aducă „nici tinerețe, nici o bună digestie“, ci pentru că îi ceruse lui Anthony să se căsătorească acolo și pentru că uitase, în legătură cu nunta fiului său, ceva ce ar fi trebuit să-și amintească.

Richard Caramel, care era unul dintre cavalerii de onoare, le-a făcut multe probleme lui Anthony și Gloriei în ultimele săptămîni, punîndu-i în umbră. *Amantul demon* fusese publicat în aprilie și tulburase povestea lor de dragoste, așa cum se putea spune că tulburase orice avea legătură cu autorul ei. Era o carte foarte originală și destul de prolixă, bazată pe o descriere amănunțită a unui Don Juan de la periferia New Yorkului. Așa cum Maury și Anthony spusese înainte și cum criticii mai amabili spuneau acum, nu exista în toată America un scriitor cu o asemenea capacitate de a descrie reacțiile atavice, primitive ale aceluia segment al societății.

Cartea ezită și apoi „decolă“. Tirajele, la început mai mici, apoi din ce în ce mai mari, creșteau în fiecare săptămînă. Un purtător de cuvînt al Armatei Salvării o dezavuă ca pe o descriere eronată și cinică a oricărui proces de emancipare pornit din lumea de jos. O promovare inteligentă a creat zvonul nefondat că Smith „Țiganul“ urma să intenteze un proces de calomnie, deoarece unul din personajele principale ar fi o caricatură a lui. Biblioteca din Burlington, Iowa, refuză să achiziționeze cartea, iar un editorialist din Vestul Mijlociu făcu aluzie la faptul că Richard Caramel ar fi internat în sanatoriu cu delirium tremens.

Într-adevăr, autorul își petrecea timpul într-o stare de nebunie plăcută. Trei sferturi din conversațiile lui erau despre carte – voia să știe dacă ceilalți auziseră „ultimele noutăți“; intra în librării și comanda

cărți pe numele său, în speranța de a prinde măcar un vag semn de recunoaștere din partea vânzătorului sau a clienților. Știa, pînă la ultimul orășel, în ce părți ale țării se vinde cel mai bine; știa exact cît încasează pe fiecare tiraj, iar cînd întîlnea pe cineva care n-o citise sau, cum se întîmpla adesea, care nici nu auzise de ea, cădea într-o dispoziție depresivă.

Astfel că a fost ceva firesc ca Anthony și Gloria să decidă, din gelozie, că era atît de înfumurat încît devenise greu de suportat. Spre marea nemulțumire a lui Dick, Gloria se lăuda în public că nu citise *Amantul demon* și că nici nu avea de gînd, atît timp cît toți vorbeau despre ea. De fapt, ea nu avea timp de citit acum, cînd ploua cu cadouri – la început calm, apoi torențial, variind de la nimicuri trimise de prieteni de familie uitați pînă la fotografii ale rudelor sărace.

Maury le dăruie un „set pentru băuturi“, care includea pahare de argint, un shaker și tirbușoane. Cadoul lui Dick era mai convențional, un serviciu de ceai de la Tiffany. Din partea lui Joseph Bloeckman sosi un superb ceas de călătorie, împreună cu cartea lui de vizită. Chiar și Bounds a trimis un portîgaret; asta îl emoționează pe Anthony, aproape făcîndu-l să-i dea lacrimile – adevărul e că orice emoție mai mică decît isteria părea naturală la cei aproximativ cinci oameni mișcați de acest sacrificiu extraordinar făcut convențiilor. Camera rezervată special din Plaza gema de cadouri trimise de prieteni de la Harvard și de parteneri de afaceri ai bunicului său, de suvenire din zilele de școală ale Gloriei și de trofee mai degrabă jalnice de la foștii ei curtezani, care sosiră ultimele, cu mesaje melancolice și ezoterice scrise pe cărți de vizită ascunse cu grijă înăuntru, care începeau cu „N-aș fi crezut niciodată...“, „Fără îndoială îți doresc toată fericirea...“ sau chiar „Cînd vei citi aceste rînduri eu voi fi în drum spre...“.

Cel mai opulent cadou a fost în același timp și cel mai dezamăgitor. Era o concesie din partea lui Adam Patch – un cec de 5 000 de dolari.

Cele mai multe cadouri îl lăsau indiferent pe Anthony. I se părea că ele îl obligau să țină, pe perioada următoarei jumătăți de secol, evidența cu starea civilă a tuturor cunoștințelor lor. Dar Gloria se entuziasma pentru fiecare, sfîșiind hîrtia de împachetat și ambalajul cu ferocitatea unui cîine care sapă după un os, apucînd cu răsufierea tăiată o panglică sau o margine de metal, scoțînd în sfîrșit la lumină întregul articol și studiindu-l critic, fără nici o emoție în afara unui interes acaparator pe fața lipsită de zîmbet.

— Uite, Anthony!

— Drăguț, nu-i așa?

Răspunsul venea doar peste o oră, cînd ea îi oferea un raport amănunțit asupra reacției ei față de cadou, dacă ar fi fost mai bine să fie mai mare sau mai mic, dacă fusese surprinsă primindu-l și, dacă da, cît de surprinsă.

Doamna Gilbert aranja și rearanja o casă ipotetică, distribuind cadourile în diferitele camere, clasificînd articolele ca „ceas de rezervă“ sau „argintărie de folosit în *fiecare* zi“ și făcîndu-i pe Anthony și pe Gloria să se simtă prost prin referiri pe jumătate în glumă la o cameră pe care ea o numea creșă.

Era încântată de cadoul bătrînului Adam și decise apoi că acesta era un suflet antic, „cel puțin asta e ceea ce cred eu“. Cum Adam Patch nu reuși să se hotărască dacă s-o ia ca pe o referire la starea de senilitate avansată a minții sale sau la cine știe ce schemă secretă, spiritistă a ei, nu se poate spune că i-a făcut plăcere. Când vorbea cu Anthony îi spunea „femeia aia bătrînă, mama“, ca și cum ea ar fi fost un personaj dintr-o comedie pe care el o văzuse de mai multe ori. În ce o privește pe Gloria, nu reușea să-și formeze o părere. Îi plăcea de ea, dar, cum îi spuse chiar Gloria lui Anthony, hotărîse că e frivolă și îi era frică să îi dea acceptul lui.

Cinci zile! La Tarrytown era ridicată o platformă pentru dans. Patru zile! Un tren special a fost închiriat să îi transporte pe invitați înspre și dinspre New York. Trei zile!

JURNALUL

Gloria era îmbrăcată în pijama albastră de mătase, stînd în picioare lîngă patul ei cu mîna pe întreprător, gata să stingă lumina, cînd se răzgîndi și, deschizînd un sertar, scoase un caiet mic, negru – un jurnal cu rubrici pentru fiecare zi. Îl ținea de șapte ani. Multe dintre notițele cu creionul erau aproape ilizibile; erau însemnări care se refereau la nopți și după-amiezi de mult uitate, pentru că nu era un jurnal intim, deși începea cu eternul „Voi ține acest jurnal pentru copiii mei“. Însă, în timp ce îl răsfoia, ochii multor bărbați păreau s-o privească de sub numele pe jumătate șterse. Cu unul mersese la New Haven pentru prima oară – în 1908, cînd avea 16 ani și umerii artificiali erau la modă la Yale – și fusese flatată pentru că Michaud „Eseu“ o „asediasă“ toată seara. Oftă, aducîndu-și aminte de primele ei rochii de domnișoară, din satin, de care era atît de mîndră, și de orchestra care cînta *Yama-yama, My Yama Man* și *JungleTown*. Ce mult trecuse! Numele: Eltyngre Reardon, Jim Parsons, McGregor „Crețul“, Kenneth Cowan, Fry „Ochi-de-pește“ (pe care îl plăcuse pentru că era atît de urît), Carter Kirby – care îi trimisese un cadou; la fel și Tudor Baird; Marty Reffer, primul bărbat de care fusese îndrăgostită mai mult de o zi, și Stuart Holcome, cu care fugise împreună, cu mașina lui, iar el încercase s-o forțeze să se mărite cu el. Și Larry Fenwick, pe care îl admirase întotdeauna pentru că, într-o seară, îi spusese că dacă nu vrea să-l sărute poate să se dea jos din mașina lui și să se întoarcă acasă pe jos. Ce listă!

...Dar, pînă la urmă, o listă depășită. Acum era îndrăgostită, pregătită pentru idila eternă care urma să fie o sinteză a tuturor idilelor, totuși tristă din cauza acestor bărbați, a nopților cu clar de lună și a „fazelor palpitate“ pe care le avusese – și a sărutărilor. Trecutul – trecutul ei, o, ce bucurie! Fusese extraordinar de fericită.

În timp ce dădea paginile, ochii ei întîrziu pe însemnările răzlețe din ultimele patru luni. Le citi cu atenție pe cele cîteva din urmă.

„1 aprilie – Știu că Bill Carstairs mă urăște pentru că am fost atît de neplăcută, dar uneori nu suport să fiu copleșită cu sentimentalisme. Am mers cu mașina pînă la Rockyear Country Club și o lună

absolut minunată strălucea printre copaci. Rochia mea argintie s-a uzat. Ce ciudat cum uiți celelalte nopți petrecute la Rockyear – cu Kenneth Cowan, când îl iubeam atât de mult!

3 aprilie – După două ore cu Schroeder care, mi s-a spus, e milionar, am decis că, dacă te agăți de lucruri, chestia asta te omoară, mai ales atunci când lucrurile în cauză sînt bărbați. Cu nimic nu se exagerează mai mult decît cu lucrurile astea, așa că de acum încolo promit că doar o să mă amuz. Am discutat despre «dragoste» – ce banal! Cu cît de mulți bărbați am discutat despre dragoste?

11 aprilie – Patch chiar m-a sunat azi! Acum o lună, când jurase să nu mă mai caute, ieșise pe ușă ca o furtună. Îmi pierd din ce în ce mai mult încrederea în bărbații care sînt în stare să sufere răni mortale.

20 aprilie – Petrecut ziua cu Anthony. Poate că o să mă mărit cu el cîndva. Îmi plac destul de mult ideile lui – stimulează ceea ce e original în mine. Blockhead a venit pe la zece cu noua lui mașină și m-a scos la plimbare pe Riverside Drive. Mi-a plăcut de el în seara asta: e atât de atent. Știa că nu vreau să vorbesc, așa că n-a zis nimic tot drumul.

21 aprilie – M-am trezit gîndindu-mă la Anthony, apoi chiar el m-a sunat și era dulce la telefon – așa că mi-am anulat o întîlnire pentru el. Azi simt că aș face orice pentru el, aș încălca cele zece porunci și m-aș lăsa și pe mine călcată în picioare. Vine la opt, iar eu voi purta roz și voi părea foarte proaspătă și apretată...“

Aici se opri, amintindu-și că, după ce el plecase în seara aia, ea se dezbrăcase în aerul rece de aprilie care intra pe fereastră. Totuși, i se părea că nu-i e frig deloc, încălzită de banalitățile profunde care ardeau în inima ei.

Următoarea însemnare apărea cîteva zile mai tîrziu:

„*24 aprilie* – Vreau să mă căsătoresc cu Anthony, pentru că «soții» sînt atât de des «soți», iar eu trebuie să mă mărit cu un amant.

În general, există patru tipuri de soți:

1. Soțul care vrea întotdeauna să stea seara acasă, care nu are nici un viciu și lucrează pentru un salariu. Complet nedezirabil!

2. Stăpînul primitiv, care se așteaptă să-l servești. Genul acesta întotdeauna consideră că o femeie frumoasă e «superficială», un fel de păun care s-a oprit din creștere.

3. După aceea vine adulatorul, idolatrul soției sale și a tot ceea ce îi aparține, pînă la ignorarea completă a orice altceva. Acest gen are nevoie de o actriță de compoziție ca soție. Dumnezeu! Trebuie să fie un chin să fii considerată virtuoasă!

4. Și Anthony – un îndrăgostit pasional pe termen scurt, suficient de înțelept ca să își dea seama cînd s-a sfîrșit și că trebuie să se sfîrșească. Iar eu vreau să mă căsătoresc cu Anthony.

Ce viermi pot fi femeile, să se tîrască la nesfîrșit prin căsătorii anoste! Căsătoria nu a fost făcută să fie un decor, ci ca să te faci să-ți dorești unul. A mea va fi excepțională. Nu poate să fie și nu va fi un decor – ci spectacolul viu, animat, strălucitor, iar decorul va fi lumea. Refuz să-mi dedic viața posterității. Fără îndoială că datorăm la fel de mult actualei generații ca și copiilor noștri nedoriți. Ce

destin – să ajungi grasă și ridicolă, să te gîndești numai la lapte, griș, bonă, scutece... Dragi copii imaginari, cît de frumoși mai sînteți voi, mici ființe sclipitoare zburînd (toți copiii imaginari trebuie să poată zbura) cu aripi de aur...

Astfel de copii, totuși, sărăcuții de ei, nu prea au nimic în comun cu realitatea căsătoriei.

7 iunie – Problemă de moralitate: a fost o greșeală să-l fac pe Bloeckman să mă iubească? Pentru că exact asta am făcut. În seara asta a fost tot timpul de o tristețe încîntătoare. Ce noroc că gîtul meu era inflammat și că lacrimile îmi veneau ușor. Dar el aparține trecutului – îngropat deja în lavanda mea puternică.

8 iunie – Azi am promis să nu-mi mușc buzele. Ei, presupun că o să mă abțin – măcar dacă el m-ar ruga să nu mănînc!

Baloane de săpun – asta facem, Anthony și cu mine. Am făcut unele atît de frumoase azi, care apoi explodau, iar noi vom sufla altele și altele, la fel de mari și de frumoase, presupun, pînă cînd toată apa cu săpun o să se termine.“

Cu această însemnare jurnalul lua sfîrșit. Ochii ei cutreierară paginile, căutînd 8 iunie din 1912, 1910, 1907. Prima însemnare era mîzgălită cu scrisul rotunjit, înflorit al unei fete de 16 ani – era un nume, Bob Lamar, și încă un cuvînt pe care nu-l putea descifra. Apoi își dădu seama ce e și, amintindu-și, i se umeziră ochii. Acolo, pe pagina obscură, era consemnarea primului ei sărut, la fel de neclar ca și cea după-amiază ploioasă de pe o verandă, de acum șapte ani. I se părea că-și aduce aminte ceea ce spusese unul dintre ei în acea zi, și totuși nu reușea să-și amintească. Lacrimile i se înmulțiră, pînă cînd de-abia mai putea să vadă pagina. Plîngea, își spunea ea, pentru că nu își putea aminti decît ploaia, florile ude din grădină și iarba umedă.

...După o vreme găsi un creion și, cu o mîină nesigură, trase trei linii paralele sub ultima însemnare. Apoi scrise FINIS cu litere mari, puse caietul la loc în sertar și se strecură în pat.

RĂSUFLAREA PEȘTERII

Întors acasă de la petrecerea din ajunul nunții, Anthony stinse luminile și, simțindu-se la fel de impersonal și de fragil ca un porțelan așezat pe o servantă, se băgă în pat. Era o noapte caldă – un cearșaf era suficient ca să te simți bine –, iar prin ferestrele larg deschise veneau zgomote scăzute de vară, încărcate de așteptări vagi. Se gîndea că anii de tinerețe din spatele său, zgomotoși și superficiali, fuseseră trăiți cu un cinism facil și imprevizibil față de sentimentele umane ale celor dispăruți de mult. Și mai era ceva; acum știa. Era uniunea sufletului său cu cel al Gloriei, a cărei prospețime și pasiune înflăcărată constituiau materialul din care era făcută frumusețea moartă a cărților.

Noaptea trimitea neîncetat în camera lui cu tavan înalt acel sunet evanescent și șters – ceva ce orașul arunca și lua înapoi, ca un copil jucîndu-se cu mingea. În Harlem, Bronx, Gramercy Park și pe malurile

rîurilor, în mici sufragerii sau pe acoperișurile pardosite cu pietriș și inundate de lumina lunii, o mie de îndrăgostiți dădeau glas aceluia sunet, împrăștiind în nopțe mici fragmente ale lui. Cu acest sunet se juca întregul oraș în întunericul albastru de vară, aruncându-l și luându-l înapoi, promițând că, într-o clipă, viața va fi minunată ca o poveste, promițând fericire – și, prin această promisiune, oferind-o. Dădea dragostei speranță în supraviețuirea ei. Nu putea face mai mult decît atât.

În acel moment o notă nouă se detașă strident din plînsul ușor al nopții. Era un zgomot venit dintr-o zonă aflată la mai puțin de patruzeci de metri de fereastra lui din spate, zgomotul unei femei rîzînd. Începu încet, scîncit și interminabil – vreo servitoare și amantul ei, se gîndi el –, apoi crescă în volum și deveni isteric, pînă cînd îi aminti de o fată copleșită de un rîs nervos pe care o văzuse la un spectacol de vodevil. Apoi scăzu, aproape dispărînd, doar ca să crească din nou, de data asta și cu cuvinte – o glumă vulgară, cine știe ce grosolănie pe care nu o putu înțelege. Se întrerupea pentru o clipă, cît să se poată auzi mormăitul gros al unei voci bărbătești, apoi începea din nou, interminabil; la început enervant, apoi îngrozitor, într-un mod straniu. Anthony fu străbătut de un frison și, sculîndu-se din pat, se duse la fereastră. Zgomotul devenise ascuțit, tensionat și întrerupt, aproape ca un țipăt – apoi încetă, lăsînd în urmă o liniște goală și amenințătoare, ca liniștea mai mare de deasupra. Anthony mai rămase puțin lîngă fereastră înainte să se întoarcă în pat. Era tulburat și zguduit. Oricît ar fi încercat să-și înăbușe reacțiile, ceva animalic din acel rîs dezlănțuit pusese stăpînire pe imaginația lui și, pentru prima oară în patru luni, îi trezi vechea lui aversiune și groază față de tot ce însemna viață. Camera devenise sufocantă. Ar fi vrut să fie undeva afară, într-o briză răcoroasă și înțepătoare, la multe mile deasupra orașelor, trăind senin și detașat într-un colț al minții sale. Viața era acel zgomot, acel zgomot înfricoșător, interminabil, de femeie.

— O, *Doamne!* strigă el, trăgînd brusc aer în piept.

Îngropîndu-și fața în pernă, încercă în zadar să se concentreze asupra detaliilor zilei care urma.

DIMINEAȚA

Își dădu seama, după lumina cenușie, că e doar ora cinci. Regretă furios că se trezise atît de devreme – o să pară distrus la nuntă. O invidie pe Gloria, care își putea ascunde oboseala cu vopsele alese cu grijă.

Se studie în oglinda din baie și descoperi că era neobișnuit de alb – cinci sau șase mici imperfecțiuni ieșeau în relief pe fondul palorii de dimineață a tenului său, iar peste noapte îi apăruse o umbră de barbă – aspectul lui general era, se gîndi el, deloc arătos, rătăcit și aproape bolnav.

Pe masă erau întinse un număr de articole pe care le trecu în revistă atent, cu degete nervoase – biletele lor spre California, carnetul de cecuri de călătorie, ceasul său, reglat perfect, cheia de la apartament, pe care nu trebuia să uite să i-o lase lui Maury, și, cel mai important dintre toate, inelul. Era

din platină, cu un cerc de smaralde; Gloria insistase să fie așa; întotdeauna își dorise un inel de nuntă cu smaralde, spunea ea.

Era al treilea cadou pe care i-l oferise Anthony; primul fusese inelul de logodnă, iar al doilea o mică tabacheră din aur. Acum urma să-i dăruiască multe lucruri – haine, bijuterii, prieteni și distracție. Părea absurd că de acum încolo el urma să plătească toate mesele ei. Va fi costisitor; se întrebă dacă nu cumva subestimase cheltuielile călătoriei și dacă nu ar fi fost mai bine să încaseze un cec mai mare. Chestiunea îl îngrijora.

Apoi iminența copleșitoare a evenimentului îi eliberă mintea de detalii. Aceasta era ziua – neașteptată, nebănuită cu șase luni în urmă, dar aruncând acum raze galbene de lumină prin fereastra estică, dansînd pe covor ca și cum soarele ar fi rîs la una din propriile lui glume, veche și repetată de nenumărate ori.

Anthony rîse și el, cu un fornăit scurt.

— Dumnezeu, murmură el către sine, sînt ca și căsătorit!

CAVALERII DE ONOARE

Șase tineri în biblioteca lui CROSS PATCH, din ce în ce mai veseli sub influența lui Mumm Extra Dry, strecurate pe furiș în frapiere cu gheață puse lîngă rafturi.

PRIMUL TÎNĂR: La naiba! Credeți-mă, în următoarea mea carte o să introduc o scenă de nuntă care o să-i dea gata pe toți!

AL DOILEA TÎNĂR: Am întîlnit zilele trecute o tînără domnișoară care credea că romanul tău e impresionant. În general, tinerele sînt entuziasmate de chestia asta ieftină.

AL TREILEA TÎNĂR: Unde e Anthony?

AL PATRULEA TÎNĂR: Afară, se plimbă ca un leu în cușcă și vorbește singur.

AL DOILEA TÎNĂR: Dumnezeu! L-ați văzut pe preot? Are niște dinți foarte ciudați.

AL CINCILEA TÎNĂR: Cred că sînt naturali. Ciudat că oamenii își pun dinți de aur.

AL ȘASELEA TÎNĂR: Se spune că le plac la nebunie. Dentistul meu mi-a spus că odată a venit o femeie la el și a insistat să-i îmbrace doi dinți în aur. Fără nici un motiv. Erau foarte buni.

AL PATRULEA TÎNĂR: Am auzit că ai scos o carte, Dicky. Felicitări!

DICK: (*Țeapăn*) Mulțumesc.

AL PATRULEA TÎNĂR: (*Inocent*) Cu ce e? Povești din facultate?

DICK: (*Și mai țeapăn*) Nu. Nu cu povești din facultate.

AL PATRULEA TÎNĂR: Păcat! N-am mai văzut o carte bună despre Harvard de ani de zile.

DICK: (*Iritat*) De ce nu suplinești tu această lipsă?

AL TREILEA TÎNĂR: Mi se pare că am văzut un grup de musafiri intrînd pe alee într-un Packard,

chiar acum.

AL ȘASELEA TÎNĂR: În cazul ăsta, am putea să mai deschidem niște sticle.

AL TREILEA TÎNĂR: A fost șocul vieții mele cînd am aflat că bătrînul a acceptat alcool la nuntă.

E un prohibiționist turbat, înțelegeți.

AL PATRULEA TÎNĂR: (*Pocnindu-și degetele nervos*) 'mnezeule! Știam că am uitat ceva.

Credeam că e vorba doar de vestă.

DICK: Ce era?

AL PATRULEA TÎNĂR: 'mnezeule! 'mnezeule!

AL ȘASELEA TÎNĂR: Stai așa! Care e tragedia?

AL DOILEA TÎNĂR: Ce ai uitat? Drumul spre casă?

DICK: (*Malițios*) A uitat intriga cărții cu povești din facultate.

AL PATRULEA TÎNĂR: Nu, domnule, am uitat cadoul, la naiba! Am uitat să-i cumpăr bătrînului

Anthony un cadou. Am tot amînat și am amînat, și pînă la urmă am uitat! Ce o să creadă?

AL ȘASELEA TÎNĂR: (*Glumeț*) Probabil de aia întîrzie nunta.

(AL PATRULEA TÎNĂR *își privește nervos ceasul. Rîsete.*)

AL PATRULEA TÎNĂR: Dumnezeule! Ce tîmpit sînt!

AL DOILEA TÎNĂR: Ce ziceți de domnișoara de onoare care se crede Nora Bayes¹? Mă tot bătea

la cap că i-ar fi plăcut să fie o nuntă cu jazz. O cheamă Haines sau Hampton.

DICK: (*Punîndu-și rapid imaginația la lucru*) Kane, vrei să spui, Muriel Kane. E un fel de datorie

de onoare, am impresia. A salvat-o odată pe Gloria de la înec sau așa ceva.

AL DOILEA TÎNĂR: Aveam senzația că nu se poate opri din acel legănat perpetuu suficient de

mult ca să poată înota. Îmi pui și mie, te rog? Tocmai am avut o lungă discuție despre vreme cu bătrînul.

MAURY: Cu cine? Cu bătrînul Adam?

AL DOILEA TÎNĂR: Nu, cu tatăl miresei. Cred că lucrează la un institut meteorologic.

DICK: E unchiul meu, Otis.

OTIS: Păi, e o meserie onorabilă. (*Rîsete.*)

AL ȘASELEA TÎNĂR: Mireasa e vară-ta, nu?

DICK: Da, Cable, așa e.

CABLE: E clar o frumusețe. Nu ca tine, Dicky. Pariez că o să-l pună pe bătrînul Anthony cu botu'

pe labe.

MAURY: De ce tuturor mirilor li se zice „bătrînul“? Căsătoria mi se pare o greșeală a tinereții.

DICK: Maury, cinicul de profesie.

MAURY: Tu vorbești, șarlatan intelectual!

AL CINCILEA TÎNĂR: Începe războiul inteligențelor, Otis. Vezi, poate prinzi și tu niște firimituri.

DICK: Șarlatan ești tu! Ce știi tu?

MAURY: Ce știi tu?

DICK: Întreabă-mă orice. Din orice ramură a cunoașterii.

MAURY: Foarte bine. Care e principiul fundamental al biologiei?

DICK: Nici tu nu știi.

MAURY: Nu te eschiva!

DICK: Păi, selecția naturală?

MAURY: Greșit.

DICK: Cedez.

MAURY: Ontogeneza repetă filogeneza.

AL CINCILEA TÎNĂR: Ocupați-vă pozițiile!

MAURY: Te întreb altceva. Care e influența șoarecilor asupra recoltelor de trifoi? (*Rîsete.*)

AL PATRULEA TÎNĂR: Care e influența șobolanilor asupra Decalogului?

MAURY: Ține-ți gura, neghiobule. *Există o legătură.*

DICK: Și care ar fi?

MAURY: (*Tace puțin, din ce în ce mai derutat*) Păi, să vedem. Se pare că am uitat care e exact legătura. Ceva cu albinele care mănâncă trifoiul.

AL PATRULEA TÎNĂR: Și trifoiul mănâncă șoarecii! Hăăăă...!

MAURY: (*Încruntându-se*) Lăsați-mă să mă gândesc puțin.

DICK: (*Ridicându-se brusc în picioare*) Liniște!

(*În camera alăturată izbucnește un cor de voci. Cei șase tineri se ridică în picioare, îndreptându-și cravatele.*)

DICK: (*Greoi*) Ar trebui să ne alăturăm gărzii de onoare. Mi se pare că acum o să facem fotografia. Ba nu, asta e după.

OTIS: Cable, tu o iei pe domnișoara de onoare cu jazzul.

AL PATRULEA TÎNĂR: Doamne, dacă aș fi trimis cadoul.

MAURY: Dacă mă mai lăsați un minut îmi aduc aminte ce era cu șoarecii.

OTIS: Luna trecută eram cavaler de onoare la bătrînul Charlie McIntyre și...

(*Se îndreaptă încet spre ușă, în timp ce discuțiile lor devin un vacarm, iar gemetele lungi și pioase ale preliminariilor de probă ale uverturii se fac auzite din orga lui ADAM PATCH.*)

ANTHONY

Cinci sute de ochi sfredeleau spatele fracului său și soarele sclipea în dinții burghezi, complet deplasați, ai pastorului. Se abținu cu greu să nu rîdă. Gloria spunea ceva, cu o voce limpede și mîndră, iar el încerca să se gîndească la faptul că ceea ce se întîmpla era irevocabil, că fiecare secundă era plină de semnificație, că viața lui tocmai era împărțită în două perioade și că fața lumii se schimba înaintea

lui. Încercă să retrăiască senzația extatică de acum zece săptămîni. Toate aceste emoții îi scăpau, nu simți nici măcar nervozitatea fizică din acea dimineață – totul se contopea într-un singur prag gigantic. Iar acei dinți de aur! Se întrebă dacă pastorul era căsătorit; se întrebă, pervers, dacă un pastor poate să officieze propria lui căsătorie...

Dar cînd o luă pe Gloria în brațe conștientiză o reacție puternică. Sîngele îi circula din nou prin vene. O mulțumire plăcută și languroasă se lăsă asupra lui ca o greutate, dîndu-i simțul responsabilității și al posesiunii. Era căsătorit.

GLORIA

Atît de multe emoții și atît de amestecate, că nici una nu putea fi separată de cealaltă! Ar fi putut suspina pentru mama ei, care plîngea încet la vreo trei metri în spate, sau pentru prospețimea soarelui de iunie care năvălea prin ferestre. Gloria era dincolo de orice percepții conștiente. Doar o senzație sălbatică și delirantă că se întîmpla un lucru de o supremă importanță – și o încredere, mîndră și pasională, arzînd în ea ca o rugăciune, că peste o clipă va fi pentru totdeauna în siguranță.

Într-o noapte tîrzie ajunseseră în Santa Barbara, unde recepționarul refuzase să-i cazeze, pe motiv că nu erau căsătoriți.

Recepționarului i se părea că Gloria e extraordinar de frumoasă. Nu putea să creadă că ceva atît de frumos ca Gloria poate fi moral.

„CON AMORE“

Prima jumătate de an – călătoria în Vest, peregrinarea de luni de zile pe coasta Californiei și casa cenușie de lîngă Greenwich în care locuiră pînă cînd toamna tîrzie pustii pămîntul – acele zile, acele locuri au fost martorele clipelor de vrajă. Idila furtunoasă a logodnei lor lăsă locul, la început, sentimentelor intense ale unei relații pasionale. Idila furtunoasă îi părăsi, zburînd spre alți îndrăgostiți; într-o bună zi priviră în jurul lor și dispăruse, fără ca ei să-și dea seama cum. Dacă vreunul dintre ei l-ar fi pierdut pe celălalt în zilele idilei, iubirea pierdută ar fi fost pentru cel abandonat acea dorință obscură, neîmplinită care durează o viață. Dar vraja e grăbită, iar îndrăgostiții rămîn...

Idila trecu, luînd cu ea surplusul ei de tinerețe. Veni și ziua în care Gloria își dădu seama că ceilalți bărbați nu o mai plictiseau; veni și ziua în care Anthony descoperi că putea să stea din nou pînă seara tîrziu, discutînd cu Dick despre acele abstracțiuni teribile care constituiseră odată lumea sa. Dar, știind că se bucuraseră de partea cea mai bună a iubirii, se agățau de ceea ce rămăsese. Iubirea lîncezea – prin acele lungi conversații din orele intense ale nopții, în care mintea se subțiază și se ascute, iar lucrurile

împrumutate din vise devin materialul vieții, prin gesturile afectuoase, profund personale, pe care și le formaseră unul față de celălalt, prin felul în care râdeau de aceleași absurdități și considerau aceleași lucruri ca fiind nobile sau triste.

Era, înainte de orice, un timp al descoperirii. Lucrurile pe care le găseau unul la celălalt erau atât de diverse, atât de complexe și, mai ales, atât de îndulcite de dragoste, încât păreau, pe moment, nu atât descoperiri, cât fenomene izolate – care trebuiau acceptate sau uitate. Anthony descoperi că trăia cu o față de o tensiune nervoasă extraordinară și de cel mai sălbatic egoism. Gloria știa, după o lună, că soțul ei e ultimul laș în față fiecăreia dintre cele un milion de plăsmuiți ale imaginației sale. Această percepție a ei era intermitentă, căci lașitatea lui izbucnea, devenind aproape obscen de vizibilă, apoi scădea și dispărea ca și cum ar fi fost doar o creație a minții ei. Reacțiile ei față de asta nu erau cele normale ale sexului ei – nu îi provocau nici dezgust, nici o înclinație prematură spre maternitate. Ea însăși fiind aproape complet lipsită de frică fizică, era incapabilă să înțeleagă asta, și astfel încerca să aprecieze cât mai mult ceea ce simțea că e felul în care el încerca să se elibereze de frică, adică faptul că, deși era laș și în stare de șoc, chiar și atunci când era sub presiune – când își lăsa imaginația să-și facă de cap –, avea totuși un fel de neglijență spontană care o mișca, în acele momente, aproape pînă la admirație și o mîndrie care de obicei îl făcea să fie calm atunci când credea că e observat.

Această trăsătură a lui se manifestă, la început, într-o serie de incidente care nu trădau decît un fel de nervozitate – avertizarea unui taximetrist din Chicago să nu conducă prea repede; refuzul său de a o duce într-o anumită cafenea mai dubioasă pe care ea voise dintotdeauna s-o vadă; acestea, desigur, puteau primi interpretarea convențională că se gîndea la binele ei; totuși, semnificația lor cumulată o tulbura. Dar o întîmplare dintr-un hotel din San Francisco, la o săptămînă după ce se căsătoriseră, dădu presupunerii certitudine.

Trecuse de miezul nopții, iar în cameră era beznă. Gloria moțăia, respirația egală a lui Anthony făcînd-o să creadă că acesta doarme, când, dintr-odată, îl văzu ridicîndu-se într-un cot și privind spre fereastră.

— Ce este, dragul meu? murmură ea.

— Nimic, răspunse el lăsîndu-se la loc pe pernă și întorcîndu-se spre ea, nimic, draga mea soție.

— Nu spune „soție“. Eu sînt amanta ta. Soție e un cuvînt atât de urît. „Amanta ta permanentă“ e mult mai frumos și tangibil... Vino în brațele mele, adăugă ea într-un acces de tandrețe, dorm atât de bine, atât de bine cu tine în brațele mele.

„Vino în brațele mele“ avea un sens foarte precis. Trebuia ca el să își strecoare un braț pe sub umărul ei, să o cuprindă cu ambele brațe și să se așeze în așa fel încît să formeze un leagăn cât mai confortabil pentru ea. Anthony, care se mișca în somn și ale cărui brațe amorțeau după o jumătate de oră de stat în acea poziție, aștepta pînă când ea adormea și o rostogolea încet pe partea ei de pat – apoi, eliberat, se ghemuia în poziția lui obișnuită, întortocheată.

Obținîndu-și confortul sentimental, Gloria începu din nou să moțăie. Cinci minute trecură pe ceasul

de călătorie de la Bloeckman; liniștea se așternuse în cameră, peste mobila impersonală, nefamiliară și sub tavanul apăsător care se topea imperceptibil în pereți invizibili pe ambele părți. Apoi, dintr-odată, se auzi un zăngănit la fereastră, care sună ca un staccato puternic în aerul închis al camerei.

Anthony sări din pat și rămase, încordat, lângă acesta.

— Cine e acolo? strigă el cu o voce groaznică.

Gloria stătea foarte liniștită, perfect trează acum și preocupată nu de zgomot, ci de silueta înțepenită, cu răsuflarea tăiată, a cărei voce străpunsese, de lângă pat, întunericul sumbru.

Sunetul încetă; în cameră era din nou liniște – apoi îl auzi pe Anthony cum turuie la telefon.

— Cineva tocmai a încercat să intre în cameră!... E cineva la fereastră!

Avea o voce tensionată, aproape îngrozită.

— Bine! Grăbiți-vă!

Închise telefonul și rămase nemișcat.

...Se auzi mișcare pe hol, cineva venind în fugă și bătând la ușă – Anthony se duse să deschidă, dînd peste un recepționar de noapte agitat și trei hamali care se holbau din spatele lui. Recepționarul ținea între degetul mare și arătător, ca pe o armă, un stilou; unul dintre hamali luase o carte de telefon, la care se uita prostește. Imediat, grupului i se alătură detectivul hotelului, chemat în grabă, și, ca un singur om, se năpustiră toți în cameră.

Se aprinse lumina. Gloria se ascunse de privirile străine cu un cearșaf, închizînd ochii în fața ororii acestei vizite intempestive. În sensibilitatea ei rănită nu putea să încapă alt gînd decît acela că Anthony al ei făcea o dureroasă greșeală.

...Recepționarul vorbea de la fereastră, cu un ton pe jumătate deferent, pe jumătate reprobator, ca al unui profesor certînd un elev.

— Nu e nimeni afară, trase el concluzia; nici nu ar *putea* fi cineva afară. Sîntem la o înălțime de 15 metri de la stradă. Ați auzit doar vîntul bătînd în obloane.

— Ah.

Apoi ei îi păru rău pentru el. Ar fi vrut doar să-l aline, să-l tragă tandru în brațele ei, să le spună să plece, pentru că ceea ce conota prezența lor era ceva odios. Dar nu putea să-și ridice capul de rușine. Auzi o frîntură de frază, scuze, formule convenționale din partea recepționarului și pe unul dintre hamali cum chicotește nestînjenit.

— Am fost agitat ca naiba toată seara, spunea Anthony, cumva acel zgomot m-a tulburat – eram doar pe jumătate treaz.

— Sigur, înțeleg, spuse recepționarul cu tact, și mie mi se întîmplă.

Ușa se închise, luminile se stinseră și Anthony se băgă înapoi în pat. Prefăcîndu-se că e adormită, Gloria suspină încet și se strecură în brațele lui.

— Ce s-a întîmplat, dragul meu?

— Nimic, răspunse el cu vocea încă tremurînd, mi s-a părut că e cineva la fereastră, așa că m-am

după să mă uit, dar nu se vedea nimic și zgomotul continua să se audă, așa că am telefonat la recepție. Îmi pare rău că te-am deranjat, dar sînt groaznic de agitat în seara asta.

Ea sesiză minciuna și tresări în interior – el nu se dusesese la fereastră, nici măcar nu se îndreptase spre ea. Rămăsese lîngă pat, după care frica îl făcuse să dea telefon.

— Ah, spuse ea, mi-e atît de somn.

Timp de o oră rămăseră treji unul lîngă celălalt, Gloria cu ochii atît de strîns închiși, încît vedea stele albastre formîndu-se și alunecînd pe un fond violet închis, iar Anthony privind fix în întunericul de deasupra sa.

După mai multe săptămîni povestea reveni în discuție, ca motiv de rîsete și glume. Deveni un obicei ca, de fiecare dată cînd acea groază de nestăpînit a nopții îl cuprindea pe Anthony, ea să îl ia în brațe și să îi murmure, ca un refren:

— O să-l apăr pe Anthony al meu. Nimeni n-o să-i facă rău vreodată lui Anthony al meu!

El rîdea, ca și cum asta era o glumă a lor, cu care se amuzau, dar pentru Gloria nu era niciodată doar o glumă. Fusese, la început, o mare dezamăgire; apoi, una din ocaziile în care ea își controla temperamentul.

Controlarea nervilor Gloriei, fie că se enerva din cauza lipsei apei calde pentru baia ei sau din cauza unei cerți cu soțul ei, devenise aproape cea mai importantă îndatorire zilnică a lui Anthony. Nu putea fi îndeplinită decît cu o anumită combinație de tăcere și constrîngere, cedare și forță. În aceste furii ale ei care duceau întotdeauna la răutate se manifesta cel mai clar egoismul ei excesiv. Din cauză că era curajoasă, din cauză că era „răsfățată“, din cauza scandalosoasei și lăudabilei ei independențe în gîndire și, în sfîrșit, din cauza conștiinței ei arogante că nu văzuse niciodată o fată atît de frumoasă ca ea însăși, Gloria deveni o nietzscheană practicantă și perseverentă. Totul, desigur, nuanțat cu emoții puternice.

De exemplu, stomacul ei. Era obișnuită cu anumite mîncăruri și era convinsă că nu poate mîncă nimic altceva. Trebuia să primească o limonadă și un sendviș cu roșii dimineața tîrziu, apoi un prînz ușor cu o roșie umplută. Nu numai că avea o listă cu zece mîncăruri pe care le cerea, dar în plus acestea trebuiau preparate într-un mod foarte precis. Una dintre cele mai supărătoare jumătăți de oră din primele două săptămîni avu loc în Los Angeles, cînd un chelner nefericit i-a adus o roșie umplută cu salată de pui în loc de salată de țelină.

— Întotdeauna le facem în acest fel, doamnă, tremură el în fața ochilor cenușii care îl priveau furios.

Gloria nu spuse nimic, dar după ce chelnerul se îndepărtă discret lovi cu amîndoi pumnii în masă pînă cînd vesela și argintăria zăngăniră.

— Sărmana mea Gloria, rîse Anthony fără să-și dea seama, nu poți obține întotdeauna ceea ce vrei, nu-i așa?

— Nu pot să mănînc *orice*! izbucni ea.

— Îl chem înapoi pe chelner.

— Nu vreau! Nu știe nimic, *prostăna*cul naibii!

— Ei, nu e vina hotelului. Sau o trimiți înapoi și o lași așa, sau fii o fată de comitet și mănînc-o.

— Taci din gură! spuse ea scurt.

— De ce te răzbuni pe mine acum?

— Nu mă răzbun *pe tine*, se plînsese ea, dar pur și simplu *nu pot* s-o mănînc.

Anthony nu putu decît să cedeze.

— Mergem în altă parte, îi sugeră el.

— Nu vreau să mergem în altă parte. M-am săturat să fiu tîrîță prin zece cafenele și să nu găsesc *un singur lucru* comestibil.

— Cînd am mers noi prin zece cafenele?

— Așa *ar trebui* în *acest* oraș, continuă Gloria cu sofismele deja pregătite.

Uluit, Anthony încercă o altă abordare.

— De ce nu încerci măcar s-o mănînci? Nu poate fi chiar atît de rea pe cît crezi.

— Pentru – că – nu-mi – place – puiul!

Luă furculița și începu să împungă disprețuitor roșia, în timp ce Anthony se aștepta ca ea să înceapă să arunce cu umplutura în toate părțile. Era sigur că nu fusese niciodată mai furioasă decît acum – pentru o clipă detectă o scînteiere de ură, îndreptată la fel de mult împotriva lui, cît și a oricui altcuiva –, astfel că Gloria era, pentru moment, de neabordat.

Apoi, surprinzător, văzu că ea duce furculița la gură și gustă din salata de pui. Încruntarea nu îi scăzuse, iar Anthony se uita la ea nerăbdător, fără să rostească ceva și de-abia îndrăznind să respire. Ea mai luă o gură, iar în clipa următoare mîncă. Anthony se abținu cu greu să nu rîdă; cînd, după mai mult timp, spuse din nou ceva, vorbele lui nu aveau nici o legătură cu salata de pui.

Acest incident se repetă ca o fugă muzicală, cu variații, pe tot parcursul primului lor an de căsnicie; întotdeauna Anthony rămînea uluit, iritat și deprimat. Dar o altă ciocnire brutală a temperamentelor lor, pe tema rufelor murdare, i se păru și mai supărătoare, pentru că se termină prin înfrîngerea lui categorică.

Într-o după-amiază în Coronado, unde au făcut cel mai lung popas, de peste trei săptămîni, din călătoria lor, Gloria se aranja, cu multă minuțiozitate, pentru ceai. Anthony, care fusese jos să asculte ultimele zvonuri despre războiul din Europa, intră în cameră, o sărută pe ceafa pudrată și se duse spre dulapul său. După ce deschise și închise o grămadă de sertare, evident fără succes, se întoarse spre Capodopera Neterminată.

— Ai vreo batistă, Gloria? o întrebă el.

Gloria scutură din capul ei blond.

— Nici una. Folosesc una de la tine.

— Ultima, probabil, spuse Anthony rîzînd sec.

— Serios?

Gloria își aplică un ruj viu, dar delicat, pe buze.

— Nu au venit rufe de la spălătorie?

— Nu știu.

Anthony ezită – apoi, cu o hotărîre subită, deschise ușa debaralei. Bănuiala lui se adeveri. Sacul albastru oferit de hotel era atîrnat în cui. Acesta era plin cu hainele lui – le pusese înăuntru el însuși. Pe jos erau împrăștiate un număr impresionant de articole de lenjerie – ciorapi, desuuri, cămăși de noapte și pijamale – multe din ele de-abia purtate, dar toate aparținînd, indubitabil, garderobei Gloriei.

Rămase acolo, cu ușa debaralei deschisă.

— Gloria!

— Ce este?

Linia buzelor fusese ștearsă și corectată conform unei perspective misterioase; nici un deget nu îi tremura manevrînd rujul, nici o privire nu se rătăci spre Anthony. Era un triumf al concentrării.

— Nu ai trimis rufe la spălat?

— Sînt acolo?

— Fără îndoială.

— Păi, atunci înseamnă că nu le-am trimis.

— Gloria, începu Anthony așezîndu-se pe pat și încercînd să-i prindă privirea în oglindă, ce să zic, ești extraordinară! M-am ocupat de asta de cînd am plecat din New York, iar acum o săptămînă ai promis că o să te ocupi tu, în locul meu. N-aveai de făcut altceva decît să-ți pui și tu rufe murdare în sac și să chemi camerista.

— O, de ce atîta scandal pentru niște rufe? exclamă Gloria iritată. O să mă ocup de ele de acum înainte.

— Nu am făcut scandal. În mod normal m-aș consola cu situația asta, dar deja cînd nu mai sînt batiste curate trebuie luate anumite măsuri.

Lui Anthony i se părea că e extraordinar de logic. Dar Gloria, neimpresionată, își abandona cosmeticele și îi oferi spatele ei.

— Încheie-mă, îi ceru ea; Anthony, dragul meu, am uitat complet de asta. Aveam de gînd, serios, și o s-o fac chiar azi. Nu fi supărat pe iubita ta.

Ce mai putea să facă Anthony, decît s-o tragă pe genunchii lui și să o sărute, estompînd cu o nuanță culoarea rujului ei.

— Nu mă deranjează, murmură ea zîbind, veselă și generoasă. Poți să-mi iei tot rujul de pe buze sărutîndu-mă, oricînd vrei.

Merseră jos să ia ceaiul. Cumpărare niște batiste de la un magazin din apropiere. Totul fu dat uitării.

Dar două zile mai tîrziu Anthony se uită în debara și văzu că sacul e încă atîrnat în cui și că grămada veselă și colorată de pe jos crescuse surprinzător în înălțime.

— Gloria! țipă el.

— Ah...

Părea cu adevărat necăjită, judecînd după vocea ei. Disperat, Anthony se duse la telefon și chemă camerista.

— Am impresia, spuse el repezit, că tu te aștepti ca eu să fiu un fel de servitor francez al tău.

Gloria rîse atît de contagios, încît Anthony făcu greșeala să zîmbească. Nefericit bărbat! În mod misterios, zîmbetul lui o făcu pe ea stăpînă pe situație – cu aerul că fusese rănită pe nedrept, merse ostentativ spre debara și începu să-și îndese violent lenjeria în sac. Anthony o privea, rușinat.

— Uite! îi spuse ea, pe un ton care sugera că degetele ei fuseseră supuse unei munci ucigătoare de un stăpîn brutal.

Totuși, el consideră că îi dăduse o lecție practică și că subiectul era închis, dar, dimpotrivă, de-abia începea. Grămezile de lenjerie se adunau una după alta, la lungi intervale; crizele de batiste se succedară și ele, la intervale mai scurte; ca să nu mai spunem de crizele de ciorapi, de cămăși, de orice. Iar Anthony își dădu seama pînă la urmă că fie trimite el însuși rufele la spălat, fie trebuie să treacă prin chinul din ce în ce mai neplăcut al unei bătălii verbale cu Gloria.

GLORIA ȘI GENERALUL LEE

În drumul lor spre est se opriră două săptămîni în Washington, plimbîndu-se cu oarecare neplăcere prin atmosfera lui de lumină țipătoare și rece, de distanță lipsită de libertate, de pompă lipsită de splendoare – părea un oraș șters și stingheritor. A doua zi făcură o vizită nefericită la casa memorială din Arlington a generalului Lee.

Autobuzul care îi transporta era plin de oameni obișnuiți, înfierbîntați, iar Anthony, sînd foarte aproape de Gloria, simți cum se apropie furtuna. Izbucni la grădina zoologică, unde mulțimea coborî pentru zece minute. Grădina zoologică, se pare, mirosea a maimuțe. Anthony rîse; Gloria blestemă cu cerul și pămîntul maimuțele, incluzîndu-i în urările ei pe toți pasagerii autobuzului și progeniturile lor transpirate, care o zbughiseră și ei înspre maimuțe.

În cele din urmă autobuzul porni din nou spre Arlington. Acolo se întîlni cu alte autobuze și, într-o clipă, un roi de femei și copii lăsau un covor de coji de alune pe holurile generalului Lee, pentru a se înghesui apoi în camera în care acesta se căsătorise. Pe peretele camerei, un semn îngrijit anunța cu litere mari și roșii: „Toaletă pentru doamne“. La această ultimă lovitură Gloria izbucni.

— Mi se pare absolut groaznic, spuse ea furioasă, să-i lași pe toți oamenii ăștia să vină aici! Și să-i încurajezi făcînd din aceste case locuri de spectacol.

— Păi, obiectă Anthony, dacă n-ar fi întreținute, ar ajunge ruine.

— Și ce dacă! exclamă în timp ce încercau să iasă pe veranda largă, cu coloane. Crezi că a mai rămas vreo urmă de 1860 aici? A devenit ceva din anul 1914.

— Nu vrei ca lucrurile vechi să fie păstrate?

— Dar *nu poți*, Anthony. Lucrurile frumoase ajung la o anumită înălțime, iar apoi decad și dispar, răsîndind amintiri pe măsură ce se degradează. Și așa cum orice perioadă se degradează în mințile noastre, lucrurile acelei perioade ar trebui să se degradeze, de asemenea, în acest fel fiind păstrate în cele cîteva inimi sensibile la ele, cum e a mea. Cimitirul acela din Tarrytown, de exemplu. Idioții care dau bani pentru a fi păstrate lucrurile l-au stricat și pe el. Călărețul fără Cap a dispărut; Washington Irving e mort, iar cărțile lui putrezesc în amintirea noastră an după an – atunci să lăsăm și cimitirul să putrezească, cum ar trebui, ca toate lucrurile. Să încerci să păstrezi un secol prin menținerea relicvelor lui în pas cu timpul e ca și cum ai ține în viață prin stimulente un om aflat pe moarte.

— Deci tu crezi că, așa cum o epocă piere, și casele ei ar trebui să piară la fel?

— Bineînțeles! Ai mai prețui scrisoarea lui Keats pe care o ai dacă semnătura ar fi întărită, ca să dureze mai mult? Tocmai pentru că iubesc trecutul mi-ar plăcea să văd casa asta arătînd ca în momentele ei strălucitoare de tinerețe și frumusețe și să aud scările scîrțîind ca și cum pe ele ar păși femei în rochii cu crinolină și bărbați în cizme cu piteni. Dar au făcut din ea o femeie de 60 de ani, vopsită blond și rujată. Nu are nici un drept să arate atît de prosper. Ar putea să-i pese de Lee măcar atît cît să-i cadă cîte o cărămidă din cînd în cînd. Dar cîte dintre aceste... aceste *animale* – Gloria arată cu mîna în jur – înțeleg ceva din toate astea, cu toate istoriile, ghidurile și restaurările de acum? Cîți dintre cei care cred, în cel mai bun caz, că aprecierea înseamnă să vorbești în șoaptă și să mergi pe vîrfuri ar veni aici dacă nu ar fi atît de ușor? Aș vrea să miroasă a magnolie în loc de alune și aș vrea ca pantofii mei să scrîșnească pe același pietriș pe care scrîșneau cizmele lui Lee. Nu există frumusețe fără tensiune și nu există tensiune fără sentimentul că totul, oameni, nume, cărți, case, este muritor, merit țărînii...

În spatele lor apăru un băiețel care legăna în mîna o coajă de banană, iar apoi îi făcu vînt, curajos, înspre Potomac.

SENTIMENTE

Anthony și Gloria ajunseră în New York odată cu căderea Liègeului. Privind în urmă, cele șase săptămîni păreau miraculos de fericite. Descoperiseră într-o măsură mult mai mare decît majoritatea cuplurilor tinere că au în comun nenumărate idei fixe, curiozități și înclinații ciudate ale minții; erau, în principiu, compatibili.

Dar fusese o luptă continuă să mențină conversațiile lor la nivel de discuții. Dispoziția Gloriei nu rezista în fața argumentelor. Toată viața avusese de-a face fie cu oameni inferiori ca inteligență, fie cu bărbați care, sub efectul de intimidare agresivă al frumuseții ei, nu îndrăzneau s-o contrazică; era firesc, așadar, să o irite faptul că Anthony îndrăznea să nu recunoască opiniile ei ca decizii supreme, infailibile.

Anthony nu reuși, la început, să înțeleagă că acesta era în parte rezultatul educației ei „feminine“ și în parte al frumuseții ei, fiind tentat să considere că ea suferă, ca și întregul ei sex, de o limitare

curioasă, dar evidentă. Îl scotea din minți când își dădea seama că nu are nici un fel de simț al dreptății. Descoperi însă că, atunci când un subiect o interesa, creierul ei obosea mult mai greu decât al lui. Ceea ce lipsea mai ales la mintea Gloriei era teleologia pedantă – simțul ordinii și al acurateții, al vieții ca un puzzle misterios corelat, dar după o vreme își dădu seama că o astfel de calitate ar fi fost nepotrivită la ea.

Dintre lucrurile pe care le împărtășeau, cel mai important era conexiunea ieșită din comun dintre inimile lor. În ziua în care părăseau hotelul din Coronado, ea se așeză, în timp ce împachetau, pe unul din paturi și începu să plîngă amar.

— Draga mea...

Brațele lui o înconjurau; îi trase capul pe umărul lui.

— Ce este, Gloria mea? Spune-mi.

— Plecăm de aici, suspină ea. O, Anthony, e primul loc în care am stat împreună. Cele două pătuțuri ale noastre, unul lîngă celălalt, or să ne aștepte întotdeauna, dar noi n-o să ne mai întoarcem la ele.

Îi rupea inima, așa cum doar ea putea s-o facă. Emoția îl copleși, inundîndu-i ochii.

— Gloria, o să avem altă cameră. Și alte două pătuțuri. Vom fi împreună toată viața.

Ea dădu drumul unui șuvoi de cuvinte, pe o voce joasă, răgușită.

— Dar nu va mai fi niciodată ca aici, cu cele două paturi ale noastre. Oriunde mergem sau ne mutăm, orice am schimba, ceva se pierde, ceva rămîne în urmă. Nu poți niciodată să repeți întocmai ceva, și aici am fost atît de a ta...

El o strînse cu pasiune, văzînd la ea, dincolo de orice reproș implicat de aceste emoții, o înțelegere profundă a momentului, ori măcar o manifestare a dorinței ei de a plînge – Gloria cea nepăsătoare, cea care își alinta propriile vise și conferea tensiune lucrurilor memorabile ale vieții și tinereții.

Mai tîrziu în acea după-amiază, când se întoarse de la gară cu biletele, o găsi dormind pe unul din paturi, cu brațul încolăcit în jurul unui obiect negru pe care la început nu îl putu identifica. Apropiindu-se, văzu că era unul din pantofii ei, nu neapărat unul nou sau curat, însă fața ei pătată de lacrimi era lipită de el, iar Anthony înțelese mesajul ei străvechi și onorabil. Era aproape în extaz când o trezi și o văzu zîbindu-i, timidă, dar conștientă de frumusețea gîndului ei.

Fără să-și dea seama de valoarea sau zgura acestor două lucruri, lui Anthony i se păru că ele stau lîngă inima dragostei.

CASA GRI

Acest avînt al vieții începe să slăbească după douăzeci de ani și doar un suflet simplu poate găsi la fel de multe lucruri importante și pline de sens la treizeci de ani ca în urmă cu un deceniu. La treizeci de ani, un flașnetar e doar un om mai mult sau mai puțin mucegăit care se duce de rîpă – dar odată era un

flașnetar²! Stigmatul inconfundabil al umanității atinge toate lucrurile frumoase și impersonale pe care doar tinerețea le poate cuprinde în gloria lor impersonală. Un bal strălucitor, însuflețit de râsete ușoare, romantice, își pierde mătășurile și satinul pentru a lăsa să se vadă scheletul gol al lucrului omenesc – o, această mînă eternă! –, o piesă de teatru, cît se poate de tragică și divină, se transformă într-o simplă succesiune de discursuri, scremute de eternul plagiator în ore pline de transpirație lipicioasă și jucate de oameni supuși crampelor, lașității și emoțiilor bărbătești.

Iar această vîrstă a Gloriei și a lui Anthony, primul lor an de căsătorie, precum și casa gri îi prinseră în acel stadiu în care flașnetarul își începe, încet, inevitabila metamorfoză. Ea avea 23 de ani; el – 26.

Casa gri avu, la început, o destinație exclusiv pastorală. În primele două săptămîni de la întoarcerea din California locuiră, tensionați, în apartamentul lui Anthony, într-o atmosferă sufocantă de valize deschise, prea mulți vizitatori și nelipsiții saci pentru rufe. Discutară cu prietenii lor problema capitală a viitorului lor. Dick și Maury stăteau lîngă ei, aprobînd solemn, aproape gînditor, în timp ce Anthony își depăna lista cu ce „ar trebui“ să facă și unde „ar trebui“ să locuiască.

— Aș vrea s-o duc pe Gloria în străinătate, se plîngea el, numai că e războiul ăsta nenorocit și, în plus, mi-ar plăcea cumva să avem o casă la țară, undeva lîngă New York, bineînțeles, unde aș putea să scriu – sau ce mă voi decide să fac.

Gloria rîse.

— Nu-i așa că e drăguț? îl întrebă ea pe Maury. „Ce se va decide el să facă!“ Dar ce o să fac *eu* dacă Anthony lucrează? Maury, o să mă scoți în oraș dacă Anthony va lucra?

— Oricum, nu o să mă apuc imediat, spuse Anthony repede.

Exista o vagă înțelegere între ei că, într-o zi nebuloasă, el va ocupa un post diplomatic glorios, urmînd să fie invidiat de prinți și prim-miniștri pentru frumoasa lui soție.

— Păi, spuse Gloria neajutorată, în mod sigur eu nu-mi dau seama. Vorbim și vorbim și nu ajungem nicăieri, îi întrebăm pe toți prietenii noștri și ei ne spun doar ceea ce vrem noi să auzim. Aș vrea să fie cineva care să aibă grijă de noi.

— De ce nu mergeți undeva – în Greenwich sau ceva asemănător? sugeră Richard Caramel.

— Mi-ar plăcea, spuse Gloria, luminîndu-se. Crezi că am putea lua o casă acolo?

Dick ridică din umeri, iar Maury rîse.

— Voi doi sînteți distractivi, spuse el. Atîta lipsă de simț practic! Imediat ce e pomenit un loc, vă așteptați ca noi să scoatem din buzunare teancuri de fotografii, pe care să se vadă diferitele stiluri arhitecturale ale bungalow-urilor.

— Exact asta n-aș vrea, se lamentă Gloria, un bungalow strîmt și sufocant, cu o grămadă de copii în vecini și cu tatăl care tunde iarba în cămașă cu mîneci scurte...

— Pentru numele lui Dumnezeu, Gloria, o întrerupse Maury, nimeni nu vrea să te închidă într-un bungalow. Cine a zis ceva de bungalow-uri? Dar n-o să găsești nimic nicăieri dacă nu te duci să cauți.

— Să merg unde? Tu spui „să te duci să cauți“, dar unde?

Maury arată, demn, cu mâna în jurul lui.

— Oriunde. La țară. Sînt o grămadă de locuri.

— Mersi.

— Uite ce e.

Richard Caramel își introdusese, repezit, ochiul galben în dialog.

— Problema cu voi doi e că sînteți complet dezorganizați. Ce știi despre statul New York? Ține-ți gura, Anthony, vorbesc cu Gloria.

— Păi, spuse ea în cele din urmă, am fost la vreo cîteva petreceri în Portchester și prin Connecticut – dar, bineînțeles, asta nu e în statul New York, nu-i așa? Și nici Morristown, încheie ea fără legătură, pe un ton apatic.

Se auziră hohote de rîs.

— O, Doamne, exclamă Dick, și nici Morristown! Nu, și nici Santa Barbara, Gloria. Ascultă-mă. În primul rînd că, dacă nu ești foarte bogat, nici n-are rost să te gîndești la locuri precum Newport, Southhampton sau Tuxedo. Sînt în afara discuției.

Aprobară toți, solemn.

— Iar eu, personal, urăsc New Jersey-ul. Dar, desigur, există și partea de sus a New York-ului, mai sus de Tuxedo.

— Prea frig, spuse Gloria scurt. Am fost o dată cu mașina.

— Păi, eu zic că sînt o grămadă de orașe ca Rye, între New York și Greenwich, unde v-ați putea cumpăra o casă mică, gri, de vreo...

La această propoziție Gloria sări în sus, triumfătoare. Pentru prima oară de la întoarcerea din est, știa ce vrea.

— O, *da!* strigă ea, o, *da!* asta e: o casă mică, gri, cu ceva alb de jur împrejur și mulți arțari maro cu auriu, ca într-un tablou de octombrie. Unde o putem găsi?

— Din păcate, nu știu unde am pus lista mea cu case mici, gri, cu arțari împrejurul lor – dar o să încerc s-o gășesc. Între timp, ia o foaie de hîrtie și scrie numele a șapte posibile orașe. Și în fiecare zi din această săptămînă faceți o vizită în unul din aceste orașe.

— Of, la naiba! replică Gloria, cu moralul la pămînt. De ce nu poți s-o faci tu pentru noi? Urăsc trenurile.

— Atunci închiriază o mașină și...

Gloria căscă.

— M-am săturat să discutăm despre asta. Mi se pare că nu facem altceva decît să vorbim despre unde o să locuim.

— Pe minunata mea soție o obosește reflecția, remarcă Anthony ironic. Trebuie să mănînce un sendviș cu roșii care să-i stimuleze nervii epuizați. Să mergem să luăm ceaiul.

Ca o consecință nefericită a acestei discuții, au luat sfatul lui Dick literal și, două zile mai tîrziu, s-au

dus în Rye, unde au cutreierat peste tot cu un agent imobiliar iritat, ca niște copii rătăciți în pădure. Le-au fost arătate case la 100 de dolari pe lună, care se învecinau cu alte case de 100 de dolari pe lună; le-au fost arătate case izolate care, invariabil, le displăcură categoric, deși cedară îndemnului agentului „să se uite la sobă – așa o sobă!” și asistară pasivi cum acesta scutura stîlpul cutiei poștale și bătea în perete, încercînd evident să arate că aceste case nu se vor prăbuși imediat, indiferent cît de puternic lăsau această impresie. Priviră prin geam la interioare fie „comerciale“, cu scaune drepte și canapele tari, fie „intime“, cu obiectele melancolice ale altor veri – rachete de tenis, scaune confortabile și imagini depresive cu fete Gibson³. Priviră, cu un sentiment de vinovăție, la cîteva case cu adevărat drăguțe, superioare, demne și calme, la 300 de dolari pe lună. Apoi plecară din Rye, mulțumindu-i agentului imobiliar foarte, foarte mult.

În trenul aglomerat de New York, scaunul din spatele lor era ocupat de un hispanic care expira profund și ale cărui ultime cîteva mese se compuseseră, în mod evident, exclusiv din usturoi. Intrară în apartament recunoscători, aproape în pragul isteriei, iar Gloria se repezi să se spele în baia imaculată. În ceea ce privește problema unui viitor sălaș, amîndoi erau indisponibili pentru o săptămîină.

În cele din urmă problema se rezolvă de la sine, într-un mod nesperat de romantic. Într-o dupăamiază Anthony se năpusti în sufragerie, cu fața luminată de „idee“.

— Știu, exclamă el ca și cum tocmai prinsese un șoarece. O să ne luăm mașină.

— Nu zău! Nu e de-ajuns că trebuie să avem grijă de noi?

— Lasă-mă să-ți explic o secundă, vrei? Pur și simplu ne lăsăm lucrurile la Dick, punem vreo două valize în mașină, cea pe care o s-o cumpărăm – oricum la țară trebuie să avem una – și pur și simplu plecăm spre New Haven. Înțelegi, după ce o să ieșim din zona de navetă a New York-ului chiriile vor fi mai ieftine și, imediat ce găsim casa pe care o vrem, pur și simplu ne stabilim acolo.

Frecvența cu care el folosisse liniștitoarea expresie „pur și simplu“ trezi entuziasmul ei letargic. Plimbîndu-se agitat prin cameră, Anthony simula o eficiență dinamică, irezistibilă.

— O să cumpărăm o mașină mîine.

Viața, șchiopătînd în urma pantofilor fermecați ai imaginației, îi văzu ieșind din oraș o săptămîină mai tîrziu, într-un automobil sport ieftin, dar sclipitor, prin Bronx-ul haotic și lipsit de sens, apoi de-a lungul unei vaste și mohorîte regiuni care alterna maidanele verzi-albăstrui lipsite de viață cu suburbii febrile și sordide. Ieșiră din New York pe la 11, iar amiaza superbă, caniculară, îi prinse trecînd în viteză prin Pelham.

— Astea nu sînt orașe, spuse Gloria disprețuitor, astea sînt doar cartiere îngrămădite fără rost pe maidane pustii. Presupun că toți bărbații de aici au mustața pătată de la cafeaua băută prea în grabă dimineața.

— Și joacă tabinet în trenurile de navetiști.

— Ce e ăla tabinet?

— Nu o lua atît de literal. De unde să știi? Dar sună ca un joc pe care ar trebui să-l joace ei.

— Îmi place. Sună ca un joc la care îți faci degetele să pocnească sau ceva de genul ăsta... Lasă-mă să conduc.

Anthony se uită la ea suspicios.

— Juri că știi bine să conduci?

— De când aveam 14 ani.

Opri mașina precaut, pe marginea drumului, și schimbară locurile. Apoi Gloria băgă mașina în viteză cu un scrîșnet îngrozitor, însoțindu-și manevra cu un hohot de rîs care lui Anthony i se păru neliniștitor și de mult prost gust.

— Am plecat! țipă ea. Iuuu-pii!

Capetele le zvîcniră în spate, ca ale unor marionete prinse de aceeași sfoară, în timp ce mașina demara în trombă, ocolind razant o mașină de lapte oprită, al cărei șofer zbieră după ei. În buna tradiție a străzii, Anthony răspunse cu cîteva scurte epigrame despre inferioritatea profesiei de distribuitor de lapte. Își întrerupse însă brusc remarcile și se întoarse spre Gloria, cu convingerea crescîndă că făcuse o mare greșeală cedînd controlul și că Gloria era un șofer foarte excentric și de o infinită neglijență.

— Adu-ți aminte, o avertiză el nervos, omul a zis să nu depășim 30 pe oră în primii 8 000 de kilometri.

Ea dădu scurt din cap, dar, cu intenția evidentă de a realiza distanța impusă cît mai repede posibil, acceleră ușor. O clipă mai tîrziu el încercă din nou.

— Vezi semnul ăla? Vrei să ne oprească?

— O, pentru numele lui Dumnezeu, strigă ea exasperată, *întotdeauna* exagerezi lucrurile așa!

— Păi, n-am chef să fiu arestat.

— Cine vrea să te aresteze? Ești atît de insistent – ca și aseară, cu medicamentul meu de tuse.

— Era pentru binele tău.

— Ha! Parcă aş sta cu maică-mea.

— Cum poți să-mi spui așa ceva?!

Un polițist de pe marginea drumului intră în cîmpul lor vizual, fiind însă depășit rapid.

— L-ai văzut? întrebă Anthony.

— O, mă scoți din minți! Nu ne-a arestat, nu-i așa?

— Cînd o s-o facă va fi prea tîrziu, replică Anthony inteligent.

Răspunsul ei fu disprețuitor, aproape jignit.

— Păi, vechitura asta nici nu *merge* peste 50.

— Nu e vechitură.

— Ba e, în spirit.

În acea după-amiază mașina se alătură sacilor de rufe și apetitului Gloriei ca una din trinitățile discordiei. El o avertiza în privința șinelor de cale ferată, îi arăta mașinile care veneau din față; în cele din urmă insistă să treacă el la volan, iar Gloria rămase tăcută în dreapta lui, jignită și furioasă, între

orașele Larchmont și Rye.

Însă tocmai această tăcere furioasă a ei ajută casa gri să se materializeze din abstracțiunea ei, pentru că, imediat după Rye, Anthony se lăsă învins și cedă din nou volanul. O imploră iarăși, din ochi, iar Gloria, brusc înveselită, promise să fie mai atentă. Însă, din cauză că o mașină a poliției nepoliticoasă se ținea cu insistență în spatele ei, Gloria încercă s-o evite luînd-o pe o străduță laterală, iar apoi întreaga după-amiază nu mai reuși să găsească drumul înapoi spre Post Road. Strada cu care o confundară își pierdu aspectul de Post Road la vreo 8 kilometri de Cos Cob. Macadamul ei se transformă în pietriș, apoi în pământ – mai mult, se îngusta și intra pe sub un șir de arțari prin care se filtra lumina soarelui, cu nesfârșitele lui experimente cu umbre desenate pe iarba înaltă.

— Ne-am pierdut, se lamentă Anthony.

— Vezi ce scrie pe indicator.

— Marietta – 8 kilometri. Ce-i aia Marietta?

— N-am mai auzit, dar hai să mergem înainte. Nu putem întoarce aici și probabil că există un drum care iese în Post Road.

Drumul începu să fie spart de făgașuri adânci și margini insidioase de pietre. Trei ferme se arătară pentru o clipă, depășite apoi rapid. Se ivi un oraș, cu o aglomerare de acoperișuri în jurul unei clopotnițe înalte și albe.

Apoi Gloria, ezitînd între două variante și hotărîndu-se prea tîrziu, intră într-un hidrant și rupse transmisia mașinii.

Era deja întuneric cînd agentul imobiliar din Marietta le arătă casa gri. Dădură de ea în vestul orașelului, unde se odihnea sub un cer ca o haină de un albastru închis, cu mici stele în loc de nasturi. Casa gri fusese acolo pe vremea cînd femeile care aveau pisici erau probabil vrăjitoare, cînd Paul Revere crease în Boston dinții falși ca un preludiu al marelui avînt comercial, cînd strămoșii noștri o ștergeau glorios cu miile din Washington. De atunci, un colț slăbit al casei fusese consolidat, camerele fuseseră reîmpărțite, iar pereții tencuiți din nou, o bucătărie și o verandă laterală fuseseră adăugate – dar, cu excepția tablei roșii cu care un prostănac voios acoperise noua bucătărie, casa își păstra, sfidătoare, stilul colonial.

— Cum de ați nimerit în Marietta? întrebă agentul imobiliar pe un ton care, la început, era vecin cu suspiciunea.

Tocmai le prezenta cele patru dormitoare spațioase.

— Ni s-a stricat mașina, explică Gloria. Am lovit un hidrant și ne-au remorcat pînă la service, unde am văzut firma dumneavoastră.

Omul dădu din cap, incapabil să urmărească un asemenea acces de spontaneitate. Să faci ceva fără să plănuești luni de zile i se părea vag imoral.

În acea seară semnară un contract și se întoarseră, cu mașina agentului, la somnorosul și părăginitul

han Marietta, care era prea distrus chiar și pentru imoralitățile și zburdălniciile întâmplătoare ale unui han de țară. Jumătate din noapte rămaseră treji, plănuiind lucrurile pe care urmau să le facă acolo. Anthony avea să lucreze într-un ritm amețitor la istoria lui, în acest fel intrând în grațiile cinicului său bunic... Când mașina va fi gata vor explora regiunea și se vor înscrie în primul club „cu adevărat drăguț“, unde Gloria va juca golf „sau ceva asemănător“ în timp ce Anthony va scrie. Asta, desigur, era ideea lui Anthony – Gloria era sigură că nu vrea altceva decât să citească, să viseze și să fie hrănită cu sendvișuri cu roșii și limonadă de un servitor angelic, care să aștepte discret într-un colț al camerei. Între paragrafe, Anthony va veni să o sărute, în timp ce ea va lenevi indolent în hamac... Hamacul! Un nou șir de visuri, acordate cu ritmul imaginat al acestuia, în timp ce valuri de soare unduiesc deasupra umbrelor grîului clătinat de vînt sau în timp ce drumul tresaltă și se înnegrește sub ploaia repede de vară...

Și invitații – aici avură o lungă ceartă, fiecare încercînd să pară extraordinar de matur și prevăzător. Anthony pretindea că trebuie să aibă musafiri cel puțin din două în două weekenduri, „pentru schimbare“. Asta provocă o discuție foarte implicată și sentimentală dacă Anthony consideră că Gloria e plictisitoare. Deși el o asigură că nu, ea continuă să se îndoiască... În cele din urmă conversația ajunse la refrenul ei etern:

- Și atunci? Ce o să facem?
- Hai să ne luăm un cîine, sugeră Anthony.
- Nu vreau. Vreau o pisicuță.

Povesti pe larg, cu mult entuziasm despre aventurile, obiceiurile și gusturile unei pisici pe care o avusese mai demult. Lui Anthony i se păru că pisica trebuie să fi avut un caracter oribil, fiind lipsită de magnetism personal și de loialitate.

Adormiră tîrziu, pentru a se trezi cu o oră înaintea zorilor, în timp ce năluca minunată a casei gri plutea în fața ochilor lor orbiți de uimire.

SUFLETUL GLORIEI

În acea toamnă, casa gri îi întâmpină cu un val de afecțiune care dezmințea bătrînețea ei cinică. E adevărat, existau sacii de rufe, exista apetitul Gloriei, existau tendința lui Anthony de a cădea pe gânduri și „nervozitatea“ lui plină de imaginație, dar existau și intervale de nesperată seninătate. Stăteau unul lîngă celălalt pe verandă, privind cum luna trece pe deasupra terenurilor argintii ale fermei, saltă peste o pădure deasă și aruncă valuri strălucitoare la picioarele lor. În această lumină a lunii fața Gloriei era de un alb palid și omogen, iar cu un minimum de efort, fiecare reușea să treacă de barierele obișnuinței și să regăsească în celălalt dragostea puternică din iunie trecut.

Într-o seară, în timp ce ea stătea cu capul pe pieptul lui, iar țigările lor străluceau ca niște nasturi mișcători de lumină în cupola de întuneric de deasupra patului, ea vorbi pentru prima oară, și doar fragmentar, despre bărbații care gravitaseră pentru scurte perioade în jurul frumuseții ei.

— Te gîndești vreodată la ei? o întrebă Anthony.

— Doar uneori... cînd se întîmplă ceva care îmi amintește de un anumit bărbat.

— Ce-ți amintești – săruturile lor?

— Tot felul de lucruri... Bărbații se poartă diferit cu femeile.

— În ce fel diferit?

— Cu totul diferit... și greu de explicat. Bărbați care aveau cea mai clară reputație că se poartă într-un fel sau altul au fost uneori surprinzător de diferiți cu mine. Bărbați brutali erau tandri, bărbați de nimic erau uimitor de loiali și atrăgători și, de multe ori, oameni onorabili aveau atitudini care puteau fi oricum, numai onorabile nu.

— De exemplu?

— Păi, era un băiat pe care îl chema Percy Wolcott, de la Cornell, care era un fel de erou în facultate, un sportiv renumit care și salvase o mulțime de oameni dintr-un incendiu sau ceva asemănător. Dar mi-am dat seama curînd că era prost într-un mod destul de periculos.

— Cum anume?

— Se pare că avea o concepție naivă despre femeia „potrivită să-i fie nevastă“, o anumită concepție de care m-am lovit adesea și care m-a scos din sărite întotdeauna. Voia o fată care nu fusese niciodată sărutată și căreia îi plăcea să coasă, să stea în casă și să se închine în fața lui. Și pun pariu că, dacă și-a găsit vreo proastă care să stea și să-l adore, el sare gardul la vreo doamnă ceva mai zglobie.

— Mi-ar fi milă de nevastă-sa.

— Mie nu. Gîndește-te cît de idioată ar fi să nu-și dea seama de asta înainte de căsătorie. El e genul care crede că a respecta o femeie înseamnă să nu-i oferi niciodată nici o distracție. Era din Evul Mediu, chiar dacă avea cele mai bune intenții.

— Ce atitudine avea față de tine?

— Ajung și la asta. Așa cum îți ziceam – sau nu ți-am zis? –, era foarte arătos: ochi cinstiți, mari și căprui, și unul din acele zîmbete care îți garantează că inima din spatele lui e de 24 de carate. Tînără și credulă, am crezut că are o oarecare discreție, așa că l-am sărutat cu pasiune, într-o noapte în care ne plimbam după un dans la Homestead, în Hot Springs. Fusese o săptămînă minunată, îmi amintesc – cu cei mai superbi copaci căptușind valea, ca un fel de piele verde, și aburi ridicîndu-se din ei în diminețile de octombrie, ca niște focuri de tabără aprinse ca să îi facă maro...

— Iar prietenul tău plin de idealuri? o întrerupse Anthony.

— Se pare că, sărutîndu-mă, a rămas cu impresia că ar putea căpăta mai mult, că eu nu trebuie să fiu „respectată“ ca fata la care visa el.

— Și ce-a făcut?

— Nu cine știe ce. L-am împins de pe un mal de cinci metri înainte să apuce să facă ceva.

— S-a rănit? întrebă Anthony rîzînd.

— Și-a rupt mîna și și-a scrîntit o gleznă. A început să povestească la toată lumea din Hot Springs și, cînd i s-a vindecat brațul, un bărbat pe nume Barley, căruia îi plăcea de mine, s-a bătut cu el și i l-a rupt din nou. A fost o încurcătură cumplită. El a amenințat că-l dă în judecată pe Barley, iar Barley – care era din Georgia – a fost văzut cumpărînd un pistol din oraș. Dar, înainte de asta, mama mă tîrîse din nou în nord, împotriva voinței mele, așa că nu am aflat niciodată ce s-a mai întîmplat, deși m-am întîlnit o dată cu Barley în holul de la Vanderbilt.

Anthony rîse tare, prelung.

— Ce carieră! Presupun că ar trebui să fiu furios din cauză că ai sărutat atît de mulți bărbați. Totuși, nu sînt.

La asta, ea se ridică în capul oaselor, în pat.

— E ciudat, dar sînt atît de convinsă că acele săruturi nu au lăsat nici un fel de amprentă asupra mea – nici o urmă de promiscuitate, vreau să spun –, deși un bărbat mi-a spus odată, cît se poate de serios, că nu suportă gîndul că eu sînt ca un fel de pahar din care beau toți.

— Avea tupeu.

— Am rîs doar și i-am spus să mă considere mai degrabă o cupă a dragostei⁴, care umblă din mîină în mîină, dar nu e mai puțin prețuită.

— Cumva nu mă deranjează – dar m-ar deranja, desigur, dacă aș ști că ai făcut mai mult decît să-i săruți. Însă cred că *tu* ești absolut incapabilă de gelozie, altfel decît ca vanitate rănită. De ce nu te preocupă ce am făcut eu? N-ai prefera să fiu absolut inocent?

— Tot ce contează e impresia pe care o poate lăsa asupra ta. Săruturile *mele* veneau datorită faptului că bărbatul arăta bine, că luna era frumoasă sau chiar că eu eram într-o dispoziție oarecum sentimentală și puțin ațîțată. Dar asta e tot – nu au avut absolut nici un fel de efect asupra mea. Tu, însă, ți-ai aduce aminte și ai lăsa amintirile să te bîntuie și să te preocupe.

— N-ai sărutat niciodată pe cineva așa cum m-ai sărutat pe mine?

— Nu, răspuse Gloria simplu. Cum ți-am spus, bărbații încercau... o, multe lucruri. Orice fată drăguță are această experiență... Înțelegi, reluă ea, nu are nici o importanță pentru mine cu cîte femei ai fost în trecut, atît timp cît a fost vorba doar de o satisfacție fizică, dar nu cred că aș putea suporta ideea că ai trăit cu altă femeie mai mult timp sau chiar că te-ai gîndit să te căsătorești cu o anumită fată. E oarecum diferit. Ar fi amintirea tuturor micilor intimități – asta ar afecta acea prospețime care, pînă la urmă, e cea mai prețioasă parte a dragostei.

Extaziat, el o trase înapoi pe pernă, lîngă el.

— O, draga mea, șopti el, de parcă mi-aș aminti altceva decît scumpele tale sărutări.

Apoi Gloria spuse cu o voce foarte dulce:

— Anthony, mi s-a părut că aud pe cineva spunînd că-i e sete?

Anthony izbucni în rîs și se ridică din pat, zîmbind prostește.

— Cu o *mică* bucățică de gheață în apă, adăugă ea. Crezi că aș putea primi așa ceva?

Gloria folosea adjectivul „mic“ de fiecare dată cînd cerea un serviciu – făcea să pară efortul mai mic. Dar Anthony rîse din nou – fie că voia o găleată de gheață sau doar un cub, oricum trebuia să coboare scările... Vocea ei îl urmă pe hol:

— Și doar un *mic* biscuit cu puțină marmeladă pe el...

„O, Doamne“, suspină Anthony în limbajul îndrăgostiților, „e minunată fata asta! Chiar e ceva!“.

— Cînd o să avem un copil, încep ea într-o zi (ceea ce, era deja hotărît, urma să se întîmple peste trei ani), aș vrea să semene cu tine.

— Mai puțin picioarele, spuse el glumeț.

— Da, sigur, mai puțin picioarele. Trebuie să aibă picioarele mele. Dar restul poate să fie al tău.

— Și nasul meu?

Gloria ezită.

— Ei, poate nasul meu. Dar neapărat ochii tăi – și gura mea, și cred că și forma feței să fie a mea.

Mă întrebam... cred că ar fi drăguț dacă ar avea părul meu.

— Draga mea Gloria, ți-ai însușit tot copilul.

— Ei, n-am facut-o intenționat, se scuză ea veselă.

— Lasă-l să aibă gîtul meu, cel puțin, o rugă el privindu-se în oglindă serios. Ai spus de multe ori că îți place gîtul meu pentru că nu se vede mărul lui Adam și, în plus, gîtul tău e prea scurt.

— Ce, *nu* e adevărat, strigă ea indignată, întorcîndu-se spre oglindă, e perfect. Nu cred că am văzut un gît mai frumos.

— E prea scurt, repeta el, tachinînd-o.

— Scurt?

Tonul ei exprima uimire și exasperare.

— Scurt? Ești nebun!

Își lungi și își contractă gîtul, ca să se convingă singură de flexibilitatea lui reptiliană.

— *Ăsta* e, după tine, un gît scurt?

— Unul din cele mai scurte pe care le-am văzut.

Pentru prima oară după mai multe săptămîni, ochii Gloriei se umplură de lacrimi, iar privirea pe care i-o aruncă lui Anthony exprima durere reală.

— O, Anthony...

— Dumnezeu, Gloria!

Se apropie de ea, uimit, și îi prinse coatele în mîini.

— Nu plînge, *te rog!* Nu ți-ai dat seama că glumeam doar? Gloria, uită-te la mine! Păi, draga mea, ai cel mai lung gît pe care l-am văzut. Sincer.

Lacrimile ei dispăruă într-un zîmbet chinuit.

— Atunci nu trebuia să spui asta. Hai să vorbim despre co-opil.

Anthony se plimba prin cameră, vorbind ca și cum ar fi repetat un discurs.

— Pe scurt, există doi copii pe care i-am putea avea, logic vorbind, doi copii distincți, complet diferiți. Unul ar fi copilul care e combinația a ceea ce avem fiecare mai bun. Trupul tău, ochii mei, mintea mea, inteligența ta, iar apoi e copilul care ar fi cel mai rău – trupul meu, temperamentul tău, nehotărîrea mea.

— Îmi place al doilea, spuse ea.

— Ceea ce mi-ar plăcea cu adevărat, continuă Anthony, ar fi să avem două seturi de tripleți la interval de un an și să experimentăm cu cei șase băieți...

— Biata de mine, interveni ea.

— ...i-aș educa pe fiecare într-o țară diferită și după sisteme diferite, iar cînd ar împlini 23 de ani i-aș aduna la un loc și aș vedea cum sînt.

— Dar să aibă toți gîtul meu, sugeră Gloria.

SFÎRȘITUL UNUI CAPITOL

Mașina fu, în sfîrșit, reparată și, cu o încăpățînire perversă, își reluă de unde îl lăsase rolul de a produce nesfîrșite disensiuni. Cine conduce? Cît de repede ar trebui să conducă Gloria? Aceste două întrebări și reproșurile implicate de ele nu se mai terminau. Se plimbară prin orașele de pe Post Road, prin Rye, Portchester și Greenwich, vizitînd o duzină de prieteni, cei mai mulți ai Gloriei, care păreau să fie, toți, în diferite stadii de a avea un copil; ceea ce, împreună cu alte lucruri, o plictiseau pînă la o stare de agitație nervoasă. După fiecare vizită își rodea unghiile cu furie, timp de o oră, avînd tendința să își verse ranchiuna asupra lui Anthony.

— Detest femeile, exclamă ea furioasă. Ce Dumnezeu poți să le spui – în afara discuțiilor „de femei“? M-am extaziat în fața unei duzini de copii pe care n-aș fi vrut decît să-i strîng de gît. Și fiecare din fetele astea începe să fie geloasă și să-și bănuiască bărbatul, dacă e atrăgător, sau să se plictisească, dacă nu e.

— Nu vrei să mai întîlnești femeii?

— Nu știu. Niciodată nu mi se par curate – niciodată, niciodată. În afară de cîteva. Constance Shaw – știi, doamna Merriam, care ne-a vizitat marțea trecută – e aproape singura. Arată atît de proaspătă, atît de înaltă și maiestuoasă.

— Nu-mi plac cele așa de înalte.

Deși meraseră la cîteva petreceri dansante, la cluburile din zonă, se hotărîră că toamna e prea aproape de sfîrșit pentru ca ei să mai „iasă afară“ prea mult, chiar dacă le-ar fi plăcut s-o facă. El ura golful; ei îi

plăcea numai puțin și, deși îi făcu plăcere atenția pe care i-o arătară într-o seară câțiva studenți și se bucură că Anthony putea fi mîndru de frumusețea ei, își dădu seama de asemenea că gazda lor, o anumită doamnă Granby, era oarecum neliniștită de faptul că fostul coleg al lui Anthony, Alec Granby, se alăturase cu entuziasm studenților. Cei doi Granby nu mai sunară după aceea și, cu toate că Gloria rîse, asta o deranjă destul de mult.

— Înțelegi, îi explică ea lui Anthony, dacă n-aș fi căsătorită, nu ar preocupa-o – dar mergea la cinema în tinerețe și crede că aș fi un fel de vampir. Dar problema e că, pentru a-i liniști pe oamenii aștia, e nevoie de un efort pe care pur și simplu nu sînt dispusă să-l fac... Și bobocii ăia mici și drăguți care îmi aruncau ocheade și îmi făceau complimente stupide! M-am maturizat, Anthony.

Marietta oferea prea puțină viață socială. Șase proprietăți formau un hexagon în jurul ei, dar ele aparțineau unor bătrîni imemoriali, care se arătau doar sub forma unor cocoloașe gri, inerte, de pe bancheta din spate a limuzinelor care îi duceau la gară, unde erau însoțiți uneori de neveste la fel de imemorabile și de două ori mai masive. Oamenii din oraș, în marea lor majoritate femei necăsătorite, erau deosebit de neinteresanți, avînd ca orizont serbările școlare și suflete la fel de aride ca și arhitectura albă, distantă a celor trei biserici. Singurul băștinaș cu care intrară în contact direct era fata suedeză cu umeri și șolduri largi care venea în fiecare zi să le facă treaba. Era tăcută și eficientă, iar Gloriei, după ce o găsi plîngînd în hohote, cu capul îngropat în brațe pe masa din bucătărie, începu să-i fie foarte frică de ea și încetă să se mai plîngă de mîncare. Din cauza suferinței ei neîmpărtășite, fata își păstră slujba.

Înclinația Gloriei către premoniții și accesele ei de supranaturalism au fost o surpriză pentru Anthony. Fie că era un complex inculcat științific, cu metodă, de mama ei bilfistă încă din copilărie, fie o hipersensibilitate genetică, ce e sigur e că o predispunea la tot ce ținea de parapsihologie și, cu toate că nu era deloc naivă în ce privește motivațiile oamenilor, credea cu ușurință în orice întîmplare extraordinară atribuită peregrinărilor capricioase ale morților. Scîrțîielile sinistre din noaptea cu vînt ale bătrînei case, care pentru Anthony însemnau tîlhari cu revolverele gata să tragă, pentru Gloria reprezentau aurele neliniștite și malefice ale generațiilor moarte, ispășind ceea ce nu putea fi ispășit în preajma străvechiului și romanticului cămin. Într-o noapte, din cauza unor trosnituri bruște de la parter, pe care Anthony le investigă temător și fără nici un rezultat, rămaseră treji aproape pînă în zori, punîndu-și unul altuia întrebări de manual despre istoria lumii.

În octombrie veni Muriel, pentru o vizită de două săptămîni. Gloria o sunase interurban, iar domnișoara Kane încheiase conversația în modul ei caracteristic, spunînd: „Foaaarte bine. O să vin cu fanfara!”. Sosi cu o duzină de cîntece la modă sub braț.

— Ți-ar trebui un fonograf aici, la țară, spuse ea, doar un Vic micuț – nu costă prea mult. Oricînd te simți singură, îi ai pe Caruso sau Al Jolson la îndemînă.

Îl îngrijoră foarte tare pe Anthony spunîndu-i că el era „primul bărbat inteligent pe care îl cunoscuse vreodată” și că „se plictisise atît de tare de oamenii superficiali”. El se întrebă cum se pot îndrăgosti bărbații de astfel de femei. Totuși, își dădea seama că, privită cu o anumită obiectivitate, chiar și ea

putea să pară atrăgătoare.

Însă Gloria, care obișnuia să-și manifeste ostentativ dragostea pentru Anthony, acum doar torcea, ca o pisică.

În cele din urmă sosi Richard Caramel, pentru un weekend literar logoreic și, pentru Gloria, dureros, în timpul căruia rămânea să discute cu Anthony mult după ce ea se ducea să se culce.

— A fost foarte ciudat, cu succesul ăsta și toate celelalte, spuse Dick. Chiar înainte să apară romanul am încercat, zadarnic, să vînd cîteva povestiri scurte. Apoi, după ce a apărut cartea, am refăcut trei dintre ele și le-am publicat într-o revistă care mi le respinsese înainte. Am mai scris o grămadă de atunci; editorii n-or să înceapă să plătească pentru carte decît în iarna asta.

— Nu lăsa învingătorul să aparțină prăzii.

— Vrei să spui, să scriu maculatură?

Se gîndi puțin.

— Dacă te referi la finaluri siropoase introduse intenționat în fiecare dintre ele, nu e cazul. Dar presupun că nu sînt nici foarte atent. În mod sigur, scriu mai repede și nu mă mai gîndesc atît de mult ca înainte. Probabil pentru că nu prea mai am cu cine să discut, acum că tu te-ai căsătorit și Maury s-a mutat în Philadelphia. Nu mai am vechea ambiție și motivație. Succesul timpuriu și toate celelalte.

— Nu te îngrijorează?

— Enorm. Simt ceva ce eu numesc febra propoziției, ceva asemănător cu febra începătorului⁵ – un fel de scrupulozitate literară puternică, atunci cînd mă silesc să scriu. Dar zilele cele mai rele nu sînt cele în care mă gîndesc că n-o să mai pot scrie. Sînt cele în care mă întreb dacă, în general, are vreun rost să scrii – vreau să spun dacă nu sînt cumva un soi de bufon ridicat în slăvi.

— Îmi place să te aud vorbind așa, spuse Anthony cu o urmă din vechea lui insolență condescendentă. Mă temeam că romanul tău te-a cam prostit. Am citit cel mai aiurea interviu pe care l-ai dat...

Dick îl întrerupse, cu o expresie chinuită.

— Dumnezeule mare! Nu mai pomeni despre el. Mi l-a luat o tînără doamnă... o tînără doamnă cît se poate de admirativă. O ținea întruna că opera mea e „puternică“ și, într-un fel, mi-am pierdut capul și am emis mai multe sentințe ciudate. Unele dintre ele erau bune, totuși, nu crezi?

— O, da; partea despre scriitorul înțelept care scrie pentru tinerii generației sale, pentru criticii celei următoare și pentru dascălii a tot ceea ce va mai veni.

— Păi, cred destul de mult în asta, recunosc Richard Caramel zîbind ușor. Atîta doar că nu trebuia s-o spun.

În noiembrie se mutară în apartamentul lui Anthony, de unde se rezeau entuziaști la meciurile de fotbal Yale-Harvard și Harvard-Princeton, la patinoarul St. Nicholas, la un rond complet al teatrelor și o mulțime de alte distracții – de la petreceri dansante sobre la marile evenimente pe care Gloria le adora,

organizate în acele puține case în care lachei cu peruci pudrate forfoteau, după tot tipicul englez, sub comanda unor majordomi gigantici. Intenția lor era să plece în străinătate la începutul anului următor sau, oricum, când războiul avea să ia sfârșit. Anthony reușise să termine un eseu chestertonian despre secolul al XII-lea, ca introducere la lucrarea lui, iar Gloria făcuse cercetări serioase asupra hainelor de samur rusec – de fapt, începutul iernii era destul de plăcut când demiurgul bilfist decise, la jumătatea lui decembrie, că sufletul doamnei Gilbert viețuise destul în incarnarea lui curentă. În consecință, Anthony o duse pe Gloria, nefericită și aproape isterică, în Kansas City, unde, conform uzanțelor umanității, trecură prin experiența teribilă, zguduitoare a despărțirii de cei morți.

Domnul Gilbert deveni, pentru prima și ultima oară în viața lui, un personaj cu adevărat demn de compasiune. Acea femeie pe care o distrusese, făcând-o să se supună nevoilor lui și să îi accepte modul de a gândi, tocmai îl părăsise – exact când n-ar mai fi putut-o suporta mult timp. Niciodată nu avea să mai poată plictisi și teroriza cu atîta plăcere un suflet de om.

1. Cîntăreață celebră a primelor decenii ale secolului XX.
2. Joc de cuvinte intraductibil: *organ-grinder* e cel care cîntă la un instrument asemănător flașnetei, o combinație de orgă și chitară.
Grinding an organ, însă, înseamnă a măcina un organ, a uza un organism.
3. *Gibson girl* (engl.) – idealul feminin al începutului de secol XX în America, așa cum a fost creat de graficianul Charles Gibson.
4. Joc de cuvinte: *loving-cup* desemnează un vas larg, de regulă din argint și avînd două mînere, din care obișnuiau să bea toți mesenii la banchetele din trecut, în semn de prietenie și fraternitate.
5. În original *buck-fever*, nervozitatea vînătorului începător la prima sa întîlnire cu vînatul.

CAPITOLUL II

BANCHETUL

Viața cu Gloria amortise mintea lui Anthony. Ea, care părea cea mai inteligentă și rafinată dintre femei, acoperea ca o cortină sclipitoare ferestrele lui, blocând lumina soarelui. În acei primi ani, tot ceea ce gîndea el purta amprenta Gloriei; vedea lumina soarelui numai prin modelele cortinei.

Un soi de letargie a fost ceea ce i-a adus înapoi în Marietta pentru încă o vară. De-a lungul primăverii aurii și devitalizante rătăciseră, neliniștiți și agitați, pe coasta Californiei, alăturându-se intermitent altor grupuri și trecînd din Pasadena în Coronado, din Coronado în Santa Barbara, fără alt scop aparent decît dorința Gloriei de a dansa pe o muzică diferită sau de a surprinde o nuanță infinitezimală a culorilor schimbătoare ale mării. Pe malul Pacificului se înălțau să-i întîmpine stînci sălbatice și hoteluri la fel de barbare, construite în așa fel încît la ora ceaiului să poți moțai într-un bazar toropit de mobilă de răchită, populat cu costume de polo din Southhampton, Lake Forest, Newport și Palm Beach. Și, în timp ce valurile strălucitoare se stingeau pe plaja golfului liniștit, ei se alăturau unuia sau altuia dintre grupuri, trecînd împreună cu acestea dintr-un loc în altul și rostind mereu aceleași nimicuri plăcute inspirate de următoarea vale înverzită și roditoare.

Era o pătură socială superioară simplă și sănătoasă, ai cărei cei mai buni bărbați erau imaturi într-un mod plăcut; păreau a fi pe o eternă listă de candidați ai unui club universitar elitist, extins la nivelul întregii lumi; femeile, mai mult decît drăguțe, atletice, dar fragile, păreau destul de stupide ca gazde, dar fermecătoare și cît se poate de decorative ca oaspeți. Dansau liniștit și grațios pe muzica pe care o preferau, în orele vrăjite la care se servea ceaiul, executînd cu o anumită demnitate mișcărilor pe care funcționari și coriste din tot restul țării le mutilau. Părea paradoxal faptul că americanii excelează, indiscutabil, în această progenitură singuratică și discreditată a artelor.

După ce au dansat și s-au distrat de-a lungul unei minunate primăveri, Anthony și Gloria își dădură seama că au cheltuit prea mulți bani și, din această cauză, trebuiau să se retragă pentru o vreme. Era „munca“ lui Anthony, spuneau. Aproape înainte să-și dea seama, erau din nou în casa gri, mai conștienți acum că alți îndrăgostiți dormiseră acolo înaintea lor, alte nume fuseseră strigate peste balustradă și alte cupluri stătuseră pe treptele verandei privind cîmpurile gri-verzui și formele negre ale pădurilor din depărtare.

Era același Anthony, mai neliniștit, dispus să se pună în mișcare doar stimulat de cîteva cocteiluri, ușor, aproape imperceptibil mai apatic față de Gloria. Dar Gloria avea să facă 24 de ani în august și asta

îi inducea o panică seducătoare, dar nu mai puțin sinceră. Încă șase ani pînă la treizeci! Dacă l-ar fi iubit mai puțin pe Anthony, senzația trecerii timpului s-ar fi manifestat printr-o resuscitare a interesului pentru alți bărbați, în intenția conștientă de a smulge o sclipire trecătoare de amor de la fiecare iubit potențial care o privea pe sub sprîncene, peste masa strălucitoare a vreunui restaurant. Îi spuse lui Anthony într-o zi:

— Eu dacă vreau ceva, orice, îl iau. Așa am gîndit toată viața. Dar întîmplarea face că te vreau pe tine, așa că nu mai am loc pentru nici o altă dorință.

Se îndreptau spre est prin Indiana aridă și neînsuflețită, iar ea ridicase privirea de la una din iubitele ei reviste de cinema ca să-și dea seama că o conversație banală devenise brusc gravă.

Anthony se încruntă, privind pe geamul vagonului. În timp ce calea ferată trecea peste un drum de țară, un fermier apăru pentru o clipă în căruța sa; mesteca un pai și părea să fie același fermier pe lîngă care trecuseră deja de zece ori, stînd tăcut, ca un semn rău. Încruntarea lui Anthony se accentuă în timp ce se întorcea spre Gloria:

— Mă îngrijorezi, replică el, îmi pot imagina că mi-aș *dori* o altă femeie în anumite circumstanțe pasagere, dar nu-mi pot imagina că aș lua-o.

— Dar nu gîndesc în felul ăsta, Anthony. Nu pot să-mi pierd timpul rezistînd lucrurilor care mă tentează. Soluția mea e să nu le vreau – să nu vreau pe nimeni în afară de tine.

— Totuși, cînd mă gîndesc că pur și simplu se poate întîmpla să-ți placă de cineva...

— Ah, nu fi prost! exclamă ea. Nu poate fi ceva întîmplător. Și nici nu-mi pot imagina așa ceva.

Asta puse un punct apăsător conversației. Atenția constantă a lui Anthony o făcea să fie mai fericită în compania lui decît în a oricui altcuiva. Cu siguranță îi plăcea de el – îl iubea. Astfel că vara începu aproape la fel ca aceea dinainte.

Exista, totuși, o schimbare radicală în cadrul menajului. Scandinava cu inimă de gheață, al cărei gătit auster și ale cărei maniere sardonice de a servi masa o necăjiseră atît de mult pe Gloria, lăsă locul unui japonez extrem de eficient, pe nume Tanalahaka, dar care mărturisi că răspunde oricărei chemări care include cele două silabe „Tana“.

Tana era neobișnuit de mic chiar și pentru un japonez și manifesta convingerea oarecum naivă că e un om de lume. În ziua în care ajunsese, trimis de „Agenția de personal japonez de încredere R. Gugimoniki“, îl chemase pe Anthony în camera lui, ca să-i arate comorile pe care le avea în geamantan. Acestea includeau o bogată colecție de cărți poștale japoneze, pe care încercă să i le explice pe loc angajatorului său, una cîte una și în mare detaliu. Printre ele erau și cîteva evident pornografice, de origine americană, deși producătorii omiseseră, modești, să-și menționeze numele și adresa. Apoi scoase cîteva obiecte lucrate de el – o pereche de pantaloni americani, pe care îi făcuse singur, și două seturi de lenjerie din mătase solidă. Îl informă pe Anthony, confidențial, asupra scopului în care acestea erau păstrate. Următorul exponat era o copie destul de bună a unei gravuri a lui Abraham Lincoln, căruia îi imprimase trăsături ale feței inconfundabil japoneze. În cele din urmă apăru un flaut; îl făcuse

singur, dar era stricat; avea de gând să-l repare în curînd.

După aceste formalități amabile, despre care Anthony presupuse că sînt obișnuite în Japonia, Tana îi ținu un discurs despre relația dintre stăpîn și servitor, din care Anthony înțelese că acesta lucrase la case mai mari, dar întotdeauna se certase cu ceilalți servitori pentru că aceștia nu erau onești. Discutară o grămadă despre cuvîntul „onest“, iritîndu-se chiar unul pe celălalt, deoarece Anthony susținea cu încăpăținare că Tana încerca să spună „viespi“¹, și chiar se apucă să bîzîie ca o albină și să dea din brațe pentru a imita aripile.

După trei sferturi de oră Anthony fu eliberat, primind însă calde asigurări că vor mai avea conversații plăcute în care Tana îi va spune „cum facem lucruri în țaaara mea“.

Astfel a decurs debutul locvace al lui Tana în casa gri – iar el își ținu promisiunea. Deși era conștiincios și onorabil, era, indiscutabil, și extrem de plictisitor. Părea incapabil să-și controleze limba, uneori trecînd de la un paragraf la altul cu o expresie vecină cu durerea în ochii lui mici și căprui.

Duminica și luna după-amiaza citea paginile de umor ale ziarelor. Un desen animat înfățișînd un valet japonez glumeț îl distră enorm, deși pretinse că protagonistul, care lui Anthony i se părea clar oriental, avea de fapt față de american. Problema cu banda desenată era că, atunci cînd, ajutat de Anthony, reușea să citească textele ultimelor trei imagini și să le integreze în context, cu o concentrare care ar fi fost mai potrivită pentru *Critica* lui Kant, uitase complet despre ce era prima imagine.

La mijlocul lui iunie, Anthony și Gloria aniversară primul an de căsnicie dîndu-și o „întîlnire“. Anthony bătu la ușă, iar ea alergă să-i deschidă. Apoi se așezară pe canapea, spunîndu-și acele nume pe care le inventaseră unul pentru celălalt, combinații noi ale unor vorbe de alint vechi de cînd lumea. Însă această „întîlnire“ nu fu urmată de un „noapte bună“ șoptit, cu extazul lui plin de regrete.

Spre sfîrșitul lui iunie oroarea puse ochii pe Gloria și o lovi, înspăimîntînd-o și aruncînd sufletul ei strălucitor înapoi cu o jumătate de generație. Apoi dispăru încet, căzînd iarăși în întunericul impenetrabil din care venise, dar luînd nemiloasă tainul ei de tinerețe.

Cu un simț dramatic infailibil, alege ca decor o mică gară dintr-un orașel mizerabil de lîngă Portchester. Peronul gării era pustiu ca o prerie toată ziua, expus soarelui galben și prăfos și privirii aceluia tip nesuferit de om de la țară care trăiește lîngă metropolă și care și-a dobîndit inteligența ieftină ocolind urbanitatea acesteia. O duzină de asemenea mitocani, cu ochi congestionați și siniștri ca niște sperietori de ciori, văzură incidentul. Acesta pătrunse cu greu în mințile lor confuze și greoaie, fiind înțeles fie ca o glumă grosolană, fie, în cel mai bun caz, ca o „rușine“. Între timp, acolo, pe peron, lumea își pierdu o parte din strălucirea ei.

Anthony petrecuse toată după-amiaza caniculară lîngă o carafă cu scotch, împreună cu Eric Merriam, în timp ce Gloria și Constance Merriam înotau și făceau plajă la Beach Club, Constance sub o umbrelă cu dungii, iar Gloria întinzîndu-se senzual pe nisipul moale și fierbinte, bronzîndu-și picioarele ei inevitabile. Mai tîrziu, toți patru ciuguliseră din niște sendvișuri nedorite; apoi Gloria se ridicase,

bătîndu-l pe Anthony pe genunchi cu umbrela ca să-i atragă atenția.

— Trebuie să plecăm, dragă.

— Acum?

Se uită la ea fără chef. În acel moment nimic nu i se părea mai important decît să lenevească în umbra verandei, bînd scotch cu apă în timp ce gazda lui rememora interminabil detaliile cine știe cărei campanii politice uitate.

— Chiar trebuie să plecăm, repetă Gloria. Putem lua un taxi pînă la gară... Hai, Anthony! ordonă ea pe un ton imperios.

— Ei, haideți acum...

Întrerupt din polologhia lui, Merriam înșiră obiecțiile convenționale, în același timp umplînd provocator paharul oaspetelui său cu un cocteil care ar fi trebuit sorbit în zece minute. Dar cînd Gloria spuse nervoasă „*Trebuie* să plecăm!“, Anthony îl bău dintr-o înghițitură, se ridică în picioare și se înclină ceremonios în fața gazdelor lui.

— Se pare că „trebuie“, spuse el puțin țîfnos.

Peste cîteva clipe mergea în spatele Gloriei pe alea din grădină, printre tufișuri înalte de trandafiri, ale căror frunze tinere de iunie erau atinse ușor de umbrela ei. Cîtă insensibilitate, se gîndi el în timp ce ajungeau la șosea. Simțea, cu o naivitate rănită, că Gloria nu ar fi trebuit să întrerupă o asemenea distracție nevinovată. Whisky-ul liniștise și clarificase gîndurile învălmășite din capul său. Își dădu seama că ea mai avusese de cîteva ori aceeași atitudine. Trebuia oare să renunțe la momentele plăcute la o simplă atingere a umbrelei sau o fluturare a genelor ei? Potrivnicia lui se transformă în resentiment, care crescă în el ca un val de neoprit. Nu spuse nimic, inhibîndu-și pervers dorința de a-i face reproșuri. Găsiră un taxi în fața hanului și merseră în tăcere spre gară...

Apoi Anthony își dădu seama ce voia – să-și impună voința în fața acestei fete reci și impenetrabile, să obțină în urma unei magnifice inițiative acea putere care i se părea infinit dezirabilă.

— Hai să vizităm familia Barnes, spuse el fără s-o privească. Nu am chef să merg acasă.

Doamna Barnes, născută Rachael Jerryl, avea o casă de vară la cîteva kilometri de Redgate.

— Am fost la ei alaltăieri, răspunse ea scurt.

— Sînt sigur că s-ar bucura să ne vadă.

Simțind că tonul nu fusese suficient de apăsător, își făcu, încăpățînat, curaj și adăugă:

— Vreau să mergem acolo. Nu am nici o dorință să mergem acasă.

— Iar eu nu am nici o dorință să merg la ei.

Brusc, se priviră în ochi.

— Păi, Anthony, spuse ea agasată, e duminică seara și probabil au musafiri la cină. De ce să mergem la ora asta...

— Atunci de ce nu am putut să rămînem unde eram? izbucni el. De ce să mergem acasă, cînd ne simțeam atît de bine? Ne invitaseră la cină.

— Din obligație. Dă-mi banii și o să cumpăr eu bilete.

— Nici nu mă gândesc! N-am nici un chef să merg cu nenorocitu' ăla de tren în care o să ne sufocăm.

— Anthony, te porți de parcă ai fi pilot!

— Dimpotrivă, sînt perfect treaz.

Dar vocea lui era ușor răgușită, iar ea știa cu certitudine că asta nu e adevărat.

— Dacă ești treaz, atunci o să-mi dai banii pentru bilete.

Dar era prea tîrziu pentru a-i vorbi în felul acesta. În mintea lui nu era decît o singură idee – că Gloria e egoistă, că întotdeauna a fost egoistă și că va continua să fie astfel dacă el nu se impunea, aici și acum, ca stăpîn al ei. Asta era cea mai bună ocazie, de vreme ce ea îl privase de o plăcere doar din capriciu. Hotărîrea lui se întări, luînd pentru o clipă forma unei uri mohorîte și placide.

— Eu nu mă urc în tren, spuse el, cu vocea tremurîndu-i ușor din cauza furiei. Mergem la familia Barnes.

— Nu merg! țipă ea. Dacă tu o să mergi, eu mă duc singură acasă.

— Păi atunci du-te.

Fără un cuvînt, Gloria se întoarse spre casa de bilete; Anthony își aminti deodată că ea avea ceva bani și că nu acesta era tipul de victorie pe care el și-l dorea, pe care trebuia să-l aibă. Făcu un pas după ea și o prinse de braț.

— Uite ce e, murmură el, *nu* te duci singură!

— Ba mă duc – Anthony!

Exclamația venise în momentul în care încerca să se desprindă de el, nereușind decît să-i întărească strînsoarea. Anthony o privea cu ochii îngustați, răutăcioși.

— Dă-mi drumul!

Țipătul ei era aprig.

— Dacă ai măcar *un strop* de decență, o să-mi dai drumul!

— De ce?

El știa de ce. Dar ținînd-o acolo simțea o mîndrie confuză, chiar dacă ușor nesigură.

— Mă duc acasă, înțelegi? Iar tu o să-mi dai drumul!

— Nu, n-o să-ți dau.

Ochii ei ardeau acum.

— Vrei să faci o scenă aici?

— Am spus că nu pleci! M-am săturat de egoismul tău!

— Nu vreau decît să merg acasă.

Două lacrimi de mînie apărură în ochii ei.

— De data asta o să faci ce spun *eu*.

Trupul ei se îndreptă încet; își dădu capul pe spate, într-un gest de infinit dispreț.

— Te urăsc!

Cuvintele joase erau scuipate ca un venin printre dinții ei încleștați.

— Ah, *dă-mi* drumul! Te *urăsc*!

Încercă să se smulgă, dar el îi prinse și celălalt braț.

— Te urăsc! Te urăsc!

În fața furiei ei, nesiguranța lui Anthony reveni, dar el simțea că mersese deja prea departe pentru a mai ceda. Se părea că el cedase întotdeauna și că ea îl disprețuise, în inima ei, pentru asta. Ah, poate că îl urăște acum, dar mai târziu îl va admira pentru autoritatea lui.

Trenul se apropia, trimițând melodramatic un semnal premonitoriu de-a lungul șinelor care luceau albăstrui. Gloria se zbătu încercînd să se elibereze, în timp ce cuvinte mai vechi decît Cartea Genezei îi veneau pe buze.

— O, brută ce ești! suspină ea. Brută ce ești! O, cît te urăsc! Brută!

Alți potențiali călători aflați pe peron începeau să se întoarcă spre ei și să se holbeze; zumzăitul trenului deveni, din abia perceptibil, zgomotos. Gloria își înteeți eforturile, apoi încetă complet și rămase acolo, tremurînd și cu ochii înroșiți de această umilire, în timp ce locomotiva intra în gară mugind.

De undeva, de sub șuieratul aburilor și scîrțîitul frînelor, se auzi vocea ei:

— Dacă ar fi fost un singur *bărbat* aici, n-ai fi făcut asta! N-ai fi făcut asta! Lașule! Lașule, o, lașule!

Tăcut și tremurînd el însuși, Anthony o strînse mai tare, conștient că zeci de fețe, ciudat de nemșcate, ca umbre ale unui vis, îl priveau. Apoi locomotiva începu să scoată țipete metalice asemănătoare durerii fizice, aburii groși se înălțară spre cer și, printre zgomote și fumul gri ca o ceață, șirul de fețe începu să alunece pînă dispăru de tot – brusc, rămase doar soarele coborînd peste șine și un sunet descrescător, ca tunetul îndepărtat al unui tren făcut din tablă. Anthony lăsă brațele jos. Cîștigase.

Acum, dacă ar fi vrut, ar fi putut să rîdă. Testul fusese trecut, iar el își susținuse voința prin violență. Mai bine ca victoria să fie urmată de îngăduință.

— Închiriem o mașină de aici și ne întoarcem în Marietta, spuse el cu o rezervă aleasă.

În loc de răspuns, Gloria îi prinse palma cu ambele mîini și, ridicînd-o spre gură, îl mușcă puternic de degetul mare. El de-abia simți durerea; văzînd sîngele curgînd, își scoase batista și înveli rana, cu mintea absentă. Și asta, presupunea, era o parte a triumfului – era normal ca înfrîngerea să nască un astfel de resentiment – deci nu merita atenție.

Ea suspina tare și amar, aproape fără lacrimi.

— Nu merg! Nu merg! Nu – poți – să – mă – faci – să – merg! Ai... ai ucis toată dragostea pe care am avut-o vreodată pentru tine și tot respectul. Tot ce a mai rămas în mine va muri înainte ca eu să mă mișc din locul ăsta. O, dacă mi-ar fi trecut prin cap că *tu* o să ridici mîna asupra mea...

— Vii cu mine, spuse el cu brutalitate, chiar dacă trebuie să te duc pe sus.

Se întoarse, făcu semn unui taxi și îi spuse șoferului să meargă spre Marietta. Bărbatul coborî și

deschise portiera. Anthony își privi soția și îi spuse printre dinții încleștați:

— Vrei să intri? Sau te *bag* eu înăuntru?

Cu un strigăt ușor de infinită durere și disperare, ea cedă și se sui în mașină.

De-a lungul întregului drum prin lumina din ce în ce mai slabă a apusului, ea rămase ghemuită în colțul ei, rupînd tăcerea doar cu cîte un suspin sec și solitar. Anthony privea pe geam, în timp ce mintea lui prelucra greoi semnificațiile în continuă schimbare a ceea ce se întîmplase. Ceva nu era bine – acel ultim strigăt al Gloriei atinsese o coardă care încă vibra în inima lui neliniștită. Nu se putea ca el să nu aibă dreptate – totuși, ea părea atît de demnă de milă acum, zdrobită și dezolată, umilită dincolo de măsura care îi fusese destinată. Mînecele rochiei ei erau sfîșiate, iar umbrela pierdută, uitată pe peron. Era un costum nou, își aminti el, iar ea fusese atît de mîndră de el în acea dimineață, cînd ieșiseră din casă... Începu să se întrebă dacă incidentul fusese văzut de vreun cunoscut. Și își amintea, din nou și din nou, strigătul ei:

„Tot ce a mai rămas în mine va muri...”

Deși confuz, asta îl îngrijora tot mai mult. Se potrivea atît de bine cu Gloria stînd în colțul ei – nu mai era Gloria cea mîndră, nici una dintre acele Gloria pe care le știa el. Anthony se întrebă dacă era posibil. Deși nu credea că ea ar putea să nu-l mai iubească – asta, desigur, era de negîndit –, rămînea totuși întrebarea dacă Gloria, lipsită de aroganța și independența ei, de încrederea și curajul ei virginal, ar mai fi fata visurilor lui, acea femeie eclatantă care era prețioasă și fermecătoare pentru că era atît de inefabil și triumfător ea însăși.

Era încă foarte beat, atît de beat încît nu-și dădea seama de propria lui beție. Cînd ajunseră la casa gri se duse în camera lui și, cu mintea încă luptîndu-se neajutorat și sumbru cu ceea ce făcuse, căzu pe pat, într-o toropeală profundă.

De-abia după unu noaptea Gloria, fără somn și cu ochii larg deschiși, traversă holul cufundat în liniște și intră în camera lui. El fusese prea amețit ca să deschidă ferestrele și aerul era stătut, duhnind a whisky. Rămase o clipă lîngă pat, o siluetă zveltă, extrem de grațioasă în pijamaua ei băiețească, apoi își abandonează reținerile și se aruncă asupra lui, trezindu-l pe jumătate cu pasiunea frenetică a îmbrățișării și udîndu-i gîtul cu lacrimile ei calde.

— O, Anthony! strigă ea cu pasiune, o, dragul meu, nici nu știi ce ai făcut!

Însă dimineața, intrînd devreme în camera ei, el îngenunche lîngă pat și plînse ca un băiețel, ca și cum inima lui fusese cea zdrobită.

— Aseară am avut senzația, spuse ea grav, plimbîndu-și degetele prin părul lui, că tot ceea ce iubeai în mine, tot ceea ce merita cunoscut, mîndria și pasiunea, a dispărut. Mi-am dat seama că ceea ce a rămas în mine te va iubi întotdeauna, dar niciodată ca înainte.

Cu toate acestea, ea era conștientă chiar în acel moment că în timp va uita și că așa era viața, lovind

rar, dar măcinând în permanență. După acea dimineață, incidentul nu a mai fost pomenit niciodată, iar rana lui adâncă se vindecă sub mîna lui Anthony – dar dacă exista un triumf, el aparținea unor forțe mai întunecate decît ale lor; acestora le aparțineau și cunoașterea, și victoria.

INCIDENTUL NIETZSCHEAN

Independența ei, ca orice calitate sinceră și profundă, începuse să se dezvolte inconștient, dar, de îndată ce fascinația pe care o exercita asupra lui Anthony îi atrăsese Gloriei atenția asupra ei, luă proporțiile și aspectul formal al unui cod. Din conversația cu ea se putea înțelege că toată energia și vitalitatea ei erau folosite în scopul afirmării principiului negativ „Să nu-ți pese de nimic“.

— De nimic și de nimeni, spuse ea, decît de mine și, în consecință, de Anthony. Asta e regula vieții mele, dar, și dacă n-ar fi, tot așa m-aș purta. Nimeni nu ar face nimic pentru mine, dacă asta nu i-ar face plăcere, și nici eu n-aș face mai mult pentru ei.

Era pe veranda celei mai simpatice doamne din Marietta cînd spuse asta, iar după ce încheie scoase un țipăt mic, ciudat și se prăbuși ca moartă pe podeaua verandei.

Doamna respectivă o readuse în simțiri și o duse acasă cu mașina ei. Stimabilei Gloria îi trecu prin cap că ar putea aștepta un copil.

Rămase pe sofaua lungă de la parter. Ziua călduroasă se scurgea în fața ferestrei, ofilind trandafirii tîrzii de pe stîlpii verandei.

— Nu mă gîndesc decît la faptul că te iubesc, se lamentă ea. Îmi prețuiesc trupul pentru că tu crezi că e frumos. Iar acest trup al meu – al tău – să devină hidos și inform? E pur și simplu intolerabil. Oh, Anthony, nu mi-e frică de durere.

El o consolă, disperat; dar degeaba. Ea continuă:

— Iar după aia poate că o să am șoldurile largi și o să fiu palidă, cu toată prospețimea mea pierdută și părul lipsit de strălucire.

El măsură încăperea, cu mîinile în buzunare. Întrebă:

— E sigur?

— *N-am* idee. Întotdeauna am urît ginecologii, sau cum le spune. Mă gîndeam că o să am un copil cîndva. Dar nu acum.

— Pentru Dumnezeu, nu vreau să zaci acolo și să fii nenorocită.

Suspinele încetară. Gloria distilă din semiîntunericul camerei o liniște bine-venită.

— Aprinde lumina, îl rugă ea. Zilele astea par atît de scurte. Iunie – părea – să – aibă zile mai lungi cînd eram eu fetiță.

Lumina se aprinse, făcînd să pară că valuri albastre din cea mai catifelată mătase se lăsaseră între

ferestre și ușă. Paloarea și imobilitatea ei, lipsite acum și de suferință, și de bucurie, îi trezără compasiunea.

— Ai vrea să-l fac? întrebă ea apatică.

— Îmi e indiferent. Adică sînt neutru. Dacă o să-l faci, probabil că o să mă bucur. Dacă nu, bănuiesc că e la fel de bine.

— Aș vrea să te hotărăști, într-un fel sau altul.

— Ce-ar fi să te hotărăști și tu?

Ea îl privi disprețuitor, necatadicsind să răspundă.

— Ai zice că, dintre toate femeile de pe lume, tu ai fost singura aleasă pentru această umilință supremă.

— Și ce dacă e așa? strigă ea furioasă. Pentru ele nu e o umilință. E singura lor scuză pentru a trăi. E singurul lucru de care sînt bune. *Este o umilință pentru mine.*

— Uite ce e, Gloria, sînt alături de tine indiferent ce o să faci, dar, pentru Dumnezeu, nu fi așa.

— O, nu face pe *grijuliul* cu mine! se plînse ea.

Schimbară o privire care nu avea altă semnificație decît cea a unei mari tensiuni între ei. Apoi Anthony luă o carte din bibliotecă și se lăsă într-un fotoliu.

O jumătate de oră mai târziu, vocea ei întrerupse liniștea intensă care stăpînea camera, umplînd-o ca un parfum puternic.

— Mîine mă duc s-o văd pe Constance Merriam.

— Foarte bine. Eu mă duc la Tarrytown, să-l văd pe bunicu'.

— Înțelegi, mai spuse ea, nu e că mi-ar fi frică, de asta sau de orice altceva. Dar știi, așa sînt eu.

— Știu, aprobă el.

BĂRBAȚII PRACTICI

Adam Patch trăia din știrile de război, cuprins de o furie pioasă împotriva nemților. Hărți cu stegulețe acopereau pereții; teancuri înalte de atlase stăteau la îndemîină pe masă, împreună cu *Povești ilustrate din Războiul Mondial*, broșuri oficiale și *Impresiile personale* ale corespondenților de război și ale soldaților X, Y și Z. De mai multe ori în cursul vizitei lui Anthony, secretarul bunicului său, Edward Shuttleworth, pe vremuri un barman renumit din Hoboken, dar acum plin de o sfîntă indignare, apărea cu materiale suplimentare. Bătrînul se arunca asupra fiecărui ziar cu o furie neobosită, rupînd acele articole care i se păreau suficient de pătrunzătoare ca să merite păstrate și îndesîndu-le în cîte unul din dosarele lui și așa doldora.

— Ei, ce ai mai făcut? îl întrebă el calm pe Anthony. Nimic? Exact cum mă așteptam. Toată vara am vrut să mă sui în mașină și să vin să te văd.

— Am scris. Nu-ți amintești eseul pe care ți l-am trimis, cel pe care l-am publicat în *The Florentine* iarna trecută?

— Eseu? *Mie* nu mi-ai trimis nici un eseu.

— Ba da, ți-am trimis. Am discutat despre el.

Adam Patch scutură din cap încet.

— Nu, nu. *Mie* nu mi-ai trimis nici un eseu. Poate că te-ai gândit să-mi trimiți, dar la mine n-a ajuns nimic.

— Păi, l-ai citit, bunicule, insistă Anthony oarecum exasperat, l-ai citit și n-ai fost de acord cu el.

Bătrînul își aminti brusc, dar asta nu se văzu decît printr-o cădere parțială a mandibulei, care expuse privirii gingiile lui cenușii. Scrutîndu-l pe Anthony cu o privire verde, imemorială, ezită între a-și recunoaște greșeala și a o trece sub tăcere.

— Sigur că scrii, spuse el repede. Dar de ce nu te duci să scrii despre nemții ăștia? Scrie ceva adevărat, despre ce se întîmplă, ceva ce lumea să poată citi.

— Oricine poate să fie corespondent de război, obiectă Anthony. Trebuie doar să ai un ziar dispus să-ți cumpere articolele. Și nu pot să economisesc banii cu care să mă duc ca liber-profesionist.

— Te trimit eu, sugeră bătrînul în mod surprinzător, te fac eu corespondent de război al oricărui ziar vrei tu.

Anthony dădu înapoi în fața propunerii, dar în același timp i se păru atrăgătoare.

— Nu... știu...

Ar fi trebuit s-o părăsească pe Gloria, a cărei întreagă viață tînjea după el și îl învăluia. Gloria avea probleme. Oh, nu putea să facă asta; totuși, se imagină în kaki, sprijinindu-se, ca toți corespondenții de război, într-un baston masiv și cu geanta pe umăr – încercînd să arate ca un englez.

— Aș vrea să mă gîndesc la asta, mărturisi el. Fără îndoială, e foarte frumos din partea ta. O să mă gîndesc bine și o să-ți spun.

Se gîndi bine în timpul călătoriei spre New York. Avusese una dintre acele iluminări bruște hărăzite bărbaților dominați de o femeie puternică și iubită, care le arată o lume a bărbaților mai aspri și mai duri, atacînd abstracțiunile gîndirii și războiului. În acea lume, brațele Gloriei ar exista doar ca îmbrățișarea fierbinte a unei amante întîmplătoare, aleasă cu răceală și uitată imediat...

Aceste plăsmuiri nefamiliare se îngrămădeau strîns în jurul lui în timp ce se urca în trenul spre Marietta, în gara Grand Central. Vagonul era aglomerat; ocupă ultimul loc liber și doar după cîteva minute aruncă o privire întîmplătoare spre bărbatul de lîngă el. Văzu un maxilar și un nas puternice, o bărbie curbată și niște ochi mici, cu pungi sub ei. Îl recunoscu imediat pe Joseph Bloeckman.

În același timp, cei doi se ridicară pe jumătate, se simțiră pe jumătate stînjiți și schimbară un fel de jumătate de strîngere de mînă. Apoi, ca pentru a pune capac, rîseră pe jumătate.

— Ei, remarcă Anthony neinspirat, nu te-am mai văzut de foarte mult timp.

Regretă imediat ce spusese și vru să adauge: „Nu știam că locuiești pe linia asta“, dar Bloeckman i-o

luă înainte, întrebându-l amabil:

— Ce mai face soția dumitale?

— Foarte bine. Dumneata ce mai faci?

— Exceptional.

Tonul său amplifică măreția cuvântului.

Lui Anthony i se păru că, în ultimul an, Bloeckman câștigase foarte mult în demnitate. Privirea fiartă dispăruse, părea în sfârșit „făcut“. În plus, nu mai era îmbrăcat extravagant. Frivolitatea deplasată a cravatelor lui lăsase locul unui model pe negru, serios, iar mîna lui dreaptă, care în trecut afișa două inele masive, era acum lipsită de ornamente și chiar și de strălucirea simplă a manichiurii.

Această demnitate era vizibilă și în atitudinea lui. Ultima aură de afacerist de succes dispăruse, cea strădanie de a intra pe sub pielea omului a cărei cea mai joasă formă erau glumele porcoase din vagoanele de fumători. Îți puteai imagina că auspiciile financiare favorabile îi oferiseră seninătate, iar respingerea societății snoabe îl făcuse mai rezervat. Însă, indiferent ce i-ar fi dat acum greutate, în locul grosolăniei, lui Anthony nu i se mai părea potrivită vechea senzație de superioritate față de el.

— Îți aduci aminte de Caramel, Richard Caramel? Mi se pare că l-ai cunoscut într-o seară.

— Mi-l amintesc. Scria o carte.

— Ei, a vîndut-o producătorilor, care au pus un scenarist pe nume Jordan să o prelucreze. Dick e abonat la o agenție de monitorizare a presei și e furios din cauză că jumătate din cronicile filmului vorbesc despre „forța *Amantului demon* al lui William Jordan“. Fără să spună nimic despre bătrînul Dick. Ai crede că tipul ăsta, Jordan, e cel care a gîndit și dezvoltat povestea.

Bloeckman dădu din cap înțelegător.

— Cele mai multe contracte prevăd că numele autorului original intră în toată publicitatea plătită. Caramel mai scrie?

— O, da. Scrie din greu. Povestiri scurte.

— Asta e foarte bine, foarte bine... Mergi des cu trenu' ăsta?

— Cam o dată pe săptămîină. Stăm în Marietta.

— Serios? Ca să vezi! Eu stau lîngă Cos Cob. Am cumpărat o casă acolo de puțin timp. Sîntem la doar opt kilometri depărtare.

— Trebuie să vii să ne vizitezi.

Anthony era surprins de propria lui amabilitate.

— Sînt sigur că Gloria va fi încîntată să vadă un vechi prieten. Oricine poate să-ți spună unde e casa — e al doilea nostru sezon acolo.

— Mulțumesc.

Apoi, ca și cum ar fi întors o politețe:

— Ce mai face bunicul dumitale?

— E bine, am luat azi prînzul cu el.

— Un mare caracter, spuse Bloeckman grav. Un adevărat exemplu de american.

TRIUMFUL LETARGIEI

Anthony își găsi soția tolănită în hamacul de pe verandă, savurînd o limonadă și un sendviș cu roșii și purtînd o conversație aparent voioasă cu Tana despre una din complicatele teme ale acestuia.

— În țara mea – Anthony recunoscuse prefața lui invariabilă – oamenii bătrîne mănîncă orez că nu au. Nu poți mănîncă ce nu ai.

Dacă naționalitatea lui nu ar fi fost descurajant de vizibilă, ai fi putut crede că își dobîndise cunoștințele despre țara lui natală la o școală primară din America.

După ce asiaticul fu gonit în bucătărie, Anthony o întrebă pe Gloria despre noutăți.

— E în regulă, îl anunță ea zîbind larg. Iar eu am fost și mai surprinsă decît tine.

— Nu există nici o îndoială?

— Nici una! N-are cum!

Se bucurară împreună, din nou voioși și iresponsabili. Apoi el îi spuse despre ocazia de a merge în străinătate și că aproape că îi era rușine să refuze.

— Ce crezi *tu*? Spune-mi sincer.

— Păi, Anthony! Vrei să pleci? Fără mine?

Fața lui se crispă – totuși, își dădu seama, la întrebarea soției sale, că deja era prea tîrziu. Brațele ei dulci și acaparatoare îl înlănțuiau, pentru că el luase acele decizii în camera din Plaza, anul trecut. Acesta era un anacronism, din epoca în care astfel de visuri erau posibile.

— Gloria, minți el într-un avînt de înțelegere, bineînțeles că nu. Mă gîndeam că poți veni ca infirmieră sau ceva asemănător.

Se întrebă, prost dispus, dacă bunicul său ar fi de acord cu așa ceva.

În timp ce ea zîbea el își dădu seama din nou cît de frumoasă era, o fată superbă, de o prospețime miraculoasă și cu ochii sinceri. Ea îi acceptă sugestia cu pasiune, privind-o ca pe un soare în razele căruia se scâldea. Visa la intriga extraordinară a unei aventuri de război.

După cină, plictisită deja de subiect, începu să caște. Nu mai voia să discute, ci doar să citească *Penrod*, lungită pe canapea, pînă cînd spre miezul nopții adormi. Dar Anthony, după ce o duse în brațe, romantic, în dormitor, rămase treaz, meditînd la ziua aceea, puțin supărat pe ea și puțin frustrat.

— Ce aș putea să fac? începu el la micul dejun. Sîntem deja căsătoriți de un an și n-am făcut altceva decît să ne fîțîim peste tot, fără să ne iasă prea bine nici rolul de oameni care se distrează.

— Da, ar trebui să faci ceva, aprobă ea, fiind într-o dispoziție plăcută și comunicativă.

Nu era prima astfel de discuție, dar cum ele se învîrteau, de regulă, în jurul lui Anthony ca protagonist, avea obiceiul să le evite.

— Nu că aş avea remuşcări etice faţă de muncă, continuă el, însă bunicul poate să moară mâine sau să mai trăiască zece ani. Între timp trăim peste venitul nostru şi tot ce putem arăta e o maşină de fermier şi câteva haine. Ținem un apartament în care stăm doar trei luni pe an şi o casă mică şi veche în mijlocul pustiului. Ne plictisim des şi totuşi nu facem nici un efort să cunoaştem pe altcineva în afara aceluiaşi oameni care bîntuie vara prin California, în haine sport şi aşteptînd ca familiile lor să moară.

— Cît te-ai schimbat! remarcă Gloria. Odată mi-ai spus că nu înţelegi de ce un american n-ar putea lenevi graţios.

— Păi, la naiba, atunci nu eram căsătorit. Mentea mea de atunci funcţiona la capacitate maximă, acum se învîrte la nesfîrşit ca o roată dinţată care nu mai are de ce se agăţa. De fapt, cred că dacă nu te întâlneam pe tine *aş fi făcut* ceva. Dar tu faci distracţia să pară atît de subtil atrăgătoare...

— O, acum e vina mea...

— Nu asta am vrut să spun, ştii foarte bine. Dar uite că am aproape douăzeci şi şapte de ani şi...

— O, îl întrerupse ea vexată, mă oboseşti! Vorbeşti de parcă eu aş avea ceva împotriva sau te-aş împiedica!

— Discutam doar, Gloria. Nu pot discuta...

— Credeam că eşti suficient de puternic să-ţi rezolvi...

— ...ceva cu tine fără să...

— ...problemele fără să apelezi la mine. *Spui* tot timpul că te apuci de lucru. Mie mi-ar prinde foarte bine mai mulţi bani, dar *eu* nu mă plîng. Te iubesc şi dacă lucrezi, şi dacă nu.

Ultimele ei cuvinte erau blînde ca zăpada proaspătă pe pămîntul tare. Dar pe moment nici unul nu era atent la celălalt – fiecare era preocupat să îşi lustruiască şi să îşi desăvîrşească atitudinea.

— Am lucrat puţin.

Anthony făcuse imprudenţa să îi ofere un nou material. Gloria rîse, împărţită între încîntare şi dispreţ; îi detesta sofistica, dar în acelaşi timp îi admira nonşalanţa. Nu l-ar fi acuzat niciodată că e un leneş, dacă el ar fi făcut-o sincer, din convingerea că nu merită să faci nimic.

— Lucrat! pufni ea. O, sărmanul de tine! Cacealmist ce eşti! Lucrat – asta înseamnă aranjarea la nesfîrşit a biroului şi a veiozei, ascuţirea la nesfîrşit a creioanelor şi „Gloria, nu mai cînta!“ şi „Te rog, ţine-l pe afurisitul de Tana la distanţă de mine“ şi „Lasă-mă să-ţi citesc prima frază“ şi „Nu o să termin prea curînd, Gloria, aşa că nu mă aştepta, du-te să te culci“ şi un enorm consum de ceai şi cafea. Şi asta e tot. După o oră scîrţîitul creionului nu se mai aude şi eu vin să mă uit. Tu ai scos o carte şi „verifici“ ceva. Apoi citeşti. Apoi caşti, după care vii în pat şi începi să te zvîrcoleşti, pentru că eşti plin de cafeină şi nu poţi dormi. Peste două săptămîni spectacolul o ia de la capăt.

Anthony reuşi cu mare greutate să îşi păstreze o umbră zdrenţuită de demnitate.

— Asta e *puţin* exagerat. Ştii *al naibii* de bine că am reuşit să vînd un eseu la *The Florentine* – care a atras interesul, dat fiind tirajul ziarului. Şi, în plus, ştii foarte bine că am stat pînă la cinci dimineaţa înainte să-l termin.

Gloria rămase tăcută, dându-i fir. Iar dacă el nu se spînzură cu acesta, în mod sigur ajunsese la capătul lui.

— Cel puțin, concluzionă el ezitant, sînt cît se poate de dispus să fiu corespondent de război.

Dar așa era și Gloria. Amîndoi erau doritorinerăbdători; se asigurară unul pe celălalt de asta. Seara se termină într-o efuziune de sentimente, cu ei doi discutînd despre starea proastă de sănătate a lui Adam Patch și despre iubirea cu orice preț.

— Anthony, strigă ea într-o zi peste balustradă, e cineva la ușă!

Anthony, care lenevea în hamacul de pe veranda dinspre sud, ocoli alene casa pînă în față. O mașină străină, mare și impunătoare, stătea la capătul aleii, ca un gîndac imens, melancolic. Un bărbat într-un costum ușor de mătase, cu pălărie asortată, îl strigă.

— Salut, Patch. Am venit în vizită.

Era Bloeckman; ușor schimbat în bine, ca de obicei, cu o intonație mai subtilă și o nonșalanță mai convingătoare.

— Mă bucur foarte mult că ai venit.

Anthony strigă către o fereastră încadrată de iederă.

— *Glor-i-a!* Avem un musafir.

— Sînt în cadă, răspunse ea politicos.

Cei doi bărbați zîmbiră înțelegători față de alibiul ei.

— Coboară imediat. Hai pe verandă. Vrei ceva de băut? Gloria își petrece cel puțin o treime din zi în cadă.

— Păcat că nu locuiește în Sound.

— Nu ne permitem.

Fiind vorba de nepotul lui Adam Patch, Bloeckman luă asta ca pe o glumă. După un sfert de oră de vorbe de duh oarecare, Gloria apăru, proaspătă și sclipitoare în rochia galbenă, însuflețind atmosfera.

— Aș vrea să fiu vedetă de cinema, anunță ea. Am auzit că Mary Pickford cîștigă un milion de dolari pe an.

— Ai putea, să știi, spuse Bloeckman. Cred că ai arăta foarte bine în film.

— M-ai lăsa, Anthony? Dacă aș juca doar roluri ușoare?

În timp ce conversația continua în acest ritm artificial, Anthony se gîndi că, odată, pentru el și Bloeckman această fată fusese cea mai tonică și stimulantă personalitate – iar acum stăteau toți trei ca niște mecanisme date cu prea multă vaselină, fără entuziasme, frică sau conflicte, mici statuete emailate gros, ferite de bucurie într-o lume în care moartea și războiul, emoțiile brute și sălbăticia nobilă acopereau un continent cu fumul terorii.

Imediat îl va chema pe Tana și vor turna în ei înșiși otrava delicată și veselă care le va readuce, pentru moment, entuziasmul plăcut al copilăriei, cînd fiecare față din mulțime purta sugestia unor

splendide și importante întâmplări avînd loc undeva, într-un scop măreț și misterios... Viața nu era nimic mai mult decît această după-amiază de vară; vîntul ușor clătînd gulerul de dantelă al rochiei Gloriei; amorțeala înăbușită a verandei... Toți păreau intolerabil de țepeni, lipsiți de orice iminență romantică a acțiunii. Chiar și frumusețea Gloriei avea nevoie de emoții sălbatice, de tensiune, de moarte...

— ...săptămîna următoare, în orice zi, îi spunea Bloeckman Gloriei. Poftim, ia cartea asta de vizită.

Ce fac ei e să-ți dea o probă de 100 de metri de film, din care își pot da seama destul de bine.

— Ce zici de miercuri?

— Miercuri e foarte bine. Sună-mă și o să merg eu cu tine...

Era deja în picioare, dînd mîna cu ei rapid – apoi, din mașina lui nu mai rămăsese decît o nălucă de praf, în josul drumului. Anthony se întoarse spre soția lui, uimit.

— Gloria!

— N-o să te superi dacă dau o probă, Anthony. Doar o probă? *Oricum* trebuie să merg în oraș miercuri.

— Dar e o prostie! Doar nu vrei să te apuci de cinema – să te învîrți toată ziua prin studiouri, cu tot felul de coriști de doi bani.

— Parcă Mary Pickford se învîrte prin studiouri!

— Nu toată lumea e Mary Pickford.

— Nu înțeleg ce-ai putea avea împotriva să dau *o probă*.

— Totuși am. Urăsc actorii.

— Oh, mă obosești. Crezi că mă distrez de minune moțăind pe veranda asta blestemată?

— Nu te-ar deranja, dacă m-ai iubi.

— Bineînțeles că te iubesc, spuse ea înjghebîndu-și rapid pledoaria. Tocmai de asta nu suport să te văd lîncezind și spunînd că ar trebui să lucrezi. Poate că dacă m-aș ocupa de asta o vreme, te-aș stimula să faci și tu ceva.

— Nu e decît dorința ta de distracție, nimic altceva.

— Poate că așa e! Dar e o dorință absolut normală, nu crezi?

— Păi, îți spun doar un lucru. Dacă te apuci de cinema, eu mă duc în Europa.

— N-ai decît să te duci! Nu *eu* te opresc!

Ca să-i arate că nu-l oprește, ea începu să plîngă melancolic. Fiecare își strunea armata de sentimente – cuvinte, săruturi, mîngîieri, autoînvinuiri. Nu ajunseră nicăieri. Inevitabil, nu ajunseră nicăieri. În cele din urmă, într-o gigantică explozie emoțională, fiecare dintre ei se așeză și scrise o scrisoare. Anthony către bunicul său, iar Gloria către Bloeckman. Era un triumf al letargiei.

Într-o zi de la începutul lui iulie, Anthony, întors după o amiază în New York, o strigă pe Gloria. Neprimind nici un răspuns, se gîndi că doarme și se duse în cămară, după unul din sendvișurile mici

care erau întotdeauna pregătite pentru ei. Îl găsi pe Tana așezat la masa din bucătărie, în fața unei mari varietăți de nimicuri – cutii de trabucuri, cuțite, creioane, capace de cutii și câteva bucăți de hîrtie acoperite cu desene și diagrame complicate.

— Ce Dumnezeu faci? întrebă Anthony curios.

Tana rînji politicos.

— Arăt la tine, exclamă el entuziast. Explic...

— Faci o cușcă pentru cîine?

— Nu, domnu'. Fac mașinărie de scris.

— Mașină de scris?

— Da, domnu'. Mă gîndesc, tot timpul mă gîndesc, stau în pat și gîndesc la mașinăria de scris.

— Deci te-ai gîndit să faci una, nu?

— Așteaptă. Explic.

Ciugulind din sendviș, Anthony se rezemă alene de chiuvetă. Tana deschise și închise gura de cîteva ori, ca și cum i-ar fi testat capacitatea de acțiune. Apoi începu repezit:

— Gîndeam – mașinăria – are, o, multe multe multe multe *lucru*. O, multe multe multe multe.

— Multe taste. Înțeleg.

— Nuu! *Ba da* – tastă! Multe multe multe multe literă. Așa, a-b-c.

— Da. Ai dreptate.

— Așteaptă. Explic.

Își schimonosi fața, într-un efort suprem de a se exprima:

— Am gîndit – multe cuvinte – același sfîrșit. Ca i-n-g.

— Sigur. Sînt o grămadă.

— Așa că – fac – scrie – repede. Nu așa multe literă.

— E o idee excelentă, Tana. Scutește timp. O să faci o avere. Apeși o tastă și îți apare „ing“. Sper să-ți iasă.

Tana rîse disprețuitor.

— Așteaptă. Explic...

— Unde e doamna Patch?

— Ea afară. Așteaptă, explic...

Își schimonosi din nou fața.

— Mașinăria *mea*...

— Unde e?

— Aici – fac.

Arătă spre grămada de nimicuri de pe masă.

— Vreau să spun doamna Patch.

— Ea afară.

Apoi spuse liniștitor:

— Ea înapoi înainte ora cinci, ea spune.

— S-a dus în oraș?

— Nu. Plecat înaintea prînz. Mers domnul Bloeckman.

Anthony îl privi fix.

— A ieșit cu domnul Bloeckman?

— Ea înapoi ora cinci.

Anthony ieși din bucătărie fără un cuvînt, în timp ce în urma lui se auzea un „Explic...” dezamăgit. Dumnezeu, deci asta era ideea Gloriei de distracție! Avea pumnii strînși; într-o clipă, se adusesse singur într-o stare de extremă indignare. Se duse la intrare și se uită afară; nu se vedea nici o mașină, iar ceasul său arăta cinci fără patru minute. Se repezi spre capătul aleii cu energie furioasă – pînă la curba aflată la o depărtare de doi kilometri nu se vedea nici o mașină – sau... dar nu, era vechitura unui fermier. Apoi, într-o încercare lipsită de orice demnitate de a redeveni demn, se repezi înapoi la adăpost la fel de repede cum se repezise afară.

În timp ce se plimba înapoi și încolo prin living, începu să repete furios discursul pe care urma să i-l țină cînd se întorcea...

„Deci asta e dragostea!“, ar fi început – nu, suna prea mult ca expresia „Deci asta e casa ta!“. Trebuia să fie demn, afectat, rănit. Oricum – „Deci asta faci *tu* cînd eu trebuie să merg să bat tot orașul cu treabă. Nici nu e de mirare că nu pot să scriu! Nici nu e de mirare că nu îndrăznesc să te scap din priviri!“. Se încălzise acum; trecu mai departe. „Lasă-mă să-ți explic ceva“, continuă el, „să-ți explic ceva...“. Se opri, cu impresia că propriile cuvinte îi sună cunoscut; apoi își dădu seama, era acel „explic“ al lui Tana.

Totuși, lui Anthony nu-i veni să rîdă și nici nu i se păru că e absurd. În imaginația lui frenetică, era deja șase – șapte – opt, și ea nu mai venea! Găsind-o plictisită și nefericită, Bloeckman o convinsese să meargă cu el în California...

În fața casei se auziră zgomote, apoi un „Hei, Anthony!“ voios, iar el se ridică tremurînd, aproape fericit să o vadă apropiindu-se zglobiu pe alee. În urma ei venea Bloeckman, cu pălăria în mîină.

— Dragul meu! strigă ea. Am făcut cea mai frumoasă călătorie – prin tot statul New York!

— Eu trebuie să plec spre casă, spuse Bloeckman aproape imediat. Mi-ar fi plăcut să fiți amîndoi acasă cînd am venit.

— Îmi pare rău că nu eram, răspunse Anthony sec.

După ce plecă Bloeckman, Anthony ezită. Din inima lui dispăruse frica, totuși simțea că ar fi fost moral să-i facă anumite reproșuri. Gloria îi rezolvă nehotărîrea.

— Știam că n-o să te superi. A venit chiar înainte de prînz, spunînd că trebuie să meargă în Garrison cu treabă și dacă nu merg cu el. Părea atît de singur, Anthony. Și eu am condus tot drumul.

Anthony se prăbuși apatic într-un fotoliu, cu mintea epuizată – epuizată de nimic, de orice, de

întreaga greutate a lumii, pe care el nu alesese niciodată s-o poarte. Era neputincios în privința asta, cum fusese întotdeauna. Fiind una dintre acele personalități care, în ciuda frazelor lor, sînt incoerente, părea să nu fi moștenit decît imensa tradiție a eșecului uman – asta și simțul morții.

— Presupun că nu-mi pasă, răspuse el.

Trebuie să fii deschis față de astfel de lucruri, iar Gloria, fiind tînără, fiind frumoasă, trebuia să aibă unele privilegii rezonabile. Totuși, îl măcina faptul că nu reușește să înțeleagă.

IARNA

Ea se rostogoli pe spate și rămase un moment nemișcată, în patul larg, privind cum soarele de februarie se strecoară prin ultimul filtru al ferestrelor caroiate ale camerei. O vreme nu-și dădu seama prea bine unde se află și ce se întîmplase cu o zi înainte, sau cu o zi înaintea acesteia. Apoi, ca un pendul oprit, memoria începu să-și măsoare din nou povestea, recuperînd cîte o felie densă de timp pînă cînd Gloriei îi fu restituită întreaga viață.

Putea auzi, acum, respirația greoaie a lui Anthony, de lîngă ea; putea simți mirosul de whisky și de fum de țigară. Observă că nu are control complet asupra mușchilor; cînd se mișca, nu era o acțiune sinuoasă, cu tensiunea distribuită ușor în tot corpul – era un efort colosal al sistemului ei nervos, ca și cum, de fiecare dată, s-ar fi hipnotizat singură să îndeplinească o acțiune imposibilă...

Era în baie, spălîndu-se pe dinți pentru a scăpa de acel gust intolerabil; apoi din nou în pat, ascultînd zornăitul cheilor lui Bounds în ușa de la intrare.

— Trezește-te, Anthony, spuse ea ascuțit.

Se urcă în pat lîngă el și închise ochii.

Aproape ultimul lucru pe care și-l amintea era o conversație cu domnul și doamna Lacy. Doamna Lacy spusese: „Sînteți siguri că nu vreți să vă chemăm un taxi?“, iar Anthony răspunsese că presupunea că pot merge foarte bine pe jos pînă pe Fifth Avenue. Apoi amîndoi încercaseră, imprudent, să se încline și se prăbușiseră absurd peste un batalion de sticle goale de lapte, chiar în fața ușii. Trebuie să fi fost cel puțin douăzeci de sticle de lapte stînd cu gurile deschise în întuneric. Gloria nu-și putea imagina nici o explicație plauzibilă pentru acele sticle. Poate că fuseseră atrase de muzica din casa Lacy și se grăbiseră, uimite și cu gurile căscate, să vadă distracția. Oricum, ele ieșiseră cel mai prost – deși Gloria și Anthony păreau că nu o să mai reușească să se ridice, așa se rostogoleau obiectele perverse...

Totuși, găsiseră un taxi. „Mi s-a stricat aparatul de marcat, vă costă un dolar jumate pînă acasă“, spusese șoferul. „Păi“, răspunsese Anthony, „eu sînt tînărul Packy McFarland și, dacă vii aici, te bat de te las lat“. În acel moment omul plecase fără ei. Probabil găsiseră alt taxi, pentru că erau în apartamentul lor...

— Cît e ceasul?

Anthony se ridicase în pat, uitându-se fix spre ea cu precizia unei bufnițe.

Asta era, evident, o întrebare retorică. Gloria nu-și putea închipui nici un motiv pentru care ea ar fi trebuit să știe cât e ceasul.

— Doamne, mă simt ca dracu', murmură Anthony letargic.

Se relaxă și căzu la loc, pe spate.

— Ah, să vină doamna cu coasa!

— Anthony, cum am ajuns pînă la urmă acasă noaptea trecută?

— Taxi.

— Ah!

Apoi, după o pauză:

— Tu m-ai dus în pat?

— Nu știu. S-ar părea că tu m-ai dus *pe mine* în pat. Ce zi e?

— Marți.

— Marți? Sper că așa e. Dacă e miercuri, trebuie să încep să lucrez în locul ăla idiot. Să fiu acolo la nouă sau altă oră din asta absurdă.

— Întreabă-l pe Bounds, sugeră ea încet.

— Bounds! strigă el.

Bounds se apropie pe hol cu pași rapizi și apăru în semiîntunericul ușii – o voce serioasă, tonică, dintr-o lume pe care, în ultimele două zile, părea că o părăsiseră pentru totdeauna.

— Ce zi e, Bounds?

— 22 februarie, cred, domnule.

— Voiam să zic ce zi a săptămînii.

— Marți, domnule.

— Mulțumesc.

Iar după o pauză:

— Sînteți gata pentru micul dejun, domnule?

— Da, și, Bounds, înainte să-l aduci, poți să umpli o carafă cu apă și să o pui aici, lîngă pat? Mi-e puțin sete.

— Da, domnule.

Bounds se retrase sobru și demn pe hol.

— Ziua lui Lincoln, afirmă Anthony fără entuziasm, sau a Sfîntului Valentin sau a altcuiva. Cînd ne-am apucat de petrecerea asta dementă?

— Duminică seara.

— După rugăciune? sugeră el sardonice.

— Am alergat prin tot orașul cu șaretele alea, iar Maury stătea lîngă vizitiul lui, nu-ți mai amintești?

Apoi ne-am întors acasă și el a încercat să prăjească niște șuncă... s-a întors din bucătărie cu cîteva

rămășițe arse, insistînd că erau „exact cît trebuie de crocante“.

Rîseră amîndoi, spontan, dar cu o oarecare dificultate, și, sînd întinși unul lîngă celălalt, trecură în revistă lanțul de evenimente care luase sfîrșit în această dimineată haotică și ruginită.

Erau la New York de aproape patru luni, de cînd la țară se făcuse prea rece, la sfîrșitul lui octombrie. Renunțaseră să meargă în California anul acesta, în parte din lipsa banilor, în parte gîndindu-se să meargă în străinătate, dacă acest război interminabil, care acum intra în al doilea an, ar fi luat sfîrșit în timpul iernii. În ultimul timp venitul lor își pierduse elasticitatea; nu mai putea fi întins, să acopere capricii voioase și extravagante plăcute, iar Anthony petrecuse multe ore confuze și supărătoare deasupra unor hîrtii pline de cifre, făcînd bugete remarcabile care lăsau marje enorme pentru „distracții, călătorii etc.“ și încercînd să aloce, măcar aproximativ, cheltuielile lor trecute.

Își aminti de vremea în care, mergînd la o „petrecere“ cu cei doi prieteni ai săi, el și Maury plăteau invariabil mai mult decît partea lor de cheltuieli. Cumpărau biletele la teatru sau se certau pentru nota de plată de la cină. Așa părea normal; Dick, cu naivitatea lui și cu uimitorul său rezervor de informații despre el însuși, fusese un personaj distractiv, aproape infantil – bufon regal pentru Majestățile Lor. Dar asta nu mai era valabil. Acum Dick avea întotdeauna bani; Anthony era cel care îi distra acum, între anumite limite – mai puțin la anumite petreceri sălbatice, cu intrare, unde vinul curgea în valuri – și tot el era cel care a doua zi dimineată lua un aer solemn și îi spunea Gloriei, disprețuitoare și dezgustată, că „data viitoare trebuie să fie mai atenți“.

În cei doi ani de la publicarea *Amantului demon*, Dick cîștigase peste 25 000 de dolari, cei mai mulți în ultima perioadă, cînd plata scriitorilor crescuse fără precedent, ca urmare a poftii vorace a industriei cinematografice pentru intrigi. Primea 700 de dolari pentru fiecare povestire, la acea vreme o sumă destul de mare pentru cineva atît de tînăr – nu avea nici treizeci de ani –, iar pentru fiecare din cele care conțineau destulă „acțiune“ (săruturi, împușcături, sacrificii) pentru film, primea încă 1 000. Poveștile lui variau; toate aveau o doză de vitalitate și un anumit tip de pasiune, dar nici una nu avea personalitatea *Amantului demon*, iar pe cîteva dintre ele Anthony le considera pur și simplu ieftine. Astea, explica Dick cu severitate, erau ca să-și lărgească publicul. Oare nu era adevărat că oameni care ajunseseră la adevărata faimă, de la Shakespeare la Mark Twain, apelaseră atît la cei mulți, cît și la cei aleși?

Deși Anthony și Maury nu erau de acord, Gloria îi spuse să-i dea înainte și să facă atîția bani cîți poate – oricum, ăsta era singurul lucru care conta...

Ceva mai plinuț, mai temperat și mai amabil decît înainte, Maury se dusese să lucreze în Philadelphia. Venea la New York o dată sau de două ori pe lună și, cu aceste ocazii, parcurgeau toți patru traseele obișnuite, de la restaurant la teatru și apoi la Frolic sau, poate, la îndemnurile mereu curioasei Gloria, în una din pivnițele din Greenwich Village, celebre în perioada modei furioase, dar efemere a „noului val poetic“.

În ianuarie, după multe monologuri adresate reticentei sale soții, Anthony se hotărî să „se apuce de

ceva“, cel puțin pentru iarnă. Voia să-i facă pe plac bunicului său și chiar, într-o anumită măsură, să vadă cum i se pare lui însuși. Descoperi, după câteva vizite semisociale de tatonare, că angajatorii nu erau interesați de un tânăr care voia doar „să încerce ceva pentru vreo câteva luni“. Ca nepot al lui Adam Patch, era primit oriunde cu evidentă curtoazie, dar bătrînul era acum fumat – perioada lui de glorie, mai întîi ca „opresor“, apoi ca emancipator al celor de jos, fuseseră cei douăzeci de ani dinaintea pensionării lui. Anthony chiar întîlni cîțiva tineri care aveau convingerea că Adam Patch murise de ceva timp.

În cele din urmă se duse la bunicul lui și îi ceru sfatul, care fu acela de a intra în domeniul obligațiunilor ca vînzător, o sugestie anostă pentru Anthony, dar pe care, pînă la urmă, decise s-o urmeze. Banii lichizi manipulați cu îndemînare exercitau întotdeauna o fascinație certă, în timp ce aproape orice aspect al producției era insuportabil de plictisitor. Se gîndi la jurnalism, dar programul nu era potrivit unui om însurat. Se delectă apoi imaginîndu-se fie editor al unei reviste de idei sclipitoare, un *Mercur de France* american, fie ca strălucit producător de comedii satirice și spectacole de revistă pariziene. Oricum, apropierea de aceste din urmă caste părea păzită de secrete profesionale. Oamenii pătrundeau în ele pe cărările ocolite ale scrisului și actoriei. Era imposibil, la modul palpabil, să ajungi la o revistă dacă nu fusesseși deja la una.

Așa că în cele din urmă se duse, cu o scrisoare din partea bunicului său, în acel Sanctum Americanum în care președintele companiei Wilson, Hiemer and Hardy stătea la biroul său ordonat, și ieși de acolo angajat. Trebuia să înceapă pe 23 februarie.

Pentru a sărbători această ocazie măreață plănuse petrecerea de două zile, din moment ce, spunea el, după ce începea să lucreze trebuia să se culce devreme în timpul săptămîinii. Maury Noble sosise din Philadelphia într-o vizită care avea ceva de-a face cu o întîlnire cu cineva din Wall Street (și cu care, pînă la urmă, nu se mai întîlnise), iar Richard Caramel fusese pe jumătate convins, pe jumătate păcălit să li se alăture. Acceptaseră să meargă la o nuntă elegantă în aer liber, iar seara intervenise deznodămîntul: depășindu-și limita ei obișnuită de patru cocteiluri repartizate la intervale riguroase, Gloria îi trăsese după ea, ca o bacantă mai veselă și mai fericită decît văzuseră ei vreodată, dînd la iveală uimitoare cunoștințe despre pași de balet și cîntînd melodii pe care, mărturisi ea, le învățase de la bucătăreasa ei cînd avea 17 ani și era inocentă. De-a lungul serii le repetă din cînd în cînd, la cerere, cu o asemenea jovialitate, încît Anthony, departe de a se supăra, fu încîntat de această nouă sursă de distracție. Seara era memorabilă și din alte puncte de vedere – o lungă conversație dintre Maury și un crab defunct, pe care îl trăgea după el cu o sfoară, referitoare la faptul dacă crabul era sau nu familiarizat cu binomul lui Newton, și cursa deja pomenită a celor două șarete, avînd ca public umbrele impunătoare de pe Fifth Avenue, terminată cu o fugă încîlcită prin întunericul din Central Park. În cele din urmă, Gloria și Anthony merseseră în vizită la doi tineri nebunatici proaspăt căsătoriți – familia Lacy –, unde căzuseră peste sticlele de lapte.

Acum era dimineață – trebuiau să calculeze banii cheltuiți ici și colo, în cluburi, magazine și restaurante. Trebuiau să aerisească mirosul umed, stătut, de vin și țigară din camera înaltă și albastră din

față, să măture cioburile de sticlă și să scoată petele de pe fotolii și canapele; să-i dea lui Bounds costume și rochii de trimis la curățătorie și, în cele din urmă, să-și scoată trupurile sufocate și pe jumătate febrile și sufletele deprimare și oboșite în aerul răcoros de februarie, astfel încât viața să poată continua, iar compania Wilson, Hiemer and Hardy să beneficieze de serviciile unui tânăr plin de vigoare a doua zi la nouă dimineața.

— Îți amintești, strigă Anthony din baie, când Maury s-a dat jos la intersecția dintre One Hundred și 10th Street și a făcut pe agentul de circulație, semnalându-le șoferilor să treacă sau să dea înapoi? Probabil au crezut că e un detectiv particular.

După fiecare amintire râdeau amândoi dezlînat, nervii lor suprasolicitați răspunzînd la fel de prompt și de scrîșnit în fața veseliei ca și în fața deprimării.

În fața oglinzii, Gloria admira prospețimea și culoarea splendidă a feței ei – parcă n-ar fi arătat niciodată mai bine, deși o durea stomacul și avea o migrenă cumplită.

Zilele treceau încet. Mergînd cu taxiul spre bancă, pentru a împrumuta niște bani, Anthony descoperi că mai avea doar doi dolari în buzunar, adică exact costul călătoriei, dar simțea că, în acea după-amiază anume, nu ar fi suportat să ia metroul. Cînd aparatul de marcat ajungea la această limită trebuia să coboare și să o ia pe jos.

Asta îl făcu să viseze cu ochii deschiși, cum i se întîmpla adesea... În acest vis el descoperi că aparatul de marcat mergea prea repede – șoferul necinstit îl măsluise. Ajunge calm la destinație și, nonșalant, îi întinde taximetristului exact cît îi datora. Acesta sare la bătaie, dar înainte să apuce să ridice mîinile Anthony îl năucește cu o lovitură fantastică. Iar cînd șoferul își revine, Anthony pășește repede în lateral și îl trimite definitiv la pămînt cu un croșeu la tîmplă.

...Acum era la tribunal. Judecătorul îi dăduse o amendă de 5 dolari, iar el nu avea nici un ban. Ar accepta tribunalul un cec din partea lui? Ah, dar tribunalul nu îl cunoștea. Ei bine, el s-ar fi putut identifica rugîndu-i să sune la el acasă.

...Așa și făcură. Da, la telefon era doamna Patch – dar cum știa ea că acest bărbat este soțul ei? Cum ar fi putut ști? Să o întrebe polițistul dacă își aduce aminte de sticlele de lapte...

Se aplecă în față grăbit și bătu în geam. Taxiul era doar la Brooklyn Bridge, dar aparatul arăta un dolar optzeci, iar Anthony nu ar fi omis niciodată bacșișul de zece procente.

Mai tîrziu, în acea după-amiază, se întoarse în apartament. Gloria fusese și ea în oraș – la cumpărături – și dormea, ghemuită pe un colț de canapea cu lucrurile adăpostite în siguranță la piept. Fața ei era la fel de senină ca aceea a unei fetițe, iar ghemul de lucruri pe care îl strîngea la piept era ca păpușa unui copil, un balsam puternic, grozav de vindecător pentru inima ei tulburată și copilăroasă.

Începînd cu această petrecere, mai ales cu rolul jucat de Gloria în ea, o schimbare importantă interveni în modul lor de viață. Atitudinea lor seniorială de a nu le păsa de nimic se schimbă peste noapte; de unde înainte era doar un principiu al Gloriei, deveni singura consolare și justificare a ceea ce alegeau să facă și a ceea ce decurgea de aici. Să nu le pară rău, să nu irosească un singur suspin de regret, să trăiască în conformitate cu un cod al onoarei clar unul față de celălalt și să caute fericirea clipei cu maximă pasiune și perseverență.

— Nimănui nu-i pasă de noi, Anthony, îi spuse ea într-o zi. Ar fi ridicol să mă port ca și cum aș simți că am vreo obligație față de lume, iar să-mi fac griji din cauza a ceea ce cred ceilalți despre mine pur și simplu *nu vreau*, asta e tot. De cînd eram mică, la școala de dans, eram criticată de mamele celorlalte fete care nu aveau la fel de mult succes ca mine și întotdeauna am privit criticile ca pe un fel de omagiu invidios.

Asta veni după o petrecere de la Boul' Mich', unde Constance Merriam o văzuse într-un grup de patru oameni foarte binedispuși. „Ca veche prietenă de școală“, Constance Merriam s-a simțit obligată să o invite a doua zi la prînz ca să-i comunice cît de greșit i se părea ei asta.

— I-am spus că nu înțeleg de ce, îi zise Gloria lui Anthony. Eric Merriam e un fel de Percy Wolcott sublimat – îți aduci aminte de bărbatul din Hot Springs despre care ți-am povestit –, modul în care o respectă el pe Constance e să o lase acasă cu cusutul, copilul și cărțile ei, de fiecare dată cînd se duce la o petrecere care are toate șansele să nu fie deloc plictisitoare.

— I-ai spus asta?

— Absolut. Și i-am spus că ceea ce o deranjează de fapt e că mă distrez mai bine decît se distrează ea.

Anthony o aplaudă. Era nemaipomenit de mîndru de Gloria, mîndru de faptul că întotdeauna reușea să eclipseze orice altă femeie s-ar fi aflat la o petrecere, mîndru de faptul că bărbații erau întotdeauna fericiți să se distreze în grupurile agitate din jurul ei, fără să încerce niciodată altceva decît să se bucure de frumusețea și căldura vitalității ei.

Aceste „petreceri“ deveniră treptat principala sursă de distracție pentru ei. Încă îndrăgostiți, încă enorm de interesați unul de celălalt, descopereau totuși, pe măsură ce primăvara se apropia, că se plictiseau sînd seara în casă; cărțile nu erau realitate; vechea magie de a fi singuri dispăruse de mult – preferau să se plictisească la cine știe ce comedie muzicală stupidă sau să meargă la restaurant cu cele mai puțin interesante cunoștințe ale lor, atît timp cît existau suficiente cocteiluri încît conversația să nu devină complet insuportabilă. Un număr de tineri căsătoriți cu care fuseseră prieteni în școală sau la facultate, ca și o paletă diversă de tineri burlaci începură să se gîndească automat la ei de fiecare dată cînd simțeau nevoia de culoare și spontaneitate, astfel că rar venea o zi fără un apel telefonic, fără un „Mă întrebam ce faceți diseară“. Soțiile, de regulă, se temeau de Gloria; ușurința cu care ocupa centrul scenei, modul inocent, și totuși tulburător în care capta atenția soților – aceste lucruri le duceau instinctiv către o atitudine de profundă neîncredere, accentuată de faptul că Gloria răspundea cu mare

greutate intimităților venite dinspre o femeie.

În miercură respectivă din februarie Anthony se duse la sediul impunător al Wilson, Hiemer and Hardy și ascultă instrucțiunile numeroase, dar vagi oferite de un tânăr energic cam de vârsta lui, pe nume Kahler, care avea o meșă blondă pieptănată sfidător în sus, deasupra frunții, și care, atunci când se prezentă ca secretar asistent, lăsă impresia că această funcție era un omagiu adus capacităților sale excepționale.

— Vei descoperi că aici există două tipuri de oameni, îi spuse el. Există cel care ajunge secretar asistent sau trezorier și își vede numele scris pe lista noastră de aici înainte să împlinească treizeci de ani și există cel care își vede numele acolo la patruzeci și cinci de ani. Cel din urmă rămîne acolo pentru totdeauna.

— Iar cel care își vede numele acolo după treizeci de ani? întrebă Anthony politicos.

— Păi, ajunge aici, înțelegi.

Arată cu degetul spre lista cu vicepreședinți asistenți.

— Sau poate ajunge președinte, secretar sau trezorier.

— Iar cei de acolo?

— Aceia? A, aceia sînt membrii consiliului – oamenii cu capitalul.

— Înțeleg.

— Acum, continuă Kahler, unii consideră că oamenii vin aici mai devreme sau mai tîrziu în funcție de faptul dacă au sau nu facultate. Dar se înșală.

— Înțeleg.

— Și eu am fost la facultate; Buckleigh, promoția 1911, dar când am ajuns pe Wall Street mi-am dat imediat seama că lucrurile care îmi vor fi aici de ajutor nu sînt fandoselile învățate la facultate. De fapt, a trebuit să-mi scot din cap o grămadă de fandoseli.

Anthony nu se putea abține să nu se întrebe ce fel de „fandoseli“ învățase acesta la Buckleigh în 1911. O senzație irepresibilă că era ceva de genul broderiei îl urmări pînă la sfîrșitul discuției.

— Îl vezi pe cel de acolo?

Kahler arată spre un bărbat încă tânăr, cu păr grizonant atrăgător, stînd la un birou de mahon.

— Acela e domnul Ellinger, prim-vicepreședinte. A fost peste tot, le-a văzut pe toate; are o educație foarte bună.

Anthony încercă în zadar să-și imagineze romantismul finanțelor; nu se putea gîndi la domnul Ellinger decît ca la unul dintre cei care cumpărau acele serii impunătoare, legate în piele, din Thackeray, Balzac, Hugo și Gibbon, care tapetau pereții marilor librării.

Pe parcursul lunii umede și deprimante a lui martie Anthony se pregăti să devină agent de vînzări. Lipsit de entuziasm, nu era capabil să vadă zarva și agitația din jurul lui decît ca pe un mediu lipsit de sens zbatîndu-se pentru un obiectiv greu de înțeles, căruia doar casele rivale ale lui Frick și Carnegie de pe Fifth Avenue îi dădeau o dimensiune tangibilă. Faptul că acești vicepreședinți și membri ai

consiliului plini de importanță puteau fi părinții acelor „cei mai buni tineri“ pe care îi văzuse la Harvard și se părea absurd.

Mînca în sala de mese de la etaj a angajaților, cu bănuiala sîcîitoare că i se făcea o favoare și întrebîndu-se, de-a lungul primei săptămîni, dacă tinerii funcționari, unii dintre ei inteligenți și îngrijiți, de-abia ieșiți din facultate, trăiau cu speranța arzătoare de a se îngrămădi pe acea bucată îngustă de carton înainte de catastrofica vîrstă de treizeci de ani. Conversația care se întrețese cu munca zilnică era, în mare, la fel. Cineva povestea cum își făcuse banii domnul Wilson, ce metodă folosise domnul Hiemer sau la ce mijloace recursese domnul Hardy. Cineva relua legendele vechi de cînd lumea, dar încă pasionante despre averile făcute la noroc pe Wall Street de „un măcelar“, de „un bărbier“ sau „un afurisit de curier, pe cuvîntul meu!“, iar apoi cineva vorbea despre afacerile momentului și dacă merita să riști pentru 100 000 pe an sau mai bine te mulțumeai cu 20 000. În anul care trecuse, unul dintre secretarii asistenți își investise toate economiile în Bethlehem Steel. Povestea spectaculosului său triumf, a aerului superior cu care își dăduse demisia și a palatului pe care și-l făcea acum în California era subiectul preferat în firmă. Simplul său nume dobîndise o semnificație magică, simbolizînd aspirațiile oricărui bun american. Se spuneau anecdote despre el – cum unul dintre vicepreședinți îl sfătuiseră să vîndă, la naiba, dar el rezistase, chiar cumpărînd pe scădere, „iar acum uite unde a ajuns!“.

În mod evident, așa era viața – un triumf nebulos care le lua ochii tuturor, o sirenă ispititoare făcîndu-i să fie mulțumiți cu salarii mici și cu improbabilitatea matematică a succesului lor final.

Lui Anthony perspectiva i se părea înspăimîntătoare. Simțea că, pentru a reuși aici, ideea succesului trebuie să îi cuprindă și să îi limiteze mintea. I se părea că elementul esențial al acestor oameni de la vîrf era credința lor că afacerile erau chiar miezul vieții. În condiții similare, încrederea în sine și oportunismul cîștigau în fața cunoștințelor tehnice; în mod evident, cu cît mai tehnică era munca, cu atît mai jos ajungea – așa că experții erau ținuți, cu îndemînare, acolo.

Hotărîrea lui de a sta seara acasă în timpul săptămîinii nu rezistă, iar în mai mult de jumătate din zile venea la slujbă cu o durere de cap sfișietoare și cu zgomotul oribil al metroului sunîndu-i în urechi ca un ecou îndepărtat al iadului.

Apoi, brusc, demisionă. Într-o luni rămase în pat toată ziua, iar seara tîrziu, copleșit de unul din acele atacuri capricioase de disperare cărora le cădea pradă periodic, scrise și puse la poștă o scrisoare către domnul Wilson, în care îi mărturisea că nu se consideră potrivit pentru muncă. Întorcîndu-se de la teatru cu Richard Caramel, Gloria îl găsi pe canapea, fixînd tăcut tavanul, mai deprimat și mai descurajat decît fusese vreodată, de la căsătoria lor încoace.

Ea ar fi preferat ca el să se lamenteze. Dacă el s-ar fi lamentat, ea i-ar fi făcut reproșuri dure, pentru că era foarte supărată, însă el doar stătea acolo, atît de nefericit încît ei îi era milă de el; îngenunchind, îl mîngîie pe cap, spunîndu-i că nu conta, că nimic nu conta atît timp cît ei se iubeau unul pe celălalt. Era ca în primul lor an, iar Anthony, simțind mîna ei răcoroasă și vocea catifelată ca însăși respirația lîngă urechea lui, deveni aproape vesel și începu să îi vorbească despre planuri de viitor. Înainte de a merge la

culcare chiar regretă, în tăcere, că se grăbise să-și pună la poștă demisia.

— Nu poți avea încredere într-o astfel de hotărîre, nici chiar atunci cînd totul pare putred, îi spusese Gloria. Suma tuturor hotărîrilor tale este cea care contează.

La mijlocul lui aprilie primiră o scrisoare de la agentul imobiliar din Marietta, care îi încuraja să ia casa gri pentru încă un an, cu o chirie ușor mărită, trimițîndu-le și un contract pe care ei ar fi trebuit să-l semneze. Timp de o săptămînă, scrisoarea și contractul zăcură, neglijate, pe biroul lui Anthony. Nu aveau nici o intenție să se întoarcă în Marietta. Locul acela îi obosea, iar vara trecută se plictisiseră în cea mai mare parte a timpului. În plus, mașina lor ajunsese un morman scîrțîitor de metal ipohondru, iar o mașină nouă nu era recomandabilă din punct de vedere financiar.

Semnară totuși contractul, din cauza altei petreceri, care dură patru zile și la care participară, într-un moment sau altul, mai mult de zece oameni; spre absoluta lor groază, îl semnară și îl trimiseră și, imediat după aceea, li se părea că aud casa gri, în sfîrșit malefică, lingîndu-și coastele albe și așteptînd să-i devoreze și pe ei.

— Anthony, unde e contractul? strigă ea alarmată într-o duminică dimineața, trează și revenită la realitate. Unde l-ai lăsat? Era aici!

Apoi își dădu seama unde e. Își aminti de petrecerea din casa gri pe care o plănuseră, în culmea exuberanței lor; își aminti camera plină de bărbați care, mai puțin exuberanți, nu le dădeau prea multă atenție, și pe Anthony lăudînd izolarea casei gri, atît de retrasă încît nu conta cîtă gălăgie se făcea înăuntru. Apoi Dick, aflat în vizită la ei, strigă entuziasmat că era cea mai frumoasă căsuță imaginabilă și că ar fi fost proști să n-o ia pentru încă o vară. Fusesse destul de ușor să înceapă să-și imagineze cît de călduros și pustiu urma să fie orașul, și cît de răcoros și divin era farmecul Mariettei. Anthony luase contractul, fluturîndu-l sălbatic, văzu că Gloria pare să fie de acord și, cu un ultim acces de hotărîre locvace, în timpul căruia toți bărbații promisera, cu strîngeri de mînă solemne, să îi viziteze...

— Anthony, strigă ea, l-am semnat și l-am trimis.

— Ce?

— Contractul!

— Cum naiba!

— Oh, Anthony!

În vocea ei se simțea o nefericire nesfîrșită. Pentru vara aceea, pentru eternitate, își construiseră o închisoare. Părea să lovească în ultimele rădăcini ale stabilității lor. Anthony credea că pot rezolva problema cu agentul imobiliar. Nu își mai permiteau două chirii, iar a merge la Marietta însemna să renunțe la apartament, cu baia lui splendidă și camerele pentru care își cumpăraseră mobilă și tapet, plin de amintirile a patru ani voioși – nicăieri nu se simțise mai acasă ca aici.

Dar problema nu putu fi rezolvată nici cu agentul imobiliar, nici în general. Descurajați, fără măcar să se consoleze că nu e chiar atît de rău, chiar fără remarca universală a Gloriei – „Nu-mi pasă“ –, se întoarseră înapoi la casa care, acum, nu mai aștepta nici tinerețe, nici iubire – doar acele amintiri austere

și incomunicabile pe care ei nu le-ar fi putut transmite niciodată.

SINISTRA VARĂ

În acea vară casa fu cuprinsă de oroare. Venise cu ei și se instalase ca un lițoliu sumbru, ocupând toate camerele de jos și urcând încet scările înguste pînă cînd ajunse să le sufoce somnul. Anthony și Gloria ajunseră să urască să fie singuri acolo. Dormitorul ei, care păruse atît de roz, tineresc și delicat, potrivit cu lenjeria ei pastelată aruncată peste tot, pe pat și fotolii, părea să-i șoptească acum, prin perdelele lui foșnitoare: „Ah, frumoasa și tînăra mea doamnă, delicatețea și farmecul tău nu sînt primele care se ofilesc sub soarele verilor de aici... generații de femei lipsite de iubire s-au împodobit în această oglindă pentru îndrăgostiți care nu le dădeau nici o atenție... Tinerețea a intrat în această cameră în bleu pal și a ieșit în hainele de înmormîntare cernite ale disperării, iar în lungile nopți multe fete au zăcut treze în acest pat, vărsîndu-și nefericirea în întuneric“.

În cele din urmă Gloria își scoase, fără entuziasm, toate hainele și alifiile din cameră, declarînd că ea venise să trăiască aici cu Anthony și pretextînd că unul din paravanele ei era rupt și lăsa să intre insectele. Camera ei rămase, astfel, pentru oaspeți mai puțin sensibili, iar ei se îmbrăcau și dormeau în camera soțului ei, pe care ea o considera, cumva, „bună“, ca și cum prezența lui Anthony acolo ar fi acționat ca un deratizator al tuturor umbrelor apăsătoare care ar fi bîntuit-o.

Distincția dintre „bine“ și „rău“, eliminată de timpuriu și cu un gest scurt din viețile lor, fusese reinstaurată în altă formă. Gloria insistase ca toți cei invitați în casa gri să fie „buni“, ceea ce, în cazul fetelor, însemna că trebuie să fie sau simple și ireproșabile, sau, dacă nu, să posede o anumită consistență și forță. Întotdeauna foarte sceptică față de sexul ei, judecățile i se învîrteau acum în jurul întrebării dacă femeile erau sau nu curate. Prin necurătenie ea înțelegea o diversitate de lucruri, lipsa mîndriei, slăbiciune și, mai mult decît orice, aura inconfundabilă a promiscuității.

— Femeile se murdăresc ușor, spuse ea, mult mai ușor decît bărbații. Unei fete îi e aproape imposibil, dacă nu e foarte tînără și curajoasă, să suporte trecerea timpului fără o anumită animalitate isterică, genul de animalitate vicleană și murdară. Un bărbat e altfel – presupun că de-aia unul dintre cele mai obișnuite personaje ale unei idile e bărbatul care își pierde sufletul cu nonșalanță.

Era înclinată să simpatizeze mulți bărbați, mai ales pe aceia care o admirau sincer și erau întotdeauna capabili s-o distreze – dar avea adesea intuiții pătrunzătoare în urma cărora îi spunea lui Anthony că unii dintre prietenii lui doar se foloseau de el, astfel că s-ar fi putut dispensa de ei. De obicei Anthony protesta, insistînd că acuzatul e unul dintre cei „buni“, dar descoperirea că judecata lui era mai puțin fiabilă decît a ei, precum în acele cîteva ocazii memorabile în care s-a văzut în situația de a achita singur nota de plată la restaurant.

Mai mult din frica de singurătate, decît din dorința de a trece prin toată agitația și neplăcerile

distracțiilor umpleau casa de oaspeți în fiecare weekend, adesea chiar și în timpul săptămânii. Petrecerile de weekend rămăseseră cam la fel. Când cei trei sau patru bărbați invitați soseau, se înțelegea mai mult sau mai puțin de la sine că urmau să bea, apoi să ia o cină veselă și să meargă la Cradle Beach Country Club, ai cărui membri deveniseră pentru că era ieftin, animat, chiar dacă nu elegant, și aproape necesar pentru astfel de ocazii. În plus, nu conta prea mult ce făceai acolo, astfel că, atît timp cît grupul Patch nu devenea prea zgomotos, nu avea mare importanță dacă dictatorii societății din Cradle Beach o vedeau pe Gloria îngurgitînd cocteiluri la intervale nu foarte lungi, cît ținea seara.

Sîmbăta se încheia, de obicei, într-o confuzie zgomotoasă – adesea era necesar ca un invitat incoerent să fie condus spre pat. Duminica aducea ziarele din New York și o dimineață liniștită de refacere pe verandă, iar duminica după-amiaza însemna despărțirea de unul sau doi invitați care trebuiau să se întoarcă în oraș și o nouă repriză de băut cu unul-doi care rămîneau pînă a doua zi, terminîndu-se cu o seară plăcută, dacă nu cumva foarte veselă.

Credinciosul Tana, pedagog înnăscut și priceput la orice, revenise în serviciul lor. Printre invitații lor frecvenți apăruse o tradiție referitoare la el. Maury Noble spusese într-o după-amiază că numele lui adevărat e Tannenbaum și că e un spion german trimis în această țară să disemineze propaganda teutonică în tot Westchester County; după asta începură să apară scrisori misterioase din Philadelphia care i se adresau asiaticului uluit cu „Lt. Emile Tannenbaum“, conținînd mesaje secrete semnate „Statul-major“ și decorate cu două coloane de ideograme japoneze caricaturale. Ore întregi după asta destinatarul putea fi văzut studiindu-le uluit și susținînd foarte serios că simbolurile perpendiculare nu erau japoneze, nici măcar ceva semănînd cu japoneza.

Gloria avea o aversiune puternică față de el din ziua în care, întorcîndu-se pe neașteptate din oraș, îl găsisse tolănit în patul lui Anthony, studiind ziarul. Toți servitorii îl simpatizau pe Anthony și o detestau pe Gloria, iar Tana nu făcea excepție. Dar lui îi era de-a dreptul frică de Gloria, manifestîndu-și aversiunea doar în momentele sale mai capricioase, cînd îi adresa lui Anthony, subtil, întrebări destinate urechilor ei:

— Ce dorește duoamna Pats cină? spunea el, privindu-și stăpînul.

Sau făcea comentarii despre egoismul amar al „omenilor ’mericani“ în așa fel încît era clar la ce fel de „omeni“ se referă.

Dar nu îndrăzneau să-l dea afară. Un astfel de pas ar fi fost oribil pentru inerția lor. Îl suportau pe Tana așa cum suportau vremea rea sau boala trupească sau respectabila Voință a Domnului – așa cum îndurau totul, inclusiv pe ei înșiși.

ÎN ÎNTUNERIC

Într-o după-amiază mohorîță de la sfîrșitul lui iulie Richard Caramel sună din New York, spunîndu-

le că vine împreună cu Maury și cu încă un prieten. Ajunseră pe la cinci, puțin beți, însoțiți de un bărbat scund și îndesat de vreo 35 de ani pe care îl prezentară ca domnul Joe Hull, unul dintre cei mai de ispravă băieți pe care Anthony și Gloria îi văzuseră vreodată.

Joe Hull avea o barbă blondă răzbindu-i prin obraji cu tenacitate și o voce care oscila între un bas profund și o șoaptă răgușită. Cu valiza lui Maury în mână, Anthony îl urmă pe acesta pînă în cameră și închise ușa cu grijă.

— Cine e tipul ăsta? întrebă el.

Maury chicoti entuziasmat.

— Cine, Hull? O, e în regulă. E unul dintre cei buni.

— Da, dar cine e?

— Hull? E doar un tip de treabă. E un prinț.

Rîsul lui se înteți, culminînd cu cîteva zîmbete plăcute, ca de pisică. Anthony ezita între zîmbet și încruntare.

— Mi se pare cumva ciudat. Și hainele lui sînt bizare – făcu o pauză –, am avut senzația că l-ați agățat undeva noaptea trecută.

— Ridicol. Păi, îl cunosc de cînd mă știu.

Totuși, în timp ce Maury își puncta declarația cu altă serie de chicote, Anthony simți nevoia să spună:

— Îl cunoști pe naiba!

Mai tîrziu, chiar înainte de cină, în timp ce Maury și Dick conversau furtunos, iar Joe Hull asculta în tăcere sorbind din pahar, Gloria îl trase pe Anthony în sufragerie:

— Nu-mi place omul ăsta, Hull, spuse ea. Aș prefera să folosească baia lui Tana.

— Nu prea pot să-i cer asta.

— Ei bine, nu vreau s-o folosească pe a noastră.

— Pare un om obișnuit.

— Are pantofi albi care seamănă cu niște mănuși. Pot să-i văd degetele prin ei. Îh! Cine e, de fapt?

— Habar n-am.

— Ei bine, au avut ceva tupeu sa-l aducă aici. ăsta nu e han de pirați!

— Erau amețiți cînd au sunat. Maury spune că o țin într-un chef de ieri după-amiază.

Gloria scutură din cap furioasă și se întoarse pe verandă fără să mai zică nimic. Anthony înțelese că încerca să-și uite suspiciunile și să se bucure de acea seară.

Fuse o zi tropicală; chiar și la apusul soarelui, valurile de căldură continuau să emane din pămînt, tremurînd ca o piftie deasupra drumului uscat. Nu era un singur nor pe cer, dar dincolo de pădure, înspre Sound, un tunet îndepărtat, dar persistent începuse să se audă. Cînd Tana anunță cina, bărbații își dădură jos sacourile, cu permisiunea Gloriei, și intrară în casă.

Maury începu un cîntec, pe care îl terminară împreună în timpul primului fel. Avea două versuri, pe

o melodie populară numită *Dragă Daisy*. Versurile erau:

„Ne-a – lovit – panica
La – fel – și – declinul *moral!*“

Fiecare repetare era întâmpinată cu o explozie de voie bună și aplauze prelungite.

— Fii veselă, Gloria! sugeră Maury. Pari puțin deprimată.

— Nu sînt, minți ea.

— Uite, Tannenbaum! strigă Maury peste umăr. Ți-am pus un pahar. Haide!

Gloria încercă să-i oprească mîna.

— Te rog, Maury, nu face asta!

— De ce nu? Poate că o să ne cînte la flaut după cină. Poftim, Tana.

Tana luă paharul cu el în bucătărie, rînjind. Peste cîteva minute, Maury îi dădu încă unul.

— Fii veselă, Gloria! strigă el. Pentru Dumnezeu, înveseliți-o pe Gloria!

— Mai bea un pahar, dragă, o sfătui Anthony.

— Da, hai!

— Fii veselă, Gloria, spuse Joe Hull nonșalant.

Gloria tresări la această folosire nepotrivită a numelui ei mic, privind în jur să vadă dacă și altcineva observase. Cuvîntul pronunțat cu atîta ușurință de buzele unui om față de care simțea o neobișnuită aversiune îi provocă dezgust. O clipă mai tîrziu observă că Joe Hull îi dăduse încă un pahar lui Tana, iar furia ei crescuse, oarecum amplificată de efectele alcoolului.

— ...iar odată, spunea Maury, Peter Granby și cu mine ne-am dus la o baie turcească din Boston, pe la vreo două noaptea. Nu era nimeni în afară de proprietar, pe care l-am înghesuit într-o cabină și l-am încuiat. Apoi a venit un tip, vrînd să facă o baie turcească. A crezut că sîntem maseurii, pe cuvîntul meu! Ei, l-am luat și l-am aruncat în bazin, cu toate hainele pe el. Apoi l-am scos, l-am întins pe o lespede și l-am plesnit pînă l-am învinețit tot. „Nu așa tare, băieți!“, spunea cu o voce pițigăiată, „vă rog!...“

„Ăsta e Maury?“, se gîndea Gloria. Din partea oricui altcuiva povestea ar fi amuzat-o, dar din partea lui Maury, cel infinit de atent, apoteoza tactului și a respectului...

„Ne-a – lovit – panica
La – fel – și...“

Zgomotul tunetului acoperi restul cîntecului; Gloria simți un fior și încercă să-și bea paharul, dar prima gură îi provocă greață, astfel că îl puse pe masă. Cina se terminase, iar ei se mutară în living, luînd cîteva sticle și carafe. Cineva închisese ușa verandei, ca să nu intre vîntul, astfel că tentacule

rotunde de fum se încolăceau deja în aerul greu.

— Locotenent Tannenbaum!

Era din nou neliniștitul Maury.

— Adu-ți flautul!

Anthony și Maury se repezică în bucătărie; Richard Caramel porni fonograful și se apropie de Gloria.

— Dansează cu faimosul tău văr.

— Nu vreau să dansez.

— Atunci o să te port eu în brațe.

Ca și cum ar fi făcut ceva extrem de important, Dick o luă în brațele lui mici și durdulii și începu să se învîrtă prin cameră, grav.

— Lasă-mă jos, Dick! Am amețit! spuse ea insistent.

El îi dădu drumul ca unui sac pe canapea și se repezi în bucătărie, țipînd „Tana! Tana!“.

Apoi, dintr-odată, ea simți alte brațe în jurul ei trăgînd-o de pe canapea. Joe Hull o ridicase și încerca, amețit de băutură, să îl imite pe Dick.

— Lasă-mă jos! spuse ea tăios.

El rîse dulceag; vederea fălcilor galbene și țepoase stîrni în Gloria un dezgust insuportabil.

— În clipa asta!

— „Ne-a – lo-vit...“, începu el, dar nu apucă să continue, căci mîna Gloriei fulgeră și îl lovi peste obraz.

Atunci el îi dădu drumul imediat, iar ea căzu pe podea, lovindu-se tare cu umărul de masă...

Apoi camera păru că se umple de bărbați și de fum. Tana se împleticea, în haina sa albă, secondat de Maury. Sufla în flautul său o combinație ciudată de sunete, cunoscută, striga Anthony, ca „melodia trenului“ din Japonia. Joe Hull găsisese o cutie cu lumînări și jongla cu ele, țipînd „Încă una!“ de fiecare dată cînd scăpa o lumînare pe jos, iar Dick dansa singur, învîrtindu-se pierdut în jurul său și în jurul camerei. Gloria avea senzația că totul în cameră se împleticea în rotiri groțești cvadridimensionale, intersectîndu-se cu planuri de fum albăstrui.

Furtuna se dezlănțuise afară – pauzele de liniște dinăuntru erau umplute de zgomotul tufișurilor înalte lovindu-se de pereți și de ropotul ploii pe acoperișul de tablă al bucătăriei. Fulgerele nu mai conteneau, lăsînd să cadă picăturile grele ale tunetelor, ca niște lingouri de fier din inima unui furnal încins. Gloria văzu că ploaia stropea înăuntru prin trei dintre ferestre, dar nu se putea clinti să le închidă...

...Acum Gloria era în hol. Spusese „noapte bună“, dar nimeni n-o auzise sau nu îi dăduse atenție. Pentru o clipă avu senzația că ceva o privise de sus, peste balustradă, dar nu ar fi putut să se întoarcă în living – mai bine nebunie decît nebunia dezmațului... În dormitor pipăi după întrerupător, fără să îl găsească în întuneric; un fulger care umplu camera ilumină butonul de pe perete. Dar cînd întunericul

impenetrabil reveni, acesta scăpă din nou degetelor ei ezitante, astfel că se descotorosi de rochie și furou și se aruncă, fără vlagă, pe partea uscată a patului, care era pe jumătate learcă.

Închise ochii. De jos venea vacarmul bețivilor, punctat brusc de un zgomot ascuțit de sticlă spartă, apoi de încă unul și de un fragment de cântec nesigur și neregulat...

Rămase așa vreo două ore – atît calculă după aceea, punînd cap la cap intervalele de timp. Își dădu seama, după o vreme, că zgomotul de jos scăzuse și că furtuna se îndepărta spre vest, lăsînd în urmă o ploaie de sunete care cădeau, greoaie și lipsite de viață, ca și sufletul ei, pe pămîntul îmbibat. Apoi urmară cîteva rafale slabe și nehotărîte de ploaie și vînt, pînă cînd în fața casei nu mai rămase nimic în afara unui picurat ușor și a foșnetului unui mănunchi de iederă udă pe pervaz. Era între somn și conștientă, fără ca una dintre ele să predominie... și hărțuită de dorința de a scăpa de o greutate care o apăsa pe piept. Simțea că, dacă ar fi putut striga, greutatea ar fi dispărut; strînse pleoapele, forțîndu-se să înghită nodul din gît... dar în zadar...

Pic! Pic! Pic! Zgomotul nu era neplăcut – ca primăvara, ca ploaia răcoroasă a copilăriei ei, în urma căreia rămînea un noroi vesel și care uda grădina ei micuță, lucrată cu greblă, lopată și sapă miniaturale. Pic – pi – ic! Era ca în zilele în care ploaia cădea dintr-un cer galben, care se topea exact înaintea apusului, trimițînd o rază piezișă de lumină printre copacii verzi și uzi. Atîta răcoare, limpezime și curățenie – iar mama ei era acolo, în centrul lumii, în centrul ploii, protejată, uscată și puternică. Ar fi vrut ca mama ei să fie aici, dar mama ei era moartă, fără s-o mai poată vedea sau atinge vreodată. Și greutatea asta care o apăsa, o apăsa – oh, o apăsa atît de tare!

Înțepeni. Cineva intrase în cameră și stătea acolo privind-o, foarte liniștit, cu excepția unei ușoare legănări. Îi putea vedea conturul siluetei, pe fondul unei lumini incerte. Nu se auzea nimic, doar o liniște apăsătoare, intimidantă – chiar și picuratul încetase... – doar această siluetă, legănîndu-se la nesfîrșit lîngă ușă, o amenințare neclară și subtilă, un caracter mizerabil sub poleiala lui, ca bubele de pojar sub un strat de pudră. Însă inima ei obosită, ale cărei bătăi îi făceau sîinii să tresalte, o asigură că mai exista viață în ea, una zdruncinată și amenințată...

Acea clipă sau succesiune de clipe se prelungi la nesfîrșit, iar o ceață apoasă începu să se formeze în fața ochilor ei, străduindu-se cu o încăpățînire copilărească să străpungă întunericul în direcția ușii. În clipa următoare i se păru că o forță inimaginabilă o va zdrobi, alungînd-o din existență... apoi silueta de lîngă ușă – era Hull, văzu ea, Hull – se întoarse metodic și, încă legănîndu-se încet, se îndepărtă și ieși, ca și cum ar fi fost absorbită de acea lumină incomprehensibilă care îi dăduse contur.

Sîngele începu din nou să-i circule prin membre, sînge și viață împreună. Cu o tresărire de energie se ridică în capul oaselor, mutîndu-și corpul pînă cînd picioarele ei atinseră podeaua, lîngă pat. Știa ce trebuie să facă – acum, acum, înainte să fie prea tîrziu. Trebuia să iasă în umezeala răcoroasă, afară, departe, să simtă foșnetul ud al ierbii în jurul picioarelor și boarea umedă pe frunte. Se îmbracă mecanic, pipăind în întunericul dulapului după pălărie. Trebuia să iasă din această casă în care acel lucru îi apăsa pieptul sau se transforma în siluete legănîndu-se în întuneric.

Bîjbîi panicată pînă găsi mînecele hainei, exact înainte să audă pașii lui Anthony pe scară. Nu îndrăzne să aștepte; s-ar fi putut să n-o lase, și chiar și Anthony era o parte a acestei greutăți, parte a casei malefice și a întunecimii sumbre care creștea în ea...

Apoi pe hol... în jos pe scările din spate, auzind vocea lui Anthony în dormitorul pe care de-abia îl părăsise:

— Gloria! Gloria!

Dar ea ajunsese deja în bucătărie, ieșind apoi în noapte. O sută de picături, scuturate dintr-un copac ud de o pală de vînt, căzură peste Gloria, iar ea le apăsă bucuroasă pe față cu mîini fierbinți.

— Gloria! Gloria!

Vocea era infinit de îndepărtată, înăbușită și sunînd a vaiet din cauza peretilor pe care ea de-abia îi părăsise. Gloria înconjură casa și porni pe aleea din față spre drum, aproape exaltată cînd ajunse la el; merse pe covorul de iarbă de alături, mișcîndu-se cu precauție în întunericul des.

— Gloria!

Începu să alerge, împiedicîndu-se de o creangă ruptă de vînt. Vocea era acum în afara casei. Găsind dormitorul gol, Anthony coborîse pe verandă. Dar acel lucru o mîna înainte; era acolo, cu Anthony, iar ea trebuia să fugă sub acest cer întunecat și apăsător, luptîndu-se să străbată tăcerea ca și cum aceasta ar fi fost un obstacol palpabil în fața ei.

Merse destul de mult pe lîngă drumul aproape invizibil, probabil un kilometru, trecu pe lîngă un hambar gol, negru și rău prevestitor, singura clădire de orice fel dintre casa gri și Marietta; apoi ajunse la intersecție, acolo unde drumul intra în pădure, printre două ziduri înalte de frunze și crengi care aproape se întîlneau deasupra. Deodată observă ceva lung și subțire sclipind în fața ei, pe drum, ca o sabie strălucitoare pe jumătate îngropată în noroi. Apropiindu-se, scoase un strigăt ușor de satisfacție – era o troacă plină cu apă. Privind spre cer, văzu o falie îngustă de lumină și își dădu seama că ieșise luna.

— Gloria!

Tresări violent. Anthony era la mai puțin de o sută de metri în spatele ei.

— Gloria, așteaptă-mă!

Ea își strînse buzele tare ca să nu țipe și începu să meargă mai repede. După mai puțin de o sută de metri pădurea dispăru, suflecîndu-se ca un ciorap negru pe piciorul drumului. După încă trei minute de mers, de acum în aerul înalt și neîngrădit, văzu un șir de lumini și clipiri palide, centrate în jurul unui punct invizibil. Știu, deodată, unde va merge. Aceasta era marea cascadă de fire care răsăreau dincolo de rîu, ca niște picioare ale unui păianjen al cărui ochi era lumina mică și verde a transformatorului, apoi mergeau pe lîngă podul căii ferate în direcția gării. Gara! Acolo era trenul care o va duce departe.

— Gloria, eu sînt! Anthony! Gloria, n-o să încerc să te opresc! Pentru numele lui Dumnezeu, unde ești?

Ea nu răspunse, dar începu să alerge, rămînînd pe partea mai înaltă a drumului și sărind peste bălțile

strălucitoare – lacuri de aur diafan, imaterial. Luînd-o brusc spre stînga, Gloria apucă pe un drum îngust de căruțe, ce ocolea o masă întunecată de pămînt. Privi în sus cînd o cucueva cîntă sumbru dintr-un copac solitar. Chiar în fața ei putea să vadă pasarela care ducea la podul căii ferate și treptele care urcau spre ea. Dincolo de rîu era gara.

Alte sunete o făcură să tresară, semnalul melancolic al unui tren apropiindu-se și, aproape simultan, o chemare repetată, acum slabă și îndepărtată.

— Gloria! Gloria!

Probabil că Anthony urmase drumul principal. Rîse, cu un soi de viclenie răutăcioasă, pentru că reușise să scape de el; putea să-și permită să aștepte ca trenul să treacă.

Semnalul trenului se auzi din nou, foarte aproape, iar apoi, fără nici un tunet prealabil, un corp întunecat și sinuos se năpusti în cîmpul ei vizual, în lumina slabă de pe terasament; fără nici un sunet, în afara foșnetului vîntului și a clinchetului ca de ceas al șinelor, se apropie de pod – era un tren electric. Deasupra locomotivei două pete vii de lumină albastră formau încontinuu între ele un fulger strălucitor, care, ca o flacără scăpărătoare într-o candelă de priveghi, lumină pentru o clipă șirurile de copaci și o făcu pe Gloria să se tragă instinctiv înapoi, spre cealaltă parte a drumului. Lumina era difuză, iar aerul călduț... Clinchetul deveni apoi egal cu sine, iar trenul, alungit și elastic, trecu mugind pe lîngă ea și se năpusti pe pod, întrecîndu-se cu raza de lumină pe care o arunca în rîul solemn din față. Apoi se contractă rapid, sorbind zgomotul înapoi pînă cînd din acesta nu rămase decît un ecou reverberant care muri pe malul celălalt.

Liniștea cuprinse iar ținutul umed; burnița începu din nou și, deodată, o aversă de ploaie căzu asupra Gloriei, trezind-o din transa și din torpoarea în care o aruncase trecerea trenului. Coborî alergînd spre mal și începu să urce scara de fier spre pod, amintindu-și că asta era ceea ce voise să facă dintotdeauna și că urma încă o experiență palpitantă, cea a parcurgerii scîndurii de mai puțin de o jumătate de metru lățime care traversa rîul pe lîngă șine.

Iată! Acum era mai bine. Acum era sus și putea să vadă lanurile din jurul ei, reci sub lumina lunii, decupate grosolan și presărate cu șiruri subțiri sau mănunchiuri groase de copaci. În dreapta ei, la un kilometru în josul rîului care șerpuia precum urma strălucitoare și vîscoasă lăsată de un melc, clipeau luminile răzlețe din Marietta. La vreo sută de metri de capătul podului era gara, semnalată de un felinar trist. Senzația de apăsare dispăruse – legănată de frunzișul copacilor, lumina stelelor timpurii era într-o stare de moțăială agitată. Gloria își întinse brațele, într-un gest de eliberare. Asta era ceea ce își dorise, să stea singură acolo sus, unde era răcoare.

— Gloria!

Ca un copil speriat, Gloria o luă la fugă pe scîndură, sărind și Țopăind, cu o senzație extatică a propriei ei agilități fizice. Acum putea să vină – nu se mai temea de asta, dar trebuia să ajungă mai înainte la gară, asta era o parte a jocului. Era fericită. Strîngea cu putere în mînă pălăria pe care și-o smulsese de pe cap, iar părul ondulat îi sălta deasupra urechilor. Crezuse că nu o să se mai simtă

niciodată atât de tânără, dar aceasta era noaptea ei, lumea ei. După ce trecu de scîndură rîse triumfător și sări, voioasă, pe peronul de lemn, lîngă un stîlp metalic.

— Aici sînt, strigă ea, veselă ca zorii în exuberanța ei. Aici sînt, Anthony... dragul, îngrijoratul meu Anthony.

— Gloria!

Ajuns pe peron, Anthony alergă spre ea.

— Ești bine?

Îngenunche lîngă ea și o luă în brațe.

— Da.

— Ce s-a întîmplat? De ce ai plecat? întrebă el agitat.

— Trebuia să plec... era ceva...

Se opri, în timp ce un nou acces de neliniște punea stăpînire pe mintea ei.

— ...era ceva care stătea pe mine... aici, spuse ea punîndu-și mîna pe piept. Trebuia să plec, să scap de asta.

— Ce vrei să spui prin „ceva“?

— Nu știu... bărbatul acela, Hull...

— Te-a supărat?

— A intrat în camera mea, beat. Cred că atunci m-am pierdut cu firea.

— Gloria, draga mea...

Ea își lăsă, obosită, capul pe umărul lui.

— Hai să ne întoarcem, sugeră el.

Ea tresări.

— Uf! Nu, nu pot. O să vină să se așeze din nou pe mine.

Vocea ei deveni ascuțită și plîngăreață în întuneric.

— Lucrul acela...

— Hai-hai, o liniști el, trăgînd-o mai aproape. Nu o să facem nimic dacă nu vrei. Ce ai vrea să facem? Să stăm doar aici?

— Vreau... vreau să plec.

— Unde?

— O! Oriunde.

— Dumnezeu, Gloria, strigă el, încă ești amețită.

— Nu, nu sînt. Nici nu am fost, toată seara. M-am dus la culcare pe la, nu știu, la vreo jumătate de oră după cină... Au!

El îi atinsese, fără să vrea, umărul drept.

— Mă doare. Nu mai știu exact cum l-am lovit. Cineva m-a ridicat și apoi mi-a dat drumul.

— Gloria, hai acasă. E tîrziu și e umed.

— Nu pot, se plînsese ea. O, Anthony, nu-mi cere asta! O să vin mîine. Tu du-te acasă și eu o să aștept aici un tren. O să mă duc la un hotel...

— Vin cu tine.

— Nu, nu vreau să vii cu mine. Vreau să fiu singură. Vreau să dorm – o, vreau să dorm. Iar apoi mîine, după ce o să scoți tot mirosul de whisky și țigară din casă, și totul va fi în ordine, iar Hull va fi plecat, atunci o să mă întorc. Dacă vin acum, lucrul acela – oh...!

Își acoperi ochii cu mîna; Anthony înțelese că e inutil să încerce s-o convingă.

— Eram cît se poate de treaz cînd ai plecat, spuse el. Dick dormea pe canapea, iar eu și cu Maury purtam o discuție. Tipul acela, Hull, plecase nu știu unde. Apoi am început să-mi dau seama că nu te mai văzusem de cîteva ore, așa că am venit să te caut...

Se întrerupse cînd un „Hei!“ întrebător explodă în întuneric. Gloria sări în picioare, iar Anthony făcu la fel.

— E vocea lui Maury, spuse ea neliniștită. Dacă e și Hull cu el, nu-i lăsa să se apropie!

— Cine e acolo? strigă Anthony.

— Doar Dick și Maury, răspunseră două voci liniștitoare.

— Unde e Hull?

— În pat. A leșinat.

Siluețele lor neclare apărură pe platformă.

— Ce Dumnezeu faceți tu și cu Gloria aici? întrebă Richard Caramel cu o uimire somnoroasă.

— Ce faceți voi doi aici?

Maury rîse.

— Să mor dacă știu. V-am urmărit, și a fost al naibii de greu. Te-am auzit strigînd după Gloria de pe verandă, așa că l-am trezit pe Caramel și i-am băgat în cap, cu oarecare dificultate, că, dacă e cineva căutat, trebuie să căutăm și noi. M-a tras în spate, pentru că din cînd în cînd se așeza pe drum și mă întreba ce s-a întîmplat. V-am urmărit după mirosul plăcut de Canadian Club².

Cîteva rîsete nervoase se auziră sub acoperișul jos al peronului.

— Nu, serios, cum ne-ați găsit?

— Păi, am mers pe drum și apoi, deodată, v-am pierdut. Părea că ați deviat spre drumul de căruțe. După o vreme cineva ne-a strigat și ne-a întrebat dacă nu căutăm cumva o fată tînără. Ne-am apropiat și am dat de un bătrîn micuț, tremurînd, care stătea pe un copac doborît, ca un personaj de poveste. „Aici a cotit“, a spus el, „și aproape că a călcat pe mine, așa de tare se grăbea undeva, iar apoi un tip în pantaloni scurți de golf a venit în fugă și a luat-o după ea. Mi-a aruncat asta“. Bătrînul flutura o bancnotă de un dolar.

— O, sărmanul bătrîn! strigă Gloria, mișcată.

— I-am mai dat încă una și am mers mai departe, deși ne-a rugat să stăm și să-i spunem despre ce e vorba.

— Sărmanul bătrîn, repetă Gloria tristă.

Dick se așeză, somnoros, pe o cutie.

— Și acum ce facem? întrebă el pe un ton de stoică resemnare.

— Gloria e supărată, explică Anthony. Ea și cu mine mergem în oraș cu următorul tren.

În întineric, Maury scoase un orar al trenurilor din buzunar.

— Aprindeți un chibrit.

O flacăra mică apăru în clarobscur, luminînd patru fețe grotești și nefamiliare.

— Să vedem. La două, două și jumătate – nu, astea sînt după-amiază. Dumnezeu, nu aveți nici un tren pînă la cinci jumate.

Anthony ezită.

— Ei bine, murmură el reținut, am hotărît să stăm aici și să așteptăm. Voi doi vă puteți duce să vă culcați.

— Du-te și tu, Anthony, îl îndemnă Gloria. Aș vrea să dormi un pic, dragul meu. Ai fost palid ca o fantomă toată ziua.

— Of, prostuță mică ce ești!

Dick căscă.

— Foarte bine. Dacă stați voi, stăm și noi.

Ieși de sub acoperiș și scrută cerul.

— O noapte frumoasă, pînă la urmă. Cu stele și tot ce trebuie. Un aranjament de stele foarte reușit.

— Să vedem.

Gloria veni după el, iar ceilalți o urmară.

— Haideți să stăm aici, sugeră ea. Îmi place mai mult.

Anthony și Dick transformară o cutie lungă în spătar și găsiră o scîndură uscată pe care să stea Gloria. Anthony se așeză lîngă ea, iar Dick, cu un oarecare efort, se cățăra pe un butoi de mere de lîngă ei.

— Tana a adormit în hamacul de pe verandă, spuse el. L-am cărat înăuntru și l-am pus lîngă sobă să se usuce. Era murat pînă la piele.

— Micuțul ăla îngrozitor! oftă Gloria.

— Bună seara!

Vocea sonoră și funebră venea de deasupra, iar ei tresăriră și își ridicară privirile, ca să descopere că Maury reușise cumva să se cațere pe acoperișul peronului și stătea pe marginea lui bălăngănindu-și picioarele, profilat pe cerul acum luminos ca un gargui fantezist.

— Probabil că în vederea unor astfel de ocazii, începu el încet, părăind că lasă să cadă de la o înălțime imensă cuvinte ce se așezau ușor pe auditorii săi, stîlpii morali ai societății decorează căile ferate cu panouri care declară, cu litere galbene și roșii, că „Iisus Hristos este Domnul“, plasîndu-le destul de adecvat lîngă anunțuri cum că „Whisky-ul Gunter e bun“³.

Se auziră rîsete ușoare, cei trei privind în continuare în sus.

— Cred că o să vă spun povestea formării mele, continuă Maury, sub aceste constelații sardonice.

— Da! Te rugăm!

— Oare să vă spun sau nu?

Cei trei așteptară răbdători, în timp ce Maury căscă îndelung spre lună.

— Ei bine, începu el, cînd eram copil mă rugam. Acumulam rugăciuni pentru păcatele viitoare. Într-un an am strîns 1 900 de *Înger*, *îngerășul meu*.

— Aruncă o țigară, murmură cineva.

Un pachet mic ateriză pe platformă în același timp cu un ordin răsunător:

— Liniște! Vă voi destăinui multe gânduri memorabile, păstrate pentru întunericul acestor pămînturi și strălucirea unor astfel de nopți.

Dedesubt, un chibrit aprins era trecut de la o țigară la alta. Vocea continuă:

— Eram adeptul păcălirii divinității. Mă rugam imediat după fiecare păcat, pînă cînd rugăciunea și păcatul deveniră totuna pentru mine. Credeam că, dacă cineva strigă „Dumnezeule!“ cînd îi cade un seif în cap, asta dovedește că credința e adînc înrădăcinată în sufletul omului. Apoi m-am dus la școală. Timp de paisprezece ani, vreo cincizeci de oameni serioși îmi arătau flinte vechi, strigîndu-mi: „Astea sînt lucruri adevărate. Puștile astea noi sînt doar imitații superficiale, găunoase“. Blestemau cărțile pe care le citeam și lucrurile pe care le gîndeam, spunînd că sînt imorale; mai tîrziu, moda s-a schimbat și blestemau lucrurile spunînd că sînt „deștepte“. Astfel că, de-a lungul anilor, am trecut cu precauție de la profesori la poeți, ascultînd vocea de tenor liric a lui Swinburne și cea de tenor *robusto* a lui Shelley, basul lui Shakespeare, cu flexibilitatea lui, basul secund al lui Tennyson și falsările lui ocazionale, basurile profunde ale lui Milton și Marlowe. Mi-am aplecat urechea la vorbăria lui Browning, la declamările lui Byron și murmurul lui Wordsworth. Asta, cel puțin, nu mi-a făcut nici un rău. Am învățat cîte ceva despre frumusețe – destul cît să știu că nu are nimic de-a face cu adevărul – și, mai mult, am descoperit că nu există nici o mare tradiție literară; există doar tradiția morții mărețe a fiecărei tradiții literare... Apoi am crescut, iar frumusețea iluziilor succulente m-a părăsit. Fibrele minții mele s-au înăsprit, iar urechea mea a devenit mizerabil de fină. Viața mugea ca un ocean în jurul insulei mele, și iată-mă înotînd. Tranziția a fost subtilă – era în mine de ceva vreme. Avea capcanele ei aparent inocente, dar insidioase, pregătite pentru oricine. Eu? Eu nu... nu am încercat să seduc nevasta omului de serviciu, nici nu am ieșit pe stradă dezbrăcat, proclamîndu-mi virilitatea. Nu pasiunea e aceea care mișcă lucrurile, ci hainele pe care pasiunea le îmbracă. Am început să mă plictisesc – asta era tot. Plictiseala, care e un alt nume și un travesti frecvent al vitalității, a devenit motivația inconștientă a tuturor acțiunilor mele. Frumusețea rămăsese în spatele meu, înțelegeți? Crescusem.

Se opri.

— Sfîrșitul perioadei de școală și facultate. Urmează partea a doua.

Trei puncte luminoase mișcîndu-se lent indicau poziția ascultătorilor lui. Gloria era acum pe

jumătate așezată pe bancă, pe jumătate culcată în poala lui Anthony. Brațul lui o strângea atât de tare, încât ea putea să-i audă bătăile inimii. De pe butoiul lui de mere, Richard Caramel se mișca din când în când și mormăia încet.

— Apoi am crescut, în acest ținut al jazzului, căzînd imediat într-o stare de confuzie aproape palpabilă. Viața stătea în fața mea ca o învățătoare imorală, cenzurîndu-mi gîndurile ordonate. Dar, cu o eronată încredere în inteligență, am continuat să mă strădui. Am citit Smith, care ironiza caritatea și insista că rînjetul e cea mai înaltă formă de exprimare – dar Smith însuși înlocui caritatea, ca un obturator al luminii. Am citit Jones, care concedia ferm individualismul – și iată! –, Jones îmi stătea încă în cale. Nu gîndeam – eram un cîmp de bătălie pentru gîndurile multor altora; eram ca una dintre acele țări dorite, dar lipsite de apărare, pe care marile puteri le cuceresc pe rînd. Am ajuns la maturitate cu convingerea că adun experiență ca să-mi pot organiza o viață fericită. Într-adevăr, am reușit neobișnuita performanță de a rezolva orice problemă în mintea mea cu mult înainte să mă confrunt cu ea în realitate – și fiind, totuși, la fel de lovit și de confuz. Dar după ce am gustat de cîteva ori din acest fel de mîncare m-am săturat. Iată, mi-am spus, Experiența nu merită efortul. Nu e ceva plăcut ce se întîmplă unui eu pasiv – e un zid de care un eu activ se izbește. Așa că m-am înfășurat în ceea ce credeam că e scepticismul meu invulnerabil și am decis că formarea mea e completă. Dar era prea tîrziu. Oricît m-aș fi protejat, refuzînd orice noi legături cu umanitatea tragică și predestinată, eram pierdut în rest. Schimbam lupta împotriva iubirii cu lupta împotriva singurătății, și lupta împotriva vieții cu lupta împotriva morții.

Se întrerupse pentru a accentua importanța ultimei sale remarci; după o clipă, căscă și continuă.

— Presupun că a doua fază a formării mele a fost îngrozitoarea nemulțumire de a mă vedea folosit, împotriva voinței mele, într-un scop a cărui ultimă miză îmi era necunoscută – dacă, într-adevăr, *există* o ultimă miză. Era o alegere dificilă. Învățătoarea părea să-mi spună: „Vom juca fotbal și numai fotbal. Dacă nu vrei să joci fotbal, nu poți juca nimic...“. Ce puteam să fac – timpul de joc e atât de scurt! Înțelegeți, simțeam că ni se refuză pînă și slaba consolare de a fi iluzia unui om real ridicîndu-se din genunchi. Credeți că m-am repezit la acest pesimism, îmbrățișîndu-l ca pe o plăcută înfumurare, cu nimic mai deprimantă decît, să zicem, o zi cenușie de toamnă în fața sobei? Nu cred că am făcut asta. Eram mult prea cald și prea plin de viață pentru asta. Pentru că aveam impresia că nu există un țel suprem pentru om. Omul începea o luptă grotescă și confuză împotriva naturii – natura care, prin magnificul și divinul ei accident ne-a adus în situația să îi putem rîde în față. A inventat căi de a elimina rasa celor inferiori, dîndu-le astfel celor rămași puterea de a împlini intențiile ei mai înalte – sau, să zicem, mai amuzante – oricum, și acestea încă accidentale și inconștiente. Și, activați de înaltele daruri ale iluminismului, noi încercăm să o evităm. În această republică am văzut negrii amestecîndu-se cu albi – în Europa a avut loc o catastrofă economică pentru salvarea a trei sau patru rase bolnave și prost guvernate de singura stăpînire care le-ar putea organiza prosperitatea materială. Am produs un Hristos care îi poate vindeca pe leproși – iar acum neamul leproșilor a devenit sarea pămîntului. Dacă cineva

poate să tragă vreo lecție de aici, îl poftesc să ia cuvântul.

— Oricum, există o singură lecție pe care ne-o dă viața, îl întrerupse Gloria, nu în contradictoriu, ci cu un soi de aprobare melancolică.

— Și care e aceasta? întrebă Maury tăios.

— Că nu e nici o lecție de învățat de la viață.

După o tăcere scurtă, Maury spuse:

— Prima privire asupra lumii a tinerei Gloria, frumoasa și cruda doamnă, cu rafinamentul la care eu m-am luptat să ajung, pe care Anthony nu-l va avea niciodată și pe care Dick nu îl va înțelege vreodată cu adevărat.

Un mormăit de dezgust se auzi dinspre butoiul de mere. Obișnuit cu întunericul, Anthony putu să vadă clar fulgerarea ochilor galbeni ai lui Richard Caramel și resentimentul de pe fața sa în timp ce spunea:

— Ești nebun! După propria ta teorie, ar fi trebuit să dobândesc ceva experiență din încercări.

— Încercări să ce? strigă Maury aprins. Să străpungi întunericul idealismului politic cu cine știe ce dorință sălbatică și disperată de adevăr? Să stai zile în șir într-un fotoliu țeapăn, complet rupt de viață și privind fix printre copaci vârful unei clopotnițe, încercînd să separi, clar și o dată pentru totdeauna, ceea ce e cognoscibil de incognoscibil? Să iei o bucată de viață și să îi împrumuți strălucire din sufletul tău, ca să obții acea calitate inefabilă pe care o avea în realitate, dar pe care o pierde pe drumul spre hîrtie sau pînză? Să te zbați lungi ani de zile într-un laborator pentru o frîntură de adevăr relativ, rătăcită într-o eprubetă sau printre roțițe...

— Ai făcut tu asta?

Maury tăcu, iar în răspunsul lui, cînd veni, era o anumită sfîrșeală, o notă amară care rămase în mințile celor trei pentru o clipă, înainte să se înalțe și să zboare ca un balon trimis spre lună.

— Eu nu, spuse el încet. Eu m-am născut obosit – dar cu acea înțelepciune naturală care e darul femeilor precum Gloria; la asta, cu orice aș fi spus sau aș fi ascultat, cu toată căutarea mea zadarnică a acelor legi generale, eterne care par să existe în spatele fiecărui raționament și fiecărei speculații, la asta n-am adăugat nici o iotă.

Un sunet jos care putea fi auzit de ceva timp în depărtare se lămuri grație unui muget tînguitor și puternic, ca acela al unei vaci gigantice, și ochiul perlat al unui far apăru la o distanță de vreun kilometru. Era un tren cu aburi de data aceasta, mormăind și scrîșnind, iar în timp ce se năpustea în gară cu un vaiet monstruos trimise o jerbă de scînteii și cenușă deasupra peronului.

— Nici o iotă!

Vocea lui Maury căzu din nou spre ei ca de la o mare înălțime.

— Ce lucru plătînd este inteligența, cu pașii ei mici înainte, cu oscilările, pașii înapoi și retragerile ei dezastruoase! Inteligența e doar un instrument al circumstanțelor. Există oameni care spun că inteligența trebuie să fi făcut universul – păi, inteligența nu a făcut nici măcar locomotiva cu aburi!

Circumstanțele au făcut locomotiva cu aburi. Inteligența e doar un fel de metru de tâmplărie cu care măsurăm realizările infinite ale Circumstanțelor. Aș putea să citez din ultima filosofie la modă – dar, din câte știm, peste cincizeci de ani toate eforturile intelectualilor de azi ar putea fi date peste cap, iar Hristos să triumfe asupra lui Anatole France...

Ezită, apoi adăugă:

— Dar tot ce știu e enorma importanță a mea pentru mine însumi și necesitatea de a recunoaște această importanță; aceste lucruri pe care Gloria le știe de la naștere, aceste lucruri și inutilitatea dureroasă a încercării de a cunoaște și altceva. Ei, începusem să vă spun despre formarea mea, nu-i așa? Dar nu am aflat nimic, înțelegeți, și chiar despre mine foarte puține. Și dacă aș afla, ar trebui să mor cu buzele strânse și cu stiloul închis – așa cum au făcut întotdeauna oamenii cei mai înțelepți, încă de la eșecul unui anumit lucru, unul destul de ciudat, apropo. Este vorba de anumiți sceptici care credeau că sînt deschiși la minte, ca mine sau ca voi. Haideți să vă povestesc despre ei prin intermediul unei rugăciuni de seară, înainte să adormiți de tot. Odată, demult, toți bărbații înțelepți din lume ajunseseră la o singură credință – cu alte cuvinte, la nici o credință. Dar îi îngrozea gîndul că la cîțiva ani de la moartea lor le vor fi atribuite o mulțime de culte, sisteme și previziuni la care ei nu se gîndiseră niciodată. Astfel că își spuseră unul celuilalt: „Haideți să ne adunăm și să facem o carte mare, care să dăinuie pentru totdeauna și să batjocorească credulitatea oamenilor. Haideți să-i convingem pe cei mai erotici poeți ai noștri să scrie despre plăcerile cărnii și să-i facem pe cei mai apreciați ziariști să publice povești de amor celebre. Vom include cele mai extravagante bîrfe de neveste bătrîne care circulă acum. Vom alege cel mai tăios scriitor satiric să abstragă o zeităte din toate zeitățile la care se închină acum umanitatea, o zeităte mai măreață decît toate celelalte, dar atît de supusă slăbiciunii omenești, încît să devină batjocura întregii lumi – și îi vom atribui tot felul de glume, vanități și mîinii, cu care se presupune că s-ar distra, astfel încît oamenii să citească această carte și să mediteze la ea, și să nu mai rămîna nimic absurd în lume. Și, în cele din urmă, haideți să facem în așa fel încît cartea să aibă toate virtuțile stilului, astfel încît să dăinuie pentru totdeauna un martor al profundului nostru scepticism și al ironiei noastre universale“. Așa și făcură, iar apoi au murit. Dar cartea a rămas întotdeauna vie, atît de minunat fusese scrisă, atît de uimitoare erau calitățile imaginarului cu care acești oameni o înzestraseră. Au uitat să-i dea nume, dar după ce ei au murit a devenit cunoscută ca fiind Biblia.

Nu se auzi nici un comentariu după ce Maury termină. O anumită langoare umedă care dormea în aerul nopții părea să-i fi vrăjit pe toți.

— Cum am spus, pornisem de la povestea formării mele. Dar cocteilurile mele și-au dat sufletul, iar noaptea e pe sfîrșite și în curînd totul va fi invadat de o îngrozitoare pălăvrăgeală, copacii, casele și cele două mici magazine de acolo, din spatele gării, și pentru cîteva ore va fi o mare zarvă peste tot pe pămînt. Ei, concluzionă el rîzînd, bine măcar că noi,ăștia patru, putem trece la odihna veșnică știind că existența noastră în această lume a făcut-o puțin mai bună.

Se porni o briză, aducînd zvonuri ale vieții pe care cerul le apăsa în jos.

— Observațiile tale sînt din ce în ce mai incoerente și fără sens, spuse Anthony somnoros. Te așteptai la una din acele iluminări miraculoase care te fac să spui cele mai strălucitoare și mai importante idei ale tale în exact acel mod care ar trebui să producă o întîlnire ideală a minților, un *symposium* prin excelență. Între timp Gloria și-a manifestat detașarea ei vizionară adormind – îmi dau seama de asta după faptul că a reușit să-și concentreze întreaga greutate pe trupul meu zdrobit.

— V-am plictisit? întrebă Maury privind în jos oarecum îngrijorat.

— Nu, ne-ai dezamăgit. Ai tras o grămadă de săgeți, dar ai nimerit vreo pasăre?

— Îi las păsările lui Dick, spuse Maury repezit. Vorbesc pe sărite, în fragmente dispartate.

— De la mine nu obții nimic, murmură Dick. Mintea mea e plină de o mulțime de lucruri materiale.

Îmi doresc prea mult o baie fierbinte ca să îmi pot face griji despre importanța operei mele sau despre cîți dintre noi sînt niște personaje jalnice.

Zorile se făceau simțite printr-o albeață care apăruse la est, dincolo de rîu, și prin ciripitul intermitent din copacii de lîngă gară.

— Cinci fără un sfert, oftă Dick; aproape încă o oră de așteptat. Uite! A căzut și al doilea!

Arăta spre Anthony, ale cărui pleoape alunecaseră grele deasupra ochilor.

— Somnul familiei Patch...

Dar după alte cinci minute, în ciuda ciripitului din ce în ce mai puternic, capul său căzuse și el în față, înclinîndu-se de două ori, de trei ori...

Doar Maury Noble rămase treaz, așezat pe acoperișul peronului, cu ochii larg deschiși și fixați cu intensitatea epuizării asupra nucleului distant al dimineții. Se gîndea la irealitatea ideilor, la strălucirea apunînd a existenței și la micile obsesii care se strecurau avide în viața lui, ca șobolanii într-o casă părăsită. Acum nu-i părea rău pentru nimeni – luni dimineața urma serviciul său, iar mai tîrziu o fată din altă categorie socială al cărei întreg univers era el; acestea erau lucrurile cele mai apropiate de inima lui. În straniețea zilei care creștea părea absurd că încercase să gîndească, vreodată, cu acest instrument slab și stricat al minții sale.

Apăru soarele, trimițînd mase compacte, strălucitoare de căldură; în jurul lor se mișca viața, activă și sfidătoare ca un roi de muște – pantalonii negri ai fumului locomotivei, un „Toată lumea în vagoane!“ strident și sunetul unui clopot. Confuz, Maury zări ochi care îl priveau fix din trenul de dimineață, îi auzi pe Anthony și pe Gloria contrazicîndu-se dacă el trebuia sau nu să meargă cu ea în oraș – apoi încă un sunet infernal, iar ea plecase, lăsîndu-i pe cei trei bărbați palizi ca niște fantome singuri pe peron, în timp ce un hamal mînjit de cărbune se apropia de gară, în spatele unei camionete, cîntînd tare în dimineața de vară.

1. În engleză, *hornets* („viespi“), pronunția japoneză sfîlcită a lui *honest* („onest“) pe care Anthony i-o atribuie lui Tana.

2. Marcă de whisky.

3. Joc de cuvinte, bazat pe pronunția asemănătoare a cuvintelor *God* („Domnul“) și *good* („bun“). În engleză, cele două propoziții citate

de Maury sunt: *Jesus Christ is God* și *Gunter's Whisky is Good*.

CAPITOLUL III

MANDOLINA SPARTĂ

E șapte și jumătate, într-o seară de august. Ferestrele din livingul casei gri sînt larg deschise, schimbînd răbdătoare aerul stătut de băutură și țigară dinăuntru cu prospețimea serii tîrzii, calde. În atmosferă plutește un miros de flori ofilite, atît de fragil și discret încît trimite cu gîndul la o vară deja trecută. Dar august este încă proclamat fără încetare de o mie de greieri din jurul verandei, precum și de unul care s-a strecurat înăuntru și s-a ascuns, încrezător, în spatele unui raft cu cărți, de unde își cîntă din cînd în cînd istețimea și voința de neînfrînt.

În cameră e o dezordine cumplită. Pe masă e un platou cu fructe care, deși adevărate, par artificiale. În jurul lui e un ansamblu deprimant de carafe, pahare și scrumiere puse una peste alta, din care încă se mai înalță scări unduitoare de fum în aerul stătut – efectul întregului ar mai avea nevoie doar de un craniu ca să semene cu venerabila gravură, cîndva obligatorie în fiecare „cuib“, care înfățișa, cu delectabilă și impresionantă empatie, circumstanțele unei vieți de plăceri.

După o vreme soloul voios al greierului e mai degrabă întrerupt decît completat de un nou sunet – vaietul melancolic al unui flaut mînuit la întîmplare. În mod evident muzicianul mai mult exersează decît cîntă, căci din cînd în cînd aria împiedicată se întrerupe, fiind reluată apoi, după o pauză de mormăieli nedeslușite.

Chiar înainte de cel de-al șaptelea început ratat, un al treilea sunet vine să contribuie la cacofonia încă moderată. Un taxi a oprit în față. Un minut de liniște, apoi din nou taxiul, retragerea lui zgomotoasă aproape acoperind foșnetul pașilor de pe aleea cu zgură. Soneria răsună strident în întreaga casă.

Din bucătărie intră un japonez mic, obosit, încheindu-și în grabă haina de servitor din in alb. Deschide ușa de la intrare și îl poștește înăuntru pe un tînăr arătos de vreo 30 de ani, îmbrăcat în acele haine binevoitoare ale celor care servesc umanitatea. Întreaga lui personalitate emană un aer binevoitor: felul în care privește în jur denotă curiozitate și un optimism hotărît; cînd se uită la Tana, întreaga povară a salvării orientalului păgîn îi apare în ochi. Numele lui e FREDERICK E. PARAMORE. A fost la Harvard cu Anthony, lîngă care era plasat tot timpul la cursuri, din cauza numelui de familie. Așa au ajuns să facă cunoștință – dar nu s-au mai văzut niciodată de atunci.

Cu toate acestea, PARAMORE intră în cameră cu aerul că a fost invitat la cină.

Tana îi răspunde la o întrebare.

TANA: *(Rînjind îndatoritor)* Mers la han ca să ia cinaa. Înapoi juma de oră. Mers de la șase jumaate.

PARAMORE: *(Privind la paharele de pe masă)* Au musafiri?

TANA: Da. Musafiri. Domnu' Caramel, domnu' și doamna Barnes, don'șoara Kane, toți aici.

PARAMORE: Înțeleg. *(Amabil)* Văd că au tras o băută.

TANA: Nu înțelege.

PARAMORE: Și-au făcut de cap.

TANA: Da, au băut. Băut mult, mult, mult.

PARAMORE: *(Abandonînd delicat subiectul)* Parcă am auzit muzică în timp ce veneam spre casă?

TANA: *(Cu un chicotit spasmodic)* Da, eu cînt.

PARAMORE: La unul din acele instrumente japoneze.

(În mod evident e abonat la revista National Geographic.)

TANA: Cînt la flaaaut, flaaaut japonez.

PARAMORE: Ce cîntai? Una din melodiile voastre japoneze?

TANA: *(În timp ce sprîncenele i se contractă absurd)* Cîntecul trenului. Cum îi spune? Glasul șinelor. Așa se spune în țara mea. Ca trenul. E așaaa; asta înseamnă șuierat; trenu' pornește. Apoi așaaa; înseamnă tren pleacă. Așa. Foarte frumos cîntec la țara mea. Cîntec de copii.

PARAMORE: E foarte frumos.

(Este deja evident că doar cu un gigantic efort de voință TANA se abține să nu alerge în camera lui după cărțile poștale, inclusiv cele șase făcute în America.)

TANA: Fac cocteil pentru domnu'?

PARAMORE: Nu, mulțumesc. Nu consum așa ceva. *(Zîmbește.)*

(Tana se retrage în bucătărie, lăsînd ușa întredeschisă. Prin fanta acesteia revine brusc cîntecul trenului japonez – de data aceasta în mod evident nu o repetiție, ci o interpretare, o interpretare animată, vioaie.)

Sună telefonul. Absorbit de muzica lui, TANA nu-i dă atenție, așa că PARAMORE ridică receptorul.)

PARAMORE: Alo... Da... Nu, nu e aici pentru moment, dar trebuie să se întoarcă imediat... Butterworth? Alo, nu am reținut numele... Alo, alo, alo! Alo!... Ei!

(Telefonul refuză cu încăpățîinare să mai producă alte sunete. PARAMORE lasă receptorul.)

În acest moment revine motivul taxiului, purtînd pe aripile lui un al doilea tînăr; duce o valiză și intră fără să sune la ușă.)

MAURY: *(În hol)* Ei, Anthony! U-uu! *(Intră în cameră și îl vede pe PARAMORE)* Bună ziua!

PARAMORE: *(Privindu-l concentrat)* Ești... ești Maury Noble?

MAURY: Exact. *(Se apropie, zîmbește și întinde mîna)* Ce mai faci, bătrîne? Nu te-am văzut de un car de ani.

(A făcut o legătură vagă între fața celuiilalt și Harvard, dar nu e foarte sigur de asta. Numele, dacă l-a știut vreodată, l-a uitat de mult. Oricum, cu multă sensibilitate și o la fel de lăudabilă caritate, PARAMORE își dă seama de asta și rezolvă problema plin de tact.)

PARAMORE: L-ai uitat pe Fred Paramore? Mergeam amîndoi la cursul de istorie al bătrînului Unc Robert.

MAURY: Nu, n-am uitat, Unc – vreau să zic Fred. Fred era – vreau să zic Unc era un tip a-ntîia, nu-i așa?

PARAMORE: *(Dînd din cap amuzat)* O mare figură. Mare figură.

MAURY: *(După o scurtă pauză)* Da... într-adevăr. Unde e Anthony?

PARAMORE: Servitorul japonez mi-a spus că e la un han. Iau cina, presupun.

MAURY: *(Privindu-și ceasul)* A plecat de mult?

PARAMORE: Așa cred. Japonezul mi-a spus că se întorc în curînd.

MAURY: Atunci să bem ceva.

PARAMORE: Nu, mulțumesc. Nu consum așa ceva. *(Zîmbește.)*

MAURY: Te deranjează dacă eu o fac? *(Căscînd în timp ce își pune dintr-o sticlă)* Ce ai făcut după facultate?

PARAMORE: O, multe. Am avut o viață foarte activă. Am încercat una și alta. *(Tonul lui sugerează orice, de la vînătoare de lei la crimă organizată.)*

MAURY: Ah, ai fost în Europa?

PARAMORE: Nu, nu am fost – din păcate.

MAURY: Presupun că o să mergem toți, nu peste mult timp.

PARAMORE: Chiar crezi asta?

MAURY: Sigur! Țara e hrănită cu senzaționalism de mai bine de doi ani. Toți devin agitați. Au chef de distracție.

PARAMORE: Atunci nu crezi că e vorba și de anumite idealuri?

MAURY: Nimic important. Oamenii au întotdeauna nevoie de stimuli.

PARAMORE: *(Grav)* E foarte interesant că spui asta. Tocmai vorbeam cu cineva care a fost acolo...

(De-a lungul mărturiei care urmează și pe care cititorul e liber să o completeze el cu propoziții precum „A văzut cu ochii lui“, „Spiritul superb al francezilor“ și „Salvarea civilizației“, MAURY stă cu pleoapele coborîte, plictisit.)

MAURY: *(Imediat ce i se oferă ocazia)* Apropo, știai că există un spion german chiar în casa asta?

PARAMORE: *(Zîmbind prudent)* Vorbești serios?

MAURY: Absolut. M-am gândit că e de datoria mea să te previn.

PARAMORE: (*Convins*) O bonă?

MAURY: (*În șoaptă, arătînd spre bucătărie cu degetul mare*) Tana! Nu e numele lui adevărat. Am înțeles că primește tot timpul scrisori adresate locotenentului Emile Tannenbaum.

PARAMORE: (*Rîzînd tolerant și bonom*) Era doar o glumă.

MAURY: Poate că îl acuz pe nedrept. Dar nu mi-ai spus ce ai mai făcut.

PARAMORE: Printre altele – am scris.

MAURY: Ficțiune?

PARAMORE: Nu. Non-ficțiune.

MAURY: Ce-i asta? Un fel de literatură care e jumătate ficțiune și jumătate realitate?

PARAMORE: O, m-am limitat doar la realitate. Am avut multă activitate în folosul societății.

MAURY: Ah!

(O umbră de suspiciune îi apare imediat în ochi. E ca și cum PARAMORE s-ar fi prezentat ca hoț de buzunare amator.)

PARAMORE: În prezent lucrez în Stamford. De-abia săptămîna trecută mi-a spus cineva că Anthony Patch locuiește atît de aproape.

(Sînt întrerupți de zarva de afară, sunetul inconfundabil al celor două sexe conversînd și rîzînd. Apoi în cameră intră în grup compact ANTHONY, GLORIA, RICHARD CARMEL, MURIEL KANE, RACHAEL BARNES și RODMAN BARNES, soțul ei. Se înghesuie în jurul lui MAURY, răspunzînd illogic cu „Bine!“ la „Salut“-ul lui generic... Între timp, ANTHONY se apropie de celălalt musafir.)

ANTHONY: Ei, să fiu al naibii. Ce mai faci? Mă bucur mult să te văd.

PARAMORE: Mă bucur și eu să te văd, Anthony. Sînt cazat în Stamford, așa că m-am gândit să trec pe aici. (*Șmecher*) Cea mai mare parte a timpului nu ne vedem capul de treabă, așa că avem dreptul la o vacanță de cîteva ore.

(ANTHONY se chinuie din răspuțeri să-și amintească numele lui. După interminabile chinuri ale facerii, mintea lui dă la iveală fragmentul „Fred“, în jurul căruia el construiește la repezeală propoziția „Mă bucur să te văd, Fred!“. Între timp, tăcerea care prefațează o prezentare a cuprins întregul grup. MAURY, care ar putea să-l ajute, preferă să asiste cu o bucurie malițioasă.)

ANTHONY: (*Exasperat*) Doamnelor și domnilor, acesta este... acesta este Fred.

MURIEL: (*Cu amabilă frivolitate*) Bună, Fred!

(RICHARD CARMEL și PARAMORE se salută pe numele mic, ultimul amintindu-și că DICK era unul dintre colegii lui de an care nu se deranjase niciodată să-i vorbească. DICK își imaginează naiv că PARAMORE e cineva pe care l-a cunoscut mai demult în casă la ANTHONY.

Cele trei tinere urcă la etaj.)

MAURY: (*În șoaptă către DICK*): N-am mai văzut-o pe Muriel de la nunta lui Anthony.

DICK: E în plină formă. Ultima ei frază e „Te cred și eu!“.

(ANTHONY se luptă o vreme cu PARAMORE și, după o vreme, încearcă să-i atragă și pe ceilalți în conversație, invitându-i să bea ceva.)

MAURY: Am lucrat destul de bine la sticla asta. Am ajuns de la „Certificat“ pînă la „Distileria“.

(Arată cuvintele pe etichetă.)

ANTHONY: (*Către PARAMORE*) Niciodată nu-ți poți da seama cînd apar ăștia doi. Le-am spus la revedere la cinci după-amiaza și să fiu al naibii dacă n-au apărut pe la vreo două noaptea. O mașină închiriată din New York oprește la ușă și ies afară ei, evident beți ca niște lorzi.

(PARAMORE studiază extaziat coperta unei cărți pe care o ține în mînă. MAURY și DICK schimbă o privire.)

DICK: (*Către PARAMORE, inocent*) Lucrezi aici, în oraș?

PARAMORE: Nu, la azilul de pe Laird Street din Stamford. (*Către ANTHONY*) Nici nu-ți imaginezi cîtă sărăcie există în aceste orașele din Connecticut. Italieni și alți emigranți. În cea mai mare parte catolici, știi, așa că e foarte greu să ajungi la ei.

ANTHONY: (*Politicos*) Multe infracțiuni?

PARAMORE: Nu atît infracțiuni, cît ignoranță și mizerie.

MAURY: Teoria mea e asta: electrocutarea imediată a tuturor ignoranților și săracilor. Sînt categoric de partea infractorilor – dau culoare vieții. Problema e că, dacă te apuci să pedepsești ignoranța, ar trebui să începi cu cele mai bune familii, apoi să treci la vedetele de film și, în cele din urmă, la Congres și cler.

PARAMORE: (*Zîmbind stînjedit*) Vorbeam de o ignoranță mai fundamentală – chiar a limbii noastre.

MAURY: (*Gînditor*) Presupun că e greu. Nici măcar nu poți urmări noua poezie.

PARAMORE: Doar după ce lucrezi vreo cîteva luni la azil îți poți da seama cît de rău stau lucrurile. Cum îmi spunea secretarul nostru, nu ți se pare că ai unghiile murdare pînă nu te speli pe mîini. Desigur că deja ni se dă destul de multă atenție.

MAURY: (*Grosolan*) Cum ar putea spune secretarul vostru, dacă îndeși hîrtie în grătarul sobei, o să ardă strălucitor pentru o clipă.

(În acest moment GLORIA, cu machiajul refăcut și avidă de admirație și distracție, revine însoțită de cele două prietene ale ei. Pentru cîteva clipe conversația devine haotică. GLORIA îl trage pe ANTHONY deoparte.)

GLORIA: Te rog nu bea prea mult, Anthony.

ANTHONY: De ce?

GLORIA: Pentru că ești atît de rudimentar cînd ești beat.

ANTHONY: Dumnezeule! Ce mai e acum?

GLORIA: *(După o pauză în care ochii ei îi fixează cu răceală pe ai lui)* Mai multe lucruri. În primul rând, de ce insiști să plătești pentru tot? Fiecare dintre acești bărbați are mai mulți bani decât tine!

ANTHONY: Ei, Gloria! Sînt oaspeții mei!

GLORIA: Țasta nu e un motiv să plătești pentru sticla de șampanie pe care a spart-o Rachael Barnes. Dick a încercat să achite el a doua cursă cu taxiul, dar tu nu l-ai lăsat.

ANTHONY: Ei, Gloria...

GLORIA: Cînd sîntem nevoiți să vindem obligațiuni ca să ne putem plăti facturile, e timpul să o lăsam mai moale cu generozitățile excesive. Mai mult, în locul tău eu nu i-aș da atît de multă atenție lui Rachael Barnes. Soțului ei îi displace la fel de mult ca și mie!

ANTHONY: Ei, Gloria...

GLORIA: *(Imitîndu-l pe un ton tăios)* „Ei, Gloria!“ Dar asta s-a întîmplat un pic cam prea des vara asta – cu fiecare femeie drăguță cu care te-ai întîlnit. A devenit un fel de obicei, iar eu *nu* am de gînd să-l tolerez! Dacă tu poți să-ți faci de cap, să știi că și eu pot. *(Apoi, ca și cum atunci i-ar fi trecut prin cap)* Apropo, tipul ăsta, Fred, nu e un fel de al doilea Joe Hull, nu-i așa?

ANTHONY: Doamne, nu! Probabil a venit doar ca să mă facă să scot de la bunicu' niște bani pentru turma lui.

(GLORIA se îndepărtează de ANTHONY, care e foarte deprimat, și se întoarce la musafirii ei. Pe la ora 9, aceștia pot fi împărțiți în două clase – cei care au băut serios și cei care au băut puțin sau deloc. În al doilea grup sînt cei doi BARNES, MURIEL și FREDERICK E. PARAMORE.)

MURIEL: Mi-ar plăcea să pot să scriu. Am tot felul de idei, dar nu reușesc niciodată să le pun în cuvinte.

DICK: Cum spunea Goliat: că înțelege sentimentele lui David, dar nu le poate exprima. Remarca a fost adoptată imediat de filistini.

MURIEL: Nu te înțeleg. Probabil că m-am prostit la bătrînețe.

GLORIA: *(Mișcîndu-se nesigură printre musafiri, ca un înger exuberant)* Dacă îi e foame cuiva, sînt niște pateuri franțuzești pe masa din sufragerie.

MAURY: Nu suport formele victoriene pe care le au.

MURIEL: *(Amuzîndu-se sălbatic)* Te cred și eu, Maury, te-ai amețit.

(Pieptul ei a rămas un teren pe care îl oferă copitelor multor armăsari în trecere, în speranța că potcoavele lor ar putea aprinde o scînteie de iubire în întuneric...)

Domnii BARNES și PARAMORE sînt prinși în dezbateră unui subiect serios, atît de serios, încît domnul BARNES încearcă de ceva timp să se strecoare în aerul mult mai viciat din mijlocul livingului. Nu se știe dacă PARAMORE întîrzie în casa gri din politețe sau curiozitate ori ca să poată scrie mai tîrziu un studiu sociologic asupra decadenței stilului de viață

american.)

MAURY: Fred, îmi imaginam că ești foarte deschis la minte.

PARAMORE: Chiar sînt.

MURIEL: Și eu. Cred că religia cuiva e la fel de bună ca și celelalte și așa mai departe.

PARAMORE: Există ceva bun în fiecare religie.

MURIEL: Eu sînt catolică, dar, cum am spus întotdeauna, nu exagerez.

PARAMORE: (*Cu un copleșitor acces de toleranță*) Religia catolică este o religie foarte... foarte puternică.

MAURY: Ei bine, un om atît de deschis la minte ar trebui să aprecieze nivelul superior de sensibilitate și optimismul conținute în acest cocteil.

PARAMORE: (*Luînd cocteilul, ușor sfidător*) Mulțumesc, o să încerc... unul.

MAURY: Unul? Scandalos! Avem aici o reuniune a promoției '910 și tu refuzi să te amețești măcar puțin. Haide!

„În cinstea regelui Charles,

În cinstea regelui Charles,

Aduceți bolul cu care vă lăudați...“¹

(PARAMORE *cîntă și el, cu o voce sonoră.*)

MAURY: Uplete-ți paharul, Frederick. Știi că totul e supus scopului pe care natura îl are pentru noi, iar în cazul tău scopul e să devii un bețiv zgomotos.

PARAMORE: Dacă cineva poate să bea ca un gentleman...

MAURY: Ce e acela un gentleman, apropo?

ANTHONY: Un bărbat care nu are niciodată ace de siguranță sub reverul hainei.

MAURY: Prostii! Rangul social al unui om este determinat de cît de multă pîine pune într-un sendviș.

DICK: E un bărbat care preferă prima ediție a unei cărți în locul ultimei ediții a ziarului.

RACHAEL: Un bărbat care nu face niciodată pe drogatul.

MAURY: Un american care îl poate face pe un valet englez să creadă că e englez.

MURIEL: Un bărbat care vine dintr-o familie bună, merge la Yale, Harvard sau Princeton, are bani, știe să danseze și așa mai departe.

MAURY: În sfîrșit, definiția perfectă! Cea a cardinalului Newman e de acum depășită.

PARAMORE: Cred că ar trebui să privim problema cu mintea mult mai deschisă. Oare Abraham Lincoln a fost cel care a spus că un gentleman e cel care nu îi face niciodată pe ceilalți să sufere?

MAURY: Mi se pare că îi aparține generalului Ludendorff.

PARAMORE: Cred că glumești.

MAURY: Mai bea un pahar.

PARAMORE: N-ar trebui. *(Coborîndu-și vocea astfel încât să-l audă doar MAURY)* Ce-ai zice dacă ți-aș spune că ăsta e al treilea pahar de băutură din toată viața mea?

(DICK dă drumul la fonograf, ceea ce o face pe MURIEL să se ridice și să înceapă să se legene într-o parte și-n alta, cu coatele pe lângă corp și mâinile ținute perpendicular, ca niște aripioare.)

MURIEL: Hei, haideți să scoatem covoarele și să dansăm!

(ANTHONY și GLORIA primesc propunerea cu gemete interioare și zîmbete chinuite de aprobare.)

MURIEL: Haideți, leneșilor. Ridicați-vă și trageți mobila la perete.

DICK: Stai să-mi termin paharul.

MAURY: *(Consecvent în planul lui cu PARAMORE)* Îți spun eu cum facem. Ne umplem fiecare paharul, bem pînă la fund și mergem să dansăm.

(Urmează un val de proteste, care se sparge însă de stîncă insistențelor lui MAURY.)

MURIEL: Acum capul meu pur și simplu se învîrte.

RACHAEL: *(Încet, către ANTHONY)* Ți-a spus Gloria să nu te apropii de mine?

ANTHONY: *(Confuz)* Ei, nicidecum. Bineînțeles că nu.

(RACHAEL îi zîmbește misterios. Ultimii doi ani i-au adus un fel de frumusețe aspră, bine întreținută.)

MAURY: *(Ridicîndu-și paharul)* Pentru înfrîngerea democrației și prăbușirea creștinătății.

MURIEL: Zău așa!

(Îi aruncă în joacă o privire de reproș lui MAURY și apoi bea.

Beau toți, cu diverse grade de dificultate.)

MURIEL: Eliberați podeaua!

(Pare inevitabil ca acest proces să fie dus la capăt, așa că ANTHONY și GLORIA ajută și ei la mutarea meselor, stivuirea scaunelor, rularea carpetelor și spargerea lămpilor. După ce mobila a fost stivuită în forme hidoase pe lateral, apare un pătrat cu latura de cîtiva metri.)

MURIEL: Să dăm drumul la muzică!

MAURY: Tana ne va interpreta cîntecul de dragoste al unui specialist în ochi, nas, gît și urechi.

(În mijlocul unei oarecare confuzii datorate faptului că TANA se dusesse la culcare se fac pregătiri pentru reprezentație. Japonezul în pijama, cu flautul în mînă, este învelit într-o pătură și instalat într-un fotoliu așezat pe o masă, de unde oferă un spectacol grotesc și ridicol. PARAMORE e vizibil beat și atît de încîntat din cauza asta, încît amplifică efectul prefăcîndu-se că se împleticește, ca un personaj de benzi desenate, și chiar sughițînd din cînd în cînd.)

PARAMORE: *(Către GLORIA)* Vrei să dansezi cu mine?

GLORIA: Nu, domnule. Vreau dansul lebedei. Îl știi?

PARAMORE: Sigur. Oricare.

GLORIA: Foarte bine. Tu pornești din colțul de acolo, iar eu de aici.

MURIEL: Haideți!

(Apoi se instalează haosul: TANA se cufundă în labirintul misterios al cântecului trenului, „tu-tu-tuuu“-ul său lamentativ amestecându-și cadențele melancolice cu „Sărmanul Fluturaș (tra/la/la), așteptînd pe-o floare“ al fonografului. MURIEL e prea doborîată de rîs ca să facă altceva decît să se agațe disperată de BARNES, care, dansînd cu rigiditatea amenințătoare a unui ofițer, tropăie prin cameră lipsit de umor. ANTHONY încearcă să audă șoaptele lui RACHAEL, fără să atragă atenția GLORIEI...

Dar cel mai grotesc, incredibil și histrionic incident de-abia urmează, unul din acele incidente în care viața pare că imită cu pasiune cele mai proaste forme de literatură. PARAMORE încearcă să ia exemplu de la GLORIA și, în timp ce zarva își atinge punctul culminant, începe să se învîrtă în jurul său, din ce în ce mai amețit – se împleticește, se redresează, se împleticește din nou, iar apoi cade în direcția holului... aproape în brațele bătrînului ADAM PATCH, a cărui apropiere nu fusese auzită din cauza zgomotului infernal din cameră.

ADAM PATCH e foarte alb la față. Se sprijină într-un baston. Bărbatul de lîngă el e EDWARD SHUTTLEWORTH, și el e cel care îl prinde pe PARAMORE de umăr, îndepărtînd traiectoria căderii lui de venerabilul filantrop.

Timpul necesar ca liniștea să se aștearnă ca un capac de sicriu asupra camerei poate fi estimat la aproximativ două minute, deși o scurtă perioadă după asta fonograful încă mai hîrîia, iar din flautul lui TANA încă mai picurau notele cântecului japonez al trenului. Dintre cei nouă oameni doar BARNES, PARAMORE și TANA nu cunosc identitatea ultimului sosit. Dintre cei nouă, nici unul nu știe că ADAM PATCH făcuse în acea dimineață o donație de 50 000 de dolari pentru cauza prohibiției naționale.

Lui PARAMORE îi este dat să spargă liniștea adunării; apogeul depravării din viața lui este atins de incredibila lui remarcă.)

PARAMORE: *(Tîrîndu-se rapid spre bucătărie pe palme și genunchi)* Eu nu sînt musafir aici – aici lucrez.

(Din nou se așterne liniștea – atît de profundă acum, atît de apăsătoare prin teama ei contagioasă, încît RACHAEL chicotește nervos, iar DICK se trezește repetînd la nesfîrșit un vers din Swinburne, grotesc de potrivit scenei:

„O deșartă și mohorîată înflorire a respirației pure.“

...Tăcerea e ruptă de vocea lui ANTHONY, trează și tensionată, care îi spune ceva lui ADAM PATCH; apoi, și aceasta dispare.)

SHUTTLEWORTH: (*Aprins*) Bunicul tău s-a gândit să venim pînă aici să vadă casa. Am sunat din Rye și am lăsat un mesaj.

(O serie de răsufări crispate emanînd, aparent, de nicăieri umplu următoarea pauză. ANTHONY e alb ca varul. GLORIA are buzele întredeschise și îl privește pe bătrîn intens, cu teamă. Nu există nici un zîmbet în cameră. Nici unul? Nu cumva gura scheletică a lui CROSS PATCH tremură, ușor întredeschisă, lăsînd să se vadă șirurile regulate ale dinților lui? Vorbește – patru cuvinte simple și potolite.)

ADAM PATCH: Acum ne întoarcem, Shuttleworth...

(Și asta e tot. Se întoarce și, cu ajutorul bastonului, traversează holul și iese pe ușă, pașii lui nesiguri scrîșnind ca o prevestire infernală pe aleea cu pietriș, sub luna de august.)

RETROSPECTIVĂ

În această situație extremă, erau ca doi peștișori aurii într-un acvariu din care fusese scursă toată apa; nu mai puteau înota nici măcar unul spre celălalt.

Gloria împlinea douăzeci și șase de ani în mai. Nu voia nimic, spunea ea, decît să fie tînără și frumoasă încă mult timp, să fie veselă și fericită și să aibă bani și dragoste. Voia ceea ce vor cele mai multe femei, dar toate acestea cu mult mai multă ardoare și pasiune. Fusese măritată timp de mai bine de doi ani. La început fuseseră zile de senină înțelegere, aduse la extaz de simțul mîndriei și al posesiunii. Intercalate între aceste perioade apăruseră accese de ură, durînd o scurtă oră, și uitări depline care durau nu mai mult de o după-amiază. Asta fusese prima jumătate de an.

Apoi seninătatea și mulțumirea deveniseră mai puțin exaltate, mai cenușii – foarte rar, cu ajutorul pintenului geloziei sau al separării forțate, mai reveneau vechile extaze, comuniunea aparentă dintre suflete și tensiunea emoțională. Era posibil ca ea să-l urască pe Anthony o zi întregă, să fie furioasă pe el o săptămîină, fără să-și facă vreo grijă. Reproșurile înlocuiseră afecțiunea ca obicei, aproape ca o distracție, și erau nopți în care mergeau la culcare încercînd să-și amintească cine era cel furios și cine trebuia să fie rezervat a doua zi dimineață. Iar pe măsură ce al doilea an se scurgea, apărură două elemente noi. Gloria își dădea seama că Anthony devenise capabil să fie complet indiferent față de ea, o indiferență temporară, pe jumătate letargică, dar una din care nu îl mai putea scoate cu un cuvînt șoptit, cu un anumit zîmbet intim. Erau zile cînd el simțea că mîngîierile ei îl sufocă. Era conștientă de aceste lucruri, dar nu le recunoștea niciodată în întregime față de ea însăși.

Doar de puțin timp ea își dăduse seama că, în ciuda adorației ei față de el, în ciuda geloziei, servituții și mîndriei ei, în fond îl disprețuia – iar disprețul se amesteca imperceptibil cu celelalte emoții ale ei... În toate acestea consta dragostea ei – iluzia vitală, feminină care se îndreptase spre el într-o noapte de aprilie, cu multe luni înainte.

În ceea ce-l privește pe Anthony, ea era, în ciudatuturor lucrurilor, singura lui preocupare. Dacă ar fi pierdut-o, ar fi fost un om terminat, nenorocit și absorbit sentimental în amintirea ei pentru tot restul vieții. Rareori îi făcea plăcere să petreacă o zi întreagă singur cu ea – de regulă prefera să existe o a treia persoană. Erau momente în care simțea că, dacă nu e lăsat complet singur, înnebunește – de câteva ori cu siguranță a urât-o. Beat, era capabil de scurte atracții față de alte femei, elanuri pînă atunci stăpînite ale unui temperament înclinat către experimente.

În acea primăvară, în acea vară, visau la fericirea viitoare – cum vor călători dintr-un ținut de vară în alt ținut de vară, întorcîndu-se apoi la casa lor splendidă și, eventual, la niște copii idilici, apoi intrarea în diplomație sau politică pentru a realiza, o vreme, lucruri minunate și importante, ajungînd în cele din urmă un cuplu cu părul alb (un păr alb mătăsos, minunat) lenevind într-o glorie senină, adulați de burghezia ținutului... Aceste vremuri trebuiau să înceapă cînd „o să avem bani“; de aceste vremuri se legau speranțele lor, mai degrabă decît de alte satisfacții a căror viață era din ce în ce mai neregulată și confuză. În diminețile cenușii, cînd din glumele de cu o seară înainte rămîneau doar niște obscenități lipsite de inteligență și demnitate, Anthony și Gloria puteau, într-o anumită măsură, să aducă la viață acest pachet de speranțe comune și să le treacă în revistă, zîmbindu-și apoi și repetînd, în loc de concluzie, nietzscheanismul concis, dar sincer al replicii sfidătoare a Gloriei: „Nu-mi pasă!“.

Situația se degrada perceptibil. Era problema banilor, din ce în ce mai supărătoare și mai amenințătoare; era înțelegerea faptului că alcoolul devenise o necesitate practică a distracției lor – un fenomen deloc neobișnuit pentru aristocrația britanică din urmă cu un secol, dar unul oarecum alarmant într-o civilizație din ce în ce mai temperată și circumspectă.

Mai mult, amîndoi păreau să-și fi pierdut nervul, nu atît în ceea ce făceau, cît în reacțiile lor subtile față de civilizația din jurul lor. În Gloria se născuse ceva de care nu avusese nevoie pînă atunci – scheletul, parțial, dar inconfundabil, al vechii ei orori, conștiința. Recunoașterea acestui fapt față de ea însăși coincidea cu declinul lent al curajului ei fizic.

Apoi, în dimineața de august de după vizita neașteptată a lui Adam Patch, se treziră obosiți și simțindu-se rău, lipsiți de viață și capabili de o singură emoție atotcuprinzătoare – frica.

PANICĂ

— Ei bine?

Anthony se ridică în pat și privi spre ea. Deprimarea îi trăgea colțurile buzelor în jos, iar vocea îi era tensionată și dogită.

În loc de răspuns, ea își duse mîna la gură și începu să-și roadă o unghie încet și minuțios.

— Am făcut-o, spuse el după o pauză; apoi, în timp ce ea continua să tacă, îl cuprinse exasperarea. De ce nu spui nimic?

— Ce Dumnezeu ai vrea să spun?

— La ce te gîndești?

— La nimic.

— Atunci nu-ți mai roade unghiile!

Urmă o controversă scurtă și confuză dacă ea se gîndea la ceva sau nu. Lui Anthony i se părea esențial ca ea să mediteze cu voce tare la dezastrul din seara precedentă. Tăcerea ei era o metodă de a arunca responsabilitatea asupra lui. În ce o privește, nu găsea necesar să vorbească – momentul cerea ca ea să-și roadă unghiile ca un copil agitat.

— Trebuie să rezolv cu bunicul meu încurcătura asta groaznică, spuse el cu o convingere neliniștită. Un nou sentiment de respect se simțea din felul în care spusese „bunicul meu“, în loc de „bunicul“.

— N-ai cum, afirmă ea abrupt. N-ai cum – *niciodată*. Nu te va ierta cît va trăi.

— Poate că nu, recunosc Anthony nefericit. Totuși, poate că aș reuși să mă reabilitez în ochii lui dacă mă schimb și așa mai departe...

— Părea bolnav, îl întrerupse ea, era alb ca varul.

— *Este* bolnav. Ți-am spus asta acum trei luni.

— Aș fi vrut să fi murit săptămîna trecută! spuse ea obraznic. Ce moș enervant!

Nici unul dintre ei nu rîse.

— Dar vreau să-ți spun un lucru, adăugă ea calmă, data viitoare cînd văd că te porți cu o femeie cum ai făcut aseară cu Rachael Barnes, te părăsesc *pur – și – simplu!* Nu am de gînd să suport așa ceva!

Pe Anthony îl copleși frica.

— Ah, nu fi absurdă, replică el. Știi că pentru mine nu există nici o femeie pe lume în afară de tine – nici una, draga mea.

Încercarea lui de a da o notă de tandrețe cuvintelor eșuă mizerabil – atît de iminent i se părea că devenise pericolul.

— Dacă m-aș duce la el, sugeră Anthony, și i-aș spune, cu citatele din Biblie potrivite, că am rătăcit prea mult pe căile pierzaniei și că, în sfîrșit, am zărit lumina...

Se opri și privi cu o expresie nehotărîtă spre soția lui.

— Mă întreb ce-ar face?

— Nu știu.

Gloria se întreba dacă musafirii lor vor avea sau nu prezența de spirit să plece imediat după micul dejun.

Anthony avu nevoie de o săptămîină ca să-și facă suficient curaj să meargă la Tarrytown. Perspectiva i se părea revoltătoare și de unul singur ar fi fost incapabil să ia decizia de a se duce – dar, dacă voința sa se deteriorase în acești ultimi trei ani, la fel se întîmplase și cu puterea de a refuza. Gloria îl forță să meargă. Era foarte bine că așteptase o săptămîină, spunea ea, pentru că asta îi lăsase animozității violente a bunicului său timp să se potolească – dar a aștepta mai mult ar fi fost o greșeală, i-ar da ocazia să se

accentueze.

Se duse, trepidînd și... degeaba. Adam Patch nu se simțea bine, spuse Shuttleworth indignat. Lăsase instrucțiuni categorice ca nimeni să nu-l poată vizita. În fața ochilor vindicativi ai fostului șarlatan, fruntea lui Anthony se ofili. Se întoarse la taxi aproape furișându-se – de-abia cînd se urcă în tren își recuperează o mică parte din respectul de sine, bucuros ca un școlar să evadeze spre minunatele palate ale consolării care încă se înălțau, strălucitoare, în mintea sa.

Gloria se arată disprețuitoare cînd se întoarse în Marietta. De ce nu îl obligase pe secretar să îl lase înăuntru? Asta era ceea ce ar fi făcut ea!

Compuseră amîndoi o scrisoare și, după ce o modificară de nenumărate ori, o trimiseră. Era pe jumătate scuză, pe jumătate explicație fabricată. Nu primiră nici un răspuns.

Veni o zi de septembrie, împărțită între soare și ploii scurte, soare fără căldură și ploii lipsite de prospețime. În acea zi părăsiră casa gri, cea care văzuse înflorirea iubirii lor. Patru cufere și trei lăzi monstruoase erau stivuite în camera răvășită în care, cu doi ani în urmă, visau leneș, plini de langoare și mulțumire. Ecoul răsuna în camera goală. Într-o rochie maro nouă, tivită cu blană, Gloria stătea tăcută pe un cufăr, iar Anthony se plimba nervos încolo și înapoi, fumînd, în timp ce așteptau camionul care urma să le ducă bagajele în oraș.

— Ce sînt alea? întrebă ea arătînd spre un teanc de cărți de pe una din lăzi.

— E vechea mea colecție de timbre, mărturisi el încurcat. Am uitat s-o împachetez.

— Anthony, e o prostie s-o tot cari după tine.

— Păi, tocmai mă uitam prin ea în primăvară, cînd am plecat din apartament, și m-am hotărît s-o iau și pe ea.

— N-ai putea s-o vinzi? Nu avem destule porcării?

— Îmi pare rău, spuse el umil.

Camionul trase în fața ușii, păcănind zgomotos. Gloria înălță pumnul amenințător către cei patru pereți.

— Atît de mult mă bucur să plec! țipă ea. O, Doamne, cît pot să urăsc casa asta!

Astfel că superba și strălucitoarea doamnă se întoarse în New York cu soțul ei. Chiar în trenul cu care plecau se certară – cuvintele ei amare aveau frecvența, regularitatea și inevitabilitatea gărilor pe lîngă care treceau.

— Nu fi supărată, o imploră Anthony jalnic. Nu ne avem decît unul pe celălalt, pînă la urmă.

— De cele mai multe ori nu avem nici măcar asta, exclamă Gloria.

— Cînd?

— De multe ori – începînd cu o anumită dată, pe peronul din Redgate.

— Doar nu vrei să spui că...

— Nu, îl întrerupse ea rece, nu am rămas supărată din cauza acelei întâmplări. Așa cum a venit, la

fel s-a și dus – dar când s-a dus, a luat ceva cu ea.

Se opri brusc. Anthony tăcu și el, deprimat și confuz. Peisajele monotone din Mamaroneck, Larchmont, Rye și Pelham Manor se succedau cu ținuturi pustii și mohorâte care încercau, fără succes, să treacă drept peisaje naturale. Se trezi amintindu-și cum, într-o dimineață de vară, ei doi plecaseră din New York în căutarea fericirii. Poate că nu se așteptaseră niciodată s-o găsească, însă această căutare în sine fusese mai fericită decât orice ar fi putut spera el vreodată. În viață, se părea, trebuie să îți construiești un întreg decor în jurul tău – altfel urmează dezastrul. Nu există pace, nu există liniște. Fusese indolent dorindu-și să viseze și să plutească; nimeni nu plutește decât înspre vârtejuri ucigătoare, nimeni nu visează fără ca visele să devină coșmaruri fantastice de indecizie și regrete.

Pelham! Aici se certaseră din cauză că Gloria voia să conducă. Iar când își pusese piciorul ei micuț pe accelerație, mașina fîșnise nebunește, în timp ce capetele lor se smuciseră în spate ca două marionete legate de aceeași sfoară.

Bronx-ul – casele grupate, sclipind în soarele care cobora acum printre nori mari și strălucitori, trimițând caravane de lumină în jos, spre străzi. New York, se gîndea el, înseamnă acasă – orașul luxului și al misterelor, al speranțelor extravagante și al viselor exotice. Aici, în suburbii, palatele absurde din ciment se trăgeau înapoi în apusul calm, la pîndă pentru o clipă în irealitatea calmă, îndepărtîndu-se și fiind depășite de labirintul haotic al rîului Harlem. Trenul avansa prin lumina tot mai slabă, traversînd direct sau peste pod vreo 50 de străzi vesele și agitate din East Side; acestea treceau prin fața ferestrei vagonului ca spațiile dintre spițele unei roți gigantice, dezvăluind imaginea viguroasă și plină de culoare a copiilor săraci înghesuindu-se în jocurile lor animate, ca niște furnici vioaie pe alei de nisip roșu. La ferestrele blocurilor apăreau mame rotunjite, în formă de lună, ca niște constelații ale acestui cer sordid; femei ca niște bijuterii imperfecte și cenușii, femei sub formă de legume sau de saci mari de oribilă lenjerie murdară.

— Îmi plac străzile astea, remarcă Anthony cu voce tare. Întotdeauna mi se pare că e un spectacol pus la cale pentru mine; ca și cum imediat după ce trecem mai departe se opresc toți din rîs și țopăit și devin, în schimb, foarte triști, amintindu-și cît de săraci sînt și intrînd cu capetele plecate în casele lor. Ai adesea impresia asta în străinătate, dar foarte rar în această țară.

Pe o stradă aglomerată, cu clădiri înalte, citi o duzină de nume evreiești pe un șir de magazine; în ușa fiecăruia stătea un bărbat mic și întunecat, privind trecătorii cu ochi gravi – ochi strălucind de suspiciune, mîndrie, luciditate, lăcomie și înțelegere. Nu putea disocia New Yorkul de modul în care oamenii aceștia avansau treptat – micile magazine care creșteau, se extindeau și se mutau, supravegheate cu ochi de vultur și cu atenție de albină, care se înmulțeau în toate direcțiile. Era impresionant – perspectiva era copleșitoare.

— Mă întreb unde a fost Bloeckman vara asta, spuse Gloria făcînd o legătură stranie cu gîndurile lui.

APARTAMENTUL

După certitudinile tinereții intervine o perioadă de intensă și intolerabilă complexitate. Pentru un barman, această perioadă e foarte scurtă, aproape neglijabilă. Oamenii de condiție mai înaltă încearcă mai mult timp să conserve iluziile relațiilor, să păstreze idei „nepractice“ despre integritate. Dar spre începutul anilor '20 lucrurile se complicaseră foarte mult, iar ceea ce pînă atunci părușe iminent și tulburător deveni, treptat, îndepărtat și obscur. Rutina se instalează ca apusul deasupra ținuturilor aspre, netezindu-le pînă devin tolerabile. Complexitatea e prea subtilă, prea variată; valorile se schimbă radical cu fiecare lecție de vitalitate; începe să devină clar că nu putem învăța nimic din trecut care să ne fie util în înfruntarea viitorului – astfel că încetăm să fim oameni impulsivi și sensibili, interesați de adevărurile etice subtile; înlocuim ideile de integritate cu reguli de conduită, prețuim siguranța mai mult decît iubirea și devenim, fără să ne dăm seama, pragmatici. Doar puțini rămîn să fie preocupați mai departe de nuanțele relațiilor – și chiar și acești puțini doar în anumite ore, special rezervate pentru această sarcină.

Anthony Patch încetase să fie un individ al aventurilor mentale și al curiozității, devenind un individ al prejudecăților, cu o dorință puternică de a nu fi tulburat emoțional. Această schimbare treptată avusese loc de-a lungul ultimilor cîțiva ani, accelerată de o succesiune de neliniști care îl copleșiseră. La început apăru senzația irosirii, dintotdeauna latentă în inima lui, iar acum trezită de circumstanțele situației sale. În momentele de incertitudine era bîntuit de ideea că viața ar putea fi, pînă la urmă, plină de sens. Cînd avea douăzeci și ceva de ani, convingerea inutilității acțiunii și a înțelepciunii renunțării fusese confirmată atît de filosofii pe care îi admira, cît și de compania lui Maury Noble, iar apoi a soției sale. Și totuși, existaseră ocazii – chiar înaintea primei sale întîlniri cu Gloria, de exemplu, sau cînd bunicul său îi sugerase că ar trebui să devină corespondent de război – în care nemulțumirea lui aproape că îl făcuse să acționeze.

Cu o zi înainte de a părăsi definitiv Marietta descoperi, în timp ce răsfoia neglijent o revistă a absolvenților de la Harvard, un articol despre ce făcuseră colegii lui în cei șase ani de la absolvire. Cei mai mulți intraseră în afaceri, e adevărat, iar cîțiva dintre ei îi converteau pe pîgînii din China sau America la un protestantism nebulos; însă unii, descoperi el, lucrau în posturi care nu erau nici sinecuri, nici de rutină. Calvin Boyd, de exemplu, deși de-abia absolvise Facultatea de Medicină, descoperise un nou tratament pentru tifos și plecase cu vaporul pentru a mai atenua din efectele civilizației pe care Marile Puteri o duseseră în Serbia; Eugene Bronson, ale cărui articole din *The New Democracy* vădeau un om cu idei depășind atît oportunismul vulgar, cît și isteria populară; mai era un om pe nume Daly, care fusese dat afară din facultate pentru că propovăduise idei marxiste în sala de curs: în artă, știință sau politică vedea personalitățile autentice, în ascensiune ale timpului său – chiar și Severance, fundașul, care își dăduse viața elegant și fără ezitare la Aisne, alături de Legiunea Străină.

Lăsă jos revista și se gîndi o vreme la acești oameni diferiți. În epoca integrității lui și-ar fi apărât

poziția pînă la capăt – un Epicur în Nirvana –, ar fi strigat că a te lupta înseamnă să crezi, că a crede înseamnă să îți trasezi limite. Ar fi devenit un credincios pentru că perspectiva imortalității i-ar fi oferit satisfacție, tot așa cum ar fi intrat în afacerile cu pielărie pentru că intensitatea concurenței l-ar fi ferit de nefericire. Dar în acest moment nu mai avea astfel de delicate scrupule. În toamna aceasta, în care împlinea douăzeci și nouă de ani, era înclinat să-și închidă mintea față de multe lucruri, pentru a evita introspecția asupra primelor motive și cauze și, mai ales, pentru a tînji cu pasiune după siguranță, față de lume și față de el însuși. Nu suporta să fie singur, dar, în același timp, așa cum s-a mai spus, adesea îl îngrozea ideea de a fi singur cu Gloria.

Din cauza prăpastiei pe care vizita bunicului său i-o deschisese în față și a schimbării violente pe care aceasta o impusese în modul lui de viață, era inevitabil să privească în jur, în acest oraș deodată ostil, după prietenii și atmosfera care părușeră odată atît de calde și liniștitoare. Primul său pas a fost o încercare disperată de a-și redobîndi vechiul apartament.

În primăvara lui 1912 semnase un contract pe patru ani la prețul de 1 700 de dolari pe an, cu clauză de prelungire. Acest contract expirase anul acesta în mai. Cînd închiriasse pentru prima oară camerele acestea, ele erau doar o potențialitate, greu de perceput ca atare, dar Anthony sesizase potențialul acesta și prevăzuse în contract ca el și proprietarul să suporte împreună cheltuielile de amenajare. Chiria crescuse în ultimii patru ani, iar în primăvară, cînd Anthony renunțase la clauza de prelungire, proprietarul, un anumit domn Sohenberg, își dăduse seama că poate obține un preț mult mai bun pentru ceea ce era acum un apartament fermecător. Astfel că, atunci cînd Anthony îl abordă în septembrie, Sohenberg îi oferi un contract pe trei ani la un preț de 2 500 de dolari pe an. Lui Anthony i se păru revoltător. Însemna că mai mult de o treime din venitul lor s-ar fi dus pe chirie. Degeaba îi explică faptul că propriii lui bani și propriile lui idei despre reîmpărțirea apartamentului îl făcuseră să fie atractiv.

Degeaba îi oferi 2 000 de dolari – 2 200, deși cu greu și-ar fi putut permite: domnul Sohenberg era de neclintit. Se părea că alți doi domni ar fi fost interesați; exact acel tip de apartament se cerea acum și nu ar fi fost nici o afacere să i-l *dea* domnului Patch. În plus, deși nu menționase asta în trecut, mai mulți chiriași se plînseseră că e gălăgie, în iarna trecută – muzică și dans pînă noaptea tîrziu, genul acesta de lucruri.

Turbînd în sinea lui, Anthony se întoarse în grabă la Ritz să-i împărtășească Gloriei dezamăgirea sa.

— Parcă te și văd, răbufni ea, cum l-ai lăsat să te intimideze.

— Ce puteam să-i spun?

— Puteai să-i spui *ce e*. Nu aș fi suportat așa ceva. Nici un alt bărbat din lume nu ar fi suportat așa ceva! Îi lași pe oameni să facă ce vor cu tine, să te înșele, să te intimideze și să profite de tine, ca și cum ai fi un băiețel prostuț. Este absurd!

— Pentru numele lui Dumnezeu, păstrează-ți calmul.

— Știu, Anthony, dar ești atît de prost!

— Poate că sînt. Oricum, nu ne permitem apartamentul ăla. Dar ni l-am fi permis mai ușor decît să stăm la Ritz.

— Tu ai insistat să venim aici.

— Da, pentru că știam că ai fi nefericită într-un hotel ieftin.

— Bineînțeles!

— Oricum, trebuie să găsim un loc unde să stăm.

— Cît ne permitem să plătim? întrebă ea.

— Păi, ne-am permite chiar și prețul lui dacă am mai vinde din obligațiuni, dar ne-am înțeles aseară că pînă nu îmi găsesc ceva stabil de făcut nu...

— O, știi asta. Întrebam cît ne permitem numai din venit.

— Se spune că nu e bine să plătești mai mult de un sfert.

— Cît e un sfert?

— 150 pe lună.

— Vrei să spui că avem doar 600 de dolari venit în fiecare lună?

O notă potolită se strecurase în vocea ei.

— Bineînțeles! răspuse el furios. Credeai că putem să cheltuim 12 000 pe an fără să intrăm în capital?

— Știam că vindem obligațiuni, dar atît de mult am cheltuit pe an? Cum am făcut asta?

Groaza ei crescuse.

— O să mă uit în acele registre amănunțite pe care le-am ținut, răspuse el ironic. Două chirii în cea mai mare parte a timpului. Haine, călătorii – păi, fiecare primăvară în California costă vreo 4 000 de dolari. Mașina aia blestemată a fost o cheltuială de la început pînă la sfîrșit. Și petrecerile și distracțiile și – o, ce mai contează.

Amîndoi erau acum nervoși și neobișnuit de deprimați. Situația părea mai rea acum, cînd i-o explicase Gloriei, decît cînd își dăduse seama prima dată el însuși.

— Trebuie să câștigi niște bani, spuse ea brusc.

— Știi asta.

— Și trebuie să mai încerci o dată să-l vezi pe bunicul tău.

— Așa o să fac.

— Cînd?

— După ce ne stabilim.

Ceea ce se întîmplă o săptămînă mai tîrziu. Închiriară un apartament micuț pe 57th Street, cu 150 de dolari pe lună, într-un bloc îngust, din piatră albă. Avea dormitor, living și baie, iar camerele, deși prea mici pentru a cuprinde cea mai bună mobilă a lui Anthony, erau curate, noi și deloc neatractive, cu aerul lor proaspăt și igienic. Bounds plecase să se înroleze în armata britanică, iar în locul lui tolerau, mai degrabă decît utilizau, serviciile unei irlandeze slabe și ciolănoase, pe care Gloria o detesta deoarece

vorbea despre isprăvile eroice ale lui Sinn Fein în timp ce servea micul dejun. Dar ei juraseră să nu mai angajeze japonezi, iar servitorii englezi erau pentru moment greu de găsit. Ca și Bounds, femeia făcea doar micul dejun. Celelalte mese le luau la restaurante sau hoteluri.

Ceea ce îl făcu pe Anthony să se ducă în cea mai mare grabă la Tarrytown fu un anunț din mai multe ziare din New York, conform căruia Adam Patch, multimilionar, filantrop și reformator venerabil, era grav bolnav, cu minime șanse de însănătoșire.

PISOIUL

Anthony nu reuși să-l vadă. Doctorii lăsaseră instrucțiuni ca nimeni să nu intre la el, spuse domnul Shuttleworth, care se oferă amabil să preia orice mesaj ar fi dorit Anthony să-i încredințeze și să-i-l transmită apoi lui Adam Patch, când sănătatea acestuia i-ar fi permis. Dar prin aluzii transparente confirmă tristul raționament al lui Anthony, că nepotul risipitor nu era deloc bine-venit. La un moment dat în cursul conversației, Anthony, cu instrucțiunile categorice ale Gloriei în minte, făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să forțeze trecerea pe lângă secretar, însă Shuttleworth zîmbi, încordîndu-și umerii solizi, iar Anthony înțelese cât de inutilă ar fi o astfel de tentativă.

Se întoarse la New York intimidat și nefericit, unde soț și soție petrecură o săptămână agitată. Un mic incident care se întâmplă în una din seri arăta cât de încordați ajunseseră nervii lor.

Întorcîndu-se acasă după cină pe o străduță laterală, Anthony observă o pisică pîndind în spatele unei balustrade.

— Întotdeauna îmi vine să trag un șut pisicilor.

— Mie îmi plac.

— O dată am și cedat impulsului.

— Cînd?

— O, cu ani în urmă; înainte să te întîlnesc pe tine. Într-o seară, între actele unui spectacol. Era o seară rece, ca asta, iar eu eram puțin amețit – una din primele dăți cînd m-am amețit, adăugă el. Sărmanul cerșetor căuta un loc să doarmă, bănuiesc, iar eu eram într-o dispoziție răutăcioasă, așa că am simțit impulsul de a-i trage un șut...

— O, sărmanul pisoi! strigă Gloria, sincer mișcată.

Prins de pasiunea narării, Anthony dezvoltă subiectul.

— A fost destul de rău, recunosc el. Sărmanul animal s-a întors la mine și m-a privit cumva plîngăcios, ca și cum ar fi sperat să îl ridic și să îl alint – chiar era doar un pisoi – și, înainte să-și dea seama, un picior mare a pornit spre el și l-a lovit în spatele lui micuț.

— Oo!

Strigătul Gloriei era plin de suferință.

— Era o seară atît de friguroasă, continuă el pervers, păstrînd în voce un ton melancolic. Bănuiesc că aştepta bunătate din partea cuiva, dar nu a obţinut decît durere...

Se întrerupse brusc – Gloria plîngea. Ajunseră acasă, iar după ce intrară ea se aruncă pe canapea, plîngînd ca şi cum el ar fi lovit-o de moarte.

— O, sărmanul pisoi! repeta ea cu milă, sărmanul pisoi. Atît de frig...

— Gloria...

— Nu te apropia de mine! Te rog, nu te apropia de mine. Ai omorît sărmanul pisoi.

Mişcat, Anthony îngenunche lîngă ea.

— Dragă, spuse el. O, Gloria, draga mea. Nu e adevărat. Am inventat totul – fiecare cuvînt.

Dar ea nu voia să-l creadă. Era, în detaliile pe care el le alesese pentru a-i povesti, ceva ce o făcu să adoarmă plîngînd în acea seară, pentru pisoi, pentru Anthony şi pentru ea însăşi, pentru toată durerea, răutatea şi cruzimea din lume.

MOARTEA UNUI MORALIST AMERICAN

Bătrînul Adam muri într-o noapte de la sfîrşitul lui noiembrie, cu o laudă pioasă adresată Dumnezeului său pe buze. El, care fusese atît de flatat, se stinse flatînd Abstracţiunea Omnipotentă pe care îşi imagina că o putuse mînia în clipele lui mai lascive din tinereţe. Fusese anunţat că ajunsese cu divinitatea la un fel de armistiţiu ai cărui termeni nu erau publici, chiar dacă se credea că ei includ o donaţie generoasă în bani. Toate ziarele îi publicară biografia, iar două din ele aveau editoriale despre puterea lui financiară şi despre rolul său în drama industrializării, împreună cu care crescuse. Se refereau precaut la acţiunile sociale pe care le sprijinise şi finanţase. Figurile lui Comstock şi Cato Cenzorul fură resuscitate şi plimbate printre paragrafe ca nişte fantome palide.

Fiecare ziar remarcă faptul că în urma lui rămînea un singur nepot, Anthony Comstock Patch din New York.

Înmormîntarea avu loc în cimitirul familiei din Tarrytown. Anthony şi Gloria mergeau în prima trăsură, prea îngrijoraţi ca să se simtă ridicol, amîndoi încercînd cu disperare să culeagă previziunea bogăţiei de pe feţele celor care fuseseră lîngă el în momentul sfîrşitului.

Aşteptară febril timp de o săptămînă, din decenţă, iar apoi, neprimind nici un fel de notificare, Anthony îl sună pe avocatul bunicului său. Domnul Brett lipsea, fiind aşteptat doar peste o oră. Anthony îşi lăsă numărul de telefon.

Era ultima zi din noiembrie, friguroasă şi cu un soare lipsit de strălucire care zîmbea palid la fereastră. În timp ce aşteptau apelul, prefăcîndu-se ostentativ că citesc, atmosfera de afară şi dinăuntru părea o imagine deliberată a unei jalnice erori. După un interval interminabil telefonul sună, iar Anthony, tresărind violent, ridică receptorul.

— Alo...

Vocea îi era încordată și goală.

— Da, am lăsat vorbă. Cu cine vorbesc, vă rog?... Da... Păi, era în legătură cu moștenirea. Desigur că mă interesează, și nu mi s-a spus nimic despre deschiderea testamentului – mă gândeam că poate nu aveți adresa mea... Cum?... Da...

Gloria căzu în genunchi. Intervalele dintre cuvintele lui Anthony erau ca niște garouri care i se strîngeau în jurul inimii. Se trezi frămîntînd absentă nasturii mari ai unei perne de catifea. Apoi:

— Asta e... e foarte, foarte ciudat... e foarte ciudat – e foarte ciudat. Nici măcar – ah – o mențiune sau un – ah – motiv...?

Vocea lui părea pierdută și îndepărtată. Ea scoase un sunet slab, pe jumătate strigăt, pe jumătate căscat în gol.

— Da, înțeleg... Bine, mulțumesc... Mulțumesc...

Lăsă receptorul. Ochii ei care priveau în jos vedeau umbra picioarelor lui pe carpetă, în lumina soarelui. Se ridică și se uită la el trist, în timp ce brațele lui o cuprindeau.

— Draga mea, îi șopti el răgușit. A făcut-o, lua-l-ar dracu'!

A DOUA ZI

— Cine sînt moștenitorii? întrebă domnul Haight. Înțelegeți, dacă îmi dați doar atît de puține date...

Domnul Haight era înalt, aplecat de spate și cu fruntea bombată. Îi fusese recomandat lui Anthony ca un avocat abil și tenace.

— Știu doar vag, răspunse Anthony. Un om pe nume Shuttleworth, care era un fel de animal de companie al lui, e însărcinat cu totul, ca administrator, împuternicit sau așa ceva – totul în afară de donațiile directe pentru caritate și prevederile referitoare la servitori și cei doi veri din Idaho.

— Cît de îndepărtați sînt verii?

— O, de gradul al treilea sau al patrulea, cel puțin. Nici măcar nu am auzit vreodată de ei.

Domnul Haight dădu din cap cu înțelegere.

— Și doriți să contestați vreuna din prevederile testamentului?

— Presupun că da, recunoscui Anthony fără convingere. Vreau să fac ceea ce ar avea cele mai multe șanse de reușită – asta voiam să vă întreb.

— Vreți să contestați validitatea testamentului?

Anthony scutură din cap.

— Aici m-ați prins. Nu înțeleg prea bine ce înseamnă asta. Vreau o parte din moștenire.

— Ar trebui să-mi dați mai multe detalii. De exemplu, știți de ce v-a dezmoștenit testatorul?

— Păi, da, începu Anthony. Vedeți, el întotdeauna a înghițit cu polonicul chestiile astea cu reforma

morală și așa mai departe...

— Știu, interveni domnul Haight serios.

— ...și presupun că a avut întotdeauna impresia că nu sînt bun de nimic. Nu m-am apucat de afaceri, înțelegeți. Dar sînt convins că pînă vara trecută eram unul dintre beneficiari. Aveam o casă în Marietta, iar într-o seară bunicului i-a trecut prin cap să vină să ne vadă. Întîmplător, tocmai atunci dădeam o petrecere destul de veselă și el a venit neanunțat. Ei bine, a aruncat o privire, el și cu individul ăsta, Shuttleworth, iar apoi a făcut stînga-mprejur și s-a întors la Tarrytown. După asta nu mi-a mai răspuns la scrisori și nici măcar nu m-a mai lăsat să-l văd.

— Era prohibiționist, nu-i așa?

— Era orice – maniacul religios tipic.

— Cu cît înaintea morții lui a fost făcut testamentul care vă dezmoștenează?

— Recent... vreau să spun, din august încoace.

— Și credeți că motivul direct pentru care nu v-a lăsat majoritatea averii lui a fost nemulțumirea față de comportamentul dumneavoastră recent?

— Da.

Domnul Haight reflectă. Pe ce temeieri intenționa Anthony să conteste testamentul?

— Păi, nu există ceva despre influențare răuvoitoare?

— Influențarea cu rea-credință e un temei – dar este cel mai dificil. Ar trebui să arătați că o astfel de presiune a ajuns la nivelul la care să-l facă pe decedat să dispună de averea sa împotriva intențiilor sale...

— Dar dacă individul ăsta, Shuttleworth, l-a tîrît pînă în Marietta exact cînd credea el că e posibil să fie o petrecere de vreun fel?

— Asta nu ar avea nici o relevanță pentru caz. Există o distincție clară între sfat și influență. Ar trebui să demonstrați că secretarul avea o intenție malefică. Aș sugera alte temeieri. Un testament e automat considerat invalid în caz de nebunie, alcoolism – aici Anthony zîmbi – sau senilitate precoce.

— Dar, obiectă Anthony, medicul lui personal, fiind unul dintre beneficiari, va depune mărturie că nu era senil. Și nu era. De fapt, probabil că a făcut cu banii exact ceea ce intenționa să facă – e în acord perfect cu tot ceea ce a făcut în viața lui...

— Vedeți, senilitatea seamănă foarte mult ca influențarea cu rea-credință – implică faptul că proprietatea nu a fost atribuită conform intențiilor originare. Cel mai obișnuit motiv este coerciția fizică. Anthony scutură din cap.

— Mă tem că nu prea sînt șanse de așa ceva. Influența cu rea-credință mi se pare cea mai bună.

După alte discuții, atît de tehnice încît erau în mare parte ininteligibile pentru Anthony, îl angajă pe domnul Haight ca avocat. Acesta propuse o discuție cu Shuttleworth, care, împreună cu Wilson, Hiemer și Hardy, era executor testamentar. Anthony urma să revină spre sfîrșitul săptămîinii.

Se vădi că averea se ridica la aproximativ 40 de milioane de dolari. Cea mai mare donație către o

persoană era de un milion, către Edward Shuttleworth; acesta primea, în plus, un salariu anual de 30 000 de dolari ca administrator al fondului de 30 de milioane de dolari care urmau să fie alocați diverselor acțiuni de caritate și societăți religioase, practic după bunul lui plac. Celelalte 9 milioane erau împărțite între cei doi veri din Idaho și vreo 25 de alți beneficiari: prieteni, secretari, servitori și angajați care obținuseră, la un moment dat sau altul, sigiliul aprobării lui Adam Patch.

După alte două săptămîni, domnul Haight începuse, contra unui aconto de 1 500 de dolari, pregătirile pentru contestarea testamentului.

IARNA VRAJBEI

La mai puțin de două luni de cînd se mutaseră în micul apartament de pe 57th Street, acesta căpătase pentru amîndoi aceeași atmosferă neplăcută, indefinibilă, dar aproape palpabilă care impregnase și casa gri din Marietta. Întotdeauna era miros de fum – amîndoi fumau încontinuu; era în haine, în pături, în perdele și în covoarele pătate cu scrum. La asta se adăuga aura mizerabilă a vinului stătut, cu inevitabila ei sugestie de frumusețe mînjită și distracție rememorată cu dezgust. Mirosul era mai puternic în jurul unui set de pahare de sticlă, iar masa de mahon din camera principală era pătată cu cercuri albe, acolo unde paharele fuseseră așezate pe ea. Dăduseră multe petreceri, iar oamenii spărgeau lucruri; oamenilor li se făcea rău în baia Gloriei; oamenii vărsau vin și făceau o mizerie de nedescris în mica bucătărie.

Aceste lucruri deveniseră parte a existenței lor. În ciuda multor hotărîri de luni dimineața, pe măsură ce weekendul se apropia, era de la sine înțeles că el urma să fie sărbătorit prin vreo distracție dubioasă. Cînd venea sîmbăta nu discutau despre asta, dar îl sunau pe unul și pe altul din cercul lor de prieteni suficient de iresponsabili, sugerîndu-i o întîlnire. Numai după ce se strîngeau toți prietenii și Anthony aducea carafele, murmura și el nonșalant: „Cred că o să beau și eu un cocteil“.

Apoi erau ruși de lume pentru două zile – ca să-și dea seama într-o dimineață friguroasă că fuseseră cei mai gălăgioși și ostentativi membri ai celei mai gălăgioase și ostentative petreceri de la Boul' Mich', Club Ramée sau alt local mai puțin pretențios față de gradul de veselie al clientelei lui. Descopereau că reușiseră să arunce 80 sau 90 de dolari, cum anume, cine mai știa; de obicei dădeau vina pe criza financiară a „prietenilor“ care îi întovărășeau.

Începuse să nu mai fie atît de neobișnuit ca cei mai sinceri dintre prietenii lor să îi mustre chiar în timpul petrecerii, prezicîndu-le un final sumbru prin ruina „farmecului“ Gloriei și „constituției“ lui Anthony. Povestea chefului întrerupt brusc din Marietta răsuflesc, desigur, în cele mai mici detalii – „Muriel nu vrea, de fapt, să le spună tuturor celor pe care îi cunoaște“, îi spuse Gloria lui Anthony, „dar ea crede că fiecare dintre ei e singurul căruia îi va spune“ – dibaci învăluită, povestea primi un loc de cinste în *Town Tattle*². Cînd termenii testamentului lui Adam Patch deveniră publici și ziarele publicară știri despre procesul lui Anthony, povestea fu copios înfrumusețată, în dezavantajul lui Anthony.

Începură să audă din toate părțile zvonuri despre ei înșiși, de obicei bazate pe o urmă de adevăr, dar exagerate prin detalii sinistre și absurde.

În exterior nu dădeau nici un semn de deteriorare. Gloria la douăzeci și șase de ani era aceeași ca la douăzeci; cu tenul ca un decor proaspăt și umed pentru ochii candidi, părul bogat ca al unei fete, trecînd încet de la culoarea porumbului la auriu închis, trupul zvelt ca al unei nimfe alergînd și dansînd prin păduri orifice. Ochii bărbaților, zeci de perechi, o urmăreau cu o fascinație intensă cînd intra în holul unui hotel sau într-o sală de teatru. Bărbații cereau să-i fie prezentați, cădeau într-o stare prelungită de sinceră admirație și se îndrăgosteau pe loc, pentru că era încă de o extraordinară și incredibilă frumusețe. În ce-l privește, Anthony mai mult cîștigase decît pierduse, ca aspect; fața lui căpătase un anumit aer intangibil de tragedie, care contrasta romantic cu persoana lui îngrijită și imaculată.

La începutul iernii, cînd toate conversațiile se învîrteau în jurul probabilității ca America să intre în război, iar Anthony încerca sincer și disperat să scrie, Muriel Kane sosi în New York și veni imediat să-i vadă. Ca și Gloria, părea că nu se schimbă niciodată. Știa ultimul argou, dansa ultimele dansuri și vorbea despre ultimele cîntece și piese de teatru cu toată fervoarea primului ei sezon cînd își făcuse de cap, fără griji, în New York. Reținerea ei era la fel de nouă ca întotdeauna și la fel de neconvingătoare; era îmbrăcată extravagant, iar părul ei negru era acum tapat ca al Gloriei.

— Am venit pentru balul de iarnă din New Haven, îi anunță ea, împărtășindu-și savurosul secret.

Deși trebuie să fi fost, în acel moment, mai bătrînă decît orice băiat de la universitate, reușea întotdeauna să facă rost de o invitație, imaginîndu-și vag că la următorul bal va avea loc flirtul care trebuia să se sfîrșească la un altar romantic.

— Unde ai fost? întrebă Anthony, amuzat ca de obicei.

— Am fost la Hot Springs. A fost haios și ca lumea toamna asta. Mai mulți *bărbați!*

— Ești îndrăgostită, Muriel?

— Ce vrei să spui prin „dragoste“?

Aceasta era întrebarea retorică a anului.

— Să-ți spun ceva, începu ea, schimbînd abrupt subiectul, presupun că nu e treaba mea, dar cred că ar fi timpul ca voi doi să vă stabiliți.

— Păi, ne-am stabilit!

— Da, v-ați stabilit! pufni ea șmecherește. Oriunde mă duc aud povești despre escapadele voastre. Dă-mi voie să-ți spun că nu mi-a fost deloc ușor să vă iau apărarea.

— Nu trebuia să te deranjezi, spuse Gloria cu răceală.

— Ei, Gloria, știi că sînt una dintre cele mai bune prietene ale tale.

Gloria tăcea. Muriel continuă:

— Nu atît faptul că o femeie bea, dar Gloria e atît de frumoasă, atît de mulți oameni de peste tot o știu din vedere, încît în mod firesc bate la ochi...

— Ce ai mai auzit? întrebă Gloria, demnitatea ei cedînd în fața curiozității.

— Păi, de exemplu, că petrecerea din Marietta *l-a omorât* pe bunicul lui Anthony.

Într-o clipă, soț și soție se enervară, tensionați.

— Ei, asta este inadmisibil!

— Asta se spune, insistă Muriel încăpățînată.

Anthony măsura încăperea.

— E absurd, declară el, chiar oamenii pe care îi invităm la petreceri împrăștiate povestea în toate părțile, ca pe o glumă bună, iar în cele din urmă se întoarce la noi sub o astfel de formă.

Gloria începu să-și învîrtă o șuviță roșcată în jurul degetului. Muriel își linse voalul în timp ce se gîndea la următoarea ei remarcă.

— Ar trebui să faceți un copil.

Gloria îi aruncă o privire obosită.

— Nu ne permitem un copil.

— Toți oamenii din mahala au copii, spuse Muriel triumfătoare.

Anthony și Gloria își zîmbiră. Ajunseseră la acel tip de certuri violente după care nu mai urma împăcarea, certuri care mocneau, izbucnind apoi la intervale, sau se stingeau din cauza simplei indiferențe – însă vizita lui Muriel îi apropiase temporar. Cînd lipsa de confort în care trăiau era remarcată de o a treia persoană, asta le crea impulsul de a face față împreună lumii ostile. Impulsul spre apropiere mai venea acum doar extrem de rar din interior.

Anthony se trezi comparîndu-și existența cu cea a liftierului de noapte, un bătrîn palid de vreo șaizeci de ani, cu barba neîngrijită, care avea aerul de a fi, cumva, deasupra postului său. Probabil că această calitate, care făcea din el o figură jalnică și memorabilă a eșecului, îl ajutase să obțină slujba. Anthony își aminti, fără veselie, gluma antică despre cariera de liftier, care are suișurile și coborîșurile ei – era, în orice caz, o viață claustrată, infinit de aridă. De fiecare dată cînd pășea în lift, Anthony aștepta cu sufletul la gură remarcă bătrînului: „Ei bine, se pare că azi o să avem puțin soare“. Anthony se gîndi de cît de puțin soare sau ploaie s-ar bucura dacă ar fi închis în acea cușcă strîmtă din holul afumat, fără ferestre.

Locuitor al întunericului, bătrînul atinse tragedia cînd părăsi viața care îl tratase atît de mizerabil. Într-o noapte veniră trei hoți care îl legară și îl abandonară pe o grămadă de cărbuni din pivniță, în timp ce ei căutau în camera pentru bagaje. Cînd îl găsi administratorul a doua zi dimineața, leșinase de frig. Muri de pneumonie, patru zile mai tîrziu.

În locul lui veni un negru indolent din Martinica, de regulă morocănos și cu un accent britanic supărător, pe care Anthony îl detesta. Moartea bătrînului avusese asupra lui aproximativ același efect ca și povestea pisoiului asupra Gloriei. Îi fusese amintită cruzimea vieții în general și, în consecință, amărăciunea vieții sale.

Se apucase, în sfîrșit, serios de scris. Se dusesse la Dick și primise, timp de o oră, indicații despre acele amănunte tehnice pe care pînă atunci le privise mai degrabă cu dispreț. Avea nevoie urgentă de

bani – vindea în fiecare lună obligațiuni ca să poată plăti facturile. Dick era franc și explicit:

— Cu articole pe teme literare din reviste obscure nu poți câștiga destul ca să-ți plătești chiria. Desigur, dacă cineva are darul umorului sau norocul să scrie o mare biografie, sau o anumită specializare într-un domeniu, atunci se poate îmbogăți. Însă pentru tine ficțiunea e singura soluție. Zici că ai nevoie de bani imediat?

— Categorie.

— Păi, ar dura un an jumate pînă să câștigi bani dintr-un roman. Încearcă niște povestiri scurte. Care, apropo, dacă nu cumva sînt extraordinar de scilpitoare, trebuie să fie vesele și pe gustul popular ca să-ți aducă bani.

Anthony se gîndi la ultimul text al lui Dick, care apăruse într-o revistă de prestigiu. Era vorba, în principal, de comportamentul revoltător al unei clase de personaje caricaturale mărunte, fără îndoială societatea newyorkeză, și se învîrtea în jurul chestiunii purității tehnice a eroinei, cu aluzii pretins sociologice la „farsele nebunești ale celor patru sute”³.

— Dar povestirile tale..., exclamă Anthony tare, aproape involuntar.

— O, asta e altceva, veni surprinzătoarea replică a lui Dick. Eu am o reputație, înțelegi, așa că se așteaptă de la mine să abordez teme importante.

Anthony tresări în sinea lui, dîndu-și seama din acest răspuns cît de mult decăzuse Dick. Oare chiar credea că aceste uimitoare producții ale lui din ultima vreme erau la fel de bune ca primul său roman?

Anthony s-a întors acasă și s-a apucat de lucru. Descoperi că optimismul nu e o treabă ușoară. După cîteva începuturi ratate se duse la biblioteca publică și cercetă, timp de o săptămînă, revistele populare. Apoi, mai pregătit, termină prima sa povestire, *Dictafonul destinului*. Se baza pe una din puținele impresii care îi rămăseseră din cele șase săptămîni petrecute pe Wall Street, în urmă cu un an. Încerca să fie povestea veselă a unui băiat de serviciu dintr-un birou, care, din pură întâmplare, fredonează o melodie minunată în dictafon. Cilindrul este descoperit de fratele șefului, un cunoscut producător de comedii muzicale – iar apoi imediat pierdut. Corpul povestirii se ocupă de căutarea cilindrului pierdut și de căsătoria dintre nobilul băiat de serviciu (acum un compozitor de succes) cu domnișoara Rooney, virtuoașa stenografă, care era jumătate Ioana d’Arc și jumătate Florence Nightingale.

Înțelesese că asta era ceea ce voiau revistele. Oferea, prin protagoniștii lui, figurile tipice ale lumii literare, înmuiate într-o intrigă dulceagă care nu ar fi deranjat pe nimeni în Marietta. O scrisese la două rînduri, după cum recomanda o broșură, *Succesul ca scriitor pe înțelesul tuturor*, de R. Meggs Widdlestien, care îl asigură pe ambițiosul condeier de inutilitatea efortului, de vreme ce, după șase lecții, ar fi putut să câștige ușor o mie de dolari pe lună.

După ce îi citi povestirea Gloriei, care se plictisi, dar se văzu nevoită să emită remarcă imemorială că „era mai bună decît o grămadă de chestii care se publică”, Anthony o semnă satiric cu pseudonimul literar „Gilles de Sade”, adăugă convenitul plic de răspuns și o trimise.

După munca titanică de concepție decise să aștepte răspunsul la prima povestire înainte de a începe

alta. Dick îi spusese că poate primi pe ea pînă la 200 de dolari. În eventualitatea în care nu ar fi fost bună, cu siguranță că scrisoarea editorului i-ar fi sugerat ce modificări trebuie făcute.

— E, fără îndoială, cel mai abominabil text scris vreodată, spuse Anthony.

Cum era de așteptat, editorul fu de acord cu el și înapoie manuscrisul împreună cu o scrisoare de respingere. Anthony îl trimise altundeva și începu altă povestire. A doua se intitula *Micile uși deschise*, scrisă în trei zile. Era vorba despre ocultism: un medium ajută la formarea unui cuplu straniu, în interiorul unei trupe de vodevil.

Erau șase cu toatele, șase încercări chinuite și lamentabile de a „pune pe hîrtie“ din partea unui om care nu făcuse niciodată vreun efort serios de a scrie. Nici una dintre ele nu avea măcar o sclipire de vitalitate, iar toate împreună nu ofereau mai multă grație și delectare decît un articol obișnuit de ziar. Cît timp au circulat, ele adunară în total 31 de scrisori de respingere, pietre funerare ale pachetelor de corespondență pe care le găsea zăcînd, ca niște trupuri moarte, în fața ușii.

La mijlocul lui ianuarie tatăl Gloriei muri, iar ei merseră din nou în Kansas City – o călătorie nefericită, deoarece Gloria fu tot timpul posomorîtă, nu din cauza morții tatălui ei, ci a mamei sale. După ce toate treburile lui Russel Gilbert au fost lichidate, rămaseră cu vreo 3 000 de dolari și o mare cantitate de mobilă. Aceasta era într-un depozit, pentru că el își petrecuse ultimele zile într-un mic hotel. Din cauza morții lui, Anthony descoperi un lucru nou despre Gloria. În călătoria spre est ea se dovedi, în mod surprinzător, a fi bilfistă.

— Ei, Gloria, spuse el, doar nu vrei să-mi spui că tu chiar crezi toate chestiile astea.

— Păi, răspunse ea sfidător, de ce nu?

— Pentru că sînt... sînt fanteziste. Știi că ești o agnostică, în toate sensurile cuvîntului. Orice formă ortodoxă de creștinism te-ar amuza doar – și după aia vii cu declarația că acum crezi în nu știu ce regulă prostească de reîncarnare.

— Și ce dacă? V-am auzit, pe tine, pe Maury și pe oricine altcineva pentru al cărui intelect am un minim respect, fiind de acord că viața, așa cum se vede ea, este complet lipsită de sens. Dar întotdeauna am avut impresia că, dacă ar fi să învăț ceva din toate astea, s-ar putea să nu fie atît de lipsită de sens.

— Nu înveți nimic – doar te epuizează. Iar dacă ai nevoie de o credință care să îndulcească lumea, ia una care se adresează rațiunii altcuiva decît a femeilor isterice. Un om ca tine nu ar trebui să accepte nimic care nu poate fi demonstrat rezonabil.

— Nu-mi pasă de adevăr. Vreau doar puțină fericire.

— Păi, dacă ai o minte rațională, fericirea ar trebui să depindă de adevăr. Orice suflet simplu se poate amăgi cu gunoaie mentale.

— Nu-mi pasă, spuse ea ferm, și, în plus, eu nu propun nici o doctrină.

Discuția se stinse, dar Anthony și-o aminti după aceea de mai multe ori. Îl deranja să vadă această veche credință, în mod evident asimilată de la mama ei, reapărînd sub masca ei imemorială de explicație firească.

Ajunseră în New York în martie, după o săptămână nehibzuită și costisitoare în Hot Springs, iar Anthony își reluă încercările lui avortate de a scrie. Fiind din ce în ce mai clar pentru amândoi că scăparea nu va veni de la literatură, o nouă erodare a curajului și încrederii lor reciproce se produse. O luptă complicată se desfășura între ei fără încetare. Toate eforturile de a reduce cheltuielile eșuară, iar în martie se foloseau deja din nou de orice pretext pentru o „petrecere“. Fără să-i mai pese de nimic, Gloria aruncă sugestia de a lua toți banii și de a se distra cu adevărat atît cît ar fi ținut – orice părea mai bine decît să-i vadă dispărînd fără nici un haz, cu picătura.

— Gloria, îți dorești petreceri la fel de mult ca și mine.

— Nu despre asta e vorba. Tot ceea ce fac e în conformitate cu ideile mele: să folosesc fiecare minut al acestor ani, cît sînt tînăra, ca să mă simt cît mai bine.

— Și după aia?

— După aia nu-mi pasă.

— Ba da, o să-ți pese.

— Poate că da – dar n-o să am ce face. Și o să mă distrez și atunci.

— Vei fi la fel, atunci. Într-un fel, noi am avut vremurile noastre bune, ne-am făcut de cap, iar acum am ajuns să plătim pentru asta.

Oricum, banii continuau să se scurgă. După două zile de veselie urmau două zile de posomorală – un ciclu invariabil, fără sfîrșit. Prăbușirile bruște, cînd se întîmplau, erau urmate de regulă de o tentativă de a lucra din partea lui Anthony, în timp ce Gloria, nervoasă și plictisită, rămînea în pat sau își rodea gînditoare unghiile. După o zi sau două care treceau așa își luau un angajament, iar apoi – o, ce mai conta? Această seară, această strălucire, scăparea de griji și senzația că, dacă viața nu avea nici un sens, cel puțin era romantică! Vinul dădea un soi de eleganță ratării lor.

Între timp procesul avansa încet, cu interminabile interogări ale martorilor și instrumentări ale probelor. Procedurile preliminare ale stabilirii averii se terminaseră. Domnul Haight nu vedea nici un motiv pentru care procesul să nu înceapă înainte de venirea verii.

Bloeckman apăru în New York la sfîrșitul lui martie; stătuse aproape un an în Anglia, cu treburi legate de Films Par Excellence. Procesul rafinării generale era încă în curs – de fiecare dată avea haine ceva mai elegante și o intonație mai cizelată, iar în manierele lui se putea sesiza mai multă încredere în faptul că cele mai bune lucruri din lume îi aparțin în baza unui drept natural și inalienabil. Îi vizită în apartament, rămase doar o oră, în timpul căreia vorbi mai ales despre război, și plecă spunîndu-le că revine. La a doua lui vizită Anthony nu era acasă, dar după-amiaza tîrziu, cînd acesta se întoarse, Gloria îl întîmpină preocupată și entuziastă.

— Anthony, începu ea, tot nu ești de acord să mă apuc de film?

Întreaga lui ființă se opunea ideii. Cum ea părea să se îndepărteze de el, chiar dacă numai ca amenințare, prezența ei deveni din nou nu atît prețioasă, cît disperat de necesară.

— O, Gloria!

— Bloeckman a spus că mă introduce el – numai că, dacă vreau să am succes, trebuie s-o fac acum.

Vor doar femei tinere. Gîndește-te la bani, Anthony!

— Pentru tine – da. Dar eu?

— Nu știi că tot ce am eu e și al tău?

— E o carieră atît de nenorocită, izbucni el, Anthony cel moral și infinit de circumspect, și o gașcă atît de nenorocită. Iar eu m-am săturat pînă peste cap de tipul ăsta, Bloeckman, care vine aici să se amestece. Urăsc lumea teatrului.

— Nu e teatru! E cu totul altceva.

— Iar eu ce să fac? Să umblu după tine prin țară? Să trăiesc din banii tăi?

— Atunci fă tu bani.

Discuția se termină cu una dintre cele mai violente certuri pe care le avuseseră vreodată. După împăcarea de apoi și inevitabila perioadă de inerție emoțională, ea își dădu seama că el ruinase întregul proiect. Nici unul dintre ei nu pomeni vreodată posibilitatea ca Bloeckman să nu fie deloc dezinteresat, dar amîndoi știau că pe asta se bazau obiecțiile lui Anthony.

În aprilie a fost declarat război Germaniei. Wilson și cabinetul său – un cabinet care, prin lipsa lui de distincție, amintea straniu de cei doisprezece apostoli – dădură drumul cîinilor războiului, iar presa începu să zbiere isteric împotriva sinistrei morale, sinistrei filosofii și sinistrei muzici produse de temperamentul teutonic. Cei care se credeau foarte deschiși la minte făceau distincția subtilă că guvernul german era cel care îi isteriza; ceilalți erau stîrniți să manifeste o indecență dezgustătoare. Orice cîntec care conținea cuvîntul „mamă“ sau „kaizer“ avea asigurat un succes colosal. În sfîrșit toată lumea avea despre ce să vorbească – și aproape tuturor le făcea mare plăcere, ca și cum fuseseră distribuiți într-o piesă de teatru sumbră și romantică.

Anthony, Maury și Dick trimiseră cererile lor de înscriere în taberele de pregătire a ofițerilor, iar ultimii doi se simțeau ciudat de exaltați și de puri; pălăvrăgeau între ei, ca băieții de liceu, despre război ca despre singura scuză și justificare a aristocratului și invocau imposibila apariție a unei caste a ofițerilor create, se pare, doar din cei mai valoroși absolvenți a trei sau patru universități din Est. Gloria avea senzația că, în această lumină roșie intensă care străbătea întreaga națiune, chiar și Anthony prindea o nouă strălucire.

Sosind în New York din Panama, Regimentul 10 Infanterie fu escortat din salon în salon de cetățeni patrioți, spre marea lor uimire. Absolvenții de West Point începeau să fie băgați în seamă, pentru prima oară după mulți ani, iar impresia generală era că totul e glorios, dar nici pe jumătate atît de glorios cît urma să fie în curînd, că fiecare e un tip pe cinste și fiecare rasă, o rasă foarte bună – întotdeauna cu excepția germanilor –, că în fiecare pătură a societății țapii ispășitori și proscrisii nu trebuiau decît să apară în uniformă ca să fie iertați, aclamați și plînși de rude, foști prieteni și oameni complet necunoscuți.

Din nefericire, un doctor mărunț și competent decise că era ceva în neregulă cu tensiunea lui Anthony. Conștiința nu îl lăsa să îi dea aprobarea pentru taberele de pregătire a ofițerilor.

MANDOLINA SPARTĂ

A treia lor aniversare trecu nesărbătorită și nebăgată în seamă. Vremea se încălzise, iar după topirea zăpezii veni vara fierbinte. În iulie trebuia stabilită validitatea testamentului; în urma contestației fu stabilit un termen pentru proces. Totul se prelungi până în septembrie – era greu de alcătuit un juriu imparțial, date fiind sentimentele morale implicate. Spre dezamăgirea lui Anthony, verdictul dădu dreptate testatorului, astfel că domnul Haight înaintă apel împotriva lui Edward Shuttleworth.

În timp ce vara era pe sfârșite, Anthony și Gloria vorbeau despre ce vor face când vor primi banii și despre locurile în care vor merge după război; ei urmau „să fie din nou de acord unul cu celălalt“, pentru că amîndoi își doreau ca dragostea, țîșnind ca pasărea Phoenix din propria-i cenușă, să renască pe căile ei misterioase și de nepătruns.

A fost recrutat la începutul toamnei, fără ca doctorul examinator să pomenească ceva despre tensiunea scăzută. Sună foarte trist și lipsit de sens când Anthony îi spuse Gloriei că își dorea, mai mult decît orice, să fie ucis. Dar, ca de obicei, le părea rău unul pentru celălalt în alte momente și din alte motive decît cele care ar fi trebuit...

Deciseră ca, deocamdată, ea să nu îl însoțească în tabăra din sud în care contingentul său era încartiruit. Ea urma să rămînă în New York „ca să folosească apartamentul“, să economisească bani și să urmărească evoluția procesului, aflat acum la Curtea de Apel și, după cum le spusese domnul Haight, rămas mult în urmă.

Aproape ultima lor conversație a fost o ceartă fără sens despre împărțirea cea mai bună a venitului lor – pe loc, fiecare dintre ei ar fi vrut să i-l dea pe tot celuilalt. Tipic pentru dezordinea și confuzia vieților lor, în noaptea de octombrie în care Anthony se prezentă la gara Grand Central pentru deplasarea spre tabără, ea ajunse exact la timp ca să îi mai prindă privirea pe deasupra capetelor agitate ale mulțimii adunate acolo. În lumina slabă de pe peronul acoperit, privirile lor străpungeau o zonă de isterie, mînjită de suspine ascuțite și de mirosul femeilor sărace. Probabil că amîndoi s-au gîndit la ce își făcuseră unul altuia și fiecare probabil că s-a învinovățit pentru a fi trasat acel labirint sumbru prin care avansau obscur și tragic. La sfîrșit, erau prea departe pentru ca fiecare să vadă lacrimile celuilalt.

[1.](#) Vechi cîntec pe versuri de Walter Scott.

[2.](#) Tabloid newyorkez.

[3.](#) *The four hundred* – termen desemnînd elita socială supremă a New Yorkului, încetățenit la sfîrșitul secolului al XIX-lea.

CARTEA A TREIA

CAPITOLUL I

O CHESTIUNE DE CIVILIZAȚIE

Parcă la o comandă repezită, Anthony își găsi drumul în interiorul trenului. Se gândea că, pentru prima oară în mai bine de trei ani, urma să rămână departe de Gloria mai mult de o noapte. Își păăsea iubita lui frumoasă și curată.

Ajunseseră, se gândi el, la cel mai practic aranjament financiar: ea urma să aibă 375 de dolari pe lună – nu foarte mult, ținând cont că mai mult de jumătate mergeau pe chirie – iar el lua 50 pentru a-și suplimenta solda. Nu vedea la ce i-ar trebui mai mult: mîncarea, hainele și locuința erau asigurate și nu existau obligații sociale pentru un soldat.

Vagonul era aglomerat, deja sufocat de multele respirații. Era unul din cele cunoscute ca „vagoane-turist“, un fel de Pullman ieftin, cu podeaua goală și scaune din răchită care trebuiau curățate. Totuși, Anthony era bucuros. Se așteptase cumva să facă drumul spre sud într-un vagon de marfă, cu opt cai la un capăt și patruzeci de bărbați la celălalt. Auzise atît de des povestea cu „*hommes 40, chevaux 8*“¹, încît aceasta ajunsese o amenințare confuză.

Avansă clătinîndu-se pe culoar, cu sacul de armată atîrnat de umăr, fără să vadă nici un loc liber, dar după o vreme ochii îi căzură pe un spațiu îngust ocupat de picioarele unui sicilian negricios care stătea sfidător în colțul său, cu pălăria trasă pe ochi. Cînd Anthony se opri lîngă el, acesta îl privi furios, cu intenția evidentă de a-l intimida; probabil că adoptase această atitudine pentru a se apăra în fața acestei întregi ecuații gigantice. Cînd Anthony întrebă tăios: „E ocupat?“, își trase foarte încet picioarele, ca și cum ar fi fost un pachet fragil, și le puse cu grijă pe podea. Ochii lui rămaseră ațintiți asupra lui Anthony, care între timp se așezase și își descheia uniforma pe care o primise cu o zi înainte la Camp Upton. Îl rodea la subsuoară.

Înainte ca Anthony să-i poată inspecta pe ceilalți ocupanți ai compartimentului, un sublocotenent tînăr intră brusc în vagon și trecu rapid de-a lungul coridorului, anunțînd cu o voce înspăimîntător de tăioasă:

— În acest vagon nu se fumează! Nu se fumează! Nu fumați în acest vagon, soldați!

În timp ce ieșea prin capătul celălalt, o duzină de proteste se auziră din toate părțile.

— O, la dracu’!

— Iisuse!

— Să nu *fumăm*?

— Hei, vino-napoi, omule!

— Care e treaba?

Două sau trei țigări zburară pe geamul deschis. Altele au fost păstrate, dar mai ferit. Cîteva remarci se auziră din diverse colțuri, pe ton de bravadă, ironie sau haz de necaz, după care se topiră în liniștea apatică și omniprezentă.

Al patrilea ocupant al compartimentului începu brusc să vorbească:

— Adio, libertate, spuse el posomorît. Adio orice, în afară de a fi cîinele ofițerilor.

Anthony privi spre el. Era un irlandez înalt, cu o expresie a feței croită din indiferență și dispreț suprem. Ochii lui se opriră asupra lui Anthony, ca și cum ar fi așteptat un răspuns, iar apoi asupra celorlalți. Neprimind decît o privire sfidătoare din partea italianului, mormăi și scuipea zgomotos pe podea, în chip de revenire demnă la atitudinea sa taciturnă.

Cîteva minute mai tîrziu ușa se deschise din nou și sublocotenentul intră în felul său obișnuit, ca o boare, de data asta cu altă știre:

— În regulă, soldați, puteți fuma dacă vreți! Greșeala mea, soldați! E în ordine, fumați dacă vreți – greșeala mea!

De data asta Anthony apucă să-l vadă ca lumea. Era tînăr, zvelt, deja ofilit; era ca propria lui mustață; era ca un pai gigantic, strălucitor. Avea bărbia scurtă, compensată de o încruntare grandilocventă și neconvingătoare, o încruntare pe care Anthony avea să o asocieze cu fața multor ofițeri tineri în anul care urma.

În clipa următoare toți se apucară de fumat, fie că simțiseră sau nu nevoia s-o facă. Țigara lui Anthony contribui și ea la ceața care părea să se legene într-o parte și-n alta, la fiecare mișcare a trenului. Conversația care se oprise între cele două vizite impetuoase ale tînărului ofițer prinse din nou viață; cei care stăteau față în față își schimbau locurile de răchită pentru a le compara confortul; două jocuri de cărți începute într-o doară atraseră în curînd privitori așezați pe cotierele scaunelor. Peste cîteva minute, Anthony deveni conștient de un sunet persistent și supărător; sicilianul mic și sfidător dormea zgomotos. Era epuizant să contempli această protoplasmă animată, pe care doar cu îngăduință puteai s-o consideri rațională, închisă într-un vagon de o civilizație imposibil de înțeles și dusă undeva să facă ceva neclar, fără scop, semnificație sau consecințe. Anthony oftă, deschise un ziar pe care nu-și amintea să-l fi cumpărat și începu să citească în lumina slabă, galbenă.

Ceasul bătut înăbușit ora unsprezece; orele se împiedicau și rămîneau în urmă. În mod uimitor, trenul se oprea din cînd în cînd în cîmpia întunecată, permițîndu-și mici mișcări înșelătoare înapoi sau înainte și șuierînd imnuri aspre în aerul nopții reci de octombrie. După ce parcurse tot ziarul, articole, caricaturi și poezii de război, ochii lui Anthony căzură pe o știre cu supratitlul „Shakespeareville, Kansas“. Aparent, Camera de Comerț din Shakespeareville organizase de curînd o dezbatere entuziastă despre cum ar trebui să li se spună soldaților americani – „*Sammies*“ sau „luptători creștini“. Ideea îl crispă.

Aruncă ziarul din mână, căscă și își lăsă mintea să cutreiere. Se întreba de ce întârziase Gloria. Părea deja atât de demult – un spasm de singurătate îl cuprinsese. Încercă să-și imagineze din ce unghi va privi ea noua lui poziție, ce loc va continua el să ocupe în gândurile ei. Asta îl deprimă și mai tare – deschise ziarul și începu să citească iar.

Membrii Camerei de Comerț din Shakespeareville aleseseră „flăcăii libertății“.

Două nopți și două zile se tîrîră spre sud, cu opriri misterioase în zone aparent aride și treceri în viteză prin orașe mari, cu un aer pretențios de grabă. Capriciile acestui tren prevesteau, pentru Anthony, capriciile administrației armatei.

De-a lungul ținuturilor aride au fost serviți, din vagonul de bagaje, cu fasole și costiță pe care la început nu putu să le mănînce – în loc de cină mîncă niște ciocolată cu lapte, distribuită de popota satului. Dar în a doua zi produsele vagonului de bagaje începură să pară surprinzător de apetisante. În a treia dimineață s-a răspîndit zvonul că într-o oră urmau să ajungă la destinația lor, Camp Hooker.

Devenise insuportabil de cald în vagon, astfel că toți bărbații erau în mîneacă scurtă. Soarele intra prin ferestre, un soare vechi și obosit, galben ca pergamentul și deformat de mișcarea trenului. Încerca să intre înăuntru sub formă de pătrate triumfătoare, dar reușea să arunce doar pete răsucite – era, însă, înspăimîntător de constant; în asemenea măsură încît pe Anthony îl tulbura faptul că nu e centrul joagărelor, copacilor și stîlpilor de telegraf care se învîrteau în jurul lui atât de rapid. Afară, soarele își cînta tremoloul său greoi deasupra drumurilor oliv și a cîmpurilor de bumbac necultivate, în spatele cărora șerpuia un petic de pădure spart de stînci cenușii. Prim-planul era punctat ici și colo de cocioabe mizerabile, cîrpăcite, printre care mai apărea, din cînd în cînd, cîte un specimen de țăran apatic din Carolina de Sud sau un negru plimbăreț, cu ochi uimiți și posomorîți.

Apoi pădurile au dispărut, iar ei intrară într-un spațiu larg, ca o crustă a unui tort gigantic, decorat cu un număr infinit de corturi aranjate în forme geometrice pe suprafața lui. Trenul se opri ezitant; soarele, stîlpii și copacii dispărură, iar universul lui, legănîndu-se încet, reveni la normal, cu Anthony Patch în centrul său. În timp ce oamenii transpirați și obosiți se înghesuiau să coboare, simți acel miros de neuitat care impregnează orice tabără permanentă – mirosul de gunoi.

Camp Hooker era o creație uluitoare și spectaculoasă, sugerînd un „Oraș minier de la 1870 – Săptămîna a doua“. Era o alcătuire de colibe din lemn și corturi alb-gri, legate de o rețea de drumuri, cu terenuri de instrucție cu zgură mărginite de copaci. Din loc în loc se vedeau case Y.M.C.A., ca niște oaze nepromițătoare, cu mirosul lor leșios de haine ude și cu cabinele telefonice închise – iar vizavi de fiecare dintre ele era obișnuită popotă, trepidînd de viață și supervizată indolent de un ofițer care, cu ajutorul unei motociclete, reușea de regulă să-și transforme sarcina într-o sinecură plăcută.

De-a lungul drumului prăfos goneau soldații de la intenvență, și ei pe motociclete. Generalii treceau în mașinile lor oficiale, oprindu-se din cînd în cînd ca să atragă atenția asupra unui detaliu uitat, să se încrunte la căpitanii care defilau în fața companiilor lor, să stabilească ritmul pompos al aceluia joc măreț al datului în spectacol care se desfășura pe tot cuprinsul taberei.

Prima săptămână după sosirea lui Anthony a fost umplută de o serie interminabilă de vaccinuri și examinări fizice și de instrucția preliminară. Sfârșitul zilei îl lăsa exasperant de obosit. Un sergent de intendență simpatic și neglijent îi dădu bocanci de altă mărime, astfel că picioarele lui erau atât de umflate, încât ultimele ore ale după-amiezii erau un chin. Pentru prima oară în viața lui se putea arunca pe salteaua sa, între prânz și apelul la instrucția de după-amiază, părînd că se cufunda cu fiecare clipă mai mult într-un pat fără fund, adormind imediat în timp ce zgomotele și rîsetele din jur se transformau într-un zumzet plăcut de sunete de vară. Dimineața se trezea țeapăn și durîndu-l toate, gol pe dinăuntru ca o fantomă, grăbindu-se să se întîlnească cu celelalte siluete fantomatice care se îngrămădeau pe aleea cenușie a companiei, în timp ce o trompetă răgușită țipa ascuțit spre cerul întunecat.

Era într-o companie de infanterie embrion, de vreo sută de oameni. După micul dejun invariabil alcătuit din costiță grasă, pîine prăjită rece și cereale, toți cei o sută se grăbeau spre latrină, care, oricît de bine supravegheată, părea întotdeauna insuportabilă, ca și băile din hotelurile ieftine. Apoi pe cîmp, încolonați strîmb – bărbatul jalnic din stînga lui Anthony îi zădărnicea grotesc eforturile lui apatice de a ține cadența, iar sergenții fie se dădeau agresiv în spectacol pentru a-i impresiona pe ofițeri și recruți, fie se furișau tăcuți pe lîngă pluton, evitînd efortul și privirile inoportune.

Cînd ajungeau pe terenul de instrucție activitatea începea imediat; își dădeau cămășile jos pentru gimnastică. Asta era singura parte a zilei care îi plăcea lui Anthony. Locotenentul Kretching, cel care conducea exercițiile, era zvelt și musculos, iar Anthony îi urma mișcările îndeaproape, cu sentimentul că face un lucru bun pentru el însuși. Ceilalți ofițeri și sergenți se plimbau printre soldați ca niște școlari răutăcioși, strîngîndu-se ici și colo în jurul cîte unui nefericit care nu-și putea controla mișcările, dîndu-i comenzi și instrucțiuni confuze. Cînd descopereau un specimen deosebit de pirpiriu și jalnic, rămîneau lîngă el întreaga jumătate de oră, făcînd glume și rînjind unul la celălalt.

Un ofițer scund pe nume Hopkins, care fusese sergent în armata regulată, era deosebit de enervant. Lua războiul ca pe un cadou al răzbunării pe care i-l făcuseră zeii, iar tema constantă a tiradelor lui era aceea că bobocii nu dau suficientă atenție întregii gravități și responsabilități a „misiunii“. Credea despre el că se înălțase la strălucirea lui actuală datorită unei combinații de viziune și neînfricată eficiență. Imita capriciile tiranice ale tuturor ofițerilor sub a căror comandă fusese de-a lungul timpului. Fruntea îi era veșnic încruntată – înainte de a-i da unui soldat permisie să iasă în oraș cîntărea îndelung efectele lipsei lui asupra companiei, armatei și profesiunii militare din lumea întreagă.

Blondul, plictisitorul și flegmaticul locotenent Kretching îi explică îndelung lui Anthony mișcările de drepți, la stînga, la dreapta și pe loc repaus. Principalul lui defect era că uita repede. Adesea îi uita cîte cinci minute în poziție de drepți pe soldații încordați și cuprinși de durere, în timp ce el stătea în fața lor explicîndu-le o nouă mișcare; drept rezultat, doar cei din mijloc știau despre ce e vorba, cei de pe flancuri fiind prea preocupați de necesitatea de a se holba drept în față.

Instrucția continua pînă la prânz. Consta în repetarea unei succesiuni infinite de mici detalii, ceea ce pe Anthony îl irita, deși înțelegea că asta decurgea firesc din logica războiului. Faptul că aceeași

tensiune arterială deficitară care ar fi fost nepotrivită pentru un ofițer nu impieta cu nimic asupra sarcinilor unui soldat era o nedreptate absurdă. Uneori, după ce asculta o tiradă înverșunată pe un subiect plictisitor și, cel puțin de la distanță, aparent absurd, precum „politețea militară“, ajungea la concluzia că scopul obscur al războiului era ca ofițerii armatei regulate – oameni cu mentalitate și aspirații de școlari – să poată să-și facă de cap într-un măcel adevărat. Era sacrificat, în mod grotesc, frustrării de douăzeci de ani a unui Hopkins!

Dintre cei trei colegi de cort ai săi – un bărbat din Tennessee căruia religia îi interzicea să facă armata, un polonez înalt și fricos și celul disprețuitor lângă care stătuse în tren –, primii doi își petreceau serile scriind eterne scrisori către casă, în timp ce irlandezul stătea în ușa cortului fluierînd la nesfârșit pentru sine însuși vreo cinci melodii și triluri de păsări. Mai mult ca să scape de ei o oră, decât în speranța de a se distra, Anthony ieși în oraș, după ce carantina fu ridicată la sfârșitul săptămînii. Prinse unul din numeroasele autobuze care treceau pe lângă tabără în fiecare seară și în jumătate de oră stătea în față la Stonewell Hotel, pe strada fierbinte și somnoroasă din centru.

În lumina apusului orașul era neașteptat de atrăgător. Trotuarele erau pline de fete îmbrăcate în culori vii și machiate prea strident, care pălăvrăgeau volubil cu vocile lor joase și leneșe, de zeci de taximetriști care îi asaltau pe ofițeri cu „unde vreți ’mneavoastră, domnu’ locotenent“ și de o procesiune intermitentă de negri zdrențăroși, împleticiți și servili. Hoinărind prin apusul călduros, Anthony simți pentru prima oară după mult timp respirația lentă, erotică a Sudului, prezentă în aerul fierbinte și catifelat, în amorțeala care cuprindea mintea și timpul.

Mersese cam un cvartal cînd îl opri brusc o comandă aspră de lângă el.

— N-ai învățat să saluți ofițerii?

Se uită năuc la bărbatul care i se adresase, un căpitan solid și brunet care îl privea amenințător, cu ochii săi căprui, bulbucăți.

— *Drepti!*

Cuvintele pur și simplu tunară. Cîțiva trecători se opriră să privească. O fată cu ochi mari, într-o rochie lila, chicoti către prietena ei.

Anthony luă poziția de drepti.

— Ce regiment și companie?

Anthony îi spuse.

— De acum, cînd treci pe lângă un ofițer pe stradă iei poziția de drepti și saluți!

— Foarte bine!

— Spune: „Am înțeles, domnule!“.

— Am înțeles, domnule!

Ofițerul solid mormăi, se întoarse brusc și plecă mai departe. După o clipă porni și Anthony; orașul nu mai era indolent și exotic, iar apusul își pierduse brusc farmecul. Ochii lui se întoarseră grăbiți în interior, asupra umilinței poziției sale. Îl ura pe acel ofițer, pe toți ofițerii – viața era de neîndurat.

După ce mai merse puțin își dădu seama că fata în rochie lila care rîsese de umilința lui mergea cu vreo zece pași în fața lui. Se întoarse și privi spre Anthony de mai multe ori, cu ochii ei mari, care păreau de aceeași culoare ca și rochia, rîzînd vesel.

La colț, ea și prietena ei încetiniră vizibil – Anthony trebui să aleagă între a le aborda și a trece pe lîngă ele nepăsător. Trecu, ezită, apoi încetini. Într-o clipă perechea era din nou lîngă el, de data asta prăpădindu-se de rîs – nu acea veselie stridentă la care s-ar fi așteptat în Nord din partea actrițelor acestei comedii familiare, ci un rîs plin, catifelat, precum cel provocat de o glumă subtilă în care el ar fi intervenit inoportun.

— Bună seara, spuse el.

Ochii ei erau catifelați ca penumbra. Erau oare violeți sau în albastrul lor închis se amestecau nuanțele gri ale apusului?

— Ce seară plăcută, se aventură Anthony.

— Într-adevăr, spuse cealaltă fată.

— Nu a fost o seară prea plăcută pentru tine, spuse fata în lila.

Vocea ei părea să fie o parte a nopții în aceeași măsură ca și briza leneșă ce mișca borul larg al pălăriei ei.

— Trebuia să se dea și el în spectacol, spuse Anthony rîzînd disprețuitor.

— Cre' că da.

Dădură colțul și continuară să meargă alene pe o străduță laterală, ca și cum ar fi fost legați de un cablu care șerpuia în fața lor. În orașul acesta părea firesc să te plimbi așa, să nu fii legat de nimic, să nu te gîndești la nimic... Străduța laterală era întunecată – o imersiune bruscă într-o zonă de garduri de trandafiri sălbatici și case mici și tăcute plasate departe de stradă.

— Încotro mergeți? întrebă el politicos.

— Doar mergem.

Răspunsul era în același timp o scuză, o întrebare, o explicație.

— Pot să merg și eu cu voi?

— Cre' că da.

Era un avantaj că accentul ei era diferit. Anthony n-ar fi putut să-și dea seama care e statutul social al unei fete din Sud din felul în care vorbea – în Nord o fată dintr-o clasă inferioară ar fi vorbit aspru, neplăcut –, decît cu ajutorul ochelarilor roz ai vrajei.

Se lăsase întunericul. Vorbind puțin – Anthony punînd întrebări neglijente, iar fetele răspunzînd scurt și superficial – trecură de un alt colț, apoi de încă unul. Se opriră sub un felinar.

— Aici stau eu, explică cealaltă fată.

— Eu stau puțin mai încolo, spuse fata în lila.

— Pot să te conduc acasă?

— Pînă la colț, dacă vrei.

Cealaltă fată făcu câțiva pași în spate. Anthony își scoase boneta.

— Ar trebui să saluți, spuse fata în lila rîzînd. Toți soldații salută.

— O să mă obișnuiesc, răspuse el serios.

Cealaltă fată spuse „Ei bine“, ezită și adăugă „sună-mă mîine, Dot“, după care ieși din cercul galben al felinarului. În tăcere, Anthony și fata în lila mai merseră trei străduțe, pînă la casa mică și șubredă în care locuia ea. În fața ușii de lemn, ea ezită.

— Ei bine – mulțumesc.

— Trebuie să fii acasă atît de repede?

— Așa ar trebui.

— N-ai mai putea sa te plimbi puțin?

Ea îl privi calmă.

— Nici măcar nu te cunosc.

Anthony rîse.

— Nu e prea tîrziu.

— Cred că ar trebui să intru în casă.

— Mă gîndeam că poate mergem să vedem un film.

— Mi-ar plăcea.

— După care te-aș conduce acasă. Mi-ar ajunge timpul la fix. Trebuie să fiu în tabără înainte de unsprezece.

Era atît de întuneric încît acum el de-abia o mai vedea. Ea era o rochie legănată infinitezimal de vînt, doi ochi limpezi, nepăsători...

— De ce nu vii... Dot? Nu-ți plac filmele? Vino.

Ea scutură din cap.

— N-ar trebui.

Lui îi plăcu de ea, dîndu-și seama că ezită doar ca să-l facă să insiste. Se apropie și o luă de mîină.

— Dacă ne întoarcem înainte de zece, poți? Doar mergem la film?

— Păi... cre' că da...

Se întoarseră spre centru ținîndu-se de mîină, pe o străduță întunecată pe care un băiat negru care vindea ziare anunța o ediție specială în cadența obișnuită a vînzătorilor de acolo, o cadență la fel de melodioasă ca un cîntec.

DOT

Relația lui Anthony cu Dorothy Raycroft era rezultatul inevitabil al neglijenței lui crescînde față de sine însuși. Nu se ducea la ea dorindu-și să posede ceea ce era de dorit, nici nu se îndrăgostise de un

temperament mai vital, mai puternic decât al lui, cum făcuse cu Gloria în urmă cu patru ani. Intră în această poveste pur și simplu din cauza incapacității sale de a lua hotărâri clare. Nu era în stare să spună „Nu!“ nici bărbaților, nici femeilor; cămătarii și femeile ispititoare îl găseau la fel de indecis și de maleabil. De fapt, rareori lua decizii, iar atunci erau niște hotărâri semiisterice produse de frica față de o groaznică și ireparabilă trezire.

Slăbiciunea anume căreia îi cedă cu această ocazie era nevoia lui de stimulare din afară. Simțea că, pentru prima oară în patru ani, se poate exprima și autointerpreta din nou. Fata îi promitea liniște; orele pe care le petrecea în compania ei în fiecare seară atenuau zbuciumul morbid și întotdeauna zadarnic al imaginației sale. Devenise cu adevărat un laș – sclav absolut al sutelor de gânduri dezlănate și bîntuitoare care fuseseră eliberate de prăbușirea devoțiunii autentice față de Gloria, singurul temnicer de pînă atunci al superficialității lui.

În acea primă seară o sărută pe Dorothy în fața casei și îi promise că se vor întîlni sîmbăta următoare. Apoi se întoarce în tabără și, la lumina difuză din cort, îi scrisese Gloriei o lungă scrisoare, pasionată și de un sentimentalism întunecat, plină de amintirile parfumului florilor și de o tandrețe reală și excesivă – redevenise conștient, pentru un moment, de aceste lucruri dintr-un sărut oferit și primit sub lumina bogată și caldă a lunii, cu doar o oră înainte.

Sîmbătă o găsi pe Dot așteptîndu-l în fața intrării de la cinematograful Bijou. Era îmbrăcată ca și miercurea trecută, în rochia ei lila din cel mai fin organdi, dar evident spălată și apretată de atunci, pentru că era proaspătă și neșifonată. Lumina zilei îi confirmă impresia că ea era frumoasă, într-un mod parțial și imperfect. Era curată, avea trăsături fine și neregulate, dar elocvente și potrivite unele cu altele. Era o mică floare întunecată și fragilă, însă el avu impresia că detectează în ea o anumită rezervă spirituală, o putere extrasă din modul pasiv în care accepta lucrurile. Aici se înșela.

Dorothy Raycroft avea nouăsprezece ani. Tatăl ei avusese un magazin mic și nu foarte prosper, iar ea absolvise liceul în ultimul sfert din clasa ei, cu două zile înainte ca el să moară. La liceu avusese o reputație mai degrabă neplăcută. În realitate, comportamentul ei la picnicul clasei de la care porniseră zvonurile fusese doar indiscret – tehnic, își păstrase puritatea încă un an după aceea. Băiatul era vînzător într-un magazin de pe Jackson Street și în ziua imediat următoare incidentului plecă pe neașteptate spre New York. Avea de mai mult timp intenția să plece, dar amînase în scopul consumării aventurii sale amoroase.

După o vreme ea îi spuse despre aventură unei prietene și, în timp ce o privea pe aceasta cum se îndepărtează pe strada somnoroasă, sub soarele prăfos, o intuiție fulgerătoare o făcu să-și dea seama că povestea ei tocmai ieșea în lume. Totuși, după ce îi spuse se simți mult mai bine, chiar dacă puțin supărată, și se apropie cît putea ea de mult de o purtare principială, luînd-o în cealaltă direcție și întîlnindu-se cu alt bărbat, cu intenția onestă de a-și satisface dorința din nou. În general, lui Dot lucrurile i se întîmplau pur și simplu. Nu era slabă, pentru că nu era nimic în ea care să-i spună că e

slabă. Nu era puternică, pentru că nu știuse niciodată că unele dintre lucrurile pe care le făcuse erau curajoase. Nu sfida, nu se conforma și nici nu făcea compromisuri.

Nu avea deloc simțul umorului, dar, în locul lui, avea o bună dispoziție care o făcea să rîdă la timpul potrivit, atunci cînd era cu un bărbat. Nu avea intenții clare – uneori îi părea rău că reputația ei anula orice șansă de a fi în siguranță. Nu existase nici o descoperire spectaculoasă: pe mama ei o interesa doar ca Dot să ajungă la timp la bijuteria la care cîștiga 14 dolari pe săptămîină. Însă unii dintre băieții pe care îi știa din liceu acum întorceau capul cînd se plimbau cu „fete de treabă“, iar aceste incidente o răneau. Cînd se întîmpla așa ceva se ducea acasă și plîngea.

În afară de vînzătorul din Jackson Street mai fuseseră încă doi, dintre care primul era un ofițer de marină care trecuse prin oraș în primele zile ale războiului. Rămăsese o noapte ca să prindă o legătură și se rezema nepăsător de una din coloanele de la Stonewall Hotel cînd ea trecuse pe acolo. Rămase în oraș patru zile. Ea crezu că îl iubește – risipi pe el prima ei pasiune isterică, de care ar fi trebuit să aibă parte vînzătorul cel laș. Uniforma ofițerului de marină – erau puțini pe vremea aceea – își făcuse efectul. Plecă murmurînd promisiuni vagi, dar, odată suit în tren, se bucură că nu îi spusese numele lui adevărat.

Depresia rezultată de aici o aruncă în brațele lui Cyrus Fielding, fiul unui fabricant de haine local, care o strigase din mașina lui sport într-o zi, în timp ce ea trecea pe trotuar. Ea știa cum îl cheamă. Dacă ar fi fost născută într-o pătură socială superioară, și el ar fi știut-o de mai mult timp. Dar ea coborîse acum puțin, astfel că pînă la urmă se întîlniră. După o lună el plecă într-o tabără de instrucție, puțin speriat de intimitate, puțin ușurat observînd că ea nu ținuse foarte mult la el și că nu era genul care să-ți facă necazuri la nesfîrșit. Dot dădu o aură romantică acestor aventuri și, ca o concesie față de vanitatea ei, concluzionă că războiul îi răpise acești bărbați. Își spunea că s-ar fi putut căsători cu ofițerul de marină. Cu toate acestea, o îngrijora faptul că în mai puțin de opt luni existaseră trei bărbați în viața ei. Se gîndea, mai degrabă speriată decît uimită, că în curînd va fi ca acele „fete stricate“ de pe Jackson Street, la care ea și prietenele ei se uitau fascinate cu trei ani în urmă, chicotind și mestecînd gumă.

O vreme încercă să aibă mai multă grijă. Îi lăsa pe bărbați să „o agațe“; îi lăsa să o sărute și chiar le permitea să-și ia alte libertăți cu ea, dar nu adăugă pe nimeni trioului. După cîteva luni puterea hotărîrii ei – sau, mai degrabă, a expedientului temerilor ei – se pierdu. Zăcînd acolo în afara vieții și a timpului și văzînd cum trec lunile de vară, deveni agitată. Soldații pe care îi întîlnea erau fie evident sub ea, fie, mai puțin evident, deasupra ei – în care caz voiau doar s-o folosească; erau yankei, aspri și nedelicați; se înghesuiau, în mulțimi nesfîrșite... Apoi îl întîlni pe Anthony.

În acea primă seară el fusese doar o față plăcut de nefericită, o voce, mijlocul de a face să treacă o oră, dar cînd ea veni la întîlnirea de sîmbătă se uită la el altfel. Îi plăcea. Fără să-și dea seama, ea își vedea propriile tragedii oglindite pe fața lui.

S-au dus din nou la film, au rătăcit din nou pe străzile umbrite și parfumate, ținîndu-se de mîină de data asta și vorbind puțin, cu voci șoptite. Intrară pe poartă și ajunseră pe mica verandă...

— Pot sta puțin, nu-i așa?

— Şşş! Nu trebuie să ne audă. Mama citeşte povestirile umoristice.

Într-adevăr, se auzi foşnetul ușor al unei pagini de ziar î ntoarse. Fantele jaluzelelor trasau bare orizontale de lumină care cădeau în paralele înguste pe rochia lui Dorothy. Strada era liniştită, cu excepţia unui grup de pe treptele unei case de vizavi, care, din timp în timp, relua cu voce tare un cântec glumeţ.

„...Cînd te vei treeezi
Vei aveaaa
Toate căsuţele din lume...”

Apoi, ca şi cum ar fi aşteptat pe un acoperiş din apropiere sosirea lor, luna apăru brusc prin frunziş, dînd feţei lui Dorothy culoarea trandafirilor albi.

Pe Anthony îl fulgeră o amintire, atît de vie încît în faţa ochilor lui închişi se formă o imagine la fel de clară de parcă ar fi fost proiectată pe un ecran – o noapte primăvărată dintr-o iarnă pe jumătate uitată din urmă cu cinci ani, o altă faţă strălucitoare, ca o floare, oglindind lumini la fel de schimbătoare ca stelele...

Ah, *la belle dame sans merci*² care trăia în inima lui, care i se arătase în splendoarea ei pasageră prin nişte ochi negri la Ritz-Carlton, printr-o privire umbrită aruncată dintr-o trăsură gonind prin Bois de Boulogne! Dar acele nopţi erau doar părţi ale unui cântec, o glorie apusă – aici erau doar adierile uşoare, iluziile, prezentul etern cu promisiunea lui de iubire.

— O, şopti ea, mă iubeşti? Mă iubeşti?

Vraja se rupse – fragmentele de stele căzătoare deveniră doar lumină, cântecul de pe stradă deveni monoton, ca un scîncet al lăcustelor din iarbă. Aproape ofînd, el sărută gura ei lacomă, în timp ce braţele ei se înălţau spre umerii lui.

RĂZBOINICUL

Pe măsură ce săptămînile se ofileau şi erau luate de vînt, raza expediţiilor lui Anthony crescă pînă cînd ajunse să înţeleagă tabăra şi zona din jurul ei. Pentru prima oară în viaţa lui era în contact permanent cu chelnerii cărora le dăduse bacşişuri, cu şoferii care îl salutaseră respectuos, cu tîmplarii, instalatorii, frizerii şi fermierii care pînă atunci fuseseră remarcabil de izolaţi în servitutea genuflexiunilor lor profesionale. În timpul primelor sale două luni în tabără nu purtă cu nimeni o conversaţie mai lungă de zece minute.

În acte, ocupaţia lui figura ca „student”; în chestionarul iniţial el completase, prematur, „autor”; dar cînd oamenii din compania lui îl întrebau ce face de regulă, spunea că e funcţionar la bancă – dacă ar fi spus adevărul, că nu face nimic, ar fi devenit suspicioşi, ca faţă de un membru al clasei răsfăţate.

Sergentul plutonului său, Pop Donnelly, era un „bătrîn soldat“ neîngrijit, uzat de băutură. În trecut făcuse nenumărate săptămîni de gardă, însă de curînd, mulțumită lipsei acute de instructori, fusese avansat la măreața lui funcție din prezent. Fața lui era plină de gropi de obuz – semăna izbitor cu acele fotografii aeriene de genul „cîmpul de bătălie din Blank“. O dată pe săptămîină se îmbăta în oraș cu lichior alb, se întorcea liniștit în tabără și se prăbușea în patul său, alăturîndu-se companiei la deșteptare cu o față care arăta mai mult ca oricînd ca o mască albă a morții.

Nutrea uimitoarea iluzie că „trăgea în piept“ statul – petrecuse optsprezece ani în serviciul acestuia cu un salariu insignifiant, urmînd să se pensioneze în curînd (aici de obicei făcea cu ochiul) și să primească impresionanta sumă de 55 de dolari pe lună. Asta i se părea o farsă extraordinară pe care le-o juca tuturor celor care îl disprețuiseră și îl terorizaseră, încă de cînd era un băiat de nouăsprezece ani din Georgia.

În prezent nu erau decît doi locotenenți – Hopkins și simpaticul Kretching. Acesta din urmă era considerat un tip de treabă și un bun lider, pînă cînd, un an mai tîrziu, dispăru lăsînd o gaură de 1 100 de dolari și dovedindu-se, ca mulți alți lideri, foarte dificil de urmat.

Mai era și căpitanul Dunning, dumnezeul acestui microcosmos mic, dar autosuficient. Era un fost ofițer în rezervă, nervos, energic și entuziast. Această ultimă calitate lua, de fapt, adesea formă materială, apărînd ca o spumă ușoară în colțurile gurii sale. Ca majoritatea conducătorilor, își privea îndatoririle dintr-un unghi foarte îngust, iar ochilor săi plini de speranță comanda lui li se părea a fi exact ceea ce merita o unitate atît de extraordinară, aflată într-un război atît de extraordinar. Cu toate neliniștile și grijile sale, se simțea minunat.

Baptiste, micul sicilian din tren, se puse rău cu el din a doua săptămîină de instrucție. Căpitanul le ordonase de mai multe ori oamenilor să fie proaspăt rași în fiecare dimineață. Într-una din zile însă interveni o alarmantă încălcare a acestei reguli, cu siguranță un caz de uneltire teutonică – în timpul nopții, pe fața a patru soldați crescuse păr. Faptul că trei dintre cei patru înțelegeau un minimum de engleză făcea cu atît mai necesară o demonstrație practică, astfel încît căpitanul Dunning trimise, hotărît, un bărbier voluntar la dormitorul companiei după un brici. Astfel că, de dragul democrației, vreo 10 grame de păr fură rase pe uscat de pe obraji a trei italieni și un polonez.

În afara universului companiei apărea, din cînd în cînd, colonelul, un om greoi cu dinții rînjiți, care cutreiera cîmpul de instrucție pe un cal negru, arătos. Era absolvent de West Point și încerca să pară un gentleman. Avea o nevastă șleampătă și o minte șleampătă, și își petrecea mare parte din timp în oraș, profitînd de statutul social deosebit pe care ofițerii îl aveau în ultimul timp. Ultimul dintre toți era generalul, care străbătea tabăra precedat de steagul său – o figură atît de austeră, atît de îndepărtată și de magnifică încît era dificil de înțeles.

Decembrie. Noapți cu vînt rece, de acum, și dimineți friguroase și umede pe cîmpul de instrucție. Pe măsură ce temperatura scădea, Anthony se trezea din ce în ce mai bucuros să fie în viață. Refăcut în

mod straniu prin intermediul trupului său, își făcea puține griji și exista în prezent cu un soi de mulțumire animalică. Nu că Gloria sau viața pe care Gloria o reprezenta ar fi fost mai puțin prezente în gândurile sale – pur și simplu ea devenea, în fiecare zi, mai puțin reală, mai puțin vie. Timp de o săptămână corespondaseră cu pasiune, aproape isteric, apoi, printr-o înțelegere tacită, încetaseră să-și scrie mai des de două ori pe săptămână, apoi o dată. Ea spunea că se plictisește; dacă brigada lui urma să rămână acolo mai mult timp, venea și ea să fie lângă el. Domnul Haight avea posibilitatea să înainteze o moțiune mai consistentă decât ar fi crezut, dar se îndoia că procesul de apel ar fi început înainte de sfârșitul primăverii. Muriel era în oraș, lucrând pentru Crucea Roșie, și ieșeau destul de des. Ce ar fi zis Anthony dacă ea s-ar fi dus la Crucea Roșie? Problema era că auzise că ar putea fi nevoită să spele negri cu alcool, după care nu se mai simțise la fel de patrioată. Orașul era plin de soldați și ea se întîlnise cu o grămadă de băieți pe care nu-i mai văzuse de nu știu câți ani...

Anthony nu voia ca ea să vină în Sud. Își spunea că există multe motive pentru asta – el avea nevoie să fie departe de ea o vreme, și ea de el. Gloria s-ar fi plictisit peste măsură în oraș și ar fi reușit să-l vadă pe Anthony doar câteva ore pe zi. Dar în sufletul lui se temea că motivul era atracția lui pentru Dot. De fapt, trăia cu groaza că Gloria ar fi putut afla, întîmplător sau intenționat, despre relația pe care și-o făcuse. După două săptămîni, încurcătura începuse să-i provoace clipe de nefericire cumplită din cauza propriei lui trădări. Cu toate acestea, la sfârșitul fiecărei zile era incapabil să reziste tentației care îl scotea din cort și îl împingea, irezistibil, spre telefonul de la Y.M.C.A.

— Dot.

— Da?

— Cred că pot veni în seara asta.

— Mă bucur atît de mult.

— Vrei să îmi admiri elocvența pentru câteva ore înstelate?

— O, ce nebun ești...

Pentru o clipă îl fulgeră o amintire de acum cinci ani – Geraldine. Apoi:

— Ajung pe la opt.

La șapte lua un autobuz spre oraș, unde sute de fete din Sud își așteptau iubiții pe verandele luminate de lună. Aștepta deja cu nerăbdare săruturile ei calde și calmul uimit al privirilor pe care i le arunca – priviri mai apropiate de adulare decât oricare altele pe care le inspirase vreodată. El și Gloria fuseseră egali, oferind fără să se gîndească la mulțumiri sau obligație. Pentru această fată pînă și mîngîierile lui erau o favoare inestimabilă. Ea îi mărturisise, plîngînd încet, că el nu era primul bărbat din viața ei; mai fusese încă unul – el înțelese că aventura se terminase înainte să înceapă.

În ceea ce-o privea, ea spunea adevărul. Îi uitase pe vînzător, pe ofițerul de marină și pe fiul fabricantului de haine, își uitase emoțiile ei aprinse, care sînt destinate uitării. Știa că într-o existență opacă și obscură ca a ei cineva o furase – era ca și cum se întîmplase în somn.

Anthony venea în oraș aproape în fiecare seară. Acum era prea frig ca să mai stea pe verandă, astfel

că mama ei le cedă micul living cu duzinele lui de cromolitografii ieftine, înrămate, cu metrii lui de milieuri și aerul greu al mai multor decenii petrecute în preajma bucătăriei. Făceau focul, apoi ea se dedica bucuroasă și neobosită jocului dragostei. În fiecare seară la zece îl conducea la ușă, cu părul negru în dezordine, cu fața nemachiată palidă, încă mai palidă în albeața lunii. De obicei afară era o lumină strălucitoare, argintie; din când în când cădea câte o ploaie caldă, aproape prea indolentă pentru a ajunge pe pământ.

- Spune-mi că mă iubești, șoptea ea.
- Bineînțeles că te iubesc, fetiță dulce.
- Sînt o fetiță? spunea ea tînjind.
- O fetiță mică.

Ea știa vag despre Gloria. O îndurera să se gîndească la ea, astfel că și-o imagina înțepată, mîndră și rece. Hotărîse că Gloria trebuie să fie mai bătrînă decît Anthony și că nu exista nici un fel de dragoste între ei. Uneori își îngăduia să viseze că după război Anthony va divorța și ei se vor căsători – dar lui nu îi spuse nimic despre asta, fără să-și dea seama de ce. Avea, ca și compania lui, impresia că el e un fel de funcționar de bancă – îl considera sărac și respectabil. Spunea:

- Dacă aș avea bani, iubitele, ți i-aș da ție pe toți... Aș vrea să am vreo 50 000 de dolari.
- Cred că ar fi de ajuns, era de acord Anthony.

În scrisoarea ei din ziua aceea, Gloria spunea: „Presupun că dacă *am putea* să ne înțelegem pentru un milion, ar fi mai bine să-i spunem domnului Haight să facă înțelegerea. Dar parcă ar fi păcat...“.

- ...am putea să ne luăm o mașină, exclamă Dot într-un ultim acces de entuziasm.

O OCAZIE IMPRESIONANTĂ

Căpitanul Dunning se mîndrea cu faptul că se pricepe la oameni. La jumătate de oră după ce întîlnea pe cineva obișnuia să-l plaseze în una dintr-o serie de uimitoare categorii – om de ispravă, om bun, băiat deștept, gînditor, poet și „bun de nimic“. Într-o zi de la începutul lui februarie dădu ordin ca Anthony să se prezinte în cortul ofițerilor.

- Patch, spuse el sentențios, te urmăresc de cîteva săptămîni.

Anthony stătea în poziție de drepti, fără să se miște.

- Și cred că ai calitățile necesare unui bun soldat.

Așteptă ca primirea călduroasă pe care cuvintele lui ar fi trebuit s-o stîrnească să se răcească, apoi continuă:

- Ăsta nu e un joc de copii, spuse el mijindu-și ochii.

Anthony îl aprobă cu un apatic „Nu, domnule“.

- E un joc pentru oameni mari – și avem nevoie de lideri.

Apoi urmă climaxul, rapid, sigur și electrizant:

— Patch, o să te fac caporal.

În acest punct Anthony trebuia să se fi clătinat puțin, copleșit. Urma să fie unul dintre cei 250 000 aleși să li se acorde această încredere supremă. Avea să fie unul dintre cei care strigă expresia tehnică „După mine!“ altor șapte oameni speriați.

— Pari să fii un om cu ceva educație, spuse căpitanul Dunning.

— Da, domnule.

— Asta e bine, e bine. Educația e un lucru foarte bun, dar n-o lăsa să ți se urce la cap. Ține-o tot așa și o să ajungi un bun soldat.

Cu aceste cuvinte de despărțire răsunându-i în urechi, caporalul Patch făcu stînga-mprejur și ieși din cort.

Deși conversația îl amuzase pe Anthony, îi induse ideea că viața ar fi mai distractivă ca sergent sau, dacă ar fi găsit un doctor mai puțin scrupulos, ca ofițer. Nu îl atrăgea efortul, care contrazicea eleganța lăudată a armatei. La inspecții nu te îmbrăcai în așa fel încît să arăți bine, ci să nu arăți rău.

Dar în timp ce iarna trecea – iarna scurtă și fără zăpadă, cu nopți umede și zile reci și ploioase – se minuna cît de repede îl prinsese sistemul. Era soldat – toți cei care nu erau soldați erau civili. Lumea era împărțită, în primul rînd, în aceste două categorii.

Își dădu seama că toate categoriile speciale, cum era armata, îi împărțeau pe oameni în două – ai lor și ceilalți. Pentru cleric existau clericii și laicii, pentru catolic existau catolicii și necatolicii, pentru negru erau negrii și albi, pentru deținut existau prizonierii și cei aflați în libertate... Astfel că, fără să se fi gîndit vreodată în viața lui, fusese civil, laic, necatolic, aristocrat, alb, liber și...

În timp ce trupele americane se revărsau în tranșeele franceze și britanice, începu să caute numele multor absolvenți de Harvard pe listele de victime din *Revista Armatei și Marinei*. Dar cu toată transpirația și cu tot sîngele, situația părea neschimbată, iar el nu vedea șanse ca războiul să se termine în viitorul previzibil. În vechile cronici, întotdeauna flancul drept al unei armate învingea flancul stîng al celeilalte, în timp ce flancul stîng era cucerit de cel drept al inamicului. După asta mercenarii fugeau. Era atît de simplu, pe vremea aceea, aproape că părea aranjat...

Gloria scria că citește foarte mult. Cît de tare încurcaseră amîndoi lucrurile, spunea ea. Avea atît de puține de făcut acum, încît își petrecea timpul imaginîndu-și cît de diferit ar fi putut să meargă toate. Totul din jur îi inspira nesiguranță – iar cu cîtiva ani în urmă păruse că are totul în mîna ei mică...

În iunie scrisorile ei deveniră mai succinte și mai rare. Încetă brusc să mai scrie despre venirea în Sud.

ÎNFRÎNGEREA

Pe câmpurile din jur martie era fermecător, cu iarba caldă plină de iasomie, narcise și petice de violete. După aceea avea să-și amintească mai ales o după-amiază de o asemenea strălucire proaspătă și fermecată, în care, în timp ce stătea în poziție de tragere ochind ținte, îi recita *Atalanta în Calydon* unui polonez neînțelegător, vocea lui amestecându-se cu izbitul, șuieratul și zbîrnîitul gloanțelor.

„Cînd ogarii primăverii...”

Zbang!

„Au luat urma iernii...”

Zvîrrr!

„Zeița lunilor...”

„*Hei!* Acolo! Ținta a treiaaa!...”

În oraș străzile erau din nou visătoare, iar Anthony și Dot se plimbau împreună, alene, pe propriile lor urme de toamna trecută, pînă cînd el începu să simtă un atașament lenes față de Sud – un Sud mai degrabă algerian decît italian, cu vagi aspirații tinzînd, pe deasupra a nenumărate generații, spre o Nirvana caldă și primitivă, fără speranță sau grijă. În fiecare voce exista o inflexiune de cordialitate, de înțelegere. „Viața ne joacă același renghi minunat și dureros“, păreau să spună cu intonația lor plăcut elegiacă și accentul pe o notă minoră nehotărîtă.

Îi plăcea frizeria lui, unde un tînăr palid și emaciat îi spunea „Salut, caporale!“, îl bărbiera și plimba la nesfîrșit peste capul său insașiabil o mașină vibratoare. Îi plăcea Johnston’s Gardens, unde dansau și unde un negru tragic cînta plin de jale la saxofon pînă cînd sala pestriță devenea o junglă stufoasă de ritmuri barbare și rîsete pline de fum, unde a uita trecerea timpului lîngă oftatul ușor și șoaptele tandre ale lui Dorothy însemna realizarea oricărei aspirații.

Era o notă de tristețe în personalitatea ei, o evitare conștientă a oricui, în afara mărunțișurilor plăcute ale vieții. Ochii ei violeți rămîneau goi cu orele în timp ce ea se scâldea în soare ca o pisică, nepăsătoare și fără să se gîndească la nimic. Anthony se întreba ce crede despre ei mama sa obosită și apatică și dacă, în momentele ei cele mai cinice, nu ghicise cumva natura relației lor.

Duminică după-amiaza se plimbau pe la țară, odihnindu-se din cînd în cînd pe mușchiul uscat de la marginea unei păduri. Aici erau păsările, mănunchiurile de violete și arbuștii de corn; aici crengile cu flori albe străluceau răcoros și cristalin, ignorînd căldura sufocantă de afară; aici el vorbea, intermitent, în monologuri somnoroase, într-o conversație fără sens și fără replică.

Iulie veni arzător. Căpitanului Dunning i se ordonă să trimită un om să învețe fierăria. Regimentul se apropia de capacitatea de luptă, iar el avea nevoie de majoritatea veteranilor ca instructori, astfel că îl alege pe micul italian, Baptiste, de care se putea lipsi ușor. Micul Baptiste nu avusese niciodată de-a face cu caii. Frica lui înrăutăți lucrurile. Într-o zi își făcu din nou apariția în cortul ofițerilor și îi spuse căpitanului Dunning că preferă să moară, dacă nu poate fi înlocuit. Spunea că nu se pricepe deloc, iar caii îl lovesc încontinuu. În cele din urmă căzu în genunchi și îl imploră pe căpitan, într-un amestec de engleză proastă și italiană biblică, să îl mute de acolo. Nu dormise de trei zile – armăsari gigantici se cabrau și fornăiau în visele lui.

Căpitanul Dunning îl muștră pe furier (care izbucnise în râs) și îi spuse lui Baptiste că va face tot posibilul. Dar când se gândi mai bine hotărî că nu se putea lipsi de un om mai bun. Lui Baptiste îi mergea din ce în ce mai rău. Caii păreau că îi ghicesc frica și profită de ea. Două săptămîni mai tîrziu, o iapă mare, neagră, îi zdrobi țeasta în timp ce el încerca s-o scoată din grajd.

La mijlocul lui iulie sosiră zvonuri, iar apoi ordine referitoare la schimbarea taberei. Brigada urma să se mute într-un cantonament gol, la 150 de kilometri mai la sud, unde urma să fie transformată într-o divizie. La început oamenii crezură că pleacă spre tranșee și toată seara discutară aprins, în mici grupuri pe aleile taberei, strigînd unii către ceilalți pe un ton cîntat: „Siiiiigur că mergem!”. Când se află adevărul îl respinseră ca pe o încercare de a ascunde destinația lor reală. Se desfătau cu propria lor importanță. În acea seară le spuseră iubitelor lor din oraș că se duc „să-i bată pe nemți”. Anthony se plimbă o vreme printre grupuri – apoi, făcînd semn unui autobuz, se duse în oraș să-i spună lui Dot că pleacă.

Ea îl aștepta pe veranda întunecată, într-o rochie albă ieftină, care scotea în evidență tinerețea și catifelarea feței sale.

— Oh, șopti ea, te-am dorit atît de mult, dragul meu. Toată ziua.

— Am ceva să-ți spun.

Îl trase lîngă ea pe balansoar, fără să observe tonul lui grav.

— Spune-mi.

— Plecăm săptămîna viitoare.

Ea rămase cu brațele cu care îi căutase umerii în aer și cu bărbia ridicată. Când vorbi, toată căldura dispăruse din vocea ei.

— Plecați în Franța?

— Nu. Nu avem norocul ăsta. Plecăm într-o tabără nenorocită din Mississippi.

Ea închise ochii, iar el putea vedea că pleoapele îi tremură.

— Draga mea Dot, viața e atît de al naibii de grea.

Ea plîngea pe umărul lui.

— Atît de al naibii de grea, atît de grea, repeta el fără rost, îi rănește pe oameni la nesfîrșit, pînă cînd în cele din urmă îi rănește atît de rău, încît nu mai pot fi răniți vreodată. ăsta e ultimul și cel mai rău

lucru pe care îl face.

— O, Doamne, șopti ea distrusă, nu poți să pleci de lângă mine. O să mor.

El încerca în zadar să facă din plecarea lui o lovitură impersonală, obișnuită. Era prea aproape de ea ca să-i poată spune altceva decât: „Sărmana mea Dot. Sărmana mea Dot“.

— Și după asta? întrebă ea cu greutate.

— Ce vrei să spui?

— Ești toată viața mea, asta e tot. Aș muri pentru tine chiar acum, dacă mi-ai cere asta. Aș lua un cuțit și m-aș omorî. Nu mă poți părăsi aici.

Tonul ei îl înspăimîntă.

— Lucrurile astea se întîmplă, spuse el calm.

— Atunci vin cu tine.

Lacrimile îi șiroiau pe obraji. Gura îi tremura, în culmea durerii și fricii.

— Dragă, murmură el sentimental, draga mea fetiță. Nu înțelegi că doar am amîna ceea ce e menit să se întîmple? În cîteva luni voi pleca spre Franța...

Ea se desprinsese de el și, încleștîndu-și pumnii, își ridică fața spre cer.

— Vreau să mor, spuse ea, ca și cum ar fi modelat cu atenție fiecare cuvînt în inima ei.

— Dot, șopti el stînjenit, o să uiți. Lucrurile sînt mai dulci după ce le pierdem. Știu asta, pentru că odată mi-am dorit un lucru și l-am obținut. A fost singurul lucru pe care l-am dorit cu adevărat, Dot. Și cînd l-am avut s-a transformat în praf în mîinile mele.

— Foarte bine.

Absorbit, el continuă:

— M-am gîndit adesea că, dacă n-aș fi obținut ceea ce îmi doream, lucrurile ar fi putut să fie altfel. Poate că aș fi găsit ceva în mintea mea, ceva ce aș fi putut oferi și celorlalți. Poate că făcînd asta aș fi fost mulțumit, bucurîndu-mă de dulcea vanitate a succesului. Presupun că, la un moment dat, aș fi putut avea orice îmi doream, în limite rezonabile, însă acela a fost singurul lucru pe care mi l-am dorit vreodată cu fervoare. Dumnezeu! Iar asta m-a învățat că nu poți avea *orice*, nu poți avea *nimic*. Pentru că dorința te înșală. E ca o rază de soare mișcîndu-se în jurul camerei. Se oprește și dă strălucire unui obiect insignifiant, iar proștii de noi încercăm să-l prindem – dar cînd reușim, raza de soare trece la altceva și tu rămîi cu ceea ce e insignifiant, dar strălucirea care te-a făcut să-ți dorești obiectul a dispărut...

Se întrerupse stingher. Ea se ridicase și stătea acum, cu ochii zvîntați, rupînd frunze mici dintr-o viță întunecată.

— Dot...

— Pleacă, spuse ea rece.

— Cum? De ce?

— Nu vreau doar vorbe. Dacă asta e tot ce ai pentru mine, mai bine pleacă.

— Păi, Dot...

— Ceea ce pentru mine e moarte, pentru tine sînt doar cuvinte. Le alipești atît de frumos.

— Îmi pare rău. Vorbeam despre tine, Dot.

— Pleacă de aici.

El se apropie cu brațele întinse, dar ea le îndepărtă.

— Nu vrei să vin cu tine, spuse ea calm, poate că te vei întîlni cu acea – acea fată...

Nu reușea să spună soție.

— De unde pot să știu? Ei, atunci, cre' că nu mai ești iubitul meu. Așa că pleacă.

Pentru cîteva clipe, în timp ce avertismente și dorințe contradictorii se ciocneau în Anthony, păru să fie una din acele rare ocazii în care el lua o decizie venită dinăuntru. Ezită. Apoi un val de oboseală îl cuprinse. Era prea tîrziu – totul era prea tîrziu. De ani de zile deja se izolase de lume visînd, bazîndu-și deciziile pe emoții instabile ca apa. Fata în rochie albă îl domina, cu frumusețea ei inedită pe care i-o dădea dorința. Focul care ardea în părul ei negru și în inima sa rănită părea să strălucească în juru-i ca o flacără. Cu o mîndrie profundă și neștiută, ea se făcuse greu de atins și astfel își atinsese scopul.

— N-am vrut... să fiu atît de insensibil, Dot.

— N-are importanță.

Focul ardea înspre Anthony. Ceva se mișcă în interiorul lui, în timp ce stătea acolo neajutorat și înfrînt.

— Vino cu mine, Dot – micuța și draga mea Dot. O, vino cu mine. Nu te-aș putea părăsi acum...

Ea își încleștă brațele în jurul lui cu un suspin, lăsîndu-l pe el să o îmbrățișeze, în timp ce luna, îndeplinindu-și datoria perenă de a acoperi fața urîtă a lumii, trimitea mierea ei ilicită deasupra străzilor somnoroase.

CATASTROFA

Început de septembrie în Camp Boone, Mississippi. Întunericul animat de insecte se izbește de plasa de țințari, sub al cărei adăpost Anthony încearcă să scrie o scrisoare. În cortul de alături se auzeau discuțiile intermitente de la un joc de pocher, iar afară cineva se plimba pe aleea companiei fredonînd un cîntecel comic despre „Kkkkaty“.

Anthony se ridică în cot și, cu creionul în mînă, privi foaia albă de hîrtie. Apoi, sărind peste orice formulă de început, scrisese:

Nu-mi dau seama ce se întîmplă, Gloria. N-am mai primit un rînd de la tine de două săptămîni și e normal să-mi fac griji...

Aruncă foaia cu un mormăit de nemulțumire și începui din nou:

Nu mai știu ce să cred, Gloria. Ultima ta scrisoare, scurtă și rece, fără un cuvânt de afecțiune sau măcar o relatare a ceea ce ai mai făcut, a sosit acum două săptămîni. E normal să mă mir. Dacă dragostea ta pentru mine nu a murit de tot, ar trebui cel puțin să nu mă lași să-mi fac griji...

Mototoli din nou hîrtia și o aruncă furios printr-o ruptură din pînza cortului, dîndu-și seama imediat că dimineață va trebui să se ducă s-o ia. Nu se simți tentat să încerce din nou. Nu putea insufla nici un pic de căldură rîndurilor, ci doar suspiciune și o gelozie persistentă. De la mijlocul verii înapoi aceste discrepanțe din scrisorile Gloriei deveniseră din ce în ce mai vizibile. La început de-abia le observase. Se obișnuise atît de mult cu monotonele „dragul meu“ și „iubitule“ presărate în scrisorile ei, încît nu le mai percepea prezența sau absența. Dar în ultimele două săptămîni devenise din ce în ce mai conștient că ceva nu era în regulă.

El îi trimisese o telegramă în care spunea că trecuse testele pentru o tabără de instrucție a ofițerilor și că se aștepta să plece spre Georgia în curînd. Ea nu răspunsese. I-a mai trimis o telegramă – cînd nu primi răspuns își imagină că ea e plecată din oraș. Dar se gîndi, din nou și din nou, că poate nu e plecată din oraș, și o serie de imagini tulburătoare începură să-l chinuie. Gîndul îl îngrozi – se gîndise atît de puțin la asta în ultimul an tocmai pentru că fusese atît de sigur de integritatea ei. Iar acum, cînd apăruse îndoiala, vechile furii ale posesiunii reveniră de o mie de ori mai puternice. Ce era mai firesc decît ca ea să fie din nou îndrăgostită?

Își aminti cum promisese că, dacă își va dori vreodată ceva, va lua pur și simplu acel ceva, insistînd că, de vreme ce ar fi acționat doar pentru propria ei satisfacție, ar fi ieșit nepătată dintr-o astfel de aventură – oricum, singurul lucru care contează este efectul asupra minții cuiva, spusese ea, iar reacția ei ar fi fost una masculină, de sațietate și ușoară neplăcere.

Dar asta fusese cînd de-abia se căsătoriseră. Mai tîrziu, descoperind că poate fi geloasă pe Anthony, ea se răzgîndise, cel puțin în aparență. Nu existau alți bărbați pe lume pentru ea. El știuse asta cu certitudine. Observînd că o anumită insistență o deranja, el nu se mai îngrijea să mențină desăvîrșirea iubirii ei – ceea ce, pînă la urmă, constituia piatra unghiulară a întregului edificiu.

Între timp, el o ținuse pe Dot întreaga vară într-o pensiune din centrul orașului. Pentru a face asta trebuise să-i ceară bancherului său niște bani. Dot își ascunsese călătoria în Sud plecînd cu o zi înaintea brigăzii și lăsîndu-i mamei sale un bilet în care îi spunea că pleacă la New York. În seara următoare Anthony se dusese acolo, ca și cum ar fi vrut s-o vadă. Doamna Raycroft era distrusă și în salon era un polițist. Urmară tot felul de întrebări, pe care Anthony le evită cu o oarecare dificultate.

În septembrie, din cauza suspiciunilor privind-o pe Gloria, compania lui Dot devenise obositoare, apoi aproape insuportabilă. Era nervos și iritabil, din cauza lipsei somnului; era îndurerat și speriat. Cu trei zile în urmă se dusese la căpitanul Dunning și îi ceruse o permisie, însă acesta îl amînase cu amabilitate. Divizia pleca peste ocean, iar Anthony trebuia să meargă în tabăra de instruire a ofițerilor;

permisiile trebuiau acordate doar celor care plecau pe front.

După acest refuz Anthony plecă spre telegraf, vrînd să-i spună Gloriei să vină în Sud – ajunse la ușă, dar se dădu înapoi, disperat, înțelegînd imposibilitatea unei asemenea mișcări. Apoi își petrecu seara certîndu-se nervos cu Dot, după care se înapoie în tabără posomorît și furios pe întreaga lume. Plecase precipitat, în mijlocul unei scene dezagreabile. Ceea ce trebuia făcut cu Dot nu părea să-l preocupe prea mult acum – era complet absorbit de tăcerea descurajantă a soției sale...

Intrarea în cort se dădu la o parte formînd un triunghi, iar un cap întunecat apăru în semiîntunericul nopții.

— Domnu' sergent Patch?

Accentul era italian, iar Anthony își dădu seama după centura lui că era o ordonanță de la cartierul general.

— Ce este?

— O doamna sunat cartieru' general acu' zece minute. Zice că să vorbească cu 'mneavoastră. Foarte important.

Anthony dădu la o parte plasa de țințari și se ridică. Putea fi o telegramă de la Gloria, transmisă prin telefon.

— A spus să vă chem. Sună iar la zece.

— Bine, mersi.

Își luă pălăria și plecă imediat, alături de ordonanță, prin întunericul încins, aproape sufocant. În clădirea cartierului general salută un ofițer de serviciu care moțăia.

— Stai jos și așteaptă, sugeră nonșalant locotenentul. Fata părea al naibii de nerăbdătoare să vorbească cu tine.

Speranțele lui Anthony se prăbușiră.

— Mulțumesc foarte mult, domnule.

Iar cînd telefonul agățat de perete sună, știa cine e.

— Sînt Dot, spuse o voce nesigură, trebuie să ne vedem.

— Dot, ți-am spus că nu pot veni vreo cîteva zile.

— Trebuie să te văd în seara asta. E important.

— E prea tîrziu, spuse el rece, e zece și la unsprezece trebuie să fiu în tabără.

— Foarte bine.

Era atîta nefericire concentrată în aceste două cuvinte încît Anthony avu oarecare remușcări.

— Ce s-a întîmplat?

— Voiam să-ți spun adio.

— Of, nu fi proastă! exclamă el.

Dar inima lui tresăltă. Ce noroc dacă ea ar fi plecat chiar în seara asta! Ce povară s-ar fi luat de pe sufletul său. Însă spuse:

— N-ai cum să pleci pînă mîine.

Cu colțul ochiului îl zări pe ofițerul de noapte privind întrebător. Apoi tresări auzind următoarele cuvinte ale lui Dot:

— Nu voiam să spun că „plec“ în sensul ăsta.

Mîna lui Anthony se încleștă pe receptor. Simți cum nervii îi îngheață, ca și cum căldura s-ar fi scurs din trupul său.

— Ce?

Auzi imediat o voce spartă și sălbatică spunîndu-i:

— Adio – o, adio!

Cling! Ea închisese. Cu un sunet care era pe jumătate strigăt, pe jumătate încercarea de a trage aer în piept, Anthony se repezi afară din cartierul general. Rămase nemișcat, ezitînd, sub stelele care picurau ca niște ciucuri de argint printre copacii micului crîng. Voise să spună că se sinucide? O, proasta de ea! Era plin de mînie împotriva ei. În fața acestui deznodămînt nu putea să înțeleagă cum de intrase într-o astfel de încurcătură, o asemenea complicație, un amestec sordid de griji și durere.

Se trezi îndepărtîndu-se încet, repetîndu-și încontinuu că nu avea de ce să-și facă griji. Era mai bine să se întoarcă la cortul lui și să doarmă. Avea nevoie de somn. Doamne! Va mai reuși vreodată să doarmă? Minte confuză îi era copleșită de vacarmul gîndurilor; cînd ajunse la drum se întoarse cuprins de panică și începu să alerge, nu înspre compania lui, ci în direcția opusă. Soldații se întorceau, putea găsi un taxi. După un minut, doi ochi galbeni apărură în curbă. Disperat, o luă la fugă spre ei.

— Taxi! Taxi!

Era un Ford gol...

— Vreau să merg în oraș.

— Te costă un dolar.

— Bine. Dacă ai putea să te grăbești...

După un timp care i se păru o eternitate urcă în fugă treptele unei case mici și dărăpănate și intră înăuntru, aproape răsturnînd o negresă imensă care mergea pe coridor cu o lumîinare în mîină.

— Unde e nevastă-mea?

— S-a dus la culcare.

Urcă scările cîte trei, apoi traversă scîrțîind coridorul. Camera era tăcută și întunecată, iar el aprinse, cu degetele tremurînde, un chibrit. Doi ochi largi priveau spre el dinspre un morman de haine de pe pat.

— Ah, știam că o să vii, murmură ea cu voce spartă.

Pe Anthony îl cuprinse o furie rece.

— Deci era doar un plan ca să mă aduci aici, să-mi faci necazuri! La dracu', ai strigat „lupul“ de prea multe ori deja!

Ea îi aruncă o privire jalnică.

— Trebuia să te văd. Altfel n-aș mai fi putut trăi. O, trebuia să te văd...

El se așeză pe marginea patului, scuturînd încet din cap.

— Nu trebuia să faci asta, spuse el hotărît, vorbind, fără să-și dea seama, ca și cum ar fi vorbit cu Gloria. Genul ăsta de lucruri nu sînt corecte față de mine, înțelegi.

— Vino mai aproape.

Orice ar fi spus el, Dot era fericită acum. Lui îi păsa de ea. Ea îl adusese acolo.

— O, Doamne, spuse Anthony neajutorat.

Furia lui ceda, scăzînd și dispărînd pe măsură ce inevitabilul val de epuizare îl copleșea. Se prăbuși dintr-odată pe pat, începînd să plîngă lîngă ea.

— O, dragul meu, îl imploră ea, nu plînge! O, nu mai plînge!

Îi trase capul spre pieptul ei și îl alintă, amestecînd lacrimile ei de fericire cu lacrimile lui amare. Mîna ei se juca tandru cu părul lui brunet.

— Sînt atît de prostuță, murmură ea cu voce spartă, dar te iubesc și atunci cînd ești rece cu mine simt că nu mai are rost să trăiesc.

Pînă la urmă, asta însemna pacea – camera liniștită cu aromă de pudră și parfum de femeie, mîna moale a lui Dot ca un vînt cald în părul lui, mișcările pieptului ei în timp ce respira – pentru o clipă Anthony se simți ca și cum Gloria ar fi fost acolo, ca și cum s-ar fi odihnit în cel mai sigur și cald cămin în care fusese vreodată.

Trecu o oră. Un ceas începu să bată pe hol. Sări în picioare și privi acele fosforescente ale ceasului său. Era miezul nopții.

Găsi cu greu un taxi care să-l ducă în tabără la ora aceea. În timp ce îl îndemna pe șofer să conducă mai repede se gîndea la cea mai bună metodă de a pătrunde înăuntru. Mai întîrziase de cîteva ori în ultimul timp și știa că, dacă vor da din nou de numele lui, probabil îl vor elimina de pe lista de candidați pentru postul de ofițer. Se întrebă dacă nu cumva era mai bine să dea drumul taxiului și să riște să treacă pe lîngă santinelă în întuneric. Ofițerii treceau adesea pe lîngă santinele după miezul nopții...

— Stai!

Silaba venea dinspre lumina orbitoare pe care farurile o aruncau pe drum. Șoferul opri și o santinelă se apropie, cu pușca în bandulieră. Împreună cu soldatul, din nefericire, era și ofițerul de gardă.

— Ai întîrziat, sergent.

— Da, domnule. Am fost reținut.

— Ghinion. Trebuie să-ți luăm numele.

În timp ce ofițerul aștepta, cu creionul și carnețelul în mîină, cuvinte nu neapărat intenționate țîșniră de pe buzele lui Anthony, cuvinte născute din disperare, confuzie și panică.

— Sergent R.A. Foley, răspuse el cu răsufarea tăiată.

— Unitatea?

— Compania Q, Regimentul 83 Infanterie.

— Foarte bine. De aici trebuie să mergi pe jos, sergent.

Anthony salută, plăti rapid taxiul și începu să alerge spre regimentul pe care îl numise. După ce ieși din câmpul lor vizual schimbă direcția și o luă grăbit spre compania lui, cu inima bătînd nebunește și avînd sentimentul că luase o decizie foarte greșită.

Două zile mai tîrziu ofițerul care fusese de gardă îl recunoscu în frizeria din centrul orașului. Fu adus în tabără sub paza unui polițist militar, degradat fără judecată și consemnat în compania lui pentru o lună.

O depresie cumplită îl cuprinse după această lovitură, iar după o săptămînă fu din nou prins în centrul orașului, bîntuind pe străzi într-o stare de confuzie alcoolică, avînd o sticlă de whisky de contrabandă în buzunar. Numai comportamentul lui nebunesc din timpul procesului făcu să fie condamnat la doar trei săptămîni de arest.

COȘMAR

Imediat după ce intră la arest începu să fie convins că înnebunește. Era ca și cum în mintea lui se aglomerau personalități tenebroase, dar animate, ținute în frîu de un mic supraveghetor care stătea undeva sus, privindu-le. Ceea ce îl îngrijora era faptul că supraveghetorul era bolnav, rezistînd cu dificultate. Dacă ar fi abandonat, dacă ar fi cedat pentru o clipă, aceste lucruri insuportabile ar fi evadat – numai Anthony putea ști ce întuneric s-ar fi instalat dacă ceea ce era mai rău în el ar fi bîntuit liber prin conștiința lui.

Arșița zilei se transformase, cumva, într-un întuneric lucios care cădea peste pămîntul răvășit. Deasupra capului său cercuri albastre ale unor sori neștiuți și amenințători, ale unor nenumărate miezuri de foc se învîrteau la nesfîrșit în fața ochilor lui ca și cum el ar fi zăcut în lumina arzătoare, într-o stare de comă febrilă. La șapte dimineața ceva fantomatic, ceva aproape absurd de ireal despre care el știa că e corpul său ieșea, împreună cu alți șapte prizonieri, să lucreze la drumurile din tabără. Într-o zi încărcară și descărcară o mare cantitate de pietriș, o împrăștiară și greblară – ziua următoare lucrară cu butoaie uriașe de smoală încinsă, inundînd pietrișul cu bălți negre, strălucitoare de fierbințeală topită. Închis în arest, noaptea zăcea fără să se gîndească la nimic, fără curajul de a gîndi, privind fix bîrnele neregulate ale tavanului pînă la ora trei, cînd cădea într-un somn agitat și intermitent.

Pe parcursul orelor de lucru muncea cu o grabă neliniștită, în timp ce ziua se îndrepta spre apusul canicular din Mississippi, încercînd să se obosească fizic, astfel încît noaptea să poată dormi adînc din cauza epuizării... Apoi, într-una din după-amiezile celei de-a doua săptămîni, avu senzația că îl privesc doi ochi, de la vreun metru în spatele uneia dintre santinele. Asta stîrni în el un început de teroare. Întoarse spatele ochilor și începu să sape frenetic, pînă cînd trebui să se întoarcă să ia din nou pietriș. Atunci îi văzu din nou, iar nervii lui deja tensionați se întinseră pînă la limita la care păreau să se rupă. Ochii rînjeau la el. În tăcerea înăbușitoare își auzi numele strigat de o voce tragică, iar pămîntul se

înclină absurd înainte și înapoi într-un haos de țipete și agitație.

Cînd redeveni conștient era înapoi în clădirea arestului, iar ceilalți prizonieri îi aruncau priviri curioase. Ochii nu mai reveniră. După multe zile doar își dădu seama că vocea trebuie să fi fost a lui Dot, care îl chemase și provocase toată această agitație.

Hotărî asta cu puțin timp înainte de expirarea condamnării lui, cînd norul care îl apăsa se ridicase, lăsîndu-l într-o letargie melancolică profundă. Pe măsură ce mediatorul conștiinței, supraveghetorul care avea grijă de acest menaj al ororii devenea mai puternic, Anthony își pierdea vigoarea fizică. Cu greu reuși să mai facă față ultimelor două zile de muncă; în ziua cînd îl eliberară, într-o după-amiază ploioasă, se întoarse la compania lui, intră în cort și se prăbuși într-un somn greu, din care se trezi în zori, neodihnit și suferind. Lîngă patul său erau două scrisori care îl așteptaseră în cortul ofițerilor mai mult timp. Prima era de la Gloria. Era scurtă și rece:

Procesul intră pe rol la sfîrșitul lui noiembrie. Ai putea să obții o permisie?

Am încercat de nenumărate ori să-ți scriu, dar părea să fie și mai rău. Aș vrea să discutăm despre cîteva probleme, dar știi că m-ai împiedicat să vin la tine și nu simt dorința de a încerca din nou. Mi se pare necesar să purtăm o discuție în privința mai multor chestiuni. Mă bucur foarte mult pentru avansarea ta.

GLORIA

Era prea obosit ca să încerce să înțeleagă – sau să-i pese. Cuvintele și intențiile ei erau undeva foarte departe, într-un trecut inaccesibil. Abia se uită peste cea de-a doua scrisoare; era de la Dot, o mîzgăleală incoerentă, îmbibată cu lacrimi, un șuvoi de proteste, drăgălășenii și suferință. După prima pagină o lăsă să-i alunece din mîna lui inertă și se retrase prin somn într-un ținut nebulos, numai al lui. La deșteptare se trezi cu febră mare și leșină în timp ce ieșea din cort – la prînz îl trimiseră la infirmerie, bolnav de gripă.

Era conștient că această boală e providențială. Îl salva de la accesele de isterie; se însănătoși la timp pentru a se sui, într-o dimineață umedă de noiembrie, în trenul care îl ducea spre New York și spre interminabilul masacru de mai departe.

Cînd regimentul său ajunse în Camp Mills, Long Island, singurul gînd al lui Anthony era să meargă în oraș cît mai repede posibil și să o vadă pe Gloria. Era deja evident că în mai puțin de o săptămînă se va semna un armistițiu, dar zvonurile spuneau că trupele vor continua să fie trimise în Franța pînă în ultimul moment. Anthony era îngrozit de ideea unei călătorii foarte lungi, a unei debarcări epuizante într-un port francez și a rămîinerii în străinătate poate chiar un an, pentru a înlocui trupele care chiar participaseră la lupte.

Voise să obțină o permisie de două zile, dar Camp Mills se dovedi a fi în regim strict de carantină – nici măcar ofițerii nu puteau ieși, decît cu treburi oficiale. Pentru un soldat nici nu se punea problema.

Tabăra în sine era o mlaștină monotonă, rece, murdară și bătută de vînt, plină de gunoaiele rămase de la trecerea numeroaselor divizii. Trenul lor ajunse într-o seară, la ora șapte, iar ei așteptară în formație pînă la unu noaptea, în timp ce o încurcătură militară era soluționată undeva mai în față. Ofițerii alergau fără încetare în toate părțile, strigînd ordine și producînd agitație. Se dovedi că toată încurcătura se datora colonelului, care fusese cuprins de o sfîntă mînie deoarece el era absolvent de West Point, iar războiul urma să se termine înainte să ajungă el pe front. Dacă guvernul și-ar fi dat seama cîte inimi urmau să fie frînte în acea săptămînă printre absolvenții de West Point, fără îndoială că ar fi prelungit măcelul cu încă o lună. Era cît se poate de regretabil!

Privind la șirurile monotone de corturi, care se întindeau pe kilometri întregi de zăpadă și zloată, Anthony înțelese că n-are rost să încerce să ajungă la un telefon în acea seară. O va suna dimineață, imediat ce va putea.

La deșteptare, înviorat de răcoarea zorilor, ascultă predica pasionată a căpitanului Dunning:

— Soldați, poate credeți că războiul s-a terminat. Ei bine, dați-mi voie să vă spun, nu s-a terminat! Tipii ăia nu or să semneze armistițiul. E doar o păcăleală și am fi nebuni să ne lăsăm pe tînjală, în compania noastră, pentru că, dați-mi voie să vă spun, o să plecăm de aici într-o săptămînă și după aia o să luptăm de-adevăratelea.

Se opri, astfel ca ei să poată înțelege pînă la capăt sentința lui. Apoi:

— Dacă credeți că războiul s-a sfîrșit, întrebați pe oricine a fost acolo și vedeți dacă *ei* cred că nemții sînt terminați. Nu cred. Nimeni nu crede asta. Am vorbit cu oameni care *știu* și mi-au spus că războiul continuă oricum încă un an. *Ei* nu cred că s-a terminat. Așa că, soldați, mai bine nu vă băgați în cap tot felul de idei prostești.

Accentuînd puternic această ultimă admonestare, dădu liber companiei.

La prînz Anthony porni în fugă spre cel mai apropiat telefon. În timp ce se apropia de ceea ce corespundea centrului taberei, observă că mulți alți soldați alergau și ei; un bărbat de lîngă el tocmai făcuse o tumbă, pocnindu-și călcîiele în aer. Agitația deveni generală, iar dinspre micile grupuri strînse ici și colo se auzeau aclamații. Se opri și ascultă – deasupra ținutului înghețat răsunau fluiere și clopotele de la bisericile din Garden City izbucniră brusc, reverberînd puternic.

Anthony începu să alerge iar. Strigătele erau acum clare și distincte, în timp ce se înălțau împreună cu respirațiile înghețate în aerul rece:

Germania a capitulat! Germania a capitulat!

FALSUL ARMISTIȚIU

În acea seară, Anthony se strecură printre două vagoane, în semiîntunericul de la ora șase, și urmă calea ferată pînă la Garden City, de unde luă un tramvai spre New York. Risca să fie prins, știind că poliția militară era adesea trimisă să verifice permisele de învoire prin vagoane, dar presupunea că în această seară vigilența urma să fie slăbită. Însă ar fi încercat oricum să plece, deoarece nu reușise să o găsească pe Gloria la telefon, iar încă o zi de amînare i se părea insuportabilă.

După opriri inexplicabile și așteptări care îi aminteau de seara în care plecase din New York, în urmă cu mai mult de un an, ajunseră la gara Pennsylvania, iar el merse pe drumul cunoscut spre stația de taxiuri, părăindu-i-se grotesc și în același timp ciudat de incitant să-și dea propria lui adresă.

Broadway era un ocean de lumină, înțesat cum nu îl mai văzuse vreodată de o mulțime sărbătorind, croindu-și drumul ei sclipitor prin stratul de confetti înalt pînă la gleznă de pe trotuar. Ici și colo, urcați pe bănci sau cutii, cîțiva soldați vorbeau mulțimii neatente, în care fiecare față se profila clar în lumina strălucitoare. Anthony observă cîteva siluete – un marinar beat, aplecat pe spate și sprijinit de alți doi mateloți, își flutura pălăria emițînd o serie de răgete sălbatice; un soldat rănit, cu cîrja în mînă, era purtat pe umeri de un vîrtej de civili care țipau; o fată brunetă stătea meditativ, cu picioarele încrucișate, pe acoperișul unui taxi parcat. Cu siguranță, victoria venise aici la timp, apogeul fiind programat cu maximă clarviziune cerească. Marea și bogata națiune purtase un război triumfător și suferise suficient încît să devină încordată, dar nu îndeajuns încît să devină amară – de unde carnavalul, sărbătoarea, triumful. Sub aceste lumini puternice străluceau fețele unor popoare a căror glorie apusese de mult, ale căror civilizații erau moarte – oameni ai căror strămoși auziseră știrea victoriei din Babilon, Ninive, Bagdad sau Tyr, cu sute de generații în urmă; oameni ai căror strămoși văzuseră un cortegiu însoțit de sclavi defilînd, cu trena lui de prizonieri, pe străzile acoperite de flori ale Romei Imperiale...

Dincolo de Rialto erau fațada sclipitoare de la Astor și splendoarea de bijuterie din Times Square... o cale superbă de lumină incandescentă în față... Apoi – trecuseră oare ani de zile? – plăti taxiul în fața unei clădiri albe de pe 57th Street. Era în hol – ah, iată-l pe băiatul negru din Martinica, leneș, indolent, neschimbat.

— Doamna Patch e acasă?

— De-abia am ajuns, domnu', anunță omul cu accentul lui britanic ciudat.

— Du-mă sus...

Apoi zumzăitul ușor al liftului și cele trei trepte pînă la ușă, în care bătut atît de tare încît aceasta se deschise.

— Gloria!

Vocea lui tremura. Nici un răspuns. Un fuior slab de fum se ridica dintr-o scrumieră, iar un număr din *Vanity Fair* stătea deschis pe masă.

— Gloria!

Căută în dormitor și în baie. Nu era nicăieri. Un neglijeu bleu aruncat pe pat răspîndea un parfum ușor, discret și familiar. Pe un fotoliu erau o pereche de ciorapi și o rochie de stradă; o cutie deschisă de

pudră căska pe birou. Probabil tocmai ieșise.

Anthony tresări când telefonul sună brusc; răspunse, simțindu-se ca un impostor.

— Alo. Doamna Patch este acasă?

— Nu, și eu o caut. Cine sînteți?

— Sînt domnul Crawford.

— Aici domnul Patch. Tocmai am sosit pe neașteptate și nu știu unde ar putea fi.

— Oh.

Domnul Crawford părea puțin surprins.

— Păi, presupun că e la Balul Armistițiului. Știu că voia să meargă, dar nu credeam că va pleca atît de repede.

— Unde e Balul Armistițiului?

— La Astor.

— Mulțumesc.

Anthony închise energic și se ridică. Cine era domnul Crawford? Și cine era el să meargă cu ea la bal? De cît timp dura chestia asta? Toate aceste întrebări apărură și își dădură singure răspunsul de zece ori, în zece moduri diferite. Simpla lui apropiere de ea mai că îl scotea din minți.

Se repezi în toate colțurile apartamentului, într-o frenezie a suspiciunii, vînînd un semn de locuire masculină, deschizînd dulăpiorul din baie și scormonind febril în sertarele de la birou. Apoi găsi ceva ce îl făcu să se oprească brusc și să se așeze pe unul din paturile gemene, cu colțurile gurii căzute ca și cum ar fi fost pe cale să izbucnească în plîns. Acolo, într-un colț al sertarului ei, legate cu o panglică subțire și albastră, erau toate scrisorile și telegramele pe care el i le trimisese în ultimul an. O rușine fericită și sentimentală îl copleși.

— Nu sînt demn să o ating, strigă el tare către cei patru pereți. Nu sînt demn să ating mîna ei mică.

Totuși, se duse să o caute.

În holul de la Astor fu înghițit imediat de o mulțime atît de densă încît era aproape imposibil să avansezi. Întrebă vreo cinci oameni unde e sala balului înainte să primească un răspuns treaz și inteligibil. În cele din urmă, după o lungă așteptare, își lăsă mantaua militară la garderobă.

Era doar ora nouă, însă dansul făcea ravagii. Priveliștea era incredibilă. Femei, femei peste tot – fete înveselite de vin cîntînd ascuțit prin vacarmul amețitor de confetti; fete însoțite de uniforme de zece națiuni; femei grase prăbușindu-se nedemn pe podea, care însă își păstrau respectul de sine strigînd „Ura pentru Aliați!"; trei femei cu părul alb dansînd braț la braț în jurul unui marinar care se rotea într-un vârtej amețitor pe podea, strîngînd la piept o sticlă goală de șampanie.

Cu răsuflarea tăiată, Anthony cercetă dansatorii, cercetă șirurile ezitante care șerpuiau printre mese, grupurile suflînd în trompete, sărutîndu-se, tușind, rîzînd și bînd sub steagurile mari și umflate care atîrnau în culori strălucitoare deasupra zgomotului și agitației.

Apoi o văzu pe Gloria. Stătea la o masă de două persoane, în celălalt colț al camerei. Avea o rochie

neagră, deasupra căreia fața ei animată, colorată în cel mai strălucitor roz, era, i se păru lui, un punct de acută frumusețe al sălii. Inima lui tresări ca și cum ar fi auzit un ritm nou. Își făcu drum cu coatele spre ea și o strigă exact când ochii gri se ridicau pentru a-l descoperi. În acea clipă în care trupurile lor se întâlneau și se topiră unul în altul, lumea, distracția din jur și scîncetul rostogolit al muzicii se amestecară într-un vîjîit extatic și monoton ca zumzăitul albinelor.

— O, Gloria mea! strigă el.

Sărutul ei era un pîrîu răcoros izvorînd din inimă.

- [1.](#) Model celebru de vagon de transportat trupe și cai al armatei franceze, utilizat în cele două războaie mondiale.
- [2.](#) „Frumoasa doamnă fără milă“ (în fr. în orig.) – aluzie la poemul cu același titlu, de John Keats.

CAPITOLUL II

O CHESTIUNE DE ESTETICĂ

În seara în care Anthony plecase spre Camp Hooker, cu un an în urmă, tot ce rămăsese din frumoasa Gloria Gilbert – carapacea ei, trupul ei tânăr și minunat – urcă treptele late de marmură de la gara Grand Central cu zgomotul locomotivei bătându-i în urechi ca un vis, apoi ieși pe Vanderbilt Avenue, unde silueta masivă a hotelului Biltmore se profila deasupra străzii și deasupra intrării lui sclipitoare, care aspira mantourile viu colorate ale fetelor splendid îmbrăcate. Se opri pentru o clipă lângă stația de taxiuri și le privi, gândindu-se că în urmă cu doar câțiva ani fusese una dintre ele, întotdeauna în căutarea unui Undeva strălucitor, întotdeauna pregătită pentru acea aventură pasională supremă pentru care mantourile fetelor erau atât de delicate și de frumos tivite cu blană, pentru care obrajii lor erau fardați, iar inimile lor pluteau deasupra cupolei trecătoare a plăcerii care urma să le înghită, cu coafură, mantou și tot restul.

Se făcea frig și bărbații de pe stradă își ridicaseră gulerile paltoanelor. Această schimbare era bine-venită pentru ea. Ar fi fost și mai bine venită dacă s-ar fi schimbat totul, vremea, străzile și oamenii, și dacă ea ar fi fost smulsă de acolo pentru a se trezi singură într-o cameră înaltă, parfumată, ca în trecutul ei animat și virginal.

În taxi vărsă lacrimi de neputință. Că nu fusese fericită cu Anthony, timp de mai bine de un an, nu era foarte important. În ultimul timp prezența lui nu fusese decât ceea ce îi aducea aminte de acel iunie memorabil. Iritabil, slab și sărac, Anthony nu putuse în ultima vreme decât s-o facă și pe ea iritabilă și plictisită de orice, cu excepția faptului că în tinerețea lor expresivă și plină de imaginație se contopiseră într-un elan extatic al emoției. Din cauza acestei amintiri vii ea ar fi făcut pentru Anthony mai mult decât pentru oricare altă ființă umană, astfel că, după ce se sui în taxi, plânse cu pasiune și simți nevoia să-i strige tare numele.

Nefericită și singură ca un copil uitat, ajunse în apartamentul tăcut și îi scrisese o scrisoare plină de sentimente confuze:

...Aproape că pot privi în lungul șinelor și să te văd cum pleci, dar fără tine, dragul, dragul meu, nu pot să văd, să aud sau să gândesc. Să fim despărțiți – orice s-ar fi întâmplat sau se va întâmpla cu noi – e ca și cum aș implora milă de la o furtună, Anthony; e ca și cum aș îmbătrâni. Aș vrea atât de mult să te sărut pe ceafă, acolo de unde începe părul tău negru. Pentru că te iubesc și,

orice ne-am spune sau ne-am face unul altuia, sau ne-am făcut și ne-am spus, trebuie să simți cât de mult te iubesc, cât de lipsită de viață rămân când pleci. Nici măcar nu pot urî prezența blestemată a oamenilor, acei oameni din gară care nu au nici un drept să trăiască; nu le pot purta pică, chiar dacă murdăresc lumea noastră, pentru că sînt atît de absorbită să te doresc.

Dacă m-ai urî, dacă ai fi plin de răni ca un lepros, dacă ai fugi cu altă femeie sau m-ai înfometa sau m-ai bate – cât de absurd sună –, tot te-aș iubi, tot te-aș iubi. ȘTIU, iubitul meu.

E tîrziu – toate ferestrele sînt deschise și aerul de afară e la fel de catifelat ca primăvara, totuși, cumva, mult mai tînăr și mai fragil decît ea. De ce este asemănată primăvara cu o fată tînără, de ce dansează și cîntă această iluzie timp de trei luni, prin pustietatea absurdă a lumii? Primăvara e un cal de arat, bătrîn și slab, căruia i se văd coastele – o grămadă de resturi arse de soare și ploaie pînă cînd ajung la o curățenie malefică.

Peste cîteva ore te vei trezi, dragul meu – și vei fi nefericit și dezgustat de viață. Vei fi în Carolina sau Delaware sau altundeva, și atît de lipsit de importanță. Nu cred că există cineva în viață care să se poată considera o instanță trecătoare, un lux sau un rău inutil. Foarte puțini dintre cei care subliniază inutilitatea vieții observă inutilitatea lor înșile. Probabil cred că, proclamînd inutilitatea vieții, reușesc să-și salveze propria valoare de la ruină – dar nu reușesc, nici măcar tu sau eu...

...Încă te pot vedea. Copacii pe lîngă care vei trece sînt învăluiți într-o umbră albastră, prea frumoasă ca să predomine. Nu, cel mai adesea vor fi cîmpuri deștelenite – pe lîngă calea ferată, ca niște cearșafuri maro uscîndu-se la soare, aspre și murdare, vii, mecanice, abominabile. Natura, ca o babă șleampătă, s-a culcat în ele cu fiecare negru, fermier bătrîn sau imigrant care a dorit-o...

Acum, că ai plecat, vezi că am scris o scrisoare plină de dispreț și disperare. Și asta înseamnă doar că te iubesc, Anthony, cu tot ceea ce poate iubi a ta,

GLORIA

După ce scrise adresa se duse și se întinse pe patul ei geamăn, strîngînd în brațe perna lui Anthony, ca și cum ar fi putut-o metamorfoza, prin simpla putere a sentimentelor ei, în trupul lui cald și viu. Ora două noaptea o prinse cu ochii uscați, privind fix, cu o suferință persistentă în întuneric și amintindu-și, amintindu-și fără milă, acuzîndu-se pentru o mie de răutăți imaginare și făcînd din Anthony un fel de Iisus martirizat și transfigurat. Pentru o vreme ea se gîndi la el așa cum și Anthony se gîndea la el însuși în cele mai sentimentale momente ale lui.

La cinci era încă trează. Un scrîșnet misterios care se auzea în fiecare dimineață în acea zonă îi spuse cât e ceasul. Auzi un deșteptător sunînd și văzu o lumină desenînd un pătrat galben pe un perete iluzoriu. Cu hotărîrea pe jumătate luată de a-l urma imediat în Sud, durerea ei deveni mai vagă și mai puțin reală, îndepărtîndu-se de ea așa cum întunericul se îndepărta spre vest. Adormi.

Cînd se trezi, vederea patului gol de alături îi readuse nefericirea, risipită însă imediat de insensibilitatea inevitabilă a dimineții strălucitoare. Deși nu-și dădea seama, se simțea ușurată luînd micul dejun fără fața obosită și îngrijorată a lui Anthony de cealaltă parte a mesei. Acum, că era singură, nu mai simțea deloc dorința de a se plînge în legătură cu mîncarea. Își va schimba micul dejun, se gîndi ea – va bea o limonadă și va mîncă un sendviș cu roșii, în locul eternelor omlete cu șuncă și pîine prăjită.

Cu toate acestea, la prînz își sună cîteva cunoștințe, inclusiv pe marșala Muriel, și, găsindu-le pe toate ocupate pentru prînz, se complăcu într-o milă calmă pentru ea însăși și pentru singurătatea ei. Ghemuită în pat, cu creion și hîrtie la îndemîină, îi scrise lui Anthony încă o scrisoare.

După-amiaza tîrziu sosi o scrisoare specială, trimisă dintr-un orașel din New Jersey, iar familiaritatea frazării, tonul aproape audibil de îngrijorare și nemulțumire îi erau atît de cunoscute încît o reconfortară. Cine știe? Poate că disciplina militară îl va căli pe Anthony și îl va obișnui cu ideea de efort. Avea credința nestrămutată că războiul se va termina înainte ca el să fie trimis pe front; între timp procesul va fi cîștigat, iar ei vor putea începe din nou, de data asta pe altă bază. Primul lucru diferit ar fi fost că urmau să aibă un copil. Era insuportabil să fie atît de singură.

De-abia după o săptămîină putu sta în apartament avînd oarecare șanse ca ochii să-i rămîină uscați. În oraș păreau să fie puține distracții. Muriel fusese transferată la un spital din New Jersey, de unde își putea lua liber doar o dată la două săptămîni, și, odată cu plecarea ei, Gloria ajunse să-și dea seama cît de puțini erau prietenii pe care și-i făcuse în toți acești ani în New York. Bărbații pe care îi cunoștea erau în armată. „Bărbați pe care îi cunoștea?“ – recunosc, oarecum, față de ea însăși că toți bărbații care fuseseră vreodată îndrăgostiți de ea erau prietenii ei. Fiecare dintre ei jurase, la un moment dat și pentru o lungă perioadă, că prețuiește dragostea ei mai mult decît orice pe lume. Dar acum – unde erau ei? Cel puțin doi erau morți, vreo cinci sau mai mulți erau căsătoriți, iar ceilalți împrăștiați din Franța pînă în Filipine. Se întrebă dacă vreunul din ei se gîndea la ea, cît de des și în ce mod. Cei mai mulți probabil că încă se gîndesc la fata de șaptesprezece ani, sirena adolescentă din urmă cu nouă ani.

Fetele erau, și ele, departe. Niciodată nu fusese plăcută în școală. Era prea frumoasă, prea leneșă și nu destul de conștiincioasă ca să fie o fată de societate sau o „Viitoare Soție și Mamă“, cu eterne majuscule. Fetele care nu fuseseră niciodată sărutate insinuau, cu expresii șocate pe fețele lor comune, dar nu neapărat sănătoase, că Gloria fusese. Apoi aceste fete plecaseră în Est, Vest sau Sud, se măritaseră și deveniseră „oameni maturi“, profetînd, dacă vreodată făcuseră profeții despre Gloria, că va sfîrși rău – fără să știe că nici un sfîrșit nu e rău și că nici ele, ca și Gloria, nu erau stăpîne pe destinele lor.

Gloria îi trecu în revistă pe cei care îi vizitaseră în casa gri din Marietta. Pe atunci părea că au încontinuu invitați – ea se complăcea în convingerea nerostită că toți aceștia rămîneau, apoi, cu o mică datorie față de ea. Îi datorau fiecare un fel de bancnotă morală de 10 dolari și, dacă ar fi avut vreodată nevoie, ea ar fi putut, ca să spunem așa, să își ia înapoi aceste sume imaginare. Dar ei nu mai erau –

împrăștiati ca pleava, dispăruți misterios și subtil, de drept sau de fapt.

Pînă de Crăciun convingerea Gloriei că trebuia să i se alăture lui Anthony revenise, de data asta nu ca emoție spontană, ci ca nevoie permanentă. Se hotărî să-i scrie despre venirea ei, dar amîină anunțul la sfatul domnului Haight, care aștepta ca procesul să intre pe rol dintr-o săptămîină în alta.

Într-o zi de la începutul lui ianuarie, în timp ce mergea pe Fifth Avenue, animată acum de uniforme și decorată cu steagurile națiunilor virtuozitate, se întîlni cu Rachael Barnes, pe care nu o mai văzuse de aproape un an. Chiar și Rachael, pe care ajunsese s-o deteste, era un bun pretext de a scăpa de plictiseală, astfel că merseră împreună la Ritz să ia ceaiul.

După al doilea cocteil se entuziasmară. Se plăceau una pe cealaltă. Vorbiră despre soții lor, Rachael pe acel ton de vanitate afișată, dar cu rezerve interioare, pe care soțiile au obiceiul să-l folosească.

— Rodman e peste ocean, la intendență. E căpitan. Trebuia să plece, și nu se putea gîndi la altă armă.

— Anthony e la infanterie.

Cuvintele, împreună cu cocteilul, îi dădeau Gloriei un fel de strălucire. Cu fiecare sorbitură o cuprindea un patriotism cald și reconfortant.

— Apropo, spuse Rachael o jumătate de oră mai tîrziu, în timp ce plecau, nu ai putea veni la cină mîine-seară? Am invitat doi ofițeri extraordinar de drăguți, care pleacă pe front. Cred că ar trebui să ne străduim cît mai mult să le facem această perspectivă mai atrăgătoare.

Gloria acceptă cu bucurie. Notă adresa – recunoscînd după număr un bloc la modă de pe Park Avenue.

— Mă bucur enorm de mult că te-am văzut, Rachael.

— A fost minunat. Îmi doream să ne revedem.

Cu aceste trei propoziții, o anumită seară din Marietta, din urmă cu două veri, cînd Anthony și Rachael fuseseră mai atenți unul cu celălalt decît ar fi fost necesar, fu iertată – Gloria o iertă pe Rachael, Rachael o iertă pe Gloria. De asemenea, a fost iertat faptul că Rachael fusese martora marelui dezastru din viețile domnului și doamnei Anthony Patch...

Căzînd la învoială cu evenimentele, timpul merge mai departe.

VICLENIILE CĂPITANULUI COLLINS

Cei doi ofițeri erau căpitani de artilerie. În timpul mesei se refereau la ei înșiși, cu o conștiinciozitate plicticoasă, ca la membrii „Clubului sinucigașilor” – în acea vreme fiecare ramură obscură a armatei își spunea „Clubul sinucigașilor”. Unul dintre căpitani – căpitanul lui Rachael, observă Gloria – era un tip înalt de vreo treizeci de ani cu față de cal, cu o mustață frumoasă și dinții strîmbi. Celălalt, căpitanul Collins, era rotofei, roz la față și dispus să rîdă în hohote de fiecare dată cînd prindea privirea Gloriei.

Făcu imediat o pasiune pentru ea și, în tot cursul cinei, o asaltă cu complimente inepte. La al doilea ei pahar de șampanie, Gloria decise că, pentru prima oară în luni de zile, se distra cu adevărat.

După cină apăru ideea să meargă undeva să danseze. Cei doi ofițeri se aprovizionară cu sticle de băutură din barul lui Rachael – o lege interzicea ca ofițerii să fie serviți – și, astfel înarmați, începură un șir nesfârșit de foxtroturi în mai multe restaurante sclipitoare de pe Broadway, schimbând conștiincios partenerii, în timp ce Gloria devenea din ce în ce mai gălăgioasă și mai incitantă pentru căpitanul cu fața rozalie, care nu mai încerca aproape deloc să-și șteargă zîmbetul larg de pe față.

La ora unsprezece, spre marea ei surpriză, Gloria era singura care dorea să mai stea. Ceilalți voiau să se întoarcă la apartamentul lui Rachael, ca să mai ia băutură, ziceau ei. Gloria insistă că sticla căpitanului Collins e pe jumătate plină – tocmai o văzuse –, apoi prinse privirea lui Rachael și văzu cum aceasta îi face cu ochiul. Deduse, confuz, că gazda ei voia să scape de ofițeri și acceptă să se înghesuie în unul din taxiurile de afară.

Căpitanul Wolf stătea în stînga, cu Rachael pe genunchi. Căpitanul Collins stătea în mijloc și, în timp ce se așeza confortabil, își strecură un braț în jurul umerilor Gloriei. Rămase inert cîteva clipe, apoi se strînse ca o menghină. Căpitanul se aplecă spre ea.

— Ești extraordinar de drăguță, îi șopti el.

— Sînteți foarte amabil.

Nici nu o încînta, nici nu o deranja. Atît de multe brațe făcuseră același lucru înainte să apară Anthony, încît devenise doar un gest, sentimental, dar lipsit de semnificație.

În livingul lung al lui Rachael nu era altă lumină decît cea care venea de la focul potolit din cămin și de la două veioze cu abajur de mătase portocalie, colțurile camerei fiind cufundate în umbre adînci, somnolente. Umblînd de colo colo într-o rochie ușoară de mătase, gazda părea să accentueze atmosfera deja senzuală. O vreme rămaseră toți împreună, gustînd din sendvișurile de pe măsuta de cafea – apoi Gloria se trezi singură cu căpitanul Collins pe canapeaua de lîngă cămin; Rachael și căpitanul Wolf se retrăseseră în celălalt capăt al camerei, unde discutau încet.

— Mi-ar plăcea să nu fi fost căsătorită, spuse Collins, străduindu-se ridicol să exprime prin trăsăturile feței cît de serios vorbea.

— De ce?

Gloria întinse paharul pentru încă un cocteil.

— Nu mai bea, îi ceru el încruntîndu-se.

— De ce nu?

— Ai fi mai drăguță... dacă nu ai mai bea.

Gloria înțelese brusc sugestia din remarcă lui, atmosfera pe care voia s-o creeze. Îi venea să rîdă, dar își dădu seama că nu era nimic de rîs. Se simțise bine în acea seară și nu voia să se ducă acasă – în același timp, faptul că se flirta cu ea la acel nivel îi rănea mîndria.

— Mai pune-mi un pahar, insistă ea.

— Te rog...

— Of, nu fi ridicol! strigă ea exasperată.

— Foarte bine.

Căpitanul se supuse, fără tragere de inimă.

Apoi brațul lui o înconjură din nou, iar ea, din nou, nu protestă. Dar când obrazul lui roz se apropie, Gloria se trase în spate.

— Ești extraordinar de drăguță, spuse el cu un aer dezorientat.

Gloria începu să fredoneze încet, dorindu-și acum ca el să-și retragă brațul. Deodată ochii ei căzură pe o scenă intimă din celălalt colț al camerei – Rachael și căpitanul Wolf erau absorbiți într-un sărut lung. Pe Gloria o străbătu un fior, fără să știe de ce... Fața roz se apropie din nou.

— N-ar trebui să te uiți la ei, îi șopti el.

Aproape instantaneu celălalt braț al lui o cuprinse... Îi simțea respirația pe obraz. Din nou absurditatea triumfă asupra dezgustului, iar rîsul ei răsună ca o armă care nu avea nevoie de tăișul cuvintelor.

— Credeam că ești de treabă, spunea el.

— Ce înseamnă de treabă?

— Păi, cineva căruia îi place să... să se bucure de viață.

— Și sărutatul, în general, ți se pare un prilej de bucurie?

Rachael și căpitanul Wolf apărură brusc în fața lor, întrerupându-i.

— E târziu, Gloria, spuse Rachael, cu fața aprinsă și părul în dezordine, mai bine rămâi aici peste noapte.

O clipă, Gloria crezu că ofițerii erau concediați. Apoi înțelese și, înțelegînd, se ridică în picioare cît mai nonșalant posibil. Fără să-și dea seama, Rachael continuă:

— Poți dormi în camera de lîngă asta. Îți dau tot ce îți trebuie.

Collins o implora cu ochi de cîine; brațul căpitanului Wolf se odihnea, familiar, pe umerii lui Rachael; toți așteptau.

Însă Gloria nu era deloc sensibilă la atracția promiscuității, vie, diversă și labirintică, dar întotdeauna puțin rîncedă și urît mirositoare. Dacă ar fi vrut, ar fi rămas, fără ezitări sau regrete; dar așa, putea înfrunta calmă cei șase ochi ostili și jigniți care o însoțiră în hol, cu o politețe forțată și fraze de circumstanță.

„El nu a fost de treabă, nici măcar atît cît să se ofere să mă ducă acasă“, se gîndi ea în taxi, fiind apoi cuprinsă de un nou val de resentiment: „Cît de banal!“.

În februarie avu o experiență de un gen cu totul diferit. Tudor Baird, o fostă pasiune, un tânăr cu care, la un moment dat, avusese intenția serioasă de a se căsători, ajunsese în New York cu trupele de aviație și o vizită. Ieșiră de câteva ori la teatru și, în mai puțin de o săptămână, spre marea ei bucurie, el era mai îndrăgostit de ea ca oricând. Ea aduse intenționat vorba despre asta, dându-și seama prea târziu că făcuse o greșeală. Se ajunsese pînă acolo încît el tăcea, nefericit, de fiecare dată cînd ieșeau împreună.

Membru al unei organizații studențești elitiste de la Yale, el avea toată reticența unui „tip de ispravă“ și o înțelegere corectă a noțiunilor de cavalerm și *noblesse oblige* – și, inevitabil și din nefericire, prejudecățile corecte și o corectă lipsă a ideilor – toate acele trăsături pe care Anthony o învățase să le disprețuiască, dar pe care, totuși, ea mai degrabă le admira. I se părea că el nu e plictisitor, spre deosebire de cei care îi semănau. Era frumos și inteligent într-un mod facil, iar cînd era cu el ea avea senzația că, grație unei anumite calități a lui – fie ea stupiditate, loialitate, sentimentalism sau altceva nu atît de clar definit ca acestea trei –, el ar fi făcut tot ce-i stătea în putere ca să-i facă plăcere.

El îi spusese asta printre alte lucruri, foarte corect și cu o bărbăție meditativă care ascundea o suferință profundă. Neiubindu-l deloc, ei îi părea rău de el și într-o seară îl sărută romantic pentru că era atît de fermecător, o relicvă a unei generații dispărute care dusese o viață iluzorie, arogantă și grațioasă, fiind apoi înlocuită de alți neghiobi mai puțin galanți. După aceea se bucură că îl sărutase, pentru că a doua zi, cînd avionul lui se prăbuși în Mineola de la 500 de metri, o piesă a motorului îi străpunse inima.

GLORIA SINGURĂ

Cînd domnul Haight îi spuse că procesul nu va începe pînă la toamnă ea se hotărî ca, fără să-i spună lui Anthony, să se apuce de cinema. Cînd el ar fi văzut succesul ei, și artistic, și financiar, cînd ar fi văzut că ea își impusese voința în fața lui Joseph Bloeckman fără a-i ceda nimic în schimb, ar fi renunțat la prejudecățile lui prostești. Rămase trează o jumătate de noapte plănindu-și cariera și bucurîndu-se cu anticipație de succesele ei, iar dimineața următoare sună la Films Par Excellence. Domnul Bloeckman era în Europa.

Dar ideea o prinsese atît de tare de data aceasta, încît se hotărî să facă turul agențiilor de impresariat din cinema. Ca de multe alte ori, flerul ei se întoarse împotriva acestor bune intenții. Agenția de impresariat mirosea ca și cum ar fi fost moartă de mult timp. Așteptă cinci minute, inspectîndu-și contracandidații deloc impresionanți – apoi se repezi afară și se duse în cel mai izolat colț din Central Park, unde rămase atît de mult încît răci. Încerca să scoată mirosul agenției din hainele ei.

În primăvară începu să înțeleagă din scrisorile lui Anthony – nu din una în mod special, ci prin efectul lor cumulat – că el nu voia ca ea să vină în Sud. Scuzele ciudate care păreau să-l obsedeze

tocmai din cauza superficialității lor se repetau cu o regularitate freudiană. Le așternea în fiecare scrisoare ca și cum s-ar fi temut să nu le fi uitat ultima dată, ca și cum ar fi fost absolut necesar ca acestea s-o impresioneze pe Gloria. Diminutivele afectuoase care îi diluau scrisorile începură să sune mecanic și lipsite de spontaneitate, aproape ca și cum, după ce termina de scris, s-ar fi uitat la text și ar mai fi înghesuit pur și simplu câte unul, ca epigramele dintr-o piesă de Oscar Wilde. Gloria se hotăra uneori să plece, apoi se răzgîndea, fiind când furioasă, când deprimată – în cele din urmă refuză, din mîndrie, să se mai gîndească la asta și îngădui unei răceli din ce în ce mai accentuate să se strecoare în scrisorile ei.

În ultimul timp își găsisse mai multe ocupații care să-i rețină atenția. Mai mulți aviatori pe care îi cunoscuse prin Tudor Baird veniră în New York s-o viziteze și alți doi iubiți apărură și ei, concentrați în Camp Dix. Pe măsură ce acești bărbați plecau pe front o lăsau moștenire, ca să spunem așa, prietenilor lor. Dar după încă o experiență mai degrabă neplăcută cu un potențial căpitan Collins, de fiecare dată când cineva îi era prezentat ea elimina posibilitatea oricărei ambiguități în privința statutului sau intențiilor ei.

Cînd veni vara ea învăță, ca și Anthony, să urmărească lista cu victime de război, încercînd un fel de plăcere melancolică de fiecare dată cînd auzea de moartea cuiva cu care dansase odată sau cînd identifica după numele de familie frații mai mici ai unor foști admiratori – gîndindu-se, în timp ce trupele avansau spre Paris, că în sfîrșit lumea se îndrepta spre o inevitabilă și binemeritată distrugere.

Avea douăzeci și șapte de ani. Ziua ei trecu aproape nebăgată în seamă. Cu ani în urmă o îngrozise faptul că împlinea douăzeci de ani, într-o oarecare măsură și cînd ajunsese la douăzeci și șase – însă acum se uita calmă în oglindă, mulțumită să vadă prospețimea britanică a tenului ei și silueta băiețoasă și zveltă de pe vremuri.

Încerca să nu se gîndească la Anthony. Era ca și cum i-ar fi scris unui străin. Le spusese prietenilor ei că fusese avansat caporal și o enervase politețea lor de circumstanță. Într-o noapte plînsese pentru că îi părea rău de el; dacă el ar fi fost mai receptiv, ea ar fi plecat în Sud cu primul tren, fără ezitare – orice ar fi făcut, el avea nevoie de îngrijire spirituală, iar ea simțea că acum e în măsură să ofere chiar și așa ceva. În ultimul timp, fără el acolo să-i secătuiască puterea morală, Gloria se simțea uimitor de plină de viață. Înainte ca el să plece, ea căpătase prin contaminare tendința de a rumea șansele ei pierdute; acum se întorsese la dispoziția ei normală, puternică, disprețuitoare, prețuind fiecare clipă pentru valoarea ei. Cumpără o păpușă și o îmbracă; o săptămînă plînsese din cauza lui *Ethan Frome*¹; următoarea se desfătă cu cîteva romane de Galsworthy, care îi plăcea datorită capacității lui de a recrea, din nimic, iluzia iubirii idilice de tinerețe, pe care femeile o caută întotdeauna în trecut sau în viitor.

În octombrie scrisorile lui Anthony se înmulțiră, devenind aproape frenetice – apoi încetară brusc. De-a lungul unei luni pline de îngrijorare ea avu nevoie de toată stăpînirea ei de sine ca să nu plece imediat spre Mississippi. Apoi află dintr-o telegramă că fusese în spital și că urma să se întoarcă în New York în cel mult zece zile. Ca o siluetă din vis, el reveni în viața ei într-o sală de bal, în acea seară de

noiembrie – timp de mai multe ore pline de o bucurie familiară, Gloria îl strânse la pieptul ei, nutrind visuri de fericire și siguranță pe care nu crezuse că le va mai avea vreodată.

DEZAMĂGIREA GENERALILOR

După o săptămână, regimentul lui Anthony se întoarse în Mississippi, ca să fie lăsat la vatră. Ofițerii se închiseră în compartimentele vagoanelor Pullman și băură whisky-ul cumpărat din New York, în timp ce în celelalte vagoane soldații se îmbătau și ei, pretinzând de fiecare dată când trenul se oprea într-un sat că tocmai se întorseseră din Franța, unde practic distruseseră armata germană. Cum toți aveau uniforme de luptă, iar ei pretindeau că nu avuseseră timp să-și coasă tresele de aur ale veteranilor, mitocanii de pe coastă erau foarte impresionați și îi întrebau cum e în tranșee, la care ei răspundeau: „O, Doamne!“, plescăind din limbă și dînd din cap. Cineva luă o bucată de cretă și scrise pe vagon „Am câștigat războiul – acum ne întoarcem acasă“, iar ofițerii rîseră și lăsară inscripția acolo. Toți încercau să profite cât mai mult de această retragere rușinoasă.

În timp ce se hurducau spre tabără, Anthony era îngrijorat ca nu cumva Dot să-l aștepte răbdătoare în gară. Spre ușurarea lui, nu o văzu și nici nu primi vreo veste de la ea; gîndindu-se că, dacă ar fi fost în oraș, ea ar fi încercat cu siguranță să comunice cu el, trase concluzia că plecase – unde anume, nici nu știa, nici nu-i păsa. Voia doar să se întoarcă la Gloria – Gloria, renăscută și minunat de plină de viață. Cînd în cele din urmă a fost eliberat, părăsi compania în spatele unui camion imens, în mijlocul unei mulțimi care îi ovaționa tolerant și aproape sentimental pe ofițeri, în special pe căpitanul Dunning. În ce-l privește, căpitanul le vorbise cu lacrimi în ochi despre plăcerea etc., despre efortul etc., despre timpul care nu fusese irosit etc., despre datorie etc. Era foarte uman și plictisitor; ascultîndu-l, Anthony, a cărui minte fusese împrăștiată de săptămîna petrecută în New York, simți din nou aversiunea lui puternică pentru profesiunea militară și tot ceea ce însemna ea. În inimile lor copilărești, doi din trei ofițeri de carieră credeau că războaiele sînt făcute pentru armate, nu armatele pentru război. Se bucură să-i vadă pe generali și pe ofițerii superiori, acum lipsiți de subordonați, umblînd dezolați prin tabără. Se bucură să-i audă pe oamenii din compania lui rîzînd disprețuitor de stimulentele care li se ofereau pentru a rămîne în armată. Trebuiau să urmeze anumite „școli“. Anthony știa ce sînt aceste „școli“.

Două zile mai tîrziu era împreună cu Gloria, în New York.

ÎNCĂ O IARNĂ

Într-o după-amiază de la sfîrșitul lui februarie Anthony se întoarse acasă și, după ce își căută drumul prin întunericul de iarnă din hol, o găsi pe Gloria stînd lîngă fereastră. Cînd Anthony intră, ea se întoarse spre el.

— Ce a mai spus domnul Haight? întrebă ea apatică.

— Nimic, răspunse el, lucrurile obișnuite. Poate luna următoare.

Ea îl privi cu atenție; urechea ei obișnuită cu vocea lui prinsese ușoara îngroșare a silabelor.

— Ai băut, remarcă ea rece.

— Cîteva pahare.

— Hm.

Anthony căscă, așezat în fotoliu, după care urmă un moment de tăcere. Apoi ea întrebă brusc:

— Ai fost la domnul Haight? Spune-mi adevărul.

— Nu. Anthony zîmbi slab. De fapt, nu am avut timp.

— Mă gîndeam că nu te-ai dus... A trimis după tine.

— Nu-mi pasă. M-am săturat să aștept la biroul lui. Ai zice că el îmi face *mie* o favoare.

Privi spre Gloria ca și cum ar fi așteptat sprijin moral, dar ea își reluase contemplarea peisajului dubios și monoton de afară.

— Mă simt destul de obosit de viață azi, încercă el timid, însă Gloria nu răspunse. M-am întîlnit cu un tip și am discutat în barul de la Biltmore.

Întunericul se întetise brusc, dar nici unul din ei nu făcu gestul de a aprinde lumina. Pierduți în cineștie ce contemplație, rămaseră așa pînă cînd o pală de ninsoare îi smulse Gloriei un oftat melancolic.

— Tu ce ai făcut? întrebă el, simțind că liniștea îl apasă.

— Am citit o revistă – plină de articole stupide scrise de autori prosperi despre cît de greu le e oamenilor săraci să-și cumpere cămăși de mătase. Și în timp ce citeam nu mă puteam gîndi la altceva decît la cît de mult îmi doresc o haină de veveriță – și cum nu ne-o putem permite.

— Ba da, putem.

— O, nu.

— Ba da! Dacă vrei o haină de blană, putem s-o cumpărăm.

Vocea ei venind din întuneric avea o nuanță de dispreț.

— Vrei să spui că putem să vindem alte obligațiuni?

— Dacă trebuie. Nu vreau să rămîi fără lucruri. Totuși, am cheltuit mult de cînd m-am întors.

— O, taci din gură! spuse ea iritată.

— De ce?

— Pentru că m-am săturat pînă peste cap să te aud vorbind despre cît am cheltuit sau ce-am făcut. Te-ai întors acum două luni și de atunci am ținut-o, practic, într-o petrecere continuă. Amîndoi am vrut să ieșim în oraș și așa am și făcut. Ei bine, pe mine nu m-ai auzit plîngîndu-mă, nu-i așa? Însă tu nu faci altceva decît să te lamentezi încontinuu. Nu-mi mai pasă ce facem și ce o să se întîmple cu noi, cel puțin eu sînt consecventă. Dar *nu* o să mai tolerez lamentările și bocetele tale...

— Știi, uneori nici tu nu ești foarte plăcută.

— Nu am nici o obligație să fiu. Tu nu încerci deloc să schimbi lucrurile.

— Dar eu...

— Eh! Mi se pare că am mai auzit asta. Azi-dimineață ziceai că nu te mai atingi de băutură pînă nu-ți găsești de lucru. Și nici măcar n-ai avut curajul să te duci la domnul Haight, cînd te-a chemat în legătură cu procesul.

Anthony se ridică în picioare și aprinse lumina.

— Uite ce e! strigă el clipind. M-am săturat de limba asta ascuțită a ta.

— Și ce ai de gînd să faci?

— Crezi că *eu* sînt foarte fericit? continuă Anthony, ignorînd întrebarea ei. Crezi că eu nu știu că nu trăim așa cum ar trebui?

Într-o clipă, Gloria stătea în fața lui, tremurînd.

— N-am de gînd să *suport* așa ceva! izbucni ea. N-am chef de discursuri. Tu și cu suferința ta! Ești doar un neputincios demn de milă, asta ai fost întotdeauna!

Se înfruntau prostește din priviri, fiecare dintre ei incapabil să-l impresioneze pe celălalt, fiecare enorm și dureros de plictisit. Apoi ea se duse în dormitor și închise ușa în urma ei.

Întoarcerea lui adusesese în prim-plan toate exasperările lor de dinaintea războiului. Prețurile crescuseră alarmant, iar veniturile lor scăzuseră, în disproporție perversă, aproape la jumătate din quantumul lor inițial. Fusesse acoutoul important plătit domnului Haight; apoi, unele acțiuni cumpărate cu 100 de dolari scăzuseră acum pînă la 30 sau 40, iar alte investiții nu merseseră nici ele deloc bine. Primăvara trecută Gloria trebuise să aleagă între a părăsi apartamentul sau a semna un contract pe un an cu 225 de dolari pe lună. Îl semnă. Pe măsură ce posibilitățile lor scădeau, le era din ce în ce mai greu să facă economii. Recuseră la vechea politică a minciunii. Exasperați de neputința lor, vorbeau despre ce vor face mîine, despre cum „nu vor mai merge la petreceri“ și cum Anthony se va apuca să lucreze. Însă cînd venea înserarea Gloria, obișnuită să facă ceva în fiecare seară, simțea cum o cuprinde vechea neliniște. Stătea în ușa dormitorului, rozîndu-și unghiile și prinzînd din cînd în cînd privirea lui Anthony, cînd acesta își ridică ochii din cartea lui. Apoi suna telefonul, iar nervii ei se calmau, răspunzînd cu o grabă prost ascunsă. Cineva urca pînă la ei „doar pentru cîteva minute“ – o, și prefăcătoria obositoare, apariția măsuței de vin, revenirea la viață a sufletelor lor amorțite – apoi trezirea, ca mijlocul unei nopți fără somn pe care ar fi traversat-o.

Pe măsură ce iarna trecea, iar trupele revenite acasă defilau pe Fifth Avenue, deveniră din ce în ce mai conștienți că relația lor se schimbasese complet de la întoarcerea lui Anthony. După reînflorirea tandreței și pasiunii lor, fiecare dintre ei se întorsese într-un vis solitar, neîmpărtășit de celălalt, iar drăgălășeniile pe care și le ofereau unul altuia treceau, se pare, de la o inimă goală la altă inimă goală, ca un ecou găunos al îndepărtării a ceea ce ei știau că, în sfîrșit, dispăruse.

Anthony făcuse din nou turul ziarelor din oraș și primise doar răspunsuri negative din partea unui larg spectru de secretare, centraliste și redactori. Cuvîntul de ordine era „Păstrăm posturile libere pentru oamenii noștri care sînt încă în Franța“. Apoi, spre sfîrșitul lui martie, ochii lui căzură pe o reclamă din

ziarul de dimineață, în care găsi în sfârșit ceea ce semăna cu o ocupație.

ACUM POȚI SĂ VINZI!!!

De ce să nu câștigi în timp ce înveți?

Agenții noștri de vânzări câștigă 50-200 \$ pe săptămână

După care urma o adresă de pe Madison Avenue și recomandarea ca doritorii să se prezinte la ora unu în acea după-amiază. Gloria văzu cum Anthony citește anunțul alene, în timp ce privea peste umărul lui în timpul unuia din obișnuitele lor mic dejunuri târzii.

— De ce nu încerci? Îl îndemnă ea.

— Ei, e una din păcălelile alea.

— Poate că nu. Măcar e o experiență.

La îndemnurile ei, Anthony se duse la ora unu la adresa indicată, unde se trezi în mijlocul unei mulțimi pestrițe de bărbați care așteptau în fața ușii. Erau de la tineri curieri care foloseau orele de serviciu în interes personal pînă la un individ matusalemic, cu un trup și un baston noduroase. Unii dintre ei erau mizeri, cu obrajii supti și ochii roșii, umflați – alții erau tineri, poate încă în liceu. După un sfert de oră de îmbrînceanță, în care fiecare privea la ceilalți cu suspiciune apatică, apărură un păstor tînăr și elegant, îmbrăcat într-un costum pe corp și avînd manierele unui episcop, care îi mîna la etaj, într-o cameră spațioasă care semăna cu o sală de clasă și avea foarte multe bănci. Aici se așezară potențialii agenți de vânzări – după care, din nou, așteptară. După un timp, podiumul de la capătul sălii fu ocupat de șase bărbați sobri, dar vioi, care se așezară, în afară de unul singur, cu fața spre public, pe niște scaune puse în semicerc.

Excepția era cel care părea cel mai sobru, mai vioi și mai tînăr dintre toți, și care avansă spre marginea podiumului. Publicul îl privea cu speranță. Era scund și drăguț, cu acel farmec specific mai degrabă comerțului decît artei scenice. Avea sprîncene drepte, blonde și stufoase și niște ochi aproape absurd de onești; cînd ajunse lîngă pupitru păru să-și arunce ochii în public, întinzînd în același timp brațul cu două degete ridicate. Apoi, în timp ce se legăna pentru a-și găsi echilibrul, liniștea așteptată se așternu asupra sălii. Cu o perfectă siguranță de sine, tînărul preluase controlul asupra ascultătorilor săi, iar atunci cînd începu să vorbească, cuvintele lui erau calme și sigure, de tipul „sincerității maxime“.

— Oameni! începu el, apoi se opri.

Cuvîntul se stinse în celălalt capăt al sălii, cu un ecou prelung; fețele care îl priveau cinic, cu speranță și oboseală erau la fel de atente și absorbite, 300 de perechi de ochi întoarse ușor în sus. Tînărul se lansă într-o mare de explicații, cu un debit egal și lipsit de grație, care îi aminti lui Anthony de rostogolirea bilelor de bowling.

— În această dimineață însorită și strălucitoare ați luat fiecare ziarul vostru preferat, în care ați găsit o reclamă care declara simplu și frust că *tu* poți să vinzi. Asta e tot ce spunea – nu spunea „ce“, nu

spunea „cum“, nu spunea „de ce“. Făcea o singură aserțiune, că *tu și tu și tu* – aici arăta cu degetul – puteți să vindeți. Acum, treaba mea nu e să vă aduc succesul, pentru că fiecare om se naște plin de succes și, dacă devine un ratat, e doar vina lui; nu e să vă învăț să vorbiți, pentru că fiecare om e un orator înnăscut și doar el face din el însuși un taciturn; treaba mea e să vă spun un lucru în așa fel încât să-l *înțelegeți* – să vă spun că *tu și tu și tu* aveți în față prosperitatea, care vă așteaptă să veniți și s-o luați.

În acest punct, un irlandez posomorât se ridică din banca lui și ieși afară.

— Acel om crede că o va găsi în berăria de la colț. (Rîsete). Nu e acolo. Odată, demult, am căutat-o și eu acolo (rîsete), dar asta era înainte să fac ceea ce fiecare dintre voi, oricît de tînăr sau de bătrîn, oricît de sărac sau de bogat (cîteva hohote de rîs ironice), poate face. Era înainte să mă găsesc... *pe mine!* Nu știu dacă vreunul dintre voi știe ce este *Cuvinte din inimă*. *Cuvinte din inimă* este o cărticică în care am început, acum vreo cinci ani, să aștern ceea ce descoperisem a fi motivele eșecului oamenilor și motivele succesului oamenilor – de la John D. Rockefeller pînă la John D. Napoleon (rîsete) și, înainte de asta, pînă în vremea în care Abel² și-a vîndut dreptul său din naștere pentru o ciorbă amărită. Acum există 100 de astfel de *Cuvinte din inimă*. Aceia dintre voi care sînt sinceri, cei care sînt interesați de propunerea noastră și, mai ales, cei care nu sînt satisfăcuți de felul în care le merge în prezent vor primi cîte una la ieșirea din această sală, să o ducă acasă. Acum, am la mine în buzunar patru scrisori primite recent despre *Cuvinte din inimă*. Aceste scrisori sînt semnate de nume cunoscute în fiecare cămin din SUA. Ascultați-o pe aceasta, din Detroit:

DRAGĂ DOMNULE CARLETON:

Aș dori să comand încă 3 000 de exemplare din Cuvinte din inimă, pentru a le distribui agenților mei de vînzări. Au reușit să-i pună la treabă mai mult decît orice stimulente la care ne-am gîndit vreodată. Le citesc și eu în mod constant și vreau să vă felicit sincer pentru modul în care ajungeți la rădăcinile celei mai mari probleme cu care se confruntă generația actuală – problema vînzărilor. Fundația pe care e construită această țară sînt vînzările. Cu multe felicitări rămîn,

Al dvs. cordial,

HENRY W. TERRAL

Pronunță numele cu trei izbucniri vocale prelungi, despărțite de pauze, în așa fel încît să-și producă efectul magic. Apoi citi încă două scrisori, una de la un producător de aspiratoare și alta de la președintele Great Northern Doily Company.

— Iar acum, continuă el, o să vă spun în cîteva cuvinte ce o să *facă* această propunere din aceia dintre voi care o vor lua în serios. Simplu spus, e asta: „Cuvinte din inimă“ a devenit o companie. Avem de gînd să punem această broșură în mîna fiecărei mari firme, a fiecărui agent de vînzări și a fiecărui om

care *înțelege* – nu spun *crede*, spun *înțelege* – că și el poate să vîndă! Oferim spre vînzare acțiuni ale „Cuvintelor din inimă” și, pentru ca distribuția să fie cît mai cuprinzătoare și, de asemenea, pentru a oferi un exemplu viu, concret, în carne și oase despre ce înseamnă vînzările sau, mai degrabă, ce pot ele însemna, vă vom da, fiecăruia dintre voi care e un om adevărat, șansa de a vinde aceste acțiuni. Acum, nu mă interesează ce ați mai încercat să vindeți înainte sau cum ați încercat să vindeți. Vreau să vă întreb doar două lucruri – primul, *vă doriți* succesul, și al doilea, sînteți dispuși să munciți pentru el? Numele meu este Sammy Carleton. Nu „domnul” Carleton, ci doar, simplu, Sammy. Sînt un om normal, direct și fără mofturi. Aș vrea să-mi spuneți Sammy. Asta e tot ce vă voi spune azi. Mîine aș vrea ca aceia dintre voi care s-au gîndit la asta și au citit exemplarul din *Cuvinte din inimă* pe care îl veți primi la ieșire să vină din nou exact în această sală, exact la aceeași oră, apoi vom merge mai departe cu această propunere, iar eu vă voi explica care sînt principiile succesului pe care eu le-am descoperit. Vă voi face să *simțiți* că *tu și tu și tu* puteți vinde!

Ecoul vocii domnului Carleton întîrzie pentru cîteva clipe în sală, apoi se stinse. Anthony fu împins și înghiontit de mulțimea care ieșea din sală tropăind.

ALTE AVENTURI ALE *CUVINTELOR DIN INIMĂ*

Anthony îi spuse Gloriei povestea aventurii sale comerciale, acompaniind-o cu rîsete ironice. Dar ea asculta fără să zîmbească.

— Ai de gînd să renunți din nou?

— Păi, doar nu te aștepti de la mine să...

— N-am așteptat niciodată nimic de la tine.

El ezită.

— Păi, nu vād la ce mi-ar folosi dacă aș muri de rîs din cauza acestui gen de afacere. Dacă e ceva mai vechi decît vechea poveste, e noul ei clinci.

Gloria avu nevoie de o imensă cantitate de energie morală ca să-l poată face să se întoarcă, iar cînd el se prezentă a doua zi, ușor deprimat de platitudinile senile din care era compusă *Cuvinte din inimă despre ambiție*, din cei 300 de oameni rămăseseră doar 50, așteptînd apariția dinamicului și convingătorului Sammy Carleton. Vitalitatea și puterea de convingere a domnului Carleton au fost de această dată folosite pentru a elucida această magnifică enigmă – cum să vinzi. Se pare că metoda corectă era să îți expui oferta și să nu spui „Iar acum, doriți să cumpărați?” – nu aceasta era soluția, o, nu, nu! – soluția era să îți expui oferta, iar apoi, după ce adversarul era adus la epuizare, să arunci imperativul categoric: „Acum uitați ce este! Mi-am consumat timpul ca să vă explic această propunere. Ați fost de acord cu tot ce v-am spus – tot ce vreau să vă întreb e cîte doriți?”.

În timp ce domnul Carleton îngrămădea aserțiune după aserțiune, Anthony începu să simtă un soi de

Încredere dezgustată în acesta. Omul părea să știe despre ce vorbește. În mod evident prosper, ajunsese în poziția de a le da lecții celorlalți. Nu-i trecu prin cap că oamenii care au succes în comerț foarte rar știu de ce sau cum și că, precum în cazul bunicului său, când atribuie cauze, aceste cauze sînt de obicei inexacte și absurde.

Anthony observă că, dintre numeroșii bătrîni care răspunseseră inițial anunțului, doar doi reveniseră și că, dintre cei treizeci și ceva care se strînseseră și în a treia zi ca să asculte recomandările de vânzări ale domnului Carleton, un singur cap cu păr grizonant ieșea în evidență. Acești treizeci erau discipoli fervenți; imitau cu gurile lor modul în care funcționa gura domnului Carleton; se legănav pe locurile lor cu entuziasm, iar în pauzele din discursul lui vorbeau între ei, în șoapte de aprobare încordate. Totuși, dintre acei cîțiva care, cu propriile cuvinte ale domnului Carleton, „erau hotărîți să ia ceea ce le aparținea pe drept și cu adevărat“, doar vreo cinci aveau, în același timp, și o înfățișare cît de cît decentă și acel mare dar de a fi „om de acțiune“. Dar li se spuse că toți sînt oameni de acțiune înnăscuți – nu trebuiau decît să creadă cu un fel de pasiune sălbatică în ceea ce vindeau. Chiar îi îndemnă pe fiecare dintre ei să cumpere acțiuni pentru ei înșiși, dacă puteau, ca să fie și mai sinceri.

Apoi, în cea de-a cincea zi, Anthony se repezi în stradă cu impresia că e un om urmărit de poliție. Conform instrucțiunilor, alege o clădire de birouri înaltă, astfel încît să poată urca la ultimul etaj, iar apoi să coboare oprindu-se la fiecare birou care avea un nume pe ușă. Dar în ultima clipă ezită. Poate că era mult mai simplu pentru el să încerce, să zicem, în cîteva birouri de pe Madison Avenue, pentru a se obișnui cu atmosfera înghețată care simțea că-l așteaptă. Intră sub o arcadă care părea doar semiproșperă și, văzînd un semn pe care scria Percy B. Weatherbee, arhitect, deschise ușa eroic și intră. O tînără apretată privi în sus întrebător.

— Aș putea să-l văd pe domnul Weatherbee?

Se întrebă dacă nu cumva îi tremura vocea.

Secretara întinse mîna spre receptor.

— Cum vă numiți, vă rog?

— Nu mă... ăă... cunoaște. Nu cunoaște numele meu.

— În ce problemă vreți să-l vedeți? Sînteți agent de asigurări?

— A, nu, nicidecum! negă Anthony grăbit. O, nu. Este o... o problemă personală.

Se întrebă dacă făcuse bine că spusese asta. Sunase atît de simplu cînd domnul Carleton ordonase turmei sale „Nu îi lăsați să vă țină afară! Arătați-le că sînteți hotărîți să le vorbiți, iar ei vă vor asculta!“.

Fata cedă feței plăcute și melancolice a lui Anthony și, într-o clipă, ușa biroului interior se deschise și în anticameră intră un bărbat înalt, deșirat și cu părul lins. Se apropie de Anthony cu o nerăbdare prost ascunsă.

— Ați dorit să vorbiți cu mine într-o problemă personală?

Anthony ezită.

— Voiam să vorbesc cu dumneavoastră, spuse el sfidător.

— Despre ce?

— Am nevoie de puțin timp ca să vă explic.

— Ei, despre ce e vorba?

Vocea domnului Weatherbee indica o iritare crescîndă.

Apoi Anthony, subliniind fiecare cuvînt, fiecare silabă, începu:

— Nu știu dacă ați auzit sau nu de o broșură intitulată *Cuvinte din inimă*...

— Doamne sfinte! strigă Percy B. Weatherbee, arhitect, încerci să mă înduioșezi?

— Nu, e vorba de afaceri. *Cuvinte din inimă* s-a transformat într-o companie, iar acum scoatem la vînzare un număr de acțiuni...

Vocea lui scăzu încet în intensitate, hărțuită de privirea fixă și disprețuitoare a încăpățînatei lui prăzi. Se mai chină încă un minut, din ce în ce mai jenat și mai încurcat în propriile lui cuvinte. Încrederea îl părăsea în emanații dense, convulsive, care păreau să fie bucăți ale trupului său. Aproape cu milă, Percy B. Weatherbee, arhitect, puse capăt întrevederii:

— Doamne sfinte! explodează el dezgustat. Și asta numești tu o problemă *personală*!

Dădu din mîină și intră în biroul lui, trîntind ușa în spatele său. Neîndrăznind să privească spre secretară, Anthony părăsi încăperea în același mod rușinos și furtiv. Rămase în hol, transpirînd abundant și întrebîndu-se de ce nu veneau să-l aresteze; în fiecare privire grăbită distingea o sclipire plină de dispreț.

După o oră reuși, cu ajutorul a două whisky-uri tari, să se convingă să mai încerce o dată. Intră în atelierul unui instalator, dar cînd îi spuse despre ce e vorba acesta începu să-și îmbrace haina grăbit, explicîndu-i tăios că trebuie să meargă la masă. Anthony spuse politicos că e inutil să încerci să vinzi ceva unui om cînd îi e foame, iar instalatorul îl aprobă călduros.

Acest episod îl încurajă pe Anthony; încercă să se gîndească la faptul că, dacă instalatorul nu ar fi trebuit să meargă la masă, măcar l-ar fi ascultat.

Trecînd pe lîngă niște magazine strălucitoare și impresionante, intră într-o băcănie. Vorbărețul proprietar îi spuse că, înainte de a cumpăra orice acțiuni, voia să vadă cum va afecta armistițiul piața. Lui Anthony asta i se păru aproape necinstit. În Utopia vînzărilor a domnului Carleton, singurul motiv de a nu cumpăra acțiuni pe care îl invocau vreodată potențialii cumpărători era acela că se îndoiau că ar fi o investiție promițătoare. Evident, un astfel de om ar fi fost o pradă ridicol de facilă, care putea fi doborîtă ușor doar prin aplicarea judicioasă a strategiei de convingere. Dar acești oameni – păi, ei nici măcar nu se gîndeau să cumpere.

Anthony mai bău cîteva pahare înainte să-l abordeze pe al patrulea om, un agent imobiliar; cu toate acestea, fu trimis la podea cu lovitura decisivă a unui silogism. Agentul imobiliar îi spuse că avea trei frați în investițiile financiare. Văzîndu-se el singur ca un distrugător de familii, Anthony își ceru scuze și plecă.

După încă un pahar concepu planul genial de a vinde acțiuni proprietarilor de baruri din Lexington

Avenue. Asta îi luă câteva ore, pentru că era necesar să bea câteva pahare în fiecare loc pentru a-l aduce pe proprietar în dispoziția necesară pentru a discuta afaceri. Însă fiecare dintre ei argumentă că, dacă ar avea bani să cumpere acțiuni, nu ar mai fi nevoit să se ocupe de bar. Era ca și cum se înțeleșeră dinainte asupra modului în care să îl refuze. Pe măsură ce ora cinci se apropia, umedă și întunecată, descoperi că aceștia erau tot mai înclinați să îl refuze cu o glumă.

La cinci, cu un enorm efort de concentrare, decise că trebuie să își diversifice căutările. Alesse un magazin de delicatese și intră. Înțelese, iluminat, că ceea ce trebuia să facă era să arunce o vrajă nu doar asupra proprietarului, ci și asupra tuturor clienților – poate că, în baza psihologiei instinctului de turmă, vor cumpăra toți deodată, uimiți și convingși instantaneu.

— 'nă seara, începu el cu voce tare, cleioasă. Am o mi'ă pro'unere.

Dacă voise liniște, își atinsese scopul. Un fel de uluire le cuprinse pe cele cinci-șase femei aflate la cumpărături și pe bătrînul cu păr grizonant, șorț și bonetă, care tranșa pui.

Anthony scoase un mănunchi de hîrtii din servieta căscată și le flutură vesel.

— Cumpă'ați o ac'iune, îi îndemnă el, sînt la fel de bune ca obliga'iunile libertă'ii³!

Ideea îi plăcu, așa că o dezvoltă.

— Mai bu'e decît obliga'iunile libertă'ii. Fiecare din ac'iunile astea face cît *două* obliga'iuni ale libertă'ii!

În mintea lui interveni un hiatus, astfel că sări la discursul său, pe care îl rosti împreună cu gesturile adecvate, ceea ce era oarecum dificil, dat fiind faptul că trebuia să se țină de teighea cu o mîină sau chiar cu amîndouă.

— Acum uitați ce e. Mi-am consumat timpul cu asta. Nu vreau să știu *de ce* nu cumpărați. Vreau doar să spuneți *de ce*. Să spuneți *cîte*!

În acest punct deja ar fi trebuit să se apropie de el cu carnetele de cecuri și stilourile în mîină. Dîndu-și seama că trebuia să fi ratat un indiciu, Anthony reveni și repetă finalul.

— Acum uitați ce e. Mi-am consumat timpul cu asta. Ați urmărit propune'ea. Ați fost de acord cu argu'entele? Atunci, tot ce vreau să știu de la *voi* e cîte obliga'iuni ale libertă'ii?

— Uite ce e! interveni o voce nouă.

Un bărbat corpulent cu fața decorată simetric cu perciuni gălbui ieșise dintr-o cabină de sticlă și se apropia de Anthony.

— Uite ce e!

— Cîte? repetă agentul de vânzări serios. Mi-am consumat timpul...

— Ascultă, strigă proprietarul, o să chem poliția să te ia.

— Nu pot' s' faci asta! răspunse Anthony sfidîndu-l superior. To' ce vreau s' știu e cîte.

De ici și colo din magazin se auziră comentarii indignate.

— Ce groaznic!

— E complet nebun!

— E dezgustător de beat!

Proprietarul îl apucă pe Anthony de braț cu putere.

— Ieși afară sau chem o patrulă de poliție!

Cîteva relicve de raționalitate îl îndemnară pe Anthony să dea din cap și să-și bage acțiunile înapoi în servietă, neîndemînatic.

— Cîte? repetă el plin de îndoială.

— Toată poliția, dacă e nevoie! tună adversarul său, cu mustața galbenă tremurîndu-i violent.

— Vin'e-le niș'e ac'iuni!

Cu asta Anthony se întoarse, se înclină grav în fața acestor ultimi auditori ai săi, apoi ieși din magazin împleticindu-se. Găsi la colț un taxi și se duse acasă. Acolo căzu într-un somn adînc pe canapea și așa îl găsi Gloria, încă strîngînd servieta deschisă în mîna și infestînd aerul cu respirația lui urît mirositoare.

Cu excepția momentelor în care era beat, spectrul senzațiilor lui Anthony devenise mult mai îngust decît al unui om normal, iar în iulie, cînd interveni prohibiția, el descoperi că aceia care își puteau permite beau mai mult ca oricînd. Acum gazdele foloseau orice pretext ca să scoată o sticlă de băutură. Tendința de a afișa băutura era o manifestare a aceluiași instinct care îi făcea pe bărbați să-și umple soțiile de bijuterii. Să ai băutură era un motiv de laudă, aproape un semn de respectabilitate.

Dimineața, Anthony se trezea obosit, nervos și îngrijorat. Serile calme de vară și diminețile purpurii și răcoroase îl lăsau la fel de indiferent. Doar pentru un scurt moment al fiecărei zile, cel în care primul cocteil îl încălzea și îl readucea la viață, mintea lui se mai apleca asupra visurilor irizate ale viitoarelor plăceri – moștenirea comună a celor frumoși și blestemați. Dar asta dura puțin. Pe măsură ce se îmbăta visurile dispăreau, iar el devenea o fantomă confuză, strecurîndu-se prin cotloanele ciudate ale propriei lui minți, atingînd profunzimi deprimante. Într-o seară de iunie se certă violent cu Maury pe un subiect cît se poate de mărunț. Își aminti confuz a doua zi dimineață că fusese vorba de o sticlă spartă de șampanie. Maury îi spusese să nu mai bea, iar Anthony se simțise jignit, astfel că, încercînd să facă un gest demn, se ridicase de la masă și o condusese pe Gloria, mai degrabă jenată, la taxi, lăsîndu-l pe Maury cu trei porții de mîncare și bilete la operă.

Aceste fiascouri semitragice deveniseră atît de obișnuite, încît, atunci cînd se întîmplau, Anthony nici nu mai simțea nevoia să-și ceară scuze. Dacă Gloria îi făcea reproșuri – dar în ultimul timp ea de obicei se cufunda într-o liniște disprețuitoare –, el fie începea să se apere înverșunat, fie ieșea, mohorît și bățos, din apartament. De la incidentul de pe peronul din Redgate nu mai ridicase vreodată mîna asupra ei – deși uneori era cuprins de un impuls care îl făcea să tremure de furie. Așa cum ținea încă la ea mai mult decît la oricare altă ființă umană, tot așa o ura mai des și mai intens decît pe oricine.

Judecătorii Curții de Apel nu reușiseră, pînă acum, să ia o decizie, dar după încă o amîinare confirmară în sfîrșit sentința tribunalului inferior, doi dintre judecători nefiind de acord. O înștiințare

despre înaintarea unui nou apel fu înmînată lui Edward Shuttleworth. Procesul urma să ajungă la ultimul tribunal decident, iar ei aveau în față încă o așteptare interminabilă. Șase luni, poate un an. Totul devenise extrem de ireal, la fel de îndepărtat și incert precum cerul.

De-a lungul ultimei ierni problema hainei de blană a Gloriei fusese un subiect de permanentă și subtilă iritare. În acea vreme, la fiecare cîțiva metri pe Fifth Avenue puteai vedea o femeie îmbrăcată în haină lungă de veveriță. Femeile căpătau forma de joben. Păreau porcine și obscene; animalitatea feminină și bogăția implicită a hainei le făcea să pară femei întreținute. Totuși, Gloria își dorea o haină de veveriță gri.

Discutînd chestiunea – sau, mai degrabă, certîndu-se, pentru că, mai mult chiar decît în primul an al căsniciei lor, fiecare discuție lua forma unei controverse amare, plină de expresii precum „poți să fii sigur“, „absolut scandalos“, „totuși, e așa cum îți spun“ și foarte accentuatul „oricum“ – concluzionară că nu și-o puteau permite. Și astfel haina începu să devină un simbol al problemelor lor financiare crescînde.

Diminuarea venitului lor era pentru Gloria un fenomen remarcabil, lipsit de explicație sau precedent – că se putuse întîmpla în intervalul a doar cinci ani i se părea aproape o cruzime intenționată, concepută și îndeplinită de un dumnezeu sardonice. Cînd se căsătoriseră, 7 500 de dolari pe an părăuseră mai mult decît suficienți pentru un tînăr cuplu, mai ales atunci cînd erau suplimentați de speranța multor milioane. Gloria nu reușise să înțeleagă că aceștia scăzuseră nu numai în quantum, ci și ca putere de cumpărare, pînă cînd acest fapt deveni brusc evident în urma plății acontoului de 1 500 de dolari al domnului Haight. Cînd Anthony fusese recrutat, calculaseră venitul lor la mai bine de 400 de dolari pe lună, cu valoarea dolarului în scădere încă de pe atunci, dar la întoarcerea lui în New York descoperiseră o stare și mai alarmantă a lucrurilor. Primeau doar 4 500 de dolari pe an pentru plasamentele lor. Și, cu toate că procesul de moștenire era tot timpul în fața lor, ca un miraj persistent, iar semnalul de alarmă financiar se întrevedea undeva la distanță, descoperiră, totuși, că era imposibil să trăiască din acest venit.

Astfel că Gloria rămase fără haină de blană și în fiecare zi pe Fifth Avenue era jenată de blana ei de leopard scurtă și uzată, acum definitiv ieșită din modă. În fiecare lună mai vindeau o obligațiune, și totuși, după ce facturile erau achitate, rămînea doar atît cît să fie înghițit cu lăcomie de cheltuielile lor curente. Conform calculelor lui Anthony, capitalul lor avea să mai reziste cam șapte ani. Așa că sufletul Gloriei era foarte amar, pentru că într-o singură săptămînă de petrecere isterică, în timpul căreia lui Anthony îi venise să se dezbrace de haină, vestă și cămașă într-un teatru, fiind apoi scos afară de o armată de ușieri, cheltuiră de două ori mai mult decît costa haina de veveriță gri.

Era noiembrie, mai degrabă o vară indiană, cu nopți foarte, foarte calde – ceea ce era inutil, căci vara își făcuse datoria. Babe Ruth doborîse recordul la *home run*-uri pentru prima oară și Jack Dempsey îi spărsese pometul lui Jess Willard în Ohio. În Europa, numărul obișnuit de copii aveau stomacul umflat de foamete, iar diplomații se străduiau, ca de obicei, să facă lumea mai sigură pentru viitoare

războaie. În New York proletariatul era „disciplinat“, iar cota Harvardului la pariuri era de 5 la 3. Pacea coborîse în sfîrșit asupra unui nou început.

În dormitorul apartamentului din 57th Street Gloria zăcea pe patul ei, întorcîndu-se pe toate părțile și ridicîndu-se din cînd în cînd în capul oaselor pentru a arunca o pătură de care n-avea nevoie sau cerîndu-i lui Anthony, care stătea treaz lîngă ea, să-i aducă un pahar de apă cu gheață.

— Să nu uiți să pui gheață, insistă ea, nu e destul de rece de la robinet.

Privind prin perdelele transparente, putea să vadă luna rotundă deasupra acoperișurilor, iar în spatele ei, pe cer, strălucirea aurie din Times Square – privind cele două lumini diferite, mintea ei se strădui să dea formă unei emoții sau mai degrabă unui complex de emoții care o chinaseră toată ziua, ca și cu o zi înainte și cu mult timp în urmă, încă de ultima dată cînd își amintea să fi gîndit clar și logic despre ceva – ceea ce trebuie să fi fost cînd Anthony era în armată.

Urma să împlinească douăzeci și nouă de ani în februarie⁴. Luna respectivă avea o semnificație amenințătoare și inevitabilă, făcînd-o să se întrebe, în acele ore confuze și febrile, dacă nu cumva, pînă la urmă, își irosise frumusețea ei ușor obosită, în general dacă exista vreun folos al acelor calități legate de mortalitatea aspră și inevitabilă.

Cu mult timp în urmă, cînd avea douăzeci și unu de ani, scrisese în jurnalul ei: „Frumusețea înseamnă doar să fii admirată, să fii iubită – să fii culeasă cu grijă și apoi aruncată ca un buchet de trandafiri iubitului ales. Mi se pare, în măsura în care pot judeca limpede, că frumusețea mea ar trebui folosită în felul acesta...“.

Iar acum toată această zi de noiembrie, această zi dezolantă, sub un cer alb murdar, Gloria se gîndea că probabil se înșelase. Pentru a păstra integritatea primului ei dar, nu mai căutase iubirea. Cînd prima flacăra și primul extaz păliseră și se îndepărtaseră, începuse să păstreze – ce? O uimea faptul că nu mai știa ce anume păstra – o amintire sentimentală sau un concept de onoare profund și grav. Se îndoia acum că ar fi existat vreun principiu moral în modul ei de viață – să meargă fără griji sau regrete pe căile cele mai vesele cu putință și să-și mențină mîndria făcînd întotdeauna ceea ce i se părea frumos de făcut, fiind întotdeauna ea însăși. De la primul băiat cu guler Eton a cărui „fată“ fusese și pînă la ultimul bărbat ai cărui ochi deveniseră atenți și apreciativi cînd o întîlniseră, nu era nevoie decît de acea candoare fără pereche pe care o putea pune într-o privire sau într-o haină pentru a țese în jurul ei nesfîrșite iluzii, nesfîrșite distanțe și o nesfîrșită lumină. Pentru a le da suflet bărbaților, pentru a crea o fericire superioară și o disperare superioară trebuia să rămîna foarte mîndră – mîndră să fie inviolabilă, de asemenea mîndră să se poată topi și să fie pasională.

Știa că, în sufletul ei, nu își dorise niciodată copii. O îngrozeau amenințarea pentru frumusețea ei, realitatea, brutalitatea, insuportabila idee a nașterii. Voia să existe doar ca o floare conștientă, supraviețuind intactă. Sentimentalitatea ei se putea atașa violent de propriile ei iluzii, dar spiritul ei ironic îi șoptea că maternitatea este și privilegiul femeii de babuin. Astfel că visa doar niște copii

ipotetici – simboluri timpurii și perfecte ale dragostei ei timpurii și perfecte pentru Anthony.

Astfel că, pînă la urmă, frumusețea ei era singura care nu o trădase. Nu mai văzuse niciodată o frumusețe ca a ei. Semnificația etică sau estetică a acesteia pălea în fața concreteții extraordinare a picioarelor ei alb-roz, a perfecțiunii curate a trupului ei și a gurii ca de copil, care era ca un simbol material al sărutului.

Urma să împlinească douăzeci și nouă de ani în februarie. Pe măsură ce lungă noapte trecea, devenea din ce în ce mai conștientă că ea și frumusețea urmau să folosească la maximum aceste trei luni. La început nu era sigură în ce scop, dar problema se rezolvă, treptat, de la sine, datorită vechii atracții a ecranului. Acum era serioasă. Nici o dorință materială nu ar fi putut-o stimula la fel de tare ca această frică. Anthony nu conta, Anthony cel slab de înger, omul zdrobit, cu ochii injectați, pentru care încă mai avea momente de tandrețe. Nu conta. Urma să împlinească douăzeci și nouă de ani în februarie – o sută de zile, atît de multe; mîine se va duce la Bloeckman.

Decizia îi aduse ușurare. O înveselea faptul că, într-un fel, iluzia frumuseții putea fi prelungită sau păstrată pe celuloid, după ce realitatea dispărea. Ei bine – mîine.

A doua zi se simți slăbită și bolnavă. Încercă să iasă din casă și reuși să nu leșine doar agățîndu-se de cutia poștală de la intrare. Liftierul din Martinica o ajută să urce, iar ea așteaptă în pat întoarcerea lui Anthony, incapabilă măcar să-și descheie sutienul.

Zăcu la pat cinci zile, bolnavă de gripă; exact cînd noiembrie lăsa loc iernii, aceasta se transformă în dublă pneumonie. În cutreierările febrile ale minții ei se vedea plimbîndu-se printr-o casă cu camere întunecate și monotone, căutîndu-și mama. Tot ce își dorea era să fie fetiță, să fie îngrijită de o forță superioară, dar docilă, mai stabilă și mai puțin inteligentă decît ea. Se părea că singurul iubit pe care și-l dorise vreodată era un iubit din vis.

*ODI PROFANUM VULGUS*⁵

În timpul bolii, Gloriei i se întîmplă un lucru ciudat care o ului pentru un timp pe domnișoara McGovern, infirmiera calificată. Era amiază, dar camera în care zăcea pacienta era întunecată și tăcută. Domnișoara McGovern stătea lîngă pat, amestecînd o doctorie, cînd doamna Patch, care păruse să doarmă adînc, se ridică în capul oaselor și începu să vorbească vehement:

— Milioane de oameni, spuse ea, înghesuindu-se ca șobolanii, pălăvrăgind ca maimuțele, puțind ca iadul... maimuțe! Sau păduchi, presupun. Pentru un singur palat cu adevărat minunat... în Long Island, să zicem – sau chiar în Greenwich... pentru un singur palat plin de tablouri din Vechea Lume și lucruri frumoase, cu alei mărginite de copaci, pajiști verzi, vedere spre o mare albastră și oameni minunați în rochii sclipitoare... aș sacrifica pentru asta o sută de mii, un milion.

Își ridică slăbită mîna și pocni din degete.

— Nu-mi pasă deloc de ei – mă înțelegeți?

Privirea pe care i-o aruncă domnișoarei McGovern la sfârșitul discursului era ciudată, pe jumătate intensă, pe jumătate diafană. Apoi rîse ușor, cu o notă de dispreț, căzu pe spate și adormi la loc.

Domnișoara McGovern era uluită. Se întreba care erau cele o sută de mii de lucruri pe care doamna Patch le-ar fi sacrificat pentru palat. Dolari, presupunea ea – totuși, nu sunase ca și cum ar fi fost vorba de bani.

FILMUL

Era februarie, cu o săptămână înainte de ziua ei de naștere, și troienele de zăpadă care astupaseră intersecțiile așa cum mizeria astupă crăpăturile din podea se topiseră, fiind spălate cu furtunul de serviciile de salubritate. Vîntul potolit, dar încă tăios intra prin ferestrele deschise ale livingului, aducînd cu el de afară secrete mohorîte și curățînd apartamentul familiei Patch de fumul de țigară prin circulația lui lipsită de veselie.

Învelită într-un chimono călduros, Gloria intră în camera răcoroasă, ridică receptorul și îl sună pe Joseph Bloeckman.

— Vreți să spuneți domnul Joseph *Black*? întrebă centralista de la Films Par Excellence.

— Bloeckman, Joseph Bloeckman. B-l-o...

— Domnul Bloeckman și-a schimbat numele în Black. Doriți să vorbiți cu dumnealui?

— Păi... da.

Își aminti nervoasă că odată îi spusese în față Blockhead – „cap pătrat“.

Alte două voci feminine amabile îi făcură legătura cu biroul lui; ultima era o secretară căreia îi spuse numele ei. Doar atunci cînd auzi în receptor vocea lui familiară, dar ușor impersonală își dădu seama că nu se mai văzuseră de trei ani. Iar el își schimbase numele în Black.

— Am putea să ne vedem? sugeră ea nonșalant. De fapt, e vorba de afaceri. Mă apuc în sfârșit de cinema – dacă pot.

— Mă bucur enorm. Întotdeauna m-am gîndit că ți-ar plăcea.

— Crezi că ai putea să-mi aranjezi o probă? întrebă ea cu aroganța specifică tuturor femeilor frumoase, tuturor femeilor care au crezut vreodată despre ele că sînt frumoase.

El o asigură că singura problemă e cînd ar vrea ea să fie proba. Oricînd? Atunci el o va suna mai tîrziu în ziua aceea să-i spună care ar fi ora potrivită. Conversația se încheie cu amabilitățile reciproce obișnuite. Apoi, de la trei la cinci ea stătu lîngă telefon – fără nici un rezultat.

Însă a doua zi dimineață veni o scrisoare care o mulțumi și o entuziasmă:

Draga mea Gloria:

Din pură întâmplare mi-a căzut sub ochi ceva ce cred că ar fi foarte potrivit pentru tine. Mi-ar plăcea să începi cu ceva care să atragă atenția asupra ta. În același timp, dacă o fată foarte frumoasă ca tine apare direct într-un film alături de vreuna din acele vedete uzate cu care e pricopsită fiecare companie, e foarte probabil să apară bârfe. Dar există un rol de tînără emancipată într-o producție a lui Percy B. Debris care cred că ți s-ar potrivi foarte bine și care ar atrage atenția asupra ta. Willa Sable joacă un rol de compoziție alături de Gaston Mears, iar rolul tău cred că e sora ei mai mică.

Oricum, Percy B. Debris, care regizează filmul, a spus că, dacă vii la studiouri poimîine (joi), înregistrează o probă. Dacă îți convine ora zece rămîne să ne întîlnim acolo.

Cu cele mai bune urări,

Al dumatiale ca întotdeauna,

JOSEPH BLACK

Gloria hotărîse că Anthony nu trebuie să știe nimic depre asta pînă cînd ea nu obține un rol, astfel că a doua zi se îmbracă și plecă înainte ca Anthony să se trezească. Oglinda îi oferise, se gîndea ea, cam aceeași imagine ca întotdeauna. Se întrebă dacă mai rămăseseră urme ale bolii ei. Avea încă puțin sub greutatea normală, iar cu cîteva zile înainte avusese impresia că obrajii ei erau o idee slăbiți – dar acum se gîndi că era doar ceva pasager și că, în această zi, arăta la fel de proaspătă ca întotdeauna. Își cumpărase și aranjase pe cap o nouă pălărie, iar cum ziua era caldă, își lăsase haina de leopard acasă.

La studiourile Films Par Excellence anunțară prin telefon sosirea ei și îi spuseră că domnul Black coboară imediat. Se uită în jurul ei. Un bărbat mic și gras făcea oficiile de gazdă pentru două fete, dintre care una arătă spre un teanc de pachete înguste înalt pînă la piept și lung de vreo cinci metri.

— Asta e corespondența studioului, explică bărbatul cel gras. Fotografii ale starurilor care lucrează pentru Films Par Excellence.

— Aa.

— Fiecare are autograf de la Florence Kelley, Gaston Mears sau Mack Dodge – clipi el confidențial – sau cel puțin cînd Minnie McGlook din Sauk Center primește fotografia pe care a cerut-o crede că are autograf.

— E doar o ștampilă?

— Sigur. Le-ar lua opt ore pe zi să le semneze pe toate. Se spune că scrisorile lui Mary Pickford o costă 50 000 de dolari pe an.

— Cerule!

— Sigur. 50 000. Dar e cea mai bună publicitate...

Cei trei se îndepărtară de Gloria; aproape imediat apărură Bloeckman – un gentleman suav și elegant de patruzeci și ceva de ani, care o salută cu o căldură curtenitoare și îi spuse că nu se schimbase deloc în

ultimii trei ani. O conduse într-o sală mare, la fel de mare ca un arsenal și punctată de platouri de filmare agitate și mănunchiuri de lumini neobișnuite. Pe fiecare decor scria cu litere mari „Gaston Mears Company“, „Mack Dodge Company“ sau doar „Films Par Excellence“.

— Ai mai fost într-un studio?

— Niciodată.

Gloriei îi plăcea. Nu se simțea mirosul apăsător de machiaj și de costume soioase și țipătoare care cu ani înainte o scîrbise în culisele unei comedii muzicale. Totul arăta ca o dimineață proaspătă, iar decorurile și costumele păreau scumpe, minunate și noi. Pe un platou vesel cu decoruri manciuriene un chinez perfect juca o scenă după indicațiile date prin megafon, în timp ce aparatul de filmat mare și strălucitor își scrișnea vechea lui poveste morală pentru edificarea minții naționale.

Un bărbat roșcat se apropie de ei și îl salută cu deferență familiară pe Bloeckman, care răspunde:

— Salut, Debris. Ți-o prezint pe doamna Patch... Doamna Patch vrea să se apuce de cinema, cum ți-am spus... Foarte bine, deci unde trebuie să mergem?

Domnul Debris – marele Percy B. Debris, se gîndi Gloria – le arată un platou care reprezenta interiorul unui birou. În jurul camerei de filmat din fața acestuia erau cîteva scaune, pe care se așezară toți trei.

— Ai mai fost într-un studio? o întrebă domnul Debris, aruncîndu-i o privire extrem de pătrunzătoare. Nu? Ei bine, o să-ți explic exact ce urmează să se întîmple. O să înregistrăm o probă, ca să vedem cum arată trăsăturile dumitale pe peliculă, dacă ai o bună prezență scenică și cum te descurci cu indicațiile. Nu trebuie să fii nervoasă. O să-i spun operatorului să tragă vreo sută de metri dintr-un episod pe care l-am subliniat aici, în scenariu. Din asta ne putem da seama cam de tot ce ne interesează.

Îi explică Gloriei episodul pe care trebuia să-l joace. O anumită Barbara Wainwright era căsătorită în secret cu un asociat minor al companiei al cărei birou era reprezentat acolo. Intrînd într-o zi din întîmplare în biroul pustiu, ea voise, desigur, să vadă unde lucra soțul ei. Telefonul sună și ea, după unele ezitări, răspunde. Află că soțul ei fusese lovit și ucis pe loc de o mașină. E copleșită. La început nu își dă seama ce se întîmplă, dar în cele din urmă înțelege adevărul și se prăbușește leșinată pe podea.

— Asta e tot ce vrem, concluzionă domnul Debris. Eu voi sta aici și îți voi spune în mare ce să faci, iar dumneata trebuie să joci ca și cum eu nu aș fi aici și să faci așa cum îți vine. Nu trebuie să te temi că vom judeca proba foarte sever. Vrem doar să ne facem o idee despre prezența dumitale scenică.

— Înțeleg.

— În camera din spatele platoului o să găsești machiaj. Nu pune mult. Foarte puțin ruj.

— Înțeleg, repetă Gloria dînd din cap.

Își linse buzele cu vârful limbii, nervoasă.

În timp ce intra în platou pe ușa adevărată, de lemn, pe care o închise în urma ei, se simți nemulțumită de hainele sale. Ar fi trebuit să-și cumpere o rochie de „tinerică“ pentru această ocazie – încă putea să poarte așa ceva și ar fi fost o investiție foarte bună, dacă i-ar fi subliniat aerul tineresc.

Mintea îi reveni brusc în prezent când auzi vocea domnului Debris dinspre lumina albă, orbitoare a reflectoarelor.

— Te uiți în jur după soțul tău... Însă el nu e nicăieri... Ești curioasă să vezi biroul...

Gloria deveni conștientă de zgomotul regulat al aparatului de filmat. O îngrijora. Privi spre el involuntar și se întrebă dacă se machiase corect. Apoi, cu un efort considerabil, se sili să joace – nu mai simțise niciodată că gesturile trupului ei sînt atît de banale, de ciudate, de lipsite de grație și distincție. Se plimbă prin birou încoace și încolo, luînd diverse lucruri și privindu-le prosteste. Apoi studie tavanul, podeaua, și inspectă minuțios un creion lipsit de importanță de pe birou. În cele din urmă, pentru că nu își dădea seama ce ar fi putut să mai facă și, cu atît mai puțin, să exprime, zîmbi forțat.

— Foarte bine. Acum sună telefonul. Țîîîrrrr! Eziți, după care răspunzi.

Ea ezită – apoi ridică receptorul, prea repede, se gîndi ea.

— Alo.

Vocea ei părea goală și ireală. Cuvintele care răsunau pe platoul gol erau la fel de lipsite de sens ca ale unei fantome. Absurditatea situației o înspăimîntă – ei chiar se așteptau ca ea să se poată pune pe loc în pielea acestui personaj stupid și neexplicat?

— Nu... Nu... Nu încă! Acum ascultă: „John Sumner tocmai a fost călcat de o mașină și ucis pe loc!“.

Gloria își căscă încet gura ei de copil. Apoi:

— Acum închide! Trîntind!

Ea se supuse, apoi rămase agățată de masă, privind fix cu ochii larg deschiși. În sfîrșit, se simțea ceva mai încrezătoare și mai sigură pe ea.

— Doamne! strigă ea.

Vocea ei suna bine, se gîndi.

— O, Dumnezeu!

— Acum leșini!

Se prăbuși în genunchi, apoi căzu lată pe podea și rămase acolo ținîndu-și respirația.

— Foarte bine! spuse domnul Debris. Este suficient, mulțumesc. De ajuns. Ridică-te... e suficient.

Gloria se ridică, scuturîndu-și rochia și încercînd să-și recapete demnitatea.

— Groaznic! comentă ea rîzînd ușor, deși inima îi bătea tumultuos. A ieșit oribil, nu-i așa?

— Nu ți-a plăcut? spuse domnul Debris, zîmbind searbăd. Ți s-a părut greu? Nu pot să spun nimic pînă nu derulez.

— Bineînțeles, aprobă ea, încercînd să găsească o semnificație a spuselor lui, dar fără să reușească.

Era exact genul de lucru pe care el l-ar fi spus dacă ar fi evitat s-o încurajeze.

Peste câteva clipe părăsi studioul. Bloeckman îi promisese că avea să afle rezultatul probei în câteva zile. Prea mândră ca să forțeze obținerea unui răspuns clar, rămase într-o stare de incertitudine uimită, dându-și seama de-abia acum, după ce pasul fusese făcut, că posibilitatea unei cariere de succes în cinema rulase în ultimii trei ani într-un plan secund al minții ei. În acea noapte încercă să cântărească elementele care ar fi putut conta în favoarea sau defavoarea ei. Își făcea probleme dacă folosisese sau nu suficient machiaj și, dat fiind faptul că rolul era al unei fete de douăzeci de ani, se întreba dacă nu fusese puțin cam prea gravă. Cel mai mult o nemulțumea actoria. Intrarea în scenă fusese abominabilă – de fapt, nu avusese nici un fel de atitudine pînă nu ajunsese la telefon, iar apoi proba se încheiase. Dacă ei și-ar fi dat seama! Ar fi vrut să poată încerca din nou. Un plan nebunesc de a da telefon a doua zi dimineață puse stăpînire pe ea, dar îl înlătură imediat. Nu părea nici potrivit, nici politicos să-i mai ceară o favoare lui Bloeckman.

În a treia zi de așteptare era deja foarte nervoasă. Își mușcă interiorul obrazilor pînă cînd își făcu răni, care începură s-o usture îngrozitor cînd se clăti cu apă de gură. Se certase cu Anthony cu atîta încăpățînire încît acesta plecase furios. Dar pentru că îl intimidă răceala ei extraordinară, acesta sună după o oră, scuzîndu-se și spunîndu-i că ia masa la Amsterdam Club, singurul la care mai era membru.

Era trecut de ora unu și, cum luase micul dejun la unsprezece, Gloria se hotărî să sară peste prînz și plecă să se plimbe prin Central Park. La trei venea poșta. Pînă la trei urma să fie înapoi.

Era o după-amiază de primăvară prematură. De pe alei se evapora apa, iar în parc fetițele plimbau cu seriozitate pe sub copacii dezgoliți cărucioare albe pentru păpuși, în timp ce guvernantele veneau în urma lor cîte două, discutînd acele secrete extraordinare specifice guvernantelor.

Ceasul ei mic de aur arăta ora două. Îi trebuia un ceas nou, unul de platină, dreptunghiular și incrustat cu diamante – dar acestea costau chiar mai mult decît hainele de veveriță și, desigur, depășeau posibilitățile ei, ca și toate celelalte – asta dacă nu cumva urma să primească exact scrisoarea pe care o aștepta... peste aproximativ o oră... fix 58 de minute. Cu zece minute cît dura drumul, 48... acum 47...

Fetițele plimbîndu-și serioase cărucioarele pe aleile umede și însorite. Guvernantele pălăvrăgind cîte două despre secretele lor insondabile. Din loc în loc cîte un bărbat zdrențaros așezat pe o bancă umedă acoperită cu ziere, înrudit nu cu după-amiaza încîntătoare și luminoasă, ci cu zăpada murdară care dormea epuizată prin colțuri obscure, așteptîndu-și moartea...

După un timp care i se păru infinit intră în holul întunecos și îl văzu pe liftierul din Martinica sprijinindu-se dizgrațios de perete în lumina vitraliilor.

— E vreo scrisoare pentru noi? întrebă ea.

— La apartament, doamnă.

Centrala telefonică scrîșni abominabil și Gloria așteptă ca el să termine de vorbit. Simți că i se face rău în timp ce liftul urca gemînd – etajele treceau la fel de încet ca secolele, fiecare dintre ele amenințător, acuzator și plin de semnificație. Scrisoarea zăcea pe gresia murdară din hol, ca o pată albă, leproasă...

Draga mea Gloria,

Am văzut înregistrarea și se pare că domnul Debris crede că pentru rol, așa cum îl vede el, are nevoie de o femeie mai tânără. A spus că jocul nu a fost rău și că există un alt rol mai mic de compoziție, o văduvă foarte bogată și înțepată, pe care crede că tu ai putea...

Gloria își ridică dezolată privirea spre fereastră, dar descoperi că nu putea să vadă zidul vecin, căci ochii ei gri erau plini de lacrimi. Intră în dormitor, cu scrisoarea mototolită în mână, și căzu în genunchi în fața oglinzii lungi a dulapului. Era a douăzeci și noua aniversare a ei, iar lumea i se topea în fața ochilor. Încerca să se convingă că machiajul era de vină, dar emoțiile ei erau prea vii, prea copleșitoare față de consolarea pe care i-ar fi putut-o oferi acest gând.

Se strădui să vadă pînă cînd simți pielea de pe tîmple întinzîndu-i-se. Da – obrazii erau puțin mai slăbiți, colțurile ochilor marcate de mici riduri. Ochii erau altfel. Cum adică, erau altfel!... Apoi, brusc, își dădu seama cît de obosiți sînt ochii ei.

„O, fața mea cea frumoasă“, șopti ea cu o suferință ascuțită, „o, fața mea cea frumoasă! O, nu vreau să trăiesc fără fața mea frumoasă! O, ce se întîmplă?“.

Apoi se aplecă spre oglindă și, ca la o probă, se prăbuși cu fața în jos pe podea, unde începu să plîngă. Era prima mișcare neîndemînică pe care o făcuse vreodată.

[1.](#) Roman de Edith Warton.

[2.](#) De fapt, Esau (Geneza, 25) (n.r.).

[3.](#) *Liberty bonds* – obligațiuni emise de statul american pentru finanțarea Primului Război Mondial, care s-au bucurat de foarte mult succes.

[4.](#) Inadvertențele privind data aniversării Gloriei îi aparțin lui Fitzgerald (n.r.).

[5.](#) „Urăsc oamenii comuni“ (în lat. în orig.).

CAPITOLUL III

NU CONTEAZĂ!

Peste încă un an Gloria și Anthony deveniseră ca actorii care și-au pierdut costumele, lipsiți de mândria de a continua pe o notă tragică – astfel că, atunci când doamna și domnișoara Hulme din Kansas City se prefăcură că nu-i văd într-o seară la Plaza, era doar din cauză că doamna și domnișoara Hulme, ca majoritatea oamenilor, detestau oglinzile eurilor lor atavice.

Noul lor apartament, pentru care plăteau 85 de dolari pe lună, era situat pe Claremont Avenue, la două cvartale distanță de Hudson River. Locuiau acolo de o lună când Muriel veni să îi vadă într-o seară.

Era un apus de soare minunat al sfârșitului de primăvară. Anthony stătea pe canapea, privind de-a lungul lui 127th Street spre râu, acolo unde singura pată vie de copaci verzi făcea umbra de pe Riverside Drive să pară țipătoare. Dincolo de apă erau Palisadele, încununată de structurile urâte ale parcului de distracții – dar soarele apunea, iar aceleași rețele de fier urmau să strălucească pe cer ca un palat fermecat plutind deasupra unui canal tropical sclipitor.

Anthony descoperise că pe străzile din jurul apartamentului copiii aveau obiceiul să se joace – erau străzi ceva mai drăguțe decât cele pe care le străbătea de obicei în drum spre Marietta, dar, în mare, de același tip, unde puteai vedea flașnete sau orgi portabile, iar în serile răcoroase multe perechi de fete tinere mergând la magazinul din colț să-și ia înghețată și țesându-și visuri infinite sub cerurile joase.

Căzuse întunericul, iar copiii țipau cuvinte înflăcărâte și incoerente ce se stingeau aproape de fereastra deschisă – Muriel, care o căuta pe Gloria, pălăvrăgea cu el, la adăpostul semiîntunericului din celălalt colț al camerei.

— Să aprindem lumina, nu vrei? sugeră ea. Devine *fantomatic* aici.

Anthony se ridică și aprinse lumina, cu mișcări obosite; geamurile gri dispărură. Se întinse. Se îngrășase, cu stomacul atârându-i ca o greutate șchioapă deasupra curelei; trupul îi crescuse și se înmuiase. Avea treizeci și doi de ani, iar mintea îi era o ruină mohorâtă și confuză.

— Bei ceva, Muriel?

— Eu nu, mulțumesc. Nu mai beau. Cu ce te mai ocupi în ultima vreme, Anthony?

— Păi, am fost destul de ocupat cu procesul, răspunse el indiferent. A ajuns la Curtea de Apel – trebuie să se rezolve într-un fel sau altul pînă la toamnă. Au fost unele obiecții privind competența

Curții de Apel asupra cazului.

Muriel plescăi din limbă și își înclină capul într-o parte.

— Explică-le cum stau lucrurile! N-am mai auzit să dureze atîta!

— O, ba da, răspuse el apatic, toate procesele de moștenire. Se spune că e ceva excepțional dacă vreunul se termină mai repede de patru-cinci ani.

— Aha...

Muriel schimbă cu îndrăzneală abordarea.

— De ce nu te apuci să lucrezi, le-eneșule!

— Ce? întrebă el abrupt.

— Păi, orice, presupun. Ești încă tînăr.

— Dacă asta e o încurajare, mulțumesc foarte mult, răspuse Anthony sec. Apoi continuă, pe un ton obosit: Te deranjează, în mod special, faptul că nu lucrez?

— Pe mine nu mă deranjează, dar îi deranjează pe mulți oameni care se consideră...

— O, Doamne! o întrerupse el brusc, am impresia că în ultimii trei ani nu am auzit în legătură cu mine decît zvonuri absurde și muștrări virtuozitate. M-am săturat. Dacă nu vrei să ne vezi, lasă-ne în pace. Eu nu îmi deranjez foștii „prieteni“. Dar nu am nevoie de vizite de caritate, nici de critici deghizate în sfaturi bine intenționate... Apoi adăugă, pe un ton de scuză: Îmi pare rău, dar, serios, Muriel, n-ar trebui să vorbești ca o doamnă care se ocupă cu acțiuni de binefacere, chiar dacă vizitezi straturile de jos ale clasei de mijloc.

Își aținti cu reproș ochii injectați asupra ei – ochi care odată fuseseră de un albastru profund și limpede, care acum erau slăbiți, încordați și pe jumătate distruși de cititul în timp ce era băut.

— De ce spui astfel de lucruri îngrozitoare? replică ea. Vorbești ca și cum tu și Gloria ați face parte din clasa de mijloc.

— Ce rost are să pretindem că nu e așa? Detest oamenii care se cred mari aristocrați, deși nu sînt în stare nici măcar să păstreze aparențele.

— Crezi că cineva trebuie să aibă bani ca să fie aristocrat?

Muriel... democrata oripilată...!

— Păi, bineînțeles. Aristocrația înseamnă doar să accepți faptul că anumite calități pe care le numim frumoase – curaj, onoare, frumusețe și altele de genul ăsta – se pot dezvolta cel mai bine într-un mediu favorabil, fără constrîngerile ignoranței și nevoilor.

Muriel își mușcă buza de jos și clătină din cap într-o parte și-n alta.

— Ei, tot ce vreau eu să spun e că toți cei care provin din familii bune sînt oameni drăguți. Asta e problema cu tine și Gloria. Aveți impresia că, dacă lucrurile nu vă merg bine acum, toți vechii voștri prieteni încearcă să vă evite. Sînteți prea sensibili...

— De fapt, spuse Anthony, nu știi absolut nimic despre asta. La mine e doar o problemă de mîndrie și, măcar o dată, Gloria e suficient de rezonabilă ca să fie de acord că nu trebuie să mergem acolo unde

nu sîntem doriți. Sîntem prea potrivii pentru rolul de exemple negative ideale.

— Prostii! Cu pesimismul ăsta nu te primesc în micul meu salon înșorit. Cred c-ar trebui să lași la o parte toate speculațiile astea morbide și să te apuci de lucru.

— Uită-te la mine, am treizeci și doi de ani. Să zicem că aș începe să lucrez în cine știe ce domeniu stupid. În doi ani poate că aș ajunge să cîștig 50 de dolari pe săptămîină. Asta doar *dacă* reușesc să găsesc o slujbă; rata șomajului e enormă. Ei bine, să zicem că aș cîștiga 50 de dolari pe săptămîină. Crezi că aș fi mai fericit? Crezi că, dacă nu primesc banii ăștia de la bunicul, viața va fi *suportabilă*?

Muriel zîmbi complezent.

— Ei bine, spuse ea, poate că ce spui tu e inteligent, dar nu e rezonabil.

După cîteva minute apăru Gloria, pîrînd să aducă odată cu ea un fel de culoare întunecată, imprecisă și rară. Se bucură, într-un mod taciturn, s-o vadă pe Muriel. Îl salută pe Anthony cu un „Bună!“ neutru.

— Făceam filosofie cu soțul tău, strigă irepresibilă Muriel Kane.

— Am început cu cîteva concepte fundamentale, spuse Anthony cu un zîmbet vag pe obrazii săi palizi, încă și mai palizi din cauza bărbii de două zile.

Imună la ironia lui, Muriel își reiterează opiniile. După ce termină, Gloria spuse calm:

— Anthony are dreptate. Nu are nici un haz să ieși cînd ai senzația că lumea se uită la tine într-un anumit fel.

Anthony interveni pe un ton plîngăreț:

— Cînd nici măcar Maury Noble, care a fost cel mai bun prieten al meu, nu mai vine să ne vadă, nu crezi că e timpul să ne abținem de la vizite?

Avea ochii în lacrimi.

— Cu Maury Noble a fost vina ta, spuse Gloria rece.

— Nu e adevărat.

— Ba da.

Muriel interveni repede:

— M-am întîlnit de curînd cu o fată care îl știa pe Maury și ea zicea că nu mai bea. E foarte precaut.

— Nu mai bea?

— Practic deloc. Face *grămezi* de bani. S-a schimbat mult după război. O să se însoare cu o fată din Philadelphia, care are milioane de dolari, Ceci Larrabee – oricum, așa zic bîrfele din oraș.

— Are treizeci și trei de ani, spuse Anthony, gîndind cu voce tare. Dar e ciudat să-ți imaginezi că el se căsătorește. Am crezut întotdeauna că e atît de sclipitor.

— Era, murmură Gloria, într-un anumit sens.

— Dar oamenii sclipitori nu se apucă de afaceri – sau poate că da? Sau ce fac? Ce se întîmplă cu toți cei pe care îi știai și cu care aveai atît de multe în comun?

— Devin tot mai străini, spuse Muriel cu privirea visătoare adecvată.

— Se schimbă, spuse Gloria. Toate calitățile pe care nu le folosesc în viața de zi cu zi se prăfuiesc.

— Ultimul lucru pe care mi l-a spus, își aduse aminte Anthony, a fost că se va apuca să muncească în așa fel încât să uite că nu există nimic pentru care să merite să muncești.

Muriel prinse rapid firul.

— Asta e ce ar trebui să faci și *tu*, exclamă ea triumfător. Desigur, nu cred că e cineva care să vrea să lucreze degeaba. Dar îți va da o ocupație. Ce faci, oricum, toată ziua? Nu te mai vede nimeni la Montmartre – sau oriunde altundeva. Faci economie?

Gloria rîse disprețuitor, privind spre Anthony cu coada ochiului.

— De ce rîzi? întrebă el.

— Știi de ce rîd, răspunse ea rece.

— De lada de whisky?

— Da – se întoarse spre Muriel –, a plătit 75 de dolari ieri pentru o ladă de whisky.

— Și ce dacă? E mai ieftin așa decît dacă îl iei la sticlă. Nu are rost să pretinzi că nu bei și tu din el.

— Cel puțin nu beau în timpul zilei.

— Ce distincție subtilă! strigă el, sărind în picioare cu o furie neputincioasă. Și n-am de gînd să te las să-mi scoți ochii cu asta din cinci în cinci minute!

— E adevărat.

— *Nu e!* Și m-am săturat de obiceiul ăsta al tău să-mi faci tot timpul observații în fața musafirilor!

Ajunsesse într-o asemenea stare încît brațele și umerii îi tremurau vizibil.

— Ai zice că totul e vina mea. Ai zice că tu nu m-ai încurajat deloc să cheltuiesc bani – și cel mai mult să cheltuiesc pentru tine.

Acum și Gloria se ridică în picioare.

— Nu îți *permit* să-mi vorbești în felul ăsta!

— Foarte bine, atunci; nici nu trebuie!

Ieși din cameră agitat. Cele două femei îi auziră pașii în hol, apoi ușa de afară trîntindu-se. Gloria se prăbuși la loc în fotoliu. Fața ei arăta minunat la lumina veiozei, calmă și impenetrabilă.

— Ah...! exclamă Muriel tulburată. Ah, *ce se întîmplă?*

— Nimic deosebit. E doar beat.

— Beat? Dar e perfect treaz. Vorbea...

Gloria scutură din cap.

— A, nu, nu se mai vede decît atunci cînd nu se mai poate ține drept, și vorbește normal pînă cînd se enervează. Vorbește mult mai bine decît cînd e treaz. Dar a stat toată ziua aici și a băut – mai puțin timpul cît i-a luat să se ducă pînă la colț după un ziar.

— Ah, ce groaznic!

Muriel era sincer mișcată. Ochii i se umplură de lacrimi.

— Și asta se întîmplă des?

— Vrei să spui să bea?

— Nu, asta – să te lase așa?

— A, da. Frecvent. O să se întoarcă pe la miezul nopții, plîngînd și rugîndu-mă să-l iert.

— Și o să-l ierți?

— Nu știu. Pur și simplu o să mergem mai departe.

Cele două femei se priviră una pe cealaltă, la lumina veiozei, fiecare dintre ele neajutorată în alt mod în fața acestei situații. Gloria era încă frumoasă, mai frumoasă decît avea să mai fie vreodată – avea obraji îmbujorați și purta o rochie nouă, pe care o cumpărase, imprudent, cu 50 de dolari. Sperase să-l poată convinge pe Anthony s-o scoată în oraș în seara aceasta, la un restaurant sau chiar la unul din cinematografele mari, splendide, unde ar fi fost măcar cîțiva oameni care să se uite la ea și cărora să se simtă în stare să le întoarcă privirea. Voise asta pentru că știa că are obraji îmbujorați și că rochia ei nouă, vaporeasă îi stă bine. Foarte rar mai primeau acum invitații. Dar nu îi spusese toate astea lui Muriel.

— Gloria, draga mea, mi-ar plăcea să luăm cina împreună, dar am întîlnire cu un bărbat și e deja șapte jumate. Trebuie s-o *întind*.

— O, oricum n-aș putea. În primul rînd că nu m-am simțit bine toată ziua. N-aș putea înghiți nimic.

După ce o conduse pe Muriel pînă la ușă, Gloria se întoarse în cameră, stinse veioza și, sprijinindu-se cu coatele de pervaz, privi spre Palisades Park, unde roata mare, strălucitoare din parcul de distracții prindea, ca o oglindă tremurătoare, reflecțiile aurii ale lunii. Strada era tăcută acum; copiii intraseră în casă – pe partea cealaltă a străzii putea vedea o familie așezată la cină. Se ridicau și mergeau în jurul mesei în mod ridicol, lipsit de sens; văzuți astfel, tot ceea ce făceau părea absurd – era ca și cum ar fi fost niște marionete manipulate neglijent și fără scop prin sfori invizibile.

Își privi ceasul – era ora opt. Se simțise bine o parte a zilei – la începutul după-amiezii, cînd se plimbase pe acel Broadway al Harlemului, 125th Street, cu nările atente la numeroasele mirosuri și mintea incitată de extraordinara frumusețe a unor copii italieni. O influența într-un mod ciudat, așa cum o influența Fifth Avenue odată, pe vremea cînd, cu siguranța de sine calmă a frumuseții, știa că totul îi aparține, fiecare magazin și tot ce era în el, fiecare jucărie pentru oameni mari sclipind într-o vitrină și așteptînd ca ea s-o ceară. Aici, pe 125th Street, erau formații muzicale ale Armatei Salvării, femei bătrîne cu șaluri colorate pe treptele caselor, bomboane dulci și lipicioase în mîinile murdare ale copiilor cu păr lucios și soarele muribund luminînd oblic pereții blocurilor înalte. Totul foarte puternic, aromat și savuros, ca o mîncare gătită de un bucătar francez pe care nu te poți împiedica s-o savurezi, deși știi că a fost făcută din resturi...

Gloria tresări brusc cînd o sirenă de pe rîu începu să geamă peste acoperișurile întunecate și, trăgîndu-se înapoi pînă cînd perdeaua fantomatică îi alunecă de pe umăr, aprinse lumina. Se făcea tîrziu. Știa că mai are ceva mărunțiș în poșetă și se gîndi dacă să se ducă sau nu să bea o cafea și să mănînce niște gogoși acolo unde metroul ieșea din subsol, transformînd Manhattan Street într-o peșteră urlătoare, sau să mănînce acasă pîine cu șuncă. Poșeta decisese în locul ei. Conținea o monedă de 5 cenți și două de

1.

După încă o oră tăcerea din cameră deveni insuportabilă, iar ea se trezi că privirea i se mutase de pe revistă pe tavan, pe care îl contempla cu mintea golită de gânduri. Se ridică brusc și ezită o clipă, rozîndu-și o unghie – apoi se duse în cămară, luă de pe raft o sticlă de whisky și își turnă în pahar. Adăugă sifon, se întoarse în cameră și termină de citit un articol. Era despre ultima văduvă revoluționară care se măritase cu un veteran al Armatei Continentale¹ pe cînd era o tînă fată și murise în 1906. Gloriei i se părea straniu și ciudat de romantic că ea și acea femeie fuseseră contemporane.

Dădu pagina pentru a afla că un candidat pentru Congres era acuzat de un adversar că e ateu. Surpriza Gloriei nu ținu mult, pentru că acuzațiile erau false. Candidatul nu făcuse altceva decît să conteste miracolul pîinii și peștilor. Recunoscut, fiind supus la presiuni, că are toată încrederea în mersul pe apă.

Terminînd primul pahar, Gloria își mai puse unul. După ce se schimbă în neglijeu și se instală confortabil pe canapea își dădu seama că e nefericită și că fața îi e scaldată în lacrimi. Se întrebă dacă erau lacrimi de autocompătimitate și se strădui să nu izbucnească în hohote, dar această existență lipsită de fericire și speranță o apăsa atît de tare, încît continuă să dea din cap, cu colțurile gurii complet prăbușite, ca și cum ar fi respins o afirmație făcută de cineva, de undeva. Nu știa că acest gest al ei e mai vechi decît lumea, că suferința persistentă și insuportabilă oferise multor generații de bărbați acest gest de refuz, de protest, de uimire în fața a ceva mai profund și mai puternic decît Dumnezeu cu chip de bărbat și față de care chiar Dumnezeu, dacă ar fi existat, ar fi fost la fel de neputincios. E un adevăr plin de tragedie că această forță nu explică și nu răspunde niciodată – această forță intangibilă ca aerul și mai sigură decît moartea.

RICHARD CAMEL

La începutul verii, Anthony se retrase de la ultimul lui club, Amsterdam. De-abia dacă se mai ducea de două ori pe an, iar taxa devenise o povară recurentă. Se înscrișese la întoarcerea din Italia pentru că fusese clubul tatălui și bunicului său și pentru că era un club în care trebuia neapărat să te înscrii dacă aveai ocazia – dar în realitate prefera Harvard Club, mai ales datorită lui Dick și Maury. Oricum, odată cu pierderea averii devenise o jucărioară din ce în ce mai apreciată de care se agăța și căreia, pînă la urmă, îi dădu drumul cu un oarecare regret...

Avea acum vreo zece prieteni destul de ciudați. Pe unii dintre ei îi întîlnise într-un loc numit Sammy's de pe 43rd Street, unde, dacă ciocăneai la ușă și cel din spatele vizetei te lăsa să intri, puteai să bei un whisky destul de bun, la o masă mare, rotundă. Aici întîlnise un bărbat pe nume Parker Allison, care fusese exact genul de derbedeu nerecomandabil la Harvard și care tocmai își toca averea cît mai repede posibil. Ideea de distincție a lui Parker Allison consta în a se plimba pe Broadway în mașina lui

de curse zgomotoasă, roșu cu galben, alături de două fete sălbatice și sclipitoare. Era genul care ieșea la restaurant cu două fete în loc de una – imaginația lui era aproape incapabilă să susțină un dialog.

Pe lângă Allison mai era Pete Lytell, care purta o pălărie de fetru gri înclinată într-o parte. Avea tot timpul bani și de obicei era vesel, astfel că Anthony purtă cu el conversații lungi și dezlănate de-a lungul multor după-amiezi din acea vară și toamnă. Lytell, își dădu el seama, nu numai vorbea, dar și argumenta în citate. Filosofia lui era o serie de astfel de fraze strânse de ici, de colo, de-a lungul unei vieți active și lipsite de reflecție. Avea fraze despre socialism – cele eterne; avea fraze referitoare la existența unei divinități personale – ceva despre un accident de tren care i se întâmplase odată; și avea fraze despre problema irlandeză, despre genul de femei pe care le respectă și despre inutilitatea prohibiției. Singura dată când conversația lui se ridica deasupra acestor fraze confuze cu care interpreta cele mai baroce întâmplări ale unei vieți care fusese destul de plină de evenimente era atunci când se apuca să discute aplicat despre cel mai animalic nivel al existenței sale: știa în cel mai mic detaliu ce mîncare, băutură și femei îi plac.

Era, în același timp, cel mai comun și cel mai remarcabil produs al civilizației. Era la fel ca nouă din zece oameni pe care îi întâlnești pe stradă – dar era și o maimuță lipsită de păr, însă plină de trucuri. Era eroul a o mie de idile ale vieții și artei – dar era practic un cretin, trecînd demn, dar absurd, de-a lungul a șaizeci de ani, printr-o serie de aventuri complicate și uluitoare.

Cu oameni precum aceștia doi bea și discuta Anthony, bea și se certa. Îi plăceau pentru că nu știau nimic despre el, pentru că trăiau la un nivel elementar și nu aveau nici cea mai mică idee despre inevitabila continuitate a vieții. Nu stăteau în fața unui film artistic în mai multe episoade, ci a unei conferințe demodate pe teme de călătorie, plină de valori tari și, de aceea, avînd doar sensuri confuze. Ei însă nu erau confuzi, pentru că nimic din ei nu era susceptibil de confuzie – schimbau frazele de la o lună la alta așa cum schimbau cravatele.

Amabilul, subtilul și perspicacele Anthony se îmbăta în fiecare zi – la Sammy's cu acești bărbați, în apartament în timp ce citea o carte, una din cărțile pe care le știa, și, foarte rar, cu Gloria, care, în ochii lui, începuse să prindă conturul inconfundabil al unei femei nerezonabile și certărețe. În mod sigur nu era Gloria de pe vremuri, Gloria care, dacă era bolnavă, prefera să îi facă nefericiți pe toți cei din jurul ei decît să admită faptul că are nevoie de consolare sau ajutor. Acum nu era mai presus de lamentare; nu era mai presus de autocompătămire. În fiecare seară, în timp ce se pregătea pentru culcare, își mînjea fața cu cine știe ce nouă alifie, sperînd absurd că asta va reda strălucirea și proștețimea frumuseții ei care apunea. Când Anthony era beat își bătea joc de ea din cauza asta. Când era treaz era politicos cu ea, uneori chiar tandru; părea să manifeste, pentru cîteva scurte ore, o urmă din acea veche calitate de a înțelege prea bine pentru a putea reproșa – acea calitate care era cea mai bună parte a lui și care lucrase rapid și fără încetare la distrugerea lui.

Dar el nu suporta să fie treaz. Îl făcea să-și dea seama de oamenii din jur, de acel aer de luptă, ambiție lacomă, speranță mai sordidă decît disperarea și neîncetate suișuri și coborîșuri care în orice

metropolă se vede cel mai bine la instabila clasă de mijloc. Incapabil să trăiască printre cei bogați, se gîndi că următorul lucru pe care ar trebui să-l facă ar fi să trăiască printre cei foarte săraci. Orice era mai bine decît acest pahar plin de transpirație și lacrimi.

Intuiția enormei panorame a vieții, care la Anthony nu fusese niciodată foarte puternică, se ștersese pînă aproape de dispariție. Doar foarte rar vreun gest al Gloriei îi mai făcea acum plăcere – dar vălurile cenușii coborîseră definitiv asupra lui. Pe măsură ce îmbătrînea aceste lucruri dispăreau – în locul lor era vinul.

Exista o amabilitate a băuturii – era acea strălucire indescritibilă pe care o oferea, ca amintirea unor seri plăcute și efemere. Cîteva cocteiluri dădeau ceva magic siluetei înalte și strălucitoare a clădirii Bush Terminal, cu vîrfurile ei mărețe și auriu visînd în înălțimea cerului. Și Wall Street, banală și primitivă – și ea căpăta o strălucire măreață, devenind un spectacol splendid, elaborat; acolo își țineau marii regi banii pentru războaiele lor...

...Fructul tinereții sau al viței-de-vie, magia perisabilă a scurtei treceri de la întuneric la întuneric – vechea iluzie că adevărul și frumusețea sînt, cumva, înrudite.

În timp ce stătea într-o seară în față la Delmonico, aprinzîndu-și o țigară, văzu două trăsuri trase lîngă trotuar, așteptînd vreun bețiv. Anacronicele taxiuri erau uzate și murdare – pielea lustruită era crăpată și ridată ca fața unui bătrîn, iar pernele erau de un violet murdar; caii înșiși erau bătrîni și oboșiți, ca și bărbații cu păr alb care stăteau pe capră, plesnind din bici în încercarea grotescă de a părea galanți. Relicva unei veselii apuse!

Anthony Patch se îndepărtă, cuprins brusc de depresie și gîndindu-se la amărăciunea unor astfel de avataruri. Se părea că nimic nu rîncezește mai ușor decît plăcerea.

Într-o după-amiază se întîlni, pe 42nd Street, cu Richard Caramel, pentru prima oară după multe luni de zile – un Richard Caramel prosper și grăsuț.

— Tocmai m-am întors de pe coastă săptămîna asta. Voiam să vin pe la voi, dar nu știu noua voastră adresă.

— Ne-am mutat.

Richard Caramel observă că Anthony purta o cămașă murdară, că avea manșetele uzate ușor, dar perceptibil și că în jurul ochilor avea cearcăne de culoarea fumului de țigară.

— Așa am înțeles, spuse el privind-și prietenul cu ochii lui galbeni, strălucitori. Dar unde e și ce mai face Gloria? Dumnezeu, Anthony, am auzit cele mai extravagante povești despre voi doi, chiar și în California – iar cînd mă întorc în New York descopăr că ați dispărut complet. De ce nu încercați să vă puneți pe picioare?

— Uite ce e, încep Anthony cu o voce nesigură, n-am chef de o predică. Am pierdut bani într-o mie de feluri și bineînțeles că oamenii au început să vorbească – din cauza procesului, dar pînă la iarnă

sigur o să se ajungă la o sentință definitivă...

— Vorbești atât de repede că nu înțeleg ce spui, îl întrerupse Dick calm.

— Păi, am spus tot ce voiam să spun, răbufni Anthony. Vino să ne vezi dacă vrei – sau nu!

După care se întoarse și intră în mulțime, dar Dick îl ajunse din urmă și îl prinse de braț.

— Ei, Anthony, nu te enerva așa! Știi că Gloria e verișoara mea, iar tu ești unul dintre cei mai buni prieteni ai mei, așa că e normal să mă intereseze când aud că te duci de rîpă – și o tragi și pe ea după tine.

— Nu am chef de predici.

— Foarte bine. N-ai vrea, atunci, să vii la mine și să bem ceva? Tocmai am despachetat. Am cumpărat trei lăzi de gin Gordon de la un inspector financiar.

După ce porniră, reluă într-un acces de exasperare:

— Și banii de la bunicul tău... o să-i obțineți?

— Păi, răspunse Anthony supărat, nebunul ăla de Haight pare optimist, mai ales din cauză că lumea s-a cam săturat acum de reformatorii morali – știi, s-ar putea să aibă o oarecare importanță, la tribunal, dacă cine știe ce judecător se va gândi că din cauza lui Adam Patch îi e mai greu acum să facă rost de băutură.

— Nu poți trăi fără bani, spuse Dick sentențios. Ai mai încercat să scrii în ultimul timp?

Anthony scutură din cap în tăcere.

— E ciudat, continuă Dick. Întotdeauna am crezut că tu și Maury o să scrieți cândva, iar el a ajuns acum un fel de aristocrat zgîrcit, iar tu...

— Eu sînt exemplul negativ.

— Mă întreb de ce?

— Poate că ai impresia că știi, sugeră Anthony, încercînd să se concentreze. Și ratatul, și omul de succes sînt convingși, în sufletul lor, că au idei foarte pertinente, omul de succes pentru că a avut succes, ratatul pentru că a ratat. Omul de succes îi spune fiului său să profite de norocul tatălui său, în timp ce ratatul îi spune fiului său să profite de pe urma greșelilor tatălui.

— Nu sînt de acord cu tine, spuse autorul cărții *Un tînăr recrut în Franța*. Vă ascultam, pe tine și pe Maury, cînd eram tînăr, și eram impresionat pentru că erați atât de consecvenți în cinismul vostru, dar acum – ei bine, pînă la urmă, pe Dumnezeuul meu, cine a ajuns intelectualul? Nu vreau să par vanitos, dar acela sînt eu, care am crezut și voi crede întotdeauna că valorile morale există.

— Ei, obiectă Anthony, pe care discuția îl distra, chiar dacă ar fi așa, știi că în realitate viața nu ridică niciodată probleme în termeni atât de simpli, nu-i așa?

— Ba da, din punctul meu de vedere. Nu aș încălca anumite principii pentru nimic.

— Dar cum îți dai seama cînd le încalci? Trebuie să aproximezi lucrurile, așa cum fac cei mai mulți oameni. Trebuie să cîntărești valorile uitîndu-te în spate. Abia apoi finisezi portretul, cu detaliile și umbrele lui.

Dick scutură din cap cu o încăpăținare superioară.

— Același cinic dezabuzat, spuse el. E doar o modalitate de a-ți plînge de milă. Nu faci nimic – așa că nimic nu contează.

— Da, sînt destul de înclinat către autocompătimire, recunosc Anthony, și nici nu pretind că mă bucur de viață la fel de mult ca tine.

— Tu spui – sau cel puțin așa spuneai odată – că fericirea e singurul lucru care contează în viață. Crezi că pesimismul te face mai fericit?

Anthony mormăi sălbatic. Conversația începuse să nu-l mai amuze. Era nervos și tînjea după băutură.

— Dumnezeule, strigă el, unde stai? Nu pot să merg la nesfîrșit.

— Nu ai decît rezistență mentală, așa-i? replică Dick tăios. Stau chiar aici.

Intrară într-un bloc de pe 49th Street și după cîteva minute stăteau într-o cameră mare, proaspăt renovată, cu cămin și pereții tapetați cu cărți. Un majordom negru le servi cocteiluri cu gin și o oră se scurse plăcut, pe măsură ce băutura scădea încet în pahare și lumina unui foc moderat, de miez de toamnă, pălea.

— Artele sînt foarte vechi, spuse Anthony după o vreme.

După cîteva pahare, încordarea nervilor săi scăzuse, iar el descoperi că putea din nou să gîndească.

— Care dintre ele?

— Toate. Poezia moare prima. Va fi absorbită, mai devreme sau mai tîrziu, de proză. De exemplu, cuvintele frumoase, cuvintele colorate și sclipitoare și metaforele frumoase aparțin acum prozei. Pentru a atrage atenția, poezia trebuie să caute cuvintele neobișnuite, cuvintele aspre și pămîntești care nu au fost niciodată frumoase înainte. Frumusețea, ca sumă a mai multor părți frumoase, și-a atins apogeul la Swinburne. Nu poate să meargă mai departe – poate doar în roman.

Dick interveni nerăbdător:

— Știi că romanele astea noi mă obolesc. Dumnezeule! Oriunde mă duc, o fată prostuță mă întrebă dacă am citit *Dincoace de Paradis*². Chiar așa să fie fetele noastre? Dacă e adevărat, ceea ce eu nu cred, următoarea generație se duce de rîpă. M-am săturat de tot realismul ăsta grosolan. Cred că romanticii își au locul lor în literatură.

Anthony încercă să-și amintească ce citise în ultimul timp de Richard Caramel. Era *Un tînăr recrut în Franța*, un roman intitulat *Țara oamenilor puternici* și cîteva zeci de povestiri scurte, care erau și mai proaste. Devenise un obicei al cronicarilor literari tineri și inteligenți să îl pomenească pe Richard Caramel cu un zîmbet disprețuitor. Îi spuneau „domnul“ Richard Caramel. Cadavrul lui era tîrît obscen prin fiecare supliment literar. Era acuzat că face avere scriind gunoaie pentru cinema. Pe măsură ce moda literară se schimba, devenise aproape un simbol al prostului gust.

În timp ce Anthony se gîndea la asta, Dick se ridicase în picioare, părăind să ezite în fața unei

mărturisiri.

— Am adunat ceva cărți, spuse el brusc.

— Am văzut.

— Am alcătuit o colecție de literatură americană de calitate, veche și nouă. Nu vreau să spun genul obișnuit Longfellow-Whittier – de fapt, mare parte din ea e modernă.

Se apropie de unul din pereți, iar Anthony, înțelegînd că asta se așteaptă de la el, se ridică și îl urmă.

— Privește!

Arată înspre șase rînduri lungi de cărți, sub eticheta *Americana*, minunat legate și, în mod evident, alese cu grijă.

— Iar aici sînt romancierii contemporani.

Apoi Anthony înțelese apropoul. Între Mark Twain și Dreiser erau opt volume ciudate și nepotrivate, operele lui Richard Caramel – era și *Amantul demon*, într-adevăr, dar și alte șapte execrabil de proaste, lipsite de orice sinceritate sau grație.

Anthony privi în silă spre fața lui Dick, observînd acolo o ușoară nesiguranță.

— Am pus aici și cărțile mele, bineînțeles, spuse Richard Caramel repezit, chiar dacă una sau două sînt inegale – mă tem că scriam puțin cam repede cînd am avut contract cu revista. Dar nu cred în falsa modestie. Sigur că unii critici nu mi-au mai dat prea multă atenție după ce m-am afirmat, dar, pînă la urmă, nu criticii contează. Sînt doar niște oi.

Anthony simți, pentru prima oară după foarte mult timp, acel vechi și plăcut dispreț pentru prietenul său. Richard Caramel continuă:

— Știi, editorii mei mă promovează ca pe un Thackeray al Americii – din cauza romanului meu despre New York.

— Sigur, reuși Anthony să fie de acord, presupun că așa și este.

Știa că disprețul său nu e rezonabil. Știa că ar fi schimbat oricînd locul cu Dick, fără să ezite. El însuși se străduise să scrie, chiar dacă ironic. Și atunci, ar fi putut cineva să își desconsidere atît de ușor opera de o viață?

Iar în acea noapte, în timp ce Richard Caramel muncea din greu, trăgînd brutal de strunele nepotrivate și forțîndu-și ochii obosiți, de culori diferite, chinîndu-se cu gunoaietele lui pînă tîrziu, în acele ore mohorîte cînd focul se stinge și capul se învîrte din cauza concentrării îndelungate – Anthony zăcea, îngrozitor de beat, pe bancheta din spate a taxiului care îl ducea spre apartamentul din Claremont Avenue.

BĂTAIA

Odată cu venirea iernii un fel de nebunie păru să-l cuprindă pe Anthony. Se trezea dimineața atît de

nervos încît Gloria putea să-l simtă cum tremură în pat, înainte să-și strîngă energia de care avea nevoie ca să se împleticească pînă în bucătărie după băutură. Acum nu mai putea fi suportat decît dacă era băut, iar sufletul și trupul Gloriei se îndepărtau de el, pe măsură ce el părea să decadă și să se înăsprească sub ochii ei; cînd se întorcea acasă doar dimineața, cum se întîmplă de mai multe ori, ei nu numai că nu îi era milă de el, dar avea chiar o senzație de ușurare. A doua zi el se simțea vag vinovat și spunea, pe un ton rușinat și aspru, că probabil băuse puțin prea mult.

Stătea ore întregi în fotoliul mare din vechiul său apartament, pierdut într-un fel de stupoare – chiar și interesul pentru cărțile lui preferate dispăruse și, în ciuda certurilor continue dintre cei doi soți, singurul lucru despre care discutau cu adevărat era evoluția procesului de moștenire. Ce spera Gloria în adîncurile întunecoase ale sufletului ei, ce se aștepta să le aducă acea sumă enormă de bani e greu de imaginat. Fusese transformată de mediul în care trăia într-o alegorie grotescă a unei gospodine. Ea, care nu făcuse cafea pînă în urmă cu trei ani, pregătea uneori trei mese pe zi. După-amiezile se plimba mult, iar seara citea – cărți, reviste, orice găsea. Dacă își dorea cumva un copil, chiar și un copil al acestui Anthony care îi căuta patul orb de beat, nici nu spuse asta, nici nu dădu de înțeles că ar interesa-o copiii. Nu se poate ști dacă ea ar fi fost în stare să explice clar cuiva ce dorește sau ce ar mai fi de dorit – o femeie singură, frumoasă, baricadată în spatele unei inhibiții inexpugnabile, născută și consubstanțială cu frumusețea ei.

Într-o după-amiază în care zăpada de pe Riverside Drive era din nou murdară, Gloria, care fusese la cumpărături, se întoarse acasă și îl găsi pe Anthony într-o stare de nervozitate extremă. Ochii febrili pe care îi aținti asupra ei erau străbătuți de linii roz subțiri, amintind de rîurile de pe o hartă. Pentru o clipă, Gloria avu senzația că soțul ei îmbătrînise brusc și definitiv.

— Ai bani? o întrebă el precipitat.

— Ce? Ce vrei să spui?

— Exact ce am spus. Bani! Bani! Nu vorbești engleza?

Ea nu îi dădu atenție, strecurîndu-se pe lîngă el ca să pună șunca și ouăle în cămară. Cînd bea prea mult, Anthony era invariabil într-o dispoziție plîngăreată. De data asta veni după ea, stînd în ușa camării și repetîndu-și întrebarea.

— Ai auzit ce-am spus. Ai bani?

Gloria se întoarse spre el și îl privi în ochi.

— Cred că ești nebun, Anthony! Știi că nu am nici un ban – doar niște mărunțiș, poate un dolar.

Anthony făcu brusc sînga-mprejur și se întoarse în living, unde începu din nou să umble nervos. Era evident că se gîndește la ceva important – în mod clar, își dorea să fie întrebat despre ce e vorba. Gloria se așeză lîngă el pe canapeaua lungă și începu să-și pieptene părul. Nu mai era tapat și își schimbase în ultimul an culoarea, din auriu închis cu nuanțe roșcate într-un castaniu deschis lipsit de strălucire. Cumpărase un șampon și voia să-l spele; se gîndise să pună și o sticluță de peroxid în apa pentru clătit. „Ei?“, îl întrebă ea fără cuvinte.

— Banca aia blestemată! spuse el cu o voce tremurătoare. De zece ani se ocupă de contul meu – zece ani. Ei bine, se pare că au cine știe ce regulă autocratică potrivit căreia trebuie să ai minimum 500 de dolari acolo ca să le fii client. Mi-au trimis o scrisoare acum câteva luni spunându-mi că nu am destui bani. Le-am dat o dată două cekuri neacoperite – îți amintești? noaptea aia de la Reisenweber? –, dar am depus diferența chiar a doua zi. Ei bine, i-am promis bătrînului Halloran – el e directorul, irlandezul ăla lacom – că o să am grijă. Și credeam că totul merge bine; păstram destul de regulat cotoarele în carnetul meu de cekuri. Ei, m-am dus azi să încasez un cec, iar Halloran vine și-mi spune că trebuie să-mi închidă contul. Prea multe cekuri neacoperite, zice el, și nu am avut niciodată credit peste 500 de dolari – și asta doar pentru câteva zile. Și, la dracu'! Ce crezi că îmi spune dup-aia?

— Ce?

— Că acum e chiar momentul potrivit, pentru că nu mai am în cont nici măcar un sfanț!

— Nu?

— Asta mi-a spus. Se pare că le-am dat ăloră de la Bedros un cec de 60 de dolari pentru ultima lădiță de băutură – și nu aveam decît 45 în cont. Ei, ăia de la Bedros au depus 15 dolari în contul meu și după aia au scos tot.

În nepriceperea ei, Gloria invocă spectrul închisorii și al dizgrației.

— Ei, nu o să facă nimic, o liniști el. Contrabanda e o afacere prea riscantă. O să-mi trimită o notă de plată de 15 dolari, iar eu o s-o plătesc.

— Aha.

Gloria se gîndi puțin.

— Păi, putem să mai vindem obligațiuni.

El rîse sarcastic.

— Da, asta nu e greu. Cînd puținele obligațiuni ale noastre care mai aduc dobîndă valorează doar între 50 și 80 de cenți la dolar. Pierdem aproape jumătate din valoare de fiecare dată cînd vindem.

— Ce altceva putem face?

— Ei, o să vindem ceva, ca de obicei. Avem hîrtii care fac 80 000 de dolari la valoarea nominală.

Rîse din nou într-un mod neplăcut.

— Pe care am lua vreo 30 000 pe piață.

— N-am avut nici o încredere în obligațiunile de 10%.

— Pe naiba! Te-ai prefăcut că n-ai, ca să mă poți face cu ou și cu oțet dacă picau, dar voiai să riști la fel de mult ca și mine.

Ea tăcu un moment, ca și cum ar fi cîntărit situația, apoi spuse brusc:

— Anthony, 200 pe lună e mai rău decît nimic. Hai să vindem toate obligațiunile și să punem cei 30 000 de dolari la bancă – dacă pierdem procesul, putem trăi în Italia trei ani, iar apoi să murim pur și simplu.

În timp ce vorbea agitat, Gloria își dădea seama că, pentru prima oară după mult timp, o încearcă o

emoție vie.

— Trei ani, spuse el nervos, trei ani! Ești nebună. Domnul Haight o să ia mai mult de atât dacă pierdem. Crezi că lucrează de pomană?

— Uitasem de asta.

— Și azi e sîmbătă, continuă el, și am doar un dolar și ceva mărunțiș, cu care trebuie să trăim pînă luni, cînd pot să mă duc la bursă... Și nimic de băut în casă, adăugă el ca și cînd atunci și-ar fi dat seama.

— Nu poți să te duci la Dick?

— Am fost. Majordomul lui zice că e plecat la Princeton, să țină o conferință la un cenaclu literar sau ceva de genul ăsta. Nu se întoarce decît luni.

— Să vedem... nu mai ai alți prieteni la care să te poți duce?

— Am mai încercat la cîțiva. N-am găsit pe nimeni acasă. Ar fi trebuit să vînd scrisoarea lui Keats săptămîna trecută, așa cum intenționam.

— Și cei cu care joci cărți la Sammy?

— Crezi că aș apela la ei?

Vocea lui trăda un dezgust superior. Pe Gloria o trecu un fior. El prefera să o vadă îndurînd lipsuri decît să-și simtă propria lui piele încrețindu-se de scîrbă cînd ar fi cerut o favoare deplasată.

— Mă gîndeam la Muriel, sugeră el.

— E în California.

— Păi, ce zici de bărbații aceia cu care te-ai distrat atât de bine cînd eu eram în armată? Ai zice că ar trebui să fie bucuroși să-ți facă o mică favoare.

Ea îl privi disprețuitor, dar el nu observă.

— Sau vechea ta prietenă Rachael – sau Constance Merriam?

— Constance Merriam a murit acum un an, iar lui Rachael nu i-aș putea cere.

— Păi, atunci, poate acel domn care era atât de nerăbdător să te ajute mai demult, că nu se putea înfrîna, Bloeckman?

— Oh...!

El reușise în sfîrșit s-o rănească și nu era chiar atât de obtuz sau nepăsător încît să nu-și dea seama.

— De ce nu? insistă el, insensibil.

— Pentru că... nu-i mai place de mine, spuse ea cu greutate. Apoi, cum el nu-i răspunse, ci doar o privi cinic, continuă: Dacă vrei să știi de ce, îți spun. Acum un an m-am dus la Bloeckman – și-a schimbat numele în Black – și l-am rugat să mă introducă în cinema.

— Te-ai dus la Bloeckman?

— Da.

— De ce nu mi-ai spus? întrebă el incredul, în timp ce zîmbetul îi dispărea de pe față.

— Probabil pentru că erai plecat undeva să bei. I-a pus să-mi dea o probă, iar ei au decis că n-aș

putea juca decît un personaj tipic, pentru că nu sînt destul de tînără.

— Un personaj tipic?

— Genul „femeia de treizeci de ani“. Nu aveam treizeci de ani și nu aveam impresia că... arăt de treizeci.

— Să-l ia dracu'! strigă Anthony, susținînd punctul ei de vedere cu o curioasă schimbare de dispoziție.

— Ei, de asta nu mă pot duce la el.

— Cîtă insolență, insistă Anthony nervos, cîtă insolență!

— Anthony, acum nu mai contează; problema e că trebuie să trăim pînă luni și nu avem în casă decît o pîine, un sfert de kilogram de șuncă și două ouă pentru micul dejun.

Gloria îi înmîină conținutul poșetei ei.

— Uite, 70, 80 de cenți, un dolar și 15. Cu ce mai ai tu se fac aproape 2 dolari jumate, nu-i așa? Anthony, ne putem descurca cu ei. Putem cumpăra o grămadă de mîncare – mai mult decît putem mînca.

Anthony dădu din cap, zornăind mărunțișul în mîină.

— Nu. Trebuie să beau ceva. Sînt atît de al dracului de nervos, că tremur.

Îi veni o idee.

— Poate că Sammy ar accepta un cec. Și atunci luni m-aș duce imediat la bancă să pun banii.

— Dar ți-au închis contul.

— Așa e, așa e – uitasem. Uite cum facem: mă duc la Sammy's și împrumut niște bani de la cineva.

Mă scoate din minți că trebuie să le cer lor, dar...

Pocni brusc din degete.

— Știu ce să fac. Îmi amanetez ceasul. Pot lua 20 de dolari pe el și luni îl răscumpăr, cu 60 de cenți în plus. L-am mai amanetat, cînd eram la Cambridge.

Își luă haina și, cu un salut grăbit, ieși pe hol, spre ușa de la intrare.

Gloria se ridică. Își dăduse brusc seama unde se ducea, probabil, mai întîi.

— Anthony, strigă ea după el, n-ar fi mai bine să-mi lași mie 2 dolari? Nu-ți trebuie decît bani de taxi.

Ușa de la intrare se trînti – el se prefăcuse că n-o aude. Rămase un moment privind în urma lui; apoi se duse în baie, printre alifiile ei tragice, și se pregăti să-și spele părul.

La Sammy's, Anthony îi găsi pe Parker Allison și Pete Lytell stînd singuri la o masă și bînd cocteiluri cu whisky. Era de-abia trecut de șase, iar Sammy, sau Samuele Bendiri după numele de botez, mătura o grămadă de mucuri de țigară și cioburi de sticlă.

— Salut, Tony! strigă Parker Allison spre Anthony.

Uneori îi spunea Tony, alteori Dan. Pentru el orice Anthony trebuia să defileze sub unul din aceste diminutive.

— Stai jos. Ce bei?

În metrou Anthony își numărăse banii, descoperind că are aproape 4 dolari. Putea plăti pentru două rînduri, la 50 de cenți paharul – ceea ce însemna că putea să bea șase pahare. După aia se ducea pe Sixth Avenue să ia 20 de dolari și o chitanță de amanet în schimbul ceasului său.

— Hei, țăranilor, spuse el jovial, cum mai e viața de infractor?

— Destul de frumoasă, spuse Allison.

Îi făcu cu ochiul lui Pete Lytell.

— Păcat că tu ești însurat. Avem ceva destul de interesant pentru ora unsprezece, când se termină vodevilurile. O, frățioare! Pe cinstea mea – păcat că e însurat, nu-i așa, Pete?

— 'are păcat.

La șapte jumătate, când terminară cele șase rînduri, Anthony descoperi că intențiile lui cedau în fața dorințelor. Era fericit și vesel – se simțea minunat. I se părea că povestea pe care tocmai o spusese Pete era neobișnuită și foarte amuzantă și concluzionă, așa cum făcea în fiecare zi cam în acest punct, că ei erau „niște băieți pe cinste, să fiu al naibii!“, care ar fi făcut pentru el mai mult decît oricine altcineva. Casele de amanet erau deschise pînă tîrziu sîmbătă seara, iar el simțea că dacă mai bea doar un pahar va atinge o stare de exuberanță roz, minunată.

Scotoci cu viclenie în buzunarele de la vestă, scoțînd cele două monede de 25 de cenți și se holbă la ele ca și cum ar fi fost surprins.

— Ei, să fiu al naibii, spuse el pe un ton nervos, am venit fără carnetul de cecuri.

— Ai nevoie de ceva bani? întrebă Lytell nonșalant.

— Mi-am lăsat banii acasă, pe birou. Și voiam să vă mai dau un rînd.

— Ei, termină.

Lytell respinse sugestia cu dispreț.

— Presupun că putem alimenta un băiat de comitet cu cîtă băutură vrea el. Ce bei – la fel?

— Știți ce zic eu, sugeră Parker Allison, haideți să-l trimitem pe Sammy vizavi să ia niște sendvișuri și mîncăm aici.

Ceilalți fură de acord.

— Bună idee.

— Hei, Sammy, n' vrei să faci ceva p'tru noi...

Pe la nouă și ceva Anthony se ridică împleticindu-se și, urîndu-le un „noapte bună“ cleios, o luă nesigur spre ușă, dîndu-i lui Sammy una dintre cele două monede de 25 de cenți în timp ce ieșea. În stradă ezită puțin, apoi porni înspre Sixth Avenue, unde își amintea că trecuse adesea pe lîngă mai multe case de amanet. Trecu pe lîngă un chioșc de ziare și două farmacii – apoi își dădu seama că stă exact în fața a ceea ce căuta; era închis însă. Continuă să meargă, imperturbabil; altă casă de amanet, aflată puțin mai încolo, era și ea închisă – la fel și alte două de vizavi și o a cincea, dintr-un scuar din apropiere. Văzînd o lumină slabă în ultima începu să bată în ușa de sticlă; încetă doar cînd un paznic apără în

spatele acesteia și îi spuse furios să plece. Din ce în ce mai descurajat și mai confuz, traversă strada și o luă înapoi spre 43rd Street. Se opri nehotărît la colțul de lîngă Sammy – dacă se întorcea acasă, așa cum simțea că îi cere corpul, va avea parte de reproșuri aspre; însă acum, cînd casele de amanet erau închise, n-avea nici cea mai mică idee de unde să facă rost de bani. Se hotărî în cele din urmă că ar putea, totuși, să-i ceară lui Parker Allison, dar cînd se apropie de Sammy descoperi că ușa era încuiată și luminile stinse. Se uită la ceas; nouă jumate. Începu să meargă.

Zece minute mai tîrziu se opri dezorientat la colțul dintre 43rd Street și Madison Avenue, în colțul diametral opus față de intrarea strălucitoare, dar aproape pustie în Biltmore Hotel. Rămase acolo puțin, apoi se așeză greoi pe o scîndură umedă dintr-o grămadă de materiale de construcție. Se odihni acolo aproape o jumătate de oră în timp ce mintea îi era străbătută de gînduri răzlețe, printre care cel mai important era că trebuie să facă rost de niște bani și să se întoarcă acasă înainte să devină prea toropit ca să mai găsească drumul.

Apoi, privind înspre Biltmore, văzu un bărbat stînd exact în lumina strălucitoare a felinarelor de la intrare, lîngă o femeie în haină de hermină. În timp ce Anthony privea, cuplul avansă și făcu semn unui taxi. Anthony își dădu seama, după infailibilele semne distinctive ale mersului unui prieten, că e Maury Noble.

Se ridică în picioare.

— Maury! strigă el.

Maury privi spre el, apoi se întoarse spre fată exact în clipa în care taxiul trăgea în fața lor. Cu intenția confuză de a-i cere 10 dolari împrumut, Anthony începu să alerge cît de repede putea de-a curmezișul lui Madison Avenue și de-a lungul lui 43rd Street.

Cînd ajunse lîngă el, Maury stătea lîngă ușa deschisă a taxiului. Partenera lui se întoarse și privi curioasă spre Anthony.

— Salut, Maury! spuse acesta întinzînd mîna. Ce mai faci?

— Mulțumesc, bine.

Își retraseră mîinile amîndoi, iar Anthony ezită. Maury nu făcu nici un gest de a-l prezenta, ci doar rămase acolo, privindu-l cu o tăcere felină, impenetrabilă.

— Voiam să te văd..., începu Anthony nesigur.

Nu se simțea în stare să-i ceară bani împrumut cu fata la doar un metru distanță, așa că se întrerupse brusc și îi făcu semn din cap să vină la o parte.

— Mă grăbesc destul de tare, Anthony.

— Știu... dar ai putea, ai putea...

Ezită din nou.

— Ne vedem altă dată, spuse Maury. E vorba de ceva important. Îmi pare rău, Anthony.

Înainte ca Anthony să se poată hotărî să-și bîlbîie cererea, Maury se întoarse calm spre fată, o ajută

să se suie în taxi și, cu un „bună seară“ politicos, se urcă lângă ea. Văzându-l prin geam cum dă din cap, lui Anthony i se păru că expresia feței lui nu se schimbase cu nimic. Apoi taxiul demară scrîșnind, iar Anthony rămase de unul singur în lumina felinarelor.

Intră la Biltmore, fără alt motiv decît acela că ușa era aproape, și, după ce urcă treptele late, descoperi un fotoliu într-o nișă. Își dădea seama, furios, că fusese tratat de sus; era atît de jignit și de mînios cît putea fi în acea stare. Cu toate acestea, încerca în continuare, încăpățînat, să găsească o cale de a face rost de bani înainte să se întoarcă acasă, astfel că numără încă o dată pe degete cunoștințele la care ar fi putut apela în această situație de urgență. În cele din urmă se gîndi că l-ar putea suna acasă pe domnul Howland, agentul său de la bursă.

După o lungă așteptare află că domnul Howland e în oraș. Se întoarse la centralistă și se aplecă deasupra biroului ei, frămîntînd între degete moneda de 25 de cenți ca și cum n-ar fi suportat să plece de acolo fără să fi obținut ce își dorea.

— Sună-l pe domnul Bloeckman, spuse el brusc.

Fu surprins de propriile lui cuvinte. Numele apăruse din cine știe ce ciocnire de sugestii din mintea lui.

— Ce număr are, vă rog?

De-abia dîndu-și seama ce face, Anthony îl căută pe Joseph Bloeckman în cartea de telefon. Nu găsi o astfel de persoană și era pe cale să renunțe cînd își aminti brusc că Gloria spusese ceva despre schimbat numele. Îl găsi imediat pe Joseph Black, apoi așteptă în cabină să i se facă legătura.

— Aloo. Domnul Bloeckman... vreau să spun domnul Black este acasă?

— Nu, este în oraș în seara aceasta. Doriți să-i lăsați un mesaj?

Accentul era londonez get-beget; îi amintea de intonațiile deferente atît de bogate vocal ale lui Bounds.

— Unde este?

— Păi, ăă, cine sînteți, vă rog?

— Sînt domnul Patch. E o problemă de via'ă și moarte.

— Păi, e la Boul' Mich', împreună cu un grup.

— Mersi.

Anthony își luă restul de cinci cenți și plecă spre Boul' Mich', un loc de dans foarte apreciat de pe 45th Street. Era aproape zece, dar străzile erau întunecate și aproape pustii pînă cînd sălile de spectacol aveau să-și împrăște icrele, o oră mai tîrziu. Anthony cunoștea Boul' Mich', pentru că fusese acolo cu Gloria, în urmă cu un an, și își aduse aminte că exista regula ca toți clienții să fie în haine de seară. Ei bine, nu avea să intre înăuntru – va trimite un băiat după Bloeckman și îl va aștepta jos, în hol. Pentru o clipă nu avu nici o îndoială că întreg proiectul era cît se poate de firesc și elegant. În imaginația lui deformată Bloeckman devenise, pur și simplu, unul din vechii lui prieteni.

În holul de la intrarea în Boul' Mich' era cald. Lumini strălucitoare inundau covorul verde, din

mijlocul căruia o scară albă ducea spre sala de dans.

Anthony îi spuse ușierului:

— Aș vrea să vorbesc cu domnul Bloeckman – domnul Black. E înăuntru; cheamă-l, te rog.

Băiatul scutură din cap:

— Ie-mpotriva regulilor să-l chem. Știți la ce masă se află?

— Nu. Dar trebuie să-l văd.

— Așteptați' să chem un chelner.

După scurt timp apăru un șef de sală, cu o foaie de hîrtie pe care era harta rezervărilor. Aruncă o privire cinică spre Anthony, care, însă, nu își atinse ținta. Se uitară împreună și descoperiră fără nici o dificultate masa – masa de opt persoane a domnului Black.

— Spuneți-i că e domnul Patch. Foarte, foarte important.

Așteptă din nou, sprijinindu-se de balustradă și ascultînd armoniile confuze ale melodiei *Nebun după jazz* care plutea în jos, pe scări. O fată de la garderobă fredona:

„Acolo, în sanatoriul sclipitor

Sînt nebunii după jazz.

Acolo, în sanatoriul sclipitor

Mi-am lăsat și eu mireasa.

A dansat pînă a luat-o razna

Dacă mai dansează puțin poate-i trece...”

Apoi îl văzu pe Bloeckman coborînd scările, se apropie de el și dădură mîna.

— Voiai să vorbim? spuse rece bărbatul mai în vîrstă.

— Da, spuse Anthony dînd din cap, o problemă personală. Vrei să vii puțin mai încoace?

Bloeckman îl urmă pe Anthony, privindu-l cu atenție, pînă la un intrînd pe care îl formau scările, unde nu puteau fi văzuți sau auziți de cei care intrau sau ieșeau din restaurant.

— Ei bine? întrebă el.

— Voiam să vorbesc cu dumneata.

— Despre ce anume?

Anthony rîse, mai degrabă prostește; voise să sune nonșalant.

— Despre ce voiai să vorbești cu mine? repetă Bloeckman.

— Te grăbești, bătrîne?

Încercă să pună mîna prietenos pe umărul lui Bloeckman, dar acesta se trase ușor înapoi.

— Ce mai faci?

— Foarte bine, mulțumesc... Uite ce e, domnule Patch, mă așteaptă niște oameni înăuntru. O să li se pară nepoliticos din partea mea dacă întîrzii prea mult. Despre ce doreai să vorbim?

Pentru a doua oară în acea seară mintea lui Anthony făcu un salt brutal, iar ceea ce spusese nu era deloc ceea ce intenționase să spună.

— 'nțeleg c-ai împiedicat-o pe nevastă-mea să se apuce de cinema.

— Ce?

Fața rozalie a lui Bloeckman se întunecă.

— Ai auzit ce-am spus.

— Uite ce e, domnule Patch, spusese Bloeckman calm și fără să-și modifice expresia, ești beat. Ești obraznic și dezgustător de beat.

— Nu atât de beat să nu vorbesc cu tine, insistă Anthony rînjind. În primu' rînd, nevastă-mea nu vrea să aibă de-a face cu tine. Nici n-a vrut vreodată. 'nțelegi?

— Ține-ți gura! spusese furios bărbatul mai în vîrstă. Credeam că îți stimezi soția suficient de mult ca să nu discuți despre ea în astfel de circumstanțe.

— N-ai tu treabă cum o estimez³ eu. Un singur lucru – las-o în pace. Fir-ai al dracului!

— Știi ce – cred că ești cam nebun! exclamă Bloeckman.

Făcu doi pași, ca și cum ar fi vrut să treacă pe lîngă el, dar Anthony îi tăie calea.

— Unde fugi, evreu nenorocit ce ești?

Se priviră fix în ochi cîteva clipe, Anthony legănîndu-se încet dintr-o parte în alta, iar Bloeckman tremurînd de furie.

— Fii atent! strigă el cu o voce încordată.

Anthony ar fi putut să-și amintească atunci o anumită privire pe care Bloeckman i-o aruncase cu ani în urmă în Biltmore Hotel. Dar nu-și aminti nimic, nimic...

— Îți mai spun o dată, evreu ne...

Apoi Bloeckman lovi, cu toată forța unui bărbat sănătos de patruzeci și cinci de ani, lovi și îl nimeri pe Anthony drept în gură. Anthony se izbi de scări, se redresă și aruncă un croșeu de om beat spre adversarul său, dar Bloeckman, care făcea gimnastică zilnic și știa cîte ceva despre box, pară cu ușurință și îl lovi de două ori în față, cu două directe rapide și puternice. Anthony gemu încet și se prăbuși pe covorul verde, dîndu-și seama apoi că are gura plină de sînge și ciudat de descoperită în față. Se strădui să se ridice în picioare, gîfîind și scuipînd, iar apoi, în timp ce se îndrepta cu pumnii strînși, dar nu ridicați spre Bloeckman, care stătea la vreun metru de el, doi chelneri care apăruseră din senin îl apucară de brațe și îl imobilizară. În spatele lor răsăriseră deja, miraculos, vreo zece oameni.

— Îl omor, strigă Anthony, smucindu-se în toate părțile. Lăsați-mă să-l omor...

— Dați-l afară, ordonă Bloeckman agitat în timp ce un bărbat scund, cu fața ciupită de vărsat își făcea loc grăbit printre spectatori.

— S-a întîmplat ceva, domnule Black?

— Golanul ăsta a încercat să mă șantajeze! spusese Bloeckman.

Apoi continuă, cu o notă ușor pițigăiată de mîndrie în voce:

— A primit ce merita!

Bărbatul cel scund se întoarse spre un chelner:

— Cheamă un polițist!

— A, nu, spuse Bloeckman repede, nu merită să-mi bat capul. Doar aruncați-l în stradă... Îf! Ce mizerie!

Se întoarse și o luă spre toaletă cu o demnitate studiată, în timp ce șase mâini zdravene îl apucară pe Anthony și îl tîrîră spre ușă. „Golanul“ fu propulsat violent pe trotuar, unde ateriză pe palme și genunchi cu un plesnet grotesc și se rostogoli încet pe o parte.

Șocul îl amețise. Rămase acolo puțin, simțind dureri ascuțite peste tot. Apoi tot răul se concentrează în stomac și, când își recăpătă cunoștința, își dădu seama că un picior mare îl împingea.

— Pleacă de aici, golanule! Pleacă!

Era portarul cel solid. Un taxi oprise lângă trotuar, iar ocupanții lui coborîseră – mai exact, două femei rămăseseră înăuntru, așteptînd ca acest obstacol indecent care le rănea delicatețea să fie îndepărtat din calea lor.

— Pleacă! Dacă nu, te *arunc* eu!

— Nu-i nimic – îl ridic eu.

Era o voce nouă. Anthony avu impresia că era cumva mai tolerantă, mai senină decît prima. Din nou niște brațe îl cuprinseseră și, pe jumătate cărîndu-l, pe jumătate tîrîndu-l patru clădiri mai încolo, înspre o bine-venită umbră, îl proptiră de fațada de piatră a unui magazin de pălării.

— Mulțumesc, murmură Anthony încet.

Cineva îi apăsă pălăria pe cap, iar el tresări.

— Stai liniștit, amice, și o să-ți revii. Tipii ăia te-au cam scuturat.

— Mă duc înapoi și-l omor pe împuțitu' ăla de...

Încercă să se ridice, dar căzu înapoi, cu spatele sprijinit de zid.

— Nu po' să faci nimic acum, se auzi vocea. Le-o coci tu altă dată. Ț-o spun prietenește, nu-i așa?

Vreau să te ajut.

Anthony dădu din cap.

— Mai bine te duci acasă. Ai pierdut un dinte în seara asta, amice. Știi?

Anthony își explorează gura cu limba, verificînd adevărul afirmației. Apoi ridică cu greu o mîină și pipăi locul gol.

— O să te duc acasă, amice. Unde stai...

— O, Dumnezeule! Dumnezeule! îl întrerupse Anthony, strîngîndu-și pumnii cu furie. O să le arăt eu nemernicilor ăstora. Ajută-mă să îi aranjez și o să mă revanșez. Bunicul meu e Adam Patch, din Tarrytown...

— Cine?

— Adam Patch, la naiba!

— Vrei să mergi pînă în Tarrytown?

— Nu.

— Păi, spune-mi unde și eu îți aduc un taxi.

Anthony reuși să vadă că samariteanul său e un individ scund, bine făcut, dar ros de necazuri.

— Hei, unde stai?

Amețit și distrus cum era, Anthony se gîndi că adresa lui ar fi o garanție destul de proastă pentru laudele extravagante despre bunicul său.

— Adu-mi un taxi, îi spuse el pipăindu-și buzunarele.

Un taxi trase lîngă trotuar. Anthony încercă din nou să se ridice, dar glezna îi cedă, ca și cum ar fi fost făcută din două părți distincte. Samariteanul trebui să-l ajute din nou să intre în taxi, după care urcă și el.

— Uite ce e, omule, spuse acesta, ești criță și mai ești și cotonogit rău, așa că n-o să fii în stare să intri în casă dacă nu te ajută cineva, deci vin eu cu tine și sînt sigur că o să te revanșezi cîndva. Unde stai?

Cam fără să vrea, Anthony îi dădu adresa. Apoi, după ce taxiul se puse în mișcare, își lăsă capul pe umărul bărbatului și căzu într-o toropeală dureroasă. Cînd se trezi, bărbatul îl scosese din taxi, în fața casei din Claremont Avenue, și încerca să-l facă să stea pe picioare.

— Po' să mergi?

— Da – oarecum. Ar fi mai bine să intru singur.

Își pipăi din nou, inutil, buzunarele.

— Știi, continuă el pe un ton de scuză, clătînîndu-se periculos pe picioare, mă tem că n-am nici un ban.

— Ce?

— Sînt lefter.

— Ia staaai un pic! N-ai promis că o să te revanșezi față de mine? Și cine-o să plătească taxiul'?

Se întoarse să-l întrebe și pe taximetrist.

— Nu l-ai auzit cînd a zis că o să se revanșeze? Toată povestea cu bunică-su?

— La drept vorbind, murmura Anthony imprudent, cam numai tu ai vorbit; oricum, dacă vii mîine...

În acest moment taximetristul se aplecă în afara mașinii și spuse cu răutate:

— Ah, mai bine arde-i una, zgîrcitu' naibii. Dacă nu era un golan, nu-l dădeau afară.

Ca răspuns la această sugestie, pumnul samariteanului țîșni ca un berbec și îl izbi pe Anthony, care se prăbuși pe treptele de piatră ale blocului, unde rămase nemișcat în timp ce clădirile din jur se clătinau deasupra sa...

Se trezi după un timp îndelungat și își dădu seama că se făcuse mult mai frig. Încercă să se miște, dar mușchii lui refuzau să funcționeze. Era foarte curios să știe cît e ceasul, dar cînd duse mîna la

buzunar descoperi că acesta e gol. Buzele lui articulară involuntar imemoriala expresie:

— Ce mai noapte!

În mod destul de ciudat, era aproape treaz. Se uită în sus, fără să-și miște capul, spre luna ancorată pe cer la mică înălțime, care își trimitea lumina spre Claremont Avenue ca într-o prăpastie adâncă și neexplorată. Nu se vedea nici un semn de viață și nu se auzea nimic, în afara vîjîitului continuu din propriile lui urechi, dar peste puțin timp Anthony însuși rupse tăcerea cu un murmur distinct și bizar. Era sunetul pe care încercase cu consecvență să-l scoată la Boul' Mich', cînd se aflase față-n față cu Bloeckman – sunetul inconfundabil al rîsului ironic. Pe buzele lui sfîșiate și sîngerînd suna însă ca o tuse convulsivă a sufletului.

Trei săptămîni mai tîrziu procesul se apropie de sfîrșit. Rola de panglică roșie aparent nesfîrșită a mașinii de scris legale se terminase brusc, după ce se învîrtise timp de patru ani și jumătate. Anthony și Gloria și, de cealaltă parte, Edward Shuttleworth și un pluton de beneficiari depuseră mărturie, mințiră și, în general,recurseră la diverse mizerii, din diferite combinații de lăcomie și disperare. Anthony se trezi într-o dimineață dîndu-și seama că verdictul urma să fie dat în acea după-amiază la ora patru; la acest gînd se ridică din pat și începu să se îmbrace. Nervozitatea lui intensă era amestecată cu un optimism nejustificat privind rezultatul final. Credea că sentința tribunalului inferior urma să fie casată, chiar și numai din cauza reacției din ultimul timp față de reforme și reformatori morali, datorată prohibiției excesive. Conta mai mult pe atacurile personale la adresa lui Shuttleworth decît pe aspectele pur legale ale procesului.

Odată îmbrăcat, își puse un pahar de whisky și apoi intră în camera Gloriei, care se trezise de mult. Era în pat de o săptămînă, mai degrabă din capriciu, credea Anthony, deși doctorul spusese că nu ar trebui deranjată.

— Bună dimineața, murmură ea fără să zîmbească.

Ochii ei păreau neobișnuit de mari și întunecați.

— Cum te simți? întrebă el fără chef. Mai bine?

— Da.

— Mult mai bine?

— Da.

— Suficient de bine ca să vii cu mine la tribunal în după-amiaza asta?

Ea dădu din cap.

— Da. Vreau să vin. Dick spunea ieri că, dacă vremea e frumoasă, vine cu mașina și mă ia la o plimbare prin Central Park – și, uite, camera e plină de soare.

Anthony privi mecanic pe fereastră și apoi se așeză pe pat.

— Doamne, ce nervos sînt! exclamă el.

— Te rog nu sta aici, spuse ea repede.

— De ce?

— Miroși a whisky. Nu pot suporta.

Anthony se ridică absent, apoi ieși din cameră. Puțin mai târziu ea îl strigă, iar el se duse și cumpără pentru ea niște salată de cartofi și friptură rece de pui.

La ora două mașina lui Richard Caramel opri în fața intrării și, după ce el sună la interfon, Anthony o conduse pe Gloria la lift și apoi pe trotuar.

Ea îi spuse vărului ei că era drăguț din partea lui să o scoată la plimbare.

— Nu vorbi prostii, replică Dick amabil. E un fleac.

Dar nu era sincer și asta era ceva ciudat. Richard Caramel iertase multe jigniri din partea multor oameni. Dar nu o iertase niciodată pe verișoara lui, Gloria Gilbert, pentru o afirmație pe care o făcuse cu puțin înaintea nunții ei, în urmă cu șapte ani. Spusese că nu are intenția să citească romanul lui.

Richard Caramel nu uitase asta – nu uitase niciodată, de-a lungul celor șapte ani.

— Când vă întoarceți? întrebă Anthony.

— Nu ne întoarcem, răspunse ea, ne întâlnim acolo la patru.

— Foarte bine, murmură el, ne vedem acolo.

În apartament găsi o scrisoare pentru el. Era o înștiințare tipărită, îndemnându-i pe „băieți“, într-un limbaj colocvial umoristic, să-și achite cotizația către Legiunea Americană⁴. O aruncă nervos la gunoi și se așeză cu coatele pe pervaz, privind în gol spre strada însorită.

Italia – dacă verdictul era în favoarea lor, asta însemna Italia. Cuvântul devenise un fel de talisman pentru el, un ținut în care toate neliniștile insuportabile ale vieții puteau fi abandonate ca o haină veche. Mai întâi ar fi mers amândoi în stațiunile cu ape minerale și ar fi uitat, în mijlocul mulțimii animate și pline de culoare, consecințele cenușii ale disperării. Reînviat miraculos, el s-ar fi plimbat din nou prin Piazza di Spagna la apus, printre femeile cu haine negre, vagabonzii zdrențăroși și călugării desculți și austeri. Imaginea femeilor italiene îl stârni puțin – când punga lui va fi din nou plină, chiar și iubirea s-ar întoarce în zbor pentru a-și face cuib deasupra ei – iubirea canalelor albastre ale Veneției, a dealurilor verzi-aurii din Fiesole, după ploaie, și a femeilor – acele femei care se schimbaseră, se dizolvaseră și se transformaseră în alte femei, dispărând din viața lui, dar care erau mereu frumoase și mereu tinere.

Se gândea, însă, că atitudinea lui ar fi trebuit să fie alta. Toate nenorocirile pe care le încercase, toată suferința și durerea se datoraseră femeilor. În moduri diferite, inconștient și aproape nonșalant, ele îi făcuseră ceva – probabil văzându-l necopt și înspăimântat, uciseseră în el acele lucruri care amenințau legănarea lor permanentă.

Îndepărându-se de la fereastră își înfruntă gândurile în oglindă, contemplând deprimat fața palidă, pierdută, ochii cu rețeaua lor de linii, ca niște firișoare de sînge uscat, silueta cocoșată și lăbărțată, a cărei moleșeală era un studiu în sine despre letargie. Avea treizeci și trei de ani, dar arăta de patruzeci. Ei, lucrurile urmau să se schimbe.

Deodată se auzi soneria, iar el zvîcni ca și cum ar fi primit o lovitură. După ce își reveni se duse în

hol și deschise ușa. Era Dot.

ÎNTÎLNIREA

Se întoarse în living, cu ea în spatele lui, înțelegînd doar ici și colo cîte un cuvînt din șuvoiul lent al propozițiilor care veneau întruna dinspre ea, una după alta, pe un ton constant. Era îmbrăcată decent, dar sărăcăcios – o pălărie mică și mai degrabă jalnică, decorată cu flori roz și albastre îi acoperea și ascundea părul negru. Anthony înțelese din ceea ce spunea că văzuse, cu cîteva zile înainte, un articol despre proces și obținuse adresa lui de la un grefier al Curții de Apel. Dăduse telefon la el acasă, dar o femeie căreia refuzase să-i dea numele îi spusese că e plecat.

În living, Anthony rămase lîngă ușă, privind-o cu un fel de oroare stupefiată cum continuă să-i dea înainte... Senzația lui predominantă era că toată civilizația și convențiile din jurul său erau ciudat de ireale... Lucra în magazinul unui pălărier de pe Sixth Avenue, spuse ea. Ducea o viață singuratică. Fusese mult timp bolnavă după ce el plecase spre Camp Mills; mama ei venise și o adusese din nou acasă, în Carolina... Se mutase în New York cu gîndul să-l găsească pe Anthony.

Era înspăimîntător de serioasă. Ochii ei violeți erau înroșiți de plîns; vocea ei catifelată era asprită de suspine ușoare.

Asta era tot. Nu se schimbase deloc. Îl voia pe Anthony, iar dacă nu-l putea avea, nu mai voia să trăiască...

— Pleacă, spuse el într-un tîrziu, cu o încordare sugrumată. Nu am destule pe cap și fără să vii tu aici? Dumnezeu! *Pleacă!*

Ea se așeză, suspinînd, pe un fotoliu.

— Te iubesc, strigă ea; nu-mi pasă ce-mi spui! Te iubesc.

— Nu-mi pasă! aproape că țipă el; ieși afară – ieși afară odată! Nu mi-ai făcut destul rău? Nu ai făcut *destule?*

— Lovește-mă, îl imploră ea sălbatic și proteste. Ah, lovește-mă și eu voi săruta mîna cu care mă lovești!

Vocea lui ajunsese aproape de intensitatea unui urlat.

— Te omor! strigă el. Dacă nu pleci, te omor, te omor!

În ochii lui se citea acum nebunia, dar Dot, fără să fie intimidată, se ridică și se apropie de el.

— Anthony! Anthony!...

El scoase un clănțănit ușor din dinți și se trase înapoi, ca și cum ar fi vrut să sară la ea – apoi, schimbîndu-și intenția, își roti ochii sălbatic în jurul lui, înspre podea și pereți.

— Te omor, murmură el cu vocea gîtuită. Te *omor!*

Părea să muște din acest cuvînt, ca și cum ar fi vrut să-l forțeze să devină realitate. În sfîrșit

alarmată, ea nu mai avansă; văzându-i privirea exaltată, făcu un pas spre ușă cu spatele. Anthony se mișca repezit într-o parte și în alta, scoțînd încă singurul său strigăt de blestem. Apoi găsi ceea ce căuta – un scaun masiv de stejar de lîngă masă. Îl apucă și-l ridică deasupra capului, scoțînd un strigăt spart și răgușit și, cu toată forța furiei lui, îl aruncă spre fața albă, speriată din celălalt colț al camerei... apoi o întunecime groasă și impenetrabilă se coborî asupra sa, ștergînd gîndirea, furia și nebunia deopotrivă – cu un pocnet aproape palpabil, fața lumii se schimbă sub ochii lui...

Gloria și Dick se întoarseră pe la cinci și îl strigară. Nu se auzi nici un răspuns – intrară în living și găsiră lîngă ușă un scaun cu spătarul rupt, observînd, de asemenea, că toată camera era în dezordine – covoarele erau mișcate, iar fotografiile și mărunțișurile de pe masa din mijloc răsturnate. Mirosea dulce și greșos a parfum ieftin.

Îl găsiră pe Anthony așezat pe podeaua din camera lui, în lumina soarelui. În fața lui stăteau deschise trei albume mari cu timbre; cînd ei intrară el își trecea degetele răsfirate printr-o grămadă mare de timbre pe care o răsturnase pe coperta unuia dintre ele. Ridicînd privirea și văzîndu-i pe Dick și Gloria, își aplecă critic capul într-o parte și le spuse să nu se apropie.

— Anthony, strigă Gloria cu încordare, am cîștigat! Au casat sentința!

— Nu vă apropiați, murmură el încet, o să le distrugeți. Tocmai le sortez și sînt sigur că o să călcați pe ele. Totul se distruge, întotdeauna.

— Ce faci? întrebă Dick uluit. Ai dat în mintea copiilor? Nu înțelegi că ați cîștigat procesul? Au casat sentința tribunalului inferior. Aveți 30 de milioane.

Anthony privi spre el cu reproș.

— Plecați și închideți ușa.

Vorbea ca un copil obraznic.

Gloria se uita spre el cu un început de oroare în ochi...

— Anthony, strigă ea, ce s-a întîmplat? Ce este? De ce n-ai venit – și ce e *asta*?

— Uite ce e, spuse Anthony încet, ieșiți amîndoi – imediat, amîndoi. Dacă nu, vă spun la bunicul.

Ridică un pumn de timbre și le dădu drumul deasupra lui, ca niște frunze multicolore și strălucitoare, rostogolindu-se și fluturînd țipător în aerul însorit: timbre cu Anglia și Ecuador, Venezuela și Spania... Italia...

ALĂTURI DE VRĂBII

Acea ironie celestă care a asistat la dispariția atîtor generații de vrăbii înregistrează fără îndoială cele mai mici inflexiuni verbale ale pasagerilor unui asemenea vas precum *The Berengaria*. Și fără îndoială asculta atunci cînd un tînăr cu bască în carouri traversă puntea în grabă și îi spuse unei fete drăguțe

îmbrăcate în galben.

— El e, zise arătînd spre o siluetă încotoșmănată dintr-un scaun cu rotile de lîngă balustradă. El e Anthony Patch. Prima oară cînd apare pe punte.

— Da? El e?

— Da. A luat-o puțin razna de cînd a primit banii, acum patru sau cinci luni. Înțelegi, bătrînul celălalt, Shuttleworth, tipul religios, care n-a primit banii, s-a închis într-o cameră de hotel și s-a împușcat...

— Zău...?

— Dar presupun că lui Anthony Patch nu-i pasă cine știe ce. A primit alea 30 de milioane. Are doctorul lui particular cu el, în caz că nu se simte prea bine. *Ea* a ieșit pe punte?

Tînăra drăguță în galben privi în jur cu precauție.

— Era aici acum un minut. Avea o haină de samur care trebuie să fi costat o mică avere.

Se încruntă, apoi adăugă cu hotărîre:

— Știi, eu n-o pot suporta. Pare cumva... cumva că e vopsită și că nu e curată, dacă înțelegi ce vreau să spun. Unii oameni pur și simplu arată așa, chiar dacă sînt sau nu curați.

— Sigur, știu, aprobă tînărul cu bască în carouri. Însă nu arată rău.

Se opri.

— Mă întreb la ce se gîndește el – la banii lui, presupun, sau poate are remușcări din cauza tipului ăluia, Shuttleworth.

— Probabil...

Dar bărbatul cu bască în carouri se înșela amarnic. Stînd lîngă balustradă și privind marea, Anthony Patch nu se gîndea la bani, pentru că în viața lui îl preocupase foarte puțin ostentația materială, nici la Edward Shuttleworth, pentru că e preferabil să vezi partea luminoasă a acestor lucruri. Nu – se concentra asupra unei serii de amintiri, așa cum un general s-ar gîndi la un război din trecut pe care îl cîștigase, analizîndu-și victoriile. Se gîndea la greutățile, la tribulațiile insuportabile prin care trebuise să treacă. Încercaseră să-l pedepsească pentru greșelile tinereții sale. Fusesse supus sărăciei lucii, dorința lui pentru dragoste fusesse pedepsită, iar prietenii îl părăsiseră – chiar și Gloria se întorsese împotriva lui. Fusesse singur, complet singur – împotriva tuturor.

Cu doar cîteva luni în urmă oamenii îl îndemnaseră să cedeze, să se supună în fața mediocrității, să se apuce de lucru. Dar el știa că are dreptate în modul lui de viață și continuase cu încăpățînire. Chiar prietenii care fuseseră cei mai insensibili cu el ajunseseră să-l respecte, să-și dea seama că el avusese dreptate tot timpul. Nu îi vizitaseră la Ritz-Carlton, pe el și pe Gloria, cei din familiile Lacy, Meredith și Cartwright-Smith, doar cu o săptămîină înainte să se îmbarce?

Avea lacrimi mari în ochi, iar vocea îi tremura în timp ce șopti pentru sine:

— Le-am arătat eu, spunea el. A fost o luptă grea, dar nu m-am dat bătut și am învins!

- [1.](#) Armată formată în comun de statele americane la sfârșitul secolului al XVIII-lea, angajată în lupta pentru independență cu trupele britanice.
- [2.](#) *This Side of Paradise* – primul roman al lui F. Scott Fitzgerald, publicat în 1920 (Polirom, 2005).
- [3.](#) În original, joc de cuvinte între *you'd respect your wife* („îți respecti soția“) și *how I expect my wife* („cum îmi aștept soția“), modul greșit în care înțelege Anthony ceea ce spune Bloeckman.
- [4.](#) Organizație a veteranilor de război din SUA.